

NAJPOPULARNIJI EVROPSKI SAVREMENI PISAC TRILERA

JU NESBE

SIN

„Roman vešto osmišljene radnje koji ispituje neke od najdubljih misterija postojanja: greh, iskupljenje, ljubav, zlo...“
Kirkus Reviews

www.balkandownload.org

JU NESBE

SIN

S norveškog prevela
Jelena Loma

Naslov originala

Jo Nesbø
SØNNEN

*I koji će opet doći sa slavom,
da sudi živima i mrtvima...*

PRVI DEO

Prvo poglavlje

Rover je zurio u beli pod izdužene zatvorske ćelije površine jedanaest kvadratnih metara. Zaškrgutao je malo previsokim zlatnim sekutićem na donjoj vilici. Stigao je do najtežeg dela ispovesti. U ćeliji se čulo samo grebanje njegovih noktiju po tetoviranoj Bogorodici na podlaktici. Momak koji je sedeo prekrštenih nogu na krevetu preko puta Rovera nije progovorio otkako je ovaj ušao u ćeliju. Samo je klimnuo, osmehujući se kao Buda, pogleda prikovanog za neku tačku na Roverovom čelu. Zvali su ga Soni i pričali da je kao tinejdžer ubio dvoje ljudi, da mu je otac bio korumpirani policajac i da ima natprirodne sposobnosti. Teško je bilo reći da li momak sluša, zelene oči i veći deo lica prekrivala mu je prljava, duga kosa. No to i nije bilo važno. Rover je došao po razrešenje od grehova i obavezni blagoslov kako bi sutradan iz Države, zatvora maksimalne bezbednosti, iskoračio sa osećajem pročišćenosti. Nije Rover bio religiozan. Ali nije moglo ni da škodi pošto je zaista planirao da se promeni i iskreno pruži šansu ispravnom životu. Udahnuo je:

„Mislim da je bila iz Belorusije. Minsk je tamo, zar ne?“ Rover podiže pogled, ali čovek-dečak nije progovarao.

„Nestor ju je zvao Minsk“, nastavi Rover. „I rekao mi je da je ubijem.“

Prednost ispovesti pred nekim čiji je mozak bio tako izbombardovan svakako je bila ta što se nijedno ime i događaj tu nisu mogli zadržati, kao kad pričaš sa samim sobom. Verovatno su zato štićenici Države uvek radije razgovarali sa momkom nego sa sveštenikom ili psihologom.

„Nestor ju je držao sa još osam devojaka u kavezu gore na Enerhaugenu. Ženske iz istočne Evrope, Azijatkinje. Mlade, tinejdžerke. Nadam se bar da su to bile. Ali Minsk je bila veća. Jača. Uspela je da pobegne. Ker ju je stigao tek u Tejenskom parku. Argentinski pas, jesi li čuo za njih?“

Čovek-dečak nije pomerio pogled, ali je podigao ruku. Dotakavši bradu, stade da je gladi. Rukav velike, prljave košulje mu se zarozao pokazujući kraste i ubode. Rover nastavi:

„Ogromni, beli kerovi. Albini. Ubiće svakog u koga gazda uperi prst. A i ponekog pride. Naravno, ovde su zabranjeni. Jedna uzgajivačnica u Relingenu uvozi ih iz Češke kao bele boksere. Išao sam sa Nestorom da ga kupimo još dok je štene. Preko pedeset soma u kešu. Ali presladak, ne možeš ni da zamisliš da bi ikad...“ Rover naglo zastade. Znao je da naklapa o keru ne bi li odložio ono zbog čega je došao.

„Nego...“

Nego. Rover pogleda tetovažu na drugoj podlaktici. Katedrala sa dva tornja - po jedan za svaku odležanu kaznu, ali nijedna nije imala veze sa ovom pričom. Švercovao je oružje za MC, poneko je i modifikovao u svom servisu motocikala. Dobro mu je išlo. Isuviše dobro. Toliko dobro da se proćuo, pa su ga ukebali. I dovoljno dobro da ga Nestor i posle prve robije primi u milost. Ili nemilost. Otkupio je od Rovera ekskluzivu tako da najbolje oružje ode Nestorovim ljudima - a ne motociklistima ili nekim drugim konkurentima. Platilo je više nego što bi Rover zaradio do kraja života u svom malom servisu. Ali Nestor je zauzvrat tražio mnogo. Previše.

„Ležala je tamo u šumarku, krvarila. Nepomično je zurila u nas. Ker joj je odgrizao komad lica, videli su joj se zubi.“ Rover napravi grimasu. Došlo je vreme da pređe na stvar. „Krajnje je vreme, rekao nam je Nestor, da napravimo primer, da pokažemo drugima šta im se može desiti. Uostalom, šta mu vredi Minsk sa onakvim licem...“ Rover proguta pljuvačku. „Pa mi je naložio da ja to obavim. Da je dokrajčim. Da mu, jelte, dokažem odanost. Imao sam neki stari ruger MK2 koji sam nešto malo modifikovao. I hteo sam da ga poslušam, stvarno sam hteo. Nije u tome stvar.“

Roveru se nešto steglo u grlu. Koliko je samo puta mislio na to, proživljavao te sekunde u Tejenskom parku, odgledao reprizu sa tom devojčicom, Nestorom i samim sobom u glavnim ulogama, okruženim nemim svedocima? Čak je i ker ćutao. Stotine puta? Hiljade? Pa ipak, tek sad kada je prvi put to naglas izgovorio, shvatio je da to nije bio san, da se stvarno desilo. Ili, tačnije, njegovo telo je tek sad to shvatio. I stoga pokušalo da istrese sadržaj želuca. Rover udahnu na nos ne bi

li suzbio mučninu.

„Ali nisam uspeo. Iako sam znao da će je svejedno ubiti. Spremno su čekali sa kerom, pomislio sam kako bih i sam pre odabrao metak. Ali kao da mi se obarač zaglavio. Jednostavno nisam uspeo da ga pritisnem.“

Učinilo mu se da je čovek-dečak klimnuo. Ili na Roverovu priču, ili na neku muziku koju je samo on čuo.

„Nestor je rekao da ne možemo čekati unedogled, ipak smo bili nasred javnog parka. Onda je iz futrole na cevanici izvukao krivi nožić, zakoračio, zgrabio je za kosu i takoreći samo zamahnuo nožem ispred njenog grla. Kao da kolje ribu. Šiknulo je tri, četiri puta i onda je prestalo. Ali znaš šta najbolje pamtim? Kera. Kako je krenuo da zavija kad je krv pokuljala.“

Rover se nagnu napred u stolici držeći laktove na kolenima. Prekrio je uši i klatio se napred-nazad.

„A ja nisam ništa uradio. Samo sam stajao i gledao. Nisam mrdnuo malim prstom. Samo sam posmatrao kako je uvijaju u tepih i nose do auta. Odvezli smo je u šumu, do katuna u Estmarki. Izbacili je na padinu prema Ulsrudskom jezeru. Tamo mnogi šetaju kerove pa su je našli već sutradan. Vidiš, fora je u tome što je Nestor i želeo da je nađu. Hteo je da se pojavi u novinama, pa da pokaže slike ostalim devojkama, da znaju šta ju je zadesilo.“

Rover je sklonio ruke sa ušiju. „Prestao sam da spavam, kad sam spavao, sanjao sam samo košmare. Devojkicu bez obraza kako mi se osmehuje golim zubalom. Onda sam otišao do Nestora i rekao mu da prestajem, da više neću turpijati uzije i glockove, da se odsad bavim samo motorima. Hteo sam miran život, da više ne mislim na pandure dan i noć. Nestor je to prihvatio, rekao mi da je i sam shvatio kako nisam neki opasan momak. Ali mi je vrlo detaljno objasnio šta će me zadesiti ako budem drukao. Nisam imao problem sa tim, pokušao sam da sredim život. Odbijao sam sve ponude iako mi je zapravo preteklo nekoliko fenomenalnih uzija. Ali sve vreme sam imao utisak da se nešto kuva, razumeš? Da će me srediti. Ma praktično mi je laknulo kad su me panduri ukebali i strpali u obezbeđen kavez. Stara neka priča u kojoj sam odigrao samo sporednu ulogu, ali već su uhapsili dvojicu, a obojica su im rekli da su oružje dobili od mene. Odmah sam sve priznao.“

Rover se na silu nasmeja, i zakašlja. Potom se nagnu u stolici:

„Izlazim za osamnaest sati. Nemam blage veze šta me čeka. Znam samo da će me Nestor očekivati iako me puštaju četiri nedelje pre roka. Zna on sve što se dešava u muriji.

Svuda ima svoje ljude, toliko sam uspeo da pohvatam. Zato nešto razmišljam, ako je hteo da me sredi, mogao je to i ovde da udesi, što bi čekao da izađem. A, šta misliš?“

Rover počeka. Tišina. Čovek-dečak nije izgledao kao da bilo šta misli.

„Nego“, nastavi Rover. „Jedan mali blagoslov ne može da škodi, a?“

Na pomen blagoslova nešto se zacaklilo u pogledu momka i on podiže desnu ruku stavljajući Roveru do znanja da priđe i klekne. Rover spusti kolena na ponjavicu ispred kreveta. Nikome drugome nije Frank dozvolio da ima tepih u ćeliji, sve u sklopu švajcarskog modela koji se primenjivao u Državi. Imovina zatvorenika bila je ograničena na dvadeset predmeta. Hoćeš cipele - daj dva para gaća ili dve knjige. Na primer. Rover podiže pogled ka licu čoveka-dečaka. Ovaj obliznu vrhom jezika suve, ispucale usne. Glas mu je bio iznenađujuće zvonak, a iako je govorio polako i tiho, dikcija mu je bila vrlo razgovetna:

„Svi bogovi nebeski i zemaljski smilovaće se nad tobom i oprostiti tvoje grehe. Umrećeš, ali tvoja duša razrešena grehova otići će u raj. Amin.“

Rover pognu glavu. Ovaj mu položi ruku na izbrijanu čelu. Momak je bio levoruk, ali u tom slučaju ne mora čovek biti upoznat sa statistikom da mu predvidi kraći životni vek od desnorukih. Prekomerna doza mogla je naići i sutradan i za deset godina, to već niko nije znao. Ali one priče o lekovitom učinku te leve ruke Rover već nije gutao. Nije naročito verovao ni u blagoslov. Pa šta je uopšte tražio tu?

Tja. Religija je kao osiguranje od požara - nikad ne misliš da će ti stvarno i zatrebati, ali kad su već svi pričali da momak preuzima patnje drugih na svoja pleća, glupo bi bilo odbiti duševni mir.

Rovera je mnogo više zanimalo otkud je jedan takav tip u stanju da počini hladnokrvno ubistvo. To mu nikako nije išlo u glavu. Možda su u pravu kad kažu da đavo na sebe navlači najlepše ruho.

„Selam alejkum“, reče glas i ruka se podiže.

Rover je još klečao pognute glave. Opipao je jezikom poledinu zlatnog zuba. Da li je sad spreman? Spreman da ode svome bogu, ako je to ono što ga čeka? Pridigao je glavu. „Znam da nikad ne naplaćuješ, ali...”

Bacio je pogled na golo stopalo koje je momak podavio pod se, ugledao tragove uboda na veni pod zglibom. „Kad sam prošli put ležao u Botsenu, tu si mogao bez problema da dođeš i do teže gudre. Ali nema Botsen ovakvo obezbeđenje. Kažu da je Frank zapužio i najmanju rupicu na ovoj zgradi. Međutim...” Rover zavuču ruku u džep. „To nije baš sasvim tačno.”

Izvadio je predmet veličine mobilnog telefona, pozlaćenu stvarčicu nalik na mikropištalj. Rover pritisnu mali obarač. Iz cevi šiknu plamen.

„Sigurno si ovo već viđao. Videli su ga i čuvari kad su me pretresali. Rekli su mi da će mi povoljno prodati švercovane cigarete ako sam zainteresovan. I pustili me da zadržim upaljač. Verovatno nisu čitali moj dosije. Čudo jedno da ova država uopšte funkcioniše koliko svi ošljare.”

Rover je odmeravao upaljač u šaci.

„Napravio sam ovo u dva primerka pre osam godina. Ne preterujem kad kažem da niko u ovoj zemlji ne bi to bolje uradio. Posao mi je stigao preko posrednika. Stranka je tražila oružje koje ne mora da krije, nešto što izgleda kao nešto drugo. A ja sam mu smislio ovo. Čudno kako radi ljudski mozak. Čim ga vide, pomisliće, naravno, 'pištalj'. Ali kad im pokažeš da se koristi kao upaljač, odmah će odbaciti onu prvu pomisao. Posle toga poverovaće i da je četkica za zube ili šrafčiger - ali nikako pištalj. Ali vidiš..

Rover odvrnu šraf na dnu drške pištaljčica.

„Prima dva metka, devet milimetara. Krstio sam ga 'ženoubica'.” Rover uperi cev u momka. „Jedan tebi, dušo...” Potom je uperi sebi u slepoočnicu. „A jedan meni...” Roverov smeh zvučao je neobično usamljeno u maloj ćeliji.

„Nego. Zapravo je trebalo da napravim samo jedan, stranka nije htela da još neko otkrije tajnu ovog izuma. Ali napravio sam još jedan i poneo ga sa sobom za svaki slučaj - ako Nestor pokuša da me sredi dok sam ovde. Ali pošto sutra izlazim, ostavljam ga tebi. I evo...”

Rover iz drugog džepa izvadi paklicu cigareta. „Bilo bi malo

sumnjivo ako nemaš i pljuge, zar ne?" Skinuvši celofan sa vrha, otvorio je paklicu i u nju ubacio požutelu vizitkartu *Roverovog servisa za motocikle*.

„Tu imaš moju adresu ako ti treba popravka motora. Ili mnogo opak uzi. Kao što rekoh, imam još...”

U to se otvoriše vrata i neki glas zagrme: „Hajdemo, Rovere!”

Rover se okrenu. Na vratima je stajao čuvar srozanih pantalona koje je naniže vukao ogroman svežanj ključeva o kaišu, delom prekriven trbušinom koja je previrala preko pojasa kao naraslo testo. „Njegova svetost ima posetu. Takoreći kolega.“ Zacerekao se i okrenuo prema nekome iza sebe. „Ne zameraš mi, Pere?”

Gurnuvši pištolj i paklicu cigareta momku pod pokrivač na krevetu, Rover ustade i još jednom baci pogled na ovoga. Pa brzo izađe.

≈

Zatvorski sveštenik podesio je novu, belu kragnu koja se nikako nije dala namestiti kako treba. Kolega. *Ne zameraš mi, Pere?* Poželeo je da pljune čuvarovo iscereno lice, sjajno od masti. Umesto toga, ljubazno je klimnuo zatvoreniku koji je izlazio iz ćelije. Peru se učinilo da ga je prepoznao. Bacio je pogled na tetovaže. Bogorodica, katedrala. Nije vredelo, za sve te godine nagledao se previše lica i tetovaža da bi ih razlikovao.

Sveštenik uđe. Ćelija je mirisala na tamjan. Ili nešto što podseća na tamjan. Paljena droga.

„Dobar dan, Soni.“

Mladić na krevetu nije podigao pogled, ali polako klimnu. Per Volan zaključi da je to znak prepoznavanja, prihvatanja.

Seo je na stolicu, osetivši neprijatnost jer je još čuvala telesnu toplinu njegovog prethodnika. Sveto pismo koje je poneo sa sobom spustio je na krevet pored momka.

„Odneo sam danas cveće na grob tvojih roditelja“, reče. „Znam da mi nisi tražio, ali...”

Per Volan pokuša da uhvati pogled mladića. I sam je imao dva sina, obojica su odrasli i odselili se. Kao i on. Jedina razlika bila je što su oni smeli da se vrate. U izjavi pred sudom jedan od svedoka odbrane, nastavnik, tvrdio je da je Soni bio uzoran đak, darovit, omiljen - čak je

umeo da kaže kako želi da postane policajac, kao njegov otac. Ali Sonija više nisu vidali u školi posle onog dana kada mu je otac pronađen mrtav sa porukom u kojoj priznaje korupciju. Sveštenik je pokušavao da zamisli kakvu je to sramotu donelo jednom petnaestogodišnjaku. Pokuša da zamisli i sramotu svojih sinova da jednog dana saznaju čime im se otac bavio. Namestio je kragnu.

„Hvala“, reče momak.

Peru se učini neobičnim što je momak tako mladolik. Sigurno je bio blizu tridesete. Pa da. Ležao je tu već dvanaest godina, a stigao je sa osamnaest. Možda se mumificirao od droge, možda od toga nije stario, već su mu samo rasle kosa i brada dok je istim onim nevinim, detinjim očima posmatrao svet. Svet zla. Jer Bog zna da je svet zao. Per Volan je više od četrdeset godina proveo kao zatvorski sveštenik i posmatrao kako postaje sve gori. A zlo se množilo poput ćelije raka, trovalo je i zdrave ćelije, ujedalo kao vampir i regrutovalo za svoj izopačeni pohod. A niko koga ugrize više se nije mogao osloboditi. Niko.

„Kako si, Soni? Jesi li se lepo proveo na odsustvu? Jeste li videli more?“

Tišina.

Per Volan se nakašlja. „Čuvar mi je rekao da ste videli more. Kao što si možda pročitao u novinama, sutradan su jednu ženu pronašli mrtvu nedaleko od mesta na kojem ste bili. Pronašli su je kod kuće, u krevetu. Kosa joj je... Pa, ovde imaš sve detalje...“ Lupnuo je kažiprstom o korice Svetog pisma. „Čuvar je već predao izveštaj po kojem si mu pobegao od obale i kako te je sat kasnije pronašao pored puta. I kako nisi hteo da mu kažeš šta si radio. Vidiš, veoma je važno da ničim ne upropastiš njegovo objašnjenje. Kao i uvek, pričaj što je manje moguće. Dogovoreno? Soni?“

Per Volan pogleda dečaka u oči. Pogled mu nije mnogo govorio o onome što se iza njega događa, ali je bio sasvim siguran da će Soni Lofthus učiniti kako mu je rečeno. Ništa suvišno neće reći ni istražiteljima ni tužilaštvu. Samo će reći jedno zvonko, meko „da“ kad ga upitaju priznaje li krivicu. Jer ma koliko paradoksalno zvučalo, povremeno bi Per uočio nekakvo stremljenje, volju, instinkt za preživljavanjem po kojem se taj narkoman izdvajao u odnosu na ostale, besciljne, bez planova, koji nisu ni u jednom trenutku skretali

sa puta ovamo. Ta volja bi se povremeno ispoljila u naprasnoj bistrini pogleda ili pitanju kojim bi pokazao da je sve vreme prisutan, da je sve čuo i razumeo. Ili čak u načinu na koji ustane, u koordinisanim, uravnoteženim i gipkim pokretima na koje nećeš inače naići kod dugogodišnjih zavisnika. No u drugim prilikama, kao sada, teško bi se moglo reći da je ma šta registrovao.

Volan se nervozno promeškoltio u stolici.

„To, naravno, znači da u narednih nekoliko godina više neće biti odsustva. Ali ti ionako ne voliš da budeš napolju, zar ne? A sad si video i more.“

„Video sam reku. Je l' muž?“

Sveštenik se trgnu, kao kad ti nešto sasvim neočekivano pred nosom izroni iz vode. „Ne znam. Zar je važno?“

Tišina. Volan uzdahnu. Ponovo ga obuze mučnina, već neko vreme ga je spopadala. Možda bi trebalo da ode lekaru, proveri organizam.

„Mani se toga, Soni. Tebi je važno što takvi kao ti napolju po ceo dan jure za fiksom. Ali ovde se neko brine o tebi. I ne zaboravi da vreme prolazi. Kad prethodna ubistva budu zastarela, više im nećeš vredeti. Ali sa ovim novim produžio si sebi rok.“

„Muž. Dakle, bogat je?“

Volan pokaza Sveto pismo. „Unutra imaš opis kuće u koju si ušao. Zvuči mi da je velika i dobro opremljena. Ali alarm koji je trebalo da čuva sve to bogatstvo bio je isključen, čak su i vrata bila otključana. Zove se Mušand. Brodovlasnik sa povezom preko oka. Možda si ga viđao u novinama?“

„Da.“

„Stvarno? Nisam znao da...“

„Da, ubio sam je. Da, pročitacu kako sam to uradio.“

Per Volan udahnu. „Dobro. Treba da obratiš pažnju na detalje njenog ubistva.“

„Hoću.“

„Njoj je... Odsečen joj je potiljak. Za to ti je trebala testera, razumeš?“

Tim rečima usledila je poduža tišina koju je Per Volan poželeo da ispuni povraćanjem. Da, radije bi povratio nego da bljuje te reči. Pogledao je mladića. Šta to određuje kakav će život ispasti? Niz slučajnosti nad kojima nemaš nikakvu vlast, ili nekakva kosmička sila

teže koja te neumoljivo vuče tamo gde treba? Ponovo je uglavio novu, neobično krutu kragnu u košulju. Potisnuo mučninu, trgao se. Pomislio na sadržaj nokšira.

Ustao je. „Ako ti budem trebao, trenutno sam u prihvatilištu na Čelandovom trgu.“

Primetio je zbunjen pogled momka.

„Samo privremeno.“ Kratko se nasmeja. „Žena me je izbacila, a pošto znam ljude iz prihvatilišta, onda...“

Naglo je začutao, uvidevši zašto su onoliki zatvorenici odlazili Soniju da ispričaju sve što im je na duši. Zbog tišine, zbog privlačnog vakuuma nekog ko samo sluša, bez reakcije ili osude. Ko, ne radeći ništa, iz tebe izvuče sve reči i tajne. Pokušavao je da to primeni i u svom poslu, ali zatvorenici kao da bi namirisali da nešto smeru. Nisu znali šta, ali postoji nešto što želi da postigne pribavljanjem njihovih tajni. Da stekne pristup njegovim dušama, a kasnije možda ugrabi i premiju u carstvu nebeskom.

Sveštenik opazi da momak otvara Sveto pismo. Rupa od izdubljenih strana bila je neizmerno smešan kliše. Unutra su se krili presavijeni listovi sa instrukcijama za priznanje. I tri kesice heroina.

Drugo poglavlje

Arild Frank uzviknu jedno kratko „slobodno!“ ne podižući pogled sa papira.

Čuo je da neko ulazi. Ina, sekretarica u predvorju pomoćnika upravnika zatvora, već je najavila gosta, a Arild Frank je u prvi mah razmatrao da preko nje poruči zatvorskom svešteniku kako je zauzet. To čak ne bi ni bila laž, jer je za pola sata išao na sastanak sa upravnikom policije u Domu. Ali budući da Per Volan u poslednje vreme nije ispoljavao znakove poželjne stabilnosti, nije bilo naodmet proveriti da li se nešto kuva u njemu. U ovoj stvari naprosto nije bilo mesta ničijim gafovima.

„Ne moraš da sedaš“, reče pomoćnik upravnika zatvora, potpisa papire na stolu, pa i sam ustade. „Ispričaćeš mi usput o čemu se radi.“ Prišao je vratima, uzeo kapu sa čiviluka praćen zvukom mrzovoljnih sveštenikovih koraka. Rekavši Ini da se vraća za sat i po, Arild Frank prisloni kažiprst na senzor pored vrata ka stepeništu. Zatvor je bio na sprat, bez lifta. Jer liftovi su podrazumevali okna i moguće putanje za bekstvo, a pritom su se morali i gasiti u slučaju požara. A požari sa pratećim haosom evakuacije bili su samo jedan od brojnih metoda koje su pametniji zatvorenici iskoristili za bekstvo. Iz istog razloga su i sve električne instalacije, kutije sa osiguračima i vodovodne cevi bile skrivene od njih, bilo u zidovima ili sa spoljne strane građevine. Ovde se mislilo na sve. On je mislio na sve. Bio je prisutan, sa međunarodnim ekspertima za kaznene zavode, kada su arhitekta crtale Državu. Zapravo im je uzor bio lenčburški zatvor u švajcarskom kantonu Argau. Hipermoderan ali jednostavan, sa težištem na bezbednosti i efikasnosti umesto na komforu. Ali Državu je zapravo stvorio on, Arild Frank. Država, to je Arild Frank - i obrnuto. Ali zašto je onda on bio samo pomoćnik upravnika, a onaj laktaš iz Flaldenskog zatvora imenovan za direktora, pitajte kadrovsku službu, đavo ih odneo. Dobro, umeo je Arild da bude malo grub i nije bio tip koji će se

uvlačiti političarima i hvaliti ih kad dođu na neku novu genijalnu ideju o reformisanju kaznenog sistema a da ni prethodnu reformu nisu još sproveli. Ali znao je svoj posao, znao je da zadrži ljude iza rešetaka a da se pritom ne razbole, ne stradaju i ne postanu znatno lošiji ljudi. Što je bilo više nego što bi se moglo reći za neke na višim položajima u do srži truloj policijskoj hijerarhiji. U nekom trenutku pre nego što su ga i očigledno skrajnuli, Arild Frank je zamišljao kako mu pred penziju postavljaju bistu u holu iako mu je žena rekla da njegov torzo bez vrata, lice kao u buldoga i tanki pramičci začešljani preko čele i nisu neki materijal za bistu. Ali ako ti ne daju ono što zaslužuješ, moraš sam uzeti svoje, tako je Arild Frank sada razmišljao.

„Ne mogu više“, reče Per Volan dok su išli niz hodnik.

„Šta ne možeš.“

„Vidi, ja sam sveštenik. To što radimo ovom detetu... Što ga teramo da služi kaznu za nešto što nije uradio! Da služi umesto muža koji...“

„Pst!“

Ispred kontrolne sobe - „mosta“, kako ju je Frank prozvao - mimoišli su se sa starcem koji prestade da briše pod kako bi im ljubazno klimnuo glavom. Johanes je bio najstariji u zatvoru, a pritom i zatvorenik po Frankovom ukusu, dobra duša koja je nekad u prošlom veku prokrijumčarila izvesnu količinu droge i koju su do te mere internalizovali, klijentizovali i pasivizovali da je jedino što je Johanesa užasavalo bio dan kad će morati da se vrati u svet. Doduše, takvi zatvorenici nisu predstavljali *izazov* kakav zatvor kao što je Država nalaže.

„Volane, je l' to tebe grize savest?“

„Da, Arilde. Grize me savest.“

Frank se nije sećao trenutka kad su kolege prestale da koriste prezimena u međusobnom obraćanju. I kad su upravnici zatvora prestali da nose uniforme. Ponegde su čak i čuvari išli u civilu. Tokom pobune u zatvoru Fransisko de Mar u Sao Paulu policija je zalila suzavcem svoje čuvare jer se nisu razlikovali od zatvorenika.

„Hoću da izađem iz ovoga“, produha sveštenik.

„Ma je li?“ Frank je trčkarao niz stepenice. Bio je u odličnoj kondiciji za nekog ko ima još nepunih deset godina do penzije. Zato što je trenirao. Bila je to još jedna zaboravljena vrlina u branši gde će debljina uskoro postati pravilo, a ne izuzetak. A zar nije trenirao i

lokalni plivački klub u vreme kad mu je ćerka išla na plivanje? Uz to se i prijavljivao na radne akcije u slobodno vreme da vrati dug ovom društvu koje je mnogo pružilo tolikom broju ljudi. Nego šta. „A šta ti kaže tvoja savest za one dečaćiće što si napastvovao, Volane?“ Frank prisloni prst na senzor pred narednim vratima, ulazom u hodnik koji se raćvao na zapad, ka ćelijama, i na istok, ka garderobi za zaposlene i izlazu na parking.

„Valjda uviđaš da Soni Lofthus ispašta i zbog tvojih grehova, Volane.“

Još jedna vrata i još jedan senzor. Frank prisloni prst uz njega. Obožavao je taj izum koji je preuzeo od zatvora Obihiro u japanskom gradu Kuširou. Umesto da dele ključeve koje svako može izgubiti, kopirati i zloupotrebiti, otisci prstiju svih autorizovanih da prolaze kroz ta vrata ćuvali su se u bazi podataka. Ne samo da su time izbegli brljanje sa ključevima već se uvek znalo ko je kuda i kada prošao. Doduše, imali su i kamere za nadzor, no lice se može sakriti. Ali ne i otisak prsta. Vrata se uz uzdah otvoriše i oni se popeše u jedno malo predvorje.

„Arilde, ne mogu više, kad ti kažem.“

Frank pređe kažiprstom preko usana. Pored kamera za nadzor koje su pokrivale gotovo ceo zatvor, u predvorjima su montirali i dvosmernu audio-komunikaciju kako bi se mogli obratiti kontrolnoj sobi ukoliko iz nekog razloga ne mogu dalje. Popeli su se iz predvorja i nastavili ka garderobi opremljenoj tuševima i ormarićima za odeću i drugu svojinu zaposlenih. To što je pomoćnik upravnika imao master ključ koji je otvarao sve te ormariće bila je, po Frankovom mišljenju, krajnje nepotrebna informacija za zaposlene, ćak naprotiv.

„Mislio sam da shvataš sa kim imaš posla“, reće Frank. „Ne možeš tek tako da okreneš leđa ovome. Za ove ljude odanost je pitanje života ili smrti.“

„Znam“, reće Per Volan, a dahtanje mu je sad pratilo i gadno šištanje. „Ali ja ti pričam o većnom životu ili smrti.“

Zastavši pred izlazom, Frank baci pogled ka ormarićima u garderobi ne bi li se uverio da su sami.

„Jesi li ti svestan rizika?“

„Neću nikom ništa reći, Bog zna da je tako. Arilde, hoću da im upravo to kažeš - da ću ćutati kao zaliven, samo da hoću da izađem.“

Možeš li da me izvučeš?“

Frank obori pogled. Ka senzoru. Izlaz. Postojala su samo dva izlaza. Ovaj stražnji i prednji, kroz prijemno. Nigde nije bilo ventilacionih otvora, prolaza ili kanalizacionih cevi kroz koje bi se mogao provući čovek. „Možda“, reče prislanjajući prst na senzor. Iznad kvake je zatreperila crvena lampica kao znak da se otisak pretražuje u bazi. Onda se ugasila i umesto nje se upalila zelena lampica. Gurnuo je vrata. Zaslepljen jarkim letnjim suncem, Arild izvadi naočare za sunce dok su išli preko parkinga. „Preneću“, reče Frank tražeći ključeve i čkiljeći ka stražarnici u kojoj su dvadeset četiri sata dnevno sedela dvojica naoružanih čuvara. Na ulazu i izlazu parking su čuvale čelične rampe koje čak ni Frankov novi porše kajen ne bi mogao da probije. Doduše, možda bi u tome uspeo hamer H1 koji je zapravo želeo da kupi, ali je bio preširok za ulaz u parking koji je tako projektovan upravo ne bi li sprečio pristup velikim vozilima. Zbog vozila su takođe postavljene i čelične barikade unutar šest metara visoke ograde koja je okruživala celu građevinu. Frank je takođe tražio da kroz njih provedu i struju, ali ga je, naravno, u tome osujetila građevinska inspekcija napomenuvši da se Država nalazi usred Osla, te da neki nedužni građanin može da strada. Možeš misliti - nedužni. Da bi uopšte pristupio ogradi, morao bi prvo da savlada pet metara visok zid sa bodljikavom žicom na vrhu.

„Kuda ćeš sad, uopšte?“

„Do Čelandovog trga“, reče Per Volan ponadavši se.

„Izvini“, odvrati Arild. „Nisi mi usput.“

„Nema veze, odmah ispred staje autobus.“

„Dobro. Javiću ti se.“

Pomoćnik upravnika zatvora sede u auto i pođe ka stražarnici. Prema protokolu zaustavljalo se svako vozilo i proveravao svaki putnik, uključujući i njega samog. Tek sada, kad su ga već videli kako izlazi iz zgrade i seda u auto, smeli su da podignu rampu i puste ga da prođe. Frank je otpozdravio čuvaru u stražarnici. Stao je na semaforu stotinak metara niže, pred izlazom na glavnu saobraćajnicu. Pogledao je svoju voljenu Državu u retrovizoru. Bila je skoro savršena, ali ne i sasvim. Bila bi da nije građevinske inspekcije, glupih novih propisa u ministarstvu ili polukorumpirane kadrovske službe. On sam je uvek u vidu imao samo opšte blagostanje, dobro svih vrednih radnika u

gradu, poštenih građana, onih što su zarađivali za bezbedan i relativno komforan život. Nije on tražio da ovako ispadne. Ali, kao što bi uvek rekao i đacima u školi plivanja - plivaj ili ćeš potonuti, niko neće to uraditi umesto tebe. A onda mu se misli vratiše onome što mu je predstojalo. Imao je da prenese poruku. Dobro je znao kakav će biti ishod toga.

Upalilo se zeleno svetlo i Frank dodade gas.

Treće poglavlje

Per Volan je prošao kroz park kod Čelandovog trga. Čitav jul bio je kišovit i neobično hladan, ali sad se sunce vratilo, a zelenilo u parku bilo je jarko kao u prolećni dan. Leto je još bilo u zenitu, oko njega je svet išao podignutih glava i sklopljenih očiju, halapljivo upijajući sunce kao da se deli na bonove. Grmeli su skejtbordi, zveckale gajbe piva na putu ka roštilju u gradskim parkovima i na balkonima. A bilo je i onih kojima je povratak sunca još više značio. Čađave od saobraćaja na trgu, bedne prilike zgurene na klupama i oko fontane ipak su ga pozdravile galebovim krikovima, promuklim, radosnim pokličima. Zastao je na pešačkom prelazu u Traneovoj ulici dok su mu kamioni i autobusi prolazili tik pred nosom. Povremeno bi mu se ukazala fasada na drugoj strani ulice. Najlon je prekrivao izloge znamenitog pojilišta Tranen koje je još od izgradnje tog zdanja 1921. tolilo i najžešću žeđ. U proteklih trideset godina Arni Šifl - Džo Nors je tu izvodio svoju tačku na gitari, monociklu i u kaubojskom kostimu u pratnji postarijeg, slepog klavijaturiste i Tajlandanke sa dairama i automobilskom sirenom.

Per Volan podiže pogled uz fasadu do natpisa „Pansion Ila“ izlivenog u kovanom gvozdju. Tokom rata su tu smeštali žene sa vanbračnom decom, a sada je to bilo opštinsko utočište za najteže zavisnike u gradu. One kojima nije padalo na pamet da prestanu. Poslednje stajalište.

Prešavši ulicu, Per Volan zastade pred vratima i pozvoni. Bacio je pogled ka kameri. Brava zazuja i on uđe. U ime nekih starih usluga pustili su ga da tu živi dve nedelje. To je bilo pre mesec dana.

„Dobar dan, Pere“, reče mlada žena mrkih očiju koja je sišla da mu otključa metalnu kapiju ispred stepenica. Neko je razvalio bravu pa se sad mogla otključati samo iznutra.

„Kafić je zatvoren, ali stižeš na večeru ako požuriš.“

„Hvala, Marta. Nisam gladan.“

„Izgledaš mi umorno.“

„Vratio sam se peške iz Države.“

„Što? Šta je sa autobusima?“

Pošla je uz stepenice, a on ju je pratio. „Hteo sam o nečemu da razmislim“, reče.

„Inače, neko te je tražio ovde.“

Per se trgnu. „Ko?“

„Nisam pitala. Možda policija.“

„Otkud ti to?“

„Baš im se žurilo da te pronađu, pa sam pomislila da ima veze sa nekim zatvorenikom koga poznaješ.“

Već su stigli, pomisli Per. „Veruješ li ti u nešto, Marta?“

Okrenula se na stepeništu. Osmehnula. Per pomisli kako bi se neki mlađi muškarac lako mogao zaljubiti u taj osmeh.

„Misliš, u Boga ili u Hrista?“, upita Marta i uđe kroz vrata koja su vodila do unutrašnjosti recepcije, rupe u zidu prema jednoj kancelariji.

„U sudbinu. U slučajnosti koje se protive kosmičkoj sili teže.“

„Verujem u Ludu Gretu“, promrmlja Marta listajući neke papire.

„Ali duhovi ne...“

„Inger mi kaže da je juče čula neko dete kako plače.“

„Inger je jedna priprosta duša, Marta.“

Ova proviri kroz šalter. „Znaš, Pere, moramo još nešto da vidimo...“

Per uzdahnu. „Znam, dupke ste puni i...“

„Malo nam je gužva zbog renoviranja posle požara, a preko četrdeset korisnika još su u dvokrevetnim sobama. To tako ne sme da potraje. Počeće da pljačkaju jedni druge i da se biju. Samo je pitanje vremena kad će neko potegnuti i nož.“

„Nema problema, neću još dugo biti ovde.“

Marta izvi glavu u stranu i zamišljeno ga pogleda.

„Ali zašto ti ne da čak ni da prespavaš u kući? Koliko ste vi bili u braku? Četrdeset godina?“

„Trideset osam. Pa to je njena kuća i... Komplikovano je.“ Per se umorno osmehnu.

Ostavivši je, produžio je niz hodnik. Iza dvoja vrata treštala je muzika. Amfetamin. Bio je ponedeljak, Socijalno je otvorilo vrata posle vikenda, svuda se nešto kovalo. Otključao je vrata. Trošni

sobičak u koji su stali samo jedan krevet i ormar koštao je šest hiljada mesečno. Izvan grada si za tu svotu mogao iznajmiti čitav stan.

Seo je na krevet i pogledao kroz prašnjavi prozor. Spolja je dopiralo uspavljujuće brujanje saobraćaja. Sunce se probijalo kroz tanušne zavese. U prozoru se neka mušica očajnički borila za život. Uskoro će uginuti. Takav je život. Ne smrt, nego život. Smrt nije ništa. Koliko li je godina proteklo otkako je to uvideo? Sve ostalo, sve što je propovedao, bilo je odbrambeni sistem koji su ljudi napravili protiv straha od smrti. Pa opet, ništa od onog što je mislio da zna sada mu više nije značilo. Jer ono što mi ljudi mislimo da znamo nevažno je spram onoga u šta moramo verovati da bismo ublažili strah i bol. Stoga se vratio. Ponovo je poverovao u Boga koji prašta i život posle smrti. Sada je u to verovao više nego ikad.

Izvukao je blokče ispod novina i počeo da piše.

Per Volan nije imao puno toga da napiše. Samo nekoliko rečenica na hartiji i to je bilo sve. Precrtao je svoje ime na iskorišćenoj koverti u kojoj mu je stiglo pismo od Alminog advokata i u kojem se nalazio kratak spisak svojine koju su smatrali da Per može potraživati. Vrlo kratak spisak, naravno.

Zatvorski sveštenik pogleda svoj odraz u ogledalu, namesti kragnu, iz ormara izvadi dugi mantil i izađe.

Marte više nije bilo na recepciji, pa on pismo ostavi kod Inger, koja je obećala da će ga predati.

Sunce se već spuštalo, povlačilo. Prošao je kroz park primetivši da svi igraju svoje uloge bez uočljivih nepravilnosti. Niko nije poskočio sa klupe dok je prolazio, nijedan auto nije diskretno skrenuo sa pločnika u trenutku kada se predomislio i skrenuo niz Sanersku ulici ka reci. Ali bili su tu. Iza prozora u kome se ogledalo mirno letnje večer, u ravnodušnom pogledu prolaznika, u hladu senke koja se prikradala uz istočne zidove kuća odagnavajući sunce, osvajajući teritoriju. A Per Volan pomisli kako to podseća i na njegov život kao jednu večnu borbu između svetlosti i tame u kojoj niko da pobedi. Ili ipak? Jer svakim danom tama je još malo prodirala.

Bližila se jedna duga noć.

Požurio je.

Četvrto poglavlje

Simon Kefas prineo je šolju kafe usnama. Od kuhinjskog stola imao je pogled na dvorištanice pred njihovom kućom na Fagerliskom putu u Disenu. Tokom noći sručio se pljusak, pa se trava još caklila na jutarnjem suncu. Činilo mu se da je vidi kako raste. Moraće on tu da protera ručnu kosilicu, bučnu, uz znojavo čelo i pokoju psovku. Šta fali. Elsa ga je pitala što ne kupi električnu kosilicu kakvu su s vremenom nabavili svi u susedstvu. Njegov odgovor je bio jednostavan - to košta. Takvim argumentom okončavale su se sve rasprave u vreme kad je on odrastao u toj kući i u tom susedstvu. Ali nekad je tu živeo običan svet. Nastavnici, frizeri, taksisti, državni i komunalni službenici. I policajci kao on. Nisu ni ovi što su sad tu živeli bili naročito neobični, radili su po marketinškim biroima, kompjuteraši, novinari, doktori, generalni zastupnici nekih nemogućih proizvoda ili pak naslednici koji su mogli da se nadmeću oko prodaje idiličnih kućica, da im napumpaju cene i uzdignu čitav kraj na društvenoj lestvici.

„O čemu sad razmišljaš?“, upita ga Elsa zastavši iza njegove stolice i pogladivši ga po prilično proređenoj kosi, na jarkoj svetlosti već mu se naziralo teme. Ali ona je tvrdila da joj se to sviđa, da joj se sviđa što njen uskoro penzionisani policajac izgleda kako i treba da izgleda. Pa i ona je starila, dodala bi. Iako je on bio u prednosti dobrih dvadeset godina. Neki novi komšija, polupoznati filmski producent, mislio je da mu je ćerka. Šta fali.

„O tome kakav sam srećnik“, odvratio je. „Što imam tebe i sve ovo.“

Poljubila ga je u teme. Osetio je direktan dodir njenih usana na koži glave. Te noći sanjao je da joj može pozajmiti svoj vid. A kada se ujutru probudio i shvatio da ništa ne vidi, na jedan kratak tren pre nego što je shvatio da na očima nosi povez protiv ranog letnjeg sunca, bio je potpuno srećan.

Neko zazvoni na vrata.

„Ovo je Edit“, reče Elsa. „Idem da se presvučem.“

Otvorila je vrata sestri i otrčala na sprat.

„Zdravo, teča Simone!“

„Ma ko je ovaj veliki momak?“, reče Simon oborivši pogled ka dečaćkom licu koje je sijalo od ushićenosti.

Edit uđe u kuhinju. „Izvini, Simone - gnjavio me je da ga dovedem ovamo što ranije kako bi mogao da proba tvoju kapu.“

„Ma naravno“, reče Simon. „Ali, Matse, zar ne bi trebalo da si danas u školi?“

„Škola ima slobodan dan za planiranje“, uzdahnu Edit. „Nemaju pojma kakav je to pakao za samohrane majke.“

„Utoliko je lepše od tebe što si ponudila da odvezeš Elsu.“

„Nego kako. Uostalom, shvatila sam da je u Oslu samo danas i sutra.“

„Ko je u Oslu?“, upita Mats vukući teču za ruku da ustane sa stolice.

„Jedan američki doktor koji zna da popravi oči“, reče Simon praveći se da je još ukočeniji. „Hajde sa mnom da potražimo jednu pravu policijsku kapu. Edit, posluži se kafom.“

Čovek i dečak izašli su u hodnik, a dečak radosno uskliknu kada je čovek sa police garderobera skinuo crno-belu kapu, ali začuta sa strahopoštovanjem kada ju je ovaj spustio njemu na glavu. Priđoše ogledalu. Dečak uperi kažiprst u tečin odraz i poče kobajagi da puca.

„U koga pucaš?“, upita čovek.

„U bandite“, odvrati dečak. „Bam! Bam!“

„Možda je bolje da pucaš u metu“, predloži Simon. „Policajci pucaju u bandite samo ako moraju.“

„Moram! Bam, bam!“

„Mogu da nas strpaju u zatvor, Matse.“

„Nas?“ Dečak zastade i začuđeno pogleda svog teču.

„A što? Pa mi smo policajci.“

„Zato što i policajci postaju banditi ako upucaju nekoga koga su mogli samo da uhvate.“

„Ali... Kad ih uhvatimo, *onda* možemo da ih upucamo?“

Simon se nasmeja. „Ne, onda im sudija odredi koliko će da sede u zatvoru.“

„A zašto ne određuješ *ti*, teča Simone?“

Simon opazi razočaranje u dečakovom pogledu. „Znaš šta, Matse?

Meni je drago što ne odlučujem ja o tome. Drago mi je što ih samo hvatam. Jer to je zabavan deo posla.“

Mats začkilji na jedno oko, a kapa mu skliznu na vrat.

„Nego, teča Simone...“

„Da?“

„Zašto ti i teta Elsa nemate decu?“

Simon stade iza nećaka, spusti mu ruke na ramena i osmehnu se njegovom odrazu u ogledalu. „Šta će nam deca kad imamo tebe?“

Mats se nakratko zamišljeno zagledao u teču, a onda mu se lice ozari. „Pa da!“

Simon posegnu u džep za telefonom koji je zavibrirao. Zvali su ga iz dispečerske službe. Saslušao ih je.

„Gde kod reke?“, upita.

„Preko puta Kube. Tamo ima pešački most...“

„Znam gde je“, reče. „Stižem za pola sata.“

Pošto se već zatekao u predsoblju, Simon navuče cipele i jaknu.

„Elsa!“, povika.

„Da?“ Pojavila se na vrhu stepenica. Ponovo mu zastade dah od njene lepote. Duga kosa padala je kao plamena bujica oko sitnog, bledog lica. Sa pegicama oko nosića. Simon pomisli kako će sigurno imati pegice i kad njega više ne bude. A onda stiže i naredna pomisao, ona od koje je uzalud bežao: ko će je onda paziti? Znao je da ga verovatno ne vidi odozgo, da se samo pravi. Nakašljao se.

„Dušo, moram da idem. Javi mi šta kaže doktor.“

„Hoću. Pazi kako voziš.“

≈

Dvojica starijih policajaca išla su kroz park koji svi zovu Kuba. Većina taj nezvanični naziv dovodi u vezu sa ostrvskom državom pošto su se u parku organizovale demonstracije, a Grinerleka je svojevremeno bila radnički kraj. Samo malo stariji znaju da je tu nekad stajao ogroman rezervoar za gas zaštićen u građevini kockastog - „kubičnog“ - oblika. Popeli su se na pešački most ka krugu stare fabrike koja je sad postala umetnička akademija. Po ogradi mosta visili su katanci sa datumima i inicijalima zaljubljenih parova. Simon zastade i pogleda jedan. Voleo je Elsu svih tih deset godina koliko su već bili zajedno, svakog od preko tri i po hiljade dana. U njegovom životu neće više biti

druge žene, nije mu trebao simbolički katanac da bi to znao. A nije trebao ni njoj, jer će ga, bože zdravlja, dovoljno nadživeti da ima vremena i za još pokojeg muškarca. Ne mari.

Sa pešačkog mosta video se i Omutski most, skroman most preko jedne skromne reke koja je delila jednu skromnu prestonicu na istočni i zapadni deo. Jednom davno, kad je bio mlad i glup, Simon je skočio sa tog mosta. Pijana Trojka, tri momka od kojih su dvojica bili sigurni u sebe i svetlu budućnost, sigurni da su bolji od preostale dvojice. A treći, Simon, i tad je uveliko uviđao da se sa drugom dvojicom ne može nadmetati u pameti, snazi, društvenoj prilagodljivosti ili umeću sa suprotnim polom. Ali bio je najhrabriji. Ili, tačnije, najspremniji da rizikuje. A skok u prljavu bujicu nije iziskivao nikakve umne ni fizičke sposobnosti, već samo glupu odvažnost. Simon Kefas bi često pomislio kako je pesimizam bio njegova jedina prednost u mladosti, pesimizam koji mu je dozvolio da se kocka sa budućnošću koju ionako nije mnogo cenio, ta urođena svest da ima manje da izgubi od drugih. Popeo se na ogradu, sačekao dok druga dvojica nisu vrisnuli da to ne radi, da je lud. A onda je skočio. Sa mosta, iz života, u divni, hitri rulet sudbine. Skliznuo je u vodu koja nije imala površinu, samo belu penu i ledeni zagrljaj pod njom. A u tom zagrljaju pronašao je tišinu, samoću i mir. A kada je izronio na površinu, živ i zdrav, svi su uskliknuli. I Simon sa njima, iako je osećao blago razočaranje što se vratio. Šta obični ljubavni jadi učine jednom mladiću.

Odagnavši uspomene, Simon pogleda ka vodopadu između dva mosta. Tačnije, priliku koja je tamo visila kao na slici, uhvaćena u letu.

„Verovatno ga je donela reka“, reče Simonov pratilac, jedan postariji forenzičar. „A onda mu se odeća zakačila za nešto što tu štrči iz vodopada. Reka je toliko plitka da je možeš pregacati.“

„Verovatno“, složi se Simon šišajući kesicu duvana. Izvio je glavu u stranu. Prilika je visila naglavačke, raširenih ruku, dok su joj se mlazovi vode sticali kao oreol oko glave i tela. Setio se Elsine kose.

Forenzičari su konačno uterali čamac u vodu i sad su pokušavali da oslobode leš iz vodopada.

„U pivo da je samoubistvo.“

„Mislim da grešiš, Elijase“, reče Simon gurajući kažiprst pod usnu da izvuče kesicu duvana. Krenuo je da je baci u reku, ali odustade. Novo doba. Obazreo se tražeći korpu za otpatke.

„Dakle, kladimo se u pivo?“

„Ne, Elijase, *nećemo* se kladiti u pivo.“

„Jao, izvini, zaboravio sam...“ Tehničaru je bilo neprijatno.

„Ne mari“, odvrati Simon odlazeći od njega. U prolazu klimnu visokoj plavuši u crnoj suknji i kratkom sakou. Mogao se zakleti da je neka bankarka, ali joj je na širokoj vrpici oko vrata visila policijska legitimacija. Bacivši kesicu duvana u zelenu kantu na stazi, Simon siđe do obale. Krenuo je uzvodno češljajući padinu pogledom.

≈

„Glavni inspektor Simon Kefas?“

Elijas podiže pogled. Obračala mu se žena koja je verovatno bila sam prototip onoga kako stranci zamišljaju Skandinavke. Osim toga, pretpostavio je da sama sebe smatra previsokom i da je zato blago pogrbljena i u ravnim cipelama.

„Nisam taj. A ko si ti?“

„Kari Adel.“ Pokazala mu je legitimaciju koju je nosila oko vrata. „Nova sam u Jedinici za ubistva. Rekli su mi da ću ga naći ovde.“

„Dobro došla. Šta će ti Simon?“

„Treba da me obuči.“

„Srećnice“, reče Elijas, a onda uperi prstom u čovečuljka koji se šetao uz obalu. „Eno ga taj što ga tražiš.“

„A šta on traži?“

„Tragove.“

„Ali oni bi morali da budu uzvodno od leša, a ne nizvodno.“

„Da, i on pretpostavlja da smo ih već potražili. Što i jesmo.“

„Ostali forenzičari kažu da im liči na samoubistvo.“

„Da, maločas sam napravio gaf kad sam hteo da se kladim s njim u to.“

„Gaf?“

„Čovek je zavisnik“, pojasni Elijas. „*Bio* je zavisnik.“ Ali kada je video kako je sagovornica izvila obrvu, on dodade: „Nije to nikakva tajna. I treba da znaš ako ćete raditi zajedno.“

„Meni niko nije rekao da ću raditi sa alkoholičarom.“

„Nije alkoholičar“, odvrati Elijas. „Kocka.“

Zabacila je plavu kosu za uho čkiljeći ka suncu. „Kakva kocka?“

„Koliko ja znam, svaka u kojoj možeš da izgubiš. Ali pošto ste sad

partneri, možeš i sama da ga pitaš. Odakle nam dolaziš?“

„Iz Narkotika.“

„A, pa onda poznaješ reku kao svoj džep.“

„Poznajem.“ Začkiljila je ka lešu. „Naravno, može ovo imati veze sa drogom, ali ne zato što je ovde. Teške supstance se prodaju nizvodno, kod Skauovog trga i Novog mosta. Teško da će iko ubiti zbog hašiša.“

„Aha“, reče Elijas i pokaza glavom prema čamcu. „Evo, sad su ga skinuli, pa ako ima ličnu kartu lako ćemo znati ko...“

„Znam ko je to“, reče Kari Adel. „Zatvorski sveštenik Per Volan.“

Elijas je odmeri. Ubrzo će bataliti tu kancelarijsku uniformu koju je verovatno videla da istražiteljke ubistava nose po američkim serijama. Inače je obećavala, možda će se pokazati kao izuzetak. Ali i ranije im je dolazio podmladak koji obećava - pa možda i neće.

Peto poglavlje

Soba za saslušanja bila je svetla, sa borovim nameštajem. Crvena zavesa prekrivala je prozor ka kontrolnoj sobi. Višem inspektorHenriku Vestadu iz uprave policije u Buskerudu ta se prostorija sviđala. Već je dolazio iz Dramena u Oslo i sedeo u baš toj prostoriji. Tada su saslušavali decu u okviru istrage zlostavljanja i bila je puna lutaka. A sada - ubistvo. Posmatrao je bradatog, dugokosog čoveka koji je sedeo preko puta njega. Soni Lofthus. Izgledao je mlađe nego što je pisalo. A i trezno, zenice su mu bile normalne veličine. No to nije bila retka pojava kod zavisnika koji su razvili visoku stopu tolerancije. Vestad se nakašlja:

„Dakle, prvo si je vezao, onda si dohvatio običnu testeru za drvo i posle si otišao?“

„Da“, reče čovek. Odbio je advokata, ali je na pitanja uglavnom odgovarao jednosložnim rečima. Naposletku je Vestad počeo da mu postavlja pitanja na koja je mogao da odgovara samo sa „da“ i „ne“ i to je nekako funkcionisalo. Dabome da je funkcionisalo, jebote, pa već su dobili priznanje. Pa opet. Vestad je gledao slike pred sobom. Teme i gornji deo mozga bili su delimično pretesterisani i odvaljeni u stranu tako da su još visili o koži. Slika je Vestada podsetila na kuvano jaje kojem odsečeš vrh. Videla se tekstura mozga. Odavno je odbacio pretpostavku da se kod ljudi može uočiti na šta su spremni. Ali ovaj čovek... Nije zračio onom hladnoćom, agresijom ili čak glupošću koju mu se učinilo da vidi kod svakog drugog hladnokrvnog ubice.

Vestad se zavalio u stolici. „Zašto si priznao?“

Čovek slegnu ramenima. „Zbog DNK na mestu zločina.“

„Otkud znaš da smo ga pronašli?“

Njegov sagovornik prođe prstima kroz dugu, gustu kosu koju mu je uprava zatvora u teoriji mogla narediti da ošiša iz higijenskih razloga. „Opada mi kosa. Posledica dugogodišnje zavisnosti. Mogu li da idem?“

Vestad uzdahnu. Priznanje. Forenzički dokazi na mestu zločina. Pa zašto je uopšte sumnjao? Nagnuo se prema mikrofONU između njih. „Saslušanje osumnjičenog Sonija Lofthusa prekinuto u trinaest časova i četiri minuta.“

Ugledao je kako se gasi crvena lampica, tehničar je isključio snimanje i sada će otvoriti vrata da pusti inspektore, zatvoreniku staviti lisice i vratiti ga u Državu.

„I, šta misliš?“, upita tehničar kada je Vestad prešao u kontrolnu sobu.

„Šta mislim?“ Vestad obuče jaknu i zakopča rajsferšlus naglim, nervoznim pokretom. „Šta još ima ja da mislim posle ovoga?“

„Htedoh reći, šta misliš o onom prvom saslušanju danas?“

Vestad slegnu ramenima. Bila je to žrtvina prijateljica. Rekla je da joj je žrtva ispričala kako ju je muž, Ingve Mošand, optužio za prevaru i pretio da će je ubiti. Eva Mošand se plašila, dobrim delom zato što su muževljeve sumnje bile osnovane, upoznala je nekog i razmišljala o razvodu. Najklasičniji motiv u istoriji ubistava. A kakav je motiv imao ovaj momak? Niti je žrtva silovana, niti je išta ukradeno iz kuće. Doduše, brava na ormariću za lekove u kupatilu bila je obijena, a muž je tvrdio da nedostaju tablete za smirenje. Ali šta će pilulice za spavanje čoveku koji, ako je suditi po ubodima, ima stalan pristup teškoj drogi?

A naredno pitanje samo mu se nametnulo: a što bi istražitelj koji je već dobio priznanje lupao glavu oko tako sporednih stvari?

≈

Johanes Halden čistio je metlom pod u krilu A kad ugleda dvojicu čuvara kako vode momka. Ovaj se osmehivao, da nije bio u lisicama čovek bi pomislio da je izašao u prijatnu šetnjicu sa prijateljima.

Johanes podiže desnu ruku. „Soni, vidi! Rame me više ne boli! Hvala ti na pomoći!“

Momak je morao da podigne obe ruke kako bi starcu pokazao podignut palac.

Inspektori zastadoše pred vratima jedne ćelije i otključaše lisice. Nisu morali da otključavaju i vrata jer su se sve ćelije automatski otvarale u osam ujutru i tako ostajale do deset sati uveče. Momci u kontrolnoj sobi su mu jednom pokazali kako otvaraju sva vrata samo

jednim pritiskom na dugme. Voleo je kontrolnu sobu, zato je uvek odugovlačio kad je tamo. Podsećala ga je na most ogromnog tankera, tamo gde je i trebalo da bude. Pre onog „događaja“ radio je kao mornar, studirao nautiku. Trebalo je da postane oficir. Potom prvi oficir, pa i kapetan. A onda da se, posle nekoliko godina, vrati ženi i ćerki i njihovoj kući u predgrađu Fašunda, da se zaposli kao navigator. Pa zašto je onda to uradio? Zašto je sve upropastio? Šta ga je navelo da ponese ona dva džaka iz luke Songkla na Tajlandu? Znao je on, naravno, da je posredi heroin. A znao je i za oštre kazne i histeričnu norvešku pravosudnu praksu koja je u ono vreme šverc droge izjednačavala sa ubistvom. Nije mu čak ni trebala onolika svota koju su mu ponudili da tu robu preda na datoj adresi u Oslu. Pa šta je onda tražio? Uzbudjenje? Ili san da je ponovo sretne, tu lepu Tajlandanku u svilenjoj haljini, da joj pogladi blistavu, crnu, dugu kosu, pogleda u te bademaste oči, čuje nežni glas koji mu je onim usnama mekanim kao maline prošaptao one teške engleske reči, rekla mu je da to učini za nju, za njenu porodicu u Čang Raju, da ih samo tako može spasti. Nije joj čak ni poverovao, ali je poverovao njenom poljubcu. A taj poljubac držao ga je celim putem preko okeana sve do carine, ćelije u pritvoru, suda, sobe za posete u kojoj mu je sad takoreći odrasla ćerka rekla da niko u porodici više neće da čuje za njega, održao ga je i kroz razvod i služenje kazne u Ili. Taj poljubac bio je sve što mu treba, a san o njemu sve što mu je preostalo.

Kad su ga oslobodili, više nije imao nigde nikoga. Porodica ga se odrekla, prijatelji otišli svojim putem, više ga niko ne bi primio na brod. Stoga se okrenuo jedinima koji bi ga primili. Razbojnicima. I starom poslu. Švercu. Rekrutovao ga je Ukrajinac Nestor. Heroin se starim putem iz severnog Tajlanda prevezio kamionima preko Turske i Balkana. U Nemačkoj se vršila raspodela robe za skandinavsko tržište, a Johanese je otud saobraćao na poslednjoj etapi. A onda je počeo da potkazuje.

Nije čak ni imao razloga za to.

Jedan policajac ga je naprosto pogodio u žicu koju nije ni znao da ima.

A iako mu se nagrada - mirna savest - činila manje vrednom i od poljupca lepe žene, poverovao je tom policajcu, stvarno mu je poverovao. Bilo je nečeg u policajčevom pogledu. Možda se tad mogao

izbaviti, možda bi nešto i ispalo od njega - ko zna? Ali onda, jedne jesenje večeri, ubili su policajca. Tad je Johanes prvi i poslednji put čuo to ime, šapat pun strahopoštovanja. Blizanac.

O tad je sve više rizikovao, prevezio sve veće količine. Jebiga, *hteo* je da ga uhvate. Hteo je da odleži svoje. Zato mu je i laknulo kad su ga uhvatili na granici sa Švedskom, u kamionu nameštaj tapaciran heroinom. Sudija je i količinu i povratnički prekršaj ubrojio u otežavajuće okolnosti. Bilo je to pre deset godina. Pre četiri godine, kad su otvorili Državu, prebačen je u nju. Dopraćao je i ispraćao zatvorenike, ali i čuvare. Ophodio se i prema jednima i prema drugima sa dužnim poštovanjem. A s vremenom je i sam stekao ugled koji dolazi s godinama. Koji uživaju bezopasni. Jer niko od njih nije znao za tajnu koju Johanes krije. Za izdaju koju je počinio, koja ga je nagnala da služi tu kaznu. Ali odavno je izgubio svaku nadu da će ikad učiniti išta značajno. Poljubac mu je obećala neka davno zaboravljena žena, a mirnu savest policajac koji je sad mrtav. Tako je bilo sve dok ga nisu prebacili u krilo A, gde je upoznao momka za koga su tvrdili da ima isceliteljske moći. Johanes se trgnuo kad je čuo kako se momak preziva.

Ali ništa nije rekao, samo je nastavio da čisti pod, osmehuje se i uživa sitne usluge koje život na takvom mestu čine podnošljivim. Tako su prolazili dani, meseci i godine života kojem se bližio kraj. Rak. Rak pluća. Mikrocelularni, rekao je doktor. Agresivni tip, najgori ukoliko se ne otkrije na vreme.

A nisu ga otkrili na vreme.

Niko ništa nije mogao da učini. A svakako ne Soni. Nije ni izbliza pogodio šta Johanesu fali: kada ga je ovaj pitao, mali je rekao - prepone. Ha-ha. A ruku na srce, i ono rame se sredilo samo od sebe, a ne zahvaljujući Sonijevom dodiru koji garantovano nije bio topliji od normalnih trideset sedam stepeni, možda je čak bio i nešto hladniji. Ali bio je to dobar momak, zaista, i Johanes nipošto nije želeo da mu ruši iluzije o sopstvenim isceliteljskim moćima, ako ih je uopšte i gajio.

Tako je Johanes i bolest i ovo drugo zadržao za sebe. Ali znao je da mu ponestaje vremena, da ovu tajnu ne sme odneti u grob. Ne ako želi da u njemu i ostane, da se ne probudi kao živ mrtvac, zarobljen, izjeden od crva, osuđen na večne muke. Nije on gajio neko religijsko uverenje o tome ko će biti osuđen na večne muke i zašto, ali već je u

životu dosta puta pogrešio.

„Toliko grešaka...“, reče Johanes u pola glasa, sebi u bradu.

Pa odloži metlu, priđe Sonijevim vratima i pokuca. Bez odgovora. Pokuca još jednom. Počeka. Pa otvori vrata. Soni je sedeo sa gumenim kaišem zategnutim ispod lakta. Jedan kraj je držao u zubima. Iglu šprica već je prslonio uz nabrekli venu. Ugao je bio propisanih trideset stepeni kako bi se obezbedila što veća dodirna površina.

Mirno je podigao pogled i osmehnuo se. „Da?“

„Izvini... Može i da sačeka.“

„Sigurno?“

„Da... Nije tako hitno.“ Johanes se nasmeja. „U svakom slučaju, nije pitanje sati.“

„Za četiri sata?“

„Može i za četiri sata.“

Starac ugleda kako igla ulazi u venu, kako mladić gura špic. Nastupi tišina, nekakva tama ispunila je prostoriju kao crna bujica. Johanes se povukao zatvarajući vrata za sobom.

Šesto poglavlje

Držeći mobilni telefon uz uho, a noge na stolu, Simon se klatio na stolici. Bila je to umetnost koju su njih trojica toliko usavršili da su se takmičenja ko će najduže održati ravnotežu svodila na to kome će poslednjem dosaditi.

„Dakle, Amerikanac ništa neće da kaže?“, reče tiho, delom zato što nije želeo da svi u Jedinici za ubistva budu upućeni u njegove porodične stvari, a delom zato što je uvek tako pričao sa ženom, i kad telefonira. Tiho, nežno - kao da leže zagrljeni u krevetu.

„Hoće“, reče Elsa. „Ali posle, sad prvo čeka rezultate i snimke. Sutra ću dobiti izveštaj.“

„Okej. A kako se osećaš?“

„Dobro.“

„Koliko dobro?“

Nasmejala se. „Nemoj toliko lupati glavu, ljubavi. Vidimo se na večeri.“

„Okej, a je l' ti sestra...“

„Jeste, još je tu, odvešće me kući. Hajde dosta, davežu, idi radi taj tvoj posao!“

Nevoljno je prekinuo vezu. Setio se onog sna - kako joj je dao svoj vid.

„Glavni inspektor Kefas?“

Podigao je pogled. Podosta. Pred njegovim stolom stajala je visoka, vrlo visoka žena. Mršava. Noge su joj kao prutići štrčale iz stroge suknje.

„Kari Adel. Naloženo mi je da ti pomognem. Tražila sam te na mestu zločina, ali si mi pobegao.“

Bila je to ona žena koja mu je više zaličila na bankarku nego na policajku. Simon se odgurnu još malo unatraske na stolici.

„Na kakvom mestu zločina?“

„U Kubi.“

„Otkud znaš da je to mesto zločina?“

Primitio je da se uzvrpoljila. Htela je da se izvuče. Nije uspela.

„Na mestu mogućeg zločina.“

„A ko ti je rekao da mi treba pomoć?“

Pokazala je palcem naviše ne bi li mu stavila do znanja odakle je stiglo naređenje.

„Zapravo, meni treba pomoć. Nova sam ovde.“

„Pravo sa Akademije?“

„Provela sam godinu i po dana na Odeljenju za suzbijanje narkotika.“

„Još zelena. A već si stigla do Ubistava? Čestitam, Adelova. Ili si imala sreće, ili si...“ Odgurnuo se u stolici još malo da iz džepa farmerki izvuče kesicu duvana.

„Žensko?“, predložila je.

„Hteo sam da kažem sposobna.“

Pocrvenela je, video joj je u očima da se ljutnula.

„Jesi li sposobna?“, upita Simon ubacujući kesicu pod gornju usnu.

„Druga u generaciji.“

„A koliko si mislila da se zadržiš u Ubistvima?“

„Kako to misliš?“

„Ako ti se nije dopalo u Narkoticima, što bi ti se dopalo ovde?“

Ponovo se uzvrpoljila. Simon je znao da ju je pogodio u živac. Bila je od onih što se vrlo kratko zadrže. Verovatno će ubrzo preći na viši sprat i čin. Sposobna. Verovatnije je da će napustiti policiju. Kao sve one pametne glavice iz Ekokrima - Kancelarije za istraživanje privrednog kriminala - otperjali su sa svojim znanjem i ostavili Simona na cedilu. Policija nije bila mesto za pametne, ambiciozne i one koji žele da imaju privatni život.

„Otišao sam sa mesta zločina jer tamo više nisam imao šta da tražim“, naposletku će Simon. „Reci mi onda, odakle bi ti krenula?“

„Porazgovarala bih sa porodicom“, reče Kari Adel tražeći pogledom stolicu. „Rekonstruisala bih njegova kretanja pre nego što je završio u reci.“

„*Bih, bih*“ - ko se još izražava tako pravilno u svakodnevnom govoru. Simonu je to ukazivalo na zapadni kraj grada, gde su svi strepeli da ih jedan nepravilan gramatički oblik ne smesti na pogrešnu stranu reke, u pogrešan stalež.

„Odlično, Adelova. A porodica je...“

„Njegova žena, uskoro bivša. Razgovarala sam s njom, izbacila ga je. Živeo je u prihvatilištu na Ili. Ima li ovde neka stolica...?“

Sposobna, definitivno sposobna.

„Neće ti trebati“, reče Simon ustajući. Utvrdio je da je od njega viša bar petnaest centimetara. Ipak, za svaki njegov korak morala je načiniti dva. Uska suknja. Lepo, ali uskoro će to bataliti. Ubistva se rešavaju u farmerkama.

„Ne možete da uđete.“

Marta ih je posmatrala sa ulaza u Centar Ila. Žena joj se učinila poznatom odranije. Visoka, mršava, teško da je možeš zaboraviti. Odeljenje za narkotike u policiji? Kosa joj je bila plava i beživotna, na licu tek trunčica šminke, a napaćeni izraz je sugerisao da je razmaženo dete bogataša.

Muškarac je bio njena sušta suprotnost. Nizak, oko metar sedamdeset, šezdesetak godina. Lice izbrazdano, ali bilo je tu i borića od smeha. Gusta, seda kosa i oči koje su zračile dobrotom, duhovitošću - i upornošću. Te stvari je radila po automatizmu u obaveznim intervjuima prilikom prijema. Morala je da ustanovi kakvo se ponašanje može očekivati. Ponekad bi pogrešila - ali retko.

„Ne moramo da ulazimo“, reče čovek koji joj se predstavio kao glavni inspektor Kefas. „Dolazimo iz Jedinice za ubistva. Tiče se Pera Volana, živeo je ovde...“

„Živeo?“

„Da, sad je mrtav.“

Marta udahnu naglo i duboko. To bi joj uvek bila prva reakcija kad čuje za još jednu smrt. Pitala se da li to radi kako bi proverila je li i sama još živa. Onda je usledilo iznenađenje - što je to ne iznenađuje. Jer Per nije bio zavisnik, nije, kao svi ostali, sedeo u čekaonici smrti. Ili pak jeste? Da je to uočila, nesvesno uvidela, rutinskom dubokom udisanju usledio bi jednako rutinski komentar u sebi: pa naravno. Ali ne, nije bilo to posredi. Već ono drugo.

„Pronađen je u Akerskoj reci.“ Glavnu reč je vodio muškarac, ženi je na čelu pisalo „obuka“.

„Aha.“

„Ne zvučiš mi iznenađeno.“

„Ne, verovatno ne zvučim. Uvek je to šok, ali...“

„Ali čovek se u našim poslovima navikne na smrt, zar ne?“ Muškarac pokaza glavom ka izlogu. „Nisam znao da su zatvorili Tranen.“

„Otvoriće neku finu poslastičarnicu“, reče Marta prekrštajući ruke kao da joj je hladno. „Otvara se još jedna kafeterija za mlade mame.“

„Dakle, i dovde su stigle. Pa dobro.“ Simon klimnu u znak pozdrava nekom matorcu koji se vukao korakom dugogodišnjeg narkomana. Ovaj mu uzvрати odmerenim pogledom. „Vidim, ima ovde poznatih lica. Ali Volan je bio sveštenik u zatvoru. Još nisu stigli rezultati autopsije, ali nismo videli tragove uboda.“

„Nije ovde odsedao zato što je bio zavisnik. Ranije nam je pomagao sa problematičnim korisnicima - verovali su mu. Zato smo ga primili kad je morao da se iseli iz svoje kuće.“

„To znamo. Nego mene zanima zašto se nisi iznenadila kad znaš da nije bio zavisnik. Mogao je biti nesrećan slučaj.“

„A je li bio?“

Simon pogleda onu visoku mršavicu. Ova je oklevala sve dok joj nije klimnuo, a onda prozbori:

„Nismo uočili naznake nasilja, ali staze uz reku jesu stecište kriminala.“

Kakvo pravilno izražavanje, pomisli Marta. Mora da ju je majka muštrala za trpezarijskim stolom, govorila joj da se nikad neće udati ako bude pričala kao lučki radnik.

Viši inspektor Kefas izvi glavu u stranu. „A šta ti, Marta, misliš?“

On joj se dopadao. Činilo se da mu je iskreno stalo.

„Mislim da je znao da će umreti.“

Policajac izvi obrvu. „Kako to?“

„Ostavio mi je pismo.“

Marta je obišla oko stola u sobi za sastanke tačno preko puta recepcije na spratu. Očuvali su gotsku arhitekturu, bila je to ubedljivo najlepša prostorija u zgradi. Doduše, konkurencija nije bila naročito jaka. Sipala je kafu glavnom inspektoru dok je ovaj čitao pismo iz koverta koju je Per Volan ostavio Marti na recepciji. Njegova partnerka je pored njega sedela na rubu stolice i kucala poruku u mobilni. Učtivo je odbila i kafu, i čaj, i vodu. Možda misli da je njihova voda puna nekih gadnih bacila.

Kefas pruži pismo kolegini. „Piše da sve zaveštava vašem

prihvatištu.“

Poslavši poruku sa mobilnog, ova se nakašlja. Glavni inspektor se okrenu prema njoj. „Da, gospođice Adel?“

„Više se to ne zove prihvatilište, nego centar.“

Kefas je izgledao iskreno iznenađeno. „Zašto?“

„Zato što imamo socijalne radnike i ambulantu“, ubaci se Marta. „Pa kažu da smo više od 'prihvatišta'. A pravi je razlog, naravno, što je stari naziv poprimio negativan prizvuk - galama, pijančenje i grozni uslovi. Pa onda valja zamazati oči novim imenom.“

„Znam, ali opet...“ reče policajac. „Dakle, sve je hteo da ostavi vama.“

Marta slegnu ramenima. „Ne verujem ni da je imao bogzna šta. Nego, jeste li videli datum pored potpisa?“

„Da, pisao je juče. Tebi se čini da je to uradio zato što je znao da će umreti. Drugim rečima, misliš da se ubio?“

Marta razmisli. „Ne znam.“

Visoka mršavica se nakašlja. „Koliko je meni poznato, raskid bračne zajednice neretko je uzrok samoubistava kod muškaraca starijih od četrdeset godina.“

Marta zaključi da ćutljivoj ženi nije poznato samo to već i tačna statistika.

„Da li ti je izgledao depresivno?“, upita Simon.

„Pre bih rekla neraspoloženo.“

„Suicidalne osobe neretko počine samoubistvo kad izađu iz depresije“, deklamovala je ona žena kao da čita iz knjige.

Drugo dvoje je pogledaše. „Depresija je uglavnom jedno apatično stanje, a samoubistvo podrazumeva izvesnu delatnu sposobnost.“ Začu se signal da je primila poruku.

Kefas se okrenu ka Marti. „Jednog starijeg čoveka treba da izbacite iz centra, na šta on tebi napiše nešto što podseća na oprostajnu poruku. Zašto to ne bi bilo samoubistvo?“

„Nisam rekla da nije.“

„Ali?“

„Izgledalo mi je kao da se nečeg plaši.“

„Čega?“

Marta slegnu ramenima. Pitala se da li je sebi upravo na vrat navukla bespotrebnu gnjavažu.

„Per je imao i mračnu stranu. Nije to ni krio. Rekao je da je postao sveštenik zato što mu je trebalo više iskupljenja nego drugima.“

„Hoćeš reći, činio je stvari koje mu ne bi baš svako oprostio?“

„Koje mu *niko* ne bi oprostio.“

„Aha. Pričamo li mi sada o vrsti greha u kojoj su sveštenici isuviše dobro zastupljeni?“

Marta očuta.

„Je li ga zato žena izbacila iz kuće?“

Marta je oklevala. Ovaj je zvučao pametnije od većine policajaca sa kojima se Marta susretala. Ali može li mu verovati?

„U mom poslu, glavni inspektore, čovek nauči da prašta i neoprostivo. Naravno, možda Per nije mogao sam sebi da oprost, pa je odabrao takav izlaz. Ali moguće je i da...“

„...Da neko drugi, na primer otac oštećenog deteta, nije hteo da prolazi kroz proces prijavljivanja u kojem bi se svuda povlačilo ime žrtve, a Volanova kazna bila neizvesna i verovatno previše blaga. Pa je dotični sam presudio i izvršio kaznu.“

Marta klimnu. „Pretpostavljam da je to ljudski, kad se radi o rođenom detetu. Zar se ne desi i u tvom poslu da ponekad deliš pravdu kad zakon jednostavno zakaže?“

Simon Kefas odmahnu glavom. „Kad bi svi policajci popuštali pred takvim iskušenjem, onda bi zakon izgubio svaki smisao. A ja zapravo verujem u zakon - i pravdu koja i treba da bude slepa. Sumnjaš li na neku određenu osobu?“

„Ne.“

„Da li je dugovao nekome za drogu?“, upita Kari Adel.

Marta odmahnu glavom. „Znala bih da se drogirao.“

„Pitam zato što sam pitala jednog agenta iz Narkotika za Volana, a on mi je sad odgovorio...“ Izvukla je telefon iz tesnog džepa na sakou, a sa njim je ispao i kliker koji tupo udari o pod i stade da se kotrlja ka istoku.“

„'Video ga par puta sa Medelovim dilerom'“, čitala je dok je u korak pratila svoj kliker. „'Uzimao četvrtine, ali nije plaćao'.“

Vrativši telefon u džep, Kari Adel ugrabi kliker pre nego što je udario o zid.

„I šta zaključuješ na osnovu toga?“, upita Simon.

„Da se zgrada naginje ka Čelandovom trgu. Verovatno više ilovače,

a manje granita na ovoj strani.“

Marta se glasno nasmeja.

A visoka mršavica se kratko osmehnu. „Kao i da je Volan dugovao novac. Četvrtina heroina košta trista kruna, a to nije ni četvrt grama nego nula-dva. Dve kesice dnevno...“

„Polako, polako“, reče Simon. „Kod dilera nema uzimanja na crtu, zar ne?“

„Ne, to baš i nije uobičajeno. Možda im je činio neke usluge, pa su mu plaćali u heroinu.“

Marta podiže ruke. „Ama kad vam kažem da se čovek nije drogirao! Pa meni je pola posla da prepoznam narkomana!“

„Naravno, gospođica Lijan je sigurno u pravu“, reče Simon trljajući se po isturenoj bradi. „Možda heroin nije bio za njega.“

Ustao je. „No kako bilo, sačekaćemo izveštaj sa autopsije.“

≈

„Svaka čast što si pisala agentu iz Narkotika“, reče Simon vozeći niz Ulandovu ulicu ka centru.

„Hvala“, odvrati Kari.

„Ova Marta Lijan je baš lepo devojče. Poznaješ li je odranije?“

„Ne, ali se ne bih bunila.“

„Molim?“

„Izvini, glupa fora. Pitaš me da li sam naišla na nju dok sam radila u Narkoticima. Tu i tamo. Divna je, ali sam se oduvek pitala šta traži u Ili.“

„Misliš, kad je tako lepa?“

„Prijatna spoljašnost ljudima sa prihvatljivom inteligencijom i disciplinom pruža jasnu prednost u karijeri. Ne bih rekla da posao u Ili može biti odskočna daska za bilo šta.“

„Možda misli da taj posao ipak vredi raditi.“

„Vredi? Znaš li ti kolike su plate...“

„Vredi da ga *neko* radi. Ni u policiji baš nisu sjajne plate.“

„Istina.“

„Ali je dobra odskočna daska ako uporedo studiraš prava“, reče Simon. „Kad planiraš da daš drugu godinu?“

Opazio je nagoveštaj rumenila na njenom vratu i shvatio da ju je opet pogodio u živac.

„Pa“, reče Simon. „Drago mi je što si nam došla na pozajmicu. Uskoro ćeš mi biti i šefica, zar ne? Ili si sklonija privatnom sektoru? Čujem da su tamo plate za naš profil u proseku pedeset posto veće.“

„Možda“, odvrati Kari. „Ali svakako ti neću biti šefica pošto u martu iduće godine ideš u starosnu penziju.“

Simon nije znao da li da se nasmeje ili da zaplače. Skrenuo je levo u Grenlandslejure, ka Domu policije.

„Pedeset posto veća plata dobro bi ti došla ako planiraš renoviranje. Kuća ili stan?“

„Kuća“, reče Kari. „Planiramo dvoje dece i treba mi prostora. Ali sa ovakvom cenom kvadrata u centru Osla čovek mora da kupi nešto staro, pa da renovira. Osim ako ne nasledi, a naši roditelji se drže sjajno. Osim toga, Sam i ja se slažemo da pozajmice kvare čoveka.“

„Ni manje ni više nego - kvare?“

„Da.“

Simon pogleda pakistanske trgovce koji su po lepom letnjem danu izašli iz prodavnica na ulicu da razgovaraju, puše i posmatraju automobile koji prolaze. „Ne zanima te uopšte kako znam da tražiš kuću kojoj treba renoviranje?“

„Zbog klikera“, spremno će Kari. „Odrasli bez dece tako nešto nose u džepu samo ako razgledaju stare stanove i kuće da provere moraju li se i podovi renovirati.“

Bistra.

„Dobro“, reče Simon. „Ali kad dođe do toga, imaj u vidu da ako kuća stoji uspravno već sto trideset godina, onda možda i *nije* neophodno da joj ispravljáš podove.“

„Možda i nije“, reče Kari naginjući se da vidi toranj grenlandske crkve. „Ali ja volim ravne podove.“

Tu se Simon nasmeja. Ipak mu se svidela ta devojka - i on je voleo da podovi budu ravni.

Sedmo poglavlje

„Poznao sam tvog oca“, poče Johanese Halden.

Napolju je padala kiša. Dan je bio lep i sunčan, a sada se na grad sručila laka letnja kiša. Pamtio je kako to izgleda. Kada se sitne kapi ugrelu u dodiru s kožom još vrelom od sunca. Kako se pod njima diže miris prašine sa asfalta. Miris cveća, trave i lišća koji muti pamet i raspiruje strasti. Mladost, eh ta mladost.

„Bio sam mu doušnik“, nastavi Johannes.

Soni je sedeo u senci zida i nije mu se videlo lice. Johannesu je ponestajalo vremena - uskoro će pozatvarati ćelije. Udahnuo je. Kucnuo je čas da izrekne ono što je željno iščekivao, ali od čega se ujedno i užasavao, reči koje su mu tako dugo ležale na srcu da su možda u njega i urasle.

„Soni, on se nije ubio.“

Eto, rekao je. Tišina.

„Soni, jesi li budan?“

Opazio je treptaj oka preko beonjača.

„Mogu samo da zamislim kroz šta ste ti i tvoja majka prošli. Da ga zatekneš mrtvog i pročitaš onu poruku po kojoj je bio krtica u policiji i pomagao u trgovini heroinom i ljudima. Da je slao dojavu o racijama, dokazima, osumnjičenima.“

Opazio je kako se telo njiše u senci.

„Ali, Soni, bilo je upravo obrnuto. Tvoj otac je ušao u trag pravoj krtici. Čuo sam kad je Nestor javio svom šefu da se moraju rešiti Lofthusa iz policije pre nego što sve upropasti. To sam i preneo tvom ocu, da je u opasnosti, da mora tražiti pojačanje. Ali on nije hteo nikoga da umeša, hteo je da radi sam jer je Nestor imao poduži platni spisak u policiji. Naterao me je da mu obećam da ću držati jezik za zubima i da nikom nikad neću reći. I to sam obećanje održao sve do danas.“

Da li je momak uopšte razumeo? Možda i nije, manje je važno bilo

da momak čuje, nisu bile važne ni posledice, važno je bilo što on sad priča. Pripoveda. Da ostavi čitav događaj tamo gde mu je i mesto.

„Tvoj otac je tog vikenda bio sam, ti i majka ste bili na rvačkoj smotri van grada. Znao je da dolaze, zabarikadirao se u vašoj žutoj kući gore na Tosenu.“

Johanesu se učini da nešto čuje iz tame, promenu u pulsu i disanju.

„Nestor je ipak upao sa ljudima. Nisu baš hteli da dižu prašinu oko ubistva policajca, pa su prisilili tvog oca da napiše oproštajnu poruku.“ Johanes proguta pljuvačku. „Zauzvrat su obećali da će poštediti tebe i majku. Onda su mu pucali u glavu izbliza, njegovim pištoljem.“

Johanes je zažmurio. Bilo je sasvim tiho, ali mu se činilo da mu neko urla na uho. A u grudima i grlu osećao je pritisak kakav nije osetio dugo, dugo godina. Bože, kad li je poslednji put plakao? Kad mu se rodila ćerka? Ali sad nema povratka, mora da završi ovo što je započeo.

„A sad se verovatno pitaš kako je Nestor ušao u kuću.“

Johanes zadržava dah. Činilo mu se da ni momak ne diše, čuo je samo bubnjanje sopstvene krvi u ušima.

„Neko me je video kako razgovaram sa tvojim ocem, a Nestoru je već bilo sumnjivo što se policiji posrećilo da presretne nekoliko poslednjih isporuka. Poricao sam, rekao sam da znam tvog oca iz viđenja i da je samo *pokušao* da izvuče informacije iz mene. A onda je Nestor došao na ideju da bi mi tvoj otac sigurno otvorio u nadi da dolazim sa nekakvom dojavom. Time bih i ja dokazao na čijoj sam strani, dodao je...“

Johanes začu da i ovaj drugi sad diše. Brže. Jače.

„A tvoj otac mi je otvorio. Što i ne bi - verovao je svom doušniku.“

Opazio je pokret, ali nije ništa čuo ni video pre nego što je osetio udarac. A dok je ležao na podu, osećajući kako mu se usta pune metalnim ukusom krvi, kako guta sopstveni zub, dok je slušao kako momak neprekidno vrišti, kako se otvaraju vrata na ćeliji, čuvari viču, tuku, zveckaju lisicama, mislio je samo o neverovatnoj hitrini, preciznosti i snazi udarca tog narkomana. I na razrešenje grehova. Razrešenje koje nije dobio. I na vreme, na sekunde koje ističu, na tamu koja se bliži.

Osmo poglavlje

Arild Frank je kod svog porše kajena najviše voleo zvuk. To jest, njegovo odsustvo. Motor V8 od 4,8 litara brujaio je otprilike kao šivaća mašina njegove majke u rodnom mu Stangeu nadomak Hamara. I to je bio zvuk tišine. Ćutnje, mira i koncentracije.

Vrata na suvozačkoj strani se otvoriše i u auto uđe Ejnar Harnes. Frank nije znao gde mladi advokati iz Osla kupuju svoja odela, znao je samo da to ne čine u onim prodavnicama koje je on posećivao. Osim toga, nikad nije shvatao smisao svetlih odela. Odelo treba da budu tamna. I ne smeju koštati preko pet hiljada kruna. Razlika u ceni između Harnesovih i njegovih odela mogla bi se oročiti i izdržavati nekoliko narednih pokolenja i doprineti razvoju zemlje. Ili uložiti u fond za ranu i komfornu penziju. Ili u porše kajen.

„Ćujem da je u samici“, reče Harnes kad je automobil skliznuo sa ivičnjaka pred neupadljivim ulazom u advokatsku kancelariju *Harnes i Falbaken*.

„Pretukao je drugog zatvorenika“, reče Frank.

Harnes izvi brižljivo negovanu obrvu. „Zar se Gandi potukao?“

„Ko će znati šta sve narkomanima padne na pamet. Ali sada se ne drogira već četiri dana, pa cenim da će biti prilično spreman na saradnju.“

„Da, pa ćujem da mu je to u krvi.“

„Šta si to čuo?“ Frank zatrubi nekoj koroli koja se vukla pred njima.

„Samo ono što već svi znaju. Ima li još toga?“

„Nema.“

Arild Frank se umuvao ispred nekog mercedesa kabrioleta. Prethodnog dana je posetioamicu. Ćuvari behu upravo očistili povraćku sa poda, a momak je sedeo u uglu šćućuren i umotan u ćebe.

Frank nikad nije upoznao Aba Lofthusa, ali je znao da je sin svojevremeno krenuo očevim stopama u rvanju i sa petnaest godina

toliko obećavao da mu je čak dnevnik *Aftenposten* predviđao karijeru u reprezentaciji. Ali sada je sedeo u smrdljivoj ćeliji, tresao se kao prut i jecao kao devojčica. U apstinenciji smo svi jednaki.

Pred stražarnicom prikočiše, čelična rampa se podiže kad je Ejnar Harnes pokazao legitimaciju. Parkiravši kajen na uobičajenom mestu, Frank povede Harnesa ka glavnom ulazu, gde je ovaj registrovan. Obično je Harnesa uvodio kroz garderobu kako bi izbegao registrovanje - nije želeo da pruža povod za sasvim osnovano pitanje šta će advokat sa Harnesovom reputacijom tako često u Državi.

Zatvorenici su se obično vodili na saslušanje u Dom policije, ali Frank je insistirao da se ono ovog puta odvija u Državi budući da je osumnjičeni bio smešten u samicu.

Stoga su jednu praznu ćeliju preinačili u sobu za saslušanja. Za stolom je sedelo dvoje policajaca u civilu. Frank ih je već viđao, ali im nije upamtio imena. Preko puta njih sedela je tako bleđa prilika da se takoreći utapala u zid beo kao mleko. Glavu je pognuo, a rukama se držao grčevito za ivicu stola, kao da se čitava prostorija ljulja.

„Zdravo, Soni.“ Harnes srdačno spusti ruku momku na rame. „Jesi li spreman?“

Ona policajka se nakašlja. „Bolje ga pitaj da li je već završio.“

Harnes joj se bleđo osmehnu izvivši obrvu. „Kako to misliš? Niste ga valjda saslušavali bez prisustva advokata?“

Frank pogleda momka. Već je slutio da nešto ne valja.

„Dakle, priznao je?“, uzdahnu Harnes otvarajući aktovku iz koje izvadi tri priheftana lista papira. „Ako vam je potrebno i pismeno, onda...“

„Naprotiv“, prekide ga policajka. „Upravo poriče da ima ikakve veze sa ubistvom.“

U prostoriji je nastupio takav muk da je Frank čuo cvrkut ptica napolju.

„Molim?“ Harnesova obrva izdigla se do korena kose. Frank nije znao šta ga više ljuti, ta advokatova obrva koja je poskakivala ili njegovo odbijanje da shvati nastupajuću katastrofu.

„Da li je rekao još nešto?“, upita Frank.

Policajka prvo osmotri zamenika upravnika zatvora, a potom i advokata.

„Ne mari“, reče Harnes. „I treba da bude prisutan ako vam trebaju

informacije o odsustvu.“

„Tako je, ja sam ga lično odobrio“, ubaci se Frank. „Ništa nije ukazivalo na tako tragičan ishod.“

„Ali ne znamo ni da li ga je uopšte bilo“, reče policajka. „Dokle god ne dobijemo priznanje.“

„Ali forenzički dokazi...“, prasnu Frank, no smesta zaćuta.

„Šta vi znate o forenzičkim dokazima?“, upita onaj policajac.

„Pa samo sam pretpostavio da imate nekakve dokaze“, reče Frank. „Pošto je osumnjičen u tom slučaju. Nije li tako, inspektore...?“

„Viši inspektor Henrik Vestad“, reče policajac. „Ja sam i prethodni put saslušao Lofthusa. U međuvremenu je promenio izjavu. Misli da čak ima i alibi za vreme ubistva. Svedoka.“

„Ima svedoka“, ponovi Harnes gledajući svog nemog klijenta. „Zatvorskog čuvara koji je bio zadužen da ga prati tokom odsustva. A taj svedok kaže da mu je Lofthus pobegao u...“

„Drugog svedoka“, prekide ga Vestad.

„A ko bi to mogao da bude?“, frknu Frank.

„Kaže, neki čovek po imenu Lejf.“

„Samo Lejf?“

„Ne zna mu prezime“, reče Vestad. „Samo kaže da su porazgovarali nekoliko sekundi na odmorištu na putu. Lofthus kaže da je svedok vozio plavi volvo sa nalepnicom *I love Drammen*. I da mu je izgledao bolesno, kao da ima problema sa srcem.“

Frank se gromko nasmeja.

„Mislim“, reče Ejnar Harnes sa usiljenim mirom, „da se saslušanje ovde prekida kako bih se mogao konsultovati sa klijentom.“

Franka bi obuzeo takav smeh kad se razljuti. A sada mu je bes u glavi ključao kao voda u kuvalu, morao je da se sabere kako bi suzbio taj smeh. Zagledao se u takozvanog klijenta. Momak mora da je skrenuo. Prvo je premlatio starog Haldena, a sad i ovo. Mora da mu je heroin konačno prosvrdlao rupu u mozgu. Ali ovo nije smeo da upropasti, ulozi su bili preveliki. Frank duboko udahnu začuvši u glavi zamišljeni škljocaj kuvala koje se gasi kad voda provri. Morao je da sačuva hladnu glavu, za ovo je trebalo vremena. Apstinenciji je trebalo dati vremena.

Simon je sa Sanerskog mosta posmatrao reku koja je tekla nekih osam metara pod njima. Bilo je šest sati po podne, a Kari Adel ga je već pitala za pravilnik o prekovremenom radu u Jedinici za ubistva.

„Nemam pojma“, odgovorio joj je Simon. „Pitaj šefa kadrovske.“

„Ima li dole nečeg?“

Simon odmahnu glavom. Kroz olistalo granje na istočnoj obali reke nazirala se staza koja je pratila reku sve do novoizgrađene opere kod ušća u zaliv. Dole je neki čovek sedeo na klupi i hranio golubove. Penzioner, pomisli Simon. To rade ljudi kad se penzionišu. Uz zapadnu obalu stajala je moderna stambena zgrada čiji su prozori i terase gledali na reku i most.

„Šta ćemo onda ovde?“ Kari nestrpljivo zatrupka na asfaltu.

„Za kad imaš dogovor?“, upita Simon osvrćući se.

Pored njih lagano prođe neki auto, nasmejani prosjak ih upita mogu li da mu rasične dvestotku, neki par sa firmiranim naočarima za sunce i roštiljem za jednokratnu upotrebu u mrežici ispod dečjih kolica nečemu se nasmeja u prolazu. Voleo je Oslo leti, u vreme odmora, kada se grad isprazni i ponovo postane njegov. Kad opet postane ono pomalo preraslo selo u kojem se ništa nije dešavalo, a i sve što bi se desilo, nešto je značilo. Takav grad je razumeo.

„Idemo na večeru kod nekih prijatelja.“

Prijatelji, pomisli Simon. I on je nekad imao prijatelje. Šta li je s njima? Možda se i oni ponekad zapitaju šta li je s njim. Nije znao da li bi im mogao odgovoriti. Tu reka nije bila dublja od pola metra, ponegde je kamenje provirivalo iz vode.

Prema izveštaju sa autopsije, žrtvine povrede ukazivale su na pad sa povećé visine i njima bi se mogao objasniti prelom vrata, koji je ujedno bio i direktan uzrok smrti.

„Ovde smo zato što smo obišli celu obalu reke i samo ovde je most dovoljno visok, a reka dovoljno plitka da kamenje izazove onakve povrede. Osim toga, ovaj most je najbliži prihvatilištu.“

„Centru“, ispravi ga Kari.

„Da li bi ti pokušala samoubistvo odavde?“

„Ne bih.“

„Mislim, ako bi želela da sebi oduzmeš život.“

Kari prestade da cupka i nagnu se preko ograde. „Odabrala bih neko više mesto. Ovde su prevelike šanse za preživljavanje - u

invalidskim kolicima.“

„U tom slučaju ne bi odavde ni bacila nekog koga želiš da ubiješ?“

„Ne, verovatno ne bih“, zevnu ona.

„Dakle, tražimo nekog ko je prvo Peru Volanu slomio vrat, a onda ga odavde bacio u reku.“

„To vi valjda nazivate hipotezom.“

„To je ono što *mi* nazivamo hipotezom. Što se tiče večere...“

„Da?“

„Zovi momka i otkaži.“

„Molim?“

„Prvo ćemo da prečešljamo ovaj kraj u potrazi za mogućim svedocima. Počni od stanova koji gledaju na reku. A posle ćemo potražiti moguće vratolomce u arhivi.“ Simon je zažmurio i duboko udahnuo. „Nije li ovaj grad divan leti?“

Deveto poglavlje

Ejnar Harnes nikad nije imao ambiciju da promeni svet. Samo jedan delić sveta - svoj delić. Zato je studirao pravo. Samo delom - tačnije, koliko je potrebno da položi ispit. Zaposlio se u advokatskoj kancelariji koja je delovala na samom dnu advokature u Oslu, radio dovoljno da položi pravosudni ispit, a potom otvorio svoju kancelariju sa piću sklonim i vremešnim Erikom Falbakenom. Zajedno su njih dvojica produbili dno advokature u Oslu. Laćali su se najnemogućijih slučajeva, sve ih listom gubili, ali su nekim čudom stekli ugled branilaca najugroženijih slojeva društva. To im je otvorilo pristup klijenteli zbog koje je advokatska kancelarija *Harnes i Falbaken* honorare primala - ako bi ih ikad i primila - u vreme isplate socijalne pomoći. Ejnar Harnes je rano uvideo da njegov zanat nije pravda, već da je neznatno skuplje rešenje od reketiranja, Socijalne službe i gatara. Pretio je onima koji su ga plaćali da preti parnicama, pronalazio poslove za minimalac najbeskorisnijim građanima, a na sastancima sa onima koji su eventualno mogli i da mu plate proricao je bez izuzetka pobeđu u parnici. No postojao je jedan klijent zahvaljujući kome kancelarija još nije sasvim potonula. Njegov dosije nije postojao u arhivi kancelarije, ako bi se arhivom mogao nazvati onaj haos u ormarima sekretarice koja je gotovo stalno bila na bolovanju. No to su bile uredne platiše, isplaćivali su ga po pravilu u gotovini i retko su tražili fakture. Neće mu je tražiti ni ovom prilikom.

Sa pogledom očajnika, Soni Lofthus je sedeo prekrštenih nogu na krevetu. Prošlo je šest dana od famoznog saslušanja i sigurno mu nije bilo lako. Ali izdržao je duže nego što su mislili. Izveštaj koji je Harnes sakupio od drugih zatvorenika bio je vredan pomena. Soni nije pokušao da nabavi heroin, štaviše, odbijao je i ponude za spid i hašiš. Vidali su ga u teretani gde bi po dva sata trčao na trenažeru, a onda još jedan proveo u dizanju tegova. A noću su iz njegove ćelije dopirali vrisци. Ipak, nekako se držao. Tip koji je dvanaest godina bio na horsu.

Jedini takvi slučajevi za koje je Harnes čuo bili su oni koji heroin zamene nečim jednako jakim, nečim što ih je moglo stimulirati i motivirati jednako koliko i ono što usledi ubodu igle. Spisak takvih sredstava nije bio dugačak - religijsko otkrovenje, ljubav ili deca. I to je sve. Ukratko, ono što bi životu moglo pružiti neki novi, drugačiji smisao. No dešavalo se da i to bude samo poslednje izranjanje na površinu uoči konačnog potonuća. Jedino što je Ejnar pouzdano znao bilo je da njegov klijent zahteva odgovor. Greška - ne odgovor, nego rezultate.

„Već imaju forenzičke dokaze, osudiće te priznao ti ili ne. Zašto onda produžavaš tu agoniju više nego što je neophodno?“

Momak mu nije odgovarao.

Harnes pređe rukom preko začesljane kose tako da ga je zaboleo koren dlake. „Mogu za sat da ti nabavim kesicu superboja, u čemu je onda problem? Treba mi samo tvoj potpis ovde.“ Lupnuo je kažiprstom o ona tri lista formata A4 u aktovci koju je rasklopio u krilu.

Momak pokuša da obliže suve, ispucale usne jezikom koji je bio tako beo da Harnes pomisli kako luči so. „Hvala, razmotriću.“

Hvala? *Razmotriće?* Upravo je ponudio nesrećnom apstinentu heroin! Da li je ovaj momak upravo ukinuo silu Zemljine teže?

„Vidi, Soni...“

„I hvala što si me posetio.“

Odmahujući glavom, Harnes ustade. Neće ovaj momak istrajati. Sačekaće još jedan dan, proći će već vreme čuda.

Kada je zatvorski čuvar ispratio advokata kroz sve hodnike i predvorja i zamolio na prijemu da mu pozovu taksi, ovaj se zapita šta će reći klijent. Tačnije, šta će klijent *učiniti* ako Harnes ne spase svet.

To jest, svoj delić sveta.

≈

Gejr Goldsrud se nagnuo ka monitoru.

„Šta to radi, jebote?“

„Čini mi se da traži nekoga“, reče drugi čuvar u kontrolnoj sobi.

Goldsrud pogleda momka. Duga brada sezala mu je do nagih grudi. Privukao je stolicu tik pred kameru za nadzor i sada je lupkao prstom po objektivu nemo izgovarajući neke nerazumljive reči.

„Finstade, hajde sa mnom“, reče Goldsrud ustajući.

Prošli su pored Johanesa, koji je brisao pod u hodniku. Taj prizor je podsetio Goldsruda na nešto, možda na neku scenu iz filma. Sišli su stepenicama u prizemlje, prošli pored zajedničke kuhinje i ušli u hodnik, gde Sonija zatekoše kako sedi na onoj stolici na kojoj je do maločas stajao.

Momku se po torzu i mišicama videlo da je upravo bio u teretani, vene i mišići su se jasno ocrtavali pod kožom. Goldsrud je čuo da neki od najtežih zavisnika dižu tegove pre nego što se ufiksaju. U Državi je postojao izvestan protok amfetamina i kojekakvih tableta, ali bio je to jedan od malobrojnih zatvora, ako ne i jedini, gde je postojala izvesna kontrola unosa heroina. Ipak, nije se činilo da je Soni imao poteškoća u pribavljanju onog što mu je trebalo. Do sada. Goldsrud je po drhtanju primetio da momak već neko vreme nije dobio svoju dozu leka. Njegovo očajanje stoga nije bilo nimalo neobično.

„Pomozite mi“, prošapta Soni kad ih je ugledao.

„Naravno“, reče Goldsrud namignuvši Finstadu. „Dve hiljade za četvrtinu.“

Iako je to bila samo šala, Finstad se zbunio.

Momak odmahnu glavom. Čak i vratni mišići su mu nabrekli. Goldsrud je čuo da je ovaj bio rvač koji obećava. Možda je tačno ono što kažu - mišiće koje razviješ do dvanaeste godine uvek možeš povratiti u roku od nekoliko nedelja.

„Zaključajte me u ćeliju.“

„Lofthuse, znaš da zaključavamo tek u deset.“

„Molim vas.“

Goldstrud se prenu. Događalo im se da zatvorenici traže zaključavanje ako se kriju od nekoga, osnovano ili ne. Strah je prilično uobičajen nusproizvod zločinačkog života. Ili obratno. Ali Soni je verovatno bio jedini zatvorenik u Državi bez ijednog neprijatelja unutar tih zidina. Naprotiv, obožavali su ga kao svetu kravu. A dosad nikad nije pokazao ni naznaku nekakve strepnje, bolje je psihofizički podnosio svoju zavisnost od većine. Pa otkud onda...

Momak počesa krastu od uboda na podlaktici i Goldsrud tek tad shvati. Svi ubodi su zarastali, nije bilo novih. Prestao je da se fiksa. Zato je tražio da ga zaključaju. Mučile su ga kriza i svest da će prihvatiti prvo što mu ponude, ma šta to bilo.

„Hajdemo“, reče Goldsrud.

≈

„Diži noge, Simone.“

Simon podiže pogled. Stara čistačica je bila tako niska i pogurena da se jedva videla iza kolica. Čistila je Dom policije još kada je Simon tu došao negde u prošlom milenijumu. Ta žena jasno izraženih stavova sama je sebe i svoje kolege, bez obzira na pol, nazivala „tetskicama“.

„Zdravo, Sisel. Zar već?“ Simon pogleda na sat. Prošlo je četiri.

Prošlo je zvanično norveško radno vreme. Da, zakon o radu takoreći je zahtevao da se ode kući za dobrobit naroda i otadžbine. Ranije ga nije bilo briga za to, ali sada se sve promenilo. Znao je da ga Elsa čeka, da već satima sprema ručak, ali da će mu, kad se vrati, reći da je nešto smandrljala na brzaka i nadati se da neće videti nered, fleke i druge dokaze da joj je vid sve slabiji.

„Dugo nismo zajedno pušili, Simone.“

„Prešao sam na kesice duvana.“

„To te ono tvoje devojče nagovorilo. Još nemate dece?“

„Još nisi otišla u penziju, Sisel?“

„Ma ja mislim da si ti već nekoj napravio dete, pa zato nećeš.“

Simon se osmehnu i pogleda je kako briše pod ispod njegovih nogu pitajući se kako se iz sićušnog tela Sisel Tau rodilo onoliko dete. *Rozmarina beba*. Pospremio je papire.

Slučaj Volan su ostavili po strani. Niko iz zgrade kod Sanerskog mosta nije ništa video, nije se prijavio nijedan drugi svedok. Dokle god je bilo neizvesno da li je uopšte posredi zločin, nisu mogli dati prioritet toj istrazi, rekao je načelnik jedinice i naložio Simonu da nekoliko narednih dana provede „filujući“ svoje izveštaje o dva prethodna, rasvetljena slučaja ubistva kojima je javna tužiteljka zamerila da su „premršavi“. Nije uočila nikakve stvarne nedoslednosti, ali zahteva „donekle detaljnije izlaganje“.

Simon ugasi računar, obuče jaknu i pođe ka vratima. Još je bilo leto, što je značilo da je većina onih koji nisu već bili na odmoru sa posla odlazila već u tri sata i tek iz pokojeg odeljka kancelarije, koja je mirisala na osunčani lepak među pregradama, začulo bi se mrzovoljno kuckanje po tastaturi. Iza jedne pregrade ugledao je Kari. Sedela je s

nogama na stolu i čitala neku knjigu. Provirio je.

„Danas ne ideš na večeru kod prijatelja?“

Mahinalno je zatvorila knjigu i pogledala ga ljutito, ali su joj se obrazi zarumeneli od stida. Simon pogleda naslov na koricama. *Privredno pravo*. Znao je, a znao je i da ona zna, da to što na poslu uči za ispit nije nikakva sramota kad joj već nisu smislili nikakav bolji zadatak. Stoga Simon zaključi da Kari crveni zato što će je studije prava odvesti odatle, što će zbog njih izdati poslodavca. A naljutila se sigurno zato što je - iako zna da u teoriji nema razloga da je grize savest - mahinalno zatvorila knjigu kad ga je ugledala.

„Sam je na surfovanju, pa mi je svejedno da li učim ovde ili kod kuće.“

Simon klimnu. „Nije ovaj posao uvek uzbudljiv - čak ni u Jedinici za ubistva.“

Pogledala ga je.

Simon slegnu ramenima. „Naročito ne u Jedinici za ubistva.“

„Pa zašto onda radiš ovde?“

Beše se izula, a sada je podvila bose noge poda se. Kao da očekuje poduži odgovor, pomisli Simon. Verovatno je od onih kojima bilo kakvo društvo godi više od samoće, pa joj je stoga draže da sedi u pustoj kancelariji nego u svojoj dnevnoj sobi gde su joj samoća i mir zagarantovani.

„Verovala ili ne, iz buntovništva“, počeo Simon sedajući na ivicu stola. „Otac mi je bio časovničar i želeo je da ga nasledim u tom poslu. A ja nisam hteo da postanem loša kopija svog oca.“

Kari obgrli rukama svoje noge, mršave i duge kao u nekog insekta. „Jesi li se nekad pokajao?“

Simon pogleda kroz prozor. Napolju je vazduh podrhtavao od vrućine.

„Mislim, časovničari lepo zarađuju.“

„Moj otac baš i nije“, odvrati Simon. „Ni on nije voleo kopije. Odbio je da prati trend sa jeftinim kopijama i plastičnim digitalnim satovima. To je smatrao linijom manjeg otpora. Bankrotirao je sa stilom.“

„Aha, onda mi je jasno zašto nisi hteo da postaneš časovničar.“

„Pa, u neku ruku umalo da ipak ostanem u toj branši.“

„A?“

„Učio sam za forenzičara. Balistika, putanje metka i tako to. Nije to

mного drugačije od navijanja satova. Možda smo ipak sličniji onima koji su nas napravili nego što bismo voleli.“

„Pa šta se onda desilo?“ Kari se osmehnu. „Jesi li i ti bankrotirao?“

„Šta znam.“ Simon pogleda na sat. „Valjda me je više zanimalo kako nego zašto. Ne znam da li sam dobro odlučio što sam postao taktički istražitelj. Meci i prostrelne rane ipak su manje uznemiravajući od ljudskog mozga.“

„A onda si prešao u Ekokrim.“

„Vidim, pročitala si moj CV.“

„Pa uvek valjda proučiš najbliže saradnike. Je l' su ti se smučili sva ta krv i ubistva?“

„Ne, ali sam se plašio da će se mojoj ženi Elsi smučiti. Kad sam se oženio, obećao sam joj urednije radno vreme i manje stresnu svakodnevicu. Ali mi se svidelo u Ekokrimu, i to je malo podsećalo na časovničarski posao. Kad smo kod žene...“ Simon ustade.

„Ali zašto si prestao da radiš u Ekokrimu kad ti se toliko sviđalo tamo?“

Simon se umorno osmehnu. To već nije pisalo u njegovom CV-ju.

„Lazanje. Mislim da sprema lazanje. Vidimo se sutra.“

„Inače, zvao me je jedan stari kolega. Kaže da je video jednog lokalnog narkomana sa sveštениčkom kragnom.“

„Sa sveštениčkom kragnom?“

„Kao što je nosio Per Volan.“

„A šta si ti uradila?“

Kari ponovo otvori knjigu. „Ništa. Rekla sam mu da je ta istraga zamrznuta do daljnjeg.“

„Nije zamrznuta, samo nema prioritet. Dok se ne pojave nove informacije. Kako se zove taj narkoman i gde živi?“

„Gilber. U prihvatilištu.“

„Centru. Šta kažeš da se malo odmoriš od učenja?“

Kari uzdahnu zatvorivši knjigu. „A lazanje?“

Simon slegnu ramenima. „Ne mari. Javiću Elsi, razumeće. A lazanje su najbolje kad ih podgreješ.“

Deseto poglavlje

Johanes je prosuo sadržaj kofe u slivnik i sklonio četku u ostavu. Prebrisao je sve hodnike na spratu, kao i kontrolnu sobu, a sada je samo želeo da se vrati knjizi koja ga je čekala u ćeliji. *Snegovi Kilimandžara*. Bilo je to izdanje sa više pripovedaka, ali on je samo iznova čitao jednu jedinu - o čoveku sa promrzlim stopalom koji zna da će umreti. Svest o tome ne čini ga ni boljom ni lošijom osobom, već oštromnijom, iskrenijom i nestrpljivijom. Johanes nikad nije bio knjiški moljac, ali ovu knjigu mu je preporučio zatvorski bibliotekar, a pošto je Johanesa još od plovidbi duž obala Liberije i Obale Slonovače zanimala Afrika, pročitao je nekoliko stranica o naoko bezazlenoj povredi od koje sad junak umire u jednom šatoru u savani. Prvi put je samo preleteo preko pripovetke, ali sada ju je čitao polako, reč po reč, kao da traži nešto, ali nije bio siguran šta.

„Zdravo.“

Johanes se okrenu.

Sonijev pozdrav bio je tek šapat, a prilika upalih obraza i divljačkog pogleda pred njim bila je tako bleđa da se gotovo providela. Kao anđeo, pomisli Johanes.

„Zdravo, Soni. Čuo sam da si završio u samici. Kako si?“

Soni slegnu ramenima.

„Imaš jaku desnicu, momče.“ Johanes se isceri pokazujući rupu gde je nekad bio zub.

„Nadam se da mi možeš oprostiti.“

Johanes proguta pljuvačku. „Soni, ti meni treba da oprostiš.“

Postajali su na hodniku. Zgledali se. Johanes opazi da Soni gleda ima li nekog u blizini. Sačekao je.

„Johanese, da li bi ti pobegao za mene?“

Johanes nije žurio sa odgovorom, razmotrio je reči da ispita imaju li smisla, pa naposljetku upita:

„Kako to misliš? Pa nisam nešto nameravao da bežim, kuda bih

otišao, odmah bi me uhvatili?“

Soni nije odgovarao, ali od crnog očajanja u njegovom pogledu Johanesu konačno sinu.

„Ti bi... Ti bi da ti napolju nabavim dop?“

Soni je još ćutao, samo je gledao divljački, prodorno starcu pravo u oči. Nesrećnik, pomisli Johanese. Prokleti heroin.

„A što baš ja?“

„Zato što samo ti imaš pristup kontrolnoj sobi. Samo ti možeš to da izvedeš.“

„Grešiš, baš zato što imam pristup kontrolnoj sobi, znam da se to *ne može* izvesti. Vrata se otvaraju isključivo otiskom prsta koji se proverava u bazi podataka. A mene, dragi moj, tamo nema. Mogu me ubaciti jedino ako se odobri molba na formularu u četiri primerka. Video sam kako...“

„Sva vrata se zaključavaju i otključavaju iz kontrolne sobe.“

Johanese odmahnu glavom, pa se obazre. Još su bili sami u hodniku. „Čak i ako izađeš, napolju sedi čuvar na izlazu sa parkinga i traži da vidi legitimaciju svih koji dolaze i odlaze.“

„Baš svih?“

„Baš svih. Osim dvaput dnevno kad su smene straže, tad propuštaju svakog ko im izgleda poznato.“

„I, pretpostavljam, uniformisana lica?“

„Njih svakako.“

„Dakle, kad bi nabavio uniformu čuvara i izašao tokom smene straže?“

Johanese se uhvati palcem i kažiprstom za bradu. Vilica ga je još bolela.

„A kako da se dokopam uniforme?“

„U Serensenovom ormariću u garderobi. Možeš da ga obiješ šrafčigerom.“

Čuvar Serensen bio je već dva meseca na bolovanju zbog nervnog sloma. Johanese je znao da sad to nazivaju nekim drugim imenom, ali isti je to đavo, prokleta lavina osećanja. I sam je to proživeo.

Johanese odmahnu glavom. „Kad je smena, tamo sve vrvi od čuvara, odmah bi me prepoznali.“

„Pa preriši se.“

Johanese se nasmeja. „A kako ja, matorac, da pripretim čuvarima?“

Soni zadignu svoju dugačku belu košulju i iz džepa izvuče paklicu cigareta, pa uhvati jednu suvim usnama i pritisnu upaljač. Upaljač je ličio na pištolj. Johanes polako klimnu. „Ne šalješ ti mene napolje zbog droge. Ti bi nešto drugo da ti obavim, zar ne?“

Soni pripali cigaretu i otpuhnu dim, zažmurivši.

„Dakle, hoćeš li?“

„Hoćeš li me onda razrešiti grehova?“, upita Johanes.

≈

Arild Frank ih ugleda čim je skrenuo u hodnik. Soni Lofthus je prisionio ruku Johanesu na čelo, a ovaj je pognuo glavu i sklopio oči. Kao dve pederčine. Kad ih je spazio na hodniku, samo su razgovarali. Povremeno bi zažalio što nisu ugradili kamere sa mikrofonom. Jer video im je u obazrivim pogledima da ne razgovaraju o sportskoj prognozi. A onda je Soni izvukao nešto iz džepa. Bio je leđima okrenut kameri, pa nije video šta, ali je potom ugledao dim cigarete.

„Alo! Nema pušenja u mom zatvoru, moliću lepo!“

Johanesu poskoči seda glava, a Soni skloni ruku sa nje.

Frank im priđe pa pokaza palcem preko ramena.

„Haldene, valjda ima šta da se čisti.“

Sačekao je da se starac udalji.

„O čemu ste razgovarali?“

Soni slegnu ramenima.

„Ah, da, o ispovesti se ne sme pričati“, Arild Frank se onako ljutito nasmeja. Taj zvuk odjeknu duž hodnika.

„Dakle, Soni, jesi li razmislio?“

Momak ugasi cigaretu o paklicu pa tutnu obe u džep i počeša se po podlaktici.

„Svrbi, a?“

Momak oćuta.

„Pretpostavljam da ima i gorih stvari od svraba. Verovatno i od krize. Jesi li čuo za tipa iz sto dvadeset keca? Mislili su da se obesio o kuku za luster. Ali da je zažalio pošto je šutnuo stolicu pod sobom i da je zato sebi izgrebao grlo. Ma kako se ono zvao? Gomez? Dijaz? Radio je za Nestora i postojala je izvesna sumnja da će propevati. Ništa dokazano, samo sumnja. Ali i to je bilo dovoljno. Nije li čudno, noć je, ti ležiš u svojoj ćeliji, usred zatvora, a najveći strah ti je da su vrata

otključana? Da se neko u kontrolnoj sobi jednim diskretnim pritiskom na dugme postarao da čitav zatvor pun ubica može da ti uđe?“

Momak je oborio glavu, ali mu je Frank video graške znoja na čelu. Opametiće se mali. Bolje bi mu bilo. Frank nije voleo smrtnu slučajevu u svom zatvoru, to bi uvek privuklo neželjenu pažnju, ma koliko uverljivo se objasnilo.

„Da.“

To je rekao tako tiho da se Frank mahinalno nagnuo.

„Da?“, ponovi.

„Sutra. Sutra ćete imati priznanje.“

Frank prekrsti ruke i zaklati se na petama. „Odlično. Dovešću sutra ujutru gospodina Harnesa. Ali ovog puta bez glupiranja. Baci večeras pogled na onu kuku za luster. Jasno?“

Momak podiže pogled pravo ka očima zamenika upravnika. Frank odavno beše odbacio tvrdnju da su oči ogledalo duše, previše je puta gledao u nevine poglede svojih zatvorenika dok su ga bezočno lagali u lice. Osim toga, kako čudan izraz: *ogledalo* duše. Logično bi onda bilo da ugledaš svoju dušu kad pogledaš drugome u oči. Možda je i tako. Možda mu je zato bilo neprijatno da pogleda momka u oči.

Frank odvrti pogled. Sad je bilo važno zadržati fokus, odagnati misli koje ne vode ničemu.

≈

„Zbog duhova.“

Prstima crnim kao ugalj Laš Gilberg je prineo tanki zavijutak usnama i začkiljio ka policajcima koji su mu stajali nad glavom.

Simonu i Kari trebalo je tri sata da ga pronađu pod Grinerskim mostom. Pohod je otpočeo u prihvatilištu Ila, gde ga niko nije video nedelju dana, nastavio se u kafeu Crkvene misije u Kapetanskoj ulici, potom na Platou pred Glavnom železničkom stanicom, koji je još funkcionisao kao narko-pijaca, u centru Vojske spasa u Urtegati, odakle su ih novostečena saznanja odvela put Losa, statue uz reku koja je predstavljala granicu između kraljevstva heroína i spida. Usput je Kari objasnila Simonu da sad Albanci i Severnoafrikanci upravljaju prometom amfetamina i metamfetamina južno od Losa pa sve do Vaterlandskog mosta. Oko jedne klupe stajala su četvorica Somalijaca i cupkala navučenih kapuljača na večernjem, letnjem suncu. Jedan od

njih je klimnuo videvši sliku koju mu je Kari pokazala i uperio prst ka severu, ka carstvu heroína, a onda im još namignuo i ponudio gram kristal-meta za usput. Praćeni njegovim smehom, Simon i Kari nastavili su polako stazom ka Grinerskom mostu.

„Pobegao si iz Ile jer misliš da tamo ima duhova?“, upita Simon.

„Ne mislim, matori. Ima ih, keve mi. Nisam mogao da živim u onoj sobi, već je bila zauzeta, to osetiš čim uđeš. Budio sam se usred noći, nema nikog, naravno, ali neko mi je lepo disao u facu. I ne samo moja soba, samo pitaj ostale.“ Gilberg prezrivo pogleda dogoreli opušak.

„Pa ti je lepše da ovde kampuješ?“, upita Simon pružajući mu svoj duvan u vrećicama.

„Ma duhovi ili ne, pravo da ti kažem, ne podnosim da me zatvore u te male sobe. A ovo je...“ Gilberg mahnu ka poderanoj vreći za spavanje na podlošci od starih novina. „Idealna vikendica.“ Uperio je prstom u most. „Krov ne prokišnjava. Pogled na reku. Ne plaćaš komunalije, nadomak glavnih saobraćajnica i trgovina - kud ćeš bolje?“ Uzeo je tri vrećice iz Simonove kutije, jednu tutnuo pod gornju usnu, druge dve u džep.

„Sveštencički čin, možda?“, upita Kari.

Gilberg izvi glavu u stranu i pogleda Simona.

„Misli na onu sveštencičku kragnu koju nosiš“, reče policajac.

„Možda si čitao u tim tvojim novinama. Nedaleko odavde pronađen je mrtav jedan sveštenik.“

„Ne znam ništa o tome.“ Gilberg izvadi kesice duvana iz džepa, tutnu ih u kutiju i pruži je Simonu.

„Laše, forenzičarima će trebati tačno dvadeset minuta da utvrde da je ta kragna pripadala mrtvom svešteniku. A tebi dvadeset godina da odležiš ubistvo.“

„Ubistvo? Pa nije pisalo ništa o...“

„Dakle, ipak čitaš hroniku? Bio je mrtav pre nego što je bačen u reku. Vidi se po modricama. Udario je o neko kamenje, a modrice su drugačije ako nastanu posle smrti. Kapiraš?“

„Ne.“

„Hoćeš da ti objasnim? Ili možda da ti malo pričam o uskim i zaključanim zatvorskim ćelijama?“

„Ali nisam ja...“

„Čak i ako si samo osumnjičen, ima da sediš dve nedelje u pritvoru.“

A tamo su ćelije još manje.“

Gilberg je piljio u njih zamišljeno sišući duvan.

„Šta hoćete od mene?“

Simon ćučnu pred njim. Beskućnikov dah nije samo smrdeo već je imao ukus. Sladak, truo ukus prezrelog voća i smrti.

„Hoćemo da nam kažete šta se desilo.“

„Ali kažem vam, ne znam.“

„Nisi ti nama ništa rekao. Ali zvučiš nam kao da ti je vrlo važno da nam ništa ne kažete...“

„Ma samo sam našao ovu kragnu, doplivala je do kopna...“

Simon ustade uhvativši Gilberga pod mišicu. „Hajdemo, onda.“

„Ćekajte!“

Simon ga je pustio.

Gilberg obori glavu teško dišući. „Nestorovi ljudi. Ali ne smem... Znae šta Nestor radi onima koji ga...“

„Znamo. Ali i ti isto tako znaš da će Nestor odmah ćuti da si priveden u Dom policije na razgovor. Zato ti preporučujem da nam smesta isprićaš šta znaš, pa ću razmisliti može li da ostane na tome.“

Gilberg polako odmahnu glavom.

„Hoćemo li, Laše!“

„Sedeo sam na klupi u hladu tamo gde staza skreće pod Sanerski most. Ma na deset metara od njih, ali mislim da me nisu videli, sad ima baš puno zelenila. Njih dvojica, jedan je držao popa, drugi mu je obavio ruku oko vrata. Ma video sam popu beonjaće. I samo beonjaće, nekako je zakolutao očima, kapirate. Ali nije ni pisnuo. Kao da zna da nema vajde. A onda mu je onaj tim zavrnuo glavu unazad kao kiropraktičar, jebote! Ćuo sam kad je krenulo, ne zajebavam se, kao neka debela granćica u šumi.“ Gilberg pređe prstom preko gornje usne, dvaput trepnu i zagleda se preda se. „A onda su se samo osvrnuli. Jebote, upravo su ubili tipa nasred Sanerskog mosta, al' su bili hladni kao špricer. Ćudo jedno kako je grad pust leti, zar ne? Onda su ga odvukli do zidića, tamo na kraju ograde.“

„Podudara se sa mestom gde štrći ono kamenje“, reće Kari.

„Malo se zadržao na tom kamenju pre nego što ga je voda odvukla dalje. Ja sam ćutao kao bubica, nisam smeo da mrdnem. Kad bi oni tipovi ukapirali da sam ih video...“

„Ali video si ih“, prekide ga Simon. „I sedeo si tako blizu da bi ih

mogao prepoznati ako ih opet vidiš.“

Gilberg odmahnu glavom. „Nema šanse. Već sam ih zaboravio. To ti je mana kad se radiš svime što ti padne pod ruku. Malo izlapiš.“

„Misliš, prednost.“ Simon se protrlja po licu.

„Ali znao si da rade za Nestora.“ Kari se uzvrpoljila.

„Zbog odela. Svi su isti, kao da su oteli kamion pun crnih odela na putu za pogrebno preduzeće.“ Opipao je jezikom kesicu sa duvanom. „Zar ne?“

≈

„Vraćamo prioritet ovoj istrazi“, reče Simon Kari dok su se vraćali u Dom policije. „Hoću da do detalja popišeš Volanovo kretanje u poslednjih četrdeset osam sati uoči smrti. I hoću spisak svakog, apsolutno svakog s kim je stupio u kontakt.“

„Važi“, reče Kari.

Pred klubom *Bio* morali su da zastanu i propuste čopor mladih pešaka. Hipsteri pošli na koncert, pomisli Simon zureći u Kubu. Proučavao je ogromno platno letnjeg bioskopa dok je Kari javljala ocu da ne stiže na večeru. Na platnu se prikazivao nekakav crno-beli film. Slike Osla, po svoj prilici iz pedesetih. Simon je te slike pamtio iz sopstvenog detinjstva. A hipsterima je taj svet sigurno izgledao neobično, prohujalo, možda i nevino šarmantno. Čuo je smeh.

„Znaš šta me zanima“, reče Kari, a Simon tek tad shvati da ona više ne telefonira. „Rekao si da bi Nestor odmah saznao kad bismo priveli Gilberta na saslušanje. Jesi li stvarno to mislio?“

„A šta misliš?“ Simon dodade gas ka Hausmanovoj ulici.

„Ne znam, zvučalo je kao da si ozbiljan.“

„Ne znam ni sam šta sam mislio. Duga je to priča. Godinama se pričalo da postoji krtica u policiji i da ta krtica direktno izveštava osobu koja ima najveći udeo u trgovini drogom i ljudima u Oslu. Ali davno je to bilo, pa iako se tada mnogo pričalo o tome, niko nije uspeo da dokaže postojanje krtice, a ni dotične osobe.“

„A ko je dotična osoba?“

Simon pogleda kroz prozor. „Zvali smo ga Blizanac.“

„Blizanac“, ponovi Kari. „Spominjali su ga i u Narkoticima. Otprilike kao kad Gilbert priča o duhovima u Ili. On je stvarno postojao?“

„O, da, Blizanac je vrlo stvaran.“

„A krtica?“

„A tek to. Pronašli su oprostajnu poruku od policajca Aba Lofthusa u kojoj on navodno priznaje da je krtica.“

„Zar to onda nije bio dokaz?“

„Ne za mene.“

„Zašto?“

„Zato što je Ab Lofthus bio najmanje korumpiran policajac u istoriji Osla.“

„Otkud znaš?“

Simon zastade na semaforu kod Sturgate. Činilo se da tama izbija iz fasada oko njih, a sa mrakom su izranjale i noćne zverke. Vukle su se pločnikom, stajale pored ulaza iz kojih je treštala muzika, sedele u automobilima laktova izbačenih kroz prozor. Gladni, usredsređeni pogledi, pogledi lovaca.

„Zato što mi je on bio najbolji prijatelj.“

≈

Johanes pogleda na sat. Deset i deset. Pre deset minuta svi zatvorenici su zaključani u svoje ćelije, dok će njega zaključati ručno kad završi čišćenje u jedanaest. Čudno. Kad u zatvoru provedeš dovoljno vremena, dani počnu da ti liče na minute, a devojke na kalendarima po ćelijama ne uspevaju da održe korak sa mesecima koji samo proleću. Ali poslednji sat mu se činio kao čitava godina. Duga, gladna godina.

Ušao je u kontrolnu sobu.

Unutra su bila trojica čuvara, jedan manje nego tokom dana. Opruge u stolici zaškripaše kada se jedan od njih okrenuo od monitora.

„Zdravo, Johanese.“

Bio je to Gejr Goldsrud. Nogom je izvukao korpu za otpatke ispod stola. Bio je to uvežban pokret kojim je mlađi šef smene pomagao starijem, ukočenom čistaču. Johanesu se uvek dopadao Gejr Goldsrud, ali sad je izvukao pištolj iz džepa i uperio ga pravo u lice šefu smene.

„Opa! Otkud ti to?“ To reče jedan mlađi čuvar koji je igrao fudbal za trećeligaša Hasle-Leren.

Johanes oćuta. Netremice je zurio u tačku između Goldsrudovih

očiju.

„Ajde pripali mi!“ Treći čuvar držao je neupaljenu cigaretu među usnama.

„Skloni to, Johanese.“ Goldsrud će tiho, ne trepnuvši. Johanes je znao da je shvatio. Da posredi nije zabavan upaljač.

„Ma prava bondovska pornografija. Kolko tražiš za nje ga?“ Fudbaler je ustao i prišao Johanesu da bolje osmotri.

Johanes uperi pištoljčić u jedan od monitora koji su visili sa tavanice i okinu. Ni sam nije znao šta da očekuje. Ništa se nije manje iznenadio kada je začuo prasak, kada je ekran eksplodirao i srča poletela na sve strane. Fudbaler zastade kao ukopan.

„Svi na pod!“ Johanes je inače bio blagosloven hrapavim baritonom, ali sada mu je sopstveni glas zazvučao piskavo, kreštavo, kao u histerične ženturače.

Ali upalilo je. Svest da pred njim stoji ozbiljno naoružan očajnik ostavi na čoveka jači utisak od zapovedničkog glasa. Sva trojica kleknuše sa rukama na potiljku, kao da je pretnja pištoljem za njih dobro uvežbana rutina. A možda je i bila, možda su ih učili da je potpuna predaja jedina mogućnost. A sigurno i jedina prihvatljiva imajući u vidu njihove zarade.

„Skroz ležite. Prislonite nos uz pod!“

Poslušali su ga. Čarobno.

Pogledao je kontrolnu tablu ispred sebe. Potražio je dugme kojim se otključavaju i zaključavaju vrata ćelija. Zatim i dugme za vrata od predvorja i glavni ulaz. A onda ugleda i glavno dugme, crveno, koje je otvaralo apsolutno sva vrata i postojalo samo za slučaj požara. Njega je pritisnuo. Dug pisak objavio je da je čitav zatvor sad otvoren. I tad Johanesu sinu neobična pomisao. Kako je sad konačno tamo gde je oduvek želeo da bude - kapetan na mostu.

„Ne dižite glave“, naredio je. Glas mu je već zvučao znatno bolje.

„Ako neko pokuša da me zaustavi, udarićemo na vaše porodice. Ne zaboravite, momci, da znam sve o vama. Trina, Valborg...“ Nastavio je da recituje imena žena i dece, škola, hobije, adrese, informacije koje su mu se tokom svih tih godina urezale u pamćenje, nije zaklapao motreći na monitore. Kad je završio, napustio je kontrolnu sobu. Čim je izašao, on potrča. Niz hodnik, do stepenica ka prizemlju. Povukao je prvu kvaku. Otključano. Nastavio je niz hodnik. Srce mu je već lupalo,

sigurno nije trenirao koliko je trebalo, nije se trudio da ostane u formi. Sad će se to promeniti. Naiđe na druga vrata, opet otvorena. Noge su naprosto odbijale da potrče željenim tempom. Možda je i rak, možda mu je već nagrizao i mišiće. Treća vrata vodila su u predvorje. A predvorje je bilo tek sobičak odvojen rešetkama od kojih se nijedna nije otvarala pre nego što se ova druga zatvori. Počekaao je da se vrata iza njega zatvore uz tiho zujanje. Brojao je sekunde. Niz hodnik je već nazirao ormariće stražara u garderobi. Kada je konačno iza sebe začuo škljocaj brave, on stisnu kvaku.

Zaključano.

Sranje! Ponovo je povukao. Vrata ni da mrdnu.

Pogledao je belu ploču sa senzorom pored vrata. Jedna žuta lampica zatrepta nekoliko puta, pa zgasnu, druga, crvena, uporno je svetlela. Iako je znao šta to znači - da baza podataka nije prepoznala otisak prsta, Johanese ipak stisnu kvaku. Zaključano. Gotovo je. Pao je na kolena pred vratima. Istog časa sobu ispuni glas Gejra Goldsruda.

„Žao mi je, Johanese.“

Glas je dopirao iz zvučnika pod tavanicom, smiren, gotovo utešan.

„Johanese, nama je ovo posao. Ako bismo se predali svaki put kad neko pretil našoj porodici, u Norveškoj više ne bi bilo nijednog zatvorskog čuvara. Opusti se sada, dolazimo po tebe. Samo, prvo proturi pištolj kroz rešetku. Da ne puštamo gas.“

Johanese podiže pogled ka kameri. Da li su mu videli očajanje na licu? Ili je to bilo olakšanje? Olakšanje što sve tu prestaje, što će se sve ipak nastaviti kao pre. Ili bar slično kao pre. Verovatno ga više neće puštati da briše podove na spratu.

Gurnuo je pozlaćeni pištolj kroz rešetke. A onda leže na pod prekrivši glavu rukama, zgrčivši se kao osa koja je upravo ostala i bez poslednje žaoke. Ali kad je otvorio oči, nije se čulo zavijanje hijena, nije bio u avionu koji stremi ka vrhu Kilimandžara. Još je bio nigde, još je bio živ. Tu.

Jedanaesto poglavlje

Upravo beše prošlo pola osam i jutarnja kiša kvasila je parking pred Državom.

„Bilo je samo pitanje vremena!“, reče Arild Frank pridržavajući vrata garderobe. „Zavisnici su u samom startu slabi karakteri. Znam da nije moderno to reći, ali veruj mi, nagledao sam ih se.“

„Kada potpiše, mene ništa više ne zanima.“ Ejnar Harnes pođe na vrata, ali morao je da uzmakne i propusti tri zatvorska čuvara koji su izlazili. „I sam sam nameravao da večeras proslavim uz koju čašicu opojnih sredstava.“

„Znači, dobro te plaćaju?“

„Kad sam video šta voziš, shvatio sam da moram zatražiti viši honorar.“ Iscerio se pokazujući glavom ka porše kajenu. „Nazvao sam to higijenskim dodatkom, a Nestor mi je rekao...“

„Ćut!“ Frank zadrža rukom Harnesa da prođe još čuvara. Većina ih se beše presvukla u civilno odelo, ali poneki su očito toliko žurili da se vrate kući posle noćne smene da su otrčali pravo ka automobilima u zelenim uniformama Države. Harnesa ošinu pogledom tip u dugačkom mantilu koji mu se vijorio oko uniforme. Odmah je prepoznao to lice, znao je da ga je viđao u Državi, koju je sad tako često posećivao. Ali iako mu je zaboravio ime, bio je sasvim siguran da se ovaj setio njegovog: imena sumnjivog advokata koje se s vremena na vreme javljalo u kontekstu dubioznih slučajeva. Možda su se dotični, a i ostali ovde već pitali što se Harnes tako često mota oko kuhinjskog ulaza u Državu. Samo bi još falilo da su ga čuli kako spominje Nestora...

Otključali su sva vrata do stepeništa ka spratu.

Nestor je rekao da tog dana nabave priznanje. Ako se istraga protiv Ingvea Mušanda ne završi pod hitno, ubrzo bi se otkrile stvari koje bi umanjile uverljivost Sonijevog priznanja. Otkud Nestoru taj podatak, Harnes nije znao niti je želeo da zna.

Kancelarija upravnika zatvora gledala je na džamiju i Ekeberško

brdo. Nalazila se u dnu hodnika i krasile su je grozne slike neke mlade slikarke koja se specijalizovala za cvetne motive i raspredanje o svom libidu po žutoj štampi.

Frank pritisnu dugme na interfonu i zatraži da mu se dovede zatvorenik iz ćelije 317.

„Jedan zarez dva miliona“, reče Frank.

„Kladim se da polovina ide na onaj *Poršeov* znak na haubi“, primeti Harnes.

„A druga svakako na porez državi. Mislim na državu sa malim *d*.“ Frank uzdahnu u stolici sa neobično visokim naslonom. Na prestolu, pomisli Harnes.

„Ali znaš šta?“, nastavi Frank. „Nemam ništa protiv. Jebiga, ako imaš za porše, ima da daš nešto i za državnu kasu.“

Neko pokuca na vrata.

„Da?“, povika Frank.

U sobu uđe čuvar noseći pod rukom službenu kapu. Bezvoljno je salutirao. Harnes se ponekad pitao kako li je Frank naterao zaposlene u jednom modernom preduzeću da usvoje taj vojnički pozdrav. I kakva li su još pravila morali da progutaju.

„Šta je bilo, Goldsrude?“

„Već sam krenuo kući, ali sam hteo da vidim imaš li neka pitanja u vezi sa noćasnjim izveštajem.“

„Nisam još stigao da ga pogledam. Je l' se desilo nešto bitno kad dolaziš ovamo?“

„Ne preterano bitno, ali je došlo do pokušaja bekstva. Ako bi se moglo tako nazvati.“

Sklopivši dlanove, Frank se osmehnu. „Drago mi je što zatvorenici pokazuju inicijativu i volju. Ko i kako?“

„Johanes Halden iz ćelije dvesta...“

„238. Matori? Ma je li moguće?“

„Nekako se domogao nekog pištolja. Verovatno mu je samo dunulo. Samo sam hteo da naglasim - nije bilo uopšte dramatično kao što može zazvučati na osnovu izveštaja. Ako smem da izrazim svoje mišljenje, treba biti blag prema njemu. Svih ovih godina nam je pomagao i...“

„Pa mudro je postupao da pridobije naše poverenje pre nego što udari, zar ne?“

„Dakle...“

„Goldsrude, ti to meni kažeš da si naseo? Dokle je stigao?“

Harnes je pomalo saosećao sa čuvarom, koji pređe prstom preko znojave gornje usne. Uvek je saosećao sa onima koji izlažu manjkavu odbranu. Nije mu bilo teško da se zamisli u njihovom položaju.

„Do predvorja. Ali ni u jednom trenutku nije postojala stvarna opasnost da prođe pored stražarnice sa blindiranim staklom i puškarnicom.“

„Zahvaljujem na informacijama, Goldsrude, ali sam sam projektovao ovaj zatvor. Razumem da si slab na tog tipa, bojim se da si se previše zbližio s njim. Neću više ništa reći dok ne pročitam izveštaj, ali pripremi svoju smenu za malo muštranja. Što se tiče Haldena, ne možemo da budemo blagi - naša klijentela zna da zloupotrebi svaki znak slabosti. Jasno?“

„Jasno.“

U to zazvoni telefon.

„Voljno.“ Frank dograbí slušalicu.

Harnes je očekivao još jedno salutiranje, pa nalevo krug iz sobe, ali je Goldsrud prostoriju napustio kao civil. Advokat ga je ispratio pogledom, pa se trgnu na Frankov povik:

„Kako to misliš 'nema ga', jebote!“

≈

Frank je piljio u namešteni krevet ćelije 317. Ispred kreveta, par apostolki. Na noćnom stočiću Biblija, na pisaćem stolu neotpakovan špric za jednokratnu upotrebu, na stolici bela košulja. I to je bilo sve. Čuvar iza Frankovih leđa ipak nije odoleo da naglas ustanovi krajnje očiglednu činjenicu:

„Nema ga.“

Frank pogleda na sat. Još četrnaest minuta do otključavanja ćelija. Zatvorenik, dakle, nije mogao biti u nekoj od zajedničkih prostorija.

„Mora da je izašao iz ćelije kada je Johanes noćas otključao sva vrata iz kontrolne sobe.“ To reče Goldsrud koji se stvorio na ulazu u ćelije.

„Gospode“, prošapta Harnes mašivši se po staroj navici za naočare na korenu nosa iako je prethodne godine platio petnaest hiljada kruna u gotovini za lasersko otklanjanje dioptrije na Tajlandu.

„Ako je pobjegao.

„Umukni“, prosikta Frank. „Nije mogao da prođe pored stražarnice. Još se krije ovde negde. Goldsrude, objavi opštu uzbunu. Zaključajte sva vrata, niko ne sme da uđe niti izađe.“

„Dobro, ali moji klinci danas idu..

„Ni ti.“

„A policija?“, upita neki stražar. „Zar im ne bi trebalo javiti?“

„Nipošto!“, dreknu Frank. „Kad vam kažem, Lofthus još nije napustio Državu! Nikome ni reci!“

≈

Arild Frank je posmatrao starca. Vrata je zaključao za sobom i postarao se da ispred ne dreždi nijedan čuvar.

„Gde je Soni?“

Johanes pospano protrlja oči u krevetu. „Zar nije u svojoj čeliji?“

„Znaš ti vrlo dobro da nije.“

„Biće onda da je pobjegao.“

Nagnuvši se, Frank dograbi starca za okovratnik majice i privuče ga k sebi.

„Skinuću ti taj kež sa lica, Haldene. Znam da čuvar kod kapije ništa nije video, zato *mora* još biti ovde. A ako mi ne kažeš gde se krije, možeš zaboraviti na terapiju za rak.“ Opazio je starčevu zbunjenost. „Znam, znam, lekar je u obavezi da štiti privatnost pacijenata, ali ja svuda imam oči i uši. Dakle?“

Pustio je Johanesa i ovaj pade na jastuk Starac je zalizao tanke pramenove kose, pa sklopi ruke na potiljku i nakašlja se:

„Vidi, šefe, mislim da sam zapravo dovoljno poživio. Napolju me ništa ne čeka, a dobio sam i razrešenje grehova, pa prvi put u životu imam priliku da me prime gore. Možda bi trebalo da iskoristim tu šansu kad mi se već ukazala, šta ti misliš?“

Arild Frank zaškriguta zubima tako jako da mu umalo ne poispadaše plombe.

„A ja, Haldene, mislim da tebi nijedan greh neće biti oprosteno. Jer ovde sam ja bog, a mogu ti obećati samo sporu i bolnu smrt od raka. Srediću da crkneš ovde bez ijednog leka protiv bolova. Ruku na srce, ne bi bio prvi.“

„Radije ću tako, gazda, nego s tobom u pakao!“

Frank nije bio siguran da li je grgoljenje iz starčevog grla smeh ili samrtnički hropac.

U povratku ka ćeliji 317 Frank je proverio preko voki-tokija. Još ni traga od Sonija Lofthusa. Znao je da nema još puno minuta do trenutka kad će morati da objave poternicu.

Ušao je u ćeliju 317, bacio se na krevet i preleteo pogledom preko poda, zidova i tavanice. Nemoguće, jebote, nemoguće! Onda zgrabi Bibliju sa noćnog stočića i hitnu je o zid. Pala je i otvorila se. Znao je da mu Volan donosi heroin u šupljoj Bibliji. Pogledao je iskasapljene stranice. Unakažena otkrovenja i rečenice lišene smisla.

A onda na podu ugleda dlake. Kratke, ričkaste dlake koje su po svoj prilici poticale s brade, ali i duge vlasi kose. Šutnuo je jastuk Iz njega poispadaše slepljene gužve prljavoplave kose.

Ošišan. Obrijan.

Tad mu sinu.

„Noćna straža!“, dreknuo je u voki-toki. „Proverite ko se sve odjavio sa noćne straže.“

Frank pogleda na sat. Osam i deset. Znao je šta se desilo. A znao je i da mu više ništa ne vredi što zna. Ustao je i šutnuo stolicu razbivši njome ogledalo pored vrata.

≈

Vozač autobusa osmotrio je zatvorskog čuvara kako zblanuto pilji u kartu koju mu je on upravo prodao i pedeset krana koje je dobio kao kusur od stotke. Znao je da je ovaj zatvorski čuvar jer je pod raskopčanim dugim mantilom nosio uniformu na kojoj je čak visila legitimacija sa imenom Serensen i slikom koja nimalo nije ličila na njega.

„Dugo nisi išao autobusom?“, upita vozač.

Tip klimnu izbrijanom glavom.

„Da si kupio kartu unapred, bilo bi samo dvadeset šest krana“, pojasni vozač, ali je video da i ta cena putniku deluje poverljivo. Često se to dešavalo sa onima koji po nekoliko godina ne uđu u autobus.

„Hvala na pomoći“, odvrati tip.

Šofer napusti stajalište motreći s leđa čuvara zatvora. Ni sam nije znao zašto ga je toliko zanimao taj putnik, možda zbog toplog i srdačnog glasa kojim mu je tako iskreno zahvalio. Video ga je kako

seda i zbunjeno gleda kroz prozor kao strani turisti koji ponekad zalutaju u njegov autobus. Onda putnik iz džepa mantila izvuče svežanj ključeva koje je proučavao kao da ih prvi put vidi. Potom iz drugog džepa izvuče pakovanje žvakaćih guma.

Posle je vozač već morao da usmeri pažnju na kolovoz pred sobom.

DRUGI DEO

Dvanaesto poglavlje

Arild Frank je stajao kraj prozora u svojoj kancelariji. Pogledao je na sat. Begunce uglavnom uhvate u roku od dvanaest sati. Medijima je rekao da većinu uhvate u roku od dvadeset četiri sata kako bi ispali efikasni čak i ako prekorače tih dvanaest. Ali sada su već zašli u dvadeset peti, a i dalje nisu imali nikakvih tragova.

Frank se upravo vratio iz velike kancelarije - one bez vidika, a tamo mu je čovek uskih vidika zahtevao objašnjenje. Upravnik zatvora bio je krajnje nezadovoljan zato što se morao vratiti iz Rejkjavika, gde je boravio na godišnjoj konferenciji o kazneno-popravnim ustanovama. Kad su se čuli dok je još bio na Islandu, rekao je da će lično zvati medije. Upravnik je silno voleo medije. Frank ga je zamolio da se uzbuna odloži za još dvadeset i četiri sata, ali direktor je to bez razmišljanja odbio tvrdnjom da takvu potragu ne mogu izvesti sami. Kao prvo, Lofthus je ubica i javnost se mora upozoriti na njega. Kao drugo, ako objave njegovu sliku u novinama, možda im neko pomogne da mu uđu u trag.

„A kao treće, moramo da objavimo i tvoju sliku“, pomislio je Frank. „Kako bi tvoji prijatelji političari videli da se ponešto i radi, a ne samo da se brčka u Plavoj laguni i pije „crna smrt“.

Frank je pokušao da direktoru predoči kako će im slike Sonija Lofthusa koje su imali teško pomoći, budući da je u zatvor primljen pre dvanaest godina, a već tad je bio dugokos i zarastao u bradu. A snimci sa kamera za nadzor nakon što se obrijao bili su u toliko niskoj rezoluciji da se nikako nisu mogli upotrebiti. Ali direktor je ipak insistirao na blaćenju Države u medijima.

„Arilde, policija ga već traži. Pitanje je trenutka kada će me zvati neko iz medija i pitati zašto nismo ništa objavili i da li prikrivamo još bekstava iz Države. U tom slučaju radije ću ja plaćati minute razgovora, Arilde.“

Uz to je danas upravnik zatvora pitao Franka koje bi se rutine

mogle poboljšati, a Frank je znao i zašto - kako bi upravnik otišao i svojim političarima predstavio zamenikove ideje kao svoje. Ideje čoveka širokih vidika. Koji ih je svejedno ustupao laktašu. Ideje poput prepoznavanja glasa umesto otisaka prsta ili zavarivanja čipovane i neuništive narukvice na skočni zglob zatvorenika. Naposletku, neke stvari su mu bile važnije i od njega samog. Jedna od njih je bila Država.

Arild Frank je posmatrao Ekeberško brdo okupano jutarnjim suncem. Nekad je ta sunčana padina pripadala radničkim kvartovima. Nekad je sanjao da tu sebi kupi kućicu. A sada je živeo u velikoj kući u znatno skupljem kraju. No svejedno je još sanjao o onoj kućici.

Naoko je Nestor vest o bekstvu prihvatio sa razumevanjem. Ali nije Franka kod takvog sveta brinuo nedostatak razumevanja. Naprotiv, podozrevao je da su takvi sa potpunim razumevanjem donosili odluke od kojih se Franku ledila krv u žilama, ali koje su ujedno odisale jednostavnom, jasnom i praktičnom logikom kojom je i protiv svoje volje bio zadivljen.

„Pronađite ga“, rekao je Nestor. „Ili se postarajte da ga niko drugi ne pronađe.“

Ukoliko sami pronađu Lofthusa, nagovoriće ga nekako da prizna ubistvo gospođe Mošand pre nego što ga se drugi dokopaju. Osim toga, koristio bi im i u nekim drugim prilikama. I to je bilo sve. Prednosti, nedostaci. U suštini, prosta logika.

„Zove te izvesni Simon Kefas.“ Bio je to Inin glas kroz interfon.

Arild Frank nehotice frknu.

Simon Kefas.

E tome *ništa* nije bilo vrednije od njega samog. Taj bedni beskičmenjak je u svojoj pomami za kockom pregazio više od jednog leša. Kažu da se promenio otkako je upoznao onu svoju žensku. Ali niko nije znao bolje od Arilda Franka da se ljudi ne menjaju. On je o Simonu Kefasu znao sve što treba da zna.

„Reci mu da nisam tu.“

„Hoće da se vidite kasnije u toku dana. Tiče se Pera Volana.“

Volana? Zar nisu to uveliko otpisali kao samoubistvo? Uz težak uzdah Frank skrenu pogled ka dnevnoj štampi na pisaćem stolu. Pisali su i o bekstvu, ali ne na naslovnici. Verovatno zato što nisu imali kvalitetnu fotografiju begunca. Te grabljivice sigurno čekaju foto-robot na kojem ubica izgleda kao sam đavo. Ima da se razočaraju.

„Arilde?“ Po nepisanom pravilu obraćala mu se imenom samo kad su sami.

„Pronađi mu neki termin, Ina, ali ne duži od pola sata.“

Frank je začkiljio ka džamiji. Uskoro će isteći i dvadeset peti sat.

≈

Laš Gilberg priđe još korak.

Momak je ležao na rasprostrtom kartonu pokriven dugačkim mantilom. Stigao je tu prethodnog dana i smestio se u žbunje između staze i zgrada iza nje. Samo je tu sedeo, ćutke, nepomično, kao da igra žmurke sa nekim ko nikako da naiđe. Zapravo su tuda i naišla dvojica uniformisanih policajaca, bacili pogled na Gilberta, pa na neku sliku koju su nosili sa sobom, a onda su nastavili svojim putem.

Kada je tokom večeri počela kiša, onaj momak je došao pod most i tu se smestio. A nije čak ni pitao može li. Ne bi njemu Gilbert zabranio, ali ovaj nije čak ni pitao. Bilo je tu još nešto. Momak je na sebi nosio uniformu. Laš Gilberg je nije prepoznao budući da je iz vojske otpušten već prilikom regrutacije. Oterali su ga uz obrazloženje da je „nesposoban“. Laš Gilberg se s vremena na vreme pitao da li je sposoban i za šta, a i da jeste, kako će to otkriti. Možda je zaista jedino bio sposoban da se domogne novca za drogu i da preživi ispod mosta.

Kao sada.

Momak je spavao, disanje mu je bilo ravnomerno. Laš Gilberg priđe još jedan korak. Nešto mu je u hodu i puti pridošlice govorilo da ovaj koristi heroin. U tom slučaju ga je možda i imao kod sebe.

Gilbert se toliko približio momku da mu je sad video trzaje pod kopcima, kao da se jabučice neprekidno kreću. Čučnuo je i oprezno smaknuo mantil pružajući ruku ka džepu na prsima uniforme.

A onda, tako brzo da Laš Gilberg nije ni opazio, ruka ga ščepa za zglob i već u narednom trenutku je Laš Gilberg bio na kolenima, obraza prislonjenog uz zemlju mokru od kiše, ruke uvijene na leđima.

Neki glas mu prošapta tik uz uho:

„Šta si hteo?“

Nije zvučao ljutito, agresivno, pa čak ni preplašeno, već ponajpre učtivo, kao da ga pita kako mu može biti na usluzi.

Laš Gilberg je postupio kao i obično kad shvati da je izgubio - priznao je kako se stvari ne bi dodatno pogoršale.

„Da ti maznem dop. Pozajmim kintu.“

Zahvat kojim ga je momak ščepao Gilbertu je bio dobro znan. Zglob savijen ka podlaktici, pritisak straga na lakat. Policijski zahvat. Ali Gilbert je znao kuda se motaju svi agenti, poznavao ih je po govoru, izgledu i mirisu, ali ovaj nije bio jedan od njih.

„Čime se radiš?“

„Morfijum“, proštenja Gilbert.

„Koliko dobiješ za pedeseticu?“

„Malo. Jedva nešto.“

Stisak je popustio i Gilbert brzo privuče ruku k sebi.

Pogledao je momka, pa trepnu ka novčanici koju mu je ovaj pružao. „Izvini, to je sve što imam.“

„Ali ja nemam šta da ti prodam.“

„Samo uzmi, ja sam se skinuo.“

Gilbert začkilji jednim okom. Kako ono beše? Kad je nešto previše dobro da bi bilo istinito, onda obično i nije istinito. S druge strane, možda je tip naprosto lud. Zgrabio je pedeseticu i tutnuo je u džep.

„To ti je kirija“, reče.

„Video sam juče policajce kako prolaze“, reče momak. „Je l' to uobičajeno?“

„Dešava se, ali su se u poslednje vreme baš navrzli.“

„Znaš li možda gde se... nisu toliko navrzli?“

Gilbert izvi glavu u stranu osmatrajući sagovornika. „Ako hoćeš da ih izbegneš, najbolje da potražiš mesto u prihvatilištu. Tamo ih ne puštaju.“

Momak se zamišljeno zagledao u reku, a onda polako klimnu.

„Hvala na pomoći, prijatelju.“

„Nema na čemu“, promrmlja Gilbert zbunjeno. Nesumnjivo lud kao zvečka.

Ne bi li to dodatno potvrdio, momak tad poče da se skida. Gilbert za svaki slučaj ustuknu dva koraka. Skinuvši se do gaća, momak obmota uniformu i košulju oko cipela. Onda zatraži plastičnu kesu koju mu Gilbert dodade, pa tutnu onu odeću u nju. Potom odnese kesu do žbuna u kojem je proveo prethodni dan i prekri je nekim kamenom.

„Pripaziću da je niko ne pronade“, ponudi se Gilbert.

„Hvala, računam na tvoju pomoć.“ S osmehom na licu momak

prikopča mantil do grla, tako da mu se nisu videla gola prsa.

Pa pođe stazom uz reku. Ispratio ga je pogledom kako šljapka bosonog po baricama na asfaltu.

Računa na to?

Lud kao kupus.

≈

Marta je na recepciji zurila u slike sa kamera za nadzor na monitoru. Tačnije, zurila je u čoveka koji je pak piljio u kameru pred ulaznim vratima. Još nije pozvonio, nije pronašao rupicu u pleksiglasu iznad zvona. Morali su da postave taj pleksiglas jer je relativno uobičajena reakcija onih kojima se zabrani ulaz bila da se izivljavaju po zvonu. Marta pritisnu mikrofona:

„Šta je bilo?“

Momak joj nije odgovorio. Marta je uveliko zaključila da posredi nije jedan od sedamdeset i šest aktuelnih korisnika. Iako je u protekla četiri meseca tuda prošlo na stotine korisnika, svima im je pamtila lica. Međutim, ustanovila je i da ovaj novi pripada takozvanoj ciljnoj grupi u Ili - narkomanima. Iako je zapravo delovao sasvim trezno, prepoznala je to po usukanim obrazima, trzajima u uglu usana i nesrećnoj frizuri. Marta uzdahnu:

„Treba li ti soba?“

Momak klimnu, a ona okrenu ključ u prekidaču kojim su se otvarala ulazna vrata u prizemlju. Doviknula je Stini, koja je u kuhinjici iza recepcije pravila sendviče nekom od korisnika, da je nakratko zameni. Potom je strčala niz stepenice i otvorila gvozdenu kapiju koju su tu postavili za slučaj da nezvani gost nekako ipak prođe kroz ulazna vrata. Momak ju je čekao pred njima. Nosio je mantil zakopčan do grla, koji mu je sezao do skočnih zglobova. Bio je bos, a od ulaza je vodio krvav trag stopala. Ali Marta se beše na svašta navikla, pa joj je istinski pažnju privukao jedino njegov pogled. Nekako ju je *video*, ne bi drugačije to mogla da objasni. Gledao je pravo u nju i iz tog pogleda se videlo da obrađuje opažajni utisak - nje. Ništa naročito, ali bilo je to više nego što je navikla radeći u Ili. Načas joj kroz glavu prolete pomisao da neznani gost možda i nije narkoman, ali ju je odmah odbacila.

„Zdravo. Pođi za mnom.“

Pratio ju je do sprata i sobe za sastanke preko puta recepcije. Vrata je, kao i uvek, ostavila otvorena za sobom kako bi ih Stine i ostali videli, a onda mu je naložila da sedne i izvadila formular za prijem.

„Ime?“, upitala je.

Oklevao je.

„Vidi, moram nešto da upišem u formular“, reče Marta pružajući mu nagoveštaj za kakvim je vapila većina onih što tu dođu.

„Stig“, pokuša ovaj.

„Može Stig“, prihvatila je. „Prezime?“

„Berger?“

„Biće onda Berger. Datum rođenja?“

Rekao joj je neki datum i ona smesta sračuna da je navršio tridesetu. Izgledao je mlađe. Tako je to sa narkomanima, lako im potceniš ili preceniš godine.

„Da li te je neko poslao ovamo?“

Odmahnuo je glavom.

„Gde si noćas spavao?“

„Pod mostom.“

„Onda pretpostavljam da nemaš stalno prebivalište i ne pripadaš pod nadležnost nijedne filijale Socijalne službe. Upisaću jedanaesticu jer ti je to datum rođenja i onda dobijamo...“ Pogledala je neki spisak. „Evo, prijaviću te na opštinu Alna. Valjda će se oni smilovati da plate za tebe. Koju vrstu narkotika koristiš?“

Spremno je čekala da zapiše, ali je ovaj ćutao.

„Samo reci koja ti je omiljena.“

„Skinuo sam se.“

Marta odloži hemijsku. „Mi ovde prihvatamo samo aktivne narkomane. Mogu da zovem prihvatilište u Ulici Spurvej i vidim ima li mesta kod njih. Tamo je čak i lepše nego ovde.“

„Zar moram...“

„Da, *moraš* se redovno drogirati da bismo te primili ovde.“ Umorno se osmehnula.

„A kad bih ti sad rekao da sam slagao jer sam mislio da ću pre dobiti sobu ako kažem da se ne drogiram?“

„Onda bi mi odgovorio kako treba i na to pitanje. Ali više ne gledam kroz prste, prijatelju.“

„Heroin“, reče ovaj.

„I?“

„Samo heroin.“

Zaokružila je u formularu sumnjajući u istinitost te tvrdnje. Jer malo ko je u Oslu još koristio isključivo heroin, svi su mešali već izmešani heroin s ulice sa benzodiazepinima poput rohipnola jer se tako štedelo na novcu, a dejstvo pojačavalo.

„Šta očekuješ od boravka ovde?“

Slegao je ramenima. „Krov nad glavom?“

„Zdravstvene tegobe, neophodni lekovi?“

„Ne.“

„Kakvi su ti planovi za budućnost?“

Pogledao ju je. Otac Marte Lijan često bi rekao da se čovekova životna priča krije u njegovim očima i da se može pročitati. Ali ne i budućnost. O budućnosti ne znamo ništa. Ipak se Marta potom vraćala tom trenutku i pitala da li je mogla, da li je tad trebalo da pročita nešto o planovima za budućnost takozvanog Stiga Bergera.

No ovaj je tada odmahnuo glavom i isto ponovio i na pitanje o poslu, obrazovanju, krvlju prenosivim bolestima i psihičkim tegobama. Naposletku mu je objasnila kako je za njih sve to službena tajna i da nikome neće reći da boravi tu, ali da on može, ukoliko želi, napisati izjavu o saglasnosti da se popisanim pojedincima prenesu informacije ukoliko ovi stupe u kontakt sa Centrom.

„Tako te, na primer, mogu naći roditelji, prijatelji, devojka...“

Momak se samo blago osmehnuo. „Nemam ništa od toga.“

Marta Lijan je već mnogo puta čula taj odgovor, toliko često da on više nije ostavljao nikakav utisak na nju. Martin psiholog je to nazvao *compassion fatigue*, zamorom od saosećanja, i objasnio joj da to pre ili kasnije pogodi svakog ko se bavi njenom vrstom posla. Ali Martu je brinulo što to ne prolazi. Znala je, dabome, da moraju postojati granice cinizma osobe koju sopstveni cinizam brine, ali uprkos svemu nju je celog života pokretala upravo empatija. Saosećanje.

Ljubav. A sada kao da joj je ponestajalo svega toga. Stoga se trгла kad su reči „nemam ništa od toga“ ipak nešto pogodile, kao igla za akupunkturu od koje se zgrči neki dugo nekorišćeni mišić.

Prikupila je papire u fasciklu koju je odnela na recepciju, a potom je povelala novog korisnika u malo skladište odeće na spratu.

„Nadam se da nisi od onih paranoičnih kojima je neprijatno da nose polovnu odeću“, rekla je, pa okrenu leđa dok je ovaj skidao mantil i oblačio odeću koju mu je ponudila.

Sačekala je da se on nakašlje, pa se okrenula. Iz nekog razloga, u svetloplavom džemperu i farmerkama izgledao je nekako viši, uspravniji. Čak nije bio ni onako mršav kako joj se učinilo dok je nosio onaj mantil. Pogledao je svoje jednostavne, plave patike.

„Tako je. Klošarske cipele.“

Patike su mahom poticale iz zaliha Vojske koja ih je kao višak osamdesetih godina donirala raznim dobrotvornim organizacijama, te su s vremenom postale pouzdan pokazatelj da je neko beskućnik i narkoman.

„Hvala“, rekao je tiho.

Upravo je prvi put i otišla psihologu zbog korisnika koji joj nije zahvalio. To je tek bilo jedno ne-hvala u čitavom nizu nezahvaljivanja od strane osoba sklonih samouništenju koje su ipak nekako preživljavale zahvaljujući državi blagostanja i društvenim institucijama koje su trezni mahom pljuvali. Tom prilikom ju je obuzeo napad besa. Rekla mu je da se nosi odatle ako mu se ne sviđa oblik šprica koji je dobio za džabe kako bi se u svojoj sobi, koju je Socijalna služba plaćala šest hiljada kruna mesečno, fiksao drogom koju kupuje za pokradene bicikle iz komšiluka. Dotični se žalio priloživši istoriju bolesti na šest strana. Marta je morala da mu se izvinjava.

„Sad ću da ti pokažem sobu“, reče.

Na putu ka drugom spratu pokazala mu je gde su kupatila i toaleti. Mimišili su se sa ljudima hitrog koraka i mutnih pogleda.

„Dobro došao u najbolju tržnicu droge u Oslu“, reče Marta.

„Zar ovde?“, upita momak. „Dozvoljeno je i da se preprodaje?“

„Nije baš po pravilima kućnog reda, ali ko se drogira, svakako poseduje neku količinu. To ti kažem zato što treba da znaš, ali mi *ne pitamo* da li u sobi držiš gram ili kilo. Nemamo nikakvu kontrolu nad onim što se dešava po sobama. Ući ćemo samo ako sumnjamo da neko drži oružje.“

„Ima i toga?“

Pogledala ga je iskosa. „Zašto te to zanima?“

„Zanima me ukoliko je ovde opasno.“

„Svaki diler ti je ovde i potrčko ali i uterivač dugova kome za taj posao treba sve, od bejzbolke do regularnog vatrenog oružja. Prošle nedelje sam sređivala jednu sobu i pod krevetom pronašla podvodnu pušku.“

„Pušku?“

„Da, sting 65, sa sve harpunom.“

Sama sebe je iznenadila što se tad nasmejala, a on joj se osmehnuo u odgovor. Imao je prijatan osmeh. Kao i mnogi drugi.

Otključala je vrata sobe 323.

„Dosta soba je izgorelo u požaru, pa dok ih ne renoviramo, smeštamo po dvoje u sobu. Tvoj cimer se zove Joni, ovde ga zovu Joni Puma. Pati od iscrpljenosti, pa uglavnom ne ustaje iz kreveta. Ali miran je i dobar, neće ti praviti probleme.“ Pritisnula je prekidač. Neonke na tavanici dvaput sevnuše, pa se upališe.

„Super.“

Marta pogleda sobu. Nikad dotad nije čula nekog da mrtav ozbiljan za sobu u Ili kaže da je super. Ali donekle je bio u pravu. Doduše, linoleum beše izbledeo, a svetloplave zidove krasile su brojne rupe, natpisi i crteži koje ni ceđ nije mogla skinuti, ali prostorija je bila čista i svetla. Nameštaj se sastojao od kreveta na sprat, jedne komode i stočića sa kojeg se ljuštila farba, ali je sve bilo čitavo i funkcionalno. Vazduh je mirisao na čoveka koji je spavao na donjem krevetu. Pošto je momak rekao da se nikad nije predozirao, dodelila mu je gornji krevet. Donji kreveti su bili rezervisani za one sklone predoziranju pošto je odatle bilo lakše prebaciti onesvešćenog čoveka na nosila.

„Eto.“ Marta mu pruži privezak. „Ja sam tvoj glavni kontakt, što znači da se meni obraćaš ako ti bilo šta treba. Dogovoreno?“

„Hvala“, reče momak preuzimajući plavi plastični privezak i razgledajući ga. „Mnogo ti hvala.“

Trinaesto poglavlje

„Sad će da siđe“, doviknu recepcionerka Simonu i Kari dok su sedeli na kožnom trosedu pod ogromnom slikom koja je možda predstavljala izlazak sunca.

„To je rekla i pre deset minuta“, prošapta Kari.

„I u raj u samo Bog sme da kaže koliko je sati“, odvrati Simon gurajući kesicu duvana pod gornju usnu. „Šta misliš, koliko košta jedna ovakva slika? I što su okačili baš ovu?“

„Nabavka takozvanih dekoracija za državne objekte samo je prikriveno doniranje radova osrednjih umetnika u ovoj zemlji“, reče Kari. „Kupcima je načelno svejedno šta će im visiti na zidu dokle god se uklapa u nameštaj i budžet.“

Simon je pogleda iskosa. „Je l' ti neko nekad rekao da zvučiš kao da si takve rečenice naučila napamet kod kuće?“

Kari se vragolasto osmehnu. „A sisanje duvana je loša zamena za cigarete. Jednako je nezdravo. Pretpostavljam da te je žena nagovorila da pređeš na te kesice jer joj je garderoba smrdela na dim.“

Simon se tiho nasmeja odmahujući glavom. Biće da mu je nedostajalo smisla za tu vrstu mladalačkog humora. „Nije loš pokušaj, ali grešiš. Molila me je da prestanem kako bih joj što duže poživio. A za ovaj duvan i ne zna - držim ga u kancelariji.“

„Ana, pozovi ih da uđu“, zagrme neki glas.

Simon pogleda ka predvorju, gde je čovek u uniformi sa kapom na glavi po ukusu jednog beloruskog diktatora dobio prstima po metalnoj rešetki.

Simon ustade. „A videćemo hoćemo li ih pustiti da izađu“, dodade Arild Frank. Simon je po recepcionerkinom jedva primetnom kolutanju očima zaključio da je ta doskočica i više nego izandala.

„I, kako ti je otkako si se vratio u slivnik?“, upita Frank vodeći ih kroz predvorje do stepenica. „Mislim, u Ekokrim? A ne, baš sam izlapeo! Potpuno sam zaboravio da su te šutnuli odande!“

Simon nije ni pokušao da se nasmeje na tu očiglednu uvredu.

„Došli smo zbog Pera Volana.“

„Čuo sam. Ali sam mislio da ste zaključili taj slučaj.“

„Ne zaključujemo nerasvetljene slučajeve.“

„Imate li neki novi trag?“

Simon se osmehnu utoliko što je zategao usne preko zuba.

„Per Volan je na dan smrti ovde posetio jednog zatvorenika, zar ne?“

Frank otvori vrata svoje kancelarije. „Volan je bio zatvorski sveštenik, pretpostavljam da je radio svoj posao. Ako hoćete, proveriću protokol poseta.“

„Hvala, to bi bilo odlično. Takođe, hteli bismo da znamo i s kim je razgovarao.“

„Nažalost, nemam uvid u to s kim je razgovarao i kada.“

„Znamo u svakom slučaju bar za jednog s kim je razgovarao tog dana“, ubaci se Kari.

„Zaista?“ Frank sede za sto koji ga je pratio kroz čitavu karijeru. Što bi se rasipalo u javnim nabavkama. „Gospođice, možda biste mogli da iznesete šoljice za kafu tamo iz ormara dok ja proverim protokol poseta. Ukoliko ste mislili da se zadržavate.“

„Hvala, ne konzumiram kofein“, odvrati Kari. „Zatvorenik se zove Soni Lofthus.“

Frank je pogleda bezizražajno.

„Postoji li mogućnost da ga posetimo?“, upita Simon sedajući u neponuđenu mu stolicu. A onda pogleda zajapureno Frankovo lice. „Jao, baš sam izlapeo. Pa on vam je pobegao.“

Opazivši da Frank smišlja odgovor, Simon ga je preduhitrio: „To nas zanima zato što podudaranje te posete i bekstva Volanovu smrt čini još sumnjivijom.“

Frank povuče okovratnik košulje. „Kako znate da su se sastali?“

„Sva policijska saslušanja se sakupljaju u zajedničku bazu podataka“, reče Kari, još ne sedajući. „Kada sam potražila Pera Volana, njegovo ime se pojavilo u transkriptu jednog saslušanja povodom bekstva. Reč je o zatvoreniku po imenu Gustav Rover.“

„Rovera smo upravo pustili. Saslušan je zato što se našao sa Sonijem Lofthusom neposredno uoči bekstva. Zanimalo nas je da li je Lofthus rekao nešto što bi nam ukazalo na njegove namere.“

„Vas? Vama?“ Simon izvi sedu obrvu. „Pa valjda je zadatak policije da hvata begunce, a ne vaš?“

„Kefase, Lofthus je moj zatvorenik.“

„Ali Rover ti očigledno nije pomogao“, primeti Simon. „Ali je na saslušanju rekao da se na vratima ćelije mimoišao sa Volanom, koji je krenuo kod Lofthusa.“

Frank slegnu ramenima. „Pa šta?“

„Pitamo se o čemu li su njih dvojica razgovarali. I zašto je potom jedan poginuo, a drugi pobjegao iz zatvora.“

„Možda je slučajnost.“

„Naravno. Nego, jesi li čuo za Huga Nestora? Zovu ga i Ukrajinac.“

„Čuo sam to ime.“

„Dakle, jesi. Ukazuje li nešto na Nestorovu povezanost sa bekstvom?“

„Kako to misliš?“

„Šta ja znam, možda je pomogao Lofthusu da pobjegne, ili mu je pak pretio u zatvoru, pa je Lofthus zbog toga pobjegao.“

Frank je lupkao hemijskom olovkom po stolu. Činilo se da razmišlja.

Krajičkom oka Simon opazi da Kari proverava poruke na mobilnom.

„Znam da ti je preko potreban uspeh, ali nažalost mislim da se nećeš zahvaljujući ovom slučaju domoći krupnijih zverki“, reče Frank. „Soni Lofthus je sam organizovao bekstvo.“

„Au“, reče Simon zavalivši se u stolici i sklopivši prste. „Neki klinac koji je uz to i težak narkoman sam organizuje bekstvo, i to ni manje ni više nego iz Države?“

Frank se osmehnu. „Je l' bi se i kladio da je amater?“ Dodatno se iscerio ne dobivši odgovor. „A, da, baš sam izlapeo. Ti se više ne kladiš. Kako bilo, pokazaću ti šta ume tvoj *amater*.“

≈

„Ovo je snimak sa kamere za nadzor“, reče Frank pokazujući monitor od 24 inča. „U ovom trenutku svi čuvari u kontrolnoj sobi leže na podu, a Halden otključava sva vrata u zatvoru.“

Monitor je bio izdelfjen na šesnaest kvadrata, po jedan za svaku kameru u zatvoru, a na dnu ekrana otkucavala je satnica.

„Evo ga“, reče Frank pokazujući kvadrat sa snimkom iz hodnika prema ćelijama.

Simon i Kari ugledaše osobu kako napušta ćeliju i ukrućenih nogu trči u susret kameri. Nosio je dugačku belu košulju koja mu je sezala gotovo do kolena, a Simon zaključi da taj ima još goreg berberina od njegovog, izgledalo je kao da mu je neko išutirao kosu sa glave.

Momak nestade iz kadra, pa se ponovo pojavi u drugom kvadratu.

„Ovo je Lofthus u predvorju“, reče Frank. „U ovom trenutku Halden drži čuvarima govor šta će učiniti sa njihovim porodicama ukoliko pokušaju da ga zaustave. Ali najzanimljivije je ono što se sada odvija u garderobi čuvara.“

Ugledaše Lofthusa kako utrčava u sobu sa ormarićima, ali umesto da nastavi pravo prema sledećim vratima, on skreće ulevo ka dnu prostorije i nestaje iza zadnjeg reda ormarića. Frank žustro lupnu po tastaturi i satnica zastade.

„U ovom trenutku on provaljuje u garderobu čuvara koji je na bolovanju, Serensena. Tu se presvlači i ostatak noći provodi skriven u ormariću. Ujutru izlazi i čeka da se pojave i ostali.“

Frank namesti kursor na satnicu i ukuca 07:20, a potom pusti snimak sa četvorostrukim ubrzanjem. U kvadratima se pojaviše razni ljudi u uniformama. Žurno su izlazili iz garderobe čija su se vrata neprekidno otvarala i zatvarala. Bilo je nemoguće razlikovati ih dok Frank nije ponovo pritisnuo tastaturu i zaustavio snimak.

„Evo ga“, reče Kari. „U uniformi i mantilu.“

„U Serensenovoj uniformi i mantilu“, dodade Frank. „Verovatno je izašao iz ormarića pre nego što su stigli ostali, presvukao se i tu sačekao. Seo na klupu, sagnuo se kao da vezuje pertle ili nešto traži dok su ostali dolazili i odlazili. Ovde je ogroman protok zaposlenih i niko neće obratiti pažnju na novajliju koji malo gnjavi dok se presvlači. Sačekao je najveću gužvu i naprosto išetao. A Sonija niko nije prepoznao bez kose i brade, koje je olindrao u ćeliji i gurnuo u jastučnicu. Čak ni ja...“

Još jednom je pritisnuo nešto na tastaturi i sada se snimak pokrenuo u normalnoj brzini. Na njemu se momak u mantilu i uniformi mimoišao sa Arildom Frankom i nekim zalizanim tipom u odelu.

„A nije ga zaustavio ni čuvar na kapiji?“

Frank pokaza sliku u donjem desnom uglu ekrana.

„Ovo je stražarnica. Kao što vidite, automobili i ljudi prolaze pored čuvara bez provere legitimacija i drugih uobičajenih bezbednosnih rutina kako bi se izbegli redovi prilikom smene. Ali ubuduće ćemo i tada proveravati svakog ko izađe.“

„Da, pretpostavljam da malo ko želi da uđe nepozvan“, primeti Simon.

U tišini koja je usledila čulo se kako Kari prikriva zevanje u odgovor na Simonovo izvrtanje šale sa kojom ih je Frank dočekao.

„Eto, to ti je tvoj amater“, zaključio Frank.

Simon Kefas očuta posmatrajući s leđa priliku koja je prolazila pored stražarnice. Nešto mu je iz nekog razloga mamilo osmeh. A onda shvati da je zbog hoda. Prepoznao je te pokrete.

≈

Marta je prekrštenih ruku odmeravala dvojicu ispred sebe. Nikako nisu mogli biti iz Narkotika, poznavala je većinu zaposlenih u tom odeljenju. A ove nikad dotad nije videla.

„Samo tražimo...“ počeo jedan od njih, ali je ostatak rečenice zaglušilo zavijanje sirene kola hitne pomoći koja su projurila Traneovom ulicom iza njih.

„Molim?“, viknula je pitajući se gde je već videla takva crna odela. U nekoj reklami?

„Sonija Lofthus“, ponovi niži tip. Bio je plav i izgledao kao da je već nekoliko puta lomio nos. Marta je takve noseve viđala svakodnevno, ali za ovaj je procenila da je posledica bavljenja nekim borilačkim sportom.

„Zabranjeno mi je da izdajem podatke o korisnicima“, odgovorila je.

Na to joj onaj drugi, visok ali opet nekako nabijen tip sa kovrdžavom kosom koja mu je u neobičnom polukrugu opasivala teme, pokaza sliku.

„Pobegao je iz zatvora Država i smatra se opasnim po okolinu.“ Kako su se približavala još jedna kola hitne pomoći, on se nadvi nad Martom i dreknu joj u lice: „Pa ako je ovde, a ti nam to prikriješ, ti si kriva ako se nešto dogodi. Razumeš?“

Nisu iz Narkotika, to je bar objašnjavalo zašto ih ne poznaje

odranije. Klimnula je posmatrajući fotografiju. Onda podiže pogled ka onoj dvojici, zausti da nešto kaže, ali joj nalet vetra nanese tamnu kosu na lice. Ponovo je zaustila, ali tada neko dreknu iz pravca stepeništa. Bio je to Toj.

„Ej, Marta, Bure se posekao. Nisam ja, majke mi. Eno ga u kafeu.“

„Leti je ovde ogroman promet“, reče Marta. „Mnogi korisnici više vole da spavaju po parkovima, pa primamo dosta novih. Teško je popamtiti sva ta lica...“

„Čuješ li šta ti kažemo, ovaj se zove Soni Lofthus.“

„...A malo ko se prijavi pravim imenom. Ne možemo baš očekivati od naše klijentele da poseduje pasoš ili vozačku dozvolu, pa prihvatamo ono ime koje nam kažu.“

„Ali zar ne moraju da se legitimišu u Socijalnom?“, na to će plavušan.

Marta se ugrize za donju usnu.

„Ej, Marta! Bure baš krvari!“

Tad joj onaj ovenčan kovrdžama spusti veliku, maljavu šaku na golu mišicu. „A što nas ne bi pustila da sami ovde procunjamo, možda ga prepoznamo.“ Opazivši njen pogled, smesta je sklonio ruku.

„Kad smo kod legitimacija“, poče Marta. „Kako bi bilo da ja vidim vaše?“

Primetila je kako se plavušanov pogled odjednom smračio. A ruka kovrdžavog joj se ovog puta nije samo spustila na mišicu već ju je zgrabila za nju.

„Marta, Bure će da iskrvari!“ Toj joj beše sasvim prišao i sada se klatio i zamućenim pogledom posmatrao dvojicu pridošlica.

„Ej, šta se ovde događa?“

Marta istrgnu ruku pa je spusti Toju na rame.

„Ništa, idemo onda da ga spasemo. A vi ćete, gospodo, morati da sačekate.“

Pošli su ka ulazu u kafe. Ulicom projuriše još jedna kola hitne pomoći. Treća. Marta se i protiv svoje volje stresla. Na ulazu u kafe se okrenula.

One dvojice više nije bilo.

≈

„Dakle, ti i Harnes ste izbliza videli Sonija?“, upita Simon dok ih je

Frank pratio u prizemlje. Frank pogleda na sat. „Videli u magnovenju. Pored nas je prošao izbrijan mladić sa kratkom kosom i u uniformi. A naš Soni je uvek išao u prljavoj košulji, zarastao u kosu i bradu.“

„Mislite, dakle, da ćemo ga teško naći sad kad je promenio lični opis?“, upita Kari.

„Slike sa kamera za nadzor uvek su lošeg kvaliteta.“ Arild Frank se onda okrenu i pogleda je pravo u oči. „Ali naći ćemo ga.“

„Šteta onda što ne možemo da popričamo sa tim Haldenom“, reče Simon.

„Da, kao što rekoh, stanje mu se naglo pogoršalo“, reče Frank otvarajući im rešetku od predvorja ka recepciji. „Javiću kad bude u stanju da razgovara.“

„A nemaš pojma o čemu je begunac razgovarao sa Perom Volanom?“

Frank odmahnu glavom. „Pretpostavljam da je to bilo uobičajeno ispovedanje. Doduše, i Soni Lofthus je bio svojevrstan ispovednik.“

„Stvarno?“

„Lofthus se držao po strani, bio je neutralan, nije se priklonio nijednoj frakciji kojih uvek ima po zatvorima. I nije govorio, što mu dođe definicija dobrog sagovornika. Zato je postao duhovni otac svim zatvorenicima, njemu su mogli sve da ispovede. Jer kome bi Soni preneo? Nije imao saveznika, a trebalo je da leži ovde unedogled.“

„A zbog kakvog je ubistva on ležao?“, upita Kari.

„Teškog“, šturo će Frank.

„Mislila sam...“

„Grozno ubistvo. Ustrelio je jednu Azijatkinju i zadavio jednog Srbina sa Kosova.“ Frank im je otvorio ulazna vrata.

„Au, i takav strašan zločinac je sad na slobodi“, reče Simon, svestan da je to čist, nepatvoren sadizam. Nije Simon bio sadista osim u slučaju Arilda Franka. I to ne zato što Frank nije bio prijemčiva ličnost, to mu je bila jedina dobra osobina. Niti zato što je radio svoj posao - svi u Domu policije su znali da na svojim plećima čitavu Državu nosi Frank, a ne onaj tip koji se kitio titulom upravnika zatvora. Ali neke druge stvari, naoko slučajne, zajedno su odavale utisak koji je s vremenom prerastao u izvesnost i to onu najgoru - nedokazivu: da je Arild Frank korumpiran.

„Dajem mu četrdeset osam sati, glavni inspektore“, reče Frank.

„Nema para, nema rodbine ni prijatelja. I ovde je bio samotnjak, a po zatvorima je od osamnaeste godine. To je već dvanaest godina. Ne zna on ništa o svetu izvan ovih zidina, nema gde da ode niti da se sakrije.“

Dok je Kari trčkarala za Simonom ka autu, glavni inspektor je razmišljao o tih četrdeset osam sati. Mamila ga je ta opklada jer je u momku prepoznao nešto. Ni sam nije znao šta, možda samo pokrete. Ali možda je nasledio i još ponešto.

Četrnaesto poglavlje

Joni Puma se okrenu u krevetu da pogleda svog novog cimera. Obično su ljudi za cimere birali drugare, ali u centru Ila to je bilo upravo obrnuto. Cimer ti je bio najgori neprijatelj. Još mu se nije desilo da deli sobu sa nekim ko nije pokušao da ga pokrade. Ili koga on nije pokušao da pokrade. Stoga je sve svoje dragocenosti, to jest jedan nepromočivi novčanik sa tri hiljade kruna i ojačanu plastičnu kesicu sa tri grama amfetamina, zalepio za spoljašnju stranu butine, koja je bila toliko maljava da bi ga svaki pokušaj odstranjivanja lepljive trake probudio čak i iz najdubljeg sna. Jer tako je izgledao život Jonija Pume u proteklih trideset godina - amfetamini i spavanje. Postavljene su mu sve dijagnoze, počev od sedamdesetih godina naovamo, kojima se opisuje tip koji više voli provod od posla, više voli tuče i seks od zasnivanja porodice i podizanja potomstva, koji će se radije opijati nego živeti smrtno dosadan život trezvenjaka. Ali poslednja dijagnoza se zadržala. ME. Mijalglični encefalomijelitis. Hronični umor. Joni Puma da bude umoran? Svi koji bi to čuli prasnuli bi u smeh. Joni Puma, dizač tegova, srce svake zabave, najtraženiji nosač za selidbe u Oslu koji je sam podizao klavire. Sve je počelo sa povredom kuka, lekovima protiv bolova koji nisu delovali, prelaskom na one koji su stvarno delovali - a onda se navukao. Sada mu se život sastojao od dugih dana u krevetu prekinutih kratkim i izuzetno aktivnim periodima usmeravanja sve energije na nabavljanje droge. Ili novca da se isplati već uznemiravajuće visok dug narko-bosu u Ili, litvanskom samo donekle operisanom transvestitu po imenu Koko.

A sada je posmatrao priliku pokraj prozora. I taj se spremio na isti, večiti lov. Stres. Posao.

„Druže, možeš li da navučeš zavese?“

Ovaj drugi ga poslušao i u sobu iznova uđe prijatna tama.

„Na čemu si, druže?“

„Na heroinu.“

Heroinu? Ovde su svi heroin zvali dop. Pajdo, hors, žuto, džank. Ili boj. Ili pak superboj u slučaju novog čudesnog praha koji je dole kod Novog mosta prodavao tip nalik na Pospanka iz *Snežane*. Reč „heroin“ koristila se samo u zatvorima. Ili među novajlijama, naravno. Doduše, prave novajlije su umele da lupe i neki izraz koji su čuli na filmu, kao *china white* ili *mexican mud*.

„Mogu da ti završim dobar, jeftin heroin - ne moraš da tražiš dalje.“

Joni opazi promenu na prilici u mraku. Već je viđao kako se željni narkomani urade i od same pomisli na drogu, negde su već izmerili promene u moždanom centru za drogu i nekoliko sekundi pre unosa. Sa četrdeset posto avansa za dop Joni bi kod Poglavice u sobi 306 mogao da kupi tri ili četiri kesice spida, što bi ga poštedelo još jednog pljačkaškog pohoda po komšiluku.

„Neka, hvala. Ako ti se spava, mogu da izađem.“

Glas kod prozora bio je tako tih i blag da je Jonija začudilo kako se uopšte prenosi kroz neprobojan zid galame, vrištanja, muzike, cenjkanja i saobraćaja u Ili. Zanima ga, dakle, da li se Joniju prispavalo. Kako bi ga pretresao i eventualno pronašao drogu zalepljenu za butinu.

„Ja *nikad* ne spavam, druže. Ja samo zatvaram oči. Kapiraš?“

Tip klimnu. „Oдох napolje.“

Kada su se vrata zatvorila za njegovim novim smrtnim neprijateljem, Joni Puma smesta ustade. Trebalo mu je dva minuta da pretrese ormare i gornji krevet. Ništa, ama baš ništa. Tip ipak nije bio potpuni novajlija - sve je nosio sa sobom.

≈

Markus Engset se uplašio.

„Je l' se plašiš?“, upita ga krupniji od dvojice dečaka koji su mu preprečili put.

Markus odmahnu glavom i proguta pljuvačku.

„Ma gde se ne plašiš, vidi kako si se oznojio, svinjo debela. Au, što *smrdi!*“

„Vidi, sad će da se rasplače“, isceri se drugi.

Imali su sigurno po petnaest godina, možda i šesnaest. Ili čak sedamnaest, Markus nije mogao da proceni, ali je znao da su mnogo stariji od njega.

„Samo ćemo da ga pozajmimo“, reče veći grabeći guvernal njegovog bicikla. „Vrat ćemo ti.“

„Jednog dana“, iskezi se drugi.

Markus pogleda prozore u tihoj ulici. Slepe, crne staklene površine. Obično ne bi želeo da ga bilo ko primeti, nastojao je da bude sasvim nevidljiv i da se neopaženo provuče kroz kapiju do vrata prazne, žute kuće. Ali sada je silno priželjkivao da se otvori neki prozor i neka odrasla osoba s njega dovikne velikim dečacima da se nose. Nazad na Tosen ili u Nidal ili u neki već kraj odakle je poticao takav ološ. Ali bilo je sasvim tiho. Leto, kolektivni godišnji odmori. Sva druga deca iz ulice razišla su se po vikendicama, plažama ili gradovima u inostranstvu. To se, doduše, nije odražavalo na Markusovo igranje, pošto se uvek igrao sam. Ali prilično je nebezbedno kad si mali, a nemaš čopor da te zaštiti.

Veći dečak istrgnu guvernal iz Markusovih ruku, a ovaj shvati da više ne može treptanjem zadržati suze. Taj bicikl je njegova majka kupila od novca koji su inače mogli potrošiti na letovanje.

„Tata mi je kod kuće“, reče Markus pokazujući na njihovu crvenu kuću na drugoj strani ulice, tačno preko puta napuštene žute kuće iz koje je upravo izašao.

„Pa što ga onda nisi zvao?“ Dečak je već zajahao bicikl, malo se zaljuljao i nezadovoljno pogledao napola izduvane gume.

„Tata!“, viknu Markus i sam svestan koliko je to slabašno i neuverljivo zazvučalo.

Dečaci prasnuše u smeh. Drugi je već seo na prtljažnik, a Markus opazi kako guma već spada sa točka.

„Meni se nešto čini da ti nemaš tatu“, rekao je pljunuvši na ulicu. „Ajde, Hermane!“

„Ne mogu kad me držiš.“

„Ko te drži!“

Sva trojica se okrenuše.

Iza bicikla je stajao neki čovek i držao ga za prtljažnik. A onda podiže zadnji točak, ovaj se zavrte, a oba dečaka poleteše naglavačke. Kad su se pridigli, okrenuše se prema pridošlici.

„Šta to radiš, jebote!“, zarezha veći dečak.

Čovek nije ništa rekao, samo ih je posmatrao. Markus opazi da ima vrlo neobičnu frizuru i amblem Vojske spasa na majici. Kao i kraste na

podlaktici. Bilo je tako tiho da se Markusu činilo da čuje svaku ptičicu na Bergu. Biće da su i dečaci opazili čovekove podlaktice.

„Samo smo mislili da ga pozajmimo.“ Glas većeg dečaka već je zvučao drugačije, nekako visoko i piskutavo.

„Ali uzmi ga, slobodno“, pohita drugi dečak da doda.

Netremice piljeći u ovu dvojicu, čovek pokaza Markusu da prihvati bicikl. Dečaci ustuknuše.

„Odakle ste?“

„Sa Tosena. Jesi li mu ti... tata?“

„Možda. Sad pravac nazad na Tosen, jasno?“

Dečaci istovremeno klimnuše, okrenuše se kao po komandi i odmarširaše svojim putem.

Markus pogleda čoveka, a ovaj mu se osmehnu. Iza njih se začu kako jedan dečak kaže ovom drugome: „Jesi li video da mu je ćale narkoman?“

„Markus“, reče Markus.

„Uživaj u raspustu, Markuse“, reče čovek, predade mu bicikl i ode. Pravo u žutu kuću. Markus ostade bez daha. Bila je to kuća kao i sve ostale u ulici, četvrtasta kao kutija, nevelika, okružena malom baštom. Toj je kući i bašti doduše trebalo malo krečenja i jedna dobra kosidba, ali bila je to Kuća. A sada je onaj čovek silazio ka podrumu. Nije prišao ulaznim vratima kao što su činili putujući trgovci i Jehovini svedoci. Zar je taj čovek znao za ključ sakriven na gredi iznad podrumskih vrata, ključ koji bi Markus uvek vratio kad izađe?

Odgovor je dobio kad su podrumaska vrata zaškripala, a potom se opet zatvorila. Markus je zinuo. Koliko je njegovo pamćenje sezalo, niko nikad nije ulazio u tu kuću. Doduše, njegovo pamćenje je sezalo samo do pete godine, što je bilo pre sedam, ali nekako je oduvek ta kuća bila napuštena. Jer ko bi još hteo da živi u kući gde se neko ubio?

≈

Doduše, dolazio je tu dvaput godišnje jedan čovek. Markus ga je samo jednom video i shvatio je da verovatno on pušta grejanje pred zimu i ponovo ga zavrće u proleće. Sigurno je isti taj čovek plaćao struju. Markusova mama je rekla da bi bez struje ta kuća toliko propala da se u njoj ne bi moglo živeti. Ali taj čovek ipak nije ličio na ovog koji je sad tamo ušao, Markus je bio siguran u to.

Lice pridošlice se ukazalo na prozoru od kuhinje. U kući nije bilo zavesa, pa se Markus prilikom svojih poseta klonio prozora da ga ne otkrije. Ali ovaj čovek nije izgledao kao majstor za grejanje. Šta li je tamo radio? Kako... Teleskop!

Markus potera bicikl kroz kapiju ka crvenoj kući, pa utrča u nju i pope se na sprat do svoje sobe. Teleskop - koji je bio valjda običan durbin sa stalkom - jedina je stvar koju je Markusov otac ostavio za sobom kada je otišao. Bar mu je tako rekla mama. Markus uperi durbin ka žutoj kući i podesi fokus. Onog čoveka više nije bilo. Markus je prelazio kružnim vidnim poljem preko svih prozora na kući. A onda ga ugleda kroz prozor spavaće sobe. Tamo gde je živeo narkoman. Markus je istražio i upoznao svaki kutak te kuće, znao je čak i za skrovište ispod razvaljene daske u spavaćoj sobi sa bračnim krevetom. Pa opet, čak i da niko nije ubijen u toj kući, Markus nikad ne bi želeo da živi u njoj. Pre nego što je postala napuštena, u njoj je živeo sin onog što se ubio. Bio je narkoman i užasno aljkav, nikad nije čistio niti popravljao kuću - krov je strašno prokišnjavao. Taj sin je nestao ubrzo pošto se Markus rodio. Mama je rekla da je u zatvoru. Ubio je nekoga. Markus je zamišljao da je ta kuća ukleta, da svako ko u njoj živi ubije ili sebe ili nekog drugog. Stresao se. Pa opet, upravo ga je ta blaga jeza i privlačila njoj, mogao je da izmišlja svakakve događaje u toj kući. Samo danas nije morao da izmišlja - nešto se događalo samo od sebe.

Čovek je otvorio prozor, što nije bilo nimalo čudno budući da je unutra prilično smrduckalo. Ali Markus je najviše voleo upravo tu sobu, uprkos prljavoj posteljini i špricevima i krvavim komadićima vate razasutim po podu. Onaj čovek je sad stajao leđima okrenut prozoru i posmatrao zid na koji su rajsnedlama bile pričvršćene slike koje je Markus baš voleo. Tu je bila slika jedne nasmejane, srećne tročlane porodice, dečak u rvačkom trikou, pokraj njega otac u trenerci, zajedno drže nekakav pehar. I slika tog istog oca u policijskoj uniformi.

Čovek je otvorio ormar i iz njega izvadio sivu duksericu sa kapuljačom i crvenu torbu za opremu na kojoj je belim slovima pisalo *Rvački klub Oslo*. U nju je poubacivao nekoliko stvari, ali Markus nije video koje. Potom je napustio tu sobu i nestao iz vidokruga. Ponovo se pojavio u „kancelariji“, sobičku sa pisaćim stolom prislonjenim uz

prozor. Markusova mama je rekla da su tu pronašli onog što se ubio. Čovek je nešto tražio pored prozora. Markus je znao i šta, ali ko ne zna gde da traži to nikad neće pronaći. Potom je prišao pisaćem stolu, izgledalo je kao da otvara fioku, ali pošto je ona torba sad stajala na stolu, Markus nije video tačno šta ovaj radi. Potom je, pronašavši ono što je tražio ili ne, čovek uzeo torbu sa stola i napustio tu prostoriju. Svratio je i u spavaću sobu za odrasle, a onda je sišao u prizemlje i Markus ga više nije video.

Deset minuta kasnije otvorila su se vrata podruma i čovek se pojavio na stepeništu u onoj dukserici sa navučenom kapuljačom i torbom preko ramena. Izašao je na kapiju i krenuo niz ulicu putem kojim je i došao.

Markus je strčao u prizemlje i izjurio na vrata. Bacivši pogled na leđa i kapuljaču, preskočio je ogradu na žutoj kući i pretrčao preko travnjaka do stepeništa ka podrumu. Zadihan i uzbuđen opipao je gornju površinu grede. Vratio je ključ! Odahnuvši s olakšanjem, Markus otključa vrata. Nije se plašio - što bi, bila je to njegova kuća. Onaj drugi je bio provalnik. Osim ako...

Otrčao je do kancelarije i smesta prišao pretrpanoj biblioteci. Na drugoj polici, između *Gospodara muva* i one o Mehmedu, napipao je ključ od radnog stola. Ali da li ga je onaj pronašao i iskoristio? Posmatrajući površinu stola, Markus okrenu ključ u bravi. Na drvetu je bila jedna tamna mrlja. Naravno, mogla je nastati i dugogodišnjim naslanjanjem vrednih ruku, ali u Markusovoj mašti ona je nesumnjivo poticala od bare krvi koja je istekla iz glave oslonjene na taj sto i šiknula ka zidu baš kao u filmovima.

Markus pogleda u fioku i zastade mu dah. Nije ga bilo. Ono je sigurno bio sin. Vratio se. Niko drugi ne bi znao da pronađe onaj ključ. A i imao je ožiljke od uboda na rukama...

Markus pređe u dečaku sobu, svoju sobu. Obazreo se i smesta ustanovio šta je nedostajalo. Slika oca u policijskoj uniformi. Diskmen. I jedan od četiri kompakt-diska. Bacio je pogled na preostala tri. Nedostajao je disk *Violator* grupe *Dipeš mod.* Markus ga je preslušavao, ali mu se nije naročito dopao.

Markus sede u dno sobe kako ga ne bi videli sa ulice. Osluškiavao je letnju tišinu. Sin se vratio. Markus je svojevremeno izmislio čitavu priču o dečaku sa tih fotografija. Ali nije računao da će ovaj odrasti. A

sada se vratio - i odneo ono što se nalazilo u fioci radnog stola.

Onda nešto naruši tišinu. Bilo je to udaljeno brujanje motora.

≈

„Jesi li siguran da brojevi idu naviše?“, upita Kari osmatrajući skromne drvene kuće u potrazi za tablicom prema kojoj bi se orijentisala. „Hajde da pitamo onog tamo.“

Glavom je pokazala ka momku koji im je nailazio u susret pognute glave sa crvenom torbom preko ramena.

„Kuća je na kraju one uzbrdice“, reče Simon dodajući gas. „Veruj mi.“

„Ti si, dakle, poznao njegovog oca?“

„Jesam. Šta si otkrila o momku.“

„Svi u zatvoru koji su uopšte hteli da pričaju sa mnom rekli su da je bio miroljubiv i ćutljiv, ali prilično omiljen. Doduše, nije imao bliskih prijatelja, uglavnom se držao po strani. Nisam pronašla podatke o rodbini. Ovo je poslednja navedena adresa pre zatvora.“

„A ključ od kuće?“

„Našla sam ga među stvarima koje su se čuvale u zatvoru. Nije mi trebao papir od sudije pošto već postoji nalog za pretres zbog bekstva!“

„Dakle, već su pretresali kuću?“

„Samo da provere je li tamo. Ali ne verujem da iko misli da je tako glup.“

„Bez prijatelja, rodbine i novca i nema mnogo izbora gde bi mogao otići. A i inače ćeš s vremenom otkriti da su svi osuđenici iznenađujuće glupavi.“

„To već znam, ali ovakvo bekstvo ne bi mogla svaka budala da izvede.“

„Možda i ne bi“, reče Simon.

„Ne bi“, presudi Kari. „Soni Lofthus je u višim razredima osnovne škole bio najbolji đak. Takođe je bio i među najboljim rvačima svog uzrasta u zemlji. I to ne zato što je bio jači od većine, već zato što je bio mudar taktičar.“

„Baš si ga temeljno istražila.“

„Pa i nisam“, odvrati Kari. „Gugl, PDF-ovi starih novina, nekoliko telefonskih poziva. I nije neka mudrost.“

„Evo kuće“, reče Simon.

Parkirali su auto, izašli i Kari otvori kapiju.

„Baš je propala“, primeti Simon.

Izvadivši službeni pištolj, Simon ga otkoči dok je Kari otključavala ulazna vrata. Simon uđe prvi sa uperenim pištoljem. U hodniku zastade da oslušne. Potom stisnu prekidač na zidu. Sijalica se upalila. „Vidi, vidi“, prošaptao je. „Otkud struja u nenaseljenoj kući. Reklo bi se da je neko nedavno...“

„Nije“, prekide ga Kari. „Proverila sam. Otkako je Soni počeo da izdržava kaznu, računi za struju se plaćaju iz jednog fonda na Kajmanskim ostrvima. Nemoguće je ispratiti do osobe. Iako nije reč o velikim svotama, sve je to ipak...“

„Vrlo misteriozno“, dovrši Simon. „Ne mari, mi istražitelji volimo misterije, zar ne?“

Poveo ju je kroz hodnik do kuhinje, otvorio frižider i zaključio da je isključen iz struje iako je unutra stajalo mleko u tetrapaku. Glavom je pokazao Kari da priđe, a ova ga zbunjeno pogleda pre nego što je shvatila. Omirisala je otvor na tetrapaku, pa ga promućkala i oni začuše zveket grumuljica koje su nekad bile mleko. Simon potom povede kroz dnevnu sobu do stepenica ka spratu. Proverivši sve prostorije, naposletku stigoše i do dečaćke. Simon onjuši vazduh.

„Porodica“, reče Kari pokazujući sliku na zidu.

„Tako je“, odvrati Simon.

„Zar ova majka ne liči na neku poznatu pevačicu ili glumicu?“

Simon oćuta zureći u drugu sliku na zidu. Sliku koje nije bilo. Tačnije, posmatrao je tamno polje na tapetama gde je nekad visila jedna slika. Ponovo je onjušio vazduh.

„Pronašla sam Sonijevog nastavnika“, poče Kari. „Rekao mi je da je Soni želeo da postane policajac kao i njegov otac. Ali se posle njegove smrti potpuno promenio, popustio u školi, oterao ljude od sebe, okrenuo se sebi i autodestrukciji. I njegova majka je odlepila posle samoubistva.“

„Helena“, prekide je Simon.

„Molim?“

„Zvala se Helena. Predozirala se pilulama za spavanje.“ Simon prelete pogledom preko sobe, a onda se zagleda u prašnjav noćni stočić. Kari je neprekidno izlagala u pozadini.

„Soni je sa osamnaest godina osuđen za dvostruko ubistvo koje je priznao.“

U prašini se video trag.

„Iako su istrage do tog trenutka išle u sasvim drugom pravcu.“

Simon u dva hitra koraka priđe prozoru. Popodneвно sunce je obasjavalo bicikl oboren pored stepeništa jedne crvene kuće. Simon pogleda i niz ulicu kojom su došli. Sada je bila pusta.

„Stvari nisu uvek onakve kao što izgledaju“, rekao je.

„Kako to misliš?“

Simon je zažmurio. Ima li živaca za to? Opet? Udahnuo je.

„Svi u policiji mislili su da je Ab Lofthus bio krtica. Činilo se da su posle njegove smrti nestale sve naznake krtičarenja, nije više bilo neuspelih racija, nestanka dokaza, svedoka i osumnjičenih u zadnjem trenutku. To se smatralo potvrdom.“

„Ali?“

Simon slegnu ramenima. „Ab se ponosio svojim poslom u policiji. Nije želeo da se obogati, jedino mu je važna bila porodica. Pa opet, krtica je nesumnjivo postojala.“

„I neko će jednog dana valjda otkriti ko je bio ta krtica.“ Simon još jednom onjuši vazduh. Znoj. Mirisalo je na znoj. Neko je nedavno tu bio.

„Ko bi to mogao biti?“, upita Kari.

„Tja. Neko ambiciozan i mladalački prodoran, recimo.“ Simon pogleda Kari. A onda mu pogled preko njenog ramena prelete do ormara.

Znoj. Strah.

„Ovde nema nikoga“, prodrao se. „Ne mari. Idemo dole.“ Nasred stepeništa Simon zastade i pokaza Kari da se spusti u prizemlje. A sam sačeka. Osluškivao je stišćući dršku pištolja.

Tišina.

A onda je produžio za Kari.

U kuhinji je pronašao hemijsku i zapisao nešto u blokče sa samolepljivim ceduljicama.

Kari se nakašlja: „Na šta je Frank mislio kad je rekao da su te šutnuli iz Ekokrima?“

„Ne priča mi se o tome“, reče Simon pa odlepi ceduljicu i pričvrsti je na vrata od frižidera.

„Ima li to veze sa kockanjem?“
Simon je ošinu pogledom pa pođe.
Kari je pročitala cedulju.

Poznavao sam tvog oca. Bio je dobar čovek, a mislim da bi i on isto rekao za mene. Ako mi se javiš, postaraću se, obećavam, da te privedu na bezbedan i dostojanstven način. Simon Kefas, tel. 550106573. simon.kefas@oslopol.no

A onda je pohitala za njim.

≈

Markus Engset je čuo paljenje motora i tek tad ponovo prodisao. Čučao je između odeće na vešalicama, leđa oslonjenih o zadnji zid ormara. Nikad u životu se nije toliko uplašio, osećao je miris majice natopljene znojem koja mu se lepila uz telo. Pa opet, obuzela ga je i nekakva radost, kao kad skoči sa desetke na Frognerskom bazenu i pomisli da će u najgorem slučaju poginuti. A da to uprkos svemu i nije tako strašno.

Petnaesto poglavlje

„Dobar dan, gospodine. Izvolite“, reče Tor Junason.

Bio je to njegov uobičajeni pozdrav. Upravo zato što je on sam imao dvadeset godina, njegove mušterije u proseku dvadeset pet, a pronalasci koje je prodavao pet, takvo starinsko oslovljavanje zvučalo mu je kao baš dobar fazon. Tako je bar Tor mislio, ali ne i njegova trenutna mušterija. Doduše, teško je bilo utvrditi šta ovaj misli budući da je navukao kapuljaču tako da mu je celo lice bilo u senci. Iznutra se začu glas:

„Treba mi mobilni telefon na kojem ne možeš utvrditi ko te zove.“

Diler. Pa naravno. Samo oni su tražili takve stvari.

„Na ovom ajfonu možeš da blokiraš pošiljaoca“, reče mladi prodavač uzimajući beli telefon sa police u malom lokalnu. „Onda onaj koga budeš zvao neće videti tvoj broj.“

Potencijalna mušterija se vrpoljila nameštajući remen crvene torbe. Tor je rešio da ne skida pogled s njega sve dok ne izađe iz radnje i odmakne niz ulicu.

„Hoću reći, treba mi telefon bez pretplate“, opet će tip. „Da niko ne može da mu uđe u trag, čak ni operater.“

Ni policija, pomisli Jonason. „Hoćeš anonimni pripejd telefon, kao u *Doušnicima*.“¹

„Molim?“

„Kao u seriji *Doušnici*. Tamo se tako kriju od Odeljenja za narkotike.“

Tor opazi da je sagovornik zbunjen. Čoveče. Diler koji kaže „molim“ i nikad nije gledao *Doušnike*.

„Toga ima u Americi, ali u Norveškoj još od 2005. moraš da pokažeš legitimaciju čak i kad kupuješ pripejd karticu. Broj se mora registrovati na nekoga.“

„Nekoga?“

„Da, na tvoje ime. Ili na ime tvojih roditelja ako ga kupuješ za njih.“

„Okej“, reče mušterija. „Daj mi najjeftiniji telefon sa pripejd karticom.“

„Stiže“, reče prodavač izostavljajući ono „gospodine“. Vratio je ajfon na policu i sa nje uzeo neki telefončić. „Ovaj nije baš naj- najjeftiniji, ali se kači na net. Hiljadu dvesta kruna sa karticom.“

„Kakav net?“

Tor opet osmotri mušteriju. Nije mu izgledao mnogo matorije od njega samog, ali je delovao sasvim *lost*. Dvama prstima Tor zabaci poludugi pramen kose u stranu iza uva. To je naučio gledajući prvu sezonu serije *Sinovi anarhije*. „Imaš pristup internetu sa ovog telefona.“

„Pa valjda imam pristup i u internet kafeima.“

Tor Junason se nasmeja. Možda su ipak imali isti smisao za humor. „Gazda mi je rekao da je upravo ovaj lokal nekad bio internet kafe, verovatno poslednji u Oslu...“

Činilo se da čovek sa kapuljačom okleva. Ali naposletku je klimnuo. „Uzeću ovaj telefon.“ Spustio je svežanj stotki na pult.

Tor ih uze. Novčanice su bile krute i prašnjave, kao da su odležale u nekom skladištu. „Kao što rekoh, treba mi nekakva legitimacija.“

Čovek izvadi iz džepa jednu karticu i pruži je Toru. Ovaj uvide da se prevario. I to baš. Tip nije bio diler, naprotiv. Ukucao je ime u računar. Helge Serensen. Pogledao je adresu. A onda je čuvaru zatvora vratio legitimaciju i kusur.

„Da nemaš baterije za ovo?“, upita čovek pružajući mu nekakav okrugli, srebrnkasti uređaj.

„Šta je to?“, upita Tor.

„Diskmen“, odvrati čovek. „Vidim da prodaješ slušalice za njega.“

Tor pogleda niz slušalica i bubica za ajpod. „Stvarno?“

Otvorivši poklopac na dnu tog antikviteta, Tor izvadi stare i u uređaj stavi nove, sanio AA baterije, pa pritisnu *play*. Iz slušalica se začu metalno brujanje.

„Ove mogu da se pune.“

„Znači, neće da crknu kao stare?“

„Hoće, ali možeš i da ih vaskrsneš.“

Toru se učini da u senci vidi nagoveštaj osmeha. Kupac zabaci kapuljaču da namesti slušalice.

„Dipeš mod“, reče širom se osmehnuvši. Pa ode.

Tora Junasona je iznenadilo koliko mu je simpatično bilo to lice pod kapuljačom. No u prodavnici ga je već čekao sledeći „gospodin“ kog je trebalo uslužiti. Tek na pauzi za ručak Tor je shvatio da ga lice onog kupca nije onoliko iznenadilo zato što je bilo simpatično, već zato što nimalo nije ličilo na sliku sa legitimacije.

≈

Šta tačno čini neko lice simpatičnim, pitala se Marta posmatrajući momka na recepciji. Možda ono što je upravo rekao. Većina je na recepciju dolazila tražeći sendviče, kafu ili pažnju za svoje umišljene ili stvarne probleme. Inače su dolazili i da punu kesu ili kantu iskorišćenih igala zamene za nove, sterilne špriceve. Ali novi korisnik došao je da kaže kako je razmislio o uvodnom pitanju o planovima za budućnost. Smislio je šta će - tražiće posao. Ali za to mu je trebalo da izgleda reprezentativno, trebalo mu je odelo. A video je da u skladištu ima nekih odela pa ga je zanimalo da pozajmi...

„Naravno“, prekide ga Marta ustajući. Osetila je da korača lakše nego inače. Naravno, možda je to bio samo trenutni nalet, projekat koji će propasti kod prve poteškoće, ali je svakako prijao kao tračak nade, kratak predah od večnog kretanja ka provaliji.

Sedela je na stolici kod vrata u skućenom skladištu i posmatrala ga kako navlači pantalone pred ogledalom oslonjenim o zid. To su mu bile već treće. Svojevremeno je u Ilu svratila delegacija gradskih funkcionera ne bi li se uverili u kvalitet života po prihvatilištima u Oslu. Jedan od njih je baš u tom skladištu pitao šta će im tolika odela, smatrao je da takva ponuda konfekcije nije baš prilagođena tržištu. I ostali političari su se zakikotali, ali ih je Marta prekinula sa osmehom: „Naši korisnici verovatno posećuju više sahrana nego svi vi zajedno.“

Bio je mršav, ali ne onoliko žgoljav koliko je očekivala. Videla je kako mu se zatežu mišići pod kožom kad podiže ruke da isproba košulje koje mu je iznela. Nije imao tetovaže, ali mu je bleđa koža bila prekrivena ubodima. Iza kolena, na unutrašnjoj strani butina, na listovima i vratu.

Obukao je sako i pogledao se pre nego što se okrenuo ka njoj. Bilo je to jedno prugasto odelo koje je prvobitni vlasnik tek koji put obukao pre nego što je izašlo iz mode, ali budući široke duše i imajući osećaja za stil, predao ga je zajedno sa čitavom prošlogodišnjom

kolekcijom u dobrotvorne svrhe. Momku je bilo tek trunčicu poveće.

„Savršeno!“, zatapša Marta smejući se.

Osmehnuo se. A kada mu je osmeh stigao i do očiju, učinilo joj se kao da je neko uključio grejalicu. Takav smeh opuštao je mišiće i kravio ledena srca. Njen *compassion fatigue* vapio je za upravo takvim osmehom. Ali - i tek sada pade joj na pamet ta misao - nije smeo da ga sebi priušti. Oborila je pogled.

„Šteta što nemam i neke fine cipele.“

„Pa i ove su fine“, odvratio je zarivši petu plave patike u pod.

Opet se osmehnula, ali nije podigla pogled. „A treba ti i šišanje. Dođi.“

Odvela ga je do recepcije, smestila na stolicu, zaogrнула peškirimama i uzela kuhinjske makaze. Kosu mu je pokvasila vodom iz sudopere i izravnala svojim češljicom. Dok su druge devojke sa recepcije komentarisale i sugerisale, pramenovi su padali po podu. Nekoliko korisnika zastalo je na recepciji da se požale kako njih niko nikad nije šišao - čime je taj novajlija zaslužio poseban tretman?

Rasteravši ih, Marta se ponovo usredsredila na šišanje.

„Odakle si mislio da kreneš sa traženjem posla?“, upitala je posmatrajući paperjaste dlačice na njegovom vratu. Za njih bi joj trebala mašinica. Ili britva.

„Imam nekoliko kontakata, ali ne znam gde žive. Mislio sam da ih potražim u telefonskom imeniku.“

„U imeniku?“, frknu jedna recepcionerka. „Pa potraži na netu.“

„Zar to može?“, upita momak.

„Nego šta!“, nasmeja se devojka. Malčice preglasno i sa nekakvim čudnim sjajem u očima, primeti Marta.

„Kupio sam telefon sa internetom“, reče momak. „Ali ne znam kako da...“

„Pa pokazaću ti!“ Devojka mu priđe pružajući ruku.

Dao joj je telefon. Kucala je vično po njemu. „Samo ih izguglaš. Kako ide ime?“

„Ime?“

„Pa ime. Ja sam, na primer, Marija.“

Marta pokuša da joj uputi blago upozoravajući pogled. Devojka je bila mlada, tek je počela da radi kod njih. Položila je nekoliko ispita iz socijalnog rada, ali nije imala iskustva. Iskustva koje te upozna sa

nevidljivom granicom između profesionalnog staranja i preteranog zbližavanja sa korisnicima.

„Iversen“, reče momak.

„Uh, za to će biti previše pogodaka. Daj mi i ime pa ću...“

„Samo mi pokaži kako se pretražuje, pa ću sam ubaciti šta treba.“

„Okej.“ Ukucavši još nešto, Marija mu pruži telefon. „Evo ovako. I onda pretražuješ.“

„Mnogo ti hvala.“

Marta je završila, ostale su još samo one dlačice na vratu. Setila se da je ranije tog dana sređujući jednu sobu pronašla žilet zalepljen za prozor. Marta je taj žilet - koji je nesumnjivo korišćen za mrvljenje praška pred ušmrkavanje - odnela u kuhinju sa namerom da ga baci u prvu kantu sa korišćenim iglama koja im stigne. Sada je kresnula šibicu i prinela žilet plamenu na nekoliko sekundi. Potom ga je isprala hladnom vodom i uhvatila palcem i kažiprstom.

„Sad miruj“, naredila je.

„Mhm“, odvrati momak kuckajući u telefon.

Stresla se posmatrajući kako tanka oštrica klizi niz mekanu kožu vrata. Dlačice su otpadale od njenog dodira. Sama joj se nametnula pomisao kako je malo potrebno, kako je tanka granica između života i smrti, sreće i nesreće, smisla i besmisla.

A onda je bilo gotovo. Bacila je pogled preko njegovog ramena i ugledala ime koje je ukucao, kao i kursor koji se vrteo ukруг označavajući pretragu.

„Gotovo“, rekla je.

Zabacio je glavu da je pogleda.

„Hvala.“

Pokupivši peškire, Marta požuri u perionicu pazeći da ne raspe previše dlačica.

≈

Joni Puma je ležao u mraku lica okrenutog prema zidu kad začu cimera kako ulazi bešumno zatvarajući vrata za sobom. Šunjao se. Ali Joni nije spavao. Upoznaće taj Puminu kandžu ako pokuša da mu otme drogu.

Ali tip mu nije prišao. Joni umesto toga začu kako se otvaraju vrata ormara.

Okrenuo se u krevetu. Momak je otvarao svoj ormar. Dobro, verovatno je već proverio Jonijev ormar dok je ovaj spavao i ustanovio da tamo nema nikakvog šteka.

Kroz zavese se probio zrak svetlosti obasjavajući momka. Puma se trgnu.

Momak je izvukao nešto iz crvene torbe, a Joni je sad znao i šta je to. Propevši se na prste, momak je taj predmet ubacio u praznu kutiju od patika na gornjoj polici.

Kada je zatvorio ormar i okrenuo se, Joni brzo zažmuri.

U pičku materinu, pomislio je, ne otvarajući oči. Znao je da te noći neće moći da spava.

≈

Markus zevnu. Kroz teleskop je posmatrao mesec nad žutom kućom. Potom opet spusti pogled na kuću. Tamo je sad bilo mirno, ništa se novo nije događalo. Ali da li će se sin vratiti? Markus se tome nadao. Možda sazna zašto je ovaj uzeo onu svetlucavu napravu koja je mirisala na ulje i metal, kojom se možda njegov otac...

Markus ponovo zevnu. Kakav uzbudljiv dan. Noćas će spavati kao top.

Šesnaesto poglavlje

Agneta Iversen je imala četrdeset devet godina. Ali zahvaljujući glatkoj koži, živom pogledu i vitkoj figuri neko bi joj mogao dati i trideset pet. Ipak, većina je mislila da je i starija nego što jeste zahvaljujući rano osedeloj kosi i konzervativnom, klasičnom i bezvremenom odabiru odeće i učenom, ali pomalo zastarelom govoru na kojem je insistirala. A, dabome, i načinu života u domu Iversenovih na Holmenkolu. Kao u nekim porodicama starije generacije, Agneta je bila domaćica kojoj su dve „kućne pomoćnice“ pomagale oko kuće, bašte i manjih i većih potreba Ivera Iversena i njihovog sina Ivera Mlađeg. Čak i u poređenju sa susednim luksuznim vilama kuća Iversenovih bila je ogromna. Pa opet, posla oko nje bilo je dovoljno malo da pomoćnice (ili „posluga“, kako ih je Iver Mlađi sarkastično nazivao otkako se na fakultetu zarazio socijaldemokratskim gledištima) nisu morale dolaziti pre podneva. Stoga je Agneta Iversen na miru mogla da ustane prva, prošetala se po šumi koja je počinjala odmah iza njihovog poseda, nabere bele rade i spremi doručak za svoje muškarce. Pijuckajući čaj, posmatrala ih je kako jedu zdrav i hranljiv obrok koji je valjan početak jednog dugog i napornog radnog dana. Kad su završili, Iver Mlađi je zahvalio na hrani pružajući ruku u skladu sa višegeneracijskom tradicijom Iversenovih, Agneta je rasklonila sto i obrisala ruke o belu kecelju koju će potom baciti u korpu za prljav veš. Onda ih je ispratila do stepeništa, obojicu poljubila u obraz i posmatrala kako izvoze iz garaže postariji ali dobro očuvan mercedes na sunce. Sada, tokom raspusta Iver Mlađi se uključio u upravljanje porodičnim posedima, pa će valjda naučiti da ništa nije besplatno i da je upravljanje bogatstvom velika odgovornost, a ne samo privilegija.

Dok je šljunak krčkao pod gumama, ona im je mahala sa stepeništa. A da joj je neko tad rekao da čitava ta scena liči na reklamu iz pedesetih godina, Agneta bi se samo nasmejala, složila i više ne bi

mislila o tome. Jer šta ima više smisla od svakodnevice koja se ogleda u ugađanju voljenim muškarcima koji su upravljali imovinom na dobrobit društva i zarad budućnosti porodice?

Sa radija u kuhinji jedva je dopirao glas koji je govorio o porastu predoziranja u Oslu, o novom talasu prostitucije i odbeglom zatvoreniku kojem već drugi dan nisu ušli u trag. Bože, koliko je samo užasa napolju. Dole. Toliko toga nije funkcionisalo, nedovoljno se težilo harmoniji i ravnoteži. I dok je ona tako na stepeništu razmišljala o savršenoj harmoniji u svom životu, porodici, domaćinstvu i tom danu, najednom opazi da se otvara sporedna kapija za pomoćnice koja je presecala dva metra visoku potkresanu živicu.

Zaklonila je oči od sunca da pogleda.

Uzanom popločanom stazom prilazio je momak uzrasta otprilike kao Iver Mlađi, pa ona isprva pomisli da je dotični neki njegov prijatelj. Poravnala je kecelju. Ali kad se ovaj približio, ustanovila je da je ipak nešto stariji od Ivera, kao i da nosi odeću kakvu ni Iver niti neko od njegovih prijatelja nikad ne bi obukli - staromodno mrko odelo na pruge i plave patike. Preko ramena je nosio crvenu torbu pa se Agneta zapita da nije neki Jehovin svedok, ali se potom doseti da oni uvek idu u paru. Nije joj ličio ni na prodavca. Sad beše stigao do podnožja stepenica.

„Izvoli?“, upitala je predusretljivo nakon što se neko vreme dvoumila da li da mu persira.

„Da li je ovo kuća Iversenovih?“

„Jeste. Ali ako tražiš Ivera ili mog muža, oni su upravo otišli.“ Uprla je prstom preko bašte ka putu.

Momak na to klimnu i zavukavši ruku u torbu nešto izvuče iz nje levom rukom. Potom to uperi pravo u nju načinivši pola koraka ulevo. Agneta nikad nije uživo videla ništa nalik tome. Ali je odlično videla, to je bilo u porodici. Stoga ni na trenutak ne posumnjavši u to što vidi, udahnula je i mahinalno ustuknula ka otvorenim vratima iza sebe.

Bio je to pištolj.

Hodala je unatraške ne skidajući pogled sa momka, ali mu nije videla oči iza pištolja.

Začu se prasak i nešto je udari iz sve snage u grudi. Nastavila je da se kreće unatraške, oteturala se kroz vrata ne osećajući udove, ali je u hodniku još bila na nogama. Zamahnula je rukama trudeći se da održi

ravnotežu, rukom je pogodila sliku na zidu. Ali pala je tek kroz kuhinjska vrata opazivši da glavom udara u kuhinjsku ploču i obara vazu na njoj. Tek kad se obrela na podu iskrivljenog vrata i potiljka oslonjenog o donju fioku tako da je odozgo videla svoje telo, primetila je cveće. Bele rade među srčom. Kao i nešto nalik na crvenu ružu na svojoj beloj kecelji. Pogledala je ka ulaznim vratima. Napolju se video obris onog momka. Okrenuo se ka japanskom javoru uz stazu, sagnuo se i nestao. Agneta se pomoli da se više nikad ne pojavi.

Pokušala je da se pridigne, ali nije uspela ni da se pomeri, kao da joj se telo otkačilo od mozga. Zažmurila je i pokušala da oseti bol. Bio je prisutan, ali ni nalik nijednom bolu koji je dotad iskusila. Obuzeo joj je čitavo telo, činilo se da će je raspolutiti, a opet, bio je nekako tup, gotovo dalek.

Vesti su se završile, na radiju je ponovo svirala klasična muzika. Šubert. *Des Abends*.

Začula je meke korake.

Bat patika po kamenom podu.

Otvorila je oči.

Momak joj je prilazio, ali je posmatrao nešto što je nosio u ruci. Čauru od metka, viđala je takve kad bi s jeseni porodica išla u lov na Hardangerškoj visoravni. Ubacio je čauru u crvenu torbu, otud izvukao žute gumene rukavice i krpu za pranje. Čučnuo je, navukao rukavice i obrisao nešto sa poda. Krv. Njenu krv. Potom je prebrisao i svoje donove. Agneti tad sinu da on svojim tragovima uklanja krv, a tragove krvlju. Kao hladnokrvni ubica koji za sobom ne ostavlja dokaze. Niti svedoke. Možda je trebalo da se uplaši, ali nije, ništa nije osećala, mogla je samo da posmatra, registruje, zaključuje.

Preskočio ju je i uputio se niz hodnik ka kupatilu i spavaćim sobama. Otvorio je vrata ne zatvarajući ih za sobom. Agneta je jedva nekako okrenula glavu. Momak je otvorio njenu tašnu koju je ostavila na krevetu da je ponese kad krene da kupi košulju u *Ferner jakobsenu*. Otvorio je novčanik, izvadio novac, ostatak odbacio. Potom je prišao komodi, izvukao gornju fioku. Zatim i onu ispod nje, gde je znala da će pronaći njenu kutiju za nakit. Divne, neprocenjive biserne minđuše koje je nasledila od bake. Doduše, ne sasvim neprocenjive, Iveru je procenitelj rekao da vrede dvesta osamdeset hiljada kruna.

Čula je zveckanje nakita u crvenoj torbi.

Potom je ušao u zajedničko kupatilo. Otud je izašao sa njihovim četkicama za zube - njenom, Iverovom i Ivera Mlađeg. Mora da je vrlo siromašan, vrlo poremećen ili oboje.

Prišao joj je i nadvio se nad njom. Spustio joj je ruku na rame.

„Da li boli?“

Uspela je da odmahne glavom. Nije htela da mu pruži to zadovoljstvo.

Sklonio je ruku, osetila je dodir gumene rukavice na vratu, palca i kažiprsta na žilama. Zar hoće i da je zadavi? Ali stisak nije bio jak.

„Uskoro će srce prestati da ti kuca“, rekao je.

Potom je ustao i pošao ka ulaznim vratima. Kvaku je prebrisao krpom i zatvorio vrata za sobom. Ubrzo potom se začula i kapija. Agneta Iversen oseti kako navire hladnoća. Zahvatila joj je stopala i šake, potom i glavu, teme. Naposletku joj je obema rukama šćepala i srce. Usledila je tama.

≈

Sara pogleda momka koji je ušao u metro na holmenkolskoj stanici. Seo je u drugi vagon, u koji je prešla i ona sama kada su tri dečaka sa izvrnutim kačketima ušli u voz na Voksenliji. Bilo je leto, a jutarnji špic još nije počeo, tako da je isprva bila sama unutra. A sada su pokušali da isteraju i pridošlicu. Najmanji dečak, verovatno vođa, proglasio je momka strejtašem i ismevao njegove patike. Naredio mu je da napusti njihov vagon, pljunuo na pod. Prokleti nazovi-gangsteri. A sada je drugi, lepuškasti plavušan, verovatno sin nekog direktora, potegao skakavac. Gospode, neće valjda...

Zamahnuo je nožem ka onom momku, Sari dođe da vrisne. Drugim vagonom razlegao se smeh. Plavušan je zario nož u sedište između čovekovih kolena. Onda se ponovo oglasio predvodnik i dao pridošlici pet minuta da nestane. Momak ustade, načas joj se učinilo da će nešto zaista preduzeti. Ipak, samo je privukao crvenu torbu k sebi i prešao u njen vagon.

„Pičkice!“, ispratio ga je rečit pozdrav mlade generacije. I smeh.

U čitavom vozu bili su samo ona, on i tri dečaka. Momak je zastao na mestu gde se spajaju vagoni i pogled mu se sreo sa njenim. Iako nije videla strah u njegovim očima, znala je da je tu. Strah civilizovanog, degenerisanog bića uvek spremnog da napusti svoje

gnezdo, da se odvuče i prepusti još jedan delić teritorije svakom ko pokaže zube i volju za fizičkim nasiljem. Sara ga je prezrela, prezrela je njegovu slabost. Prokletu blagonaklonu dobrotu kojom se ovaj bez sumnje okružio. Unekoliko je poželela da su ga dečaci pretukli, naučili mržnji. Ponadala se da je opazio prezir u njenim očima. Da bi se od njega šćućurio, zakoprcao na udici.

No umesto toga on joj se samo osmehnuo, promrmljao stidljiv pozdrav, seo dva reda od nje i rasejano pogledao kroz prozor. Kao da se ama baš ništa nije dogodilo. Gospode, kakav smo to svet postali? Grupica uniženih starica koja nema stida ni da se postidi. Došlo joj je da i sama pljune na pod.

Sedamnaesto poglavlje

„A kažu da u Norveškoj ne postoji aristokratija“, reče Simon Kefas pridržavajući narandžasto-belu policijsku traku da ispod nje prođe Kari Adel.

Ispred garaže za dva automobila zaustavio ih je uniformisani policajac čela svetlucavog od znoja koji je teško disao. Pokazali su mu legitimacije, proverio je slike i zamolio Simona da skine naočare za sunce.

„Ko ju je pronašao?“, upita Simon čkiljeći na jakom suncu.

„Kućne pomoćnice“, odgovori policajac. „Stigle su u podne i odmah pozvale hitnu pomoć.“

„Ima li svedoka ili očevidaca?“

„Očevidaca nema“, reče policajac. „Ali nam je komšinica rekla da je čula prasak. Prvo je mislila da je nekom pukla guma - ovde gore nisu često u prilici da čuju pucnjeve.“

„Hvala“, reče Simon ponovo stavljajući naočare za sunce. Pošao je u pratnji Kari ka stepeništu gde su forenzičari u belim zaštitnim odelima ispitivali ulazna vrata starinskom, crnom četkom. Zastavice su pokazivale stazu koju su forenzičari već ispitali, a koja je vodila pravo do leša na kuhinjskom podu. Zrak sunca probijao se kroz prozor i obasjavao kameni pod i svetlucavu vodu zasutu srčom i belim radama. Pored leša čučao je čovek u odelu i razgovarao sa patologom kog je Simon prepoznao.

„Izvini“, reče Simon, a čovek u odelu podiže pogled. Kosa mu je blistala od raznih proizvoda na njoj, a brada u vidu dve pedantne prugice na rubu obraza Simonu je izgledala vrlo italijanski. „A ko si ti?“

„Ja bih isto to mogao vas da pitam.“ Stranac nije pokazao nameru da ustane. Simon oceni da ima trideset i nešto godina.

„Glavni inspektor Kefas, Jedinica za ubistva.“

„Drago mi je, Osmund Bjernstad, viši inspektor u Centrali

kriminalističke policije. Izgleda da vam nisu javili - mi smo preuzeli ovu istragu.“

„Ko to kaže?“

„Vaš gazda.“

„Načelnik kriminalističke policije?“

Tip u odelu odmahnu glavom i pokaza kažiprstom ka tavanici. Simon ugleda njegov nokat. Tip je po svoj prilici redovno išao na manikir.

„Direktor policije?“

Bjernstad klimnu. „Zvao je Centralu i naredio da smesta dođemo ovamo.“

„Ali zašto?“

„Mislio je da biste nam se svejedno obratili za pomoć u ovoj istrazi.“

„A vi ste na to uleteli i preoteli istragu?“

Osmund Bjernstad se kratko osmehnu. „Vidi, nisam ja to smislio. Ali kad god nas pozovu da pomognemo u istrazi nekog ubistva, preduslov je da nam se obezbedi puna taktička i tehnička nadležnost u njoj.“

Simon klimnu. Znao je on to vrlo dobro, nije se prvi put desilo da se lokalnoj Jedinici za ubistva u Oslu Centrala kriminalističke policije koja deluje na nivou cele zemlje umeša u posao. A od njega se sad očekivalo, što je takođe vrlo dobro znao, da se pokloni zahvalan što je pošteđen i te istrage i vrati se u svoju kancelariju slučaju Volan koji ga je tamo čekao.

„Ali kad smo već ovde, smemo li da bacimo pogled?“, upita Simon.

„Čemu to?“ Bjernstad se više nije trudio da prikrije iritaciju.

„Bjernstade, siguran sam da sve držite pod kontrolom, ali sa mnom je mlada istražiteljka kojoj bi koristilo da se oprobala u pravoj istrazi na mestu zločina. Šta kažeš na to?“

Inspektor iz Centrale sa oklevanjem pogleda Kari, pa slegnu ramenima.

„Odlično“, reče Simon i čučnu.

Tek tad je osmotrio leš. Namerno je to odlagao dok ne bude u prilici da se u potpunosti usredsredi na žrtvu. Samo jednom imaš priliku da stekneš prvi utisak. Gotovo sasvim pravilan krvavi krug na beloj kecelji odmah ga podseti na japansku zastavu. S tim što je ovaj

krug simbolizovao zalazak, a ne izlazak sunca za ženu koja je zurila u tavanicu mrtvim pogledom na koji Simon nikad nije uspeo da ogugla. S vremenom je zaključio da je to posledica kombinacije ljudskog tela i neljudskog pogleda, odsustva ljudskog u njemu, ljudskog bića koje je postalo stvar. Već je znao da se žrtva zvala Agneta Iversen. Osim toga, mogao je da zaključi da ju je neko ustrelio u grudi. Po svoj prilici, jednim jedinim hicem. Pogledao joj je šake. Nijedan nokat nije bio slomljen, nije bilo nagoveštaja borbe. Doduše, bio joj je izgreban lak na srednjem prstu leve ruke, ali to je mogla biti i posledica pada.

„Ukazuje li nešto na provalu?“, upita Simon pokazujući patologu da okrene leš.

Viši inspektor Bjernstad odmahnu glavom. „Moguće je da su vrata bila otvorena, muž i sin su tek bili otišli na posao. Nema nijednog otiska prstiju na kvaci.“

„Nijednog?“ Simon pređe pogledom duž radne ploče.

„Nijednog. Kao što vidite, bila je vrlo pedantna.“

Simon osmotri ranu na Agnetinim leđima. „Prostrelna. Metak je prošao kroz meko tkivo.“

Patolog stisnu usne istovremeno slegnuvši ramenima, što je Simonu govorilo da je to jedna sasvim osnovana pretpostavka.

„A metak?“, upita Simon posmatrajući zid iznad radne ploče.

Osmund mrzovoljno uperi prst uvis.

„Hvala“, reče Simon. „Čaura?“

„Nismo je pronašli“, odvrati viši inspektor mašivši se za mobilni telefon u žutoj futroli.

„Aha. I šta je radna teorija Centrale o ovom događaju?“

„Teorija?“ Bjernstad se osmehnu prislanjajući telefon uz uvo. „Pa valjda je očigledno. Provalnik je ušao, ustrelio žrtvu u kući, pokupio šta je stigao i pobegao. Planirana provala koja je dovela do, pretpostavljam, neplaniranog ubistva. Možda se opirala ili vrisnula.“

„A kako misliš da je...“

Bjernstad ga prekide pokretom ruke. Neko mu se javio. „Ćao, ja sam. Nabavi mi spisak nasilnih provalnika na slobodi. Proveri ko bi od njih mogao sad biti u Oslu. Prvenstveno traži one koji su koristili vatreno oružje. Hvala.“ Vratio je telefon u džep sakoa. „Vidi, čiko, imam posla, a vidim da već imaš pomoćnicu, pa ako biste vas dvoje mogli...“

„Ne mari“, reče Simon sa najsrdačnijim osmehom na licu. „Ali ako obećamo da vam nećemo smetati, možemo li još malo da procunjamo?“

Istražitelj iz Centrale kriminalističke policije sumnjičavo pogleda starijeg kolegu.

„I nećemo gaziti zastavice.“

Bjernstad se smilova i klimnu.

„Ovde je našao ono što je tražio“, reče Kari kad su se obreli ispred kreveta na mekom tepihu koji je prekrivao čitav pod u spavaćoj sobi. Na prekrivaču su ležali jedna tašna, otvoren i ispražnjen ženski novčanik i jednako prazna kutija za nakit postavljena plišem.

„Možda“, reče Simon pa prekoračivši zastavicu čučnu pored kreveta. „Morao je stajati ovde kada je praznio tašnu i kutiju, zar ne?“

„Ako je suditi po rasporedu stvari na krevetu.“

Simon je posmatrao tepih kod svojih nogu, pa htjede da ustane, ali najednom zastade nadvivši se nad tepihom.

„Šta je bilo?“

„Krv“, reče Simon.

„Zar je krvario po tepihu?“

„Ne bih rekao. Trag je pravougaonog oblika - još jedan otisak. Da si ti provalnik u vili na ovom bogataškom brdu, gde bi potražila sef?“

Kari uperi prst ka plakaru.

„Slažem se“, reče Simon, pa ustade i otvori vrata plakara. Posred zida u dnu nalazio se sef veličine mikrotalasne pećnice. Simon pritisnu ručku. Bio je zaključan.

„Osim ako se postarao da zaključa sef, što bi bilo neobično budući da je kutiju za nakit i ostale stvari razbacao po krevetu, ne bih rekao da je ovo dirao“, reče Simon. „Da vidimo jesu li završili sa telom.“

Na putu do kuhinje Simon je svratio i u kupatilo. Izašao je namršten.

„Šta je bilo?“, upita Kari.

„Jesi li znala da u Francuskoj na četrdeset stanovnika ide samo jedna četkica za zube.“

„Stari mit, stara statistika“, odvrati Kari.

„I ja sam star“, reče Simon. „No kako bilo, u porodici Iversen nema nijedne.“

Ušli su u kuhinju u kojoj privremeno nije bilo nikog pa je Simon

mogao na miru da se posveti razgledanju leša. Obrtao ju je, pregledao joj šake, ulaznu i izlaznu ranu. Potom je naložio Kari da stane sasvim mirno kod podnožja žrtvinih stopala, leđima okrenuta radnoj ploči.

„Unapred se izvinjavam“, rekao je prilazeći joj. Jedan kažiprst prislonio je između Karinih malih grudi, na istom mestu gde je metak ustrelio Agnetu Iversen, a drugi između lopatica gde je bila prostrelna rana. Proučio je ugao između te dve tačke, a onda podigao pogled ka rupi od metka na zidu. Potom se sagnuo, dohvatio jednu belu radu, kolenom se odupro o radnu ploču i zabio cvet u rupu na zidu.

„Hajdemo“, reče sišavši sa radne ploče, pa pođe ka ulaznim vratima. Usput je zastao kod jedne naherene slike. Nagnuo se da bolje osmotri, pa pokaza nešto na samom rubu rama.

„Krv?“, upita Kari.

„Lak za nokte“, odvrati Simon pa stade nasred hodnika i zamahnu levom nadlanicom ka slici. Potom se osvrnu ka lešu. Produžio je prema vratima, u do vratku zastade i čučnu naginjući se nad grumenom zemlje obeleženim zastavicom.

„Hej, ne dirajte to!“, reče neko iza njih.

Podigli su pogled.

„A, to si ti, Simone“, reče čovek u belom prelazeći kažiprstom preko vlažnih usana okruženih riđom bradom.

„Zdravo, Nilse. Nismo se videli sto godina. Kako ti je u Centrali?“

Riđobradi slegnu ramenima. „Nije loše. Ali valjda me svi štete jer sam mator i van svih tokova.“

„Ma nisi valjda.“

„Jesam“, uzdahnu forenzičar. „Danas se, Simone, sve svodi na DNK. DNK i neke nove kompjuterske programe koje mi ne možemo da ukapiramo. Nije tako bilo u naše vreme.“

„Dobro, nismo mi još sasvim odsvirali svoje“, reče Simon proučavajući bravu na ulaznim vratima. „Pozdravi ženu, Nilse.“

Riđobradi se nije pomerao. „Još se nisam...“

„Pozdravi onda kera.“

„Simone, uginuo je odavno.“

„Ništa onda, Nilse, nemoj nikog da pozdravljaš“, reče Simon izlazeći pred kuću. „Kari, izbroj do tri i onda vrisni najglasnije što možeš. Posle izađi na stepenište i stani. Dogovoreno?“

Kari klimnu, a Simon zatvori vrata.

≈

Kari pogleda Nilsa koji odmahnu glavom i ode. Potom vrisnu iz sveg glasa. Vrisnula je „Čuvaj!“, svoj uobičajeni usklik kojim je upozoravala ljude i životinje o retkim prilikama kada bi pogodila lopticu za golf. Potom je otvorila vrata.

Iz podnožja stepeništa Simon je nišanio kažiprstom u nju.

„Pomeri se“, rekao je.

Poslušala ga je, a onda je i on zakoračio malo ulevo i začkiljio na jedno oko.

„Stajao je upravo ovde“, reče Simon nišaneći preko kažiprsta. Kari se okrenu i ugleda belu radu na zidu.

Simon baci pogled desno od sebe, pa pride crvenom žbunju. Razgrnuo ga je, a Kari shvati da traži čauru.

„Aha“, reče Simon tiho pa uze mobilni telefon, prisloni ga oku i Kari začu digitalnu simulaciju škljocaja foto-aparata. Zatim je uzeo grumen zemlje i smrvio ga između palca i kažiprsta. Kad se popeo do Kari, pokazao joj je šta je fotografisao.

„Otisak đona“, rekla je.

„Ubičin“, dodade Simon.

„Stvarno?“

„Kefase, čas je završen.“

Okrenuli su se. To je rekao Bjernstad. Izgledao je ljutito. Iza njega su stajala tri forenzičara, jedan od njih bio je i bradati Nils.

„Samo što nije“, reče Simon uputivši se ponovo ka ulaznim vratima. „Hteli smo još samo...“

„Mislim da je bilo dosta“, reče viši inspektor raskoračivši se pred vratima prekrštenih ruku. „Nagurali ste cveće u rupu od metka, stvarno ste preterali. Doviđenja.“

Simon slegnu ramenima. „Dobro, ionako smo videli dovoljno da donesemo zaključak. Srećno sa atentatorom, narode.“

Bjernstad se jetko nasmeja. „Šta je, pokušavaš da zadiviš učenicu istragom o atentatu?“ Okrenuo se prema Kari. „Stvarnost, nažalost, nije tako zanimljiva kao što ti ovaj čika kaže. Ovo je samo još jedno obično, usrano ubistvo.“

„Grešiš“, odvrati Simon.

Bjernstad se podbočio. „Roditelji su me naučili da poštujem starije.

Poštovaću te još deset sekundi, a onda da vas nisam više video.“ Iza njega se jedan forenzičar zakikotao.

„Svaka čast tvojim roditeljima“, reče Simon.

„Devet sekundi.“

„Komšinica je rekla da je čula pucanj.“

„Pa šta?“

„Ovo su veliki posedi sa velikim rastojanjem između kuća. Susedi ne bi prepoznali pucanj da je do njega došlo unutar kuće. Ali ako je pucano spolja.

Bjernstad zabaci glavu ne bi li sagledao Simona iz drugog ugla: „Kako to misliš?“

„Gospođa Iversen bila je visoka koliko i naša Kari. A jedina putanja, ukoliko je stajala uspravno, na kojoj se nalazi i ulazna rana ovde...“ - Simon pokaza Karina prsa - „i izlazna rana ovde, na leđima, kao i rupa na zidu gde sad stoji bela rada, podrazumeva da je on stajao niže u odnosu na nju, ali da su oboje bili podalje od onog zida. Drugim rečima, Agneta je stajala ovde gde mi sad stojimo, a ubica u podnožju stepeništa, na popločanoj stazi. Zato je komšinica čula pucanj. Međutim, nije čula nikakav vrisak, ništa drugo, ništa što bi ukazalo na borbu ili prepirku, pa pretpostavljam da se sve desilo veoma brzo.“

Bjernstad se i protiv svoje volje osvrnu ka kolegama, pa prebaci težište sa jedne noge na drugu. „A onda ju je *uvukao* u kuću, je li?“

Simon odmahnu glavom. „Ne, mislim da se sama zateturala unatraške.“

„Na osnovu čega to misliš?“

„U pravu si, gospođa Iversen je bila vrlo pedantna. Jedina naherena slika u celoj kući je ona tamo.“ Uperio je prstom, a ostali se okrenuše. „Osim toga, na njenom ramu je trag laka za nokte, i to sa strane bliže vratima. Dakle, udarila ju je koračajući unatraške ka kuhinji, što objašnjava ogrebotinu u laku na srednjem prstu njene leve ruke.“

Bjernstad odmahnu glavom. „Ali da je upucana ovde, a onda prešla ceo put do kuhinje, bilo bi tragova krvi u hodniku.“

„I bilo je, ali ih je ubica pobrisao. Kao što si i sam primetio, na kvaci nema nijednog otiska prstiju - čak ni otisaka ukućana. Ali ne zato što se Agneta Iversen slučajno bacila na veliko spremanje neposredno nakon što su joj muž i sin otišli na posao, već zato što

ubica nije želeo da nam ostavi dokaze. A prilično sam siguran da je krv sa poda obrisao zato što je ugazio u nju, a nije želeo da nam ostavi otisak svog stopala. Posle je obrisao i đon.“

„Ma je li?“, reče Bjernstad. Glava mu je još bila zabačena, ali osmeh je polako iščezavao. „Ali to si sve tek tako pretpostavio?“

„Kad samo obrišeš đon, nećeš isterati krv iz svakog žleba na njemu“, reče Simon pogledavši na sat. „Ali isteraćeš je ako neko vreme postojiš na gustom tepihu čija vlakna mogu da prodru u žlebove i izvuku krv. U spavaćoj sobi ćete naći jednu izduženu, pravougaonu krvavu mrlju na tepihu. Mislim da će se tvoj ekspert za krv složiti sa mnom, Bjernstade.“

U tišini koja je usledila Kari začu kako policajci zaustavljaju neki auto na putu. Potom i uzbuđene muške glasove, jedan od njih zvučao je mlađe. Muž i sin. „Svejedno“, reče Bjernstad tobož razdragano. „Nije važno gde je žrtva ubijena, ovo je svejedno teško razbojništvo, a ne atentat. Rekao bih da upravo dolazi neko ko će nam potvrditi nestanak nakita iz kutije.“

„Da, nakit stvarno nedostaje“, reče Simon. „Ali da sam ja provalnik, pripretilo bih Agneti pištoljem da mi pokaže gde čuvaju prave dragocenosti. Na primer, da mi kaže kojom se kombinacijom otvara sef. I najgluplja lopuža zna da ovakva kuća mora imati sef. Ali umesto toga on nju ubija ovde, gde ga ceo komšiluk može čuti. Ali ne zato što se uspaničio - način na koji je zatro tragove pokazuje da je bio sasvim hladne glave. Ne, on to čini zato što se neće dugo zadržati u kući, što će biti već daleko kad stigne policija. Jer zapravo i ne namerava previše da pretura po kući. Samo da uzme nekoliko stvarčica na osnovu čega će mlad istražitelj naprečac zaključiti da je posredi pljačka i stoga neće dalje tragati za *pravim* motivom.“

Simon je morao sebi priznati da je uživao u muku i rumenilu koje je oblilo Bjernstadove obraze. Šta će, takav je. Doduše, nije Simon Kefas bio istinski zločest. Zato je odoleo iskušenju da izrekne i završnu opasku: *Čas je završen, Bjernstade.*

Jer moglo bi se desiti da s vremenom Osmund Bjernstad postane valjan istražitelj. Skromnost je nešto čemu nas uči iskustvo.

„Zanimljiva teorija, Kefase“, reče Bjernstad. „Imaću je u vidu. Ali vreme ide...“ Kratko se osmehnu. „Pa možda ne bi bilo loše da odete i vi.“

≈

„Zašto mu nisi rekao sve?“, upita Kari dok je Simon oprezno vozio niz serpentine Holmenkolskog brda.

„Sve?“, nevino će Simon. Kari je morala da se osmehne na njegov starački šarm.

„Shvatio si da je čaura pala negde u ono žbunje. Nisi je pronašao, ali si pronašao otisak stopala. I slikao ga. A i zemlju koja se verovatno podudara sa grumenom iz hodnika.“

„Tako je.“

„Pa zašto mu nisi i to rekao?“

„Zato što je on jedan mlad i sujetan istražitelj čiji ego prevazilazi timski duh. Zato je bolje da sam dođe do toga. Biće motivisaniji da pruži sve od sebe ako misli da slede *njegov*, a ne moj trag kad budu tražili čoveka koji nosi obuću broj 43, a koji je pokupio praznu čauru iz ružičnjaka.“

Stali su na semaforu kod raskrsnice sa Staničnim putem. „A otkud tebi toliki uvid u to kako viši inspektor Bjernstad razmišlja?“

Simon se nasmeja. „Pa to je bar prosto. I ja sam nekad bio mlad i sujetan.“

„A ta sujeta nestaje s godinama?“

„Delimično.“ Simon se osmehnu, a Kari se učinilo da vidi nagoveštaj sete u tom osmehu.

„Jesi li zato napustio Ekokrim?“

„Otkud ti to?“

„Pa tamo si bio načelnik. Glavni inspektor sa punim nadležnostima. U Jedinici za ubistva su ti samo dozvolili da zadržiš čin, ali nadležan si samo - meni.“

„Aha“, reče Simon prolazeći preko raskrsnice ka Smestadu. „Suviše visok čin, suviše dobra plata, suviše svega. Sve u svemu, višak.“

„Šta se desilo?“

„Ne želiš da...“

„I te kako želim da znam.“

Nastavili su da se voze u tišini za koju je Kari ocenila da joj ide naruku, pa nije progovarala. Ipak, Simon je progovorio tek na Majurstui.

„Ušao sam u trag pranju novca. Krupne svote, krupne zverke, ali su

neki odozgo zaključili da moja istraga predstavlja prevelik rizik, da nemam dovoljno dokaza, da ćemo nadrljati ako ne pogodimo pravo u centar mete. Nije to bio običan ološ, već ozbiljni igrači koji bi protiv nas upotreбили sistem koji je obično na strani policije. Plašili su se da bi čak i ako uspemo to došlo na naplatu, i to sa kamatom.“

Nastupila je nova tišina koja je potrajala sve do Frognerskog parka. Tu je Kari izgubila strpljenje.

„Dakle, šutnuli su te samo zato što si pokrenuo jednu nezgodnu istragu?“

Simon odmahnu glavom. „Imao sam još jedan problem. Kocka. Tačnije, zavisnost od igara na sreću. Trgovao sam akcijama. Ne previše, ali kad radiš u Ekokrimu...“

„Imaš pristup insajderskim informacijama.“

„Nikad nisam petljao sa akcijama o kojima su nam stizale informacije, ali sam svejedno prekršio pravilnik. Što nisu propustili da iskoriste.“

Kari klimnu. Spuštali su se ka centru grada i Ibsenovom tunelu. „A sada?“

„Sada se više ne kockam, i nikome se ne zameram.“ Ponovo se osmehnuo nekako setno, rezignirano.

Kari se preslišala kakvi su joj planovi za to popodne. Trening. Večera s roditeljima. Razgledanje stana u Fagerborgu. Pa opet, postavila je pitanje koje je očigledno dospelo iz nekog drugog, takoreći nesvesnog dela njenog mozga: „Ali zašto je ubica pokupio čauru?“

„Čaure imaju serijski broj, ali nas to retko odvede to počinioca“, reče Simon. „Naravno, možda se plašio da će na čauri pronaći njegov otisak prsta, ali mislim da takav ubica unapred razmišlja o tim stvarima i nosi rukavice kad puni šaržer. Stoga bismo mogli zaključiti da je njegovo oružje relativno novo, proizvedeno u proteklih nekoliko godina.“

„Stvarno?“

„Već desetak godina proizvođači manjeg vatrenog oružja dužni su da utisnu serijski broj na vrhu udarne igle koji ostavlja svojevrstan otisak prsta na čauri. Tako samo na osnovu čaure možemo doći do registrovanog oružja i njegovog vlasnika.“

Kari klimnu zamišljeno isturivši donju usnu. „Okej, sad razumem.“

Ali ne razumem zašto je namestio da sve to izgleda kao pljačka.“

„Isto kao što se plaši da ostavi čauru, tako se plaši da će nas pravi motiv dovesti do njega.“

„Onda je prosto“, reče Kari razmišljajući o oglasu. Dve terase, jedna okrenuta ka istoku, druga ka zapadu.

„Kako to?“, upita Simon.

„Muž“, reče Kari. „Svaki muž zna da će sumnja pasti na njega ukoliko ne postoji neki drugi razlog za ubistvo njegove žene. Kao, na primer, pljačka.“

„Drugi razlog u odnosu na šta?“

„Na ljubomoru. Ljubav. Mržnju. Zar postoji još nešto?“

„Ne“, odvrati Simon. „Ne postoji.“

Osamnaesto poglavlje

U rano popodne na Oslo se spustio pljusak koji, međutim, nije doneo nikakvo značajno rashlađenje. A kada se sunce ponovo pojavilo kroz oblake, granulo je snagom osvajača pržeći prestonicu belom svetlošću na kojoj je vlaga isparavala sa krovova i ulica.

Luis se probudio kada je sunce već bilo tako nisko da mu je sijalo pravo u oči. Čkiljeći, osmotrio je svet. Ljude i automobile koji su u kolonama prolazili pored njegove prosjačke čaše. Prosjačenje je bilo relativno unosna delatnost sve do pre nekoliko godina kad su Cigani stigli iz Rumunije. Stizali su u sve većem broju da bi se to s vremenom pretvorilo u najezdu. Najezdu lopovskih, prosjačkih i prevarantskih skakavaca. A kao i svaka najezda skakavaca, i ova je iziskivala borbu svim sredstvima. Sad, Luis je smatrao da norveškim prosjacima - baš kao i norveškim brodovlasnicima - država naprosto mora obezbediti izvesnu zaštitu od inostrane konkurencije. Kako su stvari sad stajale, morao je sve češće da pribegava krađi, što mu nije bilo samo naporno već i ispod časti.

Uzdahnuo je i prljavim kažiprstom gurnuo prosjačku čašu ispred sebe. Nečeg je bilo u njoj, ali to nisu bili novčići. Novčanice? U tom slučaju, morao je da ih prebaci u džep pre nego što ga oni Cigani opelješe. Pogledao je u čašu. Dvapat trepnuvši, izvadio je iz nje sat. Po svoj prilici ženski. Roleks. Bila je to sigurno kopija, ali teška, vrlo teška. Ko li je smislio da ljudi nose tako teške stvari na rukama? Čuo je da takvi satovi rade i na dubini od pedeset metara, a to je svakako korisno ako neko proba da zapliva sa takvom bukagijom na ruci. Ma da nije ipak... Uvek postoje luđaci, u to Luis nije sumnjao. Pogledao je niz ulicu. Poznao je časovničara na uglu sa Sturtingsgatom, čak su išli zajedno u razred. Što ne bi...

Luis se ustetura na noge.

Čine je pušila na semaforu pored svojih kolica. Kad se upalilo zeleno, pešaci oko nje počeli su da prelaze ulicu, ali ona je ostala. Predomislila se. Neće prelaziti ulicu tog dana. Rešila je da tu popuši cigaretu do kraja. Kolica je jednom davno, davno ukrala iz *Ikeine* prodavnice. Naprosto ih je izgurala na parking i uterala u kombi gde su je već čekali krevet i stočić iz kolekcije „hemnes“, kao i police „bili“. Kombi je odvezla kući i onome što je mislila da će biti njihova budućnost, njena budućnost. On je namontirao taj nameštaj, a posle su se zajedno ufiksali. Sad je bio mrtav, ali ona je preživela. Čak se i skinula sa igle. Nekako se snalazila. Ali u onom krevetu iz *Ikee* već dugo nije spavala. Zgazivši opušak, pogurala je svoja kolica. I tad opazi da je neko - verovatno jedan od pešaka - ubacio plastičnu kesu preko prljavog ćebeta u njenim kolicima. Iznervirano je zgrabila kesu, i ranije se dešavalo da neko kolica sa njenim celokupnim ovozemaljskim imetkom protumači kao kantu za đubre. Okrenula se pošto je već napamet znala sve kontejnere u Oslu i krenula da baci kesu u onaj koji se nalazio tik iza nje. Ali onda zastade, iznenađena težinom kese. Znatiželjno ju je otvorila, zavukla ruku i izvukla sadržaj na sunce. Svetlucao je. Bio je to nakit, ogrlice i prsten. Na ogrlicama dijamanti, prsten je bio zlatan. Pravo zlato, pravi dijamanti. Bila je gotovo sigurna, i ranije je držala u rukama zlato i dijamante. Jer nije se Čine i rodila na ulici.

≈

Joni Puma je širom otvorio oči. Prestravljen, naglo se okrenuo u krevetu. Nije čuo vrata, ali sada ga je probudilo dahtanje i stenjanje. Da li mu je to Koko provalio u sobu? Doduše, ovo dahtanje više je zvučalo kao jebanje nego kao zvukovi kojim bi se oglašavali uterivači dugova. Svojevremeno je u prihvatilištu živeo jedan par, uprava je smatrala da su potrebni jedno drugome pa je dozvolila izuzetak od pravila da je prihvatilište samo za muškarce. A ona je njemu svakako bila potrebna jer je nabavljala pare za drogu tako što se jebala po svim sobama sve dok upravi nije dozlogrdilo pa su je izbacili.

No ovi zvukovi sada poticali su od novajlije. Ležao je na podu leđima okrenut Joniju, a iz bubica koje je imao u ušima do Jonija su slabašno dopirali elektronski ritmovi i monoton glas nalik na robotski. Momak je radio sklekovce. Danas su ih iz nekog, Joniju nepoznatog

razloga, svi zvali *pushups*. Na svom vrhuncu Joni je mogao da uradi stotine sklekova, i to na jednoj ruci. Momak je bio nesumnjivo jak, ali telo mu je bilo napeto, već se malo pogurio u ramenima. Na svetlosti koja je probijala kroz zavese Joni ugleda sliku koju je sigurno klinac okačio na zid. Nekakav policajac u uniformi. A u prozoru se nalazilo još nešto. Minđuše. Izgledale su skupo, gde li ih je ovaj ukrao?

A ako su stvarno dragocene kao što izgledaju, lako bi mogle rešiti sve Jonijeve probleme. Naime, kolale su glasine da se Koko sutradan seli iz prihvatilišta, te da su njegovi uterivači krenuli sa naplatom. Ako je stvarno tako, Joniju nije preostalo još mnogo vremena da nabavi novac. Već je razmatrao da provali u neku od zgrada na Bišletu - pošto je sezona godišnjih odmora, mnogi stanovi zvrje prazni. Dovoljno je da pozvoni na interfon i proveriti koji su spratovi prazni. Ali za to je potrebna snaga. Ovo predstavlja daleko jednostavnije i manje rizično rešenje.

Razmotrio je mogućnost da samo ustane i priđe minđušama, ali ju je odmah i odbacio. Sa prenapregnutim mišićima ili bez njih, ovaj bi ga momak premlatio. Od same pomisli na to došlo mu je da zaplače. Dabome, mogao je i da smisli nekakvu diverziju kojom će isterati klinca iz sobe i onda udariti. Joni se najednom susreo sa mladićevim pogledom. Ovaj se beše okrenuo i sad je radio trbušnjake. *Situps*. Osmehnuo mu se.

Na Jonijev znak da mu želi nešto reći, momak je izvadio bubice iz ušiju. Pre nego što je sam progovorio, Joni začu iz njih stih „*now I'm clean*”.²

„Hoćeš da mi pomogneš da siđem do kafea? A trebalo bi i ti nešto da pojedesh posle tog treninga. Ako ne hraniš telo mašću ili ugljenim hidratima, počćeće da ti nagriza te mišiće - jesi li to znao? A nije fora da ih napucavaš, a oni se sve vreme smanjuju.”

„Hvala ti na savetu, Joni. Samo da se istuširam, a i ti se spremi.” Momak ustade pa, tutnuvši bubice u džep, izađe iz sobe i pođe ka zajedničkom kupatilu.

Jebote! Joni je sklopio oči. Ima li snage? Mora je prikupiti. Samo dva minuta. Brojao je sekunde. Onda se nekako uspravio u sedeći položaj. Rizikujući, ustade. Dograbi pantalone sa naslona stolice. Taman ih je oblačio kad neko pokuca na vrata. Mora da je klinac zaboravio ključeve. Joni se odgegao do vrata da mu otvori. „Moraš

stalno da..."

Neka ruka sa bokserom pogodila je Jonija pravo u čelo i ovaj se zatetura unatraške. Za njim u sobu uđe Koko sa dvojicom uterivača koji smesta zgrabiše Jonija, a Koko ga tresnu čelom o lice. Joni udari potiljkom o gornji ležaj. Kada je ponovo otvorio oči, pogledao je pravo u Kokoove ružne, nafrakane oči i blistav vrh šila.

„Joni, nemam mnogo vremena“, poče Koko na svom krnjem norveškom. „Drugi imaju para, ali mi ne plaćaju. A ti znam da nemaš para, pa ćeš zato da budeš primer.“

„Pr... primer?“

„Joni, nisam ja nerazuman. Ostaće ti jedno oko.“

„Ali... Koko... Jebote.“

„Smiri se, da ga ne oštetimo kad ga budemo vadili. Hoću da ga pokažem ovim ostalim pizdama, mora da bude čitavo, kapiraš?“

Joni vrisnu, ali mu istog časa jedna šaka prekri usne.

„Smiri se, Joni. U oku nema mnogo nerava, neće te boleti, obećavam.“

Joni je znao da bi mu strah mogao pružiti snage da se opire. Pa opet, kao da je polako venuo. Joni Puma, koji je nekad mogao da podigne i automobil, sad je nemoćno piljio u šiljak koji mu se približavao.

„Koliko?“

Glas je bio tih, gotovo šapat. Svi se okrenuše prema vratima. Niko ga nije čuo kako dolazi. Kosa mu je bila mokra, na sebi je imao samo farmerke.

„Gubi se odavde! prosikta Koko.“

Momak se nije pomerio. „Koliko duguje?“

„Smesta! Ako nećeš, ima prvo ti da okusiš šilo!“

Novajlija se ni sad nije pomerio. Uterivač koji je dotad držao ruku preko Jonijevih usana ustade da mu priđe.

„U... ukrao mi je minduše“, tada će Joni. „Majke mi! Eno, nosi ih u farmerkama. Ukrao sam ih da te isplatim, Koko. Samo ga pretresite, videćeš! Molim te, Koko, molim te!“ Joni je čuo sopstveni plačni glas, ali nije mario. Ali Koko je svejedno, kao da ga uopšte ne čuje, samo piljio u pridošlicu. Valjda se bolesniku dopalo ono što vidi. Koko jednim pokretom ruke naloži svom uterivaču da zastane, pa se tiho nasmeja:

„Macane, je l' istina to što Joni kaže?“

„To moraš sam da proveriš“, reče momak. „Ali bih na tvom mestu ja ipak samo odgovorio koliko on duguje. To bi bilo jednostavnije. I čistije.“

„Dvanaest hiljada“, reče Koko. „Zašto...“

Začutao je kada je momak zavukao ruku u džep i otud izvadio svežanj novčanica. Prebrojao ih je. Stigavši do dvanaest, pružio ih je Kokou, a ostatak vratio u džep.

Koko je oklevao da ih preuzme. Kao da nešto nije bilo u redu sa tim novčanicama. Ali onda se nasmejao. Zinuo je pokazujući čeljusti pune zlatnih zuba kojima je zamenio svoje savršeno zdrave zube.

„Jebeš mi sve. Jebeš mi sve.“

A onda zgrabi novčanice, prebroja ih i podiže pogled.

„Jesmo li sad kvit?“, upita momak. I to ne sa onim skamenjenim izrazom lica svojstvenim mladim dilerima koji su gledali previše gangsterskih filmova. Naprotiv, ovaj se osmehnuo kao oni kelneri iz vremena kad je Joni išao na turneje i jeo po finim restoranima, koji bi ga pitali je li sve bilo u redu sa večerom.

„Dobri smo“, odvrati Koko.

Joni leže na krevet i zažmuri. Čuo je Kokoov smeh i dugo nakon što su otišli niz hodnik zatvorivši vrata za sobom.

„Ne ljutim se“, reče momak. Joni ga je čuo uprkos nastojanju da isključi njegov glas. „I ja bih pokušao isto na tvom mestu.“

Ali ti nisi na mom mestu, pomisli Joni primećujući da ga plač još nije napustio, da ga još steže negde između grudi i grla. Nisi ti bio Joni Puma - a onda prestao da budeš.

„Nego, Joni, hoćemo li u taj kafe?“

≈

Jedini izvor svetlosti u radnoj sobi bio je ekran računara. A jedini zvuk dopirao je kroz vrata koja je Simon ostavio odškrinuta. Tihi glas sa radija u kuhinji gde je Elsa nešto petljala. Poticala je iz seljačke porodice, za nju posao nikad nije prestajao, uvek je nešto trebalo raskloniti, oprati, razvrstati, premestiti, posaditi, ušiti ili ispeći. Ma koliko da uradi danas, ostaće posla i za sutra. Zato je trebalo raditi redovno, bez forsiranja i padanja na nos. Stoga su ti zvuci Simona umirivali podsećajući ga na rad nekoga ko pronalazi smisao u

svakodnevnim poslovima, zvuci smirenih otkucaja srca i zadovoljstva. Donekle joj je i zavideo. Ali sada je osluškiavao i da li će čuti ono drugo, spoticanje, rušenje stvari. Kad bi se to dogodilo, ipak bi sačekao da čuje kako se snašla. Ako ne bi bilo potrebe da se umeša, posle to ne bi više spominjao i pustio bi je da veruje kako ništa nije ni primetio.

Prijavio se u bazu interne dokumentacije Jedinice za ubistva da pročitava izveštaje o Peru Volanu. Kari se baš raspisala, bila je vrlo efikasna. Pa opet, činilo mu se da nešto nedostaje u tim izveštajima. I u najsuvljem, protokolnom i birokratskom izveštaju ne mogu se prikriti interesovanje i žudnja istražitelja za istinom. A Karini izveštaji bili su školski primer policijskog izveštaja: objektivni, prisebni. Bez tendencioznih omaški, upliva ličnih stavova i predrasuda. Beživotni, hladni. Potom je pročitao i zapisnike sa saslušanja svedoka ne bi li naleteo na neko zanimljivo ime koje se dovodilo u vezu sa Volanom. Nije bilo nijednog. Zurio je u zid pred sobom. Po glavi su mu se vrzmale dve reči. Nestor. Obustavljena.

Potom je guglao ime Agnete Iversen.

Na ekranu se ukazaše naslovnice koje su govorile o ubistvu.

„Brutalno ubistvo poznate veleposednice.“

„Ubijena i opljačkana u rođenoj kući.“

Kliknuo je na jedan od naslova. Bila je tu i izjava višeg inspektora Osmunda Bjernstada sa konferencije za štampu u sedištu Centrale kriminalističke policije na Brinu. „Naši istražitelji ustanovili su da je Agneta Iversen ustreljena na vratima svoje kuće, iako je njeno telo pronađeno u kuhinji.“ A nešto niže pisalo je i: „Mnogo toga ukazuje na pljačku, ali u ovom trenutku ne možemo isključiti i druge motive.“

Simon je pregledao i neke starije članke. Uglavnom su objavljeni po glasilima iz oblasti finansija. Agneta Iversen bila je ćerka jednog od glavnih veleposednika u Oslu, diplomu MBA iz ekonomije stekla je u prestižnoj poslovnoj školi Vorton iz Filadelfije i kao relativno mlada preuzela je na sebe upravljanje porodičnim bogatstvom. Međutim, posle udaje za Ivera Iversena, koji je i sam bio ekonomista, povukla se iz poslovnog sveta. Jedan ekonomski časopis ju je opisao kao sposobnu menadžerku koja je oplemenila posao upravljajući svojim posedima na efikasan i isplativ način. Nasuprot tome, njen muž je predstavljao agresivniju struju, bio je sklon češćim i rizičnijim kupovinama i prodajama, ali je bio sposoban da zgrće znatno veći

profit. U jednom drugom članku, starom dve godine, nalazila se i slika njihovog sina, Ivera Mlađeg. Naslov je glasio „Naslednik milionera među džet-setom na Ibici". Preplanuo, nasmejan, blistavih zuba i crvenih očiju od blica, znojav od plesa sa bocom šampanjca u jednoj i ništa manje znojavom plavušom u drugoj ruci. A pre tri godine vest iz finansijske rubrike: Iver Stariji se rukuje sa direktorom finansijskog sektora opštine Oslo povodom ugovora vrednog milijardu kruna kojim je Iversenova kompanija otkupila pojedine zgrade u vlasništvu opštine.

Simon začu da se iza njega otvaraju vrata. Elsa mu je spustila šolju vrelog čaja na sto.

„Ovde ti je baš mračno.“ Stavila mu je ruke na ramena. Da ga izmasira. Ili da se osloni.

„Još čekam da čujem priču do kraja“, reče Simon.

„Koju priču?“

„Pa šta ti je rekao doktor.“

„Ali zvala sam te da ti kažem, jesi li ti malčice izlapeo, dušo?" Tiho se nasmejala i prislonila mu usne na teme. Nežne usne. Podozrevao je da ga voli.

„Rekla si da ne može bogzna šta da uradi“, reče Simon.

„Tako je.“

„Ali?“

„Šta ali?“

„Elsa, dobro te poznajem. Sigurno je rekao još nešto.“

Malo je ustuknula zadržavši samo jednu ruku na njegovom ramenu. Sačekao je.

„Rekao je da su u Americi počeli sa jednom operacijom i da ima nade za one posle mene.“

„Posle?“

„Kada se standardizuju procedura i oprema. Ali to može da potraje godinama. Trenutno je operacija vrlo zahtevna i košta čitavo bogatstvo.“

Simon se tako naglo okrenu prema njoj na kancelarijskoj stolici da je morala da ustukne. Zgrabio ju je za ruke. „Ali to su fantastične vesti. Koliko košta?“

„Više nego što ljudi sa socijalnim osiguranjem i policijskom platom mogu sebi da priušte.“

„Vidi, Elsa. Nemamo decu, kuća je naša, ni na šta drugo ne trošimo. Skromni smo i...“

„Prekini, Simone. Dobro znaš da nemamo para. A i ova kuća je pod hipotekom.“

Simon proguta pljuvačku. Nije navela razlog za hipoteku - njegove kockarske dugove. Kao i uvek, bila je dovoljno uviđavna da ne spominje njegove nekadašnje grehe koje su još otplaćivali. Simon je obgrlio njene šake svojim.

„Smisliću nešto. Imam prijatelje koji bi nam mogli pozajmiti. Veruj mi. Koliko?“

„Simone, *imao* si prijatelje. Već sam ti govorila, prijateljstva se neguju, inače će da uvenu.“

Simon uzdahnu, pa slegnu ramenima. „Imam tebe.“

Odmahnula je glavom. „Ja ti nisam dovoljna, Simone.“

„Kako nisi?“

„Neću da ti budem dovoljna.“ Sagnula se, poljubila ga u čelo. „Umorna sam, idem da legnem.“

„Dobro, ali reci mi koliko...“

Već beše izašla iz sobe.

Simon se zagledao za njom. Onda je ugasio računar i uzeo mobilni. Pregledao je adresar u njemu. Stari prijatelji. Stari neprijatelji. Neki od njih bili su korisni, većina beskorisna. Okrenuo je broj koji je pripadao ovoj prvoj kategoriji. Neprijatelj. Koristan.

Fredrika Ansgara je sasvim očekivano taj poziv iznenadio, ali se tobož silno obradovao i spremno prihvatio da se sastanu, nije čak ni spomenuo da nema vremena.

Kad su završili razgovor, Simon je u tami zurio u svoj telefon. Prisećao se onog sna u kojem joj poklanja svoj vid. A onda tek shvati u šta gleda. U fotografiju otiska stopala u ružičnjaku.

≈

„Nije loša hrana“, reče Joni brišući usne. „Zar ti nećeš da jedeš?“

Momak se osmehnu odmahnuvši glavom.

Joni pogleda oko sebe. Kafe je zapravo bio jedna prostorija spojena sa kuhinjom sa pultovima za serviranje, odeljkom za samoposluživanje i stolovima koji su u tom trenutku svi bili zauzeti. Obično se zatvarao rano, ali pošto se Okupljalište, to jest kafe pri

Crkvenoj misiji, u tom trenutku renoviralo, radno vreme se produžilo tako da dosta gostiju zapravo nisu bili korisnici Ile. Ipak, većina je u bar nekom trenutku tamo odsedala, tako da je Joni prepoznao sva lica.

Srknuo je kafu. Video kako se ostali obaziru. Uvek isto: paranoja, lov, glave koje se okreću kao na pojilu u savani gde svakog časa od lovca možeš postati plen. Sve osim momkove. Sedeo je sasvim spokojno. Do maločas. Joni je otpratio njegov pogled do vrata u dnu kuhinje na koja je ušla Marta iz prostorija za osoblje. Obukla je jaknu, očigledno je polazila kući. Joni opazi kako se momku šire zenice, pošto je osmatranje zenica nešto čime se ozbiljni narkomani i mahinalno bave. Da li je ovaj narkoman, da li je urađen, da li je opasan? Isto tako valja osmotriti i šake. Šake koje mogu ukrasti, šake koje mogu posegnuti za nožem, šake koje sluteći opasnost nesvesno posegnu za mestom gde dotični krije drogu ili pare. A šake njegovog cimera u tom trenutku su počivale na džepu od farmerki. Istih onih farmerki u koje je tutnuo minduše. Joni nije bio glup. Zapravo je i bio, ali ne baš u svakom pogledu. Marta ulazi, šire se zenice. Minduše. Stolica zaškripa kada je momak poskočio sa grozničavim pogledom prikovanim za nju.

Joni se nakašlja. „Stani...”

Ali bilo je već kasno, momak se okrenuo i uputio prema Marti.

Istog trenutka otvoriše se vrata i u kafe uđe čovek koji tu nije pripadao. Kratka crna kožna jakna, kratka crna kosa. Širokih ramena, odlučnog pogleda. Iznervirano je odgurnuo jednog korisnika koji mu se našao na putu, zgrčenog u položaju tipičnom za narkosa. Kratko je mahnuo Marti i ova mu odmahnu. Joni shvati da je i momak to video. Najednom je zastao kao da mu vetar više ne duva u jedra, a Marta je nastavila prema vratima. Video je i kako tip na vratima gura ruku u džep kožne jakne izvivši lakat tako da ga Marta može uhvatiti podruku, što je ona i učinila. Takvi uvežbani pokreti svojstveni su parovima koji su već neko vreme zajedno. Onda su izašli u veče koje je odjednom postalo prohladno.

Momak je ostao nasred prostorije, zbunjen, kao da mu treba vremena da svari nove informacije. Joni opazi kako se okreću glave u prostoriji, odmeravaju njegovog cimera. Čitao im je misli.

Plen.

≈

Jonija je iz sna probudio plač.

Isprva je pomislio na utvaru, da je to ono dete.

Ali potom shvati da plač dopire sa gornjeg ležaja. Prevalio se na stranu. Krevet iznad njega je podrhtavao. Plač je prerastao u jecaj.

Joni ustade i priđe gornjem krevetu. Spustio je ruku momku na rame. Ovaj se tresao kao prut. Joni upali lampu za čitanje iznad kreveta. Prvo što je ugledao bili su zubi zariveni u jastuk.

„Boli?“ To je više bio zaključak nego pitanje.

U njega je zurilo kao leš belo lice upalih očiju.

„Heroin?“, upita Joni.

Lice klimnu.

„Hoćeš da probam da ti nabavim?“

Odmahivanje glavom.

„Jesi li svestan da ti ovo nije dobro prihvatilište za odvikavanje?“, nastavi Joni.

Opet klimanje.

„Pa kako onda da ti pomognem?“

Momak je obliznuo usne pobeledim jezikom i nešto prošaptao.

„A?“ Joni se nagnu da bolje čuje. Zapahnuo ga je cimerov zadah težak od truleži. Jedva je nekako dešifrovao poruku. Uspravio se i klimnuo.

„Kako hoćeš.“

Joni ponovo leže posmatrajući odozdo gornji dušek. Bio je presvučen plastikom kako ga ne bi uništile telesne izlučevine korisnika. Oko njega se čula večita galama prihvatilišta, zvuci neprekidnog lova, trčanje niz hodnik, psovanje, treštanje muzike, smeh, lupa na vrata, očajnički vrisci i žurne transakcije koje su se obavljale tik ispred njihovih vrata. Ali ništa nije moglo nadjačati tihi plač odozgo i reči koje mu je momak prošaptao:

„Spreči me ako pokušam da izađem.“

Devetnaesto poglavlje

„Sad, dakle, radiš u Jedinici za ubistva“, reče Fredrik osmehujući se iza naočara za sunce. Logo proizvođača na dršci bio je tako sićušan da je samo Simonovo oko sokolovo moglo da ga pročita. Međutim, skupocenost naočara prevazilazila je Simonovo poznavanje robnih marki. Svejedno je pretpostavio da su vrlo skupe, baš kao i Fredrikova košulja, kravata, manikir i frizura. Svetlosivo odelo na smeđe cipele? Možda je to sad bilo u modi.

„Aha“, reče Simon čkiljeći. Seo je leđima okrenut suncu i vetru, ali je sad gledao pravo u odsjaj na novoj zgradi s druge strane kanala. Iako su se našli na Simonov predlog, Fredrik je nametnuo odlazak u japanski restoran na Ostrvu secikesa, čije je ime zvučalo prikladno budući da su se danas na tom nekadašnjem gubilištu nalazile brojne finansijske kompanije uključujući i Fredrikovu. „A ti upravljaš novcem onih koji ga imaju toliko da ne znaju šta će s njim?“

Fredrik se nasmeja. „Tako nekako.“

Konobar im je doneo po tanjir sa nečim nalik na malu meduzu. Možda je to i *bila* mala meduza. Valjda je na Ostrvu secikesa minimalistički suši bio ono što je za srednju klasu predstavljala pica.

„Hvata li te nostalgija za Ekokrimom?“, upita Simon srknuvši iz čaše vodu koja je navodno poticala sa glečera u Vosu, potom se točila u boce, izvozila u Ameriku i ponovo uvozila u Norvešku usput lišena svih važnih minerala potrebnih telu koje popiješ u čaši obične česmovače. Šezdeset krana po flašici. Simon je odavno odustao od nastojanja da razume tržišne mehanizme. Kao i psihološke igre moći. Ali Fredrik ih je razumeo. Igrao je tu igru. Simon je podozrevao da ju je oduvek i igrao. Podsećao ga je na Kari, visoko obrazovan, previše ambiciozan, ali i previše svestan šta je za njega dobro da bi ga mogli zadržati.

„Ponekad mi nedostaju ljudi i uzbuđenje“, slaga Fredrik. „Ali ne i odugovlačenje sa birokratijom. Jesi li i ti otišao zbog toga?“

Fredrik je prebrzo prineo čašu licu pa Simon nije pročitao da li ovaj stvarno ne zna pravi razlog ili se samo pretvara. Zapravo se neposredno nakon što je Fredrik najavio svoj prelazak u ono što se smatralo neprijateljskim taborom i digla sva prašina. Doduše, možda stvarno više nije bio u kontaktu ni sa kim iz policije ko bi mu mogao ispričati.

„Tako nekako“, odvrati Simon.

„Kod ubistava nema toliko okolišanja“, reče Fredrik tobož diskretno pogledavši na sat.

„Kad smo kod okolišanja“, poče Simon. „Zvao sam te jer mi treba pozajmica. Žena mora na operaciju oka. Sećaš se moje Else?“

Žvaćući meduzu, Fredrik izusti nešto što je ujedno zvučalo i kao „da“ i kao „ne“.

Simon sačeka da ovaj sažvaće.

„Žao mi je, Simone, novac naših klijenata ulažemo samo u imovinu i obveznice koje osigurava država, nikad u pozajmice na privatnom tržištu.“

„Znam, ali i ti znaš da ne ispunjavam uslove za zvanične kanale.“

Fredrik oprezno obrisa uglove usana, pa spusti salvetu na tacnu. „Žao mi je što ne mogu da ti pomognem. Operacija oka? Zvuči ozbiljno.“

Konobar im priđe, uze Fredrikov tanjir, opazi da Simon svoj nije ni dotakao pa ga zbunjeno pogleda. Simon mu odmahnu rukom da ga odnese.

„Zar ti se nije dopalo?“, upita Fredrik zatraživši račun na nekom jeziku koji je možda bio japanski.

„Ne bih znao, ali načelno sam skeptičan prema beskičmenjacima. Nekako su mi ljigavi, ako razumeš na šta mislim. Ne volim da bacam hranu, ali učinilo mi se da je ova životinja još živa, pa možda ovako još malo poživi u akvarijumu.“

Fredrik se na tu šalu nasmeja isuviše srdačno. Možda mu je laknulo što se okončao onaj drugi deo razgovora. Račun je zgrabio čim je ovaj stigao.

„Ja ću...“, poče Simon, ali dotad je Fredrik već gurnuo svoju kreditnu karticu u terminal koji mu je doneo konobar i sad je ukucavao iznos i pin.

„Drago mi je što smo se videli i baš mi je krivo što ne mogu da ti

pomognem“, reče Fredrik kad je konobar otišao, a Simon je pretpostavio da je pritisak na Fredrikovo sedište već oslabio.

„Jesi li čitao juče o ubistvu Agnete Iversen?“

„Jesam. Gospode!“ Fredrik odmahnu glavom, skide naočare za sunce i protrlja oči. „Pa Iver Iversen je naš klijent. Kakva tragedija.“

„Pa bio ti je klijent još i u Ekokrimu.“

„Molim?“

„Mislim, kao osumnjičeni. Šteta što ste svi vi obrazovani otišli odande. Da ste ostali, možda bismo isterali stvar do kraja. Valjalo je malo otresti kukolj među tim veleposednicima - sećaš se valjda, Fredriče, nekad smo bili složni u tome?“

Fredrik je ponovo stavio naočare za sunce. „Kad čovek sebi postavi tako visoke ciljeve kao ti, Simone, to je uvek kocka.“

Simon klimnu. Dakle, Fredrik je ipak znao zašto je Simon morao da promeni odeljenje u policiji. „Kad smo kod kocke“, počeo Simon. „Iako sam samo običan policajac i ne znam mnogo o ekonomiji, pogledao sam Iversenove račune i čudi me kako njegova kompanija nije uveliko propala posle toliko promašaja u kupovini i prodaji nekretnina i tolikih gubitaka.“

„Ali uvek su umeli dobro da upravljaju onim što imaju.“

„Hvala bogu na kapitalnim gubicima. Iversen je toliko gubio prodajom da je bio pošteđen gotovo svakog poreza na kapitalnu dobit u proteklih nekoliko godina.“

„Majku mu, zvučiš kao da i dalje radiš u Ekokrimu.“

„I dalje imam lozinku za pristup dokumentaciji. Sinoć sam malo čituckao za računarom.“

„Aha. Ali nema u tome ničeg nezakonitog, takva su pravila oporezivanja.“

„Jesu.“ Simon osloni bradu o ruku i pogleda vedro prepodnevno nebo. „Ti bi to trebalo da znaš, budući da si svojeručno proveravao Iversena. Možda ju je naprosto ubio neki ogorčeni poreznik.“

„Molim?“

Simon se kratko nasmeja pa ustade. „Ma pusti ti šta ovaj čiča mrmlja sebi u bradu. Hvala na ručku.“

„Simone?“

„Da?“

„Nisam hteo da ti ulivam lažne nade, ali svakako bih se raspitao o

mogućnosti takve pozajmice.“

„Bio bih ti vrlo zahvalan“, reče Simon zakopčavajući jaknu. „Doviđenja.“

Nije ni morao da se osvrće, *znao* je da ga Fredrik zamišljeno posmatra kako odlazi.

≈

Laš Gilberg je odložio novine koje je tog dana pokupio u kanti za otpatke ispred prodavnice *Seven-ileven*. Novinari su na sva usta naklapali o ubistvu one bogatašice iz fensi kraja. Da je stradao neki tamo bednik koji je kupio zatrovan pajdo pored reke ili u Kapetanskoj ulici, posvetili bi mu dva retka. Neki žutokljunac iz Centrale kriminalističke policije po imenu Bjernstad izjavio je kako će policija sve svoje resurse uložiti u razrešenje tog zločina. Ma je li? A kako bi bilo da prvo pohvataju masovne ubice koje mešaju arsenik u sranje koje valjaju? Začkiljio je iz svog carstva senki. Tip je nosio kapuljaču kao i svi koji džogiraju pored reke, ali kada je ugledao Gilberga, usporio je. Ili je agent, ili neki rekreativac u potrazi za spidom. Tek kada je stigao do mosta i skinuo kapuljaču, Gilberg je prepoznao momka, zadihanog i znojavog.

Gilberg ustade sa svoje podloške žustro, gotovo radosno.

„Pa gde si ti, mali. Čuvao sam, još je tu“, Gilberg pokaza glavom prema žbunju.

„Hvala ti“, reče momak, pa čučnu da sam sebi izmeri puls. „Ali sad mi treba pomoć oko nečeg drugog.“

„Naravno, samo reci.“

„Hvala. Znaš li možda ko ovde valja superboj?“

Laš Gilberg zažmuri. „Jao, mali, nemoj superboj, samo to ne.“

„Zašto?“

„Zato što mogu da ti nabrojim troje koji su pomrli od tog sranja samo od početka leta.“

„Ali prodaje li neko čistu robu?“

„Ne bih znao, ne radim se time. Ali stvar je vrlo prosta, superboj valja samo jedan lik u celom gradu. U stvari, to sranje prodaju dvojica. Kod jednog je pajdo, drugi ti uzima pare. Eno ih pod novim mostom.“

„Kako izgledaju?“

„Kako kad, ali obično lov u uzima jedan rošav, nabijen tip sa

kratkom kosom. On je gazda, ali visi stalno na ulici i lično preuzima pare - paranoični smrad ne veruje svojim dilerima.“

„Nabijen, rošav?“

„Tako je. Ali najpre ćeš ga prepoznati po kapcima na pola koplja, izgleda nekako pospano. Kapiraš?“

„Da se ne zove Kale?“

„Znaš ga?“

Momak polako klimnu.

„Onda znaš i zašto su mu onakvi kapci?“

„Znaš li koje im je radno vreme?“, upita momak.

„Tamo su negde od četiri do devet. Toliko znam, jer prve mušterije prođu ovuda nekih pola sata ranije. A poslednji propiće nešto pre devet kao ludi, uspaničeni da će zakasniti.“

Momak opet namače kapuljaču. „Hvala ti, družo.“

„Laš. Zovem se Laš.“

„Hvala ti, Laše. Treba li ti nešto? Pare?“

Lašu su uvek trebale pare. Odmahnuo je glavom. „A kako se ti zoveš?“

Momak slegnu ramenima kao da mu kaže „kako god želiš“. Pa otrča.

≈

Marta ga sa recepcije ugleda kako prolazi uz stepenište.

„Hej!“, uzviknula je.

Trebalo mu je vremena da zastane. Naravno, to nije bilo neobično imajući u vidu oslabljene reflekse kod narkomana. Ili to da se nije stvarno zvao Stig. Bio je znojav, kao da je trčao. Ponadala se da nije u nekakvom problemu.

„Stani!“, rekla je. „Imam nešto za tebe.“

Uzela je neku kutiju, dobacila Mariji da se vraća za nekoliko minuta i pohitala k njemu. Blago je dotakla njegov lakat. „Hajde sa mnom, idemo do vaše sobe.“

U sobi ih je dočekaio nesvakidašnji prizor. Zaveses su bile razgrnute i soba se kupala u svetlosti. Od Jonija nije bilo ni traga, a bilo je i provetreno u onoj meri u kojoj su to dozvoljavali blokirani prozori. Brave su postavljene na prozore posle brojnih epizoda u kojima su slučajni prolaznici za dlaku izbegli razne, neretko teške predmete

poput radija, zvučnika, stereo-uređaja pa i televizora koji su redovno izletali kroz prozore prihvatilišta. Bili su to, dakle, mahom električni uređaji, ali naposljetku je organski otpad presudio u korist brava. Među paranoičnim koristima česta je bila pojava da zaziru od korišćenja zajedničkih toaleta. Stoga im je dozvoljeno da nuždu vrše u kofe po sobama koje su redovno praznili - a poneki, nažalost, i ne tako redovno. Jedan od manje redovnih svoju je kofu držao u prozoru kako bi bar donekle izluftirao smrad. Jednog dana neko od zaposlenih otvorio je vrata te sobe i na promaji oborio kofu. To se desilo u vreme renoviranja poslastičarnice u prizemlju, a igrom slučaja tačno ispod prozora beše se zatekao moler na merdevinama. Prošao je bez trajnih fizičkih povreda, ali Marta je - budući da se prva obrela na mestu zločina da pomogne šokiranom radniku - znala da će mu taj događaj ostaviti duboke ožiljke na duši.

„Sedi.“ Pokazala mu je stolicu. „I izuj se.“

Poslušao ju je, a ona otvori kutiju.

„Nisam htela da nas ostali vide“, rekla je vadeći iz nje par crnih, mekanih kožnih cipela.

„Pripadale su mom ocu“, nastavila je. „Trebalo bi da ti odgovara veličina.“

Izgledao je potpuno zaprepašćeno, a ona oseti da i sama crveni.

„Pa kako ćeš na intervju za posao u patikama?“, dodala je brzo.

Dok je momak obuvao cipele, Marta se obazrela po sobi. Nije bila sasvim sigurna, ali joj se zaista učinilo da oseća miris deterdženta. A nije bio dan za čišćenje. Prišla je fotografiji prikačenoj rajsnedlom za zid.

„Ko je ovo?“

„Moj otac“, odvratio je.

„Zaista? Policajac.“

„Aha. Eto ga.“

Okrenula se prema njemu. Sad je stajao i isprobavao nove cipele oslanjajući se naizmenično na levi i desni đon.

„I?“

„Taman su mi.“ Osmehnuo se. „Mnogo ti hvala, Marta.“

Trgnula se kad ju je oslovio imenom. Navikla je ona na to, korisnici su sve osoblje oslovljavali imenom. Prezimena su, kao i kućne adrese i imena članova porodice, bila strogo poverljiva, ipak su oni

svakodnevno svedočili prometu narkotika. Pa opet, bilo je nečeg u načinu na koji je izgovorio njeno ime. Kao da ju je dodirnuo. Oprezno, nedužno - ali svejedno. Sinulo joj je i da je pomalo neprikladno što je sama sa njim u sobi. Dabome, podrazumevala je da će tu biti i Joni. Pitala se gde li je mogao nestati - Jonija Pumu su iz kreveta mogle isterati jedino droga, nužda ili glad - i to tim redosledom. Ipak, nije se okrenula i izašla.

„Kakav to posao tražiš?“, upitala je primetivši da joj je glas malo isprekidan.

„U pravosuđu“, odgovorio joj je ozbiljno, što joj je zazvučalo vrlo slatko. Kao neki starmali.

„Krenuo bi, dakle, očevim stopama?“

„Ne. Policija služi izvršnoj vlasti. Ja bih da služim sudskoj.“

Osmehnula se. Bio je tako drugačiji. Svakako drugačiji od Aneša. U stvarima koje je Aneš strogo kontrolisao, ovaj momak je izgledao nezaštićeno i ranjivo. A nasuprot Anešovoj sumnjičavosti i otporu prema nepoznatima, Stig je delovao tako dobronamerno, prijatno - gotovo naivno.

„Moram da idem“, rekla je.

„Aha.“ Oslonio se na zid. Beše raskopčao duksericu ispod koje mu se znojava majica prilepila za kožu.

Zaustio je da kaže još nešto, ali istog trenutka zakrča Martin voki-toki. Prinela ga je uhu.

Imala je posetu.

„Šta si krenuo da kažeš?“, upita nakon što je primila poruku.

„Može i da sačeka“, odvratio je uz osmeh.

≈

Bio je to opet onaj vremešni policajac. Čekao ju je na recepciji. „Šta ću - pustili su me“, reče kao da se izvinjava.

Marta prekorno pogleda Mariju, koja raširi ruke kao da pita „čemu tolika frka“.

„Da li bismo negde mogli da...?“

Marta ga povede u sobu za sastanke, ali ga nije ponudila kafom.

„Prepoznaješ li šta je ovo?“, upitao je pokazujući joj svoj mobilni telefon.

„Nekakva zemlja?“

„Ovo je otisak stopala. Što tebi možda ne govori mnogo toga, ali meni se učinio nekako poznatim. A onda sam se setio da sam ovakav otisak viđao po raznim mestima zločina. Poprištima ubistava, znaš. A ta poprišta su uglavnom kontejneri po lukama, narkomanske jazbine, dvorišta dilera, nemački bunker koji služe kao poligoni za fiksiranje. Ukratko...“

„Ukratko, mesta po kojima se vrzma isti svet koji živi i ovde“, uzdahnu Marta.

„Upravo tako. Obično se ispostavi da su žrtve same sebi navukle bedu na vrat. No kako bilo, na ovakav otisak stalno nailazim. Otisak plavih vojnih patika koje su posredstvom Vojske spasa i Crkvene misije postale prepoznatljiva obuća svih narkomana i beskućnika. Upravo zato su i vrlo slab dokaz, budući da ih nose brojni nekadašnji osuđenici.“

„Pa zašto si onda ovde, glavni inspektore Kefase?“

„Ovakve patike se uveliko ne proizvode, a ove koje se nose mahom su izlizane. Ipak, ovaj otisak je vrlo jasan, kao otisak nove obuće. Zvao sam Vojsku spasa i od njih saznao da je poslednji kontingent takvih patika poslat vama u martu ove godine. Zato imam jedno sasvim prosto pitanje - da li si nekome od proletoš dala ovakve patike u veličini četrdeset tri?“

„Moj odgovor je, naravno, da jesam.“

„Kome?“

„Mnogima.“

„Ali u ovoj veličini...“

„Većina muškaraca na Zapadu nosi upravo broj 43. To važi, naravno, i za narkomane. Više od toga niti mogu niti želim da kažem.“ Marta ga pogleda stisnutih usana.

Policajac uzdahnu. „Poštujem tvoju odanost prema korisnicima. Ali ne jurim nikoga zbog nekoliko grama spida, već zbog teškog ubistva. Ovaj otisak sam pronašao na poprištu ubistva. Jedna žena je juče ustreljena na Holmenkolu. Zvala se Agneta Iversen.“

„Iversen?“ Marta oseti da ponovo gubi dah. Čudno. Zar je nije isti onaj psiholog koji joj je postavio dijagnozu *compassion fatigue* upozorio da obrati pažnju na simptome stresa?

Glavni inspektor Kefas izvi glavu u stranu. „Da, Iversen. Bilo je u svim novinama. Ubijena na pragu svoje kuće...“

„Da, videla sam te naslove. Ali ne pratim hroniku, dosta mi je toga na poslu. Ako razumete.“

„Razumem. Nego, žena se zvala Agneta Iversen. Četrdeset devet godina. Nekad je radila, posle se povukla i bila domaćica. Udata, ima sina od dvadeset godina. Predsednica mesne zajednice. Dobrotvor Turističkog udruženja. Sasvim kvalifikovana za titulu stuba društva.“

Marta se nakašlja. „A otkud znate da ovaj otisak pripada ubici?“

„Ne znamo. Ali pronašli smo i delimičan krvav otisak u spavaćoj sobi žrtve i ovaj otisak se može podudarati s njim.“

Marta se ponovo zakašljala. Možda bi trebalo da poseti lekara.

„Ali sve i da se sećam kome sam sve dala patike u toj veličini, kako biste vi znali čija je patika bila na mestu zločina?“

„Nisam siguran da bismo saznali, ali po svoj prilici počinitelj je ugazio u žrtvinu krv i ta krv se uvukla u žlebove na patici. A ako se tamo i zgrušala, pronašli bismo je pregledom đona.“

„Razumem.“

Glavni inspektor Kefas je čekao.

Marta ustade. „Ali bojim se da nisam od neke pomoći. Naravno, mogu da pitam i druge zaposlene da li se sećaju nekih patika u toj veličini.“

Policajac je još malo posedeo, ne bi li joj, valjda, pružio šansu da se predomisli i da mu nešto kaže. A onda je i sam ustao pružajući joj posetnicu.

„Hvala na pomoći. Možeš me pozvati u bilo koje doba dana ili noći.“

Kada je otišao, Marta je ostala u sobi za sastanke. Ugrizla se za donju usnu.

Rekla mu je istinu - 43 jeste bio najčešći broj muške obuće.

≈

„Gotovo je za danas“, reče Kale. Bilo je tačno devet i sunce beše zašlo za zgrade na obali reke. Preuzeo je i poslednje stotke i tutnuo ih u pojas. Čuo je negde da su u Sankt Peterburgu napadi na njegove kolege bili tako učestali da su im bosovi zakivali čelične novčanike oko pasa. Ti pojasevi imaju mali prorez za novčanice i bravu čiju šifru zna samo zadnji čovek u zadnjoj kancelariji. Stoga nije imalo svrhe mučiti čoveka sa kintom da oda šifru niti bi ovaj mogao dospeti u

iskušenje da pokrade gazdu. Doduše, morao bi da spava, jede, sere i jebe sa sve tom gvožđurijom oko struka, ali je Kale svejedno razmatrao to rešenje. Toliko mu se smučilo da tu dreždi svako bogovetno veče.

„Molim te!“ Bila je to jedna od onih raspalih, žgoljavih narkomanki, koža joj se rastegla na lobanji kao u Aušvicu.

„Sutra!“ Kale pođe.

„Moram sad!“

„Nema više“, slagao je pokazujući Pelvisu kod kojeg je bila droga da krenu.

Rasplakala se. Kalea to nije potreslo. Moraju jednom naučiti da se radnja zatvara u devet, da ne mogu da banu dva minuta kasnije. Naravno, mogao bi on tu da se zadrži i do devet i deset ili petnaest i proda svim onima koji se nisu na vreme dokopali love. Ali na šta bi to ličilo - mora se voditi računa i o kvalitetu života, o ustaljenom radnom vremenu. A promet mu svakako ne bi opao - budući da su imali monopol nad superbojem, opet će mu sutradan stajati u redu.

Zgrabila ga je za ruku, ali je Kale odgurnu. Zateturala se po travi i pala na kolena.

„Nije loše“, reče Pelvis dok su žurno odlazili stazom. „Šta misliš, koliko smo zaradili?“

„A šta *ti* misliš?“, iznervirano će Kale. Idioti nisu umeli da pomnože broj prodatih kesica sa cenom pojedinačne. Teško je bilo doći do kvalitetne radne snage u njegovoj branši.

Pre nego što su se popeli na most, Kale se obazreo da vidi prati li ih neko. Bio je to refleksan pokret i proizvod skupo plaćenog iskustva dilera koji je nosio previše para, žrtve pljačke koju nipošto nije mogao prijaviti policiji. Skupo plaćeno iskustvo iz onog letnjeg dana pored reke kada je zaspao na klupi sa heroinom vrednim trista hiljada kruna koji je prodavao za Nestora. Kad se probudio, droge naravno više nije bilo. Sutradan mu je došao Nestor i saopštio da je onaj gore bio toliko milostiv da Kaleu ponudi izbor. Ili oba palca - jer je ispaao tako smotan, ili oba očna kapka - jer je zaspao. Kale je izabrao kapke. Dva tipa u odelima, jedan crn, drugi plav, držali su Kalea dok mu je Nestor razvlačio kapke i sekao ih svojim groznim, krivim arapskim nožem. Posle mu je - takođe po nalogu odozgo - dao pare za taksi do bolnice. Hirurzi su Kaleu objasnili da se koža za kapke mora presaditi sa nekog

drugog mesta i da ima sreće što se nije rodio kao Jevrejin - što nije obrezan. Naime, koža prepucijuma anatomski je najbolje odgovarala svojstvima očnog kapka. Operacija je, s obzirom na okolnosti, uspela, a Kale je svima koji ga pitaju za kapke odgovarao da je kapke izgubio u nezgodi sa kiselinom, kao i da mu je koža presađena sa butine. Butine drugog čoveka, odgovorio bi ako bi o tome pričao nekoj ženi u krevetu koja poželi da vidi ožiljak. A ono drugo bi obrazložio pričom da mu je neka baba bila Jevrejka. Zapravo je dugo Kale verovao da je sve to dobro čuvana tajna, sve dok ga tip koji je preuzeo njegov posao kod Nestora nije jedne noći u baru upitao da li mu ruke smrde na kurac kada ujutru protrlja oči. A onda prasnuo u smeh sa svojim društvom. Na to je Kale razbio flašu piva o šank i zario mu krhotinu u lice, jednom, dvaput, sve dok se nije uverio da ovaj više neće imati šta da protrlja kad se probudi.

Sutradan je Kaleu došao Nestor i rekao da onaj gore zna šta se desilo te nudi Kaleu staro radno mesto i to ne samo zato što je upražnjeno već i zato što mu se dopala Kaleova preduzimljivost. Ali Kale više nikad nije zažmurio a da se prvo ne uveri da je sve pod kontrolom. Međutim, sada su na šetalištu bili samo ona žena što ga je molila da joj proda i usamljeni džoger u duksu sa kapuljačom.

„Dvesta soma?“, sračunao je Pelvis.

Kreten.

Išli su petnaestak minuta kroz istočni deo centra Osla i sumnjive ali živopisne ulice starog gradskog jezgra, pa naposljetku uđu na otvorenu kapiju nekadašnje industrijske zone. Za obračun im valjda neće trebati više od sata. Osim njih dvojice još su samo Enoh i Sif valjali spid kod Losa, odnosno u Tolbugati. Posle toga preostajalo je da se iseče, pomeša i zapakuje roba za sutrašnji dan. A onda je Kale mogao da se vrati kući i Veri. Nešto mu se uzjogunila u poslednje vreme, morao je proleto da otkaže obećani put u Barselonu jer je bilo mnogo posla, pa joj je obećao da će sad u avgustu otići do Los Anđelesa. Međutim, zbog prethodnih presuda odbili su da mu daju dozvolu za ponovni ulazak u zemlju. A Kale je znao da ženske kao Vera ne krasi strpljenje, takve su uvek mogle da biraju, tako da je morao dobro da je jebe i da neprekidno maše šargarepom pred njenim pohlepnim, bademastim očima. A to je iziskivalo i energiju i vreme. Ali i novac, pa je morao da radi još više. Pritisci sa svih strana,

jebote.

Prešli su preko čistine zasute šljunkom i mrljama od motornog ulja, pored korova i dva napuštena kamiona bez cirade koji su imali betonske blokove umesto točkova. Pretrčali su preko rampe za utovar do jedne crvene ciglene zgrade. Kale ukuca četvorocifrenu šifru u brojčanik i ulazna vrata zabrujaše. Opština je prizemlje te zgrade na sprat pretvorila u studio za mlade bendove. A Kaleovi su budzašto iznajmljivali lokale na spratu kao tobožnji menadžeri tim bendovima. Doduše, još im nisu zakazali nijednu svirku, ali svi znaju kakve su posledice krize po kulturni život. Pošli su niz hodnik ka liftu dok su se ulazna vrata polako automatski zatvarala za njima. Kroz tu buku Kaleu se učini da čuje žurne korake na šljunku.

„Trista soma?“, ponovo pokuša Pelvis.

Odmahnuvši glavom, Kale pozva lift.

≈

Knut Šreder je odložio gitaru na pojačalo.

„Idem da pušim“, reče pošavši ka izlazu.

Znao je da su se ostali članovi benda rezignirano zgledali. Opet ide da puši? Ali svirka u omladinskom domu kulture bila je za tri dana i morali su da vežbaju kao ljudi kako se ne bi najstrašnije izblamirali. Jebeni strejteri, nit su pušili, pivo jedva da bi liznuli a džoint nisu u životu videli, a kamoli dotakli. Ko je još čuo da tako nastaje pravi rok?

Zatvorio je vrata za sobom. Nastavili su da vežbaju hit bez njega. Zvučali su pristojno, ali nisu imali *duše*. Za razliku od njega. Ta pomisao ga je nasmejala dok je prolazio pored lifta i praznih studija na putu ka izlazu. Prisetio se vrhunca dokumentarca *Hell Freezes Over o Iglsima* - u kojem je potajno neretko uživao. Kada grupa vežba sa Berbanškim filharmonijskim orkestrom koji krajnje posvećeno odsvira melodiju iz *In a New York Minute*, a Don Henli se okrene prema kameri, namršti se i izjavi: „...*But they don't have the blues...*“³

Knut je prošao pored studija čija vrata nisu mogla da se zaključaju - brava je bila razvaljena, a šarke izvitoperene pa nisu mogla čak ni da se zatvore. Zastao je. Tamo je stajao neki tip leđima okrenut hodniku. Ranije je svaki čas neko provaljivao u zgradu, uglavnom narkosi u potrazi za muzičkom opremom koja se može preprodati. No to je prestalo nakon što su oni menadžeri odozgo investirali u nova i

solidna ulazna vrata sa šifrom.

„Hej, ti!“, uzviknu Knut.

Tip se okrenu. Knutu nije bilo lako da ga svrsta. Da li je bio neki džoger? Teško. Doduše, bio je u trenerici i dukserici sa kapuljačom, ali nosio je elegantne crne cipele. Takvu kombinaciju samo narkos može da obuče. Ali Knut se nije uplašio, zašto bi? Bio je visok kao Džoi Ramon, a čak je nosio i odgovarajuću kožnu jaknu. „Šta ćeš ti ovde?“

Tip se osmehnu. Nije, dakle, bio ni roker. „Pokušavam da malo počistim.“

To je Knutu zazvučalo koliko-toliko prihvatljivo. Po tim opštinskim studijama stalno se vršljalo i kralo, a niko nikad nije preuzeo odgovornost. Prozor je još bio prekiven zvučnom izolacijom, ali jedino što je preostalo od opreme bio je neki rashodovani bubanj na kojem je goticom pisalo *The Young Hopeless*. Na podu su, među opušcima i izlizanim gitarskim žicama, ležali usamljena palica, kotur izolir-trake i ventilator koji je bubnjar verovatno koristio da ne pregori. I jedan gajtan za pojačalo koji je Knut, naravno, proverio da li radi - i, naravno, nije radio. Nema veze, kablovi su ionako prošlost, dok je budućnost bežična. Knutu je mama obećala bežični prenos za gitaru ako prestane da puši, što ga je inspirisalo da napiše pesmu *She Sure Drives a Hard Bargain*.⁴

„Zar nije malo kasno za opštinske čistače?“, upita Knut.

„Mislili smo da ponovo počnemo sa probama.“

„A koji ste to vi?“

„*The Young Hopeless*.“

„Stvarno? Ti si svirao s njima?“

„Bio sam im prvi bubnjar. Mislim da sam video ostale s leđa, ali su mi pobjegli pravo u lift.“

„A ne, to su sigurno bili oni menadžeri odozgo.“

„Menadžeri? To bi nam dobro došlo.“

„Ne bih rekao da prihvataju nove klijente. I mi smo im pokucali, ali su nam rekli da se nosimo u pizdu materinu.“ Knut se iscerio vadeći cigaretu. Možda mu se pridošlica pridruži napolju da popričaju o muzici. Ili gudri.

„Svejedno bih da proverim“, reče bubnjar.

Doduše, više je ličio na pevača nego na bubnjara, a Knutu pade na pamet kako bi ovome možda i pošlo za rukom da porazgovara sa

menadžerima. Imao je tu vrstu... harizme. A ako bi mu otvorili vrata, možda bi i Knut uspeo da proviri.

„Idem s tobom da ti pokažem gde su.“

Tip je delovao pomalo neodlučno, ali naposletku klimnu i reče: „Hvala.“

Veliki teretni lift toliko se vukao da je Knut za samo jedan sprat uspeo da isprede čitavu priču o pojačalu „mesa bugi“ koje je toliko loše i štrebersko da je zapravo totalno rokersko.

Kad su izašli iz lifta, Knut skrenu levo i pokaza plava metalna vrata, jedina na celom spratu. Pridošlica pokuca. Prošlo je nekoliko sekundi, a onda se otvorio prozorčić u visini glave iz kojeg proviri par zakrvavljenih očiju. Baš kao i prošli put kad su otišli.

„Šta je bilo?“

Pridošlica se nagnuo ka prozorčiću, valjda da proviri vrataru preko ramena.

„Da li biste mogli da nam zakažete svirku? Mi smo *The Young Hopeless*, vežbamo dole u prizemlju.“

„Ma da se vi nosite u pizdu materinu i da vas više nisam video. Jasno?“

Tip je još stajao nagnut ka prozorčetu, a Knut je video kako mu pogled šeta levo-desno.

„Nismo loši. Ako vam se sviđa *Dipeš mod.*“

Iz prostorije iza zakrvavljenih očiju začu se glas: „Ko je to, Pelvise?“

„Ma neki bend.“

„Ma goni ih u pizdu materinu! Hoću da stignem kući do jedanaest.“

„Čuli ste gazdu, momci.“

Prozorče se zatvorilo.

Knut se vratio do lifta i pozvao ga. Vrata se mrzovoljno otvoriše i on uđe. Ali onaj tip je još stajao u hodniku.

Osmotrio je ogledalo koje su menadžeri okačili visoko na zid desno od lifta, a u kojem su se ogledala njihova metalna vrata. Iz samo njima poznatog razloga. Doduše, nije to bio baš najuglađeniji kraj grada, ali ovi su bili preterano paranoični čak i za menadžere. Opet, možda su tu čuvali novac od svirki. Čuo je da najpoznatiji bendovi u Norveškoj dobijaju i po pola miliona za festivalske svirke. Samo treba vežbati. Kad bi samo dobio onaj bežični odašiljač. I novi bend - sa

dušom. Možda je i ovaj novajlija tražio isto to? Kad je konačno ušao u lift, stavio je ruku pred senzor da blokira vrata. Onda je sklonio ruku, ali je proučavao neonku na tavanici lifta. Možda i nije. Knutu je bilo dosta sviranja s ludacima.

Kada je konačno izašao da zapali cigaretu, ovaj se vratio da sređuje svoj studio.

Knut je pušio sedeći na jednom od zardalih kamiona, kada bubnjar opet izađe za njim.

„Izgleda da ostali kasne, ali ne mogu da ih pozovem, ispraznila mi se baterija“, reče pokazujući mobilni telefon koji je izgledao sasvim nov. „Mislio sam da skoknem po cigarete.“

„Uzmi od mene“, reče Knut pružajući mu paklicu. „Na kojim bubnjevima sviraš? Ne, čekaj, pokušaću da pogodim. Izgledaš mi kao stara škola. Možda ludvig?“

Tip se osmehnu. „Hvala, baš si ljubazan. Ali ja pušim samo marlboro.“

Knut slegnu ramenima. Poštovao je kad se ljudi drže svoje robne marke. Ali marlboro? To bi bilo kao da neko kaže da ne vozi ništa osim tojote.

„Kul“, reče Knut. „Vidimo se.“

„Hvala na pomoći.“

Knut ga je posmatrao kako odlazi ka kapiji, ali se najednom okrenuo i vratio.

„Upravo sam se setio da mi je šifra za vrata u mobilnom“, reče osmehujući se pomalo sramežljivo.

„...Koji se ispraznio. 666S. Ja sam je smislio, znaš li šta znači?“

Tip klimnu. „Polijska šifra u Arizoni za samoubistvo.“

Knut trepnu nekoliko puta. „Stvarno?“

„Aha. S od *suicide*. Otac me naučio.“

Knut je posmatrao tipa kako odlazi kroz kapiju u svetlo letnje veče dok se visoka trava uz ogradu njihala na vetru kao publika uz neku ljugavu baladu. *Suicide*. Jebote, pa to je mnogo gotivnije od 666 Sotona!

≈

Pele pogleda u retrovizor masirajući svoje rđavo stopalo. Sve je bilo rđavo, zarada, njegovo raspoloženje, ali i adresa koju mu je stranka saopštila sa zadnjeg sedišta. Prihvatilište Ila. Zbog toga još nisu

krenuli sa Peleove manje-više stalne taksi stanice u Starom gradu.

„Prihvatilište?“, upita Pele.

„Sada se zove... Da, prihvatilište.“

„A ne, vožnja do prihvatilišta plaća se unapred. Žao mi je, imao sam previše loših iskustava.“

„A, naravno, nije mi palo na pamet.“

Pele je posmatrao dok je stranka, tačnije potencijalna stranka preturala po džepovima. Pele je sedeo u taksiju već trinaest sati, ali radiće još nekoliko pre nego što se vrati u svoj stan u Švejgordovoj ulici, parkira, uzverne se uz stepenice pomoću štaka na rasklapanje koje je držao ispod sedišta, padne u krevet i zaspi. Po mogućstvu bez snova. Ili s njima - zavisi od sna. Nekad je raj, nekad pakao, ne možeš unapred znati. Stranka mu pruži novčanicu od pedeset kruna i još neki sitniš.

„Ovde imaš nešto preko sto, nije ti to dovoljno.“

„Zar *sto kruna* nije dovoljno?“, upita možda i ne tako izvesna stranka tobož iskreno iznenađen.

„Ti se onda baš dugo nisi vozio taksijem.“

„Biće da nisam. Ništa, idemo onda dokle stignemo za te pare.“

„Idemo“, reče Pele ubacujući novac u pregradu pošto mu ovaj tip nije ličio na nekoga ko bi tražio fiskalni račun, pa dade gas.

≈

Marta je bila sama u sobi 323.

Dežurala je na recepciji. Prvo je izašao Joni, nešto kasnije i Stig. Stig je nosio crne cipele koje mu je ona dala.

Pravilnik je osoblju dozvoljavao da i bez najave obavi pretres sobe ukoliko postoji sumnja da se u njoj krije oružje. Ali pravila su takođe nalagala da pretres normalno obavlja dvoje zaposlenih. Normalno. A šta ako su ovo bile nenormalne okolnosti? Marta pogleda komodu. Potom i ormar.

Počela je od komode.

Unutra je bila odeća, i to Jonijeva. Znala je šta je Stig imao od odeće.

Potom je otvorila vrata od ormara.

Veš koji je dala Stigu bio je uredno složen na polici. O vešalici je visio onaj mantil, na gornjoj polici stajala je crvena torba koju je

onomad doneo. Pružila je ruke da je dohvati kad ugleda plave patike u dnu ormara. Ostavivši torbu, sagnula se da podigne patike. Zadržala je dah. Zgrušana krv. Onda je pogledala donove.

Odahnula je sa radosnim olakšanjem.

Donovi su bili sasvim čisti, na njima nije bilo nijedne mrlje.

„Šta to radiš?“

Marti srce divljački zalupa. Okrenula se prinevši ruku grudima. „Aneše!“

Sagnula se smejući se. „Au, al' si me prepao!“

„Čekao sam te dole“, Aneš će ljutito gurnuvši pesnice u kratku kožnu jaknu. „Sad će pola deset.“

„Izvini, naprosto sam izgubila pojam o vremenu. Stigla nam je dojava da jedan od korisnika krije oružje u sobi, pa smo dužni da proverimo.“ Marta je bila toliko uzbuđena da joj je laž došla sama od sebe.

„Dužni?“, frknu Aneš. „Možda i jeste vreme da se malo posvetiš dužnostima. Ljudi obično osećaju dužnost prema domu i porodici, a ne poslovima na ovakvom mestu.“

Marta uzdahnu. „Aneše, nemoj opet..“

No znala je da se Aneš tek zahuktava i da neće tek tako odustati: „Moja majka ti sve vreme nudi posao u svojoj galeriji. I znaš šta, u pravu je. Dobro bi ti bilo da se krećeš među malo inspirativnijim svetom, a ne među ovim đubretom odavde.“

„Aneše!“ Marta isprva podiže glas, ali onda shvati da nema ni snage ni volje. Prišla mu je, uhvatila ga za ruku. „Nemaš pravo da ih nazivaš đubretom. A i već sam ti rekla, tvojoj majci i njenim klijentima ja naprosto *ne trebam*.“

Aneš joj otrže ruku. „A ni ovima ovde ne trebaš ti, nego da društvo prestane da ih tetoši. U Norveškoj je narkoman kao sveta krava.“

„Nisam u stanju da opet raspravljam o tome. Kreni ti kući, a ja ću pozvati taksi kad završim.“

Ali Anders je sad stajao u dovratku prekrštenih ruku.

„A o čemu si ti *u stanju* da raspravljaš, Marta? Molio sam te da odrediš neki datum...“

„Nemoj sada.“

„E pa, hoću sada! Mama treba da isplanira letovanje i...“

„Rekla sam ti, nemoj sada.“ Pokušala je da ga izgura, ali se Aneš

opirao. Čak se uhvatio za do vratke.

„Kakav je to odgovor? Ako nam već oni plaćaju...“

Marta se provuče ispod njegove ruke i pođe niz hodnik.

„Ej!“ Čula je kako Aneš, zalupivši vratima, trči za njom. Zgrabio ju je za ruku, okrenuo i privukao k sebi. Omirisala je skupi losion za posle brijanja koji je Aneš dobio od majke, a koji Marta nije mogla da smisli. Srce joj zastade od crnila, ponora u njegovom pogledu.

„Ne možeš tek tako da mi pobegneš“, zagrmeo je.

Marta je mahinalno podigla ruku da zaštiti lice, na šta je on preneraženo pogleda.

„Šta je bilo?“, prošaptao je ledenim glasom. „Zar si mislila da ću te *udariti*?“

„Aneše...“

„Dvaput“, prosiktao je zapahnuvši je vrelin dahom. „Dvaput za devet godina i sad me predstavljaš kao nekog ko... ko *mlati* žene.“

„Pusti me, bo...“

Neko se nakašlja iza njih. Pustivši je, Aneš ljutito pogleda Marti preko ramena, pa prezrivo ispljunu:

„Šta je bilo, narkose, ti bi da prođeš?“

Marta se okrenu. Bio je to Stig. Nije se pomerao, kao da nešto čeka. Samo je smireno prešao pogledom sa Aneša na Martu. Kao da je nešto pita. Ona mu je odgovorila klimnuvši. Da, sve je pod kontrolom.

Onda i on klimnu pa nastavi svojim putem. U prolazu su se on i Aneš zgledali. Bili su iste visine, ali je Aneš imao šira pleća, jaču muskulaturu.

Otpratila je Stiga pogledom. Potom se okrenula prema Anešu. Ovaj beše izvio glavu u stranu, sa onim zloradim pogledom koji je sve češće bio prisutan kod njega, a koji je Marta opravdavala frustracijom na poslu, gde ga nisu uvažavali koliko zaslužuje.

„Šta to bi, jebote!“, rekao je.

Ranije nije toliko psovao.

„Šta?“

„Kakva je to... *komunikacija*? Ko je taj tip?“

Odahnula je, takoreći s olakšanjem. Sad su bar dospeli na poznat teren, teren ljubomore. To se nije promenilo još od mladosti, sa tim je znala da izađe na kraj. Spustila mu je ruku na rame.

„Daj, Aneše, šta se glupiraš. Samo da pokupim jaknu pa idemo

kući. I bolje da nešto skuvamo nego da se svađamo.“

„Marta...“

„Ćut!“, prekinula ga je svesna da je već stekla prednost. „*Ti* ćeš da kuvaš, a *ja* ću da se istuširam. A onda ćemo sutra da pričamo o venčanju. Dogovoreno?“

Opazila je da Aneš ima primedbe na to, ali mu je samo prislonila kažiprst na usne. Pone usne koje su je onomad onoliko privukle. Ili je to bila ljubomora? Više se nije ni sećala.

Kad su seli u kola, već se beše sasvim smirio. Bio je to BMW kojem se ona protivila, ali ga je on svejedno kupio smatrajući da će joj se sigurno svideti udobnost tog vozila, naročito na dužim etapama. A uz to nema pouzdanijeg automobila. Kada ga je upalio, Marta ponovo ugleda Stiga. Izašao je iz Ile i žurno krenuo na istok. Preko ramena je nosio onu crvenu torbu.

Dvadeseto poglavlje

Simon skrenu pored fudbalskih terena ka njihovoj ulici. I iz auta se videlo da je sused opet pravio roštilj. Glasne salve smeha, marinirane pivom i suncem, samo su naglašavale letnji mir i tišinu u njihovom kraju. U većini kuća bila su pogašena svetla, a uz kolovoz je bio parkiran samo jedan usamljeni auto.

„Stigli smo“, reče Simon skrećući prema garaži. Ni sam nije znao zašto je to rekao - Elsa je valjda videla da su stigli kući.

„Pa, hvala na filmu“, reče Elsa spustivši ruku preko njegove na menjač brzina, kao da ju je samo dopratio do kuće, a sad će da nastavi svojim putem. Ni za živu glavu, pomisli Simon osmehnuvši joj se. Pitao se koliko je uspela da isprati dešavanja na platnu. Njena je ideja bila da idu u bioskop. Tokom projekcije ju je u više navrata krišom pogledao, ali smejala se kad treba. Doduše, filmovi Vudija Alena su se više zasnivali na verbalnom humoru nego na vizuelnim gegovima. Svejedno, bilo je to prijatno veće. Još jedno prijatno veće.

„Ali mislim da ti je nedostajala Mija Farou“, dodala je vragolasto.

Nasmejao se. Bila je to njihova interna šala. Prvi film na koji ju je odveo bila je *Rozmarina beba*, užasni, genijalni film Romana Polanskog u kojem Mija Farou rađa dete za koje se ispostavlja da je đavolovo. Elsa je dugo posle toga bila potresena misleći da ju je Simon odveo na taj film ne bi li joj stavio do znanja da ne želi decu s njom. Te sumnje je raspirio njegov potonji predlog da ga ponovo gledaju. Tek kasnije, posle četvrtog Alenovog filma sa Mijom Farou u glavnoj ulozi Elsa je konačno shvatila da Simona ne zanimaju đavolji nakoti, već sama glumica.

Kad su izašli iz automobila i krenuli ka ulaznim vratima, Simon opazi nekakav blesak sa ulice. Kratak, kao reflektor sa svetionika. Došao je iz pravca onog parkiranog automobila.

„Šta je bilo?“, upita Elsa.

„Nisam siguran“, reče Simon otključavajući vrata. „Idi stavi kafu,

sad ću da dođem.“

Simon je ostavi i pođe niz ulicu. Već dok su dolazili opazio je da takav auto nema šta da traži u njihovoj ulici. Niti u bilo kojoj okolnoj. U Oslu limuzine mahom pripadaju ambasadama, kraljevskoj porodici i ministrima. Osim njih, Simon je znao samo za još jednog koji se gradom vozio sa zatamnjenim staklima u prostranoj kabini i sa ličnim šoferom. Šoferom koji u tom trenutku izađe iz limuzine da Simonu otvori zadnja vrata.

Simon se sagnu, ali nije ušao. Unutra je sedeo čovečuljak špicastog nosa i okruglog, rumenog lica kakvo ljudi obično nazivaju „prijatnim“. Plavi blejzer sa zlatnom dugmadi - omiljeni odevni predmet norveških finansijera, brodovlasnika i ocvalih pevača koje slušaju mame i bake - Simon je uvek pripisivao nesvesnoj želji da postanu brodski kapetani.

„Dobro veče, glavni inspektore Kefase“, reče čovečuljak zvonkim, razdraganim glasićem.

„Nestore, šta ćeš ti u mojoj ulici? Niko ovde ne kupuje tvoje đubre.“

„Uh, uh, pravedni policajac uvek spreman za okršaj.“

„Samo mi pruži povod i odmah ću te uhapsiti.“

„Mislim da nema potrebe za tim - valjda nije protivzakonito pomoći čoveku u nevolji. Sedi, Kefase, da popričamo kao ljudi.“

„Ne vidim zašto bih to učinio.“

„Zar i ti ne vidiš dobro?“

Simon pogleda Nestora. Kratke ruke na zdepastom torzu. Ipak, rukavi blejzera bili su dovoljno kratki da ispod njih provire zlatne manžetne u obliku inicijala S. N. Nestor je tvrdio da je Ukrajinac, ali u dosijeu o Hugu Nestoru pisalo je da je rođen i odrastao u norveškom mestu Flure, u porodici ribara, a da mu je pravo prezime bilo Hansen. U inostranstvu je slabo boravio, ukoliko izuzmemo kratke i nedovršene studije ekonomije u Lundu u Švedskoj. A sam bog zna gde je pokupio onaj čudni akcenat, koji nipošto nije bio ukrajinski.

„Pitam se, Kefase, da li je tvoja mlada supruga pohvatala ko igra koju ulogu. Valjda je čula da Vudi Alen ne igra? Mislim, taj čivutin ima grozan, kreštav glas. Nemam ništa protiv Jevreja pojedinačno, ali Hitler je bio u pravu za njih kao rasu. Kao i za Slovene. I sam sam istočni Sloven, ali uviđam da je bio u pravu - Sloveni nisu u stanju da vladaju ni samima sobom. Samo da napomenem, govorim na nivou rase. Nije li taj Alen još i pedofil?“

Dalje, u dosijeu je pisalo da je Hugo Nestor glavni igrač u trgovini narkoticima i ljudima na nivou Osla. Nikad osuđivan, nikad na meti istrage, nikad osumnjičen. Previše pametan za to, previše oprezan. Prokleta jegulja.

„Ne bih znao, Nestore. Ali znam da kolaju glasine kako su tvoji ljudi sredili zatvorskog sveštenika. Da ti nije dugovao pare?“

Nestor se osmehnu prekorno. „Kefase, zar ti nije ispod časti da širiš glasine? Nekad si, za razliku od tvojih kolega, bar imao stila. Da si raspolagao nečim opipljivijim od glasina, kao, na primer, pouzdanim svedokom, onda bi nekog i uhapsio. Zar ne?“

Jegulja.

„Kako bilo, imam ponudu za tebe i tvoju ženu pošto vam hitno trebaju pare. Pare za, recimo, jednu skupu operaciju oka.“

Simon proguta pljuvačku. Čuo je svoj promukli glas kako odgovara: „Je l' ti to rekao Fredrik?“

„Tvoj bivši kolega iz Ekokrima? Recimo samo da su do mene stigle glasine o tvojim potrebama. Ako se njemu obratiš sa takvom molbom, valjda i nameravaš da ona stigne do nekog kao što sam ja. Nije li tako, Kefase?“ Osmehnuo se. „Svejedno. Imam rešenje za koje mislim da bi nam obojici išlo naruku. Hoćeš li sada da sedneš?“

Simon se mašio za vrata od auta, na šta se Nestor automatski pomeri da mu napravi mesta na sedištu. Ali policajac potom, nastojeći da diše što ravnomernije kako mu glas ne bi podrhtavao od besa, reče: „Samo nastavi, Nestore. Daj mi konačno taj povod za hapšenje.“

Nestor radoznalo izvi obrvu. „Kakav povod, glavni inspektore Kefase?“

„Pokušaj da se podmiti službeno lice.“

„Podmiti?“ Nestor se kratko i piskutavo nasmeja. „Kefase, ja bih to pre nazvao poslovnim predlogom. I sam ćeš videti da...“

Simon nije čuo ostatak rečenice pošto je izvrsna zvučna izolacija limuzine funkcionisala kako spolja tako i iznutra. Krenuo je ka kući ne osvrćući se. Želeći da je još jače zalupio vrata na kolima. Iza sebe začu paljenje motora i krckanje šljunka pod gumama na asfaltu.

„Ljubavi, nešto si se iznervirao“, reče Elsa kada je seo za sto na kojem ga je čekala njegova šolja za kafu. „Šta je bilo?“

„Neki tip je zalutao“, odvrati Simon. „Objasnio sam mu kuda da ide.“

Elsa je vukla noge u papučama noseći lonče s kafom. Simon pogleda kroz prozor. Na ulici više nije bilo nikoga. No u narednom trenutku on oseti kako mu neka vrelina prži butine.

„Jebote!“

Izbio joj je lonče iz ruke i ono tresnu na pod, a Simon nastavi da viče: „Jebote, ženo, polila si me kipućom kafom! Jesi li ti...“ Deo njegovog mozga već je reagovao i pokušao je da zadrži tu reč, ali isto kao i sa zadnjim vratima automobila on nije *hteo*, odbio je, pre bi uništio sebe, zario sebi nož u srce. I njoj.

„...ćorava!“

U kuhinji nastupi tajac, čulo se samo kotrljanje poklopca lončeta po linoleumu i kloktanje kafe koja je isticala. Ne! Nije hteo to. Samo ne *to*.

„Izvini, Elsa, nisam...“

Ustao je da je zagrlji, ali ona se već uputila ka sudoperi. Odvrnula je česmu sa hladnom vodom i njome kvasila peškir. „Simone, skini pantalone, sad ću da ti...“ Zagrljio ju je s leđa, prisionio čelo o njen potiljak šapućući: „Izvini, izvini. Molim te, oprosti mi. Ja... naprosto ne znam šta bih. Hteo bih nekako da ti pomognem ali... ne mogu, ne ide, ja ne znam, ne...“

Tad još nije čuo da plače, samo je osećao da joj telo podrhtava i prenosi te drhtaje na njegovo. I njemu se stezalo grlo, pokušao je da zadrži sopstvene suze, ali nije znao da li mu to polazi za rukom, samo je osećao kako oboje podrhtavaju.

„Treba ja tebi da se izvinjavam“, zajecala je. „Zaslužuješ bolje, neku koja... koja te neće polivati kipućom vodom.“

„Ali nema bolje“, prošaptao je. „Tako da je sve u redu, smeš da me polivaš koliko god hoćeš, ja te neću pustiti. Okej?“

Znao je da mu veruje. Da veruje kako će on sve pokušati, sve podneti i sve žrtvovati.

...da molba stigne do nekog kao što sam ja.

Ali naprosto nije mogao.

Iz susedne bašte dopirao je oduševljeni smeh dok su iz njenih očiju tekle suze.

≈

Kale pogleda na sat. Dvadeset do jedanaest. Bio je to uspešan dan,

uvaljali su više superboja nego što nekad prodaju za čitav vikend, pa je zato prebrojavanje pazara i pakovanje novih kesica s robom potrajalo duže nego obično. Skinuo je hiruršku masku koju su koristili kada seku i mešaju robu u oskudno nameštenoj četvrtastoj prostoriji od dvadeset kvadrata koja im je ujedno služila i kao kancelarija, laboratorija i banka. Naravno, superboj njima nije ni stizao u neprerađenom stanju, ali i dalje je to bila najčistija roba sa kojom se Kale susreo u svojoj dilerskoj karijeri. Toliko čista da ukoliko ne bi koristili maske, ne samo da bi se uradili već bi mogli i da umru od udisanja čestica koje bi se razletele dok seku i premeštaju smeđastobeli prašak. Maske je spakovao u sef zajedno sa novčanicama i kesicama. Pitao se da li da najavi Veri svoje kašnjenje. Ili je pak bilo krajnje vreme da joj stavi na znanje ko je gazda u kući, ko donosi *the dough*⁵ i stoga ne mora da joj polaže račune svaki jebeni put.

Kale naloži Pelvisu da proveri hodnik.

Od gvozdениh vrata njihove kancelarije vodio je kratak hodnik sa liftom na dva-tri metra odatle. U dnu hodnika nalazila su se vrata ka stepeništu, ali su na njih - uprkos protivpožarnim propisima - nakačili uvek zaključan katanac.

„Kasijuse, *check the parking place!*“,⁶ doviknu Kale zaključavajući sef - malu prostoriju u kojoj se nije čulo ništa osim proba u prizemlju, ali Kale je voleo da više. Kasijus je bio najveći i najdeblji Afrikanac u gradu. Telo mu je bilo tako masivno i bezoblično da je bilo teško utvrditi od čega je sazdano, ali sve i da je u njemu bilo samo deset posto mišićne mase, ona bi bila dovoljna da zaustavi gotovo svakoga.

„*No cars, no people at the park*“⁷ reče Kasijus piljeći kroz rešetke na prozoru.

„Čista situacija i u hodniku“, reče Pelvis zureći kroz prozorče na vratima.

Kale je okrenuo brojčanik na sefu uživajući u ujednačenom, podmazanom otporu i mekanim škljocajima. Kombinaciju je nosio u glavi i samo tu, nikad nije zapisana i uopšte nije predstavljala nekakvu logičnu kombinaciju datuma rođenja i sličnih gluposti.

„Idemo“, reče uspravivši se. *Have your gun ready, both of you.*“⁸
Pogledali su ga zbunjeno.

Kale im nije ništa rekao, ali su ga zabrinule one oči koje su provirile kroz prozorče na vratima. Znao je da su videle Kalea za stolom. Okej, bio je to neki klinac iz raspalog benda koji sanja o menadžmentu. Ali na stolu je bilo dovoljno love i droge da svakoj budali može pasti na pamet nekakva glupa ideja. Nadajmo se da je onaj tip spazio i pištolje Kasijusa i Pelvisa na stolu.

Kale priđe vratima. Brava se sa obe strane otključavala ključem koji je imao samo on. Tako je po potrebi mogao da zaključa saradnike, a sam izađe napolje. Ukratko, niko ko je radio za Kalea nije mogao da mu pobegne sa novcem i robom. Niti da pusti nezvane goste u tu prostoriju.

Kale pogleda kroz prozorče. Nije on zaboravio da je Pelvis već osmotrio situaciju u hodniku, već je bio sasvim siguran da bi ovaj za dovoljno visoku svotu spremno prodao gazdu i prevario ga da otključa. Jebiga, i Kale bi isto uradio. I radio je.

Nije video nikog u hodniku. Bacio je pogled i na ogledalo koje je okačio preko puta vrata za slučaj da neko vreba tik pored njih. Oskudno osvetljeni hodnik bio je prazan. Okrenuo je ključ i pridržao vrata ovoj dvojici. Prvi je izašao Pelvis, za njim Kasijus, a on sam je izašao poslednji. Okrenuo se da zaključa.

„Koji ku...!“, uzviknu Pelvis.

Kale se okrenu i tek tad shvati šta se kroz prozorče nije videlo, šta mu je bilo u mrtvom uglu: vrata od lifta. Bila su otvorena. Ali nije znao šta se u njemu dešava pošto je svetlo bilo ugašeno. Na čkiljavom svetlu iz hodnika videli su se samo senzori na vratima od lifta. Prekriveni izolir-trakom. I srča na podu.

„Pazi...“

Ali Pelvis je već načinio ona tri koraka do lifta.

Kaleov mozak je prvo registrovao blesak u cevi iz tame lifta, a tek potom i prasak.

Pelvisova glava se zavrtela u stranu kao da ga je neko ošamario. Preneraženo je pogledao Kalea. Izgledalo je kao da mu je izraslo treće oko na jagodičnoj kosti. A onda ga je život napustio i telo se stropoštalo na pod kao mantil zbačen sa leđa.

„Kasijuse! Pucaj jeb...!“

U panici je Kale zaboravio da Kasijus ne razume norveški, no očigledno mu prevod nije ni bio potreban pošto je već nanišanio ka

mračnom liftu i opalio. Kalea nešto preseče u grudima. Nikad se ranije nije obreo na pogrešnoj strani nišana, ali sada je razumeo zašto bi se oni u koje on sam uperi pištolj onako komično ukrutili, kao da ih je neko napunio cementom. Bol u grudima mu se širio, znao je da mora ući, da će prodisati iza neprobojnih metalnih vrata, biće bezbedan, moći će da se zaključa. Ali ruka ga nije slušala, nije uspevao da gurne ključ u bravu, kao u snu, kao da je pod vodom. Srećom, bar ga je štitila ogromna Kasijusova telesina, koja nije prestajala da puca. Ključ je konačno skliznuo u bravu i Kale ga okrenu, svom snagom povuče vrata i ulete unutra. Naredni pucanj zvučao je drugačije i Kale shvati da dopire iz lifta. Hitro se okrenuo da zalupi vrata za sobom, ali nije uspeo jer se ispred njih isprečilo pola ramena i Kasijusova mišica deblja od svačije butine. Jebote! Pokušao je da ga izgura, ali Kasijus nije odustajao.

„Dobro, uđi onda, pizdo jedna!“, prosikta Kale otvarajući širom vrata.

Afrikanac se prevalio kao ogromna jufka testa. Samo se sručio svom svojom masom preko praga na pod. Kale je zurio u njegov staklasti pogled. Oči su mu se iskolačile kao u tek upecane ribe sa dna mora, samo je otvorio i zatvorio usta.

„Kasijuse!“

U odgovor je dobio samo coktaj kada se raspuknuo rozikasti mehur vazduha na Afrikančevim usnama. Odupirući se o zid, Kale pokuša da izgura crnoglavu telesinu ne bi li mogao da zatvori vrata. Nije išlo. Onda pokuša da ga uvuče u prostoriju. Bio je pretežak. Kale začu mekane korake u hodniku. Pištolj! Kasijus je pao sebi na ruku. Zajahavši leš, Kale je očajnički pokušavao da zavuče ruku ispod njega, ali iza svakog debelog nabora nailazio je na novi, ali nikako na dršku od pištolja. Već je zaglibio u salo do lakta kad začu kako se oni koraci ubrzavaju. Shvativši šta se događa, pokuša da se iskobelja, ali prekasno. Vrata ga udariše pravo u čelo i nastupi tama.

Kada je otvorio oči, ležao je poleđuške i zurio u nekog tipa sa kapuljačom, žutim gumenim rukavicama i pištoljem uperenim pravo u njega. Okrenuo je glavu, ali nije video nikog osim Kasijusa, koji je ležao dopola u dovratku. Iz tog ugla videla se cev pištolja ispod Kasijusove trbušine.

„Šta hoćeš?“

„Da otvoriš sef. Imaš još sedam sekundi.“

„Sedam?“

„Počeo sam da brojim dok si bio u nesvesti. Šest.“

Kale se usteturio na noge. Bio je ošamućen, ali je uspeo da pride sefu.

„Pet.“

Okrenuo je brojčanik.

„Četiri.“

Još jedna cifra i sef će se otključati, a pare nestati. Pare koje će sam morati da vrati - takva su bila pravila igre.

„Tri.“

Kale je oklevao. Kad bi samo uspeo da se domogne Kasijusovog pištolja.

„Dva.“

Da li će stvarno pucati, možda je samo blefirao?

„Jedan.“

Ali već je ubio dvojicu ne trepnuvši, šta je za njega još jedan leš?

„Evo ga...“, reče Kale zakoračivši u stranu. Nije mogao da podnese prizor onog nagomilanog novca i droge.

„Ubaci sve u ovo“, naredi mu tip pružajući crvenu torbu za sportsku opremu.

Kale ga je poslušao. Nije žurio, a nije ni odugovlačio. Naprosto je redao sve u torbu dok je mozak automatski prebrojavao. Sto hiljada kruna. Dvesta hiljada...

Kad je završio, tip mu naloži da mu dobaci torbu. Kale ga poslušao, shvativši da je upravo to trenutak u kojem će ga ovaj ubiti. Više mu nije potreban. Zakoračio je prema Kasijusu. Mora se domoći pištolja.

„Ako to ne uradiš, neću te ubiti“, reče tip.

Koji kurac, zar ovaj još i čita misli?

„Ruke na potiljak i izađi u hodnik.“

Kale je oklevao. Zar je stvarno mislio da ga ostavi u životu? Preskočio je Kasijusa.

„Nasloni se na zid, podigni ruke.“

Kale ga još jednom poslušao. Osvrnuo se. Opazi da je tip već pokupio Pelvisov pištolj, a sada je čučnuo pored Kasijusovog tela i zavukao ruku, ne skidajući pogled sa Kalea. Izvukao je pištolj.

„Možeš li, molim te, da izvučeš taj metak iz zida?“, reče tip uperivši

prstom, a Kaleu tek tad sinu odakle mu je poznat. Bio je to onaj džoger sa staze pored reke. Sigurno ih je pratio. Podigavši pogled, Kale ugleda deformisani metak u malteru. Trag sićušnih kapljica krvi vodio je od tog mesta do svog izvora: Pelvisove glave. Nije ušao velikom silom, Kale ga je bez problema izvukao noktima.

„Daj“, reče tip prihvativši metak slobodnom rukom. „A sad ćeš da pronađeš drugi metak i dve čaure. Imaš trideset sekundi.“

„A šta ako je drugi metak u Kasijusu?“

„Ne verujem. Dvadeset devet.“

„Aman, čoveče, vidi ga koliki je!“

„Dvadeset osam.“

Kale kleknu i stade da traži, psujući sam sebe što nije uložio u jače osvetljenje.

Kada je odbrojavanje stiglo do trinaest, već beše pronašao četiri Kasijusove čaure i samo jednu koju je tražio. Na sedam je pronašao drugi metak koji je očigledno prošao kroz Kasijusa i pogodio vrata, budući da je na njima ostavio malo ulubljenje.

Kada je odbrojavanje isteklo, još mu je nedostajala druga čaura.

Zažmurio je. Tesan kapak pritiskao mu je oko dok se molio Bogu da poživi još jedan dan. Onda začu pucanj, ali nije osetio bol. Otvorio je oči i ustanovio da još stoji četvoronoške na podu. Tip odmaknu cev Pelvisovog pištolja od Kasijusa. Jebote, ponovo je za svaki slučaj pucao u Kasijusa Pelvisovim pištoljem! Zatim je odšetao do Pelvisa, prslonio Kasijusov pištolj na ranu od prethodnog hica, podesio ugao i opalio.

„Jebote!“, vrisnu Kale začuvši plač u svome glasu. Tip onda ubaci oba pištolja u crvenu torbu pa uperi svoj u Kalea. „Idemo da se provozamo liftom.“

Lift. Srča. Preostaje mu samo još lift. *Moraće* da ga sredi u liftu.

Ušli su, a Kale na svetlosti iz hodnika opazi nekoliko većih krhotina stakla na podu lifta. Odabrao je jednu duguljastu koja je savršeno odgovarala njegovim potrebama.

Kad se zatvore vrata od lifta, biće mrkli mrak, samo treba da se sagne, dograbi staklo i zamahne jednim pokretom. *Moraće*...

Vrata se zatvoriše. Tip je zadenuo pištolj za pojas. Savršeno! Preklaće ga kao kokošku. Bilo je mračno. Kale se sagnu. Napipao je krhotinu. Onda se pridiže. A ovaj ga ščepa.

Kale nije znao kakav je to zahvat, znao je samo da ne može mrdnuti ni malim prstom. Pokušao je da se otrgne, ali time kao da je samo dodatno zategao čvor, sa stiskom je rastao i bol u vratu i rukama. Krhotina mu iskliznu iz ruke. Mora biti nekakva borilačka veština. Lift je krenuo.

Kad su se vrata otvorila, začu se neumorna tutnjava bas-gitare. Stisak je popustio. Kale otvori usta i halapljivo udahnu vazduh. Tip ponovo uperi pištolj u njega i njime mu pokaza da pođe niz hodnik.

Kale pođe sve do jednog praznog studija, gde mu ovaj naredi da sedne na pod leđima okrenut ka radijatoru. Nepomično je zurio u bubanj sa natpisom *The Young Hopeless* dok ga je ovaj vezivao za radijator nekakvim dugim, crnim gajtanom. Nije imao razloga da se opire, da je tip hteo da ga ubije, već bi to učinio. A gubitak novca i droge moći će da nadoknadi. Dabome, iz svoga džepa, pa ga je u tom trenutku najviše brinulo kako će objasniti Veri to što će morati da preskoči sledeću šoping turu u nekoj prestonici mode. Tip onda pokupi dve gitarske žice sa poda, deblju mu zategnu preko korena nosa, tanju preko brade, a onda ih obe pričvrsti za radijator, tanki metal se zario Kaleu u kožu koja je prekrivala desni donje vilice.

„Pomeri glavu“, naloži mu tip, glasno da nadjača muziku koja je treštala negde dalje niz hodnik. Kale pokuša da se pomeri, ali gitarske žice su bile prejako zategnute.

„Odlično.“

Onda tip na bubnjarevu stolicu postavi ventilator, uključi ga i uperi ka Kaleovom licu. Kale mahinalno zažmuri pred naletom vazduha koji mu je osušio sav znoj na licu. Kada je ponovo otvorio oči, opazi da je ovaj ispred ventilatora postavio kesu sa kilogramom čistog superboja i navukao sebi duks preko usta i nosa. Šta je to smislio, koji kurac? Onda Kale opazi svoju duguljastu staklenu krhotinu.

Neka ledena ruka stegla mu se oko srca.

Znao je šta ga čeka.

Tip zamahnu oštrom krhotinom. Kale se već pripremio. Oštrica zapara plastičnu kesu praveći veliku raseklinu, a već u narednom trenutku vazduh se ispunio belim prahom koji je Kaleu ulazio u oči, usta, nos. Zatvorio je usta, ali ga spopade kašalj. Onda ih je ponovo otvorio osećajući kako mu gorki ukus prekriva sluzokožu, peče, supstanca mu je već prodirala u krvotok.

≈

Slika Pelea sa ženom stajala je levo od volana, prema vozačevim vratima. Pele pogladi prstom glatku, masnjikavu površinu. Vratio se na svoju stanicu u Starom gradu, ali nije vredelo. Bilo je leto, mali promet, a sve vožnje koje bi mu se pojavile na ekranu bile su iz suprotnih krajeva grada. No nije sve propalo, Pele je upravo spazio da neko izlazi kroz kapiju napuštene industrijske zone. Po držanju i koraku Pele oceni da se toj osobi dovoljno žuri da ugrabi jedini taksi na stanici pre nego što se svetlo na ovome ugasi i vozilo krene svojim putem. Međutim, ova prilika najednom zastade i nagnu se prema obližnjem zidu. Napeo se. Stajao je tačno ispod ulične svetiljke tako da je Pele video kad mu je sadržaj želuca pljusnuo na asfalt. Jebiga, takve stranke Pele nije primao. Tip je još neko vreme pognut povraćao. Peleu je to bilo dobro znano, već je od samog prizora osetio gorčinu žuči u ustima. Tip se potom obrisao rukavom duksa sa kapuljačom, uspravio, prebacio remen torbe preko ramena i uputio ka Peleu. Tek kada se sasvim približio, Pele shvati da je to isti onaj tip kojeg je takoreći maločas vozio, onaj što nije imao dovoljno za vožnju do prihvatilišta. Ali sada je mahnuo Peleu u nameri da uđe. Pele zaključa centralnu bravu i tek neznatno otvori svoj prozor. Sačekao je da ovaj tip sasvim priđe do vozila i uzalud se maši za kvaku.

„Žao mi je, druže, ne mogu da prihvatim ovu vožnju.“

„Molim te.“

Pele ga pogleda. Na obrazu su mu se videli tragovi od suza. Ko zna koji ga je kurac zadesio, Pelea se to nije ticalo. Možda stvarno ima neku tužnu životnu priču, ali taksista u Oslu ne bi dugo opstao kad bi širom otvarao vrata svačijim problemima.

„Čuj, video sam te da povraćáš. Povraćanje u taksiju će tebe koštati kazne od hiljadu kruna, a mene čitavog izgubljenog dana na poslu. Osim toga, kad si prošli put izašao iz ovog auta, nisi imao prebijene pare. Zato bih preskočio, okej?“

Zatvorivši prozor do kraja, Pele je zurio preda se u nadi da će momak sam otići bez dalje prepirke. Bio je spreman i da sam ode ukoliko to bude neophodno. Jebote, kako ga je te večeri bolelo stopalo. Krajičkom oka opazio je kako momak vadi nešto iz torbe i prislanja uz njegov prozor.

Pele se okrenu. Bila je to hiljadarka.

Odmahnuo je glavom, ali se tip nije pomerao. Čekao je. Pele se nije stvarno plašio jer ovaj nije pravio nikakve probleme prilikom prethodne vožnje. Naprotiv, umesto da ga, kao i svi ostali kojima ponestane keša, gnjavi da ga ipak odveze celim putem do odredišta, samo je zahvalio Peleu i izašao kada je taksimetar pokazao iznos koji mu je unapred dao. Tako mu je iskreno zahvalio da je Pelea malo grizla savest što ga nije častio sa ona dva minuta vožnje koliko im je odatle trebalo do prihvatilišta.

Pele uzdahnu, pa otključa centralnu bravu.

Tip uđe na zadnja vrata. „Hvala ti, mnogo ti hvala.“

„Dobro, dobro. Gde ćemo?“

„Na Berg, molim. Treba tamo nešto da ostavim, pa ako možeš da me sačekaš. Posle do Ile. Naravno, platiću unapred.“

„Nema potrebe“, reče Pele paleći motor. Peleova žena je bila u pravu - bio je on isuviše dobar za ovaj svet.

TREĆI DEO

Dvadeset prvo poglavlje

Bilo je deset sati ujutru i sunce je uveliko prodrlo u Traneovu ulicu kada je Marta u njoj parkirala svoj golf kabriolet. Izašla je i lakim korakom prošla pored poslastičarnice ka ulazu u Ilin kafe. Dok je išla, primetila je na sebi poglede prolaznika - a i pokoje prolaznice. To nije bilo sasvim neuobičajeno, ali joj se tog dana učinilo da privlači posebnu pažnju, što je pripisala svom neobično dobrom raspoloženju, koje se očigledno i videlo. A to izvrsno raspoloženje, međutim, nije znala čemu da pripiše. Sa budućom svekrvom se svađala oko datuma venčanja, sa Gretom - upravnicom prihvatilišta - oko smena, a sa Anešom oko manje-više svega. Možda je svejedno bila dobro raspoložena zato što je slobodna. Aneš je otputovao sa majkom u vikendicu i Marti su predstojala bar dva sunčana dana koja nije morala da deli ni sa kim.

Kada je ušla u kafe, sve paranoične glave se okrenuše prema njoj. Osim jedne. Osmehnula se, odmahнула pozdravima i prišla devojkama iza šanka pružajući jednoj od njih ključ.

„Biće sve u redu, samo to odradite. Ne zaboravite, ipak vas je dve.“
Prebledela devojka klimnu.

Marta nasu sebi kafu u šolju. Bila je leđima okrenuta lokalu i svesna da govori nešto glasnije nego što je uobičajeno. Okrenula se i tobož iznenađeno osmehnula susrevši se sa njegovim pogledom. Prišla je stolu uz izlog za kojim je sedeo sam, prinela šolju usnama i progovorila preko nje:

„Poranio?“

Izvio je obrvu i ona shvati koliko je glupo to pitanje. Beše prošlo deset sati.

„Ovde se uglavnom ustaje kasnije“, brzo je dodala.

„Pa da“, odgovorio je uz osmeh.

„Znaš, htela sam da ti se izvinim zbog onoga sinoć.“

„Sinoć?“

„Da. Aneš obično nije onakav, ali ponekad... Kako bilo, nije smeo onako da ti se obrati, da te nazove narkosom... I tako to.“

Stig odmahnu glavom. „Ne moraš da se izvinjavaš, ja i jesam narkos.“

„A i ja vozim kao neka baba, pa opet ne dozvoljavam da mi to govore.“

Nasmejao se. Smeh mu je smekšao crte lica, izgledao joj je kao neki dečaćić.

„Ali vidim da ipak voziš.“ Pokazao je glavom ka izlogu. „Je l' ono tvoj auto?“

„Jeste, znam da je matora kršina, ali volim da vozim. A ti?“

„Ne znam, nikad nisam vozio.“

„Nikad? Stvarno?“

Slegnuo je ramenima.

„Šteta“, reče Marta.

„Šteta?“

„Ništa se ne može uporediti sa vožnjom u kabrioletu po suncu.“

„Čak ni...“

„Čak ni droga. Obećavam ti, to je najbolji trip.“

„Ništa, onda moraš jednom da me provozaš.“

„Nego šta“, odvratila je. „Hoćeš sada?“

Opazila je blago iznenađenje u njegovom pogledu. Poziv joj je naprosto izleteo. Znala je da ih ostali gledaju. Pa šta? Znala je satima da sedi sa drugim korisnicima i raspreda o njihovim privatnim problemima i tome niko nije pridavao pažnju, to je zapravo i bio njen posao. Osim toga, danas joj je slobodan dan i sme da radi šta god poželi - zar ne?

„Hoću, hvala“, odgovori Stig.

„Imam samo nekoliko sati“, reče Marta osetivši pometenost u svom glasu. Zar je već zažalila?

„Ali samo ako mogu i ja da probam“, rekao je. „Da vozim. Izgleda mi zabavno.“

„Znam jedno mesto. Hajdemo.“

Marta je znala da ih svi gledaju kako izlaze iz kafea.

≈

Bio je tako usredsređen da Marta prasnu u smeh. Nagnut napred,

grčevito se držao za volan dok je beskrajno polako vozio ukrug po praznom parkingu na Ekernu.

„Odlično“, rekla je. „Hajde da probamo osmice.“

Poslušao ju je. Dodao je gas, ali kada je broj obrtaja porastao, instinktivno je popustio.

„Inače, juče nam je dolazila policija“, poče Marta. „Pitali su nas kome smo delili patike. Nešto u vezi sa ubistvom one Iversenove, ako si čuo za to.“

„Jesam, čitao sam“, odvratio je.

Pogledala ga je. Bilo joj je drago što čita. Većina korisnika u Ili nikad ništa nije čitala, nisu ih zanimale novosti, nisu imali pojma ko je premijer Norveške i šta se desilo jedanaestog septembra. Ali su zato znali u krunu cene spida na različitim lokacijama, procenat čistoće heroína i aktivnih supstanci u sasvim novim lekovima na tržištu.

„Kad smo kod Iversena, zar se nije tako zvao tvoj kontakt za onaj posao?“

„Jeste. Išao sam do njega, ali nema više ništa za mene.“

„O, baš mi je krivo.“

„Ništa za to - ne odustajem. Imam još imena na spisku.“

„Imaš spisak - pa to je sjajno!“

„Da, imam spisak.“

„Da pređemo na menjanje brzina?“

Dva sata kasnije jezdili su Mosevejom. Ona je vozila. Pored njih je svetlucao fjord na suncu. Učio je neverovatno brzo. Bilo je malo povuci-potegni sa menjačem brzina i kvačilom, ali kada je shvatio mehaniku, kao da je u mozgu pohranio ispravne pokrete i potom ih po automatizmu ponavljao. Već iz trećeg pokušaja uspeo je da krene na uzbrdici bez ručne. A čim je usvojio geometriju paralelnog parkiranja, izvodio ga je sa gotovo drskom lakoćom.

„Šta je ovo?“

„*Dipeš mod.* Je l' ti se sviđa?“

Oslušnula je propovednički vokal u dva glasa i mašinski ritam.

„Da“, odvrtila je pojačavajući zvuk. „Zvuče vrlo... engleski.“

„Tako je. Šta još čuješ.“

„Hm. Nekako su veselo distopični. Kao da baš i ne shvataju svoju depresiju previše ozbiljno, ako razumeš na šta mislim.“

Nasmejao se. „Razumem.“

Posle nekoliko minuta vožnje auto-putem isključila se ka Nesodenu. Ulice su se suzile, a saobraćaj proredio. Skrenula je pored puta i ukočila.

„Jesi li spreman za stvarnost?“

Klimnuo je. „Da, spreman sam za stvarnost.“

Izašli su iz auta da zamene mesta. Seo je za volan, pogledao pravo preda se, usredsredio se. Nešto u tonu njegovog odgovora da je spreman za stvarnost navelo ju je da pomisli kako ne misli samo na stvarnost u saobraćaju. Stisnuo je kvačilo, prebacio u brzinu. Oprezno je isprobao papučicu za gas.

„Retrovizor“, rekla je i sama pogledavši.

„Sve čisto“, odgovorio je.

„Žmigavac.“

Pomerio je ručicu, promrmljao „uključen“ i oprezno pustio kvačilo.

Polako su se uključili na kolovoz. Na malčice previše obrtaja.

„Ručnu“, reče Marta dohvativši ručku između njih da je malo opusti. Istovremeno se i on mašio za ručnu, dotakao joj ruku i brzo sklonio šaku kao da se opekao.

„Hvala“, rekao je.

Deset minuta su se vozili u potpunoj tišini. Pustio je da ga pretekne neki auto kojem se žurilo. U susret im naiđe šleper. Zadržala je dah. Znala je da bi na tom uskom kolovozu ona, iako *zna* da ima dovoljno mesta za oba vozila - automatski prikočila i priljubila uz desnu ivicu puta. Ali Stig se nije dao uznemiriti. Što je najčudnije, i ona se osetila bezbedno uz njega. Imao je oko za vožnju, muškarcima urođeno trodimenzionalno opažanje. Opazila je kako mu ruke sad spokojno počivaju na volanu. Pomislila je kako je lišen onog što je nju ponekad previše opterećivalo - sumnje u sopstvenu sposobnost da proceni. Posmatrala je nežne ali pune vene na njegovim nadlanicama koje su pulsirale od staloženih otkucaja srca. Otkucaja koji su slali krv do vrhova prstiju. Primetila je i kad su te šake hitro, ali bez preterivanja skrenule udesno pod udarom vazduha od šlepera.

„Opa!“, uzviknuo je razdragano i pogledao ka njoj. „Jesi li osetila?“

„Da“, odvratila je. „Osetila sam.“

Objasnila mu je da vozi do samog kraja poluostrva i skrene na makadamski put. Parkirali su se iza niskih kockastih kućica sa malim

prozorima pozadi i velikim prozorima na strani koja je gledala ka moru.

„Renovirane vikendice iz pedesetih“, objasnila je Marta dok ga je vodila stazom kroz visoku travu. „Odrasla sam u jednoj od njih. A ovo je bilo naše tajno mesto za sunčanje.“

Popeli su se na vrh jedne stene. Pod njima je bilo more, a odozdo su se čuli razdragani povici dece koja su se kupala u njemu. Nešto dalje je bio i keaj sa marinom odakle su neprekidno polazili i dolazili brodići iz centra Osla za koji se, po vedrom danu, činilo da je udaljen tek nekoliko stotina metara na sever. Iako je prava razdaljina iznosila pet kilometara, većina je putovanje brodićem više volela od vožnje četrdeset pet kilometara oko fjorda.

Sela je, udahнула slani morski vazduh.

„Moji roditelji i njihovi prijatelji Nesoden su zvali Mali Berlin“, počela Marta. „Zato što je ovde živelo mnogo umetnika. Jeftinije im je bilo da ovde i prezime nego da žive u Oslu. Kada bi bili veliki mrazevi, svi bi se okupili u najtoplijoj kući - našoj - i pili crno vino do zore jer ionako nije bilo dovoljno dušeka za sve. A ujutru bismo doručkovali svi zajedno.“

„Zvuči divno.“ Stig sede pored nje.

„I bilo je. Ljudi su ovde pomagali jedni drugima.“

„Prava idila, znači?“

„Tu i tamo. Ponekad su se prepirali oko novca, jedni drugima kritikovali radove, a bogami i jebali žene. Ali bilo je zanimljivo, to je bio pravi život. Sestra i ja smo dugo mislile da živimo u Berlinu dok mi tata jednog dana nije pokazao na mapi gde je pravi Berlin. Objasnio mi je koliko je to daleko, da ima da se voziš bar hiljadu kilometara. Ali obećao je i da ćemo jednom otići, videti Brandenburšku kapiju i dvorac Šarlotenburg, gde ćemo sestra i ja postati princeze.“

„I, jeste li nekad otišli?“

„U Veliki Berlin?“ Marta odmahnu glavom. „Mama i tata nikad nisu imali dovoljno novca. A nisu ni poživeli. Umrli su kad sam imala osamnaest godina i onda sam morala da se staram o sestri. Ali nikad nisam prestala da sanjam o Berlinu. Više nisam sigurna ni da postoji.“

Stig polako klimnu. Zažmurio je i zavalio se u travu.

Pogledala ga je. „Hoćemo li još malo da slušamo onaj tvoj bend?“

Otvorio je jedno oko, začkiljio. „*Dipeš mod?* Ali disk nam je ostao u

kolima.“

„Daj mi mobilni“, reče Marta.

Poslušao ju je i ona stade da kuca. Iz malih zvučnika začu se ritmično dahtanje. Potom im onaj mrtvački glas poruči da krenu s njim na put. Stig se toliko iznenadio da se Marta morala nasmejati.

„Zove se *Spotifaj*“, rekla je spuštajući telefon između njih. „Možeš da skineš koju god hoćeš pesmu sa neta. Zar to stvarno nisi znao?“

„U zatvoru nam nisu dozvoljavali da imamo mobilne telefone“, objasnio je ushićeno grabeći telefon.

„U zatvoru?“

„Tako je. Robijao sam.“

„Zbog dilovanja?“

Stig je zaklonio oči rukom. „Da.“

Klimnula je i brzo se osmehnula. Šta je ona, od svih ljudi, to uspela da pomisli? Da jedan zavisnik od heroina bude nekakav uzoran građanin? Radio je, kao i svi ostali, sve što mora.

Uzela mu je telefon iz ruke, pokazala kako funkcioniše GPS, kako pokazuje njihovo mesto na karti i izračunava najbrži put kolima do svih mesta na svetu. Slikala ga je kameicom, a potom je uključila funkciju diktafona i naložila mu da kaže nešto.

„Lep dan“, rekao je.

Prekinula je snimanje i pustila mu da se čuje.

„Zar ja stvarno *tako* zvučim?“, upitao je iznenađeno. Činilo se da mu nije svejedno.

Ponovo je zaustavila snimanje i pustila mu još jednom da se čuje. Glas je zvučao nekako više, metalizirano: „Zar ja stvarno *tako* zvučim?“

Nasmejala se kada mu je videla izraz lica, a tek je prasnula u smeh kada joj je oteo telefon, uključio snimanje i rekao da je sada red na nju da nešto kaže - ne, nego da otpeva.

„Nipošto!“, rekla je kroz smeh. „Možeš da me slikaš.“

Odmahnuo je glavom. „Više volim glas.“

„Kako to?“

Prešao je prstom iza uha kao da sklanja kosu s lica. Marta pomisli kako je taj pokret svojstven onima koji su navikli na dugu kosu, pa zaborave da su se ošišali.

„Izgled se menja, ali glas je trajniji.“

Pogledao je preko mora, a ona je ispratila njegov pogled. Videla je samo svetlucavu, osunčanu površinu mora, galebove, ostrvca i jedra u daljini.

„Neki se glasovi stvarno ne menjaju“, rekla je pomislivši na *onaj* dečji glasić. Dečji glas na voki-tokiju koji se nije menjao.

„Voliš ti da pevaš“, rekao je. „Ali samo za svoju dušu.“

„Otkud ti to?“

„Voliš muziku, ali kad sam ti tražio da pevaš, izgledala si jednako užasnuto kao i ona devojkica kojoj si predala ključ u kafeu.“

Marta se trgnu. Da li joj on čita misli?

„Zašto se toliko uplašila?“

„Ma bez veze“, odvrati Marta. „Treba da raščiste arhivu na tavanu, a niko ne voli tamo da se penje. Zato se svi smenjujemo u tom poslu.“

„Šta je s tavanom?“

Marta je pratila pogledom galeba koji je takoreći lebdeo visoko nad površinom mora samo se povremeno malo naginjući u stranu. Gore je očigledno duvalo mnogo jače nego na zemlji.

„Je l' veruješ u duhove?“

„Ne.“

„Ni ja.“ Oslonila se na laktove tako da ga nije mogla pogledati a da se ne okrene. „Zgrada Ile izgleda kao da ima bar sto godina, zar ne? Ali izgrađena je tek dvadesetih godina. U prvo vreme je bila običan pansion.“

„A, to je onaj natpis od kovanog gvožđa na fasadi.“

„Tako je, on je iz tog vremena. Ali tokom rata su ga Nemci pretvorili u dom za neudate žene sa decom. Bilo je dosta takvih tužnih sudbina u ono vreme, a zgrada ih je upijala. Tamo je živela i jedna žena koja je rodila sina, kako je tvrdila, bezgrešno začetog. Mnoge su žene u nevolji tako govorile. A svi su sumnjali na jednog oženjenog čoveka koji je, naravno, poricao očinstvo. O njemu su kolale dve vrste glasina, jedni su tvrdili da je bio u pokretu otpora, drugi da je bio nemački špijun koji se infiltrirao u pokret otpora i da su zbog toga Nemci ženu smestili u pansion, a njega još nisu bili uhapsili. Kako bilo, jednog dana ga je neko upucao usred prepunog tramvaja u centru grada. Ali nikad nije razjašnjeno ko ga je ubio. Pokret otpora je tvrdio da su oni likvidirali izdajicu, Nemci da su ubili pripadnika pokreta otpora. No kako bi stavili tačku na glasine, Nemci su obesili leš ispred

reflektora na vrhu svetionika Kavringen.“

Pokazala je ka moru.

„Moreplovci bi preko dana u prolazu gledali sasušeni leš kojim su se hranili galebovi, a noću bi reflektor bacao njegovu senku na površinu mora. Ali onda je jednog dana leš nestao. Neki su tvrdili da ga je uklonio pokret otpora. Ali od tog dana žena u pansionu počela je da gubi razum, tvrdila je kako je ovaj pohodi, kako joj noću dođe u sobu, nadviije se nad kolevku, a kad mu ona vrisne da ide, on se okrene ka njoj sa crnim rupama na mestu očiju koje su mu pojeli galebovi.“

Stig izvi obrvu.

„Tako je bar meni ispričala Greta, upravnica Ile“, reče Marta. „Kako bilo, prema priči je njeno dete neprekidno plakalo, a kada su joj se druge žene u pansionu žalile i rekle joj da uteši bebu, ova im je odvrtila da će dete zauvek plakati jer plače za oboje.“ Marta napravi pauzu, jer je predstojao njen omiljeni deo te priče. „Priča se da ni sama nije znala za koga je otac radio, ali da ga je, ne bi li mu se osvetila što nije hteo da prizna dete, Nemcima potkazala kao člana pokreta otpora, a pokretu otpora kao nemačkog špijuna.“

Nagli nalet hladnog vetra naterao je Martu da se strese. Uspravila se i obgrlila rukama kolena.

„A onda žena jednog dana nije sišla na doručak. Pronašli su je na tavanu, obesila se o veliku noseću gredu. Još se vidi svetao trag u drvetu, kažu da je to od omče.“

„I sada ona pohodi tavan?“

„Ne znam, znam samo da je teško boraviti gore. Stvarno ne verujem u duhove, ali svakome je mrsko da se zadrži na tom tavanu. Kao da se na tebe spusti sav teret ovog sveta. Ljude zaboli glava, osećaju nekakvu teskobu u toj prostoriji. Često gore šaljemo samo novajlije ili majstore koji ne znaju priču. I ne, nije do azbestne izolacije i takvih stvari.“

Pogledala ga je, ali nije videla sumnjičav izraz lica ili osmeh koji je napola očekivala. Samo je slušao.

„Ali to nije sve“, nastavila je. „Dete.“

„Da?“

„Pogodi šta se desilo.“

„Nestalo je.“

Pogledala ga je iznenađeno. „Kako si znao?“

Slegnuo je ramenima. „Rekla si mi da pogađam.“

„Neki misle da ga je odnela pokretu otpora te noći kad se obesila, drugi da ga je ubila i sahranila u dvorištu kako joj ga niko ne bi oduzeo. Ali...“ Marta udahnu. „Nikad ga nisu našli. A povremeno hvatamo na voki-tokiju zvuke za koje ne znamo odakle dolaze. Ali znamo *šta su*...“

Učinilo joj se da on i to već zna.

„Plać bebe“, rekla je.

„Plać bebe“, ponovio je.

„Mnoge novajlije se prepadnu kada ga prvi put čuju, ali Greta im kaže da voki-tokiji hvataju frekvenciju alarma za bebe u komšiluku.“

„Ali ti ne veruješ u to?“

Marta slegnu ramenima. „Moguće je.“

„Ali?“

Vetar ponovo dunu, sa zapada su nailazili mračni oblaci. Marta zažali što nije ponela jaknu.

„Ali radim u Ili već sedam godina. A ono što si rekao za glasove...“

„Da?“

„Kunem ti se. To je uvek ista beba.“

Stig klimnu. Ništa nije rekao, nije predložio nikakvo objašnjenje niti komentarisao. Marti se to dopalo.

„Znaš li šta znače ovi oblaci?“, upitao je naposletku ustajući.

„Da će uskoro kiša i da treba da krenemo?“

„Ne“, odvratio je. „Već moramo što pre da se okupamo dok još ima sunca da se osušimo.“

≈

„*Compassion fatigue*“, reče Marta. Ležala je poleduške i zurila u nebo. Još je osećala slan ukus morske vode u ustima, topla stena grejala joj je kožu pod mokrim donjim vešom. „Izgubila sam sposobnost da saosećam. To je toliko nezamislivo za norveški socijalni i zdravstveni sektor da još nismo ni preveli termin.“

On na to ništa nije rekao, ali Marta nije marila. Ionako joj je bio samo izgovor da porazmisli naglas.

„Pretpostavljam da je to nekakav odbrambeni mehanizam, da se isključiš kada ti je naprosto previše. Ili se nešto u meni ispraznilo,

možda više nemam ljubavi u sebi.“ Razmislila je. „Lažem, imam, samo ne za...”

Marta ugleda Veliku Britaniju na nebu. Kad je stigla do krošnje iznad njene glave, transformisala se u mamuta. Martu je to izležavanje podsetilo na kauč kod psihologa. Jer da, Martin psiholog bio je od onih koji još koriste kauč.

„Aneš je bio najbolji frajer i najbolji đak u školi“, rekla je oblacima. „Kapiten fudbalskog tima. Ne pitaj me da li je bio i predsednik odeljenske zajednice.“

Sačekala je.

„Pa je l' bio?“

„Jeste.“

Nasmejali su se uglas.

„Jesi li bila zaljubljena u njega?“

„Jesam. I još sam. Dobar je on momak, nije samo lep i pametan. Srećna sam što imam Aneša. A ti?“

„Šta sa mnom?“

„Jesi li ti imao neke devojke?“

„Nisam.“

„Nisi?“ Pridigla se na laktove. „Tako šarmantan? Nemoguće.“

Stig beše skinuo majicu. Koža mu se toliko belela na suncu da su Martu gotovo pekle oči od nje. Začudo, nije videla tragove svežih uboda. Verovatno se bode u butine ili prepone, zaključila je.

„Ma daj“, bila je uporna.

„Pa ljubio sam se sa nekoliko devojaka...” Prešao je rukom preko ožiljaka od starih uboda. „Ali ovo je bila moja jedina ljubav...”

Marta pogleda te ožiljke. Došlo joj je da ih i sama pogladi. Ukloni.

„Rekao si mi na prijemu da si prestao“, rekla je. „Neću ništa reći Greti, zasad. Ali znaš...”

„...Da primete samo aktivne zavisnike.“

Klimnula je. „Misliš da ćeš uspeti?“

„Da položim vožnju?“

Oboje se osmehnuše.

„Danas ću pregurati“, odvratio je. „Ali sutra je novi dan.“

Oblaci su još bili daleko, ali čula se udaljena grmljavina kao najava onog što se sprema. Kao da je i sunce to znalo, pa je peklo još jače.

„Daj mi telefon“, rekla je.

Uključila je snimanje. A onda mu je otpevala pesmu koju je njen otac svirao majci na gitari, obično pred kraj njihovih beskonačnih letnjih zabava. Roditelji bi sedeli na istom mestu gde i njih dvoje sada, a on bi na svojoj pohabanoj akustičnoj gitari svirao tako sporo da bi gotovo zastao. Pesmu Leonarda Koena o tome kako će on uvek biti njen ljubavnik, želeći da putuje sa njom, slepo je prati, da zna kako mu ona veruje jer je svojom dušom dotakao njeno savršeno telo.

Pevala je te stihove tankim, nežnim glasićem. Tako je uvek zvučala kad peva, slabije i ranjivije nego što je stvarno bila. Doduše, ponekad bi pomislila da je to njena prava priroda, da je onaj drugi glas stran, grublji glas kojim se štitila.

„Hvala“, rekao je kad je završila. „Bilo je baš divno.“

Pitala se zašto joj je bilo neprijatno. Ali i zašto joj nije bilo još neprijatnije.

„Trebalo bi da krenemo“, rekla je pružajući mu telefon sa osmehom.

Znala je da će joj se obiti o glavu što je skinula staru, natrulu ciradu, ali *toliko* je želela da se vozi sa vetrom u kosi. Trebalo im je preko petnaest minuta napornog rada, pokušaja praktičnog razmišljanja i bezumnog nasilja, ali su je naposletku nekako navukli. Znala je da je ponovo neće skinuti, ne bez popravki i Anešove pomoći. Kad su seli u auto, Stig joj pokaza svoj telefon. Uneo je Berlin u GPS softver.

„Tvoj otac je bio u pravu“, rekao je. „Od Malog do Velikog Berlina ima tačno hiljadu trideset kilometara. Predviđeno vreme vožnje dvanaest sati i pedeset jedan minut.“

U povratku je ona vozila. Brzo, kao da juri za nečim. Ili beži od nečega. Pogledala je u retrovizor. Bele kule od oblaka iznad mora zaličile su joj na nevestu. Nevestu koja je odlučno koračala ka njima vukući za sobom kišni šlep.

Prve teške kapi kiše sustigle su ih kada i zastoj na obilaznici 3. Shvatila je da je izgubila.

„Isključi se ovde“, pokaza joj Stig.

Poslušala ga je i odmah su se obreli među vilama.

„A sad skreni desno“, rekao je.

Kapi su padale sve gušće. „Gde smo sada?“

„Na Bergu. Vidiš onu žutu kuću?“

„Vidim.“

„Znam bivše vlasnike, prazna je. Stani ispred garaže, otvoriću ti.“

Pet minuta kasnije sedeli su u autu parkiranom među zardalim alatom, probušenim automobilskim gumama i baštenskom garniturom prekrivenom paučinom i posmatrali kišu kroz otvorena vrata garaže.

„Ne bih rekla da je ovo kratak pljusak“, oceni Marta. „A ova cirada je potpuno propala.“

„Biće da je tako“, reče Stig. „Jesi li za kafu?“

„Gde?“

„U kuhinji. Znam gde je ključ.“

„Ali...“

„Ovo je moja kuća.“

Pogledala ga je. Nije vozila dovoljno brzo. Od čega god da je bežala, nije bežala dovoljno brzo.

„Može“, odgovorila je.

Dvadeset drugo poglavlje

Podesivši hiruršku masku, Simon ponovo osmotri leš. Podsetio ga je na nešto.

„Lokali su u vlasništvu opštine“, reče Kari. „Studiji se izdaju mladim bendovima budzašto - bolje da pevaju o gangsterima nego da se vrzmaju po ulici i postanu jedni od njih.“

Simon se konačno setio. Zavejani Džek Nikolson u *Isijavanju*. Taj je film gledao sam, bilo je to posle *nje*, a pre *Else*. Možda zbog snega. Pokojnik je izgledao kao da leži u hrpi snega. Fini sloj heroina prekrio je i njega i čitavu prostoriju. Oko usta, nosa i očiju pokojnika prah se beše skvasio i ugrumuljičao.

„Momci iz benda koji je vežbao malo dalje niz hodnik pronašli su ga kada su krenuli kući“, reče Kari.

Iako je leš otkriven još prethodne noći, Simon je za njega saznao tek tog jutra kada je stigao na posao. I za druga dva. Kao i da je Centrala preuzela istragu. Direktor policije je, drugim rečima, zatražio „pomoć“ od njih - to jest, predao im slučaj u nadležnost - čak se i ne posavetovavši sa sopstvenom Jedinicom za ubistva. Zaključak bi verovatno bio isti, ali svejedno.

„Zove se Kale Farisen“, pročitao Kari iz privremenog izveštaja. Simon je zvao direktora policije i zatražio da mu bar to pošalju. Kao i da im smesta obezbede pristup mestu zločina. Ipak je to bilo na teritoriji njegove policijske uprave.

„Simone“, rekao mu je na to direktor. „Baci pogled, ali nemoj se previše unositi. Obojica smo suviše matori za natkurčivanja.“

„Ti možda i jesi suviše mator“, odgovorio mu je Simon.

„Simone, čuo si me.“

Simon je ponekad razmišljao o svemu tome. Nikad nije bilo sumnje u to koji od njih ima više potencijala. Pa kada su se onda stvari tako preokrenule? Kada je odlučeno ko će sedeti u kojoj stolici? Ko će sedeti u stolici direktora policije sa velikim naslonom, a ko,

degradiran i kastriran, u rasklimatanoj stolici u Jedinici za ubistva? A i da će najbolji od svih sedeti na kancelarijskoj stolici u svojoj radnoj sobi sa metkom iz sopstvenog pištolja u glavi.

„Ova deblja žica na njegovoj glavi je E, a tanja je G, obe su marke 'erni bol'. Kabl je marke 'fender'.“

„A ventilator i radijator?“

„Molim?“

„Nema veze, nastavi.“

„Ventilator je bio uključen. Privremeni zaključak patologa je da se Kale ugušio.“

Simon je proučavao čvor na kablju. „Ja bih rekao da je Kale na silu udisao drogu koja mu je duvala u lice. Slažeš li se?“

„Slažem se“, reče Kari. „Uspeo je neko vreme da zadrži dah, ali posle je morao da udahne. Zbog žica nije mogao da se okrene. Ali pokušao je, zato ima rane od ove tanje žice. Droga mu je ušla u nos, želudac i pluća, prešla u krvotok. Omamljen, nastavio je da diše, ali sve slabije jer heroin usporava disanje. Na kraju je prestao.“

„Klasična smrt od predoziranja“, zaključio Simon. „Umro je kao i onolike njegove mušterije.“ Uperio je prst u kabl. „A ovaj čvor je vezao neko ko je levoruk.“

„Nema smisla da se više ovako sastajemo.“

Simon i Kari se okrenuše. Na vratima je stajao Osmund Bjernstad sa vragolastim osmehom, a iza njega su dvojica držali nosila.

„Trebalo da premestimo telo, pa ako ste završili.“

„Videli smo sve što je trebalo“, reče Simon teško se uspravivši. „Smemo li da vidimo i ostatak?“

„Naravno“, reče viši inspektor iz Centrale ne skidajući onaj poluosmeh sa lica i pokazujući im galantnim gestom da pođu za njim.

Simon se iznenađeno zgleđao sa Kari, a ova izvi obrvu: otkud to?

„Svedoci?“, upita Simon u liftu osmatrajući srču na podu.

„Nema ih“, odvrati Bjernstad. „Ali gitarista benda koji ga je pronašao kaže da je ranije sinoć sreo nekog tipa koji je tvrdio da svira u bendu po imenu *The Young Hopeless*. Proverili smo, taj bend više ne postoji.“

„A kako je izgledao?“

„Prema izjavi svedoka, nosio je duks sa navučenom kapuljačom. Kao što danas obično nose mladi.“

„Dakle, mlad je?“

„Tako se učinilo svedoku. Negde između dvadeset i dvadeset pet godina.“

„Koje boje je bio taj duks?“

Bjernstad otvori beležnicu. „Svedoku se učinilo da je siv.“

Vrata lifta se otvoriše i oni oprezno zakoračiše preko zastavica i traka koje su tu postavili forenzičari. U hodniku su bile četiri osobe, dve žive i dve mrtve. Simon kratko klimnu jednoj od živih, riđobradom čoveku koji se četvoronoške nadvio nad jednim od leševa sa baterijskom lampom tankom kao penkalo u ruci. Pokojnik je imao ranu ispod jednog oka. Ispod glave razlio mu se tamnocrveni oreol krvi na vrhu optočen flekama tako da je poprimio oblik kapljice. Simon je svojevremeno obrazlagao Elsi da mesto zločina može biti lepo. Tada i nikad više.

Drugi i znatno obimniji leš ležao je preko praga, delom torza zalazio je u prostoriju.

Simon mahinalno prelete pogledom preko zidova i spazi rupu od metka na zidu. Uočio je i prozorče na vratima, kao i ogledalo ispod tavanice preko puta njega. Potom je zakoračio unatraške do lifta, pružio desnu ruku i nanišanio prstom. Potom se predomislio i nanišanio levom. Malo se pomerio u stranu da podesi ugao sa putanjom metka kroz glavu i - ukoliko prolazak kroz lobanju nije skrenuo metak na toj putanji - sa tačkom gde je pogodio malter. Sklopio je oči. Još jednom je nedavno izveo sve te pokrete. Pred kućom Iversenovih. Tada je nišanio desnom rukom. I tada je morao da iskorači u stranu ne bi li podesio ugao. Jednim stopalom je sišao sa popločane staze u blato. Isto ono blato kao u žbunju. Ali pored staze nije bilo odgovarajućeg traga od đona.

„Dame i gospodo, želite li da nastavimo obilazak?“ Bjernstad im je otvorio vrata i sačekao da oboje preskoče leš i uđu u sobu.

„Opštinske vlasti su ovu prostoriju izdavale firmi za koju su mislile da se bavi menadžerisanjem mladih bendova i zakazivanjem njihovih nastupa.“

Simon je provirio u prazan sef. „Šta mislite da se ovde dogodilo?“

„Obračun bandi“, spremno će Bjernstad. „Udarili su na ovo skladište u vreme zatvaranja. Prva žrtva je ustreljena u ležećem položaju, pronašli smo metak u podu. Drugi je ubijen dok je ležao

preko praga, i taj metak smo pronašli. Trećeg su naterali da otvori sef, pokupili su novac i drogu, a potom su ga likvidirali u prizemlju kako bi poslali poruku konkurenciji ko sada kontroliše tržište.“

„Razumem“, reče Simon. „A čaure?“

Bjernstad se kratko nasmeja. „I *ja* razumem. Šerlok Holms je nanjušio vezu između ovih ubistava i slučaja Iversen.“

„Niste našli čaure?“

Osmund Bjernstad pogleda Simona, pa Kari, pa opet Simona. A onda - sa širokim, pobedonosnim osmehom mađioničara iz džepa sakoa izvuče plastičnu kesicu. Zamahao je njome Simonu pred očima. Unutra su se nalazile dve prazne čaure.

„Izvini, čiko, što moram da srušim tvoju teoriju“, reče. „Osim toga, povrede na ovim leševima ukazuju na znatno veći kalibar nego u slučaju Agnete Iversen. Obilazak je završen, nadam se da ste uživali.“

„Imam samo tri pitanja za kraj.“

„Samo izvolite, glavni inspektore Kefase.“

„Gde ste pronašli čaure?“

„Pored leševa.“

„Gde je oružje pokojnika?“

„Nisu ga imali. A poslednje pitanje?“

„Da li ti je direktor policije naredio da sarađuješ i da nas povedeš u ovaj obilazak?“

Osmund Bjernstad se nasmeja. „Možda, ali preko mog nadređenog u Centrali. Svi radimo kako nam šef naloži, zar ne?“

„Tako je“, reče Simon. „Ako želimo da napredujemo, onda slušamo. Hvala na obilasku.“

Bjernstad je ostao u prostoriji, a Kari je krenula za Simonom napolje. Zastala je kada je Simon, umesto da produži prema liftu, od riđobradog forenzičara zatražio baterijsku lampu i prišao onoj rupi na zidu. Obasjao ju je.

„Jeste li već izvadili metak, Nilse?“

„To je neka stara rupa, nismo pronašli metak u njoj“, odvrati riđobradi dok je proučavao pod kroz najobičniju lupu.

Simon čučnu, liznu vrhove prstiju i njima dotaknu pod tik ispod rupe. Potom pokaza prste Kari. Videla je finu prašinu od maltera na njegovoj koži.

„Hvala“, reče Simon vraćajući Nilsu lampu. Ovaj podiže pogled,

prihvati je i kratko klimnu.

„Šta to bi?“, upita Kari kada su se vrata od lifta zatvorila za njima.

„Reći ću ti kad malo razmislim“, odvrati Simon.

Kari je to nerviralo. Nije ona podozrevala da njen šef to radi samo da bi bio zanimljiv, već je mrzela što ne može da ga prati. Nije bila navikla da kaska za drugima. Vrata se otvoriše i Kari izađe. Odmah potom se okrenu i zbunjeno pogleda Simona koji je ostao unutra.

„Mogu li da dobijem onaj tvoj kliker?“, upitao je.

Kari uzdahnu i zavuče ruku u džep. Simon spusti mali žuti kliker posred poda u liftu. Zakotrljao se, isprva polako, a potom sve brže prema prednjem delu lifta, i propao kroz procep između spoljnih i unutrašnjih vrata na liftu.

„Ode dole“, reče Simon. „Ništa, moramo i mi.“

„Nema potrebe“, reče Kari. „Imam ih još dosta kod kuće.“

„Ne tražimo kliker.“

Kari je trčkarala za njim, opet zaostajući bar dva koraka. Kroz glavu joj prolete misao kako bi sad mogla obavljati jedan drugi posao. Bolje plaćen i samostalan. Bila bi pošteđena uvrnutih šefova i smrdljivih leševa. Ali doći će i to vreme, samo treba da se naoruža strpljenjem.

Pronašli su stepenište, podrumski hodnik i vrata od lifta koja su za razliku od onih u prizemlju i na spratu bila najobičnija gvozdena vrata sa ojačanim staklom. Iznad njih je pisalo ODRŽAVANJE LIFTA. ZABRANJEN ULAZ. Simon ih povuče za kvaku. Bila su zaključana.

„Skokni do studija i nađi mi nekakav kabl.“

„Kakav je to...“

„Bilo kakav“, reče Simon oslonivši se o zid.

Progutavši tu dosetku, pošla je ka stepeništu.

Dva minuta kasnije vratila se sa kablom i posmatrala kako Simon skida utikače i kida izolaciju. Potom je savio kabl u oblik slova U i ugurao ga između vrata od lifta i zida u visini kvake. Čuo se glasan škljocaj, čak je i zavarničilo, ali Simon je uspeo da otvori vrata.

„Au“, reče Kari. „Gde si to naučio?“

„Grubo smo se igrali kao deca“, reče Simon skačući na pod koji se nalazio oko pola metra ispod nivoa vrata. Pogledao ju je odozdo. „Da nisam postao policajac...“

„Zar nije ovo malo rizično?“, upita Kari dok joj se ježila kosa na

glavi. „Šta ako lift krene.

Ali Simon je već četvoronoške opipavao kameni pod.

„Treba li ti svetlo?“, upita nadajući se da nije čuo nervozu u njenom glasu.

„Uvek“, odvrati Simon kroz smeh.

Kari se ote kratak vrisak kada se začuo tup udarac i debele, podmazane sajle se pokrenule. Ali Simon se spremno pridigao, oslonio o pod i iskočio u hodnik. „Hajdemo“, reče.

Trčkarala je za njim uz stepenice, kroz ulazna vrata i preko šljunka pred zgradom.

„Sačekaj!“, uzviknula je pre nego što je seo u auto parkiran između dve olupine kamiona. Simon zastade i pogleda je preko krova auta.

„Znam“, reče.

„Šta znaš?“

„Da je strašno iritantno kada ti partner radi sve na svoju ruku i ni u šta te ne upućuje.“

„I jeste! Kada si mislio da...“

„Ali, Kari, ja ti nisam partner“, reče Simon. „Ja sam ti šef i učitelj. Sve ćeš saznati u svoje vreme. Jasno?“

Pogledala ga je. Povetarac mu je bacao smešno tanku kosicu preko čele. Ali u njegovom inače prijatnom pogledu sevale su varnice.

„Jasno“, rekla je.

„Hvataj.“ Otvorio je šaku i bacio joj nešto preko krova auta. Kari je obema rukama uhvatila predmete. Pogledala ih je. Jedan je bio kliker. A drugi prazna čaura.

„Svašta možeš otkriti ako se malo izmestiš, promeniš perspektivu“, rekao je. „Naprosto i slep progleda. Idemo.“

Sela je na suvozačko mesto, a Simon upali auto i pokrenu ga preko šljunka ka kapiji. Čutala je. Čekala. Zastao je da dobro pogleda levo i desno pre nego što je izašao na kolovoz. Kao i svi oprezni stariji vozači. Kari je uvek to dovodila u vezu sa lučenjem testosterona. Ali tek tada - bila je to za nju sasvim nova spoznaja - Kari uvide da se razumno ponašanje temelji na iskustvu.

„U liftu je ispaljen najmanje jedan hitac“, reče Simon uključivši se iza nekog volvoa.

Kari je još čutala.

„Imaš li primedbi na to?“

„Ne podudara se sa nalazima“, reče Kari. „Jedini meci su oni kojima su žrtve ubijene, a ti meci pronađeni su tačno ispod njih. Stoga su oni morali ležati na podu u trenutku kada su ustreljeni, a to se ne podudara sa uglom pod kojim bi u njih bilo pucano iz lifta.“

„Ne podudara se, a osim toga videla si tragove baruta na koži tipa kojem je pucano u glavu i oprljene niti oko rane na košulji druge žrtve. Na šta to ukazuje?“

„Da je u njih pucano izbliza dok su ležali. To se podudara sa pronađenim čaurama pored njih i sa mecima u podu.“

„Tako je. Ali nije li malo neobično što su obojica popadali, a potom bili ustreljeni?“

„Možda su se prepali i sapleli kad su videli pištolj. Ili im je naređeno da legnu, pa su potom pogubljeni.“

„Dobro razmišljaš. Ali jesi li primetila nešto neobično u vezi sa krvlju oko leša koji je ležao bliže vratima?“

„Bilo je mnogo?“

„Da.“ Simon je otegao a stavljajući joj do znanja da to nije sve.

„Krv je iz njegove glave istekla u baricu“, reče Kari. „To znači da nije pomeran posle smrti.“

„Tako je. Ali se razlila na rubu te barice. Kao da je tu šiknula. Drugim rečima, krv koja je istekla naknadno prekrila je mesto gde je prvo šiknula. Zato je Nils gledao kroz onu lupu - nije mu uspelo da uklopi tragove krvi u priču.“

„Ali tebi jeste?“

„Jeste“, kratko će Simon. „Ubica je prvu žrtvu ustrelio iz lifta. Metak je prošao kroz njenu glavu i pogodio ono mesto na zidu. A čaura je pala na pod lifta i...“

„Skotrljala se niz neravan pod i propala kroz procep.“

„Tako je.“

„Ali - onaj metak u podu...“

„Ubica ga je potom ponovo ustrelio izbliza.“

„A ulazna rana...“

„Naš drugar iz Centrale misli da je korišćen veliki kalibar, ali da zna išta o balistici, primetio bi da prazne čaure nisu velikog kalibra. Jedna velika ulazna rana zapravo su dve manje koje je počinitelj i želeo da predstavi kao jednu veću. Zato je i odneo prvi metak koji je napravio rupu u zidu.“

„Jer to nije neka stara rupa kao što ti je rekao onaj forenzičar“, složila se Kari. „Zato smo pronašli svež trag maltera na podu ispod nje.“

Simon se osmehnu. Videla je da je zadovoljan njenim odgovorom. A na njeno veliko iznenađenje, to ju je obradovalo.

„Pogledaj tip i serijski broj čaure. Nije to ista municija kao ona koju su pronašli na spratu. Dakle, metak koji je ubica ispalio iz lifta ne potiče iz istog pištolja kao i oni pronađeni pod žrtvama. Mislim da će balističari utvrditi da ovi drugi meci potiču iz pištolja žrtava.“

„Iz njihovih pištolja.“

„Pa, to će bre biti tvoj rejon, Adelova, ali meni je teško da zamislim tri nenaoružana tipa u centralnom štabu za distribuciju droge. Ubica je odneo njihove pištolje da ne otkrijemo da je njih koristio.“

„U pravu si.“

„Pitanje je samo“, reče Simon uključujući se iza tramvaja, „zašto mu je toliko važno da ne otkrijemo prvi metak i čauru.“

„Pa to je valjda sasvim izvesno. Otisak sa igle bi nam otkrio serijski broj pištolja i preko registra oružja...“

„Grešiš. Pogledaj ponovo čauru. Nema otiska. Koristio je neki stariji pištolj.“

„Aha“, reče Kari čvrsto rešivši da više ništa ne progłosi *sasvim izvesnim*. „Onda stvarno ne znam. Ali čini mi se da ćeš me uskoro prosvetliti...“

„I hoću, Adelova. Čaura koju držiš u ruci istog je kalibra kojim je pucano i na Agnetu Iversen“, reče Simon kočeći na žuto, na šta je vozač iza njega zatrubio. „A čauru kod Iversenovih nije uklonio, kao što sam pretpostavio, zato što na njoj postoji žig. To je učinio zato što je već planirao sledeće ubistvo pa je hteo da umanji šanse da ta dva ubistva povežemo. Kladam se da je čaura koju je odneo od Iversenovih iz iste serije kao i ta koju držiš.“

„Isti kalibar, ali vrlo rasprostranjen, zar ne?“

„Tako je.“

„Zašto si tako siguran da postoji veza?“

„Nisam siguran“, reče Simon posmatrajući semafor kao da je tempirana bomba. „Pa opet, samo je deset posto stanovništva levoruko.“

Klimnula je. Pokušala je da sama rasvetli taj odgovor. Ali je

odustala. Uzdahnuvši, reče: „Dalje.“

„Kalea Farisena je za radijator vezala levoruka osoba. Agnetu Iversen je takođe ubila levoruka osoba.“

„Ovo prvo mi je jasno. Ali ovo drugo...“

„Trebalo je ranije da shvatim. Ugao kroz vrata do kuhinjskog zida. Da je metak kojim je ubijena Agneta Iversen ispaljen iz pištolja u desnoj ruci, kao što sam isprva mislio, ubica bi morao da iskorači sa staze i ostavio bi trag u blatu. A zapravo je stajao obema nogama na stazi i pucao levom rukom. Omanuo sam u istrazi.“

„Da vidim jesam li dobro razumela“, reče Kari oslonivši bradu na dlanove. „Postoji nekakva veza između Agnete Iversen i ove tri žrtve. A ako se počinitelj toliko potrudio da sakrije upravo tu vezu, znači da bi nas ona mogla odvesti pravo do njega.“

„Odlično, inspektorko Adel. Izmestila si se, promenila perspektivu - i progledala.“

Začuvši agresivno trubljenje, Kari otvori oči.

„Zeleno je“, reče.

Dvadeset treće poglavlje

Kiša je oslabila, ali je Marta svejedno navukla jaknu preko glave dok je čekala da Stig uzme ključ sa grede iznad podrumskih vrata i otključa. Podrum je, kao i garaža, bio prepun stvari koje pripovedaju o istoriji jedne porodice: rančevi, kočići za šator, izlizane crvene čizme koje se koriste u boksu ili već tako nekom sportu. Sanke. Ručna kosilica koju je zamenila ona benzinska iz garaže. Dugačak zamrzivač prekriven pločom od ultrapasa. Široke police sa flašama i teglama zimnice spojenim gustom paučinom, na ekseru ključ sa odavno izbledelim natpisom koji je nekad govorio šta se njime otvara. Marta zastade kod poredanih skija, na nekima se još nalazio sloj premaza. Jedna skija, najduža i najšira, imala je raspuklinu po dužini.

Kada su ušli u kuću, Marta smesta oseti da se tu već dugo nije živelo. Možda joj je to nagovestio miris, a možda i nevidljivi sloj vremena i prašine. Na potvrdu je naišla kada su ušli u dnevnu sobu. U njoj nije bilo nijednog predmeta proizvedenog u proteklih deset godina.

„Skuvaću kafu“, reče Stig prelazeći u susednu kuhinju.

Marta je pogledala slike iznad kamina.

Slika sa venčanja. Sličnost, naročito sa mladom, bila je upadljiva.

Na drugoj slici, verovatno nešto novijoj, bili su isti ti mladenci sa još dva para. Marti se odmah učinilo da su ti parovi povezani preko muškaraca, a ne preko žena. Muškarci su čak nekako i ličili. Imali su identičan stav, takoreći pozu, samouverene osmehe i držanje, tri prijatelja - i alfa mužjaka - koji su nekako neusiljeno obeležavali svoju teritoriju. Jednaki, pomislila je.

Prešla je u kuhinju. Stig joj je bio okrenut leđima, nagnut nad frižiderom.

„Ima li kafe?“, upitala je.

Okrenuo se prema njoj hitro strgnuvši žutu cedulju sa vrata frižidera i tutnuvši je u džep.

„Valjda ima.“ Otvorio je ormarić iznad radne ploče. Uvežbanim pokretima ubacio je kafu u filter, nasuo vodu u aparat i uključio ga. Potom je skinuo jaknu i prebacio preko stolice. Ne one najbliže, već stolice pored prozora - *njegove* stolice.

„Živeo si ovde“, rekla je.

Klimnuo je.

„Baš ličiš na majku.“

Osmehnuo se vragolasto. „Uvek su mi to govorili.“

„Govorili?“

„Roditelji su mi umrli.“

„Je l' ti nedostaju?“

Odmah mu je videla na licu da to obično, gotovo svakidašnje pitanje pogađa neki nerv kroz procep na oklopu koji je zaboravio da zapuši. Dvaput je trepnuo i zaustio da nešto kaže, kao da je zanemio od tog neočekivanog bola. Klimnuo je i okrenuo se prema aparatu, malo pomerio bokal kao da je ovaj bio pogrešno namešten.

„Vidi se na slikama da ti je otac vodio glavnu reč u kući.“

„I jeste.“

„Ali u pozitivnom smislu?“

Okrenuo se prema njoj. „Da, u pozitivnom smislu. Vodio je računa o nama.“

Klimnula je setivši se svog oca koji je bio sušta suprotnost.

„A o tebi je trebalo voditi računa?“

„Da.“ Nakratko se osmehnuo. „Trebalo je.“

„Šta je bilo? Nečeg si se setio?“

Slegnuo je ramenima.

„Čega?“, bila je uporna.

„Ma samo sam primetio da si zastala kod one raspukle skije za skokove.“

„Šta s njom?“

Odsutno je pogledao kafu koja je curila u bokal. „Za Uskrs smo uvek išli kod dede u Lešaskug. Tamo je bila jedna skakaonica na kojoj je moj otac držao rekord, pre njega i deda. Imao sam petnaest godina i cele zime sam trenirao skokove da oborim taj rekord. Ali Uskrs je te godine pao kasno i kad smo otišli kod dede sneg se već topio ispod skakaonice, probilo je kamenje i granje. Ali ja sam *mora*o da probam.“

Brzo je pogledao Martu koja mu ohrabrujuće klimnu da nastavi.

„Ćale mi je rekao da ne smem, da je suviše opasno. Ja sam samo klimnuo i nagovorio klinca sa susednog imanja da mi bude svedok i merač. Pomogao mi je da nabacamo još snega tamo gde sam nameravao da se prizemljim, pa sam otrčao, nazuo skije koje je ćale nasledio od dede i krenuo. Gore je bilo đavolski klizavo i dobro sam se odrazio. U stvari, suviše dobro. Poleteo sam, osećao sam se kao orao, baš me je bilo briga za sve jer mi je upravo to bilo najvažnije na svetu, ništa nije moglo biti bolje od toga.“ Marta mu opazi sjaj u očima. „Sleteo sam četiri metra ispod onog mesta gde smo nabacali sneg, pravo u bljuzgavicu, a neki kamen mi je presekao skiju kao da je kora od banane.“

„Šta je bilo s tobom?“

„Samo sam propao kroz sneg. Napravio sam brazdu do pola susednog polja.“

Marta prestravljeno spusti ruku na grudnu kost. „Kuku. Pa jesi li se izubijao?“

„Bio sam sav izubijan. I mokar do gole kože. Ali ništa nisam polomio. Uostalom, nisam ni primetio povrede jer sam se više plašio šta će mi ćale reći. Em ga nisam poslušao, em sam mu polomio skiju.“

„Pa šta ti je rekao?“

„Ništa posebno, samo me je pitao šta smatram prikladnom kaznom.“

„Šta si mu odgovorio?“

„Tri dana kućnog pritvora. Ali on je rekao da mogu biti i samo dva, pošto je Uskrs. Kad je umro, mama mi je ispričala da je ćale, dok sam ja bio u kućnom pritvoru, naterao onog klinca iz komšiluka da mu pokaže gde sam se prizemljio i bezbroj puta ponovi priču. Ćale se svaki put smeja do suza. Morao je da obeća mami da mi to nikad neće ispričati, jer ko zna kakve bi mi gluposti tek onda pale na pamet. Ćale je umesto toga poneo staru skiju ovamo pod izgovorom da će je zalepiti, ali mama mi je rekla da ju je zapravo uzeo kao najdražu uspomenu.“

„Mogu li opet da je vidim?“

Sipao im je kafu, pa su sišli sa šoljama u podrum. Marta sede na zamrzivač, a on uze skiju da joj pokaže. Bila je to teška, bela skija marke „splitkejn“ sa šest brazdi na donjoj strani. Pomislila je kako je to čudan dan, sunce, kiša, blistavo more i mračni podrum. Stranac kog

joj se činilo da poznaje ceo život. Tako daleko, tako blizu. Tako ispravno, a tako pogrešno...

„Pa, jesi li bio u pravu što se tiče tog skoka?“, upitala je. „Je li stvarno ništa nije bilo bolje od toga?“

Zamišljeno je izvio vrat u stranu. „Prvi put kad sam se pukao u venu. To je bilo bolje.“

Pažljivo je lupnula petama o zamrzivač. Možda je iz njega izbijala hladnoća. Tek tad je shvatila da zamrzivač radi, između ručke i ključaonice svetlela je crvena lampica. To joj se učinilo neobično, budući da je sve ostalo u kući delovalo nekorišćeno.

„Pa dobro, bar si oborio rekord“, rekla je.

Osmehnuo se i odmahnuo glavom.

„Zar nisi?“

„Računa se samo kad se dočekaš na noge, Marta“, rekao je srknuvši kafu.

Iako to nije bio prvi put da je oslovi imenom, učinilo joj se kao da je prvi put *ikada* neko izgovorio njeno ime.

„Pa onda si morao da nastaviš da vežbaš. Jer svi dečaci se takmiče sa svojim očevima, kao i devojčice sa majkama.“

„Misliš?“

„Zar ne misliš i ti da svi dečaci očekuju da će postati kao svoji očevi. Zato se i razočaraju kad uvide očeve slabosti; u njima vide i *sopstvene* slabosti, poraze koji ih očekuju u životu. Ponekad ih to toliko šokira da odustanu i pre nego što su počeli.“

„Je l' se to i tebi desilo?“

Marta slegnu ramenima. „Moja majka nipošto nije trebalo da ostane u braku sa ocem. Ali se uvek povinivala. Jednog dana, kad smo se svađale oko neke već zabrane, dreknula sam kako nema prava da meni uskraćuje sreću kad ju je već sebi uskratila. Nikad se ni zbog čega nisam toliko pokajala. Jer nikad neću zaboraviti bol u njenim očima kada mi je odgovorila: 'Onda bih izgubila svoju jedinu sreću u životu. Tebe.'“

Stig klimnu gledajući kroz prozor podruma. „Ponekad grešimo kad mislimo da smo raskrinkali roditelje. Možda ipak nisu bili slabi. Možda su se desile stvari koje su odavale pogrešan utisak. Možda su zapravo bili jaki. Možda su bili spremni da okaljaju sopstveno ime i čast, preuzmu svu sramotu samo da bi spasli svoje najmilije. A ako su već

bili toliko jaki, onda smo možda i mi sami.“

Glas mu je jedva primetno podrhtavao. Sačekavši da im se pogledi ponovo sretnu, Marta upita:

„Pa šta je to uradio?“

„Ko?“

„Tvoj otac.“

Primetila je da mu je Adamova jabučica poskočila. Treptao je sve brže. Stegao usne. Videla je da želi. Bližio se kraju skakaonice, još je mogao da prikoči na klizavom ledu, da odustane.

„Potpisao je oproštajnu poruku pre nego što su ga ubili“, reče Stig. „Da bi spasao mamu i mene.“

Marti se zavrtelo u glavi, a on je nastavio da pripoveda. Možda ga je ona gurnula u taj skok, ali sada je propadala s njim. Nije više bilo povratka na stanje u kojem ona nije znala ono što je sad znala. Da li je i od početka znala u šta se upušta? Zar je priželjkivala ovaj strmoglavi pad?

Tog vikenda Stig je sa majkom otputovao na rvački turnir u Lilehameru. Obično bi i otac pošao s njima, ali rekao je da tog vikenda mora ostati u gradu, da ima neka važna posla. Stig je pobedio u svojoj kategoriji i kada su se vratili, otrčao je u očevu radnu sobu da mu kaže srećnu vest. Otac je sedeo okrenut leđima, glave oslonjene na sto. Stig je isprva pomislio da je zadremao radeći. A onda je ugledao pištolj.

„Samo jednom sam ga ranije video. Otac je obično u radnoj sobi vodio dnevnik, bila je to sveska sa žutim listovima u crnom kožnom povezu. Kad sam bio mali, rekao mi je da se on tako ispoveda. Mislio sam da je ispovedanje isto što i pisanje dnevnika, tek kad sam sa jedanaest godina dobio veronauku u školi naučio sam šta znači ispovedati grehe. Kad sam se vratio kući, ušunjao sam se u njegovu radnu sobu i uzeo ključ od radnog stola - znao sam gde ga krije. Hteo sam da saznam koji su tatini gresi. Otključao sam sto...“ Marta zadržava dah kao da sama pripoveda.

„Ali unutra nije bilo dnevnika, samo neki starinski, crni pištolj. Zaključao sam sto i iskrao se iz sobe. Strašno sam se postideo što sam pokušao da *špijuniram* rođenog oca, da ga raskrinkam. Nikad to nikome nisam ispričao i nikad više nisam pokušao da pronađem taj dnevnik. Ali kada sam onog dana zatekao oca u radnoj sobi, sve mi se vratilo. Kao kazna za ono što sam učinio. Dotakao sam ga po vratu da

ga probudim. Nije bio hladan, nego je iz njega izbijala nekakva mrtvačka jeza. A onda sam video poruku.

Marta opazi kako mu je pulsirala žila na vratu dok je pričao o sadržaju poruke. Onda je ugledao majku u dovratku. Prvo mu je došlo da pocepa tu poruku, da se pravi kao da nikad nije postojala. Ali nije imao snage. A kada je došla policija, predao im ju je. Primetio je i kod njih istu želju - da je unište. Žila na vratu nabrekla mu je kao kod pevača koji nisu navikli da pevaju. Kao kod ljudi koji nisu navikli da dugo govore.

Njegovoj majci su prepisali antidepresive, ali je ubrzo počela da uzima i druge lekove na svoju ruku. Međutim, tvrdila je da joj ništa ne pomaže koliko alkohol. Pila je žestoka pića - votku za doručak, ručak i večeru. Pokušao je da se stara o njoj, da joj sklanja lekove i boce. Kako bi bio tu, prvo je batalio rvanje, potom i školu. Dolazili su i na vrata da pitaju zašto tako dobar đak beži sa časova, a on ih je oterao. Majci je bilo sve gore, postala je agresivna i autodestruktivna. Jednog dana, kada je imao šesnaest godina, upao je u njenu spavaću sobu da malo pospremi i tom prilikom među lekovima pronašao špric. Znao je šta je to, u svakom slučaju čemu služi. Zario ga je sebi u butinu. I odjednom je sve bilo u redu. Sutradan je sišao na Plato ispred železničke stanice i završio svoju prvu količinu. U roku od šest meseci rasprodao je sve pokretnosti koje su se mogle lako uvaljati i opelješio bespomoćnu majku. Ni na šta se nije obazirao, ponajmanje na sebe samog, ali mu je trebao novac da održi bol na odstojanju. Pošto je bio maloletan i nije mogao u zatvor, počeo je da za pare priznaje provale i manje pljačke za koje su bili optuženi stariji zločinci. A kada je napunio osamnaest godina i više nije mogao da zarađuje na taj način, pa je bilo sve teže doći do novca, prihvatio je da preuzme odgovornost za dva ubistva u zamenu za redovno snabdevanje heroinom dokle god leži u zatvoru.

„A sada si odležao svoje?“, upitala je.

Klimnuo je. „Jesam, vala.“

Sišla je sa zamrzivača, prišla mu. Nije razmišljala, već je bilo kasno za to. Pružila je ruku, dotakla mu onu žilu na vratu. Pogledao ju je raširenim, crnim zenicama koje su mu gotovo potpuno prekrile dužice. Onda ga je obgrlila oko struka, a on nju oko vrata, kao u nekakvom plesu s obrnutim ulogama. Tako su neko vreme postojali, a

onda ju je privukao k sebi. Gospode, kako je goreo, kao da ima temperaturu. Ili je to ipak bila ona? Sklopila je oči, osetila njegov nos i usne na kosi.

„Hajdemo gore“, rekao je. „Imam nešto za tebe.“

Prešli su u kuhinju. Napolju je kiša prestala da pada. Izvukao je nešto iz džepa jakne koju je prebacio preko stolice.

„Ovo je za tebe.“

Minđuše su bile tako lepe da je isprva zanemela.

„Zar ti se ne sviđaju?“

„Stiže, predivne su. Ali otkud ti... Jesi li ih ukrao?“

Pogledao ju je ozbiljno, ne odgovorivši.

„Izvini.“ Ni sama nije znala zašto, ali suze joj navreše na oči. „Znam da se više ne drogiraš, ali vidim da nisu nove...“

„Nje više nema“, prekide je Stig. „A lepe stvari treba da nose živi.“

Marta zbunjeno trepnu. A onda shvati. „Pa one su pripadale... One su...“ Podigla je pogled, zamućen od suza. „Tvoje majke.“

Sklopila je oči, osetila njegov dah na licu, ruku na obrazu, vratu. Onom slobodnom rukom želela je da ga odgurne. Ili privuče. Znala je da su se već odavno poljubili. Bar stotinu puta otkako su se upoznali. Ali drugačije je bilo kad su im se usne konačno dotakle, nekakav strujni udar joj je prožeo celo telo. Žmurila je, osetila njegove mekane usne, ruke koje joj se spuštaju niz kičmu, tek izbilu bradu, miris, ukus. Želela je to, želela je sve. Ali od tog dodira se osvestila, istrгла iz predivnog sna u koji je rado bežala jer nije bilo nikakvih posledica. Dosad.

„Ne mogu“, prošaptala je drhtavim glasom. „Moram da idem.“

Pustio ju je, a ona se odmah okrenula. Otključala je ulazna vrata. Na pragu zastade. „Ja sam kriva. Više nikad ne smemo da se vidimo. Razumeš li? Nikad.“

Zatvorila je vrata za sobom pre nego što je stigao da joj odgovori. Sunce se probilo kroz oblake, kišnica je isparavala sa crnog asfalta. Marta izađe u sparinu.

≈

Markus je gledao kroz durbin. Žena je žurno ušla u garažu, upalila stari golf u kojem su stigli i izašla ne skinuvši cirađu. Kretala se brzo i Markus nije uspevaao da je zadrži u fokusu, ali učinilo mu se da plače.

Potom je ponovo usmerio durbin ka kuhinjskom prozoru i zumirao. Odande ju je Sin posmatrao kako odlazi, stegnutih pesnica i vilice. Na slepoočnicama su mu iskočile žile kao da ga nešto boli. U sledećem trenutku Markus je shvatio i šta. Sin je ispružio ruke, otvorio pesnice i prislonio ih na staklo. Blesnuo je odsjaj sunca. Iz oba dlana virila mu je po minđuša, a dve tanke krvave pruge slivale su mu se niz podlakticu.

Dvadeset četvrto poglavlje

Sumrak se spustio na prostorije Jedinice za ubistva. Neko je odlazeći pogasio sva svetla zaključivši da je poslednji, a Simon nije ustao da ih popali - letnje večeri bile su još svetle. Osim toga, imao je novu, svetleću tastaturu pa mu nije čak trebala ni stona lampa. Samo njihov sprat trošio je oko četvrt miliona kilovat-časova godišnje. Kada bi potrošnju smanjili na dvesta hiljada, uštedeli bi za još dva službena vozila.

Kliktao je po internet prezentaciji klinike *Hauel*. Slike nisu bile kao kod većine drugih privatnih bolnica u Americi sa nasmejanim pacijentima, povestima o čudima i hirurzima koji izgledaju kao mešavina holivudskih glumaca i kapetana u avionu. Ne, ovde je bilo tek nekoliko slika uz sažet popis kvalifikacija zaposlenih, članaka objavljenih u stručnim publikacijama i nominacija za Nobelovu nagradu. A što je najvažnije, tu je bio i procenat uspeha operacije kakva je trebala Elsinim očima. Iznosio je dosta preko pedeset, ali ne onoliko koliko se Simon ponadao. S druge strane, bio je i dovoljno nizak da deluje uverljivo. Na internet stranici nije bilo cenovnika, ali nije zaboravio cenu. Bila je dovoljno visoka da deluje uverljivo.

Opazio je pokret u tami. Bila je to Kari.

„Zvala sam te na kuću. Tvoja žena mi je rekla da si još ovde.“

„Aha.“

„Zašto si na poslu ovako kasno?“

Simon slegnu ramenima. „Kad ne možeš da se vratiš kući sa dobrim vestima, onda ponekad odlažeš povratak što više možeš.“

„Kako to misliš?“

Simon odmahnu rukom. „Zašto si me tražila?“

„Poslušala sam te i prevrnula sve naglavačke u potrazi za bilo kakvom vezom između slučaja Iversen i trostrukog ubistva. Ali baš ništa nisam pronašla.“

„Svesna si, naravno, da to *ne* isključuje postojanje nekakve veze“,

reče Simon neprekidno kuckajući po tastaturi.

Kari privuče stolicu da sedne. „Ali ja je ne pronalazim. A vrlo sam temeljno tražila. Zato sam mislila...“

„Dobro je što misliš.“

„Možda je naprosto neki pljačkaš uvideo dve unosne mogućnosti - dom Iversenovih i mesto gde se čuvaju droga i novac. A iz prve pljačke je naučio da je bolje najpre uzeti šifru za sef, a tek onda ubiti opljačkanog.“

Simon podiže pogled sa monitora. „Pljačkaš koji je već ustrelio dve osobe, a onda baca pola kilograma heroina čija je vrednost na ulici oko pola miliona samo da bi ubio treću žrtvu?“

„Bjernstad misli da je posredi obračun bandi, i da su time poslali poruku konkurenciji.“

„Adelova, bande umeju da pošalju poruku i bez bacanja pola miliona niz vodu.“

Zabacivši glavu, Kari uzdahnu.

„U svakom slučaju, Agneta Iversen nije imala nikakve veze sa dilovanjem i ljudima poput Kalea Farisena, toliko bar možemo utvrditi.“

„Ali *nekakva* veza mora postojati“, reče Simon. „Jedno mi samo ne ide u glavu. Otkrili smo šta pokušava da prikrije - postojanje veze, ali nam nikako ne ide da otkrijemo *kakva* je to veza. Ako ju je već teško utvrditi, čemu onda toliki trud kako bi se sakrilo da ista osoba stoji iza oba zločina?“

„Možda prikrivanje nije usmereno protiv nas“, primeti Kari zevnuvši.

Zatvorila je usta kada ju je Simon pogledao razrogačenih očiju. „Pa dabome. U pravu si.“

„Stvarno?“

Simon ustade. Pa ponovo sede, pljesnu šakom o sto. „Ne boji se on da će privući pažnju policije, već nekog drugog.“

„Boji se da ne dopadne šaka tim drugima?“

„Tako je. Ili možda ne želi da ih upozori. Ali ujedno...“ Simon se uhvati za bradu i tiho opsova.

„Ujedno - šta?“

„Stvar je još komplikovanija. Jer ne krije se on baš sasvim. Način na koji je ubio Kalea definitivno šalje *nekakvu poruku*.“ Simon se

iznervirano odgurnu na stolici. Neko vreme su počutili dok se oko njih sve više smrkavalo. Naposljetku Simon prekide tu tišinu: „Rekao bih da je Kale stradao na isti način kao i mušterije koje su od njega kupovale drogu. Ugušio se od posledica prekomerne doze heroina. Ubica tu ima ulogu nekakvog anđela osvetnika. Da li ti nešto pada na pamet u vezi sa tim?“

Kari odmahnu glavom. „Samo da takvo načelo ne postoji kod Agnete Iversen - ona nije nikome pucala u grudi.“

Simon ustade i priđe prozoru. Napolju su tutnjali točkovi longborda. Dva momka sa navučenim kapuljačama na glavi projezdila su ulicom.

„A, da, umalo da zaboravim“, reče Kari. „Pronašla sam vezu između Pera Volana i Kalea Farisena.“

„Je li?“

„Aha. Čula sam se sa jednim doušnikom Odeljenja za narkotike. Rekao je da je čudno što su dvojica bliskih poznanika stradali u tako kratkom roku.“

„Volan je poznavao Farisena?“

„Vrlo dobro. I previše dobro po mišljenju mog doušnika. I još nešto.“

„Da?“

„Proverila sam Kaleov dosije. Saslušavan je pre više godina tokom istrage jednog ubistva. Čak je završio i u pritvoru. Žrtva je bila N. N.“

„Neidentifikovana?“

„Zna se samo da je reč o jednoj mladoj Azijatkinji. Prema analizi zuba, nije mogla imati više od šesnaest godina. Svedok je video nekog čoveka kako joj zabija špric u jednom dvorištu. Na prepoznavanju je pokazao Kalea.“

„Da, i?“

„Ali Kale je oslobođen pošto je druga osoba priznala ubistvo.“

„Baš mu se posrećilo.“

„Aha. A inače, to ubistvo priznao je onaj momak što je pobjegao iz Države.“

Kari je posmatrala Simonova nepomična leđa pokraj prozora. Pitala se da li je čuo ono što mu je rekla i već se spremala da ponovi kad se začu hrapavi, očinski glas.

„Kari?“

„Hoću da ponovo prečešljaš sve u vezi sa Agnetom Iversen. Da li je iko ikada u njenoj blizini pucao iz pištolja, bilo šta. Razumeš?“

„Razumem. Samo, o čemu sad razmišljaš?“

„Razmišljam“, nastavio je glasom koji više nije bio onako očinski samouveren: „Ako... *ako*... onda.

„Onda?“

„Onda je ovo tek počelo.“

Dvadeset peto poglavlje

Markus je pogasio svjetla u svojoj sobi. Bio je to čudan osećaj - posmatrao je nekoga, a taj neko njega nije video. Ipak, svaki put bi se trgnuo kada bi Sin pogledao kroz prozor pravo ka njegovom durbinu. Kao da zna da ga neko špijunira. Sada je bio u roditeljskoj spavaćoj sobi, posmatrao je ružičasti sanduk. Markus je znao da u tom sanduku nema ničeg osim pokrivača i čaršava. Soba bez zavesa bila je obasjana lusterom sa četiri sijalice, tako da se sve odlično videlo. A pošto je žuta kuća stajala nešto niže u odnosu na njegovu, Markus je sa kreveta na sprat koji je gurnuo do prozora video sve što je Sin radio. Ali nije radio bogzna šta, čitavu večnost presedeo je sa slušalicama mobilnog telefona u ušima i nešto slušao. Možda neku zabavnu pesmu, pošto je na svaka tri minuta kliktao po telefonu kao da je pušta iznova. I svaki put bi se osmehnuo na istom mestu iako je sigurno bio tužan zbog one devojke. Prvo su se poljubili, a onda je ona pobegla glavom bez obzira. Jadan. Možda bi Markus trebalo da mu pokuca na vrata, pozove ga na večeru kod njih. Markusova mama bi to sigurno podržala. Mada, izgledao je tako tužno, možda mu i nije bilo do društva. Sačekaće Markus do jutra, pa će mu pokucati na vrata sa svežim zemičkama. Da, to je dobra ideja. Markus zevnu, a u glavi se i njemu vrtela jedna te ista pesma. Zapravo, nije to bila pesma, već jedna rečenica. Ipak, sve vreme ju je puštao iznova još otkako je onaj magarac sa Tosena upitao da li je on Markusov otac: „Možda.“

Možda. Ha-ha!

Markus zevnu. Bilo je već vreme za spavanje. Moraće da porani - zbog onih zemički. Ali baš kada je hteo da odloži durbin, nešto se desilo u kući. Markus ponovo usmeri durbin. Sin je zavrnuo tepih i podigao razvaljenu dasku na podu. Skrovište. Nešto se nalazilo unutra. Ona crvena torba. Otvorio ju je i otud izvadio kesicu nekakvog belog praška. Markus je znao šta je to, viđao je na televiziji. Droga. Ali onda Sin naglo podiže glavu kao antilopa kod pojila na kanalu *Animal*

planet. Načuljio je uši, osluškivao.

Sada je i Markus čuo taj zvuk. Udaljeno brujanje motora. Auto. Malo ko je prolazio njihovom ulicom tako kasno uveče, i to usred godišnjih odmora. Sin je stajao kao skamenjen. Markus ugleda svetlost farova na asfaltu. Ogroman crni automobil, takozvani SUV, parkirao se ispod ulične svetiljke između njihovih kuća. Iz njega su izašla dva čoveka. Markus ih osmotri kroz durbin. Crna odela. *Ljudi u crnom.* Drugi deo je bio najbolji. Ali ovaj niži tip bio je plav, što nikako nije odgovaralo filmovima. Doduše, viši je imao kratku crnu kovrdžavu kosu baš kao i Vil Smit, ali mu je teme bilo ćelavo, a koža bela kao kreč.

Markus opazi da nameštaju sakoe dok su prilazili žutoj kući. Ćelavi pokaza osvetljeni prozor i oni požuriše ka kapiji. Izgleda da mu je ipak neko došao u posetu. Baš kao i Markus, i ova dvojica preskočiše ogradu umesto da uđu na kapiju. Koraci se manje čuju na travi nego po šljunku.

Markus ponovo usmeri durbin ka spavaćoj sobi. Sin više nije bio tamo. Verovatno ih je i on video, pa je sišao da otvori gostima. Markus pomeri durbin prema ulaznim vratima. Ona dvojica su se već popela uz stepenice. Bilo je mračno pa baš i nije video šta se dole dešava, ali začuo se nekakav prodoran zvuk i vrata se otvoriše. Markus zadržah.

Oni... oni su provalili u kuću. Provalnici!

Možda im je neko rekao da je kuća prazna. Mora da upozori Sina, možda su opasni! Markus skoči sa kreveta. Da li da probudi mamu? Ili da zove policiju? A šta bi im rekao? Da je dvogledom špijunirao komšiju? A ako krenu da traže otiske prstiju tih lopova, pronaći će i Markusove! A zbog one droge u kući bi i Sina strpali u zatvor. Markus nije znao šta da radi. Preko puta se nešto pokrenulo u spavaćoj sobi. Markus ponovo dograbi dvogled. Bila su to ona dvojica. Ušli su u sobu i sad su preturali, tražili nešto u ormaru, pod krevetom. Imali su... imali su pištolje! Markus nesvesno ustuknu kada je onaj viši, kovrdžavi prišao prozoru da proveriti je li zatvoren. Pogledao je pravo ka Markusu. Sin se sigurno negde sakrio, ali gde? Po svoj prilici je uspeo da vrati torbu sa drogom u skrovište ispod tepiha, ali tamo nije bilo mesta za čoveka. Ha! Neće oni nikad pronaći Sina, on je svoju kuću poznavao bolje od njih baš kao što i vijetnamski vojnici bolje

poznaju džunglu od Amerikanaca. Samo mora da se primiri kao i Markus onomad. Izvući će se Sin. *Mora* da se izvuče! Bože, daj da se izvuče.

≈

Silvester se obazreo po spavaćoj sobi. Počešao se po čeli optočenoj crnim kovrdžama.

„Jebote, Bu, mora da je ovde negde! Siguran sam da juče ovde nije bilo upaljeno svetlo.“ Seo je na ružičasti sanduk, vratio pištolj u futrolu i zapalio cigaretu.

Plavokosi čovečuljak stajao je nasred sobe sa pištoljem u ruci. „Nešto mi govori da je još ovde.“

Silvester odmahnu cigaretom. „Iskuliraj, bio je pa je otišao. Proverio sam obe klonje i onu drugu sobu.“

Plavušan odmahnu glavom. „Ne, još je negde u kući.“

„Ma daj, Bu, pa nije on duh, samo amater kome se posrećilo.“

„Možda. Ali ja ne bih potcenjivao sina Aba Lofthusa.“

„Ja čak ne znam ni *ko* je taj.“

„Bilo je to pre tvog vremena, Silvestere. Ab Lofthus je bio najžešći pandur u gradu, *by far*.“⁹

„Otkud ti to znaš?“

„Tako što sam nabasao na njega, konju. Jednom smo još devedesetih Nestor i ja imali neku isporuku na Alni kada su Lofthus i još jedan pandur manje-više slučajno tu naišli kolima. Lofthus je odmah shvatio šta radimo, ali umesto da zove pojačanje, dva luđaka su pokušali da nas svojeručno privedu. Ab Lofthus je sam prebio četvoricu pre nego što smo ga savladali. A nije bilo lako, tip je bio rvač. Hteli smo da ga overimo na licu mesta, ali se Nestor popišmanio, plašio se da će se dići prevelika galama ako roknemo pandura. I dok smo tako raspravljali, luđak je sve vreme vikao sa zemlje: 'Hajde, hajde, samo probajte!' Znaš, kao onaj debilni vitez iz *Pajtonovaca* kojem odseku ruke i noge, ali se on ne predaje.“

Bu se nasmeja. Dragoj uspomeni, pomisli Silvester. Bolesnik je voleo ubijanje i kasapljenje, kod kuće je gledao po čitave sezone emisije *Ridiculousness* na internetu jer je tamo sve vrvelo od ozbiljnih povreda, nisu to bili oni porodični klipovi gde se neko saplete i ugane prst, čemu se već svako može smeјati.

„Zar mi nisi rekao da su bila dvojica?“, upita Silvester.

Bu frknu. „Partner je odmah podvio rep. Kleknuo je spreman na kompromise i saradnju, molio je za milost. Znaš već tu sortu.“

„Znam“, odvrati Silvester. „Luzeri.“

„A, ne“, Bu će. „Dobitnici. To se zove proceniti situaciju. Sa dobrom procenom situacije taj je pandur dogurao dalje nego što možeš da zamisliš. Ali dosta o tome. Treba da proverimo kuću.“

Slegnuvši ramenima, Silvester ustade. Na vratima je zastao shvativši da ga Bu ne prati. Okrenuo se. Njegov kolega se uopšte ne beše pomerio. Piljio je u poklopac sanduka na kojem je do maločas Silvester sedeo. Bu se okrenu prema njemu prislonivši kažiprst na usne i pokaza ka sanduku. Silvester izvadi pištolj i otkoči ga. Osetio je kako mu se čula izoštravaju, svetlo je bilo jače, zvukovi glasniji, puls mu je poigravao na vratu. Bu je bešumno zakoračio ka levoj strani sanduka kako mu se ne bi našao na liniji vatre. Držeći pištolj obema rukama, Silvester zakorači ka sanduku. Bu mu pokaza da će sad podići poklopac. Silvester klimnu.

Ne dišući, posmatrao je kako Bu - koji je takođe uperio pištolj u sanduk - levom rukom hvata poklopac. Sačekao je jedan sekund, oslušnuo. Potom podiže poklopac.

Silvester je već blago stiskao obarač.

„U pičku materinu“, reče Bu.

Osim neke posteljine, sanduk je bio prazan.

Zajedno su obišli i sve ostale prostorije, palili i gasili svetlo, ali nisu pronašli ništa, nikakav pokazatelj da je neko uopšte i boravio u toj kući. Naposletku su se vratili u spavaću sobu, gde su sve zatekli onako kako su i ostavili.

„Zajebao si se.“ Silvester je te tri reči naročito naglasio jer je znao koliko će iznervirati Bua. „Nema ga.“

Bu zatrese ramenima kao da namešta sako. „Ako je klinac izašao i ostavio upaljeno svetlo, znači da će se možda i vratiti. A bolje da ga dočekamo ovde nego da ponovo upadamo u kuću.“

„Možda“, reče Silvester nazirući kuda to vodi.

„Nestor je navalio da ga što pre ukebamo. Znaš, mali može dosta toga da zasere.“

„Kapiram“, natmureno će Silvester.

„Zato ćeš ti noćas ostati ovde u slučaju da se vrati.“

„Zašto uvek meni zapadaju ovakva sranja?“

„Odgovor počinje na S.“

Staž. Silvester uzdahnu. Kad bi neko samo ubio Bua, konačno bi dobio drugog partnera. Nekog sa malo kraćim stažom.

„Preporučujem ti da čekaš u dnevnoj sobi, odakle imaš pogled na glavni ulaz, kao i na vrata podruma“, nastavi Bu. „Ovaj će verovatno biti teži zalogaj od onog popa.“

„Čuo sam te i prvi put“, odvrati Silvester.

≈

Markus je posmatrao kako ona dvojica izlaze iz osvetljene spavaće sobe. Ubrzo zatim plavokosi čovečuljak je izašao iz kuće, seo u auto i otišao. Sin je još bio negde u kući, ali gde? Možda je i on čuo auto, ali šta ako ne zna da je onaj drugi ostao u kući?

Markus usmeri durbin ka zamračenim prozorima, ali kroz njih se ništa nije videlo. Naravno, Sin je možda izašao na drugu stranu kuće, ali Markusu to nije delovalo verovatno. Sve vreme je osluškivao kroz otvoren prozor, nešto bi čuo.

Markus opazi nekakav pokret pa ponovo usmeri durbin ka spavaćoj sobi, koja je i dalje bila jedina osvetljena prostorija u kući. Bio je u pravu.

Krevet se pomerio. Tačnije, dušek na njemu, koji se odigao sa jedne strane. Eto ga. Sakrio se između dasaka i velikog, debelog dušeka na kojem je Markus obožavao da se izležava.

Sreća što je Sin onako mršav, da je debeo kao što je mama uvek govorila da će Markus biti, videli bi ga. Oprezno je prišao dasci na podu, podigao je i izvadio nešto iz crvene torbe. Markus je zumirao, izoštrio - i zinuo.

≈

Silvester je fotelju postavio tako da iz nje vidi i ulazna vrata i kapiju. Kapiju je obasjavala ulična svetiljka, ali i bez toga znao bi da neko dolazi - šljunak je vrlo glasno krčkao pod Buovim nogama kada je ovaj otišao.

Čekala ga je duga noć, morao je da potraži neku zanimaciju kako ne bi zaspao. Bacio je pogled na policu s knjigama i tu pronašao ono što traži. Porodični album sa slikama. Upalio je zidnu lampu i okrenuo

je od prozora da se svetlo ne vidi spolja. Prelistavao je. Bila je to jedna srećna porodica, sasvim drugačija od njegove. Možda su ga zato uvek toliko zanimali tuđi porodični albumi. Voleo je da posmatra slike i zamišlja kako je sve to bilo. Znao je, dabome, i on da porodične slike ne govore celu istinu - ali moraju biti bar delom tačne, zar ne? Silvester zastade na slici tri osobe, verovatno na uskršnjem raspustu. Nasmejana, preplanula lica pokraj hrpe kamenja kao planinarske oznake. U sredini je stajala žena za koju je Silvester na osnovu slika shvatio da je majka u toj porodici. S njene leve strane otac, Ab Lofthus. A sa desne tip sa naočarima bez rama. „Sa Trojkom na planinarenju. Fotografisao: Skakač“, pisalo je ispod slike ženskim rukopisom.

Silvester podiže pogled. Da li se to nešto čulo? Pogledao je prema kapiji. Napolju nije bilo nikoga. A i zvuk nije dopro iz pravca ulaznih ili podrumskih vrata. Ali nešto se promenilo, strujanje vazduha, bilo je nečega utami. Mrak. Uvek se plašio mraka, za to se postarao njegov otac. Silvester se usredsredio na sliku, na ona radosna lica. Jer nema razloga da se plašimo mraka, to valjda svi znaju.

Nešto puče kao očev kaiš.

Silvester je zurio u sliku.

Bila je isprskana krvlju, a pored nje rupa koja je išla kroz čitav album. Nešto belo se zalepilo za krv. Perje? Mora da je od naslona fotelje. Silvester shvati da je u šoku jer nije osećao bol. Zasad. Pogledao je pištolj koji je skliznuo na pod i izgubio mu se iz domašaja. Čekao je sledeći pucanj, ali njega nije bilo. Možda klinac misli da ga je ubio. U tom slučaju, najbolje bi bilo zadržati ga u tom uverenju.

Silvester je zažmurio, čuo je korake, zadržao dah. Osetio je nečiju ruku na grudima, opipavala mu je sako, pronašla novčanik i vozačku dozvolu, uzela ih. Potom ga dve ruke obgrliše oko struka, izvukoše iz fotelje, prebaciše preko ramena. Pokrenuli su se. Silvester zaključa da klinac mora biti vrlo snažan.

Otvorila su se neka vrata, upalilo svetlo, zateturali su se niz nekakav stepenik, udar hladnijeg vazduha. Nosio ga je u podrum.

Sišli su niz stepenice. Začu se nekakvo otpušavanje. Potom Silvester pade. Prizemljio se lakše nego što je očekivao. Onda je osetio nagli pritisak vazduha na bubnim opnama i tama kao da se odjednom zgusnula oko njega. Otvorio je oči. Mrtvi mrak. Ništa nije video, nalazio se u nekakvom sanduku. Mrak nije opasan, čudovišta ne

postoje. Čuo je korake, polako su se udaljavali, tresak podrumskih vrata. Ostao je sam, klinac ga nije provalio!

Samo je trebalo da zadrži prisebnost, da ne napravi nikakvu glupost. Sačeka da klinac legne, pa će moći da pobegne ili bar pozove Bua da ga izvuče i ukoka klinca. Začudo, nije osećao nikakav naročit bol, samo vrelu krv koja mu je kapala po ruci. Jedino što je zahladnelo, stvarno je zahladnelo. Silvester pokuša da se odupre nogama i izvuče mobilni, ali ga ove nisu poslušale - biće da su utrnule. Ipak je nekako uspeo da zavuče ruku u džep od sakoa i izvuče mobilni. Uključio ga je i displej blesnu u tami.

Silvesteru ponovo zastade dah.

Našao se licem u lice sa groznim čudovištem iskolačenih očiju i razjapljene čeljusti pune sitnih, oštrih zubića.

Po svoj prilici bakalar. U plastičnoj kesi. Oko njega je bilo još kesa, pakovanja ribljih štapića, pilećih filea, šnicli, bobica. Svetlost se odbijala o ledene kristale na zidovima belim kao sneg. Ležao je u zamrzivaču.

≈

Markus je zurio u kuću i odbrojavao sekunde. Sedeo je pored prozora kada je začuo prasak i opazio da je u dnevnoj sobi nešto sevnulo. Posle je sve bilo tiho kao pre.

Markus je bio siguran da je ono bio pucanj iz pištolja - ali ko je pucao?

Bože, daj da je to bio Sin. Ne daj da su njega upucali.

Kada je izbrojao do sto, otvorila su se vrata osvetljene spavaće sobe.

Hvala ti, Bože, hvala, bio je to on!

Sin je vratio pištolj u torbu, sklonio dasku i stao da ubacuje plastične kese pune belog praška u torbu. Kada je završio, prebacio je torbu preko ramena i izašao iz sobe ne ugasivši svetlo. Ubrzo potom začuo se tresak ulaznih vrata i Markus ugleda kako Sin ide žurno prema kapiji. Zastao je, pogledao levo i desno, a zatim je krenuo niz ulicu u istom pravcu iz kojeg je naišao i onaj prvi put.

Markus se zavalio u krevet. Zurio je u tavanicu. Preživeo je! Pobio je zlikovce! Jer... valjda su ono bili zlikovci? Nego šta. Markus je bio strašno ushićen. Znao je da te noći neće moći da zaspi.

≈

Silvester je shvatio da su se zalupila ulazna vrata. Malo koji zvuk je dopirao kroz debele zidove zamrzivača, ali osetio je vibracije od jakog treska vratima. Konačno.

Mobilni telefon očigledno nije imao domet u zamrzivaču, pa je posle trećeg pokušaja Silvester odustao. Sada je već osećao bolove, ali mu se i prispavalo. Ali kao da mu hladnoća nije dozvoljavala da zaspi. Prislonio je dlanove uz poklopac, gurnuo. Osetio je nalet panike kad ga nije odmah otvorio. Gurnuo je jače. I dalje nije uspevaio da otvori. Setio se da guma dobro dihtuje, samo treba da gurne malo jače. Odupreo se o poklopac, gurnuo iz sve snage. Ni da mrdne. Tad mu sinu. Klinac je zaključao zamrzivač.

Sada panika nije došla kao nalet, već se sručila na njega kao lavina.

Silvester je pokušavao da dođe do daha, ali trudio se da ne otvori ona vratanca u svojoj glavi na koja će pokuljati tama, *prava* tama. Razmišljaj. Čuvaj ta vratanca u glavi i razmišljaj.

Noge. Pa naravno. Noge su stoput jače od ruku. Nogama je mogao da digne i preko dvesta kila, a rukama je iz benča dizao tek sedamdeset pet. Uostalom, to je samo bravica na zamrzivaču pravljenjena da susedi ne krađu jedni drugima meso i bobice, a ne da zaustavi velikog, očajnog čoveka koji želi *da izađe*. Silvester se pomeri poleđuške. Bilo je taman dovoljno prostora, samo ako savije noge u kolenima i prisloni stopala na poklopac...

Ali nije uspeo da savije noge.

Naprосто ga nisu slušale. Baš su mu gadno utrnule. Pokuša još jednom. Uzalud, kao da su se raskopčale od mozga.

Uštinuo se za cevanicu. Pa za butinu. Vratanca u glavi zaškripaše. Ne! Nemoj da razmišljaš. Ali bilo je prekasno. Rupa u albumu, krv. Metak ga je pogodio u kičmu. Zato ga nije bolelo. Silvester se opipa po stomaku. Mocar od krvi. Ali kao da je dodirnuo tuđe telo.

Bio je oduzet.

Bar od stomaka naniže. Zamahnuo je rukama ka poklopcu, ali nije vredelo - jedina vrata koja su se otvorila bila su ona u njegovoj glavi, ona koja ga je otac učio da ne sme otvoriti. Ali sada su se provalila i Silvester je znao da će umreti kao u svojim košmarima. Zaključan i sam. U mraku.

Dvadeset šesto poglavlje

„Pravo nedeljno jutro“, reče Elsa gledajući kroz prozor automobila.

„Slažem se“, reče Simon usporavajući. Pogledao ju je iskosa pitajući se koliko je od tog nedelnog jutra zapravo videla, da li je primetila kako je Dvorski park ozeleneo posle jučerašnje provale oblaka. Da li je uopšte videla Dvorski park kad su prošli pored njega.

Elsa je izrazila želju da posete Šagalovu izložbu na Hevikodenu, a Simon je podržao tu sjajnu ideju. Samo je morao da svrati do jednog bivšeg kolege koji je živeo u Šilebeku, što im je bilo i usput.

Na Starom Dramenskom putu mesta za parkiranje bilo je napretek. Drevne, dostojanstvene vile delovale su prazno u sezoni odmora. Tu i tamo se vijorila pokoja zastava na ambasadama.

„Neću dugo“, reče Simon pa izađe iz auta. Došao je do adrese koju je pronašao na internetu. Ime je ugledao u vrhu interfona.

Dvaput je zvonio i već bio spreman da odustane kada se začu ženski glas.

„Da?“

„Je l' Fredrik tu?“

„Ovaj... ko ga traži?“

„Simon Kefas.“

Nije progovarala, ali Simon je čuo da je rukom prekrila mikrofon na slušalici. Onda se ponovo oglasila. „Sad će da siđe.“

„Okej.“

Simon je čekao. Bilo je rano i običan svet je još spavao. Od prolaznika je video samo jedan par njegovih godina. Izgledali su kao da idu u takozvanu nedeljnu šetnju. Šetnju u kojoj je polazna tačka ujedno i odredište. Muškarac je nosio kapu za golf i kaki pantalone nepoznatog porekla. Tako su se oblačili starci. Simon se pogleda u staklo na kapiji od hrastovog drveta. Kapa za golf, kaki pantalone. Nedeljna odeća.

Načekao se, verovatno je probudio Fredrika. Ili njegovu ženu. Ili

šta god da mu je ova bila. Simon se okrenu prema autu. Elsa je gledala pravo u njega. Mahnuo joj je. Nije mu odmahнула. Kapija se otvorila.

Fredrik je nosio farmerke i majicu. Stigao je i da se istušira - gusta kosa mu je bila mokra i zalizana.

„Otkud ti?“, reče. „Šta...?“

„Hajde da se malo prošetamo.“

Fredrik pogleda svoj teški sat. „Vidi, imam...“

„Posetio me je Nestor sa svojim narko-kartelom“, reče Simon dovoljno glasno da ih je onaj stariji par sigurno čuo. „Ali možemo o tome da porazgovaramo i gore, sa tvojom... gospođom?“

Fredrik pogleda Simona, pa zatvori vrata za sobom.

Krenuli su pločnikom. Fredrikovi koraci u jpankama odjekivali su između okolnih fasada.

„Ponudio mi je pozajmicu o kojoj sam pričao s tobom. I *samo* s tobom, Fredriče.“

„Nisam se čuo ni sa kakvim Nestorom.“

„Nemoj mi se praviti da ne znaš na kojeg Nestora mislim, kad obojica vrlo dobro znamo to ime. O tome koliko se zaista poznaješ s njim i bolje je da lažeš.“

Fredrik zastade na mostu za pešake. „Vidi, Simone, potpuno je nemoguće da ti sredim tu pozajmicu internim putem. Pa sam se obratio nekome izvan. Zar mi nisi to i tražio? Najiskrenije?“

Simon oćuta.

Fredrik uzdahnu. „Vidi, Simone, samo sam hteo da ti pomognem. Najgore što je moglo ispasti iz toga jeste da dobiješ ponudu koju svejedno možeš odbiti.“

„Najgore je“, poče Simon, „što taj ološ sad misli da me može držati u šaci. Konačno, jer im dosad to nikad nije pošlo za rukom. Tebe imaju u šaci, Fredriče, ali mene nikad nisu.“

Fredrik se osloni na ogradu. „Možda je upravo to tvoj problem, Simone. Zato i nisi imao karijeru kakvu zaslužuješ.“

„Moja nepotkupljivost?“

Fredrik se osmehnu. „Tvoj temperament. Nemaš takta. Čak i kad neko hoće da ti pomogne, ti ga izvredaš.“

Simon je odozgo posmatrao napuštene koloseke pretekle iz doba Zapadne železnice. Ni sam nije znao zašto, ali mu je delovalo ujedno melanholično i nekako utešno što je jarak još bio tu. „Verovatno si

čitao u novinama o trostrukom ubistvu u Starom gradu.“

„Naravno“, reče Fredrik. „Samo o tome i pišu. Čitava Centrala se digla na noge. Jesu li vama dali da se igrate?“

„Ne, takav zalogaj i dalje ljubomorno čuvaju. Jedan od ubijenih je i Kale Farisen. Jesi li čuo za njega?“

„Ne bih rekao. Ali ako već Jedinica za ubistva ne učestvuje, zašto sad ti...“

„Zato što je Farisen svojevremeno sumnjičen za ubistvo ove devojke.“ Simon pruži Fredriku sliku koju je ištao iz izveštaja. Ovaj je proučavao blede lice azijskih crta. Na osnovu njega bilo je očigledno da je mrtva, nije bilo potrebno videti ostatak tela.

„Pronađena je u jednom dvorištu, namešteno je da izgleda kao smrt od predoziranja. Petnaest godina, najviše šesnaest. Bez dokumenata, nikad nije otkriveno ko je bila i odakle je došla. I kako je ušla u zemlju. Verovatno u kontejneru iz Vijetnama. Jedino što se pouzdano zna jeste da je bila trudna.“

„A, čekaj, sećam se tog slučaja. Zar nije na kraju neko priznao?“

„Jeste. Kasno i krajnje neočekivano. Ali ono što sam hteo da te pitam jeste postoji li nekakva veza između tvog uglednog klijenta Iversena i Kalea?“

Fredrik slegnu ramenima i pogleda ka zalivu. Onda odmahnu glavom. Simon je ispratio njegov pogled ka šumi katarki u marini za brodiće. U „brodiće“ se danas svrstavalo sve što je manje od fregate.

„Znaš li da je onaj koji je priznao ubistvo devojke u međuvremenu pobegao iz zatvora?“

Fredrik ponovo odmahnu glavom.

„Želim ti prijatan doručak“, reče Simon.

≈

Simon se nalaktio na zakrivljeni pult garderobe u galeriji na Hevikodenu. Sve je bilo zakrivljeno. I funkcionalističko. Čak i stakleni zidovi između prostorija bili su zakrivljeni i verovatno funkcionalistički. Posmatrao je Elsu, a ona Šagala. Izgledala je tako sićušno, manje i od Šagalovih figura.

Možda su svi ti zakrivljeni zidovi stvarali optičku varku kao u Ejmsovoj sobi.

„Dakle, posetio si tog Fredrika samo da bi mu postavio to jedno

pitanje?“, upita Kari, koja se tu stvorila dvadeset minuta pošto ju je nazvao. „Pritom mi kažeš da si...“

„Da, znao sam da će odgovor svakako biti odričan“, reče Simon. „Ali morao sam se i lično uveriti da laže.“

„Valjda znaš da je, suprotno televizijskim serijama, jako teško utvrditi kad neko laže?“

„Ali Fredrik nije samo 'neko'. Imam iskustva sa njegovim laganjem, znam da ga prepoznam.“

„Šta, taj Fredrik Ansgar je neki patološki lažov?“

„Nije. Laže samo kad mora, ne radi to iz prirodne sklonosti ili zarad zabave.“

„Aha. Pa kako onda znaš da laže?“

„Shvatio sam tek kad smo radili na jednoj velikoj istrazi u Ekokrimu.“ Učinilo mu se da se Elsa malo zagubila, pa se nakašljao da ga čuje gde je. „Lagao je, ali nisam mogao to da dokažem“, nastavio je. „Bio je jedini ekonomista u istrazi i mi nismo umeli da ispitamo sve njegove tvrdnje. Počelo je od sitnica, slučajnosti, ali s vremenom je postalo upadljivo. Nekad nas ne bi obavestio o nečemu, nekada bi nas direktno dezinformisao. Jedino sam ja posumnjao. I s vremenom naučio da prepoznam kad laže.“

„Kako?“

„Jednostavno. Po glasu.“

„Po glasu?“

„Laganje nosi emotivni naboj. Fredrik nije imao problem sa rečima, logikom i govorom tela kad laže. Ali nije uspevaao da kontroliše glas koji odražava njegova osećanja. Intonacija bi mu postala nekako neprirodna, i sam bi čuo da ga odaje taj akcenat laži. Zato kad mu se postavi direktno pitanje na koje mora bezočno da slaže, Fredrik izbegava da progovori, već samo klimne ili odmahne glavom.“

„A ti si ga pitao zna li za vezu između Kalea Farisena i Iversenovih.“

„A on je slegnuo ramenima kao da ne zna ništa o tome.“

„Dakle, lagao je.“

„Tako je. A kada sam ga pitao zna li za bekstvo Sonija Lofthusaa, odmahnuo je glavom.“

„Nije li to malo previše jednostavno?“

„Jeste, ali Fredrik je vrlo jednostavan čovek koji samo malo bolje poznaje tablicu množenja od drugih ljudi. Nego, evo mog zadatka za tebe. Proveri sve presude Soniju Lofthusu. Vidi ko je još sumnjičen u tim istragama.“

Kari Adel klimnu. „U redu. Nije kao da sam imala bolje planove za vikend.“

Simon se osmehnu.

„A ta istraga u Ekokrimu“, počeo Kari. „O čemu se tu radilo?“

„Prevare“, odvratio Simon. „Izbegavanje poreza, velike svote, velika imena. Izgledalo je kao da će se okomiti na istaknute biznismene i političare, a možda nas čak odvesti i do glavnog zakulisnog igrača.“

„Koga?“

„Blizanca.“

Kari se strese. „Čudan nadimak, moram priznati.“

„Priča o njemu je još čudnija.“

„Znaš li kako se čovek stvarno zove?“

Simon odmahnu glavom. „Provlačila su se razna imena. Toliko imena da je tip potpuno anonimn. Kad sam počeo da radim u Ekokrimu, živeo sam u naivnom uverenju da su najkrupnije zverke ujedno i najvidljivije. Ali zapravo je vidljivost obrnuto srazmerna značaju. Tako nam je Blizanac i tog puta umakao - zahvaljujući Fredrikovim lažima.“

Kari polako klimnu. „Misliš li da je Fredrik Ansgar bio krtica?“

Simon odlučno odmahnu glavom. „Kad je Fredrik stigao u policiju, krtica je već uveliko vršljala. On je bio samo pion u toj igri. Ali nesumnjivo bi napravio još veću štetu da mu se ukazala prilika. Zato sam ga zaustavio.“

Kari ga iznenađeno pogleda. „Prijavio si Fredrika Ansgara direktoru policije?“

„Nisam. Ponudio sam mu da se tiho povuče ili ću u protivnom izaći sa ono malo dokaza što sam imao. To nije bilo dovoljno za istragu ili otkaz, ali bi mu zauvek potkresalo krila i zamrzlo karijeru. Zato je pristao.“

Kari je zaigrala žila na čelu: „Pustio si... pustio si ga tek tako da ode?“

„Otarasili smo se trule voćke, a policija je ostala neukaljana. Da, pustio sam ga da ode.“

„Ali ne možeš tek tako pustiti nekog da prođe nekažnjeno.“

Čuo je ogorčenost u njenom glasu. Ne mari. „Fredrik je sitna riba, svejedno bi nekako izvrdao. Nije se čak ni pretvarao da mu se ne sviđa ponuda. Zapravo misli da mi duguje.“

Simon je pogleda. Naravno, sve je to bio pokušaj da je isprovocira. I izazvao je reakciju u prvi mah. Ali sada je izgledalo kao da ju je prošlo, kao da je otkrila samo još jedan razlog da napusti tu branšu.

„Pa koja je priča o Blizančevom nadimku?“

Simon slegnu ramenima. „Kažu da je imao jednojajčanog brata blizanca. Kada im je bilo jedanaest godina, Blizanac je dve noći zaredom sanjao kako ubija svog brata. A pošto su bili jednojajčani blizanci, zaključio je da i brat isto to sanja. Pitanje je bilo samo ko će koga preduhitriti.“

Kari pogleda Simona. „Ko će koga preduhitriti“, ponovila je.

„Izvini me sad“, reče Simon pa potrča za Elsom, koja se opasno približavala jednom staklenom zidu.

≈

Fidel Lae je spazio auto, ali ga nije i čuo. Takvi su ti novi automobili - bešumni. Kada vetar duva iz pravca puta, preko močvare i prema njegovom imanju, možda bi još i čuo krckanje makadama pod gumama ili visok broj obrtaja pri pogrešnom prebacivanju u brzinu na malim uzbrdicama. Inače je Fidel morao da se oslanja na svoj vid. Bar kad je reč o automobilima. Sa pešacima i životinjama bilo je drugačije, tu je raspolagao najboljim alarmnim sistemom na svetu - devet dobermana u boksovima. Tih devet kuja svake godine su kotile štenad koja su se prodavala za po dvanaest soma. To je bila zvanična delatnost Fidelove uzgajivačnice, prodaja čipovanih kerova sa garancijom protiv genetskih anomalija i pedigreima registrovanim u Norveškom kinološkom savezu.

Ali drugi deo uzgajivačnice krio se dublje u šumi.

Dve kuje i jedan mužjak. Ti nisu nigde bili registrovani. Dogo argentino. Dobermanke su ih se plašile kao samog đavola. Šezdeset pet kilograma čiste agresije i bespogovorne odanosti prekrivene kratkom albino dlakom zbog koje je Fidel svakoj jedinki ubacio u ime reč *ghost* - duh: kuje su se zvale *Ghost Machine* i *Holy Ghost*, a mužjak je bio *Ghost Buster*. Doduše, vlasnici su štenad mogli da zovu kako god

hoće kada plate za njih. Cena od sto dvadeset soma odražavala je kako retkost te pasmine i njen urođeni ubilački instinkt, tako i činjenicu da je ona bila zabranjena u Norveškoj i brojnim drugim zemljama. A budući da njegovi kupci nisu bili tvrdi na paru niti naročito opterećeni norveškim zakonom, nije bilo u izgledu da će ta cena opadati - naprotiv. Stoga je Fidel te godine boksove pomerio još dublje u šumu kako se lavež ne bi čuo sa imanja.

Pošto je makadamski put vodio samo do njegovog imanja, Fidel pođe prema kapiji u susret onom automobilu. Kapija je uvek bila zaključana, ali ne zato što je postojala opasnost da dobermanke pobegnu, već da zaustavi neželjene goste. A pošto su svi gosti osim kupaca bili neželjeni, Fidel je u jednom ormariću sa spoljne strane kućice uz kapiju držao modifikovanu *Mauzerovu* pušku M98. U glavnoj kući bilo je i vrednijeg oružja, ali sa mauzerkom je uvek mogao da se vadi na lov pošto losovi nisu bili retka pojava u obližnjoj močvari. Bar kad vetar ne duva iz pravca boksova sa argentinskim utvarama.

Stigao je do kapije u istom trenutku kada se i auto sa oznakama rentakara parkirao pred njom. Vozač očigledno nije bio navikao na taj model vozila, to je Fidel čuo još sa puta, a sada mu je trebalo vremena da ugasi farove, brisače i, konačno, sam motor.

„Šta je?“, upita Fidel osmatrajući tipa koji je izašao iz auta. Duks sa kapuljačom, mrke cipele. Došao je iz grada. Naravno, dešavalo se da Fidelu neko bane na svoju ruku i bez prethodnog dogovora, ali je to bila retka pojava, nije Fidel kačio bilborde uz put kao druge uzgajivačnice. Tip priđe kapiji, ali Fidel nije pokazao nikakvu nameru da mu je otvori.

„Treba mi pas.“

Fidel namaknu kačket na lice. „Žao mi je, džabe si dolazio. Sa potencijalnim vlasnicima mojih pasa razgovaram samo po preporuci. Tako stoje stvari. Doberman nije pas za svakoga, treba mu vlasnik koji zna u šta se upušta. Zovi u ponedeljak.“

„Ne treba mi doberman“, reče tip gledajući Fidelu preko ramena i preko boksova sa onih devet zakonitih pasa dalje, ka šumi. „A dolazim po preporuci Gustava Rovera.“ Pokazao je Fidelu vizitkartu. *Roverov servis za motocikle*. Rover. Fidel je pamtio imena i lica pošto se nije tako često susretao sa ljudima. Tako se setio i bajkera sa zlatnim

zubima koji je tu dolazio sa Nestorom da kupi štene argantina.

„Rekao mi je da takav pas pomaže kad beloruska kućna pomoćnica hoće da ti pobegne.“

Fidel se počea po bradavici na ručnom zglobu. Pa otvori kapiju. Tip sigurno nije pandur, pošto oni nisu smeli da ulaze u kriminalne radnje poput kupovine švercovanih pasa, to bi im poništilo čitavu istragu. Tako je bar Fidelu rekao advokat.

„Imaš li...?“

Klimnuvši, tip zavuče ruku u džep duksa i otud izvadi podebeo svežanj. Hiljadarki.

Fidel otvori ormarić i iz njega izvadi mauzerku.

„Nikad se ne odvajam od nje“, obrazložio je. „Ako bi mi ijedan pobegao...“

Do boksova su išli dobrih deset minuta, a poslednjih pet čulo se neprekidno režanje.

„Gladni su, treba da ih nahranim“, reče Fidel prećutavši kraj te rečenice: tobom.

Psi su besno kidisali na žičanu ogradu čim su ih ugledali. Kad doskoče na zemlju, zatreslo bi se pod nogama. Znao je na kojoj su dubini ukopani stubovi, ali mogao je samo da se nada da je ta dubina dovoljna. Boksovi nemačke proizvodnje imali su metalno dno kako terijeri, jazavičari, lovački i drugi psi skloni kopanju ne bi mogli da pobegnu, kao i limenu nadstrešnicu koja je štitila pse od kiše, a okolinu od eventualnog bekstva najokretnijih.

„Najopasniji su ovako u čoporu“, počeo Fidel. „Tada slede vođu, *Ghost Busters*, to je ovaj najveći.“

Kupac samo klimnu posmatrajući pse. Fidel je znao da su ga razjapljene čeljusti oivičene blistavobelim, obalavljenim zubima koji su virili iz bledocrvenih desni sigurno uplašili. Jebiga, i njega su plašili. Znao je da bi, ukoliko bi pridobio bar jednog, po mogućstvu ženku, on postao glavni.

„Važno je da štenetu odmah staviš do znanja ko je gazda. Imaj na umu da će u svakom izlivu dobrote i popuštanju videti tvoju slabost. Neželjeno ponašanje se mora kazniti i to je tvoj zadatak. Kapiraš?“

Kupac se okrenu prema Fidelu. Sa nekakvim čudno odsutnim osmehom na licu ponovio je: „Moj zadatak je da kaznim neželjeno ponašanje.“

„Tako je.“

„Zašto je onaj kavez prazan?" Kupac je uperio prst u boks pored onog gde su bili psi.

„Pre sam imao dva mužjaka. Da sam ih držao u istom boks, jedan od njih dvojice bi morao da umre.“ Fidel izvadi privezak s ključevima. „Ako hoćeš da vidiš štenad, njihov boks je ovamo...“

„Samo mi reci još nešto...“

„Da?“

„Da li odgrizanje lica jednoj devojci spada u željeno ponašanje?“

Fidel zastade. „A?“

„Da li je željeno ponašanje kad iskoristiš psa da joj odgrize pola lica zato što je pokušala da pobegne iz ropstva, ili to ipak treba kazniti?“

„Vidi, pas samo sledi svoj instinkt, ne možeš ga kažnjavati za nešto što...“

„Ne mislim na pse, nego na vlasnike. Šta misliš, da li bi ih trebalo kazniti?“

Fidel ga osmotri izbliza. Da nije ipak pandur? „Naravno, ako je došlo do nesrećnog slučaja...“

„Nije to bilo slučajno. Posle je vlasnik toj devojci prerezao grkljan i bacio je u šumu.“

Fidel stegnu kundak svoje mauzerke. „Ne znam ništa o tome.“

„Ali ja znam. Vlasnik se zove Hugo Nestor.“

„Vidi, jesi li ti došao po psa ili nisi?“ Fidel odignu za nekoliko pedalja cev puške koja je dotad bila uperena u zemlju.

„A psa je uzeo od tebe. Štaviše, kupio je više njih. Zato što ti prodaješ pse koji se mogu iskoristiti za takve stvari.“

„Šta ti znaš o tome?“

„Znam podosta. Dvanaest godina sam sedeo u kavezu i slušao takve priče. Jesi li se nekad zapitao kako li je u kavezu?“

„Vidi...“

„Vreme je da saznaš.“

Fidel nije stigao ni da podigne pušku, a ovaj drugi ga je već obgrlio stežući mu ruke uz telo tom silinom da mu je ispumpao dah. Jedva začuvši žestok lavež, uzgajivač polete u vazduh. Ovaj drugi se prevalio unatraške i pao vukući nad sobom Fidela u luku. Ali kada je Fidel tresnuo o zemlju glavom i ramenima, ovaj tip se izmigoljio i popeo na

njega. Grabeći za vazduhom, Fidel je pokušavao da se iskobelja. A onda se ukipio ugledavši cev pištolja.

Četiri minuta kasnije Fidel je pratio ovoga pogledom kako odlazi. Izgledalo je kao da hoda po vodi dok je šljapkao kroz maglu i močvaru. Fidel zavuče prste u ogradu pored debelog katanca. Zatvoren. Iz susednog boksa *Ghost Buster* ga je ležeći posmatrao. Onaj tip je nasuo Fidelu vode u njegovo čanče i ubacio mu četiri konzerve pseće hrane. A oduzeo je Fidelov mobilni, ključeve i novčanik.

Fidel vrisnu, na šta mu se beli gadovi odmah pridružiše zavijanjem. Iz psećeg boksa duboko u šumi, gde ih sigurno niko neće čuti ni videti.

U pičku materinu!

Tip je otišao, zavladao je neobična tišina. Negde zakrešta ptica i prve kapi kiše udariše o limeni krov.

Dvadeset sedmo poglavlje

Simon je tog ponedjeljka u osam sati i osam minuta izjutra stigao u Jedinicu za ubistva misleći na tri stvari. Na Elsu koja je u kupatilu ispirala oči nesvesna da je Simon posmatra iz spavaće sobe. Na Kari kojoj je možda uvalio previše posla za vikend. I na to koliko mrzi otvorene kancelarije, naročito posle razgovora sa jednim Elsinim prijateljem, arhitektom, koji mu je objasnio da se, uprkos popularnom mitu, tako ne štedi prostor, jer se zbog buke moraju napraviti tolike prostorije za sastanke i hodnici da ispadne skuplja dara nego mera.

Prišao je Karinom stolu.

„Vidim, poranila si“, reče.

Pogledalo ga je blago izgužvano, bunovno lice. „Dobro jutro i tebi, Simone Kefase.“

„Hvala, takođe. Jesi li otkrila nešto?“

Kari se zavalila u stolici. Čak i kroz njeno zevanje Simonu se učini da prosijava samozadovoljstvo.

„Kao prvo, istražila sam vezu između Iversena i Farisana. Nema tu ničeg. Kao drugo, prečešljala sam presude Soniju Lofthusu i eventualne druge osumnjičene u tim istragama. Lofthus je osuđen za ubistvo neidentifikovane devojkice, verovatno poreklom iz Vijetnama, koja je umrla od predoziranja i za čiju je smrt policija isprva sumnjičila Karija Farisena. Ali Soni Lofthus je služio kaznu i za ubistvo Olivera Jovića, Srbina sa Kosova i dilera koji je tek počeo da se probija na tržištu kada je pronađen mrtav sa flašicom koka-kole u grlu.“

Simon napravi grimasu. „Prerezana arterija?“

„Ne, cela flašica mu je bila nabijena niz grlo.“

„Niz grlo?“

„Sa grličem naglavačke. Da bolje sklizne. Toliko su mu je duboko nagurali da su mu zubi udarali u dno.“

„Otkud znaš...“

„Videla sam slike. U Narkoticima su isprva mislili da je to interna

poruka drugim konkurentima da ne smeju zagristi prevelik zalogaj koke.“ Kratko je pogledala Simona, pa pojasni: „Koke, kao kokaina.“

„Hvala, poznata mi je ta terminologija.“

„Pokrenuta je istraga, ali ona nije odvela nikud. Iako je nisu zatvorili, malo šta su otkrili pre nego što je Soni Lofthus priveden zbog ubistva one Azijatkinje. Naime, on je tom prilikom priznao i da je ubio Jovića. Prema transkriptu saslušanja, Lofthus se sa Jovićem sastao u parku da reguliše dugovanja, ali Lofthus nije imao novca, a Jović mu je zapretio pištoljem. Na to se Lofthus bacio na Jovića i oborio ga na zemlju. Policiji je valjda to zvučalo realno jer je Lofthus nekad trenirao rvanje.“

„Hm.“

„Ali zanimljivo je što je na onoj flašici pronađen otisak prsta.“

„I?“

„Nije Lofthusov.“

Simon klimnu. „A kako je Lofthus to objasnio?“

„Da je flašicu pokupio iz obližnje kante za otpatke. Rekao je da narkomani stalno to rade.“

„Ali?“

„Narkomani ne skupljaju prazne flaše za kauciju. Trebalo bi im previše vremena da na taj način dođu do novca za dnevnu dozu. Osim toga, u izveštaju piše da je u pitanju otisak palca i da je skinut sa dna flašice.“

Simon je već uvideo na šta cilja, ali nije želeo da je prekida. „Mislim, ko još pije držeći dno flašice? S druge strane, ako je nekome nabija niz grlo...“

„Misliš da se policija tada toga nije setila?“

Kari slegnu ramenima. „Mislim da policija i inače ne daje prioritet dilerskim obračunima. A pošto taj otisak ionako nisu pronašli u bazi, kad im se već serviralo priznanje za slučaj koji već neko vreme nisu uspeli da razreše...“

„Poklonili su se, zahvalili, zatvorili istragu i nastavili sa svojim životima?“

„Pa tako vi radite, zar ne?“

Simon uzdahnu. *Vi.* Pročitao je u novinama da je poverenje u policiju bilo u blagom porastu posle događaja u proteklih nekoliko godina, ali i dalje je bilo tek malo veće nego poverenje u Železnice. *Vi.*

Sigurno je bila presrećna što je već jednom nogom iskoračila iz te otvorene kancelarije.

„Dakle, imamo dva ubistva za koja je osuđen Soni Lofthus, a koja su povezana sa trgovinom narkoticima. Misliš da je on nekakav profesionalni žrtveni jarac?“

„Zar ti ne misliš?“

„Možda. Ali i dalje ništa ne povezuje njega ili Farisena sa Agnetom Iversen.“

„Tu je i ovo treće ubistvo“, reče Kari. „Eva Mušand.“

„Žena brodovlasnika“, reče Simon razmišljajući o kafi iz automata. „To je u nadležnosti policijske uprave okruga Buskerud.“

„Tako je. Pretesterisan vrh lobanje. Soni Lofthus je i za to bio osumnjičen.“

„Kako to? Zar nije bio na služenju kazne kada se to desilo?“

„Ne, bio je na odsustvu. Nalazio se nedaleko od poprišta ubistva. Čak je u blizini tela pronađena vlas kose koja se može povezati sa njim.“

„Zezaš“, reče Simon zaboravljajući na kafu. „Pa valjda bi pisalo u novinama. Ubica odranije poznat policiji, pa takve naslove najviše vole.“

„Rukovodstvo istrage u Buskerudu rešilo je da to ne objavljuje“, reče Kari.

„Zašto?“

„Pitaj njega.“

Kari pokaza i Simon tek tad spazi visokog čoveka širokih pleća koji se vraćao iz carstva automata za kafu sa šoljom u ruci. Iako je bio topao letnji dan, nosio je debeo vuneni džemper.

„Henrik Vestad“, reče pridošlica pružajući ruku. „Viši inspektor Policijske uprave u Buskerudu. Vodim istragu o Evi Mušand.“

„Zamolila sam ga jutros da svrati“, reče Kari.

„Iz Dramena, usred jutarnjeg špica“, primeti Simon rukujući se sa Vestadom. „Vrlo smo zahvalni.“

„Pre jutarnjeg špica“, odvrati Vestad. „Ovde smo od pola sedam. Mislio sam da o toj istrazi nema šta mnogo da se priča, ali tvoja koleginica je vrlo temeljna.“ Glavom je pokazao ka Kari sedajući preko puta nje.

„Dakle, zašto niste objavili da ste pronašli dlaku iz kose već

osuđivanog ubice?“, upita Simon posmatrajući sa zavišću kako ovaj prinosi šolju kafe usnama. „Time biste takoreći objavili i da ste rešili slučaj. Policija obično ne prikriva dobre vesti.“

„Istina“, reče Vestad. „Posebno ako imamo u vidu da je vlasnik te dlake priznao ubistvo prilikom prvog saslušanja.“

„Pa šta se onda desilo?“

„Desio se Lejf.“

„Lejf?“

Vestad polako klimnu. „Mogao sam već posle prvog saslušanja sve da objavim, ali nešto mi nije štimalo. Nešto u njegovom... nastupu. Pa sam sačekao. Na drugom saslušanju je povukao priznanje tvrdeći da ima alibi. Izvesnog tipa po imenu Lejf koji ima nalepnicu Dramena na plavom volvou i za kojeg je, iz nekog razloga, zaključio da ima problema sa srcem. Uporedio sam podatke o kupcima volvoa u Dramenu sa kardiološkim odeljenjem Centralne bolnice u Buskerudu.“

„I?“

„Lejf Krognes, star pedeset tri godine. Živi na Konerudu u Dramenu i odmah je prepoznao tipa kada sam mu pokazao sliku. Sreli su se na odmorištu pored starog puta koji ide paralelno sa novim Dramenskim putem. To je, znaš, jedno malo izletišta sa klupama i stolovima. Lejf Krognes se tog dana malo vozikao po suncu, ali onda je zaseo nekoliko sati na tom odmorištu jer ga je spopao nekakav neobičan umor. Tamo je obično pusto pošto svi idu novim putem, a uz to ima i dosta komaraca. Kako bilo, tog dana je za drugim stolom zatekao još dvojicu. Sedeli su isto satima ne progovarajući, kao da nešto čekaju. A onda je jedan pogledao na sat i rekao da mogu krenuti. Tip sa slike se u prolazu nagnuo prema Lejfu, pitao ga kako se zove i rekao mu da poseti lekara zbog problema sa srcem. Potom ga je ovaj drugi odvuкао do automobila, a Lejf je zaključio da se radi o psihijatrijskom pacijentu kog su izveli da se malo prožeta.“

„Ali mu nešto nikako nije dalo mira“, ubaci se Kari. „Otišao je lekaru koji je otkrio srčanu manu i smesta ga zadržao na lečenju. Zato je Lejf dobro upamtio taj slučajni susret na vidikovcu pored starog puta za Dramen.“

Otišao *lekaru* - ko još tako kaže u svakodnevnom govoru, pomisli Simon.

„Aha“, reče Vestad. „Lejf Krognes kaže da mu je taj momak spasao

život. Ali nije to glavno. Glavno je što se prema izveštaju patologa ubistvo Eve Mušand dogodilo u vreme dok su oni sedeli na tom vidikovcu.“

Simon klimnu. „A ona dlaka? Jeste li proverili kako je dospela na mesto zločina?“

Vestad slegnu ramenima. „Kao što rekoh, osumnjičeni ima alibi.“

Simon primeti da Vestad ni u jednom trenutku nije izgovorio ime tog osumnjičenog. Nakašljao se: „Dakle, može izgledati kao da je ta dlaka podmetnuta. A ako je odsustvo ugovoreno da bi se smestilo Soniju Lofthusu, onda su i čuvari iz Države umešani. Je l' zbog toga ništa ne objavljujete?“

Henrik Vestad odgurnu kafu na Karin sto. Izgleda da mu se više nije dopadala. „Naređeno mi je da ćutim“, reče. „Mom nadređenom su odozgo naložili da se okanemo toga dok oni sve ne provere.“

„Hoće da raspoložu svim činjenicama pre nego što skandal izađe na videlo“, reče Kari.

„Nadajmo se da je samo to posredi“, tiho će Simon. „Dobro, Vestade, zašto si nam ovo ispričao iako si dobio naređenje da ćutiš?“

Vestad ponovo slegnu ramenima. „Teško je kad samo ti znaš. A kad mi je Kari rekla da saraduje sa Simonom Kefasom... Pa, na glasu si kao čovek od integriteta.“

Simon pogleda Vestada. „Naravno, znaš da je to samo drugi naziv za bundžiju.“

„Znam“, odvrati Vestad. „Ne bunim se ja. Samo neću da budem jedini koji zna.“

„Ovako se osećaš sigurnije?“

Vestad po treći put slegnu ramenima. Sad kad je sedeo, delovao je nekako niže, skrušenije. A uprkos onom debelom džemperu, izgledalo je kao da se smrzava.

≈

U dugačkoj sobi za sastanke vladao je potpuni muk.

Hugo Nestor nije skidao pogled sa stolice u dnu stola.

Visok naslon od kože belog bivola bio je okrenut ka njima.

Čovek u toj stolici zahtevao je objašnjenje.

Nestor podiže pogled ka slici iznad tog naslona. Prikazivala je raspeće. Groteskno, krvavo, previše detaljno. Raspeti je imao dva roga

na čelu i crvene, užarene oči. Izuzev toga, sličnost je bila očigledna. Prema glasinama, autor je tu sliku stvorio nakon što mu je čovek iza tog naslona odsekao dva prsta zbog dugova. To sa prstima bilo je tačno, Nestor je i sam prisustvovao događaju. Osim toga, pričalo se da je sliku u roku od dvanaest sati po njenom izlaganju čovek iza naslona konfiskovao. Zajedno sa slikarevom jetrom. Ta glasina nije bila tačna. Prošlo je osam sati, a uzeli su mu slezinu.

Što se tiče naslona od bivolje kože, Nestor nije mogao da potvrdi niti opovrgne glasine da je čovek iza naslona platio trinaest i po hiljada dolara za mogućnost da ulovi i ubije belog bivola, svetu životinju Lakota Sijuks Indijanaca, da ju je ubio iz samostrela, da je životinja preživela sa dve strele u srcu i da je čovek iza naslona naposljetku zajahao životinju tešku pola tone i slomio joj vrat svojim butnim mišićima. Doduše, Nestor nije imao razloga da sumnja ni u tu glasinu. Razlika u težini između tog čoveka i životinje i nije baš prevelika.

Hugo Nestor odvrati pogled sa slike. Pored njega i čoveka iza bivolje kože, u sobi su bila još trojica. Nestor se promeškoltio u odelu, osetio je da mu se znojava košulja zalepila za leđa. Nestor se retko znojio, ne samo zato što je izbegavao sunce, nekvalitetnu vunu, vežbanje, vođenje ljubavi i druge fizičke napore, već i zato što je, ako je verovati njegovom lekaru, imao nekakav urođeni problem sa termoregulacijom zahvaljujući kojoj je ostatak sveta lučio znoj. Čak i pri velikim naporima, Nestor se ne bi oznojio, ali bi rizikovao da se pregreje. Bila je to nasledna falinka koja mu je samo potvrdila ono što je oduvek znao - da mu njegovi navodni roditelji uopšte nisu pravi roditelji i da su snovi o kolevcu u nekom gradu koji ga je podsećao na slike Kijeva iz sedamdesetih bili više od snova - njegova najranija sećanja.

Ipak, sada se znojio. Preznojavao se iako je imao dobre vesti.

Čovek iza naslona nije pobesneo. Nije siktao zbog ukradenog novca i droge iz kancelarije Kalea Farisena. Nije vrištao kako im je uspelo da Silvester tek tako propadne u zemlju, nestane. Nije ni urlao zašto, jebote, još nisu uhvatili malog Lofthusa. Iako su svi znali šta je u igri. Postojala su četiri moguća scenarija, od kojih tri nikako nisu valjala. Prvi loš scenario: Agnetu Iversen, Kalea i Silvestera ubio je Soni i nastaviće da ubija sve sa kojima su sarađivali. Drugi loš

scenario: policija hapsi Sonija, ovaj priznaje i otkriva ko stoji iza ubistava zbog kojih je on ležao u zatvoru. Treći scenario: bez Sonijevog priznanja, policija hapsi Ingvea Mušanda zbog ubistva žene, ovaj puca pod pritiskom i sve istrtlja.

Kada im se Mušand obratio sa izjavom da njegovu nevernu suprugu treba ubiti, Nestor je pretpostavio da traži usluge profesionalnog ubice. Međutim, Mušand je insistirao da mu se ne uskrati to zadovoljstvo, ali mu je trebalo da neko drugi preuzme odgovornost jer će kao odbačeni suprug biti prvi na meti istrage. Sve se to dalo izvesti za odgovarajuću cenu, u ovom slučaju tri miliona kruna. Razumna dnevnicu za doživotnu robiju, rekao je Nestor, a Mušand se složio. Kasnije, dok je Mušand pripovedao kako će vezati kurvu, prisloniti joj testeru na čelo i gledati je pravo u oči dok joj bude rezao glavu, Nestoru su se nakostrešile dlake na vratu od mešavine zgražavanja i ushićenosti. Sve su organizovali sa Arildom Frankom. Uskladili su odsustvo na odgovarajućoj lokaciji i poslali sa njim Frankovog vernog, korumpiranog i dobro plaćenog zatvorskog čuvara, jednog osobenjaka sklonog debeljucama iz Kaupanga koji je sve pare trošio na kokain, večita dugovanja i kurve tako gadne i debele da bi normalno one trebalo da plaćaju za usluge, a ne obratno.

Četvrti i jedini valjan scenario bio je jednostavan: pronaći momka i ubiti ga. Trebalo je da bude jednostavno. I već uveliko obavljeno.

Ipak, sada je čovek iza naslona progovorio svojim dubokim šapatom. I od tog glasa se Nestor preznojavao. Preko belog naslona zahtevao je od Nestora objašnjenje. To je bilo sve. Objašnjenje. Nestor se nakašlja u nadi da se u njegovom glasu neće čuti strah, strah koji nikad ne bi izostao kada bi se obreo u istoj prostoriji sa velikim.

„Vratili smo se u kuću da potražimo Silvestera. Pronašli smo samo rupu od metka u praznoj fotelji. Proverili smo sa našim čovekom u centrali *Telenora*, ali njihove bazne stanice nisu uhvatile signal Silvesterovog telefona još od ponoći tog dana. Što može značiti dve stvari: ili mu je Lofthus razmontirao telefon, ili se telefon nalazi negde gde nema dometa. U svakom slučaju, postoji opasnost da Silvester više nije živ.“

Stolica u dnu stola polako se okrenula i na njoj se ukazala prilika pljunuta onoj sa slike iznad naslona. Ogromno telo, mišići koji su kipeli pod sakoom, visoko čelo, staromodni brkovi, jake obrve iznad

varljivo sanjivog pogleda. Hugo Nestor pokuša da presretne taj pogled. Nestor je ubijao žene, muškarce i decu, gledajući ih pritom pravo u oči i ne trepnuvši. Naprotiv, želeo je da u njima uoči strah od smrti, svest o onome što će uslediti, uvid koji čovek na samrti stekne na pragu onog sveta. Kao ona Beloruskinja kojoj je prerezao grkljan kada su se ostali popišmanili. Gledao je njen molećiv pogled opijen mešavinom sopstvenih osećanja, besom zbog predavanja i slabosti ostalih i te žene. Opijen od uzbuđenja što drži nečiji život u svojim rukama, što sam određuje da li će - i kada - izvesti radnju kojom će se ovaj okončati. Mogao joj je produžiti život za još jednu sekundu ili dve. Ili tri. Ili pak ne. Sve je zavisilo od njega. Činilo mu se da je to najbliže seksualnom uzbuđenju o kojem su svi ostali neprekidno pričali, o odnosu koji je on sam povezivao sa blagom nelagodnom i mučnim pokušajima da se ponaša kao svi normalni ljudi. Negde je pročitao da je jedna u sto osoba aseksualna. To ga je činilo izuzetkom. Ali ne i nenormalnim. Naprotiv, on je mogao da se usmeri na ostvarenje svih svojih želja, izgradnju imena, ugleda i izazivanje strahopoštovanja bez rasipanja pažnje i energije na tu zavisnost od seksa kojoj su svi drugi podlegli. Nije li to bilo racionalno, pa otud i normalno? On je bio normalan čovek koji se ne plaši smrti, već ona u njemu budi radoznalost. Osim toga, vesti koje je donosio velikome bile su *dobre*. Ipak, Nestor nije uspeo da mu gleda u oči duže od pet sekundi pre nego što je oborio pogled. Jer u njemu je bilo nečeg hladnijeg i od smrti i od uništenja. Prokletstvo. Obećanje da će ti duša koju imaš biti oduzeta.

„Ali imamo dojavu gde se mali krije“, reče Nestor.

Veliki čovek izvi markantnu obrvu. „Ko vam je dojavio?“

„Koko. Distributer droge koji je donedavno živeo u prihvatilištu Ila.“

„To je onaj luđak sa šilom, ne?“

Nestor nikad nije saznao kako veliki dolazi do svih tih informacija. Nikad se nije pojavljivao na ulicama, Nestoru nikad niko nije rekao da je razgovarao sa njim, a kamoli da ga je video. Ipak, znao je sve i tako je oduvek bilo. U vreme krvice to je još i bilo razumljivo, imao je pristup svemu što se dešava u policiji. Ali pošto su ubili Aba Lofthusa kada je zapretio da će sve raskrinkati, nekako je prestalo i krvičarenje. Otad je prošlo skoro petnaest godina i Nestor se pomirio sa tim da

nikad neće saznati ko je bio krtica.

„Pričao je o nekom klincu koji se pojavio u Ili sa toliko novca da je na licu mesta isplatio dug njegovog cimera“, reče Nestor sa pažljivo uvežbanim naglaskom naglašavajući ono što je njemu zvučalo kao istočnoslovensko r. „Dvanaest hiljada u kešu.“

„Niko u Ili ne plaća tuđe dugove“, reče Kurjak, jedan matorac u čijoj je nadležnosti bio uvoz devojaka.

„Upravo tako“, složi se Nestor. „A to je učinio iako ga je cimer optužio da mu je ukrao minđuše. Pa sam se setio...“

„Setio si se novca iz Kaleovog sefa“, prekide ga veliki. „A i kod Iversenovih je pokraden neki nakit, ne?“

„Upravo tako. Posetio sam Kokoa da mu pokažem sliku Sonija Lofthusa. Potvrdio mi je da je to bio on. Imam čak i broj sobe - 323. Pitanje je samo kako ćemo ga...“ Nestor je sklopio prste coknuvši kao da gustira sinonime za „ubiti“.

„Nećemo moći da uđemo“, reče Kurjak. „Bar ne neopaženo. Tamo je zaključano i sve vrvi od osoblja i kamera.“

„Možda bi neki stanar mogao da obavi taj posao umesto nas“, predloži Vos, nekadašnji šef obezbeđenja koji je dobio otkaz zbog umešanosti u uvoz i trgovinu anaboličnim steroidima.

„Ne možemo to da prepustimo narkosima“, reče Kurjak.

„Lofthus ne samo da je umakao našim, valjda kompetentnim ljudima, već je po svoj prilici i smaknuo jednog od njih.“

„Pa šta ćemo onda?“, upita Nestor. „Da ga sačekamo na ulici? Smestimo snajperistu preko puta? Zapalimo prihvatilište i pozatvaramo izlaze?“

„Ne zajebavaj, Hugo“, reče Vos.

„Ja se nikad ne zajebavam, imaj to na umu.“ Nestor oseti da mu je vrelina oblila lice. Vrelina, ali ne i znoj. „Ako ga se ne dočepamo pre policije...“

„Dobra ideja.“ Te dve reči bile su tek jedva čujan šapat, ali su tu prostoriju protresle poput groma.

Nastupio je muk.

„Kako?“, naposletku će Nestor.

„Da ga se *ne* dočepamo pre policije“, reče veliki.

Obazrevši se ne bi li se uverio da nije jedini koji ne razume, Nestor upita: „Kako to misliš?“

„Mislim upravo tako“, prošapta veliki pa se kratko osmehnu preusmerivši pogled na jedinu osobu koja je dotad ćutala: „Ti razumeš na šta mislim, ne?“

„Razumem“, odvrati ovaj. „Momak će završiti u Državi. Možda će - kao i njegov otac - dići ruku na sebe?“

„Dobro je.“

„Onda ću se postarati za dojavu policiji“, reče ovaj podigavši bradu da izvuče kožu vrata iz uštirkanе kragne pod zelenom uniformom.

„Nije neophodno, ja ću se postarati za policiju“, reče veliki.

„Zaista?“, upita Arild Frank zbunjeno.

Veliki se sad obratio svima za stolom: „A šta ćemo sa onim svedokom u Dramenu?“

„Leži u bolnici, na kardiološkom odeljenju“, reče neko dok je Nestor ponovo piljio u sliku.

„I šta ćemo s tim?“

Samo je piljio.

„Šta moramo“, odvrati dubok glas.

Piljio je u Blizanca obešenog o krst.

≈

Vešanje.

Marta je sedela na tavanu.

Zurila je u onu gredu.

Drugima je rekla da će tu proveriti kako je obavljen posao sa arhivama. Nije ni sumnjala da je valjano, a nije ni marila za to. Nije marila ni za šta. Samo je mislila na njega, Stiga, što je ujedno bilo i krajnje banalno ali i tragično. Zaljubila se. Nikad nije mislila da je stvorena za jaka osećanja. Naravno, zaljubljujivala se Marta i ranije onoliko puta, ali nikad nije bilo ovako. Bilo je leptirića u stomaku, ushićenja, izoštrениh čula i upaljenih obraza. Ali ovo... ovo je bila bolest. Nešto joj je zahvatilo telo i sada je upravljalo svim njenim mislima i postupcima. Zaljubljena. Kako tačna reč. Kao zaražena ili zagubljena. Nešto na šta ona ne utiče, nešto neželjeno, destruktivno.

Da li se isto desilo i ženi koja se obesila na tom tavanu? Da li se i ona zaljubila u čoveka za koga je u dubini duše znala da se nalazi na pogrešnoj strani? Da li je i ona bila toliko slepa usled zaljubljenosti da je u sebi preispitivala šta je stvarno pogrešno, a šta ispravno i

pokušala da dođe do moralnog opravdanja koje je u skladu sa tom divnom zarazom? Marta je za vreme doručka ponovo obišla sobu 323. Još jednom je proverila patike. Đonovi su mirisali na deterdžent. Ko još pere đonove novih patika ako nema šta da krije? I zašto ju je to ispunilo tolikim očajanjem da je morala ovamo da pobegne? Gospode, pa ona čak i *želi* da bude s njim.

Zurila je u gredu.

Ali nije htela da postupi kao ona. Da ga potkaže. Ne bi to mogla. Morao je postojati nekakav razlog, nešto što Marta ne zna. Nije on bio takav. Marta se na svom poslu svakodnevno susretala sa lažima, izbegavanjima i zaobilaženjima stvarnosti da naposljetku nikog nije smatrala onim za šta se izdaje. Ali u jedno je bila sasvim sigurna: Stig nije hladnokrvni ubica.

Znala je da tako misli zato što je zaljubljena.

Prekrila je lice rukama, osećajući da joj suze naviru. Nemo je grcala. Želeo je da je poljubi, i ona je želela njega da poljubi. I sada to želi, ovde, sada, odmah, da se utopi u tom ogromnom, predivnom, vrelom okeanu emocija. Da se ufiksa, da zarije špric, doživi fleš, da zahvali i da kune.

Začula je plač. Naježila joj se koža na ruci. Zurila je u voki-toki. Tužan, neumoljiv plač bebe.

Poželela je da ga ugasi, ali nije. Sada je plač zvučao nekako drugačije, kao da je dete uplašeno doziva. Bilo je to ono isto dete, uvek isto dete. Njeno dete, izgubljeno dete. Zarobljeno u praznom prostoru, u ništavilu, pokušava da se vrati kući. A niko ne želi niti može da mu pomogne, jer niko ne zna šta je, a svi se plašimo onog što ne razumemo. Marta je slušala plač, bio je sve glasniji. A onda voki-toki zakrča i začu se histeričan povik:

„Marta! Marta! Javi se...“

Trgla se. Šta se desilo?

„Marta! Uleteli su, sa mitraljezima! Gde si, zaboga!“

Uzela je voki-toki, pritisnula dugme za govor.

„Šta je bilo, Marija?“ Pustila je dugme.

„Maskirani su, u crnom, imaju štitove i nekakve puške, znaš koliko ih je! Siđi odmah!“

Marta ustade i potrča ka vratima. Njeni hitri koraci odjekivali su niz stepenice. Silovito je otvorila vrata ka drugom spratu. Tad se nađe

oči u oči sa čovekom u crnom koji je u nju uperio cev kratke puške ili automatskog pištolja. Još trojica su stajala pred vratima sobe 323. Dvojica su između sebe držali kratkog ovna za razvaljivanje vrata.

„Šta...?“, poče Marta, ali je čovek sa automatskim pištoljem prekide prinoseći prst tamo gde su mu se ispod crne fantomke verovatno nalazile usne. Zastala je na sekund dok joj nije sinulo da je taj glupi pištolj jedina prepreka na njenom putu.

„Hoću da vidim nalog za pretres. Smesta! Nemate pravo da...“

Ovan uz tresak pogodi vrata ispod kvake. Treći čovek ih odškrinu, pa unutra baci nešto nalik na dve ručne bombe. Gospode, neće valjda... ? Iza vrata blesnu tako jako svetlo da senke policajaca zaigraše po zidovima već jarko osvetljenog hodnika. Od jačine praska Marti su se zapušile uši. Potom su jurnuli unutra.

„Gospođice, vratite se odakle ste došli!“

Prigušene reči dolazile su iz pravca policajca koji je stajao ispred nje. Verovatno ih je uzviknuo.

Marta je još nekoliko sekundi zurila u njega. Prepoznala je na svima crne uniforme i pancire Specijalne jedinice. Onda je ustuknula do vrata ka stepeništu. Tamo se oslonila na zid. Preturala je po džepovima. Vizitkartu je pronašla tamo gde ju je i ostavila - u zadnjem džepu. Kao da je znala da će joj ustrebat. Okrenula je broj ispod imena.

„Da?“

Glas je neobično precizan merač temperature. Simon Kefas joj je zazvučao nekako umorno ili uznemireno. Ali ne i ushićeno, što bi se inače očekivalo u slučaju ovako velikog i dramatičnog hapšenja. Osim toga, zvuci u pozadini nisu joj ličili na Ilu ili ulicu ispred. Ipak, bio je negde gde je velika gužva.

„Upali ste ovde“, rekla je. „Sa sve ručnim bombama.“

„Molim?“

„Ovde Marta Lijan iz Centra Ila. Vaši specijalci su nas napali.“

U pauzi koja je usledila, Marta je čula u pozadini glas sa razglasa kako izgovara da taj-i-taj dođe u šok. Glavni inspektor bio je u bolnici.

„Odmah dolazim“, rekao je.

Kada je prekinula vezu, Marta otvori vrata i uđe u hodnik. Čula je krčanje voki-tokija. Onaj tip smesta uperi pištolj u nju. „Hej, šta sam ja rekao!“

Sa njegovog voki-tokija oglasio se robotizovani glas: „Izvodimo ga.”

„Pucaj ako moraš, ali ja sam ovde odgovorno lice i nisam videla nikakav nalog za pretres”, odbrusi mu Marta zaobilazeći ga.

Istog trenutka ugledala ih je kako izlaze iz sobe 323. Stavili su mu lisice, sa obe strane ga je držao po jedan specijalac. Na sebi je imao samo malo preširoke, bele gaće, delovao je neobično ranjivo. Uprkos razvijenoj muskulaturi izgledao je nekako mršavo, skrušeno, dotučeno. Iz jednog uha curila mu je krv.

Podigao je pogled. Pravo ka njoj.

A onda su je samo zaobišli na putu ka izlazu. Prošlo je.

Marta odahnu.

≈

Beti je dvaput pokucala, a onda je master ključ-karticom otključala vrata apartmana. Kao i obično, odugovlačila je. Ukoliko je gost ipak bio unutra, trebalo je izbeći eventualnu neprijatnu situaciju. Takva je bila politika hotela *Plaza* - zaposleni ne treba da vide i čuju ono što ne treba da se vidi ili čuje. No to nije bila i Betina politika. Naprotiv. Majka joj je uvek govorila da će nadrljati zbog svoje radoznalosti. I bila je u pravu, više nego jednom. Ali na poslu recepcionerke hotela Beti je ta osobina išla naruku - niko nije bolje od nje umeo da nanjuši prevaranta. To joj je takoreći postala uža specijalnost, da raskrinka goste koji su se nameračili da tu odsednu, najedu se i napiju a da posle ne plate. Pritom je Beti bila proaktivna, nikad nije krila svoje ambicije. Na poslednjem sastanku osoblja šef ju je pohvalio što je diskretno oprezna i što su za nju interesi hotela uvek na prvom mestu. Rekao joj je da će daleko dogurati, recepcija je za takve kao ona bila tek usputna stanica.

Apartman je bio među najvećima u hotelu, sa dnevnom sobom i pogledom na ceo grad. Kuhinjica, šank, kupatilo i zasebna spavaća soba sa sopstvenim kupatilom. Iz tog kupatila sada je Beti čula da se gost tušira.

Prijavio se pod imenom Fidel Lae i novac mu očigledno nije predstavljao problem. Nosila mu je odelo marke „tiger“ kupljeno ranije tog dana na Bogstadskom putu, po hitnom postupku poslato krojaču na doterivanje i zatim taksijem dopremljeno do hotela. U

sezoni bi taj posao obavljao unajmljeni pottrčko, ali sada, usred leta, bilo je dovoljno pusto da takve poslove obavljaju recepcioneri. A Beti se smesta prijavila za ovaj zadatak. Nije sumnjala ni na šta konkretno. Tog gosta primila je ona i platio joj je za dve noći unapred, što prevarant *nikad* ne bi uradio. Neke druge stvari su joj, međutim, škripale. Nije izgledao kao tip koji iznajmljuje luksuzan apartman, već pre kao neko ko odseda na ulici ili u hostelu. Tokom čekiranja delovao je nekako nenaviknuto i otud usredsređeno, kao da nikad nije živeo u hotelu, ali je proučio u teoriji kako to treba da izgleda. Osim toga, platio je kešom.

Beti otvori plakar u dnevnoj sobi. Tamo su već visile dve košulje i kravata, takođe marke „tiger“ i verovatno kupljene u istoj prodavnici. Na donjoj polici dva para novih, crnih cipela. Na ulošku je pisalo *Vass*. Pored odela stajao je i visok, mekan kofer na točkiće. Bio je takoreći njene visine, takve kofere viđala je mahom zimi - u njih se mogao smestiti snoubord ili daska za surfovanje. Poželela je da raskopča rajsferšlus, ali je umesto toga samo blago gurnula kofer. Bio je prazan. Pored njega nalazila se i jedina stvar u tom plakaru koja nije izgledala sasvim novo. Crvena torba za sportsku opremu na kojoj je pisalo *Rvački klub Oslo*.

Zatvorivši plakar, prišla je otvorenim vratima spavaće sobe i viknula prema kupatilu: „Gospodine Lae! Gospodine Lae, izvinite!“

Čula je da se unutra gasi tuš. Narednog trenutka na vratima se ukazalo lice zalizane, mokre kose sa penom za brijanje na bradi i obrvama.

„Okačila sam vam odelo u ormar. Rečeno mi je da imate i poštu za slanje.“

„A, da. Mnogo vam hvala. Možete li samo malo da sačekate?“

Beti priđe prozoru u dnevnoj sobi sa pogledom na Operu i fjord, red novih solitera načičkanih kao daske na ogradi.

Ekeberško brdo. Zgrada Poštanske štedionice. Gradska većnica. Šine koje se iz cele zemlje stiču u centralni nervni sistem koloseka zvani Glavna železnička stanica. Na velikom radnom stolu uočila je vozačku dozvolu. Nije bila izdata na Laeovo ime. Pored nje makaze i Laeova fotografija formata za pasoš sa upadljivim naočarima debelog, crnog okvira koje su joj zapale za oko još dok ga je čekirala. Na pisačem stolu nalazile su se i dve identične i očigledno sasvim nove

aktovke. Iz jedne je virio delić plastične kese. Zagledala se. Kesa je bila matirana ali providna. Unutra su se videli tragovi nečeg belog.

Zakoračila je unatraške da proviri u spavaću sobu. Vrata kupatila bila su odškrinuta, videla je s leđa gosta kako stoji pred ogledalom. Oko pasa je umotao peškir i sada se usredsredio na brijanje. Što znači da je imala vremena.

Pokušala je da otvori aktovku sa plastičnom kesom. Bila je zaključana.

Pogledala je na brojčanik. 0999.

Potom je pogledala drugu aktovku. 1999. Da nisu možda obe imale istu šifru za otvaranje? U tom slučaju, ona bi mogla biti 1999. Kao godina. Nečiji datum rođenja. Ili Prinsova pesma. U tom slučaju, druga aktovka je bila otključana.

Beti ponovo začu vodu iz kupatila. Umivao se. Ne bi smela...

Podigla je poklopac na drugoj aktovki. I zastala.

Bila je dupke puna svežnjeva sa novčanicama.

Začuse se koraci iz spavaće sobe i Beti žurno zatvori aktovku. U tri koraka je otrčala do ulaznih vrata. Srce joj je divljački lupalo.

Izašao je iz spavaće sobe i osmehnuo joj se. Ali nešto se na njemu promenilo. Možda joj se to učinilo zato što nije nosio naočare. Ili zbog onog krvavog parčeta papira iznad oka. Tek tad joj sinu šta je bilo drugačije. Izbrijao je obrve. Ko još *depilira* obrve? Osim, naravno, Boba Geldofa u filmu *Zid*. Ali on je lud. To jest, bar igra luđaka. Da li je i ovaj gost lud? Teško, luđaci ne idu okolo sa aktovkom punom novca, oni samo *misle* da imaju torbu punu novca.

Prišao je radnom stolu i otud izvadio mrku kovertu koju pruži Beti.

„Misliš li da ovo može da ode sa današnjom poštom?“

„Sredićemo da ode“, rekla je nadajući se da joj se ne čuje nervoza u glasu.

„Hvala, Beti.“

Dvaput je trepnula. A, pa da. Značka sa imenom.

„Želim vam prijatan dan, gospodine Lae.“ Beti se osmehnu hvatajući se za kvaku.

„Samo trenutak, Beti.“

Osmeh joj se zamrzao na licu. Video je da je otvarala onu aktovku, sad će je...

„Pretpostavljam da je... uobičajeno dati napojnicu za ovakve

usluge.“

Odahnula je. „Nema potrebe, gospodine Lae.“

Tek u liftu je shvatila da se preznojila. Zašto nikad ne može da obuzda svoju radoznalost? Kome bi uopšte i smela reći da je preturala po stvarima gostiju? I ko kaže da je protivzakonito nositi novac u aktovci? Posebno ako je neko policajac. Jer na mrkoj koverti pisala je adresa: *Dom policije. Grenlandslejre 44. Za Simona Kefasa.*

≈

Simon Kefas je razgledao sobu 323.

„Dakle, upali su vam specijalci?“, upita. „I odveli stanara sa donjeg kreveta. Izvesnog Jonija?“

„Jonija Pumu“, reče Marta. „Zvala sam jer sam mislila da si ti...“

„Ne, ovo nema nikakve veze sa mnom. A kako se zove Jonijev cimer?“

„Predstavio se kao Stig Berger.“

„Hm. A gde je sada on?“

„Ne znam. Niko ne zna. Policija se raspitivala kod svih. Nego, volela bih da znam ko je, kad već nisi ti, odgovoran za ovaj upad.“

„Ne bih znao“, odvrati Simon otvarajući ormar. „Ali specijalci se ne smeju koristiti bez odobrenja direktora policije, pa pitaj njega. Da li ova odeća pripada Stigu Bergeru?“

„Koliko je meni poznato.“

Učinilo mu se da je slagala. Znala je da je njegova. Podigao je plave patike sa dna ormara. Broj 43. Vratio ih je, zatvorio ormar i tek tada ugleda fotografiju na zidu. To mu je odagnalo i poslednje sumnje.

„Zove se Soni Lofthus“, reče Simon.

„Molim?“

„Jonijev cimer se zove Soni, a ovo je slika njegovog oca Aba Lofthusa. Otac je bio policajac, a sin je postao ubica. Dosad je ubio šestoro ljudi. Slobodno se žali direktoru policije, ali rekao bih da je prisustvo policije bilo sasvim opravdano.“

Opazio je da joj se lice zgrčilo, a zenice suzile, kao da je najednom izložena prejakoj svetlosti. Radnici u ovoj ustanovi navikli su na svašta, ali sigurno će ih šokirati ako čuju da su ugostili masovnog ubicu.

Simon čučnu i ugleda nešto ispod kreveta na sprat. Zavukao je

ruku.

„Šta je to?“, upitala je.

„Šok bomba“, odvrati Simon pokazujući joj predmet nalik na dršku sa guvernala bicikla. „Stvara snažan blesak uz prasak jačine oko 170 decibela. Nije opasna po život, ali je u stanju da privremeno ošamuti, ogluvi i oslepi metu tako da pripadnici specijalnih jedinica mogu da obave svoj zadatak. Ali ova nije aktivirana, tako da nije eksplodirala. Dešava se, čovek pogreši pod pritiskom. Zar ne?“

Pogledao je patike, a potom i nju. Međutim, uzvratila mu je postojanim pogledom. Ništa nije mogao da pročita.

„Moram da se vratim u bolnicu“, rekao je. „Pozovi me ako se opet pojavi.“

„Jesi li dobro?“

„Verovatno nisam“, odvrati Simon. „Ali žena mi je sad u bolnici. Može da oslepi.“

Pogledao je u svoje ruke. Požele da doda: *Baš kao i ja.*

Dvadeset osmo poglavlje

Hugo Nestor je obožavao Vermont. Bio je jedna od retkih kombinacija restorana, bara i noćnog kluba koja je uspela na sva tri polja. Klijentela je varirala od lepih i bogatih preko nelepih i bogatih do lepih i nebogatih - prava mešavina poznatih ličnosti, poluuspešnih finansijera i noćnih radnika iz sveta zabave. Uz dodatak uspešnih kriminalaca. U Vermontu su jednom tokom devedesetih pripadnici klana iz Tvejte sa saradnicima na polju transporta novca i pljačkanja banki i pošta poručivali boce od šest litara dom perinjona i - pošto u ono vreme norveške striptizete ipak nisu bile na nivou - tražili da im se u separee avionom iz Kopenhagena dopreme najbolje egzotične plesačice. Slamčicama su kokainom punili različite telesne šupljine tih striptizeta, a potom i svoje dok su im konobari donosili ostrige, tartufe iz Perigora i paštetu od gusaka koje su prošle otprilike isti tretman kao i oni sami. Ukratko, Vermont je bio mesto sa stilom i tradicijom. Mesto gde je Hugo Nestor sa svojim ljudima mirno mogao sedeti za ograđenim stolom i posmatrati propast sveta. Mesto gde su se ugovarali poslovi, gde su ljudi sa novcem mogli posećivati kriminalce bez bojazni da će agenti po Vermontu previše obraćati pažnju na to.

Stoga ono što je posetilac za njegovim stolom sada tražio nije bilo nimalo neobično. Kad je ušao, obazreo se i stao da se probija kroz masu pravo do njih, ali ga je Bu sprečio u pokušaju da prekorači crveno uže koje je ovičavalo njihovu teritoriju. Posle kraćeg razgovora sa Buom, ovaj je prišao Nestoru i šapnuo mu na uho:

„Treba mu Azijatkinja. Kaže da zastupa vrlo velikodušnog klijenta.“

Nestor izvi glavu u stranu, pa cugnu šampanjca. Prisvojio je Blizančevu izreku *Money can buy you champagne*.^{9a} „Je l' ti liči na drota?“

„Ne.“

„Ni meni. Nabavi mu stolicu.“

Tip je nosio odelo koje je izgledalo skupoceno, uštirkanu košulju i kravatu. Kao i upadljive, skupe naočare preko plavih obrva. Ne, pardon, tip *nije imao* obrve.

„Mora biti mlađa od dvadeset.“

„O čemu ti to?“, upita Nestor. „Zašto si ovde?“

„Moj klijent je prijatelj Ivera Iversena.“

Hugo Nestor ga detaljnije odmeri. Nije imao ni trepavice. Možda je, kao Hugov brat - *navodni* brat - imao sindrom *alopecia universalis*. Odsustvo dlaka na telu. U tom slučaju, pridošlica je nosio periku.

„Moj klijent se bavi špedicijom. Plaća kešom ili heroinom koji stigne pomorskim putem. Verovatno znate bolje od mene šta to govori o čistoći robe.“

Manje usputnih stanica. Manje posrednika koji ga mešaju.

„Pozvaću onda Iversena“, reče Nestor.

Tip odmahnu glavom. „Moj klijent podrazumeva maksimalnu diskreciju. Ni Iversen niti bilo ko drugi ne sme da sazna za ovo. To što Iversen sve priča svojim bliskim prijateljima, samo je njegov problem.“

A moguće i naš, pomisli Nestor. Ma ko je ovaj tip? Nije mu ličio na potrčka. Nekakav štićenik? Ili vrlo dobro upućen porodični advokat?

„Naravno, uviđam da direktno obraćanje od strane nekoga koga vidite prvi put u životu iziskuje dodatno osiguranje da će transakcija biti uspešna. Moj klijent je voljan da uveravanje u ozbiljnost potkrepi avansom. Šta kažete?“

„Kažem četiristo hiljada“, reče Nestor. „Samo sam rekao jednu cifru, i dalje nemam pojma o čemu govoriš.“

„Razume se“, odvrati tip. „To je sasvim izvodljivo.“

„U kojem roku?“

„Mislio sam večeras.“

„Večeras?“

„Sutra se rano ujutru vraćam za London. Avans je u mom apartmanu u *Plazi*.“

Nestor se zgledao sa Buom, a onda iskapi šampanjac u jednom gutljaju:

„Ne bih znao na šta ciljaš. Osim ako nas nisi upravo pozvao u tvoj apartman na piće.“

Tip se kratko osmehnu. „Upravo tako.“

≈

Prešli su ga čim su sišli u garažu. Dok ga je Bu držao, Nestor je tražio oružje ili bubice za prisluškivanje. Tip se nije protivio. Bio je čist.

Bu je povezao limuzinu do *Plaze*. Prešli su sa parkirališta iza hale *Spektrum* do nebodera u obliku staklene prizme koji se zvao hotel *Plaza*. Iz zastakljenog lifta posmatrali su grad.

Nestor je to oduvek tumačio metaforički - što se više penješ, ljudi su sve manji.

Bu je izvukao pištolj čim je tip otključao vrata apartmana. Doduše, Nestor nije imao razloga da očekuje zasedu - u tom trenutku nije bilo živih neprijatelja za koje bi znao. A policija je mogla slobodno da ga hapsi, nisu imali nijedan dokaz protiv njega. Ipak, obuzela ga je nekakva uznemirenost čije poreklo nije uspeo da utvrdi. To jest, pripisao ju je profesionalnom oprezu. I drugi u njegovoj branši mogli bi se naučiti da nikad ne spuštaju gard. Nije Nestor tek tako dospeo tu gde je.

Apartman nije bio loš. Imao je moćan pogled, to mu se moralo priznati. Tip je spustio dve aktovke na salonski stočić. Dok je Bu proveravao ostale prostorije, tip pređe za šank da pripremi piće.

„Izvolite“, reče pokazavši aktovke.

Nestor sede za stočić i otvori prvo jednu, potom i drugu.

Bilo je tu više od četiristo hiljada. Moralo je biti.

A ako je roba u onoj drugoj aktovci bila čista kao što je ovaj tvrdio, od nje se moglo kupiti čitavo jedno selo azijskih devojčica.

„Imaš li nešto protiv da upalim televizor?“, upita Nestor hvatajući se za daljinski upravljač.

„Samo izvoli“, odvrati tip muteći piće. Izgledalo je da nije baš navikao na to. U tom trenutku sekao je limun za tri džin-tonika.

Nestor je uključio kablovsku televiziju. Preskočio je sve dečje i porodične kanale dok nije stigao do pornića. Onda pojača zvuk i priđe šanku.

„Devojka ima šesnaest godina. Isporučićemo je na parkingu kod kupališta Ingirstrand sutra u ponoć. Parkiraćeš se i nećeš izlaziti iz auta. Jedan od nas će ti prići, sešće na zadnje sedište da prebroji pare. Onda će izaći sa parama, drugi će ti dovesti devojku. Jasno?“

Ovaj klimnu.

Nestor mu nije rekao ono što se ne govori, a to je da devojka ne stiže istim onim automobilom u kojem će otpremiti novac. Prvo novac napušta parking, tek onda stiže devojka. Isto kao i sa heroinom.

„A novac...“

„Još jednom, četiristo hiljada.“

„U redu.“

Izašavši iz spavaće sobe, Bu se zagleda u televizor. Voleo je da gleda, valjda svi to vole. Doduše, pornići su bili i korisni jer njihov krajnje predvidiv saundtrek koji se sastojao od stenjanja i uzvika tipa „*oh, my God*“¹⁰ i „*Fuck me good*“¹¹ u potpunosti onemogućava prislušivanje razgovora.

„Dakle, kupalište Ingirstrand, sutra u ponoć“, ponovi Nestor.

„Da nazdravimo?“, reče tip nudeći im čaše.

„Ne hvala, vozim“, odvrati Bu.

„Pa naravno.“ Tip se nasmeja i lupnu po čelu. „Može li koka-kola?“

Bu slegnu ramenima, a ovaj otvori limenku koka-kole, nasu je u čašu i iseče još jednu krišku limuna.

Nazdraviše, pa posedaše za sto. Na Nestorov znak, Bu uze prvi svežanj novčanica iz aktovke i stade da broji naglas. Iz limuzine je poneo torbu za novac - nikad nisu preuzimali ambalažu od klijenata jer su se u njoj mogli kriti odašiljači za praćenje novca. Tek kada je primetio da se Bu zabrojao, Nestor uvide da nešto ne valja.

Samo nije znao šta. Obazreo se. Jesu li to zidovi promenili boju? Pogleda svoju praznu čašu. Buovu. Advokatovu.

„Zašto ti nemaš limun?“, upita Nestor. I sopstveni glas dopirao je do njega kao iz daljine. Odgovor je stigao sa istog tog dalekog mesta:

„Alergičan sam na agrume.“

Bu više nije brojao, samo je oklembesio glavu nad novčanicama.

„Ti si nas drogirao“, zaključi Nestor mašivši se za nož u futroli na cevanici. Taman što je uvideo da se uhvatio za pogrešnu nogu, u susret mu naiđe postolje lampe. A onda je nastupila tama.

≈

Hugo Nestor je oduvek voleo muziku. Doduše, ne i onu galamu i detinjaste pesmice koje je pučanstvo nazivalo muzikom, već ozbiljnu muziku, za odrasle, misleće ljude. Riharda Vagnera. Hromatsku

lestvicu. Dvanaest polustepena čiji je odnos frekvencije bio jednak dvanaestom korenu iz dva. Čista matematika, harmonija, nemački poredak. Ali zvuk koji je sad čuo bio je sušta suprotnost muzici. Nered, odsustvo poretka, kaos. Kada je došao sebi, shvatio je da se nalazi u automobilu, zatvoren u nekakvu kutiju. Vrtelo mu se u glavi, bilo mu je muka, a ruke i noge bile su mu uvezane nečim grubim što mu se zarilo u meso. Verovatno onim plastičnim kaišićima kojim je ponekad i sam vezivao devojke. Kad se auto zatvorio, neko ga je podigao i tad shvati da se nalazi u koferu na točkiće. U poluuspravnom položaju vukao ga je preko nekog neravnog terena. Čulo se dahtanje njegovog otmičara. Nestor ga je dozivao, nudio finansijsko rešenje novonastale situacije, ali ovaj mu nije odgovarao. Čula se samo ona nemuzička, atonalna galama koja je postajala sve glasnija. Tek kada je ovaj spustio kofer i Nestor dospeo u ležeći položaj osetivši tle pod leđima, on shvati - pošto je uvideo gde se nalazi - da hladna voda koja je prodirala u kofer kvaseći mu odelo potiče iz močvare.

Psi. Kratak, odsečan lavež argentinskih pasa.

Samo mu nije bilo jasno o čemu se radi. Ko je taj tip, šta se dešava? Pokušava li da preotme tržište, da li je to isti onaj koji je ubio Kalea? Ali zašto ovako?

Rajsferšlus se otkopčao i Nestor zažmuri zaslepljen svetlošću baterijske lampe koja mu je bila uperena pravo u lice.

Neka ruka ga je ščepala i podigla na noge.

Nestor otvori oči i ugleda odsjaj cevi pištolja. Lavež je najednom prestao.

„Ko je bio krtica?“, upita glas iza lampe.

„Šta?“

„Policija je mislila da je Ab Lofthus krtica. Ko je stvarno bio krtica?“

Hugo Nestor je začkiljio spram svetlosti. „Ne znam. Slobodno pucaj, ne znam.“

„Ko onda zna?“

„Niko. Niko od naših. Možda neko u policiji.“

Snop svetlosti se spustio i Nestor ponovo ugleda onog advokata. Više nije nosio naočare.

„Moraš biti kažnjen“, rekao je. „Želiš li pre toga da olakšaš dušu?“

O čemu priča ovaj? Zvuči kao sveštenik. Da nema sve ovo veze sa

onim popom kojeg su koknuli? Sa onim korumpiranim, bednim pedofilom? Teško da je iko njega hteo da osveti.

„Ne grize me savest ni za šta“, odvrati Nestor. „Daj da to već jednom završimo.“

Bio je neobično smiren. Možda zbog produženog dejstva one droge. Ili zato što je već toliko puta zamišljao ovu situaciju, prihvatio je da će verovatno završiti ovako nekako, sa metkom u čelu.

„Čak ni zbog one umlaćene devojke kojoj si prerezao grkljan? Ovim nožem...“

Nestor trepnu ka odblesku svetlosti lampe na zakrivljenoj oštrici. Njegov nož.

„Nemoj...“

„Gde kriješ devojke, Nestore?“

Devojke? To li je, znači, tržište želeo da preotme. Nestor pokuša da se usredsredi, ali nije mu išlo. U glavi - magla.

„Obećavaš li da nećeš pucati ako ti kažem?“, upita svestan da bi mu potvrđan odgovor vredeo otprilike isto koliko i nemačka marka 1923. godine.

„Obećavam“, reče tip.

Pa zašto mu je Nestor ipak poverovao? Zašto je poverovao u obećanje tipa koji ga je lagao sve vreme otkako se pojavio u Vermontu? Verovatno se samo njegov glupavi mozak sada hvatao za poslednju slamčicu. Jer u toj noći, u uzgajivačnici usred šume, nije bilo ničeg drugog do tog idiotskog tračka nade da otmičar ne laže.

„Enerhauška ulica 96.“

„Mnogo ti hvala“, reče tip vraćajući pištolj za pojas.

Mnogo ti hvala?

Tip stade da prepisuje nešto sa žute samolepljive ceduljice u telefon. Displej mu je obasjao lice i Nestoru je zaista zaličio na sveštenika. Sveštenik koji ne laže. *A contradiction in terms*,¹² naravno, ali Nestor je bio ubeđen da postoje sveštenici koji *nisu svesni* svojih laži. Tip je još kucao. Poruka. Naposletku ju je poslao i vratio telefon u džep. Pogledao je Nestora.

„Nestore, učinio si dobro delo, možda će ih neko ipak spasti“, reče. „Mislio sam da to treba da znaš pre nego što...“

Pre nego što šta? Nestor proguta pljuvačku. Tip mu je obećao da ga neće ubiti i nešto u njegovom glasu nagnalo je Nestora da mu

poveruje. Stani! Obećao je da ga neće *upucati*. Svetlost baterijske lampe sada je obasjala katanac na boks. Ključ je ušao u katanac. Ponovo se oglasiše psi. Više nisu lajali, već su jedva čujno režali. Kontrolisano brujanje iz dubine njihovih utroba koje je postajalo sve glasnije, postepeno, kontrolisano, kao Vagnerov kontrapunkt. Nikakva droga više nije mogla obuzdati njegov strah, strah nalik na ledenu vodu iz creva iznad njegove glave. Ali mlaz nije uspevao da ga pomeri, onaj čovek ga je držao iznutra, bio je u njemu i ispirao mu glavu i telo tim mlazom. Nije mogao da pobjegne. Sam on, Nestor, držao je to crevo.

≈

Fidel Lae je zurio u tamu. Nije se pomerao niti dao glasa od sebe. Šćućurio se, pokušavao je da se ugreje, da kontroliše drhtanje. Prepoznao je glasove one dvojice. Jedan je pripadao čoveku koji se pojavio niotkuda i zaključao ga u taj boks pre više od dvadeset četiri sata. Otad Fidel gotovo ništa nije jeo, samo je pio vodu. I smrzavao se. Čak i u letnjoj noći hladnoća ti nagriza telo, okameni ga, satera u ćošak. Jedno vreme je dozivao u pomoć sve dok nije odrao grlo, sve dok mu krv umesto pljuvačke nije okvasila ždrelo, a voda umesto da olakša počela da peče kao alkohol.

Kada je začuo auto, ponovo je pokušao da vrisne. Suze su mu navrle na oči kada je shvatio da više nema glasa, da škripi kao gume kad pogrešno prebaciš u brzinu.

A onda su psi čuli da se neko približava. Ponadao se, pomolio. A kada je ugledao obris spram svetlog letnjeg neba, prepoznao je u njemu svog tamničara. Čovek koji je prethodnog dana lebdeo nad močvarom sada je išao poguren vukući nešto za sobom. Kofer. Sa živim čovekom unutra. Čovekom kome su ruke i noge bile tako jako svezane da je sad jedva stajao pred ulazom u boks pored Fidelovog.

Hugo Nestor.

Iako su stajali na samo četiri metra od Fidela, ovaj nije čuo šta pričaju. Onda je onaj čovek otvorio katanac, spustio Nestoru ruku na čelo kao da ga blagosilja, rekao nešto. I blago mu gurnuo čelo. Dežmekasti čovečuljak u odelu kratko vrisnu, polete unatraške i udari o vrata koja popustiše pod njegovim teretom. Čovek hitro ugura i Nestorova stopala u boks, pa zatvori vrata. Psi su oklevali. A onda

nekakav trzaj prođe kroz telo *Ghost Bustera* i on polete ka Nestoru. Za njim se baciše i druge dve bele pseće telesine. Bili su tako tihi da su se sasvim razgovetno čuli škljocaji čeljusti, zvuk kidanja mesa, gotovo radosno režanje i Nestorov vrisak. Usamljen, drhtav, neobično čist ton koji se vinuo ka svetlom nordijskom nebu po kojem su plesali insekti. A onda taj ton naglo utihnu i Fidel ugleda kako se još nešto vinulo uvis, nalik na roj, a potom ga pogodi pljusak sitnih, toplih kapljica i Fidel shvati šta je to, jer je i sam tokom lova umeo da prereže vratnu žilu još živom losu. Prekrio je lice rukavom od jakne i odvratio pogled. I čovek ispred ograde se takođe okrenuo. Ramena su mu podrhtavala. Kao da plače.

Dvadeset deveto poglavlje

„Kefase, kasno je“, reče lekar trljajući oči. „Idi kući, odspavaj, razgovaraćemo ujutru.“

„Neću“, odvrati Simon.

„Dobro.“ Lekar pokaza Simonu ka nizu stolica duž zida sterilnog bolničkog hodnika. Seo je i sam, malo počutao i onda se konačno nagnuo prema Simonu, na šta ovaj shvati da su vesti loše:

„Tvojoj ženi nije ostalo mnogo vremena. Da bi imala bilo kakve šanse za uspeh operacije, morala bi da ode pod nož u roku od nekoliko dana.“

„I vi ne možete ništa da učinite?“

Lekar uzdahnu. „Obično ne preporučujemo pacijentima da putuju u inostranstvo kako bi se podvrgli skupom zahvatu u privatnoj ustanovi, naročito kad je ishod ovako neizvestan. Ipak, u ovom slučaju...“

„Hoćeš reći, moram pod hitno da je pošaljem na kliniku *Hauel*?“

„Ništa vi *ne morate*. Slepí ljudi su u stanju da žive sasvim ispunjene živote uprkos svom hendikepu.“

Simon klimnu gladeći šok bombu koju je još nosio u džepu. Pokušao je da razmisli, ali mozak mu je pobegao u banalno razmatranje da li je hendikep dozvoljena reč. Zar se sada ne kaže invaliditet? Ili je pak ova reč - kao i prihvatilište - proglašena nepoželjnom? Stvari su se tako brzo menjale da više nije mogao ispratiti, reči su se u zdravstvenom i socijalnom sektoru kvarile brže od svežeg mleka.

Lekar se nakašlja.

„Ja...“, počeo Simon, ali začu pištanje mobilnog. Zgrabio ga je pozdravljajući priliku za pauzu. Bila je to poruka sa nekog nepoznatog broja.

Tekst je bio relativno sažet.

≈

Nestor drži devojke u Enerhauškoj 96. Požuri.

Sin

≈

Sin.

Simon okrenu jedan drugi broj.

„Vidi, Simone“, poče lekar. „Nemam vremena da...“

„Ne mari“, odvrati Simon pokazujući mu da umukne kada se uspostavila veza sa pospanim glasom na drugoj strani: „Falkejd.“

„Zdravo, Siverte. Ovde Simon Kefas. Okupi tvoju jedinicu za upad u Enerhaušku 96. Kad možete da stignete tamo?“

„Znaš li koliko je sati?“

„Nisam te to pitao.“

„Trideset pet minuta. Imaš li dozvolu od direktora policije?“

„Pontijus nije dostupan u ovom trenutku“, slaga Simon. „Ali opusti se, osnova za akciju specijalaca ima koliko hoćeš. Trgovina ljudima. Tu je vremenski faktor presudan. Samo idite, na moju odgovornost.“

„Nadam se da znaš šta radiš, Simone.“

Prekinuvši vezu, Simon pogleda lekara. „Hvala, doktore, razmisliću. Sad moram na posao.“

≈

Beti začu stenjanje čim su izašli iz lifta na poslednjem spratu.

„Je li moguće?“, upita Beti.

„Kablovska“, reče službenik obezbeđenja kojeg je povelala sa sobom. Iz susednih soba su se žalili pa je Beti rutinski zabeležila u dnevnik noćne smene: 2.13. *Žalba na buku u luks apartmanu 4*. Pozvala je telefonom taj apartman, ali se niko nije javio. Zato je potom okrenula obezbeđenje. Ignorišući znak *Do Not Disturb*¹³ na vratima, pokucali su iz sve snage. Sačekali. Ponovo kucali. Beti je cupkala.

„Nešto si nervozna“, reče tip iz obezbeđenja.

„Imam utisak da ovaj gost nešto muti.“

„Šta?“

„Šta ja znam, možda droga?“

Službenik obezbeđenja se uspravi spremajući pendrek, a Beti gurnu master ključ-karticu u bravu.

Otvorila je vrata.

„Gospodine Lae?“

U dnevnoj sobi nije bilo nikoga. Stenjanje je dopiralo iz pravca žene u crvenom kožnom korsetu koji je valjda predstavljao uniformu medicinske sestre. Zgrabivši daljinski sa salonskog stočića, Beti ugasi televizor, a službenik obezbeđenja pređe u spavaću sobu. One aktovke su nestale. Beti opazi prazne čaše i polovinu limuna na šanku. Limun se beše nekako sparušio, meso je poprimilo neobičnu smeđastu boju. Beti otvori plakar. Nestali su i odelo, veliki kofer i crvena torba. Najstarija fora hotelskih prevaranata bila je da okače *Do Not Disturb* znak na vrata i odvrnu televizor kako bi se činilo da su još tu. Ali ovaj je noćenje platio unapred. I već beše proverila - nije se zadužio ni u hotelskom restoranu i mini-baru.

„Ima neki tip u kupatilu.“

Okrenula se prema službeniku obezbeđenja koji je stajao na vratima spavaće sobe. Pošla je za njim do kupatila. Tamo je na podu ležao neki čovek. Grčevito je obgrlio klozetsku šolju obema rukama. Tek kada je prišla, shvatila je da su mu ruke svezane plastičnim kaišićima. Nosio je crno odelo, imao plavu kosu i izgledao je prilično drogirano. Pospano je trepnuo teškim kapcima.

„Odvežite me“, rekao je sa naglaskom čije poreklo Beti nije uspela da utvrdi.

Beti klimnu službeniku obezbeđenja, koji preseče plastični kaišić švajcarskim nožem.

„Šta se desilo?“, upitala je.

Čovek ustade, malo se zateturavši. Mučio se da usredsredi pogled. „Ma glupa igra“, promrmljao je. „Oдох sada...“

Službenik obezbeđenja mu se isprečio na vratima.

Beti pogleda po sobi. Nije bila načinjena nikakva materijalna šteta. Račun je plaćen. Zasad su imali samo prijavu zbog glasnog televizora. A pretili su im problemi sa policijom, galama u medijima i reputacija sastajališta sumnjivih elemenata u društvu. Šef ju je pohvalio što je diskretna, što joj je interes hotela na prvom mestu. Daleko će dogurati, recepcija je tek usputna stanica za njen soj.

„Pusti ga“, rekla je.

≈

Laša Gilberta je probudilo nekakvo šuškanje u žbunju. Okrenuo se i ugledao obris čoveka među granama i lišćem.

Neko je hteo da pokrade štek onog momka. Iskobeljavši se iz prljave vreće za spavanje, Laš ustade.

„Alo tamo!“

Čovek zastade. Okrenuo se. Bio je to momak, ali izgledao je sasvim drugačije. Ne samo zbog odela, već mu je i lice bilo nekako podbulo.

„Hvala što si pripazio na moje stvari“, reče momak pokazujući glavom na zavežljaj pod mišicom.

„Hm.“ Laš izvi glavu u stranu kao da će tako lakše identifikovati promenu. „Valjda nisi u nekakvom problemu, mali?“

„Nego šta sam“, odvrati ovaj osmehnuvši se, ali mu je osmeh sad bio nekako bled, usne su mu podrhtavale. Kao da je plakao.

„Treba li ti pomoć?“

„Ne, ali hvala.“

„Hm. Nećemo se ponovo sresti, a?“

„Ne, ne verujem. Lepo mi poživi, Laše.“

„Obećavam. A ti...“ Iskoračio je i spustio ruku momku na rame. „Ti poživi *dugo*. Obećavaš?“

Momak kratko klimnu. „Pogledaj ispod jastuka“, reče.

Laš se mahinalno osvrnu prema svom ležaju pod mostom. A kada se ponovo okrenuo, samo je s leđa opazio momka kako nestaje u mraku.

Vratio se do vreće. Ispod jastuka je zaista virila koverta. Podigao ju je. Na njoj je pisalo *Za Laša*. Otvorio ju je.

Laš Gilbert nikad ranije nije video toliko novca na jednom mestu.

≈

„Zar ne bi trebalo da su specijalci već stigli?“, upita Kari zevnuvši i pogledavši na sat.

„Trebalo bi“, odvrati Simon izviđajući. Parkirali su se negde na polovini Enerhauske ulice, broj 96 nalazio se na pedesetak metara ispred njih, preko puta. Bila je to bela, drvena dvospratnica, jedna od retkih koje su pošteđene kada je živopisni drveni ambijent Enerhaugena 1960. porušen da bi se tu izgradila četiri solitera.

Drvena kućica delovala je mirno u letnjoj noći i Simonu nikako nije išlo u glavu da je ona za nekoga predstavljala tamnicu.

„Malčice nas grize savest“, poče Simon. „Ali mislim da beton i staklo više odgovaraju čoveku našeg doba.“

„Molim?“

„Izjava direktora Građevinske zadruga u Oslu 1960.“

„Aha.“ Kari ponovo zevnu. Simon se pitao da li bi i njega malčice trebalo da grize savest zato što ju je izvukao iz kreveta usred noći. Neko bi rekao da njeno prisustvo u ovakvoj akciji i nije baš bilo neophodno. „Ali zašto još nisu stigli?“, upitala je.

„Ne znam“, odvrati Simon, a istog trenutka kabinu je osvetlio displej mobilnog telefona koji je ležao između sedišta. Pogledao je broj.

„Ali sad ćemo saznati“, dovršio je polako prinoseći telefon uhu. „Da?“

„Simone, ja sam. Niko neće doći.“

Simon je podesio retrovizor. Neki psiholog bi mu možda objasnio šta znači ta mahinalna reakcija na glas koji je čuo: prvo je pogledao u retrovizor, potom se osvrnuo.

„Zašto?“

„Zato što nužnost angažovanja specijalaca nije obrazložena i zato što nije bilo pokušaja da se stupi u kontakt sa nadležnima koji mogu autorizovati takvo angažovanje.“

„Pontijuse, ti ga možeš odobriti.“

„Mogu. Ali nisam.“

Simon opsova sebi u bradu. „Vidi...“

„Ne, vidi *ti*. Naredio sam Falkejdu da obustavi mobilizaciju. Njegovi ljudi moraju malo da se odmore. U šta si se ti upetljao, Simone?“

„Osnovano pretpostavljam da se u Enerhauškoj 96 drže zarobljenici. Da budem iskren, Pontijuse, to...“

„Lepo je biti iskren, Simone. Naročito kad pričaš sa vođom specijalaca.“

„Nisam imao vremena da raspravljam. Jebote, nemam ni sad vremena. Nekad si verovao u moju procenu.“

„Dobro je što to kažeš u prošlom vremenu, Simone.“

„Znači, više mi ne veruješ?“

„Prokockao si sve svoje pare. Pa i ženine. Šta mi to govori o tvojoj proceni, a?“

Simon zaškrguta zubima. Nekad se nije unapred znalo ko će od njih dvojice pobediti u svađi. Ko će imati najbolje ocene, ko će zbariti najlepšu žensku. Jedino se unapred znalo da su obojica kaskali za onim trećim. Kojeg više nije bilo. A iako je ovaj razmišljao brže i bolje od ostalih, prednost Pontijusa Para bila je u tome što je uvek razmišljao najduže.

„Pričaćemo o tome sutra ujutru“, zaključio je direktor policije sa samouverenošću koja je dovela dotle da svi misle kako Pontijus Par sve najbolje zna. Svi, uključujući i Pontijusa. „Ako imaš dojavu za kuću u kojoj su zarobljene žrtve trgovine ljudima, neće ona nestati preko noći. Idi kući, naspavaj se.“

Simon otvori vrata od auta i izađe mahnuvši Kari da ne mrda. Zatvorio je vrata, krenuo niz ulicu tiho govoreći u telefon:

„Ne mogu da čekam, Pontijuse. Ovo je hitno.“

„Zašto tako misliš?“

„Zato što sam imao dojavu.“

„Kakvu dojavu?“

„Stigla mi je poruka na mobilni od... nepoznatog izvora. Idem sam.“

„Molim? Ni govora! Simone, stani. Čuješ li me? Jesi li tu?“ Simon pogleda telefon, pa ga ponovo prisloni uz uho. „*Procena policajca na licu mesta*. Sećaš li se, Pontijuse, kad su nas učili da ona uvek vredi više od naređenja neupućenih?“

„Simone! Već je dovoljan kaos u ovom gradu. Političari i mediji nas pritiskaju zbog onih ubistava. Nemoj da skačeš niz vodopad. Dogovoreno? Simone!“

Simon prekide vezu. Ugasivši telefon, otvorio je prtljažnik i otključao sanduk sa oružjem. Otud je izvadio sačmaricu, pištolj i kutije sa municijom. Pokupivši i dva neprobojna prsluka iz prtljažnika, vratio se u auto.

„Upadamo“, reče pružajući Kari sačmaricu i prsluk. Pogledala ga je. „Jesi li se ti to sad čuo sa direktorom policije?“

„Jesam“, reče Simon proveravajući šaržer pištolja glock 17. Gurnuo ga je nazad u dršku.

„Možeš li da mi dodaš lisice i šok bombu iz pregrade?“

„Šok bombu?“

„Plod neuspešne racije u Ili.“

Pružila je Simonu lisice marke „pirles“ i bombu.

„I on je ovo odobrio?“

„Recimo da je obavešten.“

Kari otvori sačmaru i uvežbanim pokretima ubaci metke u nju.

„Lovila sam jarebice još sa devet godina.“ Očigledno je primetila kako ju je Simon pogledao. „Ali uvek sam više volela puške. Kako ćemo?“

„Na tri?“

„Mislim, koji je plan..“

„Tri“, reče Simon otvarajući vrata.

≈

Hotel *Bizmark* nalazio se, blago rečeno, u centru Osla. U Kvadraturi koja je kolevka grada, na raskršću tržišta narkoticima i prostitucije. Sobe su se stoga izdavale na sat, sa sve peškirom uštavljenim od bezbrojnih pranja. Sobe nisu renovirane otkako je hotel pre petnaest godina dobio svog sadašnjeg vlasnika, ali su se kreveti morali menjati svake druge godine usled trošnosti i lomljenja.

Zato je Ula, sin vlasnika i recepcioner *Bizmarka* još od svoje šesnaeste godine, podigavši pogled sa monitora u 3.02 prema gostu ispred pulta, prirodno zaključio da je ovaj zalutao. Ne samo zato što je nosio elegantno odelo, dve aktovke i crvenu torbu već i zato što je došao sam, bez ženske ili muške pratnje. No svejedno je insistirao da unapred plati sobu za nedelju dana, a peškir je prihvatio obema rukama zahvalivši gotovo ponizno. Onda je otišao na drugi sprat.

Ula se vratio čitanju internet stranica lista *Aftenposten* na kojima se raspredalo o talasu ubistava u Oslu koji se pripisivao obračunu bandi, ali i dovodio u vezu sa nedavno odbeglim zatvorenikom iz Države. Zagledao se u sliku. A onda je odbacio tu pomisao.

≈

Simon zastade u podnožju stepeništa pred kućom i pokaza Kari da pripremi oružje i osmotri prozore na spratu. Potom se pope tri stepenika i oprezno kucnu kažiprstom na vrata. Prošaptavši „policija“, pogledao je Kari ne bi li se uverio da će ova posvedočiti kako je poštovao proceduru. Repetirao je pištolj. Ponovo prošaptao „policija“.

A onda se, zgrabivši pištolj za cev, nagnu da razbije staklo prozora pored vrata. U drugoj ruci spremno je držao šok bombu. Imao je plan koji se u potpunosti svodio na faktor brzine i iznenađenja. Kao i uvek, igrao je na jednu jedinu kartu. Njegov mladi psiholog smatrao je da se u tome ogleda Simonova bolest. Istraživanja su pokazala da ljudi sistematski preuveličavaju verovatnoću da se dogodi nešto što je malo verovatno. Na primer, mogućnost da stradaju u avionskoj nesreći. Ili da će im neko oteti ili silovati dete na putu do škole. Ili se pak celom ženinom ušteđevinom klade na konja u nadi da će on prvi put u svojoj karijeri i pobediti. Psiholog je rekao da u Simonovoj podsvesti postoji nešto što je jače od razuma i da to treba identifikovati, pronaći način da se razgovara sa tim bolesnikom, tim bezumnim diktatorom koji ga je terorisao i upropašćavao mu život. Naložio je Simonu da razmisli ima li u njegovom životu nečeg važnog, važnijeg od diktatora, nečeg što voli više od kocke. I bilo je. Elsa. Tako je Simon uspeo, porazgovarao je sa zveri, pripitomio je. Nijednom nije popustio. Dosad.

Udahnuo je. Baš kad htede da zamahne pištoljem ka oknu, vrata se otvoriše.

Simon požuri da uhvati pištolj za dršku. Ali uzalud. Nije bio hitar kao nekad. Bespomoćan. Bio bi sasvim беспомоћан da je i čovek na vratima imao vatreno oružje.

„Dobro veće“, reče mu ovaj jednostavno.

„Dobro veće“, reče Simon pokušavajući da se prizove pameti. „Policija.“

„Kako mogu da vam pomognem?“ Čovek širom otvori vrata. Bio je obučen. Uske farmerke, majica. Bosonog. Nije imao gde da sakrije oružje.

Tutnuvši bombu u džep, Simon izvadi legitimaciju.

„Moram te zamoliti da staneš uza zid. Smesta.“

Čovek samo smireno slegnu ramenima i poslušna Simona.

„Osim devojaka, koliko vas je u kući?“, upita Simon potvrdivši pretresom da je ovaj nenaoružan.

„Kakve devojke? Sam sam. Šta hoćete?“

„Pokaži mi gde su“, reče Simon stavljajući ovome lisice. Gurnuo ga je da uđe u kuću, a Kari je pokazao da pođe za njima. Onaj čovek reče nešto.

„Molim?“, upita Simon.

„Samo zovem tvoju koleginicu da nam se slobodno pridruži. Nemam šta da krijem.“

Simon ga osmotri s leđa. Koža na vratu mu je poigravala kao kod nervoznog konja.

„Kari“, viknu Simon.

„Da?“

„Ipak ostani napolju. Idem sam.“

„Okej.“

Simon je spustio čoveku ruku na rame. „Kreni polako i bez naglih pokreta, imam te na nišanu.“

„Šta se...“

„Prihvati da te do daljnog smatram kriminalcem kojeg mogu upucati. Posle ću se izvinjavati.“

Odustavši od protestovanja, čovek pođe niz hodnik. Simon je mahinalno popisivao stvari koje su mu govorile o dešavanjima u kući. Četiri para cipela na podu. Tip *nije* bio sam. Na ulazu u kuhinju, plastična činija sa vodom i čebe.

„Gde je ker?“, upita Simon.

„Kakav ker?“

„Da ne piješ možda ti iz ove činije?“

Čovek oćuta.

„Kerovi obično laju kad se stranac približi kući. Dakle, ili imaš očajnog psa čuvara ili...“

„U pansionu je. Gde ćemo?“

Simon se obazre. Na prozorima nije bilo rešetaka, ulazna vrata su imala običnu bravu sa okruglom kvakom sa unutrašnje strane. Nisu ih tu držali.

„U podrum“, reče Simon.

Čovek slegnu ramenima i nastavi niz hodnik. Simon shvati da je pogodio metu kada je ovaj počeo da otključava. Dve brave.

Dok su silazili niz stepenice, miris je Simonu rekao ono što je već znao. Unutra su boravili ljudi, mnogo njih. Stegnuo je dršku pištolja. Međutim, dole nije bilo nikoga.

„Čemu ovo služi?“, upita Simon dok su prolazili pored boksova oivičenih žičanom ogradom.

„Ništa posebno“, odvrati ovaj. „Ovde držimo kera. I ove dušeke,

kao što vidiš.“

Onaj miris se pojačao. Devojke su tu bile donedavno. Sranje, zakasnili su. Ali na dušecima je sigurno bilo tragova DNK. Doduše, šta bi to dokazalo? Da je neko boravio na dušecima u podrumu?

Čudnije bi bilo da *ne nađu* DNK. Nisu imali ništa. Samo jedan neodobreni pretres. Sranje, sranje.

Simon na podu pored jednih vrata opazi malu baletanku.

„Kuda vode ova vrata?“

Tip slegnu ramenima. „Samo do parkinga.“

Samo. Upravo je pokušao da naglasi kako su ta vrata nebitna. Isto kao što je naglasio da Kari slobodno uđe u kuću.

Simon priđe vratima, otvori ih. Ugledao je s boka jedan beli kombi parkiran između zida kuće i komšijske ograde.

„Šta će ti ovaj kombi?“, upita Simon.

„Radim kao električar“, odvrati čovek.

Simon zakorači unatraske, sagnu se i podiže onu baletanku sa poda. Trideset šest. Manje i od Elsine noge. Zavukao je ruku u nju. Još je bila topla, izuvena je pre tek nekoliko minuta. Istog časa začuo se zvuk. Iz zatvorenog prostora, prigušen, ali nije bilo sumnje šta je. Lavež. Simon pogleda ka kombiju. Htede da se pridigne, ali ga tad onaj tip šutnu u bok. Simon se preturi, a ovaj stade da viče: „Polazi! Polazi!“

Prevalivši se na drugu stranu, Simon uperi pištolj ka tipu, ali ovaj je već klečao držeći ruke na potiljku kao da se predaje. Motor se upalio vrišteći od broja obrtaja. Simon se izvi u stranu i ugleda dve glave u kabini koje su se maločas verovatno pognute krile od prozora.

„Stanite! Policija!“ Simon pokuša da ustane, ali ga je sprečio strahovit bol, onaj mu je sigurno slomio nekoliko rebara. Ali i pre nego što je nanišanio, kombi je već krenuo i nestao iz njegovog vidokruga. U pizdu lepu...!

Začu se prasak i lomljava stakla.

Motor prestade da zavija.

„Da se nisi mrdnuo“, dobaci Simon pa ustade stenjući i otetura se ka parkingu.

Kombi se nije pomerao. Iznutra je dopiralo glasno vrištanje praćeno mahnitim lavežom.

Ali prizor pred automobilom bio je nezaboravan. Na svetlosti farova kombija koji je upravo ostao bez šoferšajbne stajala je Kari

Adel u dugačkom, crnom kožnom mantilu. Pod jednom mišicom držala je kundak sačmare, cev koja se još pušila pridržavala je drugom rukom.

Simon priđe kombiju sa strane i širom otvori vrata kabine.

„Policija!“

Vozač nije reagovao, zurio je preda se u šoku, a krv mu se slivala niz čelo. Krilo mu je bilo prepuno srče. Prkoseći bolovima na boku, Simon ga izvuče i strovali na pod. „Čelo na zemlju i ruke na potiljak. Smesta!“

Potom je zaobišao kombi spreda i jednako apatičnom suvozaču upriličio isti tretman.

Zatim su Simon i Kari prišli sa strane vratima od prtljažnika. Iznutra su dopirali lavež i režanje.

Simon se mašio za kvaku, a Kari je spremno čekala ispred sa sačmarom.

„Zvuči mi kao velika džukela“, reče Simon. „Možda bi trebalo da uzmakneš još metar.“

Klimnula je i poslušala ga. Simon otvori vrata.

Iz kombija izlete belo čudovište i spremno skoči na Kari razjapljenih čeljusti, tako hitro da nije stigla da opali. Ali zver tresnu na zemlju pred njenim nogama i tu ostade nepomična.

Simon zbunjeno pogleda cev sopstvenog pištolja koja se još pušila.

„Hvala“, reče mu Kari.

Okrenuše se prema kombiju. Iz prtljažnika su ih posmatrala prestravljena lica razrogačenih očiju.

„Police“,¹⁴ reče Simon. Uvidevši na osnovu izraza njihovih lica da im te reči i ne ulivaju poverenje, brzo dodade:

„Good police. We will help you.“¹⁵

Potom je izvadio mobilni i okrenuo neki broj. Prislonivši telefon na uho, dobaci Kari:

„Javi, molim te, dispečerima da nam pošalju dve patrole.“

„A koga ti onda zoveš?“

„Novinare.“

Trideseto poglavlje

Zora je već zarudila iza Enerhauškog brda, a novinari su još fotografisali i razgovarali sa devojkama koje su, umotane u ćebad, srkutale čaj što im je Kari skuvala u kuhinji. Njih troje se sjatilo oko Simona pokušavajući da iz njega izmuzu još pokoji detalj.

„Ne, ne znamo da li osim privedenih lica postoji još neko iza svega ovoga“, ponovio je Simon. „I da, tačno je da smo za ovu adresu dobili anonimnu dojavu.“

„Da li je zaista bilo neophodno usmrtiti ovu nevinu životinju?“, upita jedna novinarka pokazujući glavom prema crkotini koju je Kari prekrila ćebetom iz kuće.

„Napala nas je“, odvrati Simon.

„Napala?“, frknu novinarka. „Dvoje odraslih ljudi protiv jednog malog psa, valjda ste mogli i drugačije da se odbranite.“

„Gubitak života uvek je tužan“, reče Simon. Svestan da je tu trebalo začutati, svejedno nije odoleo da ne doda: „Ali imajući u vidu da je životni vek pasa obrnuto srazmeran njihovoj veličini, uvidećeš - ako zadigneš ovo ćebe - da ovaj svejedno ne bi još dugo potrajao.“

Stalsberg, vremešni novinar hronike koga je Simon prvo pozvao, na to se osmehnu.

Iza patrolnih kola koja su Simona nervirala svojim neugašenim rotacionim svetlom parkiralo se i službeno terensko vozilo policije.

„Predlažem da sada popričate i sa mojim direktorom.“

Simon klimnu ka pridošlom vozilu i novinarka se okrenu. Iz njega je izašao visok, mršav čovek sa zalizanom proređenom kosom i četvrtastim naočarima bez rama. Uspravio se i iznenađeno pogledao novinare koji su mu potrčali u susret.

„Čestitam na ovom hapšenju, Pare“, poče Stalsberg. „Koji je vaš komentar - da li je ovo konačno znak da će se nešto preduzeti povodom trgovine ljudima? Da li biste ovo nazvali konačnim preokretom?“

Simon je prekrštenih ruku dočekaao hladan pogled Pontijusa Para. Direktor policije mu gotovo neprimetno klimnu, a onda spusti pogled na novinara: „Ovo je u svakom slučaju važan korak u borbi policije protiv trgovine ljudima. Najavili smo da će nam u narednom periodu taj problem biti prioritet, i sad vidite da je takva odluka urodila plodom. Stoga treba čestitati glavnom inspektoru Kefasu i njegovim saradnicima.“

≈

Par je sustigao Simona kada je ovaj već krenuo prema svom autu.

„Simone, jebote, šta to smeráš?“

Simon nikad nije naučio da razlikuje ton kod svog starog drugara. Njegov glas se nikad nije menjao, bio on beskrajno zadovoljan ili besan, uvek je zvučao isto.

„Samo radim svoj posao. Hvatam nevaljalce i tako to.“ Simon je zastao, tutnuo kesicu duvana pod gornju usnu i pružio kutiju Paru. Ovaj prevrnu očima. Bila je to stara pošalica koja Simonu nikad nije dojadila. Par u životu nije popušio nijednu cigaretu niti je uneo duvan u bilo kojem vidu.

„Mislim na ovaj cirkus“, nastavi Par. „Prvo se oglušiš o naređenje da ne ulaziš, a onda pozoveš svakog novinara u gradu. Zašto?“

Simon slegnu ramenima. „Mislio sam da nam malo pozitivnog publiciteta neće biti naodmet. Osim toga, nisu ovo svi novinari, već samo oni koji su noćas bili dežurni. Ali lepo je što smo se složili da je najvažnija procena službenog lica na terenu. Da nismo upali, da nismo pronašli ove devojke, premestili bi ih negde kao što su i pokušali.“

„Mene zanima otkud tebi informacija o ovom mestu?“

„Dobio sam poruku na mobilni.“

„Od koga?“

„Anonimnu. Broj nije registrovan.“

„Kontaktirajte mobilne operatere, pronađite pošiljaoca što pre. Treba nam saslušanje koje vredi nečemu, jer ako se ne varam, ovi što ste ih pohapsili neće ni da zucnu.“

„Stvarno?“

„Simone, oni su sitna riba. Znaju da će ih krupne zverke progutati ako ne drže jezik za zubima. A mi jurimo krupne zverke, nije li tako?“

„Tako je.“

„Odlično. Nego, Simone, znam da nekad umem da budem previše siguran u sopstvenu procenu i...“

„I?“

Par se nakašlja. Zaklati se na petama kao da hvata zalet. „A tvoja procena večerašnje situacije bila je bolja od moje. Živa istina. To ti neću zaboraviti kad stigne sledeći talas unapređenja.“

„Hvala ti, Pontijuse, ali ja ću otići u penziju do sledećeg talasa unapređenja.“

„Pa jest.“ Par se osmehnu. „Ali ti si dobar policajac, Simone, oduvek si bio.“

„I to je tačno“, odvrati Simon.

„Kako je Elsa?“

„Dobro, hvala. U stvari...“

„Šta?“

Simon uzdahnu. „Nije loše. Pričaćemo neki drugi put. Sad na spavanje.“

Par klimnu. „Na spavanje.“ Potapšao je Simona po ramenu, okrenuo se i pošao ka svom terenskom vozilu.

Simon ga je posmatrao kako odlazi. Onda zavuče kažiprst pod gornju usnu i izvadi onu kesicu duvana. Ukus u ustima mu nije bio kakav bi trebalo da bude.

Trideset prvo poglavlje

U sedam sati Simon je stigao na posao. Uspeo je da odspava dva i po sata, popije jednu i po kafu i dobije glavobolju i po. Neki ljudi su dobro podnosili nespavanje. Simon nije bio jedan od tih.

Kari je možda i bila. U svakom slučaju, prišla mu je izgledajući iznenađujuće odmorno.

„Šta ima?“, upita Simon bacivši se u stolicu. Otvorio je mrku kovertu koja ga je dočekala u sandučetu na poslu.

„Ova trojica koje smo danas uhapsili ne progovaraju“, reče Kari. „Ni reč. Odbijaju čak i da kažu kako se zovu.“

„Pametni momci. Znamo li mi to?“

„Znamo, prepoznali su ih agenti. Sva trojica su već osuđivani. A noćas se nenajavljen pojavio neki advokat i osujetio svaki pokušaj da nešto izvučemo iz njih. Izvesni Ejnar Harnes. Ušla sam u trag mobilnom telefonu sa kojeg ti je stigla poruka od tog Sina. Broj se vodi na izvesnog Fidela Laea, vlasnika uzgajivačnice pasa. Niko se ne javlja na taj broj, ali signali sa baznih stanica pokazuju da se telefon nalazi negde na Laeovom imanju. Poslali smo dve patrole tamo.“

Simonu nije išlo u glavu zašto Kari, kao i on, ne izgleda kao da je tek ustala iz kreveta. Ali ona čak nije ni stigla do kreveta - radila je celu noć.

„A što se tiče onog Huga Nestora kojeg si mi rekao da potražim...“ nastavila je.

„Da?“

„Nema ga na kućnoj adresi, ne javlja se na telefon, a nije ni u kancelariji. Doduše, svi ti podaci mogu biti fiktivni. Jedino što sam pouzdano ustanovila jeste da su agenti videli Nestora sinoć u Vermontu.“

„Hm. Inspektorko Adel, da li meni smrdi iz usta?“

„Nisam primetila. Doduše, nismo se...“

„Onda ovo verovatno nije poslato da mi se skrene pažnja na to.“

Simon joj pokaza tri četkice za zube.

„Rekla bih da su korišćene“, reče Kari. „Otkud ti...?“

„I ja bih voleo da znam.“ Simon osmotri kovertu, pa iz nje izvuče list sa zaglavljem hotelskog lanca *Radison*. Nije bilo adrese pošiljaoca. Samo kratka, rukom ispisana poruka na onom listu:

Proveri DNK. S.

Pružio je Kari zagledavši se u četkice.

„Ma neki ludak“, reče Kari. „Na Institutu za sudsku medicinu već imaju pune ruke posla, samo još fali da. „Ondesi im ovo“, reče Simon.

„Šta?“

„On je.“

„Ko?“

„S. Soni.“

„Otkud znaš?“

„Reci im da je hitno.“

Kari ga pogleda. Simonu je zvonio mobilni.

„U redu“, rekla je i pošla.

Već je čekala lift kada se Simon stvorio pored nje. U mantilu.

„Prvo ćemo zajedno skoknuti na jedno mesto.“

„Stvarno?“

„Zvao me je Osmund Bjernstad. Pronašli su nov leš.“

≈

Neka šumska ptica promuklo je zakreštalala iz borove šume.

Prebledeli Osmund Bjernstad nije pokazivao ni naznake nekadašnje nadmenosti. Kad je zvao, rekao je bez okolišanja: „Kefase, treba nam pomoć.“

Simon je stajao pored višeg inspektora Centrale kriminalističke policije i Kari zureći kroz žičanu ogradu boksa u ostatke tela koje su privremeno identifikovali zahvaljujući brojnim kreditnim karticama. Hugo Nestor. Čekala se konačna potvrda nakon što se vilica uporedi sa rendgenskim snimcima načinjenim prilikom prethodnih poseta zubaru. Simon je mogao zaključiti da je žrtva posećivala zubara osmotrivši plombe na ogoljenom zubalu. Dva policajca iz kereće patrole koji su odveli argentinske pse pružili su jednostavno objašnjenje stanja u kojem je leš pronađen: „Psi su bili gladni. Niko ih nije nahranio.“

„Nestor je bio šef Kaleu Farisenu.“

„Znam“, proštenja Bjernstad. „Najebali smo kad ovo stigne u medije.“

„Kako su pronašli Laea?“

„Dole su stigle dve patrole po nalogu da uđu u trag mobilnom telefonu“, reče Bjernstad.

„Da, ja sam ih poslala“, ubaci se Kari. „Dobili smo anonimnu poruku sa tog broja.“

„Prvo su i pronašli Laeov telefon“, reče Bjernstad. „Na kapiji, kao da je namerno ostavljen kako bi mu se ušlo u trag.“

Onda su ušli u kuću, ali Lae nije bio tu. Baš kad su hteli da krenu, jedan ker iz patrole ih je povukao ka šumi. A tamo su zatekli... ovo.“ Zamahnuo je rukama.

„Lae?“, upita Simon pokazujući glavom ka čoveku koji je drhtao na obližnjem panju umotan u ćebe.

„Kaže da mu je počinilac zapretio pištoljem. Zaključao ga je u ovaj susedni boks, oduzeo mu mobilni i novčanik. Lae je tu proveo zarobljen trideset šest sati. Sve je video.“

„I šta kaže?“

„Mučenik je pukao, sve nam je priznao. Nestor mu je bio mušterija, Fidel je nezakonito trgovao psima. Ali nije u stanju da nam opiše počinioaca. Doduše, ljudi uglavnom ne zapamte lice onoga ko im je pretio da će ih ubiti.“

„Ma pamte ih i te kako“, reče Simon. „Pamtiće ih do kraja života. Samo ih nisu gledali istim očima, zato nam i daju pogrešne opise. Sačekaj me ovde.“

Simon priđe onom čoveku, sede pored njega na panj.

„Kako je izgledao?“

„Već sam ga opisao.“

„Je l' ovako?“ Simon izvadi iz džepa fotografiju. „Probaj da ga zamisliš bez kose i brade.“

Čovek se zagledao u sliku. Naposletku klimnu. „Pogled. To je taj pogled. Kao da je nekako nevin.“

„Jesi li siguran?“

„Prilično.“

„Hvala.“

„I sve vreme mi je zahvaljivao. I plakao je kad su psi zaklali

Nestora.“

Simon je vratio sliku u džep. „I još nešto. Rekao si policiji da ti je pretio pištoljem. U kojoj ga je ruci držao?“

Čovek dvaput trepnu kao da mu je to tek tad palo na pamet. „U levoj. Tip je levak.“

Simon ustade i priđe Bjernstadu i Kari.

„Soni Lofthus“, reče.

„Molim?“, upita Osmund Bjernstad.

Simon se zagleda u višeg inspektora. „Zar nisi ti upao sa policajcima u Ilu da ga hapsiš?“

Bjernstad odmahnu glavom.

„Svejedno“, reče Simon ponovo vadeći onu sliku. „Treba nam pomoć građana. Izdajte poternice. Ova slika mora stići u redakcije državne televizije.“

„Čisto sumnjam da će ga neko prepoznati na osnovu te slike.“

„Nema veze, neka ga ošišaju i izbriju u Fotošopu. Šta mislite, kad će moći da se objavi?“

„Ma veruj mi, odmah će pronaći termin“, reče Bjernstad.

„Onda u jutarnjim vestima, za petnaest minuta“, zaključila Kari. Uzela je mobilni telefon i uključila kamericu. „Podigni sliku i ne mrdaj. Znaš li kome možemo da pošaljemo na televiziji?“

≈

Morgan Askej je oprezno čačkao ranicu na nadlanici. Ali kada je autobus naglo zakočio, nenamerno je otkinuo krastu i ukazala se kap krvi. Morgan odvrati pogled. Nije podnosio prizor krvi.

Izašao je iz autobusa na stanici kod zatvora maksimalne bezbednosti Država, gde je radio već dva meseca. Izašao je za grupicom drugih čuvara kada mu priđe tip u uniformi.

„Dobro jutro.“

„Dobro jutro“, mahinalno uzvratila Morgan. Pogledao ga je, ali mu ovaj nije izgledao poznato. Svejedno, nastavio je da hoda pored njega kao da se poznaju. Kao da je želeo da se upoznaju.

„Ti nisi u krilu A“, reče tip. „Jesi li nov?“

„Ne, ja sam u B“, reče Morgan. „Dva meseca.“

„Aha.“

Tip je bio mlađi od drugih ljubitelja uniforme. Uglavnom su

matorci išli na posao i vraćali se u uniformi, kao da se njome ponose. Po ugledu na gazdu Franka. Morgan bi se osećao kao idiot da uđe uniformisan u autobus, da ga svi gledaju, a neko možda čak i pita gde radi. Šta da kaže - u Državi? U zatvoru. Ma zajebi. Pogledao je legitimaciju na uniformi ovog tipa. Serensen.

Zajedno su prošli pored stražarnice. Morgan klimnu dežurnom čuvaru.

Kad su se približili ulaznim vratima, ovaj tip izvadi mobilni malo zaostajući. Verovatno je kucao poruku.

Vrata su se već zalupila za onim koji je ušao pre njih, pa je Morgan morao da potraži svoj ključ. Otključao je. „Mnogo ti hvala“, reče onaj Serensen i umuva se ispred njega. Morgan pođe za njim prema garderobi, a onaj tip uđe za još nekima u predvorje prema krilima.

≈

Samo se izuvši, Beti se baci na krevet. Kakva smena. Bila je iscrpljena i znala je da neće odmah zaspati, ali morala je da proba. A kako bi i uspela, morala se rešiti pomisli da je sva dešavanja u apartmanu 4 trebalo prijaviti policiji. Pošto je sa službenikom obezbeđenja ovlaš pregledala sobu da utvrdi je li nešto polomljeno ili ukradeno, Beti je još malo pospremila i tom prilikom uzela da baci onu polovinu limuna sa šanka. Tek tada je spazila u kanti za otpatke iskorišćen špric. Mozak joj je takoreći sam od sebe povezao te dve stvari, neobičnu boju limunovog mesa i špric za jednokratnu upotrebu. Prešla je rukom preko kore limuna i osetila više rupica pod prstom. Iscedila je kap limuna u šaku. Sok je bio mutan kao da sadrži nekakav kreč. Oprezno je liznula tu kap. Pored dominantne kiseline limuna okusila je i nekakvu gorku, medicinsku notu. Morala je da odluči. Zar je gostima zabranjeno da u sobi drže limun čudnog ukusa? Ili špriceve za jednokratnu upotrebu - šta ako boluju od dijabetesa ili neke slične bolesti? Uostalom, da li im je zabranjeno da igraju nekakve čudne igrice sa posetiocima? Rešila je da ponese sa sobom sadržaj kante za otpatke i baci ga na recepciji. Napisala je štur izveštaj o galami u luks apartmanu 4 i čoveku kojeg su zatekli vezanog za klozetsku šolju, a koji se pravio kao da se ništa nije dogodilo. Šta je drugo i mogla da učini?

Dok se skidala, uključila je televizor koji je visio na zidu. Otišla je

do kupatila da skine šminku i opere zube. U pozadini se čuo ujednačen govor spikera na Drugom programu. Stalno je držala uključen taj informativni kanal, tihi glas spikera pomogao bi joj da zaspi. Možda ju je podsećao na očev glas, takav glas ti je mogao najaviti i propast sveta a da se svejedno osetiš sigurno. Ali nije joj samo to bilo dovoljno. Počela je da koristi i tablete za smirenje. Slabe, ali svejedno. Lekar joj je savetovao da izbegava noćne smene i vidi da li joj to pomaže u borbi sa nesanicom. Ali niko još nije napredovao hvatanjem krivina, morala je da istrpi svoje. Kroz žubor vode iz česme i svoje žustro ribanje zuba načula je da spiker govori o poternici za osobom koja je prethodne noći ubila čoveka u uzgajivačnici pasa i da se ista ta osoba povezuje sa ubistvom Agnete Iversen i trostrukim ubistvom u Starom gradu.

Beti je isprala usta, zavrnila česmu i prešla u spavaću sobu. Na pragu zastade kao ukopana zagledavši se u sliku na televizoru.

To je bio on.

Iako je na fotografiji imao bradu i dugu kosu, Betino oko je bilo uvežbano da prepozna maske i prurušavanja. Uporedila je onolika lica notornih prevaranata sa slikama iz međunarodne baze u *Plazi*, jer bi se ovi pre ili kasnije pojavili i na njihovoj recepciji. Tako je prepoznala i ovaj lik. Bio je to isti onaj koji se očekirao kod nje, samo bez naočara i sa obrvama.

Pogledala je telefon koji joj je stajao na noćnom stočiću.

Oprezna ali diskretna. Interesi hotela na prvom mestu. Daleko će dogurati.

Zažmurila je.

Mama je bila u pravu. Prokleta radoznalost.

≈

Arild Frank je kroz prozor posmatrao dolazak jutarnje smene. Gledao je ko od čuvara kasni i nervirao se. Nervirali su ga ljudi koji ne rade svoj posao. Na primer, ovi iz Centrale i iz Jedinice za ubistva. Imali su pouzdane informacije iz Ile, ali je Lofthus svejedno umakao raciji. Sasvim neprihvatljivo. A sada su plaćali danak brljotinama policije. Noćas je ubijen i Hugo Nestor. U štenari. Neverovatno, da jedan jedini čovek, uz to i narkoman, napravi toliku štetu. Uzornog građanina u njemu nesposobnost policije nervirala je toliko da ga je ljutilo i što

njega samog nisu u stanju da uhvate, korumpiranog upravnika zatvora. A znali su, video je sumnju u Kefasovim očima. Ali Simon Kefas se nikad ne bi usudio da udari na njega, ta pizda je imala previše da izgubi. Simon Kefas je imao petlju samo kada se radi o mrtvim ulozima. Prokleti novac. Šta je mislio? Da će mu naručiti bistu, da će ga pamtiti kao stub društva? A kad se jednom navučesh na taj usrani novac, isto ti je kao sa heroinom - cifre na računu u banci postaju za tebe cilj, a ne sredstvo, jer više smislenog cilja i nema. I baš kao i narkoman, ti to znaš, razumeš, ali svejedno nisi u stanju da bilo šta uradiš povodom toga.

„Dolazi ti izvesni čuvar Serensen“, reče sekretarica iz predvorja.

„Ne...“

„Samo je prošao pored mene, kaže da neće dugo.“

„Ma je li?“, odvrati Frank. Serensen. Nije valjda rešio da prekine bolovanje, suprotno svakom prosečnom radniku u Norveškoj? Iza njegovih leđa otvoriše se vrata.

„Šta bi, Serensene?“, glasno će Arild Frank ne okrećući se. „Jesi li zaboravio da kucaš?“

„Sedi.“

Začuvši okretanje ključa u bravi, Frank se iznenađeno okrenu prema tom glasu, ali zastade usred tog pokreta kada je ugledao pištolj.

„Samo pisni i prosviraću ti metak kroz čelo.“

Jedna od osobenosti pištolja jeste i ta da kad se on uperi u nekoga, zaokupira svu njegovu pažnju i ovaj nije u stanju da odmah prepozna osobu koja taj pištolj drži. Ali kada je momak podigao nogu da šutne stolicu koja se dokotrljala sve do upravnika zatvora, Frank ga je prepoznao. Vratio se.

„Nešto si mi se promenio“, reče Frank. Hteo je da zvuči oštro, ali grlo mu se osušilo i sve to nije baš naročito dobro zazvučalo.

Cev pištolja se malo podiže i Frank smesta sede na onu stolicu.

„Stavi ruke na naslone“, naloži mu momak. „Kad pritisnem ovo dugme na interfonu, reći ćeš Ini da ode do pekare i kupi nam dansko pecivo. Sad.“

Momak pritisnu dugme.

„Da?“, uslužno se oglasi sekretarica.

„Ina...“ Frankov mozak je razmatrao druge mogućnosti.

„Da?“

„Idi “ Razmatranje se grubo okončalo kada je Frank spazio da momak stiska obarač. „...i kupi nam sveže dansko pecivo. Molim te. Odmah.“

„Aha?“

„Hvala, Ina.“

Otpustivši dugme, momak iz džepa izvuče rolnu lepljive trake, priđe Franku s leđa i stade da mu lepi ruke za naslone. Potom mu je zalepio traku i oko grudi i naslona za leđa, a stopala je prilepio za podnožje iznad točkića. Franku kroz glavu prolete neobična pomisao: trebalo bi više da se plaši. Momak je već ubio Agnetu Iversen. Kalea. Silvestera. Huga Nestora. Zar ne shvata da će i sam umreti? Možda je tu svest ublažila irelevantna činjenica da se nalazi na svom terenu, u svojoj kancelariji, u Državi. U po bela dana. Da je svojim očima posmatrao tog momka kako odrasta i da ovaj nikad - osim ono jednom sa Haldenom - nije ispoljio sklonost prema nasilju.

Momak mu pretrese džepove i otud uze novčanik i ključeve od auta.

„Porše kajen“, pročitao je momak sa ključa. „Skupo vozilo za jednog državnog službenika, zar ne?“

„Šta hoćeš od mene?“

„Hoću da mi odgovoriš na tri jednostavna pitanja. Ukoliko to ne učiniš, biću nažalost primoran da te ubijem.“ To je rekao kao da gotovo žali.

„Prvo pitanje glasi: na koji račun i na koje ime ti je Nestor uplaćivao novac?“

Frank se zamislio. Niko nije znao za taj račun, mogao je da mu kaže bilo šta, izmisli neki broj koji niko ne bi mogao potvrditi. Momak ga prekide u tim razmišljanjima:

„Na tvom mestu bih dobro razmislio pre nego što odgovorim.“

Frank je zurio u cev pištolja. Kako to misli? Niko ne bi mogao da potvrdi ili opovrgne broj koji mu kaže. Niko osim, naravno, Nestora koji je slao novac. Frank trepnu. Da nije ovaj izvukao broj računa od Nestora pre nego što ga je ubio? Da li ga sad testira?

„Račun se vodi na kompaniju“, reče Frank. „*Denis limitid*, na Kajmanskim ostrvima.“

„A broj računa?“ Momak je držao pred očima nešto nalik na požutelu vizitkartu. Da nije tu zapisao broj koji mu je rekao Nestor? A

sve i da blefira, pa šta? Sve i da mu da broj, ne bi ovaj uspeo da izvuče pare sa njega.

Frank poče da diktira brojeve.

„Polako“, prekide ga momak zureći u karticu. „I razgovetno.“

Frank ga je poslušao.

„Onda nam preostaju još dva pitanja“, reče momak kad je Frank završio. „Ko mi je ubio oca? I ko je bio krtica koja je radila za Blizanca?“

Arild Frank trepnu. Njegovo telo je konačno shvatilo. Shvatilo i ispuštalo znoj kroz svaku poru. Shvatilo je čega treba da se plaši. Noža. Malog, odvratnog, krivog i ubojitog oružja Huga Nestora. Vrisnuo je.

≈

„Sad mi je jasno“, reče Simon vraćajući telefon u džep. Izašli su iz tunela ka osunčanoj Bjerviki i fjordu.

„Šta ti je jasno?“, upita Kari.

„Policiji se upravo javila recepcionerka iz hotela *Plaza*. Videla je poternicu i kaže da je ta osoba sinoć odsela u njihovom apartmanu. Pod imenom Fidel Lae. Posle žalbe iz susedne sobe, u tom apartmanu je pronađena jedna druga osoba vezana za klozetsku šolju. A taj je pobegao čim su ga oslobodili. Zatim je hotel proverio snimke sa kamera za nadzor. Na njima Lofthus ulazi u hotel sa Hugom Nestorom i osobom pronađenom u kupatilu.“

„I dalje mi nisi rekao šta ti je sad tu jasno.“

„A, to. Pa kako su ona trojica u Enerhauškoj znali da dolazimo. Prema zapisu sa recepcije, onaj vezani je otišao iz *Plaze* odmah nakon što smo mi stigli pred kuću. Svima je dojavio da je Nestor otet i da se sprema za evakuaciju jer bi Nestor mogao da oda njihov položaj. Jer svi oni znaju kako je prošao Kale, zar ne? Ali baš kada je kombi sa devojkama trebalo da krene, shvatili su da smo već stigli, pa su čekali da odemo. Ili da oboje uđemo u kuću kako bi se neprimećeno izvezli na ulicu.“

„Vidim, dosta si razmišljao o tome“, reče Kari. „Kako su znali da dolazimo.“

„Možda.“ Simon skrenu prema Domu policije. „Ali sad znam.“

„Znaš kako je to *moglo* da se desi“, ispravi ga Kari. „Hoćeš li mi reći

i o čemu sad razmišljaš?“

Simon slegnu ramenima. „Kako da uhvatimo Lofthusa pre nego što napravi još veći pičvajz.“

≈

„Čudan neki tip“, reče Morgan Askej starijem kolegi dok su išli širokim hodnikom duž kojeg su bila vrata ćelija otvorena za jutarnju inspekciju. „Zove se Serensen. Samo mi je prišao.“

„Nemoguće“, odvrati kolega. „Ima samo jedan Serensen u krilu A, a taj je na bolovanju.“

„Kažem ti, on je. Video sam mu legitimaciju na uniformi.“

„Ama čuo sam se sa Serensenom pre nekoliko dana, ponovo je u bolnici.“

„Pa valjda se brzo oporavio.“

„Čudno. Kažeš, bio je u uniformi? Ne može to biti Serensen, on mrzi uniformu, uvek ju je ostavljao u garderobi. Tako ju je i ukrao onaj Lofthus.“

„Begunac?“

„Aha. Kako ti se inače čini ovde, Askeju?“

„Sviđa mi se.“

„Dobro je. Ali koristi slobodne dane, nemoj da radiš previše.“

Prešli su još šest koraka kada obojica zastadoše kao ukopani i zgledaše se razrogačenih očiju.

„Kako je izgledao taj tip?“, upita stariji kolega.

„Kako izgleda Lofthus?“, upita Morgan.

≈

Frank je disao kroz nos. Njegov vrisak prigušila je ruka koja mu je zapušila usta. Momak je potom izuo cipelu, skinuo čarapu, gurnuo je Franku u usta i prelepio lepljivom trakom.

Međutim, isekao je traku kojom mu je prilepio desnu ruku za naslon i dao Franku olovku kojom je mogao da dohvati list na rubu pisačkog stola.

„Odgovori.“

Frank napisa.

„Ne znam.“

Pa ispusti olovku.

Začuo je pucketanje odlepljene trake i omirisao lepak pre nego što mu je prekrila nos sprečavajući dotok vazduha. Frank oseti kako njegovo telo samo od sebe uzmiče u stolici. Kako se van njegove kontrole uvija i koprca. Kako pleše za malog gada! Rastao mu je pritisak u glavi, činilo se da će uskoro eksplodirati. Već je bio spreman da umre kada mu momak zari vrh one hemijske u zategnutu traku na levoj nozdrvi.

Probušio ju je i Arild Frank na tu jednu nozdrvu pohlepno udahnu, a prve, vrele suze mu potekoše niz obraz.

Momak mu je ponovo pružio olovku. Frank se napregnuo.

„Milost. Napisao bih krticu da znam.“

Momak pročitao, pa sklopi oči i napravi grimasu kao da ga je nešto zabolelo. Potom otkinu još jedan komad trake.

Zazvonio je telefon na stolu. Frank ga pogleda pun nade. Displej je pokazivao interni broj. Zvao je Goldsrud, šef smene. Ali momak se nije obazirao usredsređen na lepljenje trake preko Frankovog nosa. A Frank oseti kako ga obuzima drhtavica kao pokazatelj sopstvene panike. Ni sam nije znao da li se trese od straha ili od smeha.

≈

„Upravnik se ne javlja“, reče Goldsrud spuštajući slušalicu. „A ni Ina nije tu, inače se javi kad on ne može. Ali pre nego što se čujem s njim, samo mi još jednom potvrdi. Kažeš da si video nekog ko se zove Serensen, a liči na...“ Šef smene pokaza sliku Sonija Lofthusa na monitoru.

„Ama ne da liči!“, dreknu Morgan. „Kad vam kažem - to je on!“

„Smiri se“, reče mu stariji kolega.

„Da se smirim?“, frknu Morgan. „Tip je samo šestostruki ubica.“

„Zvaću Inu na mobilni, a ako ona ne zna gde je upravnik, pokrenućemo sami potragu. Ali bez panike, je l' to jasno?“

Morgan pogleda kolegu, a potom i šefa smene. Kod njih je video veće naznake panike nego kod sebe samoga. On je bio samo uznemiren. Vrlo uznemiren. Zatvorenik provalio u Državu, pa, ljudi moji - zar se tako nešto stvarno događa?

„Ina?“ Goldsrud je gotovo viknuo u telefon. Morgan mu opazi olakšanje na licu. Lako je bilo optužiti šefa smene da ima fobiju od odgovornosti, ali je sigurno posredovanje između njih i zamenika

upravnika bilo posao iz pakla. „Ali smesta moramo da nađemo Franka! Gde je?“

Morgan opazi kako na licu šefa smene ono olakšanje ustupa mesto zbunjenosti, a potom i užasu. Ovaj prekide vezu.

„Šta...“, poče Morganov stariji kolega.

„Kaže da ima sastanak u kancelariji“, reče Goldsrud ustajući da priđe ormarima u dnu prostorije. „Sa izvesnim Serensenom.“

„Šta ćemo sad?“, upita Morgan.

Gejr zabi ključ u bravu, okrenu ga i otvori ormar.

„Ovo ćemo“, reče.

Morgan je izbrojao dvanaest pušaka.

„Dane i Haralde, idemo!“, povika Goldsrud, a u glasu mu više nije bilo ni traga zbunjenosti, užasa ili fobije od odgovornosti. „Smesta!“

≈

Simon i Kari su čekali lift u Domu policije kada je njemu zazvonio mobilni.

Zvali su ga sa Instituta za sudsku medicinu.

„Imamo privremeni rezultat DNK sa onih tvojih četkica za zube.“

„Odlično“, reče Simon. „Dakle, kakav je rezultat posle prvog poluvremena?“

„Tačnije, na trideset sekundi do kraja utakmice. Verovatnoća je preko 95%.“

„Za šta?“

„Da se pljuvačka sa dve od tri četkice delimično podudara sa DNK nalazom koji imamo u bazi. Ali kvaka je što se ne podudara sa poznatim osuđenima ili zaposlenima u policiji, već sa jednom žrtvom. Tačnije, oni koji su koristili ove četkice u bliskom su srodstvu sa tom žrtvom.“

„Tako sam i mislio“, reče Simon ulazeći u lift. „Te četkice pripadaju porodici Iversen. Posle ubistva sam primetio da u njihovom kupatilu nema četkica. Pretpostavljam da se delimično podudaraju sa DNK Agnete Iversen, zar ne?“

Kari pogleda iskosa Simona kad je ovaj pobedonosno zamahnuo rukama.

„Ne“, odvrati glas sa Instituta. „Zapravo Agneta Iversen još nije uneta u centralnu bazu DNK.“

„Molim? Kako onda.

„U pitanju je nepoznata žrtva.“

„Ustanovili ste srodstvo između vlasnika dve od tri četkice i neke nepoznate žrtve. Nepoznate u smislu.

„U smislu 'neidentifikovane'. Vrlo mlade i vrlo mrtve osobe ženskog pola.“

„Koliko mlade?“, upita Simon posmatrajući kako se zatvaraju vrata od lifta.

„Mlađe nego obično.“

„Ma koliko?“

„Verovatno četiri meseca.“

Simonov mozak je to obrađivao što je brže mogao. „Hoćeš reći da je Agneta Iversen abortirala posle zakonskog roka?“

„Nije.“

„Nije? Pa ko onda... U pičku materinu!“ Simon zažmuri oslanjajući vrata na zid od ultrapasa.

„Pukla veza?“, upita Kari.

Simon klimnu.

„Skoro smo stigli“, rekla je.

≈

Momak hitro probode traku na dva mesta. Ispod nozdrva. Arild Frank udahnu život punim plućima. Samo je želeo da živi i njegovo telo se u potpunosti povinovalo toj želji.

„Imaš li neko ime za mene?“, tiho ga upita momak.

Frank je duboko disao želeći da su mu još šire nozdrve, još širi disajni putevi za taj slatki, divni vazduh. Osluškiavao je u nadi da će začuti pomoć, svoje spasioce. Odmahnuo je glavom, pokušavao da suvim jezikom ispod one čarape, usnama pod lepljivom trakom sroči odgovor da nema nikakvo ime, da ne zna ko je bio krtica i da samo traži milost. Razrešenje, oprost.

Skamenio se kada momak stade ispred njega podižući nož. Frank nije mogao da se pomeri, sav je bio slepljen. Sav. Nož se približio. Nestorovo odvratno, zakrivljeno sečivo. Priljubio se potiljkom uz naslon od stolice, napregnutih mišića, i vrisnuo u sebi kada je mlaz krvi šiknuo iz njegovog sopstvenog tela.

Trideset drugo poglavlje

„Dva“, prošapta šef smene Goldsrud.

Ljudi su čekali sa repetiranim puškama i osluškivali tišinu iza vrata zamenika upravnika zatvora.

Morgan udahnu. Samo što nije. Nastupao je trenutak koji je zamišljao još od detinjstva, trenutak u kojem će on nekog *uhapsiti*. Možda čak i...

„Tri“, prošapta Goldsrud.

I zamahnu macolom. Ova je pogodila bravu i piljevina polete iz do vratka, a Harald, najveći od njih, utrča u kancelariju. Uđe i Morgan noseći pušku u visini grudi. Zakoračio je dva koraka ulevo kao što mu je Goldsrud i naložio. U sobi je bila samo jedna osoba. Morgan je zurio u čoveka na stolici kome su grudi, grlo i brada bili natopljeni krvlju. Gospode, koliko krvi! Morgan oseti kako mu klecaju kolena kao da je u njih ubrizgan nekakav razređivač. Ne sme! Ali koliko krvi! A čovek se tresao, tresao kao da ga je neko uključio u struju. Posmatrao ih je besnim očima iskolačenim kao u ribe.

Gejr mu priđe i strgnu lepljivu traku sa usana.

„Šefe, gde si povređen?“

Ranjenik je zinuo, ali se ništa nije čulo. Goldsrud mu zavuče dva prsta u usta i otud izvuče čarapu. Ovaj tad dreknu pljujući na sve strane, a Morgan je u tome prepoznao glas zamenika upravnika Arilda Franka: „Držite ga! Ne sme da pobegne!“

„Moramo da pronađemo ranu i da je...“ Šef smene je pokušavao da otkopča košulju šefu, ali ovaj mu odgurnu ruke: „Zatvarajte sve, pobeći će nam, jebote! Uzeo mi je ključeve od auta! I kapu!“

„Smiri se, šefe“, reče Goldsrud skidajući mu lepljivu traku i sa jedne ruke. „Ne može on nikuda, neće proći pored senzora za otiske prstiju.“

Frank ga besno pogleda podižući oslobođenu šaku. „O da, i te kako će proći!“

Morgan se zatetura unatraške, morao je da se osloni o zid. Trudio se, ali uzalud, da otrgne pogled od krvi koja je šikljala sa mesta gde bi zamenik upravnika zatvora Arild Frank trebalo da ima kažiprst.

≈

Kari je kaskala za Simonom niz hodnik koji je vodio od lifta do kancelarije.

„Dakle“, počeo pokušavajući da svari nove informacije. „Četkice za zube su ti stigle poštom uz poruku od nekakvog S.-a da obaviš testiranje DNK?“

„Tako je“, odvrati Simon kuckajući u mobilni.

„I DNK sa dve od te tri četkice pokazao je srodstvo sa nekim nerođenim detetom? Koje se nalazi u registru žrtava ubistva?“

Simon klimnu prinoseći prst usnama kao znak da je ponovo uspostavio vezu. Kada je progovorio, progovorio je jasno i glasno da ga oboje čuju.

„Ovde Kefas, ponovo. Kako se zvalo to dete, kako je stradalo i o kakvom je srodstvu reč?“

Podigao je telefon tako da i Kari čuje:

„Ne znamo ko su bili to dete i njegova majka, samo znamo da je majka umrla - ili je ubijena - prekomernom dozom heroina u centru Osla. U bazi nam je zavedena kao 'nepoznata'.“

„Poznat nam je taj slučaj“, odvrati Simon opsovavši sebi u bradu. „Azijatkinja, verovatno iz Vijetnama. Najverovatnije žrtva trgovine ljudima.“

„To je već tvoj fah, Kefase. Dete, odnosno fetus, stradalo je usled smrti majke.“

„Razumem. A ko je bio otac?“

„Crvena četkica.“

„Crvena?“

„Tako je.“

„Hvala“, reče Simon, pa prekide vezu.

Kari je otišla do automata po kafe. Kada se vratila, Simon je ponovo telefonirao. Po mumljanju je pretpostavila da razgovara sa suprugom Elsom. Kad je okončao razgovor, poprimio je nekako starački izraz lica, što se neretko i naglo desi ljudima u određenom životnom dobu, kad im nešto izmiče, kao da se razvejavaju u prah.

Kari htjede da pita za Elsu, ali se predomisli.

„Dakle.“ Simon pokušava da zazvuči vedro. „Šta misliš, ko je otac deteta - Iversen Stariji ili Mlađi?“

„Nemam šta da mislim“, reče Kari. „Znam.“

Simon je začas zbunjeno pogleda, a ona polako odmahnu glavom. Potom je zažmurio, sagnuo se i prešao rukom od potiljka ka čelu kao da zalizuje kosu.

„Pa dabome“, reče tiho. „Dve četkice. Biće da starim.“

„Idem da proverim šta imamo o Iveru“, reče Kari.

Kada je otišla, Simon uključi računar. Otvorio je poštu. Stigao mu je nekakav zvučni fajl. Po svojoj prilici poslat sa mobilnog.

Simonu nikad nisu stizali zvučni fajlovi.

Otvorio ga je i pritisnuo *play*.

≈

Morgan je u kontrolnoj sobi posmatrao kako besni zamenik upravnika. Dozvolio je da mu se previje šaka, ali je odbio da prilegne u ambulanti.

„I onda si podigao rampu i samo pustio traženog ubicu da ode!“, siktao je Frank.

„Pa bio je u tvom autu“, reče čuvar brišući znoj s čela. „I nosio je tvoju kapu.“

„Ali to nisam bio ja!“, dreknu Frank.

Da li je to bila posledica povišenog krvnog pritiska, Morgan nije znao. Tek, odvratna crvena tečnost probila je kroz zavoj i njemu se ponovo zavrtilo u glavi.

Zapištao je telefon pored monitora. Goldsrud podiže slušalicu.

„Pronašli su prst“, reče prekrivši mikrofonski šakom. „Odvešćemo i tebe i njega u Ulevolsku bolnicu, tamo hirurzi mogu da ti...“

„Gde?“, prekide ga Frank. „Gde su ga našli?“

„Bio je lako uočljiv - na kontrolnoj tabli tvog poršea koji je zagradio nekoga na Grenlandu.“

„Nađite ga! Nađite!“

≈

Tor Junason se istezaao o kaiš koji je visio sa šipke u vagonu podzemne železnice. Promrmljao je izvinjenje kada se sudario sa nekim drugim

pospanim putnikom u jutarnjem špicu. Danas će prodati pet mobilnih telefona. To mu je bio cilj. A kada bude ponovo stajao - ili, još bolje, sedeo - u metrou tog popodneva, znaće i da li je uspeo u tome. I onda će biti... srećan. Možda.

Tor uzdahnu.

Pogledao je uniformisanog tipa koji mu je stajao okrenut leđima. U ušima je imao bubice iz kojih je dopirala muzika. Kabl mu je išao do ruke u kojoj je držao telefon sa sićušnom nalepnicom Torove prodavnice na poledini. Onda ga je prepoznao. Nije li to tip koji mu je tražio bateriju za onaj muzejski uređaj? Diskmen. Tora je to zaintrigiralo pa je proverio na netu. Diskmeni su se prodavali do 2000, a onda se pojavio takozvani vokmen koji je puštao MP3. Tor priđe još malo da bolje čuje muziku koja se gubila u tutnjavi čeličnih točkova na šinama i škripi vagona na okukama. Ali zvučalo je kao da peva samo jedna devojka. Melodiju je, doduše, znao odranije:

„That you’ve always been her lover...”¹⁶ Leonard Koen.

≈

Simon je zbunjeno posmatrao ikonicu zvučnog fajla. Trajao je tek nekoliko sekundi. Ponovo ga je pustio.

Glas je nesumnjivo bio onaj na koji je i prvi put pomislio. Ali nije razumeo *šta* mu govori.

„Šta ti je to? Brojevi za loto?”

Simon se osvrnu. Sisel Tau je obavljala prepodnevno pražnjenje korpi za kancelarijski otpad.

„Tako nekako“, odvrati Simon. Pritisnuo je *stop* kada mu je izvukla korpu ispod stola i ispraznila je u svoja kolica. „Simone, samo bacaš pare. Loto je rezervisan za srećnike.“

„A ti misliš da mi nismo srećnici?“, upita Simon zureći u monitor.

„Pogledaj šta smo doneli na svet“, odvratila je.

Zavalivši se u stolici, Simon protrlja oči. „Sisel?”

„Da?”

„Jedna mlada žena je ubijena, a ispostavilo se da je bila trudna. Ne bih rekao da su se ubice plašile nje, već njenog deteta.“

„Da, i?”

Tišina.

„Simone, jesi li ti mene nešto hteo da pitaš?”

Simon prisloni potiljak na naslon. „Sisel, kad bi znala da nosiš đavolovo dete, da li bi ga svejedno rodila?“

„Simone, već smo pričali o tome.“

„Znam, ali šta si mi tada odgovorila?“

Pogledala ga je prekorno: „Rekla sam ti da priroda, nažalost, ne ostavlja mnogo izbora jednoj sirotoj majci. Niti ocu.“

„Zar nije gospodin Tau odmah pobjegao?“

„Mislila sam na tebe, Simone.“

Zažmurio je i polako klimnuo. „Dakle, svi smo robovi ljubavi. A koga ćeš voleti, to je lutrija. Je li tako?“

„Surovo ali istinito“, potvrdi Sisel.

„A bogovi se smeju“, reče Simon.

„Nesumnjivo. A u međuvremenu neko ovde dole mora da čisti svinjac.“

Slušao je kako se njeni koraci udaljavaju. Potom je zvučni fajl prebacio sa računara na mobilni i sa njim otišao u toalet, zatvorio se u jednu od kabina i ponovo pustio snimak.

Posle drugog preslušavanja shvatio je šta ti brojevi znače.

ČETVRTI DEO

Trideset treće poglavlje

Simon i Kari su prelazili preko osunčanog, malo prevelikog, previše otvorenog i pustog trga pred Većnicom.

„Pomoću opisa koji nam je dao Fidel Lae pronašli smo auto koji je iznajmio“, reče Kari. „Vraćen je, ali ga srećom još nisu oprali. Forenzičari su pronašli tragove blata koje se podudara sa blatom na prilazu uzgajivačnici. A ja mislila da je blato uvek blato.“

„Svako sadrži specifičnu mešavinu minerala“, reče Simon. „Na čije je ime izdat?“

„Silvester Trondsen.“

„Ko li je sad to?“

„Star trideset tri godine, nezaposlen, prima socijalnu pomoć. Već dvaput je služio kaznu zbog nasilnog ponašanja. Naši agenti ga povezuju sa Nestorom.“

„Okej.“ Simon zastade pred ulazom između dva butika. Kapija je bila visoka i nagoveštavala je ozbiljnost i pouzdanost. Pritisnuo je jedno zvonce na trećem spratu. „Imaš li još nešto?“

„Jedan od stanara u Ili rekao je agentu da se novi stanar u 323 po svojoj prilici zbližio sa načelnicom odeljenja.“

„Sa Martom Lijan?“

„Videli su ih kako su se zajedno nekud odvezli iz prihvatilišta u po bela dana.“

„Posedi Iversen“, reče glas kroz rupice na ploči iznad zvonaca.

„Sačekaj me na recepciji dok razgovaram sa Iversenom“, reče Simon.

„Zašto?“

„Malo ću igrati mimo pravila - ne bih da te uvlačim u to.“

„Ali...“

„Izvini, ali ovo ti zapravo naređujem, znaš.“

Kari prevrnu očima, ali očuta.

„Iver“, predstavi se mladić na recepciji čvrsto se rukujući sa oboje.

„Primiče vas moj otac.“

Nešto je u izgledu tog mladića Simonu nagovestilo da je ovaj naviknut na smeh, da nije vičan tuzi i bolu koji je sad pročitao u pogledu ispod moderno začešljanih šiški. Valjda je zato delovao pometeno, rastrojeno.

„Ovuda.“ Otac mu je verovatno najavio da će ih posetiti policija i verovatno je, baš kao i otac, pretpostavljao da se poseta tiče smrti njegove majke.

Kancelarija je imala pogled na Zapadnu železnicu i fjord. Pored vrata se nalazio stakleni stalak sa verodostojnim modelom nebodera u obliku boce koka-kole.

Otac je izgledao kao starija kopija sina. Iste guste šiške, zdrava, glatka koža, prigušena vedrina u očima. Visok, prav, odlučna brada i pogled koji ne vrda. Prijatan ali svejedno nekako dečački razigran, izazivački. Obojica su pripadali samouverenom i pouzdanom soju stanovnika zapadnog dela grada, istom kalupu koji je proizveo pripadnike pokreta otpora, osvajače Severnog pola, posadu Kon-Tikija i direktore policije.

Iver Stariji ponudi Simonu da sedne, pa se i sam smesti za svojim radnim stolom iznad kojeg je visila stara, crno-bela fotografija neke stare zgrade. Nesumnjivo je to bila Kristijanija [17](#) sa kraja 19. veka, ali Simon nije odmah uspeo da prepozna građevinu.

Čim je sin izašao iz kancelarije, Simon pređe na stvar.

„Pre dvanaest godina ova devojka je pronađena mrtva u jednom dvorištu u centru Osla. Evo kako je izgledala kad su je pronašli.“

Simon je spustio fotografiju pred Iversena na sto i pažljivo posmatrao lice veleposednika dok je ovaj gledao sliku. Nije uočio nikakvu posebnu reakciju.

„To ubistvo je priznao momak po imenu Soni Lofthus“, reče Simon.

„Dobro?“ I dalje nije bilo reakcije.

„Devojka je u trenutku smrti bila trudna.“

Eto reakcije. Širenje nozdrva i zenica. Simon sačeka još nekoliko sekundi pre nego što je otpočeo drugu seriju paljbe.

„Sad, analiza DNK sa četkica za zube iz vaše kuće pokazala je da je neko iz vašeg domaćinstva bio otac njenog deteta.“

Pulsiranje vratne žile, promena boje u licu, nekontrolisano treptanje.

„A ti, Iversene, koristiš crvenu četkicu - zar ne?“

„Ka... Kako zna...“

Simon se kratko osmehnu oborivši pogled na svoje šake. „I ja imam svoj podmladak, eno je napolju na recepciji. A njene vijuge rade malo brže od mojih, pa je pre mene zaključila da kad DNK sa samo dve od tri četkice porodice Iversen ukazuje na srodstvo sa detetom, njegov otac nipošto ne bi mogao biti sin iz kuće. Stoga je to morao biti jedini drugi muškarac u kući - ti.“

Zdravi ten Ivera Iversena nestao je, izbledeo.

„Zadesiće te isto to kad dođeš u moje godine“, poče Simon da ga teši. „Ovi mladi mnogo brže razmišljaju od nas.“

„Ali...“

„E, vidiš, u tome je kvaka sa DNK. Ne ostavlja mnogo prostora za 'ali'...“

Iversen zinu ustima koje se čisto po navici razvukoše u poluosmeh, obično bi u takvim trenucima umeo da ispali nekakvu dosetku i njome razoruža protivnika. Ali ovog puta nije bilo dosetki, nije bilo ničega.

„E sad kad se ova stara mašinerija...“ - oniži, vremešni policajac se potapša kažiprstom po čelu - „konačno pokrenula, dogurala je i malo dalje od toga. Prvo joj je, naravno, palo na pamet da oženjen čovek poput tebe ima najočigledniji motiv na svetu da se reši jedne trudne i potencijalno nezgodne žene. Nije li tako?“

Iversen oćuta, ali je znao da ga je jabučica odala.

„Posle ubistva, slika devojke je objavljena u novinama. Policija je tražila pomoć u utvrđivanju njenog identiteta. A pošto se njen ljubavnik i otac tog deteta nije oglosio čak ni u vidu anonimne dojave, stvar postaje dodatno sumnjiva. Nije li tako?“

„Nisam znao“, poče ovaj, ali ućuta. Zažalio je. A zažalio je i zato što se videlo da je zažalio.

„Nisi znao da je trudna?“, upita policajac.

„Ne!“ Iversen prekrsti ruke. „Htedoh reći, nisam znao... *Ne znam* ništa o tome. Sad bih da pozovem advokata.“

„Ti nužno moraš znati *nešto* o svemu ovome. Ali verujem ti kad kažeš da ne znaš sve. Mislim da je tvoja žena Agneta znala sve. Šta ti misliš?“

Kefas. Kako ono beše - glavni inspektor? Iver Iversen se mašio za fiksni telefon. „Ja mislim, Kefase, da ti nemaš nikakve dokaze i da je

ovaj sastanak završen.“

„Ovo prvo si pogodio, ali u ovom drugome grešiš. Ovaj sastanak nije završen, Iversene, jer želiš da saznaš koje ćeš mostove porušiti ako okreneš taj broj. Policija ne raspolaže dokazima protiv tvoje žene, ali onaj koji ju je ubio očito raspolaže.“

„Otkud njemu?“

„Zato što je bio žrtveni jarac i dvanaest godina proveo ispovedajući gradske kriminalce. On zna sve.“ Kefas se nasloni prema stolu naglašavajući lupkanjem kažiprsta svaki slog:

„Zna da je devojkicu ubio Kale Farisen po narudžbini Agnete Iversen. Zna jer je lično služio kaznu za to ubistvo. Jedini razlog da poverujem u tvoju nevinost jeste taj što se nije okomio na tebe. Ali ako okreneš taj broj, uradićemo sve po propisu, to jest privešćemo te kao osumnjičenog saučesnika u ubistvu, preneti novinarima sve što znamo o tebi i onoj devojci, tvojim poslovnim kontaktima saopštiti da ćeš neko vreme biti odsutan, a tvom sinu... Hm, šta onda reći sinu?“

≈

Šta reći sinu. Simon je sačekao, pustio je Iversena da upije nove informacije. To mu je bilo važno za ono što je tek trebalo da usledi. Da se informacija ureže. Da Iversen sagleda obim, posledice. Da otvori um za mogućnosti koje pre samo dva minuta uopšte nisu bile aktuelne. Baš kao što je i Simon morao. Baš kao što je i on dospeo tu gde je sada.

Simon opazi kako Iversenova ruka pada sa telefona. Začuo je nesiguran, promukao glas: „Šta hoćeš?“

Simon se uspravi u stolici. „Da mi sad sve ispričaš. Ako ti poverujem, ništa posebno ne mora da se desi. Agneta je već dobila svoju kaznu.“

„Kaznu...Udovčeve oči blesnuše, ali taj plamen zgasnu u susretu sa Simonovim ledenim pogledom.

„Dobro. Agneta i ja... Naš brak nije bio ništa posebno, bar ne u tom pogledu. Jedna veza je raspolagala nekim devojkama. Azijatkinjama. Tako sam se upoznao sa Maj. Ona je... Imala je nešto što je meni trebalo. Nije to bila ni mladost ni nevinost, ništa tog tipa, već jednu... usamljenost u kojoj sam se prepoznao.“

„Iversene, ona je bila zarobljenica. Oteta od kuće.“

Veleposednik slegnu ramenima. „Znam, ali sam ja otkupio njenu slobodu. Dao sam joj stan gde smo se sastajali. Imala je samo mene. A onda mi je jednog dana rekla da već mesecima ne dobija menstruaciju, da je možda trudna. Rekao sam joj da mora prekinuti trudnoću, ali je odbila. Nisam znao šta da radim. Pa sam pitao Agnetu...“

„Pitao si ženu?“

Iversen odmahnu rukom kao da odbacuje nekakvu besmislicu. „Vidiš, Agneta je bila jedna zrela žena. Nije imala ništa protiv da se neka druga pozabavi onim što je ona izbegavala. Čak su je i samu više zanimale žene nego muškarci, ako smem tako da se izrazim.“

„Ali ti je svejedno rodila sina?“

„U njenoj porodici dužnost se shvata ozbiljno i ona je bila vrlo posvećena majka.“

„U porodici najvećih privatnih veleposednika u Oslu sa savršenom fasadom i besprekornim ugledom vanbračno dete azijskog porekla naprosto nije aktuelno.“

„Da, Agneta je bila staromodna. A ja sam joj se obratio jer je u krajnjoj liniji odluka šta će se preduzeti bila na njoj.“

„Pošto je kompanija osnovana od njenog novca“, dovrši Simon. „Pa je i odlučila. Da ukloni problem. Čitav problem.“

„Ne znam ništa o tome“, reče Iversen.

„Ne znaš zato što nisi ni pitao. Njoj si prepustio da stupi u kontakt sa onima koji su taj posao mogli obaviti za vas. A oni su pak morali da nabave žrtvenog jarca kada je svedok rekao policiji da je u onom dvorištu video nekog kako devojci ubrizgava nešto iz šprica. Tragovi su morali da se zatru, pa ste i to platili.“

Iversen slegnu ramenima. „Nisam nikog ubio, samo ispunjavam svoj deo dogovora i kažem ti sve što znam. Pitanje je da li ćeš ti ispuniti svoj.“

„Pitanje glasi...“, poče Simon. „Kako je neko poput tvoje žene stupio u kontakt sa ološem poput Kalea Farisena?“

„Nemam pojma ko je taj Kale Farisen.“

„Nemaš.“ Simon sklopi šake pred sobom. „Ali znaš ko je Blizanac.“

Kancelarijom je načas zavladao potpuni muk. Činilo se da je i saobraćaj na ulici zadržao dah.

„Molim?“, naposletku će Iversen.

„Godinama sam radio u Ekokrimu“, poče Simon. „Vaša kompanija je poslovala sa Blizancem. Pomagali ste mu u pranju novca, a on bi vam zauzvrat obezbedio fiktivne kapitalne gubitke u stotinama miliona koji su vas štitili od poreza.“

Iver Iversen odmahnu glavom. „Bojim se da ne poznajem nikakvog Blizanca.“

„Sve osim toga da se bojiš je laž“, odvrati Simon. „Imam dokaze o vašoj saradnji.“

„Stvarno?“ Iversen je sklopio jagodice prstiju. „Ako imate dokaze, zašto nikad nije pokrenuta istraga u Ekokrimu?“

„Zbog kočenja iznutra“, reče Simon. „Ali *znam* da je Blizanac svojim prljavim novcem kupovao od vas nekretnine da bi vam ih potom prodavao po višoj ceni. Bar na papiru. Time je on dolazio do kapitalne dobiti zahvaljujući kojoj je pare od droge mogao da uplati na račun a da ga pritom nadležni ne gnjave za poreklo tog novca. A vi ste dolazili do kapitalnih gubitaka koje ste oduzimali od prethodnih dobiti pa niste morali ništa da plaćate državi. Obostrani dobitak.“

„Zanimljiva teorija“, reče Iversen. „Ispričao sam ti sve što znam. Šta još želiš?“

„Želim da upoznam Blizanca.“

Iversen čujno uzdahnu. „Ali ne poznajem nikakvog Blizanca.“

Simon klimnu kao za sebe. „Znaš šta? Tu rečenicu smo toliko puta čuli u Ekokrimu da su mnogi posumnjali u postojanje Blizanca, smatrali su da je mit.“

„Pa, Kefase, i meni to sad tako zvuči.“

Simon ustade. „Ne mari. Ali mitovi ne kontrolišu godinama trgovinu drogom i ljudima u jednom gradu, Iversene. Mitovi ne likvidiraju trudne žene na molbu saradnika.“ Onda se sagnuo, obema rukama oslonio na Iversenov sto i izdahnuo tako da Iversen oseti njegov starački zadah iz usta: „Ljudi nisu toliko prestravljeni da bi skočili sa litice samo zarad mita. Ja *znam* da Blizanac postoji.“

Odgurnuvši se od stola, Simon pođe prema vratima vadeći mobilni telefon. „Sazvaću konferenciju za štampu već iz lifta, pa možda ne bi bilo loše da što pre obaviš onaj razgovor sa sinom.“

„Stani!“

Simon zastade pred vratima ne okrećući se.

„Ja ću... Videću šta mogu da uradim.“

Simon na to izvadi vizitkartu i spusti je na stalak sa soliterom u obliku flašice. „Obojica imate rok do šest sati.“

≈

„U Državi?“, ponovi Simon s nevericom kada je ušao u lift. „Lofthus je napao Franka u njegovoj kancelariji?“

Kari klimnu. „Zasad je to sve što znam. Šta ti je rekao Iversen?“

Simon slegnu ramenima. „Ništa. Naravno da je odmah zvao advokata. Razgovaraćemo sa njima sutra.“

≈

Arild Frank je sedeo na rubu kreveta i čekao da ga odvedu u operacionu salu. Obukli su mu svetloplavu bolničku košulju i privezali ime oko ručnog zgloba. U prvi sat nije osećao bol, ali sada se pojavio, a sićušni špric koji mu je ubrizgao anesteziolog nije naročito pomagao. Doduše, obećali su mu pravu anesteziju pred operaciju koja će, ako im je verovati, delovati na celoj ruci. Svraćao je i izvesni hirurg koji mu se predstavio kao „specijalista za šaku“ da nadugačko raspreda o onome što se danas nazivalo mikrohirurgijom i da mu saopšti kako je prst stigao u bolnicu, kako je rana čista i uredna i kako će nervi ubrzo zarasti pa će Frank za već nekoliko meseci moći da koristi svoj kažiprst „za šta god hoće“. Bila je to svakako dobronamerna duhovitost, ali Franku nije bilo do sprdačine. Zato je prekinuo hirurga pitanjem u kom će roku, pošto mu nakače taj prst, moći da se vrati na posao. A kada je hirurg rekao da će sama operacija potrajati satima, Frank je - na čuđenje svog hirurga - pogledao na sat i u pola glasa, ali sasvim razgovetno, opsovao.

Vrata se otvoriše i Frank podiže pogled. Ponadao se da je stigao anesteziolog jer mu je bol iz prsta sada zahvatio čitavo telo, pa i glavu.

Ali unutra nije ušla osoba u belo ili zelenoj uniformi, već visok, mršav čovek u sivom odelu.

„Pontijuse?“, reče Frank.

„Zdravo, Arilde. Samo sam hteo da te obiđem.“

Frank začkilji na jedno oko, kao da će tako bolje uočiti pravi razlog za direktorovu posetu. Par sede na krevet pored njega i klimnu ka zavijenoj ruci.

„Boli?“

„Preživljuću. Je l' vi lovite?“

Direktor policije slegnu ramenima. „Lofthus kao da je propao u zemlju. Ali naći ćemo ga. Šta misliš da je hteo?“

„Hteo?“ Frank frknu. „Ko će znati. Očito je pokrenuo nekakav luđački krstaški pohod.“

„Upravo tako“, reče Par. „Stoga je pitanje gde će udariti sledeći put. Da li ti je ostavio nekakvu naznaku u tom smislu?“

„Naznaku?“ Frank zastenja blago grčeći ruku. „Nemam pojma šta bi to moglo biti.“

„Ali valjda ste nešto pričali.“

„On je pričao. Meni je zapušio usta. Hteo je da zna ko je krtica.“

„Znam, video sam.“

„Video si?“

„Na papirima u tvojoj kancelariji. Onima koji nisu bili potpuno isprskani krvlju.“

„Ti si bio u mojoj kancelariji?“

„Arlde, ovaj slučaj ima najveći prioritet. Tip je masovni ubica. Više nas ne opsedaju samo novinari, umešale su se i gradske vlasti. Odsad svi moraju da raportiraju meni.“

Frank slegnu ramenima. „Pa dobro.“

„Imam samo jedno pitanje.“

„Pontijuse, treba da idem na operaciju i u groznim sam bolovima. Zar ne može da sačeka?“

„Ne može. Soni Lofthus je saslušan zbog ubistva Eve Mušand, ali im ništa nije priznao. Da li mu je neko rekao da smo sumnjali na muža pre nego što smo pronašli Lofthusovu dlaku na mestu zločina? Da smo takoreći već imali dokaze da ju je ubio Ingve Mušand?“

„Pa kako bih ja to znao?“

„Samo mi je bilo važno da znam.“ Par spusti Franku ruku na rame, a ovaj oseti kako mu se bol sliva niz ruku. „Ali ti sad misli samo na operaciju.“

„Hvala, ali nema tu šta da se razmišlja.“

„Pa i nema“, reče Par skidajući četvrtaste naočare. „Samo legneš i pustiš da se stvari odvijaju, zar ne?“

„Tako je“, reče Frank.

„Pusti ih da te zakrpe. Da ponovo budeš iz jednog komada.“

Frank proguta pljuvačku.

„Pa“, poče Par vraćajući naočare na glavu. „Jesi li mu rekao ko je krtica?“

„Misliš, njegov rođeni otac? *Ab Lofthus, priznao je*. Pa da sam mu to napisao, odrubio bi mi glavu.“

„Šta si mu rekao, Franče?“

„Ništa! Šta bih mu rekao?“

„I ja se to pitam, Arilde. Pitam se zašto je klinac dovoljno ubeđen da ti raspolažeš tom informacijom da ti je zbog nje provalio u zatvor.“

„Pontijuse, momak nije normalan. Svi ti narkomani pre ili kasnije polude, znaš i sam. Kakva sad krtica? Pobogu, ta priča se završila još sa Abom Lofthusom.“

„Pa šta si mu odgovorio?“

„Kako to misliš?“

„Tebi je samo odsekao prst. Sve ostale je poubijao. Poštdeo te je, što znači da si mu nešto dao. Ne zaboravi, Arilde, da te dobro poznajem.“

Vrata se otvoriše i u sobu uđoše dva nasmejana lica u zelenim uniformama.

„Jesmo li spremni?“, upita jedan kroz smeh. Par podesi naočare:

„Arilde, nemaš ti te snage.“

≈

Simon je išao niz ulicu pognute glave pred slanim povetarcem sa mora. Prešao je preko Akerskog keja i nastavio Munkedamskim putem dok se nije završio u zgradama. Uz Ruselečki put je ubrzao i zastao pred crkvom uglavljenom između stambenih zgrada. Crkva Svetog Pavla bila je daleko skromnija od svojih pandana u drugim prestonicama. Katolička crkva u zemlji protestanata. Gledala je na pogrešnu stranu, zapadnu, a na vrhu fasade imala je tek nagoveštaj zvonika. Tri stepenika i to je bilo sve. Ali je uvek bila otvorena. Sam Simon nije tu bio prvi put, jedne kasne večeri u doba najveće krize već je oklevao i onda na silu prešao ta tri stepenika. Bilo je to neposredno nakon što je izgubio sve, a pre nego što je pronašao spasenje u Elsi.

Sada se popeo, uhvatio bakarnu ručku, otvorio teška vrata i ušao. Hteo je da ih zatvori za sobom, ali su se šarke opirale. Da li su se tako opirale i onomad? Nije mogao da se seti, tada je bio previše pijan. Pustio je vrata da se sama zatvore za njim, centimetar po centimetar.

Ali miris je prepoznao. Strani, egzotičan. Atmosferu duhovnosti. Magija, mistika, gatane i vašari. Elsa je volela katoličanstvo, ne toliko iz etičkih koliko iz estetskih razloga, i ispričala mu je kako je u crkvi sve, sve do praktičnih sitnica poput cigala, maltera i prozora bilo prožeto religijskom simbolikom koja se graničila sa komikom. Pa opet, ta jednostavna simbolika imala je teži nu, podtekst, istorijski kontekst i podršku onolikih velikih mislilaca da se nije smela tek tako zanemariti. Tesna, u belo okrečena i oskudno ukrašena prostorija bila je ispunjena klupama koje su vodile do oltara sa razapetim Hristom na krstu. Poraz kao simbol pobeđe. Uz levi zid, negde na pola puta do oltara, nalazila se ispovedaonica koja se sastojala od dva odeljka od kojih je jedan bio zagrađen crnom zavesom, kao kabina za fotografisanje. Kada je one noći ušao u crkvu, isprva nije znao koji je odeljak namenjen za grešnika. Onda je njegov pijani mozak zaključio da sveštenik, pošto ne sme da vidi lice onog koji se ispoveda, sedi u fotografskoj kabini. Stoga je uleteo u nezagrađeni odeljak i obratio se rupičastoj drvenoj pregradi između odeljaka. Ispovedio je svoje grehe nepotrebno glasno u nadi, ili pak strepnji, da će ga neko s druge strane, bilo ko, saslušati i učiniti šta mora. Razrešiti ga grehova. Ili mu presuditi. Sve je bilo bolje od vakuuma u kojem se gušio sam sa sobom i svojim delima. Ali ništa se nije dogodilo. A kad se sutradan probudio sa neobičnim odsustvom glavobolje, shvatio je da će se život samo nastaviti kao da se ništa nije desilo, da nikoga nije briga. Tada je Simon poslednji put bio u crkvi.

Marta Lijan stajala je pred oltarom. Pored nje je žustro gestikulirala neka elegantno obučena žena sa kratkom frizuricom za koju se dame koje prevale pedesetu nadaju da će im skinuti koju godinu sa lica. Žena je pokazivala i objašnjavala, a do Simona su dopirale reči „cveće“, „venčanje“, „Aneš“ i „svatovi“. Tek kada im se gotovo sasvim približio, Marta Lijan se okrenula prema njemu. Simona je iznenadilo koliko se promenila. Izgledala je nekako prazno i usamljeno. Nesrećno.

„Zdravo“, pozdravila ga je ravnodušno.

Druga žena začuta.

„Izvinite što ovako upadam“, počeo Simon. „U Ili su mi rekli da ću te naći ovde. Nadam se da vas ne prekidam u nečem važnom.“

„Ne, može da...“

„Zapravo, prekidate nas u planiranju Martinog venčanja sa mojim sinom. Pa ako biste mogli da sačekate, gospodine...“

„Kefas“, reče Simon. „I ne, ne mogu da čekam. Policija.“

Žena pogleda Martu izvivši obrve. „Dušo, na ovo mislim kad ti kažem da živiš u previše stvarnoj stvarnosti.“

„Koja će zaobići vas, gospođo...?“

„Molim?“

„Ovo je između policije i Ile. Službena tajna i tako to.“

Žena se udaljila lupajući štiklama, a Simon i Marta sedošu u prvi red klupa.

„Videli su te kako se voziš sa Sonijem Lofthusom. Zašto mi to nisi ispričala?“

„Hteo je da nauči“, reče Marta. „Odvezli smo se do jednog praznog parkinga da vežba.“

„A sada je za njim raspisana poternica u celoj zemlji.“

„Videla sam to na televiziji.“

„Da li je išta rekao, na bilo koji način nagovestio gde bi sad mogao da bude? Dobro razmisli pre nego što mi odgovoriš.“

Činilo se da je Marta zaista razmislila pre nego što je odmahnula glavom.

„Dobro, nije. A da li znaš išta o njegovim planovima i namerama?“

„Hteo je da nauči da vozi.“

Simon uzdahnu i pogladi kosu. „Jesi li svesna da rizikuješ optužbu ako mu pomažeš ili prikrivaš informacije od nas?“

„Ali zašto bih to činila?“

Simon je pogleda, ali ništa ne reče. Dakle, žena se uskoro udaje. Zašto mu je onda izgledala tako nesrećno?

„Dobro, onda“, reče ustajući.

Marta je još sedela oborenog pogleda.

„Samo jedna stvar“, rekla je.

„Da?“

„Misliš li i ti da je bolesnik kao što svi kažu?“

Simon se uzvrpoljio. „Ne mislim“, reče.

„Ne misliš?“

„Nije bolesnik. On kažnjava ljude. Reč je o nekakvoj osveti.“

„Osveti za šta?“

„Verovatno se radi o njegovom ocu, koji je optužen za korupciju.“

„Kažeš, kažnjava...“ Nastavila je u pola glasa: „Kažnjava li pravedno?“

Simon slegnu ramenima. „Ne znam. Ali svakako ima obzira.“

„Obzira?“

„Upravnika zatvora je napao na poslu, u njegovoj kancelariji. Opasan potez, bilo bi mu znatno jednostavnije i manje rizično da je otišao Frankovoj kući.“

„Ali?“

„Ali time bi se Frankova žena i deca našla na liniji vatre.“

„Nevine. Štedi nevine.“

Simon polako klimnu. Opazio je nekakvu promenu u njenim očima, neku varnicu. Nada. Zar je bilo tako jednostavno? Zar je samo bila zaljubljena? Simon se uspravi i pogleda oltar sa raspetim Spasiteljem. Zažmurio je. Pa ponovo otvorio oči. Ma nek ide dođavola. Nek sve ide dođavola.

„Znaš li šta je njegov otac Ab govorio?“, poče Simon nameštajući pantalone. „Govorio je da je vreme milosti prošlo, da je stigao Sudnji dan. Ali pošto Mesija kasni, moramo sami da obavimo taj posao. Niko drugi ne može da ih kazni, Marta. Policija u Oslu je trula, štiti razbojnike. Mislim da Soni radi sve ovo jer smatra da to duguje svom ocu, da je ovaj zbog toga i poginuo. Zbog pravde. Pravde koja je iznad zakona.“

Druga žena je kod ispovedaonice razgovarala sa sveštenikom.

„A ti?“

„Ja? Ja sam zakon. I zato moram da uhapsim Sonija. Tako to ide.“

„A ona žena, Agneta Iversen, kakav je zločin ona počinila?“

„O tome ne mogu da govorim.“

„Pročitala sam da joj je pokraden nakit iz kuće.“

„Da, i?“

„Da li su tu bile i jedne biserne minđuše?“

„Ne znam. Zar je bitno?“

Odmahnula je glavom. „Ne“, reče. „Nije. Razmisliću, pa javljam ako se setim nečeg što bi vam moglo pomoći.“

„Dobro.“ Simon zakopča jaknu. Bučne potpetice su im se približavale. „Razumem da imaš puno toga na umu.“

Marta ga kratko pogleda.

„Čujemo se, Marta.“

Kada je Simon izašao iz crkve, zazvonio mu je telefon. Pogledao je displej. Pozivni broj za Dramen.

„Kefas.“

„Ovde Henrik Vestad.“

Inspektor koji je istraživao ubistvo žene brodovlasnika.

„Zovem sa kardiologije u Buskerudskoj bolnici.“

Simon je već znao šta će mu reći.

„Lejf Krognes, onaj svedok sa srčanim problemima. Mislili su da više nije u životnoj opasnosti, ali...“

„Ali je naprasno umro“, dovrši Simon uzdahnuvši. Stisnuo je koren nosa palcem i kažiprstom. „Bio je sam kad se to desilo. Obdukcija neće pokazati ništa sumnjivo. A mene zoveš zato što ne želiš da budeš jedini koji će provesti besanu noć.“

Vestad mu nije odgovorio.

Simon je vratio telefon u džep. Vetar se podigao. Pogledao je nebo iznad krovova. Još se nije videlo, ali glavobolja nikad ne greši. Pad pritiska.

≈

Motocikl pred Roverom spremao se da ustane iz mrtvih. Bio je to harli dejvidson, model heritidž softejl iz 1989, sa velikim prednjim točkom kakve je Rover najviše voleo. Stigao mu je u vidu olupine od 1340 kubika kojoj vlasnik naprosto nije pružio negu, strpljenje i razumevanje koje jedan harli - za razliku od njegovih japanskih rođaka - nužno iziskuje. Rover mu je sad zamenio kolenasto vratilo, radilicu i opruge klipova, a uz to je isturpijao ventile, tako da je malo šta ostalo od starog motora u ovom novom od 1700 kubika sa 119 konjskih snaga na zadnjem točku koji je nekad vukao sa samo 43. Dok je brisao motorno ulje sa istetovirane katedrale na podlaktici, Rover opazi nekakvu senku. Isprva je pomislio da se naoblačilo shodno vremenskoj prognozi, ali kad je podigao pogled, ugledao je siluetu spram otvorenih vrata svoje garaže i servisa.

„Da?“, reče Rover nastavljajući da se briše.

Prilika mu je prilazila bešumno, poput grabljivice. Rover je znao da mu je najbliže oružje dovoljno daleko da ne može posegnuti za njim. I tako treba i da ostane. Gotovo je s tim životom. Čisto je proseravanje da se posle izlaska sa robije moraš vratiti starom životu.

Sve je pitanje volje. Sasvim jednostavno. Sve se može kad se hoće. Ali ako je ta volja samo poza, mazanje očiju, onda si u roku od dva dana opet u govnama.

Čovek se sad već toliko približio da mu je Rover razabirao crte lica. Ma je li moguće...

„Zdravo, Rovere.“

Jeste.

Nosio je požutelu vizitkartu sa adresom *Roverovog servisa*.

„Nisi menjao adresu. Rekao si da mi možeš nabaviti uzi.“

Neprekidno brišući ruke, Rover je piljio u njega. Pročitao je u novinama, video sliku na televiziji. A ovo što je sad video pred sobom nije bio onaj momak iz ćelije u Državi, već njegova budućnost. Budućnost koju je sam oslikao.

„Sredio si Nestora“, reče Rover trljajući krpom prste.

Momak očuta.

Rover odmahnu glavom. „To znači da te ne juri samo murija već i Blizanac.“

„Znam da sam u problemu“, odvrati momak. „Ako mi tako kažeš, odmah ću otići.“

Razrešenje. Nada. Čista hartija. Nova šansa. Većina to zasere i nastave da ceo život prave iste idiotske greške uvek pronalazeći nove izgovore da se sjebu. I ne znajući, ili se bar praveći da ne znaju, gube u startu. Zato što ne *žele*. Ali Rover je *želeo*. Neće se on sjebati na taj način. Sada je bio jači. Pametniji. Ali jedno je jasno: ako želiš da hodaš uspravno, rizikuješ da padneš pravo na nos.

„Pomozi mi da zatvorim kapiju“, reče Rover. „Izgleda da će kiša.“

Trideset četvrto poglavlje

Kiša je dobovala po šoferšajbni kada je Simon izvadio ključ iz motora spremajući se za sprint do ulaza u bolnicu. Tik ispred automobila spazio je plavokosu osobu u mantilu. Pljusak je bio toliko silovit da su se kapi raspršivale o haubu i razlivale obris tog čoveka. Onda neko otvori vrata kod vozačevog sedišta i neki drugi, tamnokosi tip mu reče da krene sa njima. Simon baci pogled na sat. Četiri. Dva sata pre njegovog roka.

≈

Ona dvojica su ga odvezli do Akerskog keja, koji nije nikakav kej, već čitav grad u malom sa prodavnicama, poslovnim prostorom, najskupljim stanovima u Oslu i pedesetak restorana, kafića i barova. Sišli su do promenade tik uz more u trenutku kada je pristajao brodić iz Nesodena, a onda su skrenuli u jednu od brojnih uskih uličica i nastavili njome sve do uzanih metalnih stepenica koje su vodile ka jednim vratima. Okrugli prozorčić na njima verovatno je trebalo da asocira na morsku hranu. Pored vrata nalazila se sasvim mala tabla na kojoj je izvanredno diskretnim slovima pisalo „Restoran Nautilus”. Dok im je jedan od Simonovih pratilaca pridržavao vrata, oni uđuše u tesno predvorje, gde su otresli kišu sa mantila i pokačili ih u praznu garderobu. Unutra nije bilo ni žive duše i prvo što Simonu prolete kroz glavu jeste kako je to tipičan lokal za pranje novca. Ne ni prevelik, ali sa dovoljno skupom kirijom i lokacijom da se opravdaju prihodi koje svejedno niko ne bi doveo u pitanje, a kapitalne dobiti mahom izbegnu oporezivanje.

Simon je bio moker do gole kože. Kad bi pomerio prste u cipeli, začuo bi tiho bućkanje. Ali nije se zbog toga smrzavao. Sala za ručavanje bila je podeljena ogromnim, dugačkim akvarijumom koji je ujedno predstavljao i jedino osvetljenje u prostoriji. Pored stola ispred njega, leđima okrenuta akvarijumu, sedela je ogromna prilika.

Od nje se Simonu sledila krv u žilama.

Iako ga nikad ranije nije video uživo, Simon ni na tren nije doveo u pitanje ko je on.

Blizanac.

Činilo se da taj čovek ispunjava čitavu prostoriju. Simon nije znao da li je tome uzrok puka korpulencija, opipljivo prisustvo ili težina bogatstva i moći koji su toj osobi omogućili da odlučuje o onolikim sudbinama. Ili su ga većim činile sve one priče o njemu, onolike smrti, besmislene grozote i razaranja?

Čovek jedva primetno pokaza stolicu preko puta svoje. Simon sede.

„Simon Kefas“, reče čovek gladeći se kažiprstom po bradi.

Dešava se da veliki ljudi imaju neobično visok glas.

Ne i Blizanac.

Od grmljavine njegovog basa zatalasala se površina vode u akvarijumu preko puta Simona.

„Znam šta želiš, Kefase.“ Činilo se da će mu odelo svakog trenutka pući po šavovima od razigrane muskulature pod njim.

„Šta?“

„Novac za Elsinu operaciju oka.“

Simonu zastade knedla u grlu kad je začuo tog čoveka kako izgovara ime njegove voljene.

„Pitanje je šta si za to spreman da prodaš, ne?“

Simon izvadi svoj mobilni i, otvorivši poštu, spusti ga na sto i pritisnu *play*. Glasovi sa snimka koji je dobio poprimili su metalni prizvuk. „...na koji račun i na koje ime ti je Nestor uplaćivao novac. Na tvom mestu bih dobro razmislio pre nego što odgovorim.“ Pauza, pa drugi glas: „Račun se vodi na kompaniju. *Denis limitid*, na Kajmanskim ostrvima. A broj računa?“ Opet pauza. „Osam, tri, nula...“

„Polako. I razgovetno.“

„Osam, tri, nula, osam...“

Simon stisnu *stop*. „Pretpostavljam da si prepoznao glas ovog koji odgovara.“

Veliki mu odvrati nekim gestom koji je mogao značiti bilo šta. „Ovo si mislio da prodaš?“

„Snimak mi je poslat sa *Hotmejl* adrese kojoj nisam ušao u trag, niti sam pokušao. U ovom trenutku samo ja znam za njega. Kad bi se

objavilo da upravnik Države...“

„Zamenik upravnika.“

„...Odaje svoj tajni račun na koji je primao novac od Huga Nestora. Proverio sam taj broj računa, informacije su tačne.“

„A zašto bi to meni išta značilo?“

„Značilo bi ti da ovo ne predam policiji, a ti ne izgubiš važnog saradnika.“ Simon se nakašlja. „*Još jednog* važnog saradnika.“

Veliki slegnu ramenima. „I zameniku upravnika zatvora lako se može naći zamenik. A reklo bi se da je Frank već prilično istrošen. Šta još nudiš, Kefase?“

Simon isturi donju usnu. „Imam dokaze da si prao novac preko kompanije Iversenovih. I DNK dokaze koji povezuju Ivera Iversena Starijeg sa devojkom iz Vijetnama koju ste vi uvezli, a potom ubili i naterali Sonija Lofthusa da preuzme odgovornost za to.“

Veliki pogladi bradu sa dva prsta. „To sam već čuo. Nastavi.“

„Mogu stopirati obe istrage ukoliko dobijem novac za operaciju.“

„O kom iznosu pričamo.“

„Dva miliona kruna.“

„Te pare si mogao da izvučeš i od Iversena. Zašto onda dolaziš meni?“

„Zato što mi treba i nešto više od novca.“

„Šta?“

„Da ostavite malog na miru.“

„Lofthusovog sina? Zašto?“

„Zato što mi je Ab Lofthus bio prijatelj.“

Veliki se načas zagleda u Simona, pa se zavalio u stolici i kucnu kažiprstom o zid akvarijuma.

„Ovo ti sigurno izgleda kao jedan običan akvarijum, ne? Ali znaš li, Kefase, koliko koštaju ove ribice što liče na papaline? Nemaš pojma, jer Ekokrimu i nije namenjena informacija da su pojedini kolekcionari spremni da daju milione za nju. Nije ni lepa ni velika, ali je izuzetno retka. Zato cenu određuje vrednost koju ona ima za samo jednu osobu - onu koja ponudi najviše.“

Simon se uzvrpoljio u stolici.

„Ono što hoću da kažem“, nastavi veliki, „jeste da se malog Lofthusa neću odreći. On je retka ribica koja za mene ima veću vrednost nego za druge kupce. Pobio je moje ljude i ukrao moje pare.“

Misliš da bih vladao ovim gradom već dvadeset godina da praštam takve stvari? Lofthus je od sebe napravio ribicu koja *mora* biti moja. Žao mi je, Kefase, novac možeš dobiti, ali klinca ti ne dam.“

„Mali samo traži krticu koja mu je potkazala oca. Posle će nestati.“

„Što se mene tiče, eno mu krtice. Ta osoba meni više ništa ne znači, prestala je da deluje još pre dvanaest godina. Ali ni ja nikad nisam saznao ko je to. Razmena novca i informacija odvijala se anonimno, a meni to nije smetalo jer bih uvek dobio ono za šta platim. Kao i ti, Kefase. Da ti žena progleda?“

„Kako hoćeš.“ Simon ustade. „Ako nastavljaš da juriš malog, odoh ja negde drugde po pare.“

Veliki uzdahnu. „Biće, Kefase, da si pogrešno protumačio svoj položaj u ovim pregovorima.“

Simon opazi da je i plavušan ustao.

„Valjda, kao iskusan kockar, znaš da karte treba dobro proceniti pre nego što odigraš“, nastavi veliki. „Jer posle je već kasno, ne?“

Simon oseti da mu je plavušan spustio ruku na rame. Odupreo se porivu da je odgurne. Seo je. Veliki se nagnu preko stola. Mirisao je na lavandu.

„Iversen mi je ispričao za tvoje DNK dokaze. A evo, sad imaš i taj snimak. Sve mi to govori da si ti u kontaktu sa klintcem, ne? Ti ćeš nas i dovesti do njega. Njega, i onoga što nam je ukrao.“

„A ako odbijem?“

Veliki ponovo uzdahnu. „Kefase, čega se svi mi plašimo kad počnemo da starimo? Da umremo sami, ne? Pravi razlog zašto želiš da vratiš svojoj ženi vid jeste da bi te ona *gledala* dok umireš. Jer zamišljamo da će nam tako umiranje biti manje samotno, ne? E, a sad zamisli kolika je tek usamljenost u samrtničkoj postelji bez prisustva slepe, ali bar žive supruge..

„Molim?“

„Bu, pokaži mu.“

Bu podiže svoj mobilni telefon Simonu pred oči. Na njemu je bila fotografija. Odmah je prepoznao bolničku sobu. I krevet. I ženu koja spava u tom krevetu.

„Nije zanimljivo to što znamo gde je“, reče veliki. „Već to što smo je našli, ne? U roku od jednog sata pošto nas je Iversen nazvao. Što znači da ćemo je pronaći gde god pokušao da je sakriješ.“

Simon na to skoči sa stolice i zamahnu desnicom prema grkljanu grdosije, ali ova završi u pesnici koja je Simonovu šaku ulovila lako kao leptira. I počela polako da steže.

„Sam odluči šta ti je važnije, Kefase. Žena sa kojom živiš pod istim krovom ili ta lualica koju si usvojio.“

Simon proguta knedlu. Trudio se da ignoriše bol, krckanje kostiju i zglobova u svojim prstima, ali znao je da ga odaju oči koje su već zasuzile od bola. Trepnuo je jednom, dvaput. Osetio da mu se vrela suza sliva niz obraz.

„Mora da ode za Ameriku u roku od dva dana“, prošaptao je. „Plaća se unapred.“

Blizanac mu je pustio ruku, a Simonu se zavrtelo u glavi kada se krv sjurila u šaku samo dodatno pojačavajući bol.

„Smestićemo je u avion čim nam predaš klinca i njegov plen“, reče veliki.

Plavušan je ispratio Simona napolje. Kiša je prestala da pada, ali vazduh je još bio težak i sparano.

„Šta ćete mu uraditi“, upita Simon.

„Ne želiš da znaš“, reče plavušan uz osmeh. „Ali hvala na saradnji.“ Vrata se iza Simona zatvoriše i on začu ključ u bravi.

Izašao je iz uličice. Počelo je da se smrkava. Simon potrča.

≈

Pred Martom je stajao biftek na tanjiru. Zurila je preko visokih vinskih čaša, preko glava nasuprot nje, preko porodičnih slika na stolu ispred prozora, preko jabuka u dvorištu otežalih od kiše, u nebo, u tamu koja dolazi.

Aneš je držao divan govor. U to nema sumnje, jedna tetka je već pustila suzu.

„Marta i ja smo rešili da se venčamo na zimu“, rekao je. „Zato što znamo da će ljubav istopiti svaki led, da će srca naših prijatelja zagrejati svaku salu, a da će nam briga, mudrost i uzor naših porodica - vaš uzor - osvetliti i najmračniju zimsku stazu. A postoji i još jedan razlog...“ Aneš je tad podigao čašu i okrenuo se prema Marti, koja je jedva uspela da na vreme odvrati pogled sa večernjeg neba i uzvratila mu osmeh: „Naprosto ne možemo da izdržimo do leta!“

Prostoriju je ispunio oduševljen smeh praćen aplauzom.

Aneš slobodnom rukom dohvati njenu. Stegnuo ju je, osmehnuo se, njegove lepe oči svetlucale su kao more, a ona je znala da je svestan toga. Potom se sagnuo, kao da je ponet ushićenjem, i kratko je cmoknuo u usta, na opšte oduševljenje svih za stolom. Podigao je čašu:

„Živeli!“

Potom je seo. Uhvatio je njen pogled i uputio joj je tobož zaverenički osmeh. Osmeh na osnovu kojeg je tuce gostiju na večeri trebalo da zaključi kako između njih dvoje postoji nešto posebno, nešto samo njihovo. Doduše, to što je Aneš pravio predstavu za goste nije značilo da između njih ne postoji nešto posebno. Nešto lepo. Toliko su već dugo bili zajedno da je lako bilo zaboraviti sve one lepe dane i zajedničke doživljaje. Pa i lošije periode su nekako pregurali i iz toga izašli jači. Volela je Aneša, *stvarno* ga je volela. Nego šta je - pa ne bi tek tako pristala da se uda za njega.

Aneš je dodatno razvukao osmeh stavljajući joj do znanja da bi i sama trebalo da pokaže malo entuzijazma, da mu priskoči u pomoć kad su već okupili porodice da im iznesu svoje planove za venčanje. Naravno, to je bila želja Martine buduće svekrve kojoj ona nije imala snage da se usprotivi. A ova je sad ustala i kucnula u čašu. Kao da je u tom trenutku neko pojačao tišinu. Ne samo zato što je zvanice zanimalo šta svekrva ima da kaže već i zato što niko nije želeo da ga ona probode svojim strogim pogledom.

„A posebno nam je drago što Marta želi da se uda u Crkvi Svetog Pavla.“

Marta se jedva uzdržala da se ne zakašlje. *Želi?*

„Kao što znate, naša porodica je katoličke veroispovesti. A iako su u mnogim drugim zemljama stepen stručne spreme i nivo prihoda u proseku viši među protestantima nego među katolicima, to ne važi i za Norvešku. Mi katolici smo ovde zapravo elita. Stoga, Marta, dobro došla među najbolje.“

Marta se osmehnu na tu šalu za koju je vrlo dobro znala da to nije. Čula je da glas njene buduće svekrve još nešto govori, ali je ponovo odlutala. Naprosto je morala da odluta, da pobegne odatle.

„Marta, o čemu razmišljaš?“

Osetila je Anešove usne na svojoj kosi i ušnoj resici. Uspela je da se osmehne jer joj je došlo da prasne u smeh. Smeh, zato što je u tom

trenutku zamislila kako ustaje i Anešu i svima prisutnima odgovara o čemu upravo razmišlja. O tome kako se sunčala u zagrljaju traženog ubice na steni dok je s mora nailazila oluja. No to nije značilo da ne voli Aneša. Pristala je. Pristala je zato što ga voli.

Trideset peto poglavlje

„Sećaš li se kad sam te prvi put video?“, upita Simon gladeći Elsinu ruku na prekrivaču. Druga dva pacijenta spavali su u svojim krevetima iza paravana.

„Ne“, osmehnula se, a on je zamišljao čisti sjaj u njenim očima ispod zavoja. „Ali ti se sećaš pa možeš ponovo da mi ispričaš.“

Umesto da se samo osmehne, Simon se tiho nasmeja kako bi ga bar čula.

„Radila si u cvećari na Grenlandu. A ja sam došao da kupim cveće.“

„Venac“, ispravila ga je. „Došao si po venac.“

„Bila si tako lepa pa sam se postarao da razgovor potraje i duže nego što je morao. Iako si bila vrlo mlada. Ali tokom tog razgovora i ja sam se podmladio. Pa sam i sutradan došao po ruže.“

„Tražio si ljiljane.“

„Naravno, hteo sam da misliš da su za prijatelja. Ali treći put sam kupio ruže.“

„I četvrti.“

„Stan mi je bio toliko pun cveća da se unutra nije moglo disati.“

„Sve si ih uzeo za sebe.“

„Sve sam ih uzeo za *tebe*. Kod mene su bile samo na čuvanju. A onda sam te pozvao da izađemo. Nikad u životu se nisam toliko uprpio.“

„Izgledao si tako tužno da te nisam mogla odbiti.“

„Taj fazon uvek upali.“

„Ne“, rekla je kroz smeh. „*Stvarno* si bio tužan. Videla sam ti te tužne oči, životno iskustvo. Melanholiju mudrosti. Znaš, mlada žena tome ne može da odoli.“

„Uvek si govorila da sam te osvojio svojim dobro očuvanim telom i sposobnošću da saslušam.“

„Lažeš, nisam!“ Elsa se nasmeja još glasnije, a Simon joj se pridružio, srećan što ga ne vidi.

„Ali onaj venac koji si kupio prvi put“, počela je tiho. „Prvo si napisao jednu posvetu, neko vreme je gledao, a onda si je bacio i napisao drugu. A kad si otišao, pokupila sam karticu iz kante za otpatke i pročitala. Napisao si 'Ljubavi mog života'. *To me je najviše privuklo.*“

„Stvarno? Zar nisi priželjkivala nekoga ko tek treba da pokloni svu ljubav svog života?“

„Htela sam nekoga ko je u stanju da voli, da *stvarno* voli.“

Klimnuo je. Tokom svih tih godina bezbroj puta su vodili te razgovore da su sve replike uveliko uvežbali, kao i tobožnje iznenađenje. Svojevremeno su se zakleli da će jedno drugome uvek reći sve, baš sve, a posle toga, nakon što su isprobali koliko ovo drugo istine može podneti, te priče postale su zid i krov od kojih je sazdan njihov dom.

Stegla mu je ruku. „A ti si to mogao, Simone. Mogao si da voliš.“

„Zato što si me ti popravila.“

„Sam si se popravio. Ti si prestao da se kockaš, a ne ja.“

„Elsa, ti si bila moj lek. Bez tebe...“ Udahnuo je nadajući se da ne čuje kako mu glas podrhtava. Jer nije mogao ponovo da prolazi kroz to, ne i te večeri. Nije mogao da ponavlja priču o svojoj zavisnosti i dugu zbog kojeg je naposletku i nju uvukao u celu tu priču. Učinio je nešto neoprostivo, stavio hipoteku na njihovu kuću bez njenog znanja. I izgubio. A ona mu je oprostila. Nije pobesnula, spakovala kofere, ostavila ga da se krčka u svom maslu, nije mu postavljala ultimatum. Samo ga je pomilovala po obrazu i rekla da mu prašta. A on je zaplakao kao dete i stid je istog časa spalio sve u njemu, žed za životom na ivici između nade i strepnje, trenutkom u kojem je sve na kocki, u kojem ili dobijaš ili gubiš, kada te pomisao o katastrofalnom, konačnom porazu gotovo - *gotovo* - jednako mami koliko i san o dobitku. Tako je i bilo, od tog trenutka je prestao. Nije se više kladio ni u pivo i to ga je spaslo. Spaslo je njih. To, i činjenica da su jedno drugome uvek sve govorili. Jer sama spoznaja da je u sebi imao dovoljno samokontrole i hrabrosti da bude potpuno iskren prema nekoj drugoj osobi ga je promenila, ponovo uzdigla kao muškarca i ljudsko biće, pa čak je i sazreo više nego da se nikad u životu nije odao poroku. Pa je možda zato i kao policajac pod stare dane prestao da zločince posmatra kao nepopravljive, već je - suprotno onome što mu

je govorilo veliko iskustvo - bio spreman da svakome pruži još jednu šansu.

„Mi smo ti kao onaj film o Čarliju Čaplinu i maloj cvećarki“, reče Elsa. „Ali unatraške.“

Simon proguta knedlu. Slepa cvećarka. Koja pomisli da je skitnica neki bogat gospodin. A onda, Simon se nije sećao kako, skitnica pomogne devojci da povрати svoj vid, ali posle ne sme da joj se oda jer nije siguran da bi ga htela ako bi saznala ko je stvarno. Ali ona to sazna i ne prestane da ga voli.

„Idem da protegnem noge“, reče Simon ustajući.

Hodnik je bio pust. Simon je neko vreme posmatrao znak na zidu, mobilni telefon precrtan crvenom linijom. A onda je izvadio telefon i potražio jedan broj. Kad šalju imejl sa mobilnog preko naloga na *Hotmejlu*, ljudi obično misle da se ne može ući u trag njihovom telefonu. Greška. Vrlo ga je lako pronašao. Simonu se činilo da mu se srce popelo u grudima, da udara o grudnu kost. Nije imao razloga da se javi.

„Da?“

Taj glas. Stran, ali opet neobično poznat, kao odjek iz daleke, ne, iz *bliske* prošlosti. Sin. Simon se nakašlja nekoliko puta dok mu nisu proradile glasne žice:

„Moramo da se nađemo, Soni.“

„Stvarno bih voleo...“

Voleo? Ipak, u tom glasu nije bilo ni naznake ironije.

„Ali neću se još dugo zadržati ovde.“

Ovde? U Oslu, u Norveškoj? Ili na ovom svetu?

„Šta nameravaš da uradiš?“, upita Simon.

„Mislim da znaš.“

„Hoćeš da pronadeš i kazniš one koji stoje iza svega. One zbog kojih si služio kaznu. Ubice tvog oca. I krticu.“

„Nemam mnogo vremena.“

„Ali mogu da ti pomognem.“

„Mnogo ti hvala, ali najbolje ćeš mi pomoći ako nastaviš sa ovim što si dosad radio.“

„Sa čim?“

„Nisi pokušavao da me zaustaviš.“

Nastade pauza. Simon je osluškivao zvuke u pozadini koji bi mu

odali gde se momak nalazi. Čula se nekakva prigušena, ritmična lupnjava isprekidana sporadičnim povicima ili kricima.

„Simone, mislim da ti želiš isto što i ja.“

Simon proguta pljuvačku. „Da li me se sećaš?“

„Moram da idem.“

„Tvoj otac i ja...“

Ali veza se već prekinula.

≈

„Hvala što si došao.“

„Naravno, druže“, odvrati Pele pogledavši momka u retrovizoru. „Taksimetar radi u proseku tek nekih trideset posto radnog vremena, pa smo i ja i računovodstvo vrlo zadovoljni što si zvao. Gde ćemo, gospodine?“

„Na Ulern.“

Prilikom poslednje vožnje momak je od Pelea zatražio vizitkartu. I ranije se dešavalo da mu zadovoljne stranke zatraže telefon, ali obično se više nikad ne jave. Previše je lako nabaviti taksi preko centrale ili na ulici. Zato Peleu nije bilo jasno što ga je momak čekao da se doveze čak iz Starog grada do Kvadrature da bi ga pokupio pred ozloglašanim hotelom *Bizmark*.

Momak se lepo obukao, u odelo, i Pele ga je jedva prepoznao. Nešto se promenilo. Nosio je onu crvenu torbu, ali i aktovku. Kada je ubacio torbu na zadnje sedište, začuo se nekakav metalni zvuk.

„Izgledate mi baš srećni na ovoj slici“, reče momak. „Je l' ti to žena?“

„A, to“, reče Pele shvativši da se zarumeneo. Niko ranije nije komentarisao tu sliku. Doduše, Pele ju je i okačio sa leve strane volana upravo da je stranke ne bi videle. Ipak, bilo mu je drago što je momak video da su na toj slici srećni. Što je *ona* srećna. Nije to bila njihova najlepša slika, ali je ona na njoj bila najsrećnija.

„Mislim da će večeras spremati ćufte“, počeo Pele. „Posle se možda prošetamo do parka na Kampenu. Znaš, kad je ovako vrućina preko dana, gore zna baš prijatno da pirka uveče.“

„Zvuči lepo“, reče momak. „Baš je sreća kad nađeš ženu sa kojom bi mogao da provedeš ceo život, zar ne?“

„Aha.“ Pele ga pogleda u retrovizoru. „Upravo tako.“

Po pravilu je Pele vođenje razgovora prepustao strankama. Voleo je da nakratko, u ono malo vremena koliko traje vožnja, učestvuje u životima drugih. Deca i brakovi. Posao i stambeni krediti. Da se na trenutak ogrebe o sve njihove sitne i krupne radosti i brige. I ne priča o sebi kao što većina njegovih kolega voli. Međutim, između ovog momka i Pelea razvio se nekakav neobičan odnos poverenja, da, Pele je naprosto voleo da razgovara sa tim mladim čovekom.

„A ti? Ima li neka ženska i u tvom životu?“

Momak se osmehnu i odmahnu glavom.

„Šta? Nijedna od koje se poveća broj obrtaja na pejs-mejkeru?“

Momak ipak klimnu.

„Ima? Pa super, druže, drago mi je i zbog tebe i zbog nje.“

Međutim, ovaj sad ponovo odmahnu glavom.

„Šta? Ma nemoj mi reći da je neuzvraćeno. Doduše, nisi ličio ni na šta kada si ono bacao peglu na ulici, ali večeras, u tom odelu...“

„Hvala“, odvrati momak. „Ali bojim se da ne mogu biti sa njom.“

„Zašto? Jesi li joj rekao da je voliš?“

„Nisam. Zar treba?“

„Uvek i što više puta na dan. To ti je kao vazduh, nikad ne gubi ukus. Volim te, volim te. Probaj i sam, videćeš na šta mislim.“

Putnik na zadnjem sedištu počuta neko vreme. A onda se nakašlja.

„Pele, kako... Kako znaš da li te neko voli?“

„Ma naprosto znaš. To ti je zbir svih onih sitnica koje ne možeš da izdvojiš pojedinačno. Vidiš, ljubav ti je kao topao tuš. Ne vidiš pojedinačne kapljice, ali te one svejedno greju. Kvase. I čiste.“ Pele se nasmeja malo posramljen, ali i ponosan na svoj govor.

„A je l' se ti i dalje kupáš u njenoj ljubavi i govoriš joj svaki dan da je voliš?“

Peleu se učinilo da ta pitanja nisu bila spontana, da je ovaj unapred mislio da ga zapitkuje o tome, da je već tokom prethodnih vožnji video njegovu sliku sa ženom.

„Dabome“, odvrati Pele osetivši da ga je nešto zagrebalo u grlu, valjda nekakva mrvica. Jako se nakašljao i uključio radio.

Vožnja do Ulerna potrajala je petnaest minuta. Adresa koju je momak rekao Peleu nalazila se gore u brdu, među ogromnim drvenim građevinama koje su više ličile na tvrđave nego na porodične kuće. Popodnevna kiša beše potpuno isparila sa asfalta.

„Možeš li, molim te, ovde da staneš.“

„Ali tamo je kapija.“

„Ovde je sasvim u redu.“

Pele stade uz ivičnjak. Posed je bio ograđen visokim belim zidinama krunisanim izlomljenim staklom. Ogromna kuća na sprat uzdizala se na najvišoj tački prostrane bašte. Sa terase pred kućom čula se muzika, svi prozori bili su osvetljeni. Bašta se kupala u svetlosti. Pred kapijom su stajala dva tipa širokih pleća i ramena, jedan je na povocu držao krupnog psa bele dlake.

„Ideš na zabavu?“, upita Pele trljajući bolesnu nogu. Ponekad bi mu bol došao u naletima.

Momak odmahnu glavom. „Ne bih rekao da sam pozvan.“

„Poznaješ li ljude iz ove kuće?“

„Ne, samo sam dobio adresu u zatvoru. Blizanac. Jesi li čuo za njega?“

„Ne“, odvrati Pele. „Ali kad ga već ne poznaješ, onda mogu da kažem kako nije u redu da neko ima toliko. Pa samo pogledaj ovu kuću! Ovo je Norveška, nije Amerika ili Saudijska Arabija. Mi na ovoj steni na severu sveta uvek smo imali nešto što druge zemlje nisu. Nekakvu jednakost. Nekakvu pravednost. A sada sami sebi to oduzimamo.“

Iz bašte se začu lavež.

„Mislim da si ti vrlo mudar čovek, Pele.“

„Ah, pa ne bih znao. Zašto si robijao?“

„Da se odmorim.“

Pele osmotri momka u retrovizoru. Pomisli kako ga je već negde video, negde izvan svog auta.

„Hajdemo odavde“, reče momak.

Kada je Pele ponovo pogledao ispred sebe, video je da im je čovek sa psom krenuo u susret. Obojica pogleda prikovanih za njegov auto gegali su se pod teretom sopstvenih mišića.

„Dobro“, reče Pele dajući žmigavac da skreće sa ivičnjaka. „Gde ćemo?“

„Jesi li stigao da se oprostiš od nje?“

„Molim?“

„Od žene?“

Pele trepnu. Onaj čovek im je išao u susret sa psom. Pitanje ga je

pogodilo kao udarac u stomak. Odakle mu je poznat? Čulo se režanje. Pas se već spremao da skoči. Pa naprosto ga je već vozio, zato mu je bio poznat. Sećanje na sećanje. Kao i ona.

„Nisam“, reče Pele odmahnuvši glavom.

„Dakle, nije bolest.“

„Nije.“

„Nesreća?“

Pele proguta knedlu. „Da, saobraćajna nesreća.“

„Je li znala da je voliš?“

Pele zinu, ali shvativši da nema glasa, samo klimnu.

„Žao mi je što si je izgubio, Pele.“

Momak mu je spustio ruku na rame. Peleu se otud razlila neka toplina sve do grudi, stomaka, ruku i nogu.

„Bolje bi bilo da sad krenemo, Pele.“

Pele tek tad shvati da žmuri. Kada je otvorio oči, video je da tip sa kerom već prilazi vratima. Pele dodade gas puštajući kvačilo. Ispratio ih je ljutit lavež.

„Gde ćemo?“

„Posetićemo jednog ubicu“, reče momak privlačeći k sebi crvenu torbu. „Ali prvo treba nešto da isporučimo.“

„Kome?“

Momak se osmehnu nekako neobično tužno. „Onoj čiju bi sliku možda ja držao pored volana.“

≈

Marta je u kuhinji presipala filtriranu kafu iz bokala u termos. Pokušavala je da isključi svekrvin glas, da čuje o čemu pričaju gosti u dnevnoj sobi. Ali to je bilo nemoguće, njen glas je bio tako nametljiv, tako *zahtevan*:

„Znaš, moj Aneš je strašno osetljiv. Mnogo je osetljiviji od tebe. Ti si od vas dvoje jača. Zato ti moraš uzeti stvar u svoje ruke i...“

Pred kapiju naiđe neki auto. Taksu. Iz njega izađe čovek u elegantnom odelu. U ruci je nosio aktovku.

Marti zastade srce. Bio je to on.

Otvorio je kapiju i krenuo kratkom stazom ka vratima.

„Izvinjavam se“, reče Marta pa uz tresak spusti termos u sudoperu nastojeći da bez vidne žurbe izađe iz kuhinje.

Iako je prešla tek nekoliko metara, oseti da se zadihala i pre nego što je širom otvorila vrata sprečivši ga da pritisne zvonce.

„Imamo goste“, prosiktala je držeći se za grudi. „A tebe traži policija. Šta hoćeš?“

Pogledao ju je onim prokletim bistrim, zelenim očima. Nije imao obrve.

„Da te molim za oproštaj“, rekao je. Tiho. Smireno. „I da ti dam ovo. Za prihvatilište.“

„Šta je to?“, upitala je gledajući aktovku koju joj je pružao.

„Za ono renoviranje za koje nemate para. Bar za deo...“

„Ne!“ Osvrnuvši se, nastavila je znatno tiše. „Jesi li ti lud? Zar stvarno misliš da ću prihvatiti tvoj prljavi novac. Ubio si onolike ljude. Dao si mi minđuše...“ - Marta proguta knedlu i odsečno odmahnu glavom rasipajući sitne, ljutite suze - „žene koju si... *ubio!*“

„Ali...“

„Odlazi!“

Klimnuo je. Zakoračio niz stepenice. „Zašto me nisi prijavila policiji?“

„Ko kaže da nisam?“

„Zašto nisi, Marta?“

Marta cupnu. U dnevnoj sobi zaškripa neka stolica. „Pa, možda sam želela da od tebe lično čujem zašto si pobio sve te ljude.“

„Zar bi nešto značilo ako bi znala?“

„Ne znam. Šta ti misliš?“

Slegnuo je ramenima. „Ako želiš da me prijaviš, noćas ću biti u očevoj kući. Posle toga me više neće naći.“

„Zašto mi to govoriš?“

„Zato što želim da pođeš sa mnom. Zato što te volim.“

Trepnula je. Šta joj je to upravo rekao?

„Volim te“, ponovio je, polako, kao da je iznenađen ukusom sopstvenih reči.

„Gospode“, prostenjala je u očajanju. „Ti si lud!“

„Idem.“ Okrenuo se prema taksiju koji ga je čekao sa upaljenim motorom.

„Stani! Kuda ćeš?“

Osvrnulo se i lukavo osmehnuo. „Neko mi je rekao za jedan lep grad dole na kontinentu. Duga vožnja ako si sam, ali...“ Izgledalo je

kao da će reći još nešto i Marta sačeka. Čekala je i molila se da dovrši rečenicu. Nije znala šta želi da joj kaže, već samo da će je prava reč, rešenje, konačno osloboditi. Ali na njemu je bilo da je izrekne, da je zna.

Ipak, on se samo kratko poklonio, okrenuo i nastavio prema kapiji.

Marta htela da mu dovikne nešto, ali šta? Sve je to bilo ludilo, pusti snovi. Nešto što nije postojalo, što nije *smelo* da postoji u njenom stvarnom životu. Stvarnost je bila sa druge strane, u dnevnoj sobi iza nje. Zatvorila je vrata, okrenula se i našla se licem u lice sa pobesnelim Anešom.

„Skloni se.“

„Aneše, nemoj...“

Odgurnuvši je u stranu, Aneš širom otvori vrata i izlete iz kuće.

Marta se usteturala i istrčala na stepenice upravo u trenutku kada ga je Aneš sustigao i zamahnuo prema njegovom potiljku. Ali ovaj mora da je čuo Aneša jer se sagnuo, okrenuo u nekakvoj pirueti i zgrabio Aneša obema rukama. Aneš besno dreknu: „Ubiću te!“ pokušavajući da se otrgne, ali ruke su mu bile zarobljene i bio je sasvim bespomoćan. Ipak, ovaj ga jednako naglo pusti. Aneš iznenađeno pogleda čoveka pred sobom koji je pasivno opustio ruke uz telo. A onda zamahnu da ga udari. Jednom. Potom ponovo zamahnu. Još jedan udarac. Nije se mnogo čulo, samo tup udarac pesnice o meso.

„Aneše!“, vrisnu Marta. „Aneše, prekini!“

Posle četvrtog udarca momku se otvorila rana na obrazu. Posle petog je pao na kolena.

Tada se otvoriše vrata sa vozačeve strane. Taksista je zakoračio da izađe, ali momak mu odmahnu rukom da se ne mesa.

„Pizdo!“, drao se Aneš. „Pičkopaćeniče!“

Momak podiže glavu kao da namešta Anešu bolji ugao, kao da mu okreće neozleđen obraz. Aneš ga šutnu. Momku glava polete unatraške i on se stropošta preko svojih listova, raširenih ruku - kao kad fudbaleri skliznu na travu slaveći pobedu. Aneš ga je očigledno pogodio špicem đona jer mu je krv kuljala iz dugačke rasekline u vrhu čela. A čim su mu ramena dotakla zemlju podižući sako, Marta vide kako Aneš zastaje usred zamaha za novi udarac nogom. Zurio je momku u pojas videći isto što i ona. Pištolj. Srebrni, blistavi pištolj

cevi zadevene za pojas pantalona. Pištolj koji je sve vreme imao, ali ga nije potegao.

Spustila je ruku Anešu na rame, a ovaj se trgnu, kao probuđen.

„Odlazi u kuću“, rekla je. „Smesta!“

Zbunjeno ju je pogledao, trepnuo. I poslušao. Zaobišao ju je i krenuo ka stepenicama na koje su se sjatile sve njihove zvanice.

„U kuću!“, viknu im Marta. „Ovo je jedan korisnik iz Ile, ja ću se pobrinuti za njega. Svi u kuću!“

Marta čučnu pored njega. Krv mu je tekla sa čela preko nosa. Disao je na usta.

Sa stepeništa se začu nametljiv, zahtevan glas: „Ali, Marta, dušo, da li je to zaista neophodno, ionako ćeš dati otkaz kada se ti i Aneš...“

Marta zažmuri i dreknu iz sve snage: „Umukni i skloni se i ti u kuću!“

Kada je ponovo otvorila oči, videla je da joj se osmehnuo. A onda je i nešto prošaptao krvavim usnama, tako tiho da se morala sagnuti kako bi čula:

„U pravu je, Marta. Stvarno osetiš kako te ljubav kupa i čisti.“

Onda je ustao, malo se zateturao i odgegao kroz kapiju do taksija.

„Stani!“, viknula je podigavši aktovku koja je ostala na prilazu kući. Ali taksi je već krenuo ka tami na kraju njihove stambene četvrti.

Trideset šesto poglavlje

Iver Iversen se klatio na petama vrteći nožicu svoje čaše za martini. Posmatrao je grupice zvanica na terasi okrečenoj u belo i iza nje, u dnevnoj sobi koja je bila veličine osrednje balske dvorane i nameštena po ukusu nekoga ko tu neće živeti. „Dizajneri enterijera sa neograničenim budžetom i ograničenim talentom“, rekla bi njegova Agneta. Muškarci su, po uputstvu sa pozivnice, nosili smokinge. Žene su bile u upadljivoj manjini, ali utoliko su one prisutne bolje izgledale. Zaslepljujuće lepe i uzbudljivo mlade, etnički zanimljivo raznovrsne. Visoki šlicevi, gola leđa, duboki dekoltei. Elegantne, egzotične i uvezene. Takva lepota uvek je retka. Ivera Iversena ne bi iznenadilo ni da je neko tom dnevnom sobom proveo i snežnog leoparda na povocu.

„Sjatio se ovamo svaki finansijer u Oslu.“

„Samo oni manje gadljivi“, odvrati Fredrik Ansgar nameštajući leptir-mašnu. Srknuo je svoj džin-tonik. „I oni koji nisu po letnjikovcima.“

Grešiš, pomisli Iver Iversen. Ko dobije pozivnicu od Blizanca, naći će način da se stvori u gradu. Ne bi se usudio da propusti. Blizanac. Pogledao je velikog čoveka pored klavira. Izgledao je kao model za idealnog radnika na sovjetskim propagandnim plakatima ili za neku skulpturu u Vigelandovom parku. Sve na njemu bilo je veliko, solidno i izbrušeno: glava, ruke, šake, cevanice. Visoko čelo, odlučna brada, pune usne. Čovek sa kojim je razgovarao bio je krupan i visok preko metar i osamdeset, ali je spram Blizanca izgledao kao patuljak. Iveru je bio odnekud poznat. Nosio je povez preko jednog oka. Verovatno neka finansijerska njuška iz medija.

Iversen dograbi još jedan martini sa poslužavnika koje su neumorno nosili konobari. Znao je da ne bi trebalo, već je bio pripit. Ali nije ga bilo briga, ipak je on bio udovac u žalosti. Doduše, znao je da upravo iz tog razloga i ne treba da pije. Mogao bi reći nešto zbog

čega bi zažalio.

„Znaš li kako je Blizanac dobio nadimak?“

„Da, čuo sam tu priču“, odvrati Fredrik.

„Pričaju da mu se brat udavio, ali da je to bio nesrećan slučaj.“

„Nesrećan slučaj? U kofi vode?“

Fredrik se nasmeja posmatrajući jednu tamnoputu lepoticu koja je prošla pored njih.

„Vidi“, reče Iver. „Ovde imamo čak i jednog biskupa. Baš me zanima kako se on upecao u mrežu.“

„Impresivna zbirka, moram priznati. Je l' istina da ima u šaci i upravnika zatvora?“

„Recimo da se priča ne završava na tome.“

„Policija?“

Iver oćuta.

„Koliko visoko?“

„Fredriče, još si mlad, a iako si i ti ovde, još se nisi dovoljno upetljao da se ne možeš povući. Ali, veruj mi, što više znaš, to si dublje zaglibio. Kad bih samo mogao da vratim vreme...“

„A Soni Lofthus? I Simon Kefas? Hoće li se to razrešiti?“

„Pa hoće.“ Sada je Iver posmatrao sićušnu, živahnu devojkicu koja je sama sedela za šankom. Tajland? Vijetnam? Tako lepa, mlada i doterana. Instruirana. Preplašena i nezaštićena. Baš kao i njegova Maj. Bilo mu je takoreći žao policajca. Sada se i on upecao. Prodao je dušu zarad ljubavi jedne mlađe žene i sad će i on, kao i Iver, spoznati poniženje. Iver se bar nadao da će ga Simon Kefas spoznati pre nego što Blizanac učini ono što mora. Pre nego što ga preduhitri. Neko jezerce u Estmarki? Možda i on i Lofthus dobiju svaki po jedno.

Iver Iversen je zažmurio. Mislio je na Agnetu. Došlo mu je da hitne čašu martinija o zid. Umesto toga, iskapio ju je u jednom dugom gutljaju.

≈

„Centrala *Telenora*, služba za odnose sa policijom.“

„Dobro veće, ovde glavni inspektor Simon Kefas.“

„Znam, vidim identifikaciju. Zoveš iz kruga Ulevolske bolnice.“

„Svaka čast. Ali bih voleo da mi uđeš u trag jednom drugom broju.“

„Punomoćje?“

„Hitno je.“

„Dobro, sutra ću podneti izveštaj pa ti vidi sa vašim advokatima u policiji. Ime i broj?“

„Imam samo broj.“

„A šta onda hoćeš?“

„Da mi utvrdiš lokaciju tog uređaja.“

„Možemo ti samo otprilike reći gde se nalazi. Osim toga, ako telefon nije u upotrebi, našim baznim stanicama treba vremena da mu uhvate signal. To se dešava na svakih sat vremena.“

„Mogu da okrenem taj broj, pa ćeš dobiti signal.“

„Dakle, ta osoba ne zna da mu pratimo telefon?“

„Zvao sam taj broj nekoliko puta proteklog sata i svejedno mi se ne javlja.“

„U redu, daj mi broj, pozovi dotičnog i videću šta može mo da uradimo.“

≈

Pele je stao na pustom makadamskom putu. S leve strane teren se spuštao prema reci koja je svetlucala na mesečini. Tu je bio i uzan mostić koji je vodio od makadamskog puta do auto-puta kojim su došli. S desne strane njihalo se polje kukuruza pod crnim oblacima koji su žurno prelazili preko crnog neba nalik na negativ svetlog i suncem obasjanog svoda od pre samo nekoliko sati. Dalje niz put, u šumi pred njima, nalazilo se njihovo odredište - velika vila oivičena belom drvenom ogradom.

„Bolje bi bilo da sam te odvezao u hitnu na ušivanje“, reče Pele.

„Nema veze“, reče momak spuštajući krupnu novčanicu na naslon za ruke između prednjih sedišta. „I hvala ti za maramicu.“

Pele pogleda u retrovizor. Momak je privezao maramicu oko čela. Bila je natopljena krvlju.

„Ma hajde, neću ti naplatiti. Valjda i ovde u Dramenu ima neka hitna pomoć.“

„Možda odem sutra“, reče momak privlačeći crvenu torbu. „Prvo moram da posetim ovog gospodina.“

„Je li to bezbedno? Zar mi nisi rekao da je tip ubica?“ Pele pogleda garažu izgrađenu izjedna sa vilom. Onoliki prostor a da ne sagrade odvojenu garažu. Sigurno iz ljubavi prema američkoj arhitekturi.

Peleova baba je živela u selu odakle se masovno iseljavalo u Ameriku. Tamošnji najveći zaljubljenici u prekookeanski način života ne samo da su imali kuće sa tremom, dizali zastave sa prugama i zvezdicama i držali američke automobile u garaži, već su postavljali i transformatore kako bi mogli koristiti uređaje pravljene za napon od 110 volti - džubokse, tostere i frižidere koje su kupili u Teksasu ili nasledili od dede iz Bej Ridža u Bruklinu.

„Noćas neće nikog ubiti“, reče momak.

„Svejedno“, odvrati Pele. „Da te ipak sačekam? Do Osla ima pola sata, odraće te ako ti pošalju drugi taksi. Bolje da ja isključim taksim...“

„Mnogo ti hvala, Pele, ali bolje je i za tebe i za mene da ne budeš svedok ovde. Razumeš?“

„Ne.“

„Odlično.“

Momak izađe iz auta, ali zastade i pogleda ka Peleu. Ovaj slegnu ramenima i sasvim polako krenu. Čuo je krckanje kamenčića pod gumama, ali nije skidao pogled sa momka u retrovizoru. Stajao je na putu. A onda u jednom trenutku samo nestade, progutaše ga tama i šuma.

Pele zakoči. Još je gledao u retrovizor. Nestao. Kao i ona.

Najteže mu je bilo da shvati kako ljudi koji su prisutni, koji ti ispunjavaju život, mogu tek tako da ispare, da ih više nikad ne vidiš. Osim u snovima - onim dobrim snovima. Jer u lošem snu je više nikad ne bi video. U lošem snu video bi samo put i farove koji im idu u susret. U lošem snu on, Pele Granerud, nekadašnji vozač relija koji obećava, ne stiže da reaguje, ne uspeva da izvede jednostavan manevar za izbegavanje pijanog vozača koji vozi u suprotnoj traci. Umesto da obavi te najjednostavnije poteze koje je svaki dan ponavljao na treninzima, on se zamrzne. Jer zna da može izgubiti ono što ne sme. Dve najvažnije osobe u svom životu. Dve osobe koje u tom trenutku vozi iz bolnice, svoj novi život. Koji je upravo otpočeo. Bio je otac tek tri dana. A onda se probudio u istoj toj bolnici. Prvo su mu rekli da je povredio nogu. Usled nekakvog nesporazuma, smene dežurstva, nisu još znali da su mu žena i dete stradali u nesreći. To je saznao tek dva sata kasnije. Ispostavilo se da je alergičan na morfijum, očigledno nasledno, i proveo je dane i dane u strahovitim bolovima

dozivajući njeno ime. Ali nije došla. A onda, sat za satom, dan za danom, polako je shvatao, prihvatao da je više nikad, *nikad* neće videti. Ali je nastavio da je doziva. Samo da bi joj čuo ime. Detetu još ne behu odabrali ime. Peletu sinu da su tek te večeri, kada mu je onaj momak spustio ruku na rame, bolovi konačno nestali.

Još je video obris čoveka u beloј kući. Stajao je naspram ogromnog prozora bez zavesa u osvetljenoј sobi. Kao na izložbi. Kao da nekog čeka.

≈

Iver primeti da veliki i njegov sagovornik kod klavira dolaze u susret njemu i Fredriku.

„Neće da priča sa mnom, nego s tobom“, reče Fredrik udaljavajući se. Verovatno se nameračio na nešto rusko u šanku.

Iver proguta pljuvačku. Tolike godine je poslovaо sa velikim, bio u istom sosu s njim, delili su sve uspehe i retke neuspehe poput onih talasića svetske ekonomske krize koji su bućnuli i o norvešku obalu, ali ga je svejedno njegovo približavanje uznemirilo, plašilo. Pričalo se da je veliki mogao da podigne jednu i po svoju težinu iz benča. Ne jednom, već deset puta uzastopno. Ali jedno je bila ta zastrašujuća telesna pojava, a drugo svest da će on ispratiti sve što kažeš, svaku tvoju reč i svaki drhtaj glasa, čak - a možda i naročito - i one nenamerne. A uz to i sve što mu odaju tvoje držanje, boja lica i pokret zenica.

„Gde si, Ivere“, zabrunđa glas niske frekvencije. „Kako si? Agneta. Teško je to, ne?“

„Jeste“, odvrati Iver tražeći pogledom konobara.

„Hteo sam da te upoznam sa poznanikom pošto imate dosta toga zajedničkog. Obojica ste nedavno ostali udovci...“

Čovek sa povezom preko očiju pruži mu ruku.

„...I to delom istog ubice.“

„Ingve Mušand“, reče ovaj pružajući Iveru ruku. „Moje saučešće.“

„Takođe“, odvrati Iver Iversen. Otud ga je, dakle, prepoznao. Brodovlasnik, muž one žene kojoj je neko odsekao pola glave. Jedno vreme je bio glavni osumnjičeni, ali onda je policija pronašla DNK na mestu zločina. DNK Sonija Lofthusa.

„Ingve živi u okolini Dramena“, reče veliki. „Ali večeras smo mi

pozajmili njegovu kuću.“

„Zaista?“

„Iskoristićemo je kao mišolovku. Uhvatićemo Agnetinog ubicu, Ivere.“

„Naš Blizanac misli da će Soni Lofthus večeras udariti na mene“, reče Ingve Mušand kroz smeh i sam tražeći nešto pogledom. „Kladio sam se u suprotno. Blizanče, reci ovima tvojima da posluže i nešto jače od martinija.“

„To bi bio sledeći logičan potez Sonija Lofthusa“, odvrati veliki. „Dosad je bio vrlo sistematičan i predvidljiv, pa verujem da novac ide meni.“ Široko se osmehnuo. Beli zubi pod brkovima, oči kao dve crtice na mesnatom licu. Spustio je veliku šaku brodovlasniku na rame: „I voleo bih da ne koristiš taj nadimak, Ingve.“

Brodovlasnik mu se isceri: „Misliš Bliz... Joj!“

Zinuo je sa ukočenim izrazom neverice na licu. Iver ugleda kako golemi prsti puštaju brodovlasnikov vrat, a ovaj se presamićuje kašljući.

„Dogovoreno?“ Veliki podiže ruku prema šanku i pucnu prstima. „Piće!“

≈

Marta je besciljno muljala kašičicom po kremu od žutih planinskih kupina pod unakrsnom paljbom zapitkivanja sa svih strana stola. Da li ju je onaj već uznemiravao? Je li opasan? Ako je korisnik u Ili, neće ga valjda - sačuvaj bože - ponovo sresti? Da li će prijaviti Aneša zbog toga što ju je onako odlučno odbranio? Zna se da su ti narkomani neuračunljivi. Ne, sigurno je bio drogiran i ničeg se neće sećati. Jedan ujak je zaključio da nezvani posetilac liči na sliku onog ubice sa televizije. Kako se zove, da nije neki stranac? Šta je bilo, Marta, što ćutiš? Pa pusti je, valjda znaš da su to poverljive stvari!

„Jedem ovaj krem“, odvrati Marta. „Probajte, odličan je. Doneću još.“

Aneš ju je pratio do kuhinje.

„Čuo sam ga“, prosiktao je. „*Volim te?* To je onaj tip iz hodnika u Ili. Onaj sa kojim si *komunicirala*. Šta to petljaš s njim?“

„Aneše, nemoj...“

„Jeste li se jebali?“

„Prekini!“

„Ima on nešto na savesti. Zato i nije potegao onaj pištolj. Šta će on ovde, je l' došao da me ubije? Zvaću policiju.“

„I reći ćeš im da si iz čista mira išutirao čoveka u glavu?“

„A ko će im reći da je bilo iz čista mira? Ti?“

„Ili taksista.“

„Zar ti?“ Ščepao ju je za mišicu. Smeh. „Da, ti ćeš. Držala bi mu stranu protiv mene. Kurvo jedna.“

Otrgla se. Oborili su tacnu za puding koja se razbila. U dnevnoj sobi nastade muk.

Marta je izmarširala u hodnik, zgrabila kaput i krenula da izađe. Ali onda zastade, okrenu se i uđe u dnevnu sobu. Tamo dograbi kašičicu belu od krema i kucnu njome o zamašćenu čašu shvativši da je taj potez bio suvišan - već je bila u centru pažnje.

„Dragi rođaci i prijatelji“, počela je. „Samo sam htela da vam saopštim - Aneš je bio u pravu. Naprosto ne možemo da izdržimo do leta...“

≈

Simon opsova. Parkirao se u Kvadraturi. Proučavao je mapu Osla i sektor u kojem se telefon nalazi, kako su mu javili iz *Telenora*. Broj sa kojeg mu je Soni Lofthus slao poruke. I za koji je Simon u međuvremenu saznao da je izdat uz pripejd karticu na ime Helgea Serensena. Logično, poslužio se legitimacijom zatvorskog čuvara koji je na bolovanju.

Ali gde je sada?

Sektor je obuhvatao tek nekoliko kvartova, ali su to bili najgušće naseljeni kvartovi u gradu. Prodavnice, kancelarije, hoteli, stanovi. Neko mu pokuca na šoferšajbnu i on se trgnu. Podigavši pogled, ugledao je nafrakanu, punačku devojkicu u vrućem šorčiću sa grudima koje su kipele iz nekakvog korseta. Odmahnuo je glavom, a ova mu se grozno isplazi i ode. Zaboravio je da se nalazi u centru prostitucije i da će svaka kurva muškarca koji sedi sam u parkiranom automobilu proceniti kao mušteriju. Pušenje u kolima, desetominutna usluga u *Bizmarku* ili eventualno stoječki uz zidine tvrđave. Prošao je Simon kroz tu fazu. Nije se naročito ponosio time, ali jednom davno bio je spreman da plati za malo ljudskog dodira i glas koji će mu reći da ga

voli. Ovo potonje spadalo je u kategoriju „posebnih usluga“ i koštalo je dodatnih dvesta kruna.

Ponovo je okrenuo onaj broj posmatrajući prolaznike na pločniku, nadajući se da će se neki od njih mašiti za telefon i time odati. Uzdahnuvši, prekinuo je vezu. Pogledao je na sat. Telefon se bar nije pomerao, što je valjda značilo da se Soni primirio i da neće praviti svinjarije te večeri. Zašto ga je onda mučio predosećaj da nije baš tako?

≈

Bu je sedeo u tuđoj dnevnoj sobi i gledao kroz ogromni prozor. Iza njega je sijala jaka lampa uperena ka prozoru tako da se spolja vidi njegova silueta, ali ne i detalji. Nadao se da Soni Lofthus nije upoznat sa telesnom građom Ingvea Mušanda. Bu pomisli kako je isto tako i Silvester čekao. Dobri, glupi, odani Silvester, galamdžija. A ovaj mali gad ga je ubio. Kako, verovatno nikad neće saznati. Jer neće biti saslušanja, Bu neće biti u prilici da ga muči, da gustira osvetu kao čašu recine sa ukusom smole koji mnogi ne mogu da smisle, ali koji Bua podseća na detinjstvo, na Telendos, prijatelje, ljuljuškanje u čamcu i iznad njega večno plavo, grčko nebo i dvoglasje mora i vetra. Nešto mu kvrcnu u levom uhu.

„Neka kola su se okrenula dole na putu.“

„Je l' neko izašao?“, upita Bu. Bubica, gajtan i mikrofoni bili su tako diskretni da se sigurno nisu videli spolja, na kontrasetlu.

„Nismo stigli da vidimo, ali kola sad odlaze. Možda je neko zalutao.“

„Okej. Budite u pripravnosti.“

Bu je podesio pancir. Neće Lofthus ni stići da pripuca, ali za svaki slučaj... U dvorištu je ostavio dvojicu da zgrabe Lofthusa čim uđe na kapiju ili preskoči ogradu, a još jedan je čekao u hodniku iza otključanih ulaznih vrata. Svi drugi ulazi u kuću bili su zabarikadirani ili zaključani. Čekali su još od pet sati i već ih je stizao umor. A noć tek beše počela. Ali sećanje na Silvestera trebalo bi da ga održi budnim. Pomisao da će uhvatiti malog gada. Jer ovaj će doći. Ako ne noćas, ono sutra, ili naredne noći. Bua je povremeno čudilo kako veliki - čovek sa tako malo ljudskih osobina - tako dobro poznaje ljudsku prirodu. Šta pokreće i motiviše običnog čoveka, koje su mu slabosti, kako reaguje

na pritisak i strah, kako bilo koje saznanje o njegovom temperamentu, sklonostima i inteligenciji može poslužiti da se iznenađujuće - ili, kao što bi veliki rado rekao - razočaravajuće precizno predvidi njegov sledeći potez. Nažalost, veliki je naredio da se klinac ubije na licu mesta, da ga ne hvataju, što je značilo brzu i nedopustivo bezbolnu likvidaciju.

Bu se pomerio začuvši neki zvuk. Ali i pre nego što se do kraja osvrnuo, pomislio je da on sam, za razliku od velikog, nema tu sposobnost da predvidi sledeći potez tog tipa. Nije je imao kada je ostavio Silvestera samog, nije je imao ni sada.

Momak je stajao na vratima koja su vodila pravo iz dnevne sobe u garažu. Sa krvavom maramicom na glavi.

Kako je, koji kurac, ušao kad su zaključali garažu? Mora da se prikrao straga, iz šume. A jedna od prvih stvari koje pametni narkomani nauče jeste kako da obiju zaključanu garažu. No to nije bilo goruće pitanje, za razliku od onoga što je klinac držao u ruci, a što je gadno podsećalo na uzi, izraelski automatski pištolj koji bljuje po devet puta devetnaest milimetara olova brže od prosečnog streljačkog plotuna.

„Ti nisi Ingve Mušanc“, reče Soni Lofthus. „Gde je on?“

„Evo ga“, reče Bu u mikrofona.

„Gde?“

„Ovde“, opet će Bu, nešto glasnije. „U dnevnoj sobi.“

Soni Lofthus se obazre prilazeći mu sa prstom na obaraču automatskog pištolja. Šaržer od trideset šest metaka, po svoj prilici. Zastao je, ugledavši možda bubicu i gajtan ka mikrofona.

„Ti pričaš s nekim drugim“, reče momak. Stigao je da ustukne jedan korak pre nego što su se vrata ka hodniku širom otvorila i u sobu upao Stan sa pištoljem u pruženoj ruci. I sam Bu se mašio za svoj ruger, ali u sledećem trenutku začuo je suvo, isprekidano štektanje uzija i zveket razbijenog prozora iza njega. Po sobi su se razleteli komadići punjenja iz garniture i parketa. Tip nije štedeo metke, ali nije ni nišanio. No svejedno, jedan uzi će uvek nadjačati dva pištolja, pa se Bu i Stan baciše u zaklon iza obližnjih troseda. Onda nastupi tišina. Bu je čekao poleđuške s pištoljem uperenim uvis u slučaju da tip proviri iza troseda.

„Stane!“, viknuo je. „Drž’ ga!“

Tišina.

„Stane!“

„Drži ga sam!“, dreknu mu ovaj u odgovor. „Jebote, tip ima uzi!“

Buu nešto opet kvrcnu u uvu: „Šta se dešava, šefe?“

Istog trenutka Bu začu paljenje i turiranje motora u garaži. Mušand je odvezao svoj otmeni mercedes kupe 280CE, '82. godište, na prijem kod Blizanca, ali ženin auto - slatka mala honda sivik - ostao je u garaži. Naravno, u njemu sad nije bila žena pošto ju je Mušand ubio, ali ključevi su očigledno ostali u motoru. Tako, dakle, ovi provincijalci tretiraju svoje žene i automobile. Začuse se povici one dvojice iz dvorišta:

„Pazi, pobeći će!“

„Otvorio je garažu!“

Bu začu da tip prebacuje hondu u brzinu. Potom i gašenje motora. Kakav amater - zar ne zna da vozi i puca?

„Drž'te ga!“

Motor se ponovo upalio.

„Čuli smo da ima uzi.“

„Uzi ili Blizanac - *your choice!*“¹⁸

Bu se pridiže i potrča ka razbijenom prozoru. Ugledao je kako auto izleće iz garaže. Dole su se Nube i Evgenije isprečili na kapiji. Nube ispali nekoliko hitaca zaredom iz svoje berete, Evgenije je podigao remingtonku 870 cevi skraćene do šaržera uz obraz. Poskočio je kad je opalio. Bu je video da se šoferšajbna raspršila u paramparčad, ali auto je nastavio da ubrzava, branik je udario Evgenija iznad kolena i bacio uvis. Ovaj se presamitio, poleteo napred, a onda ga je kabina bez šoferšajbne progutala kao što kit proguta foku. Honda je proletela kroz kapiju odnoseći delove ograde, prešla uzani makadamski put i uletela pravo u polje kukuruza na drugoj strani. Ne usporavajući, probijala se kao plug, motor je urlao ostavljajući trag među klipovima okupanim mesečinom, zatim skrenu u širokom luku i nešto niže ponovo izbi na makadam. Motor je još glasnije zaurlao kada je vozač očigledno zgazio na kvačilo ne puštajući gas. Onda je prebacio u drugu, motor se umalo ponovo ugasio, ali nekako je izdržao i auto nastavi niz makadamski put i ubrzo - budući da vozač nije upalio farove - nestade u mraku.

„U kola!“, dreknu Bu. „Moramo da ga uhvatimo pre nego što stigne

u grad!“

≈

Pele je s nevericom posmatrao hondu. Čuo je pucnjeve i u retrovizoru ugledao hondu sivik kako izleće iz dvorišta noseći delove rustične bele ograde. Video je i kako skreće u polje s mukom subvencionisanih žitarica, a onda ponovo izbija na put i nastavlja svoje sumnjivo kretanje. Momak svakako nije imao mnogo iskustva u vožnji, ali je Pele odahnuo sa olakšanjem kada je na mesečini nazreo krvavu maramicu iza razbijene šoferšajbne. Bar je bio živ.

Začuo je povike iz kuće.

Punjenje sačmare u tihoj letnjoj noći.

I paljenje motora.

Pele nije imao pojma ko je to. Momak mu je rekao da je - bilo to tačno ili ne - onaj čovek ubica. Ubica, možda neki pijanac za volanom koji je upravo izašao sa robije. Pele to nije znao. Znao je samo da se, posle meseci i godina provedenih za tim volanom, konačno vratio. Vratio se u situaciju u kojoj može da odreaguje ili da se sledi. U kojoj će uspeti da promeni putanju nebeskih tela, ili pak neće. Mladić koji ne može biti sa ženom koju voli. Pogladio je prstom sliku pored volana.

A onda prebaci u brzinu i pođe za hondom. Vozio je niz brda i preko uzanog mosta. Gore iza njega blesnuli su farovi u mraku. Dodao je gas, ubrzao, potom okrenuo volan udesno, zgrabio ručnu gazeći hitro pedale i puštajući ih, kao muzičar, kao orguljaš u crkvi iz sve snage okrenuvši volan ulevo. Dupe mu se izvrnulo baš kako treba. Isklizao je. Ali kada se zaustavio, isprečio se savršeno posred kolovoza. Pele zadovoljno klimnu, nije izgubio osećaj. Potom isključi motor, prebaci u prvu i, povukavši ručnu, iskobelja se preko suvozačkog sedišta na put. Odmerio je odstojanje između bankina sa obe strane i auta. Maksimalno dvadeset centimetara. Zaključavši vrata stiskom dugmeta na privesku, pošao je peške prema auto-putu. Mislio je na nju, uvek na nju. Kad bi sad mogla da ga vidi. Da ga vidi kako hoda. Stopalo ga gotovo uopšte nije bolelo, jedva da je malo hramao. Možda su lekari bili u pravu. Možda je došlo vreme da baci one štake.

Trideset sedmo poglavlje

U dva sata letnja noć je dostigla svoj najmračniji trenutak.

Sa pustog vidikovca na obodu šume iznad Osla Simon je posmatrao more kako mirno svetluca pod velikim, žutim mesecom.

„Dakle?“

Prikupio je mantil oko sebe kao da je zahladnelo. „Baš ovde sam dolazio sa prvom simpatijom. Da uživamo u pogledu, da se ljubimo. Znaš...“

Primetio je da se Kari nestrpljivo vrpolti.

„Tad nismo imali gde. Ali i mnogo godina kasnije, kada sam već bio sa Elsom, dovodio sam i nju ovamo. Iako smo imali stan i veliki krevet. Ovo je bilo nekako... Romantično i nevino. Kao prva ljubav.“

„Simone...“

Simon se osvrnu da još jednom sve osmotri. Patrolna kola sa rotacionim svetlima, policijske trake i plavu hondu sivik sa razbijenom šoferšajbnom i žrtvom koja je pod blago rečeno neprirodnim uglom počivala na suvozačkom mestu. Bilo je mnogo policije. Previše. Panika.

Patolog, koji je prvi put stigao na mesto zločina pre Simona, smatrao je da je automobil udario žrtvu slomivši joj obe noge, da je ovaj potom preleteo preko haube u auto i slomio vrat kada je udario o naslon sedišta. Patologa je čudilo što pokojnik nema rane na licu i glavi od sudara sa šoferšajbnom sve dok Simon nije izvukao zrno sačme iz presvlake na sedištu. Simon je takođe zatražio da se analizira krv sa vozačevog sedišta jer mu se ti tragovi nisu podudarali sa posekotinama na žrtvi.

„Dakle, on nas je pozvao?“, upita Simon pokazujući glavom ka Osmundu Bjernstadu, koji je mlatarajući rukama nešto govorio jednom od forenzičara.

„Da“, odvrati Kari. „Pošto je auto registrovan na ime Eve Mušand, jedne od Lofthusovih žrtava, hteo je..“

„Osumnjičen.“

„Molim?“

„Lofthus je samo osumnjičen za ubistvo Mušandove. Da li je neko razgovarao sa Ingveom Mušandom o ovome?“

„Kaže da ništa ne zna, da večeras noći u hotelu u Oslu, a kada je poslednji put video ovaj auto, bio je u garaži. Dramenskoj policiji je prijavljena pucnjava u njegovoj kući, ali prvi susedi su dosta daleko tako da nemamo očevidaca.“

Osmund Bjernstad im je pošao u susret. „Znamo kako se zove tip na suvozačkom mestu. Evgenije Zubov. Stari poznanik. A ovi iz Dramena su pronašli devet puta po devetnaest lugera u podu, raspoređenih u širokom luku.“

„Uzi?“ Simon izvi obrvu.

„Šta da kažem novinarima?“ Osmund pokaza preko ramena. Prvi reporteri su se već gurali iza policijske trake na putu.

„Kao i obično“, odvrati Simon. „Nešto ali ništa.“

Bjernstad uzdahnu. „Jašu nas non-stop. Ne možemo da radimo od njih, jebote. Kako ih *mrzim!*“

„Znaš, postao je prava medijska zvezda“, reče Kari dok je Bjernstad išao u susret oluji bliceva.

„Pa kad je sposoban inspektor“, odvrati Simon.

„Ne mislim na Bjernstada, nego na Lofthusa.“

Simon se iznenađeno okrenu prema njoj. „Stvarno?“

„Prozvali su ga modernim teroristom. Pišu da je objavio rat organizovanom kriminalu i kapitalizmu, da plevi kukolj iz društva.“

„Ali i on je kriminalac.“

„Što čini priču još sočnijom. Čitaš li ti novine?“

„Ne.“

„A ne javljaš se ni na telefon. Zvala sam te.“

„Bio sam zauzet.“

„Zauzet? Ova ubistva su prevrnula čitav grad naglavačke, a tebe nema ni u kancelariji ni na terenu? Simone, ti mi valjda dođeš nekakav šef.“

„Primljeno k znanju. Zašto si me zvala?“

Kari uzdahnu. „Nešto sam razmišljala. Lofthus je jedno od vrlo malobrojnih punoletnih lica u ovoj zemlji koja nemaju račun u banci, kreditnu karticu ni prebivalište. Ali znamo da posle ubistva Kalea

Farisena ima dovoljno gotovine da odsedne u hotelu.“

„U *Plazi* je platio kešom.“

„Upravo tako. Zato sam proverila hotele. Od ukupno dvadeset hiljada hotelskih gostiju koji prenoće u Oslu, tek oko šeststo plaća u gotovini.“

Simon je pogleda. „Možeš li da vidiš koliko njih odseda u Kvadraturi?“

„Pa valjda. Evo spiska hotela.“ Izvukla je ispresavijan list iz džepa. „Otkud ti to?“

Simon joj ote spisak jednom rukom, a drugom stavi naočare za čitanje na glavu. Ispravio je list i preleteo preko adresa. Jedan hotel. Dva, tri, šest. A u mnogima se plaćalo u kesu, naročito u onim jeftinijim. I dalje je to bilo previše imena. A nekih najjeftinijih nije ni bilo na spisku.

Simon odjednom prestade da čita.

Jeftini.

Žena koja mu kuca na šoferšajbnu. Snošaj na brzaka u kolima, uza zid tvrđave ili... u *Bizmarku*. Kurvarskom hotelu. Usred Kvadrature.

„Pitala sam otkud ti to?“

„Nastavi da radiš na tome, ja moram da idem.“ Simon pođe prema autu.

„Stani!“, povika Kari preprečivši mu put. „Nemoj da mi bežiš. Šta se dešava?“

„Dešava?“

„Simone, soliraš. Nemaš pravo da to radiš.“ Kari zabaci kosu sa lica.

Simon tek tad opazi da i ona izgleda umorno.

„Ne znam o čemu se radi“, nastavila je. „Da li hoćeš da ispadneš heroj, da se proslaviš pred kraj karijere, da ispadneš bolji od Bjernstada i Centrale. Ali to tako naprosto ne ide. Ovaj slučaj je naprosto prevelik da bi se veliki dečaci međusobno natkurčivali.“

Simon se zagledao u nju, pa naposletku polako klimnu.

„Možda si u pravu. A možda imam i neke druge razloge.“

„Onda mi moraš reći koji su to razlozi.“

„Ne mogu, Kari. Moraš da mi veruješ.“

„Kad smo bili kod Iversena, naredio si mi da čekam napolju jer si planirao da prekršiš pravilnik. Simone, ja samo želim da radim svoj

posao. A ako mi ne kažeš o čemu se radi..." Glas joj je zadrhtao. Definitivno je bila umorna, zaključio Simon. "...Moraću da se obratim nekom drugom nadređenom i kažem mu šta se dešava."

Simon odmahnu glavom: „Kari, nemoj.“

„Zašto?“

„Zato što je..." Simon je pogleda pravo u oči. „Krtica još tu. Daj mi još dvadeset četiri sata. Molim te.“

Odgovor nije sačekao jer on ništa ne bi promenio. Zaobišavši je, krenuo je prema autu. Osećao je njen pogled na potiljku.

Dok se spuštao niz Holmenkolsko brdo, Simon još jednom pusti saundtrek svog kratkog razgovora sa Sonijem. Ritmična lupnjava. Sporadični uzvici. Tanki zidovi hotela *Bizmark*. Kako mu je samo uspelo da ne prepozna te zvuke?

≈

Simon s visine osmotri mladog recepcionera koji je proučavao njegovu legitimaciju. Tolike godine, a ništa se nije promenilo u *Bizmarku*. Osim ovog klinca, onomad nije on radio. Ne mari.

„Da, vidim da si policajac, ali ne mogu da ti pokažem knjigu gostiju, jer je nemam.“

„Evo kako izgleda“, reče Simon spustivši mu sliku na sto.

Dečak je pogleda. Oklevao je.

„Alternativa je da napravimo raciju i zatvorimo čitavo ovo pacovsko gnezdo“, počeo Simon. „Šta bi ti otac rekao kada bi se njegov bordel zatvorio zbog tebe?“

Simon se nije prevario u prepoznavanju porodičnih slika. Pogodio je pravo u centar mete.

„Na spratu. Soba 216. Ideš samo...“

„Snaći ću se. Daj mi ključ.“

Dečak je ponovo oklevao. Onda izvuče neku fioku, skinu ključ sa jednog velikog svežnja i pruži ga Simonu. „Ali ne želimo da se digne frka.“

Zaobišavši lift, Simon se pope stepenicama u velikim koracima. Uđe u hodnik i oslušnu. Tišina. Ispred sobe 216 izvukao je glock. Spustio je prst na dvodelni *double action* obarač. Gurnuo je ključ u bravu što je tiše mogao i okrenuo ga. U do vratku je zastao sa pištoljem u desnoj ruci. Vrata je otvorio levom. Izbrojao je do četiri, provirio

glavom i odmah je povukao u jednom kratkom pokretu. Odahnuo je.

Unutra je bilo mračno, ali zavese nisu bile navučene - spolja je dopiralo dovoljno svetla da Simon vidi krevet.

Namešten i prazan.

Ušao je, proverio kupatilo. Četkica za zube i pasta.

Vratio se, upalio svetlo, seo na krajnje suvišnu stolicu do zida.

Izvadio je mobilni i okrenuo broj. Nešto u sobi zapišta. Simon je otvorio ormar. Poviše jedne aktovke svetleo je mobilni telefon sa Simonovim brojem na displeju.

Simon prekide poziv i ponovo sede na onu stolicu.

Mali namerno nije poneo telefon kako mu se ne bi ušlo u trag. Ali verovatno nije očekivao da će ga iko pronaći u ovako gusto naseljenom kvartu.

Simon je osluškivao mrak. Negde je neki sat odbrojavao sekunde do kraja.

≈

Markus je još bio budan kada je Sin naišao ulicom.

Markus je držao žutu kuću pod prismotrom još otkako je ona druga osoba ušla u nju. Otad je prošlo nekoliko sati, a Markus se još nije presvukao u pidžamu. Spremno je čekao.

Prepoznao je Sinovljev hod u gluvo doba noći, ovaj se očešao o svetlo ulične svetiljke. Izgledao je umoran, biće da je mnogo hodao, pošto se teturao. Markus uze durbin. Sin je nosio odelo, držao se za bok, a na čelu je imao crvenu maramicu. Je l' mu se ono krv sliva s lica? Svejedno, morao je da ga upozori. Oprezno otvorivši vrata svoje sobe, Markus se išunja niz stepenice, nazu cipele i istrča do kapije preko njihovog proređenog travnjaka.

Sin ga je spazio i zastao pred samom kapijom svoje kuće.

„Dobro večer, Markuse. Što ne spavaš?“

Spokojan, nežan glas. Izgledao je kao da se vraća iz rata, ali je zvučao kao da pripoveda priču za laku noć. Markus požele da i njemu bude takav glas kad poraste i prestane da se plaši.

„Je l' te boli?“

„Nešto mi je pogodilo auto“, odvrati Sin sa osmehom. „Nije ništa strašno.“

„Neko ti je ušao u kuću.“

„Stvarno?“ Sin se osvrnu ka crnim prozorima. „Policija ili provalnici?“

Markus proguta pljuvačku. Video je njegovu sliku na televiziji, ali mu je mama rekla da se ne boji, da on ubija samo druge zlotvore. A i na *Tviteru* su mnogi navijali za njega, pisali su kako ološ treba pustiti da pobije drugi ološ baš kao što se nekad gadni insekti čuvaju da bi pobili još gahnije bube.

„Mislim da nije ni jedno ni drugo.“

„Stvarno?“

≈

Marta se probudila kada je neko ušao u sobu.

Sanjala je. Sanjala je ženu sa tavana. I dete. U snu je videla dete, bilo je živo, sve vreme je bilo tu, zarobljeno u podrumu čekalo je da ga neko oslobodi. A sada je bilo slobodno. Bilo je ovde.

„Marta?“

Njegov glas, njegov divni glas nosio je prizvuk neverice.

Okrenula se u krevetu i pogledala ga.

„Rekao si mi da dođem“, rekla je. „Niko mi nije otvorio, ali znala sam gde je ključ, pa sam...“

„Došla si.“

Klimnula je. „Ušla sam u ovu sobu, nadam se da nije problem.“

Samo je klimnuo sedajući na rub kreveta.

„Dušek je bio na podu“, nastavi Marta protežući se. „Inače, dok sam ga nameštala, pala je neka knjiga sa letvica. Stavila sam je tamo na sto.“

„Aha?“

„Zašto je dušek bio na...“

„Sakrio sam se ispod njega“, odgovorio je ne skidajući pogled sa nje. „Posle sam ga samo zbacio i ostavio na podu. Šta ti je to?“

Pružio je ruku kojom se dotad držao za slabinu i dotakao joj uvo. Čutke ga je pustila da opipa minđušu. Dašak vetra razgrnuo je zavese koje je Marta pronašla u sanduku i okačila. Zrak mesečine uleteo je u sobu obasjavajući mu ruku i lice. Marta se trgnu.

„Nije tako strašno kao što izgleda“, rekao je.

„Rana na čelu i nije. Ali krvariš još negde. Gde?“

Razgrnuo je sako da joj pokaže. Desna strana košulje bila je

natopljena krvlju.

„Šta je to?“

„Metak. Samo me je okrznuo. Nije ništa strašno, samo malo krvvari, uskoro će...“

„Ćut!“ Odgurnula je pokrivač, uhvatila ga za ruku i povelala u kupatilo. Ignorirala je što je gleda kako u donjem vešu pretura po ormariću s lekovima. Pronašla je baktericid star dvanaest godina, dve rolne zavoja, vatu, makazice i gazu. Naložila mu je da skine košulju.

„Kao što vidiš, samo sam se rešio malo salca.“ Osmehnuo se.

Viđala je i gore. Ali i bolje. Isprala je rane i vatom zapušila ranice koje je tane napravilo na ulazu i izlazu. Potom mu je obmotala zavoj oko trbuha. Strgnula mu je sa čela maramicu uštavljenu od krvi. Iz poderotine poteče sveža krv.

„Gde ti je majka držala pribor za šivenje?“

„Nema potrebe da...“

„Ćut', rekoh.“

Trebalo joj je četiri uboda i četiri minuta da zašije kožu.

„Video sam onu aktovku u hodniku“, rekao je dok mu je obmotavala zavoj oko glave.

„Te pare nisu moje. A i opština je dala sasvim dovoljno novca za renoviranje. Hvala u svakom slučaju.“ Prilepila je krajeve zavoja i pomilovala ga po obrazu. „Eto, sad bi trebalo...“

Poljubio ju je. Pravo u usta. Pa ju je pustio.

„Volim te.“

Onda ju je poljubio još jednom.

„Ne verujem ti“, rekla je.

„Ne veruješ mi da te volim?“

„Ne verujem ti da si se ranije ljubio sa devojkama. Grozno se ljubiš.“

Oči mu se zacakliše od smeha. „Pa, dugo nisam. Kako ono ide?“

„Nemoj se plašiti da se neće dovoljno toga desiti. Samo *pusti* da se desi. Ljubi se *lenjo*.“

„Lenjo?“

„Kao nežna, pospana anakonda. Ovako.“

Pažljivo mu je uzela glavu u ruke i prinela svoje usne njegovima. Pomislila je koliko je to prirodno, kao neka uzbudljiva ali nevina dečja igra. Verovao joj je. I ona njemu.

„Vidiš?“, prošaptala je. „Više usnama, manje jezikom.“
„Stisni kvačilo, pusti gas?“
Zakikotala se. „Upravo tako. Hoćemo li u krevet?“
„A šta će tamo da se desi?“
„Videćemo. Kako rana? Hoće li izdržati?“
„Šta treba da izdrži?“
„Ne pravi se blesav.“
Ponovo ju je poljubio. „Jesi li sigurna?“, prošapta.
„Nisam. Zato bolje odmah...“
„Hajdemo u krevet.“

≈

Rover ustade i stenjući ispravi leđa. U naletu strasti nije primetio da se ukočio baš kao kad vodi ljubav sa Janom koja ponekad - a ponekad i ne - svrati da vidi „šta on radi“. Pokušao je da joj objasni kako jebavanje sa motorima i nije mnogo drugačije od jebavanja s njom. Da se u oba slučaja zaneseš u istom položaju ne primećujući bol u mišićima i protok vremena. Ali kad završiš, sve to dođe na naplatu. Dopalo joj se to poređenje. Takva je Jana.

Rover obrisa ruke. Završio je posao. Na kraju je postavio i novi auspuh na harlija. Šlag na tortu. Kao kad majstor naštimuje klavir koji je upravo završio. Razlozi nisu bili praktični - na auspuhu i prečišćivaču vazduha mogao si uštedeti i do dvadeset konjskih snaga, ali svi znaju da auspuh postoji zbog *zvuka*. Divnog brundanja, sočnog basa kome ništa drugo u Roverovom iskustvu nije bilo ni nalik. Naravno, mogao je odmah da upali motor i začuje tu muziku kako bi sebi potvrdio ono što već zna. Ili da to sačuva kao poklon sebi za sutra kad ustane. Jana mu je uvek govorila da ne treba odlagati zadovoljstva, da nikad ne znaš hoćeš li živeti još jedan dan. Tako je valjda Jana i postala takva kakva jeste.

Skidajući ulje sa prstiju, išao je prema prostoriji u dnu garaže da opere ruke. Pogledao se u ogledalo. Crne ratničke boje i zlatan zub. Kao i uvek, sve druge potrebe - hrana, piće, odmor - uglas su se javile po okončanom poslu. Voleo je taj trenutak. Ali obično bi posle ovakvih projekata osetio i nekakvu neobičnu prazninu. Nekakvo: „Pa šta?“

„Čemu sve ovo?“ Odagnao je te misli zureći u toplu vodu koja je tekla iz česme. Trgnuo se. Zavrnuo česmu. Zvuk je dopreo iz garaže.

Jana? Otkud to?

≈

„Volim te“, reče Marta.

U jednom trenutku je stao - oboje su bili zadihani, zajapureni, mokri - obrisao joj je znoj između grudi čaršavom koji je ona strgla sa dušeka i rekao joj da je opasno, da bi neko mogao doći. A ona mu je odgovorila da nije toliko plašljiva kad se jednom odluči. I da ga inače - kad ju je već naterao da priča - voli.

„Volim te.“

A onda su nastavili.

≈

„Jedno je što si mene prestao da snabdevaš oružjem“, reče čovek skidajući tanku rukavicu. Bila je to najveća šaka koju je Rover ikad video. „A nešto sasvim drugo kad snabdevaš mog neprijatelja, ne?“

Rover nije ni pokušao da se otrgne. Držala su ga dvojica, a treći je stajao pored velikog držeći Rovera na nišanu. Pištolj je Rover odmah prepoznao, sam ga je modifikovao.

„Kad si dao klicu uzi, otprilike si mi poslao vizitkartu sa porukom da idem dođavola. Jesi li to hteo, da me pošalješ dođavola?“

Rover je tad mogao da mu odgovori. Da kaže kako je mislio, na osnovu onoga što zna o Blizancu, da on odande i dolazi.

Ali nije. Želeo je da živi još malo. Još nekoliko sekundi.

Zurio je u motocikl iza velikoga.

Jana je bila u pravu. Trebalo je da ga upali. Zažmuri, osluškuje. Trebalo je sebi da priušti više zadovoljstava. Toliko očigledna činjenica da je bila i banalna, a opet tako nepojmljiva da tek na samom pragu shvatiš *koliko* je banalna: jedino što je sigurno u životu jeste da ćeš umreti.

Čovek je odložio rukavice na radni sto. Ličile su na iskorišćene kondome. „Pa da vidim...“, rekao je osvrnuvši se prema alatu koji je visio na zidu. Uperivši kažiprst ka njemu, mrmljao je tiho: „Eci, peci...“

Trideset osmo poglavlje

Napolju je počelo da sviće.

Marta se privila uz Sonija, noge su im bile isprepletene. Njegovo ujednačeno disanje promenilo je ritam, ali još nije otvarao oči. Pogladila ga je po stomaku i na licu mu zaigra osmeh.

„Dobro jutro, *lover boy*“, [19](#) prošaptala je.

Široko se osmehnuo, ali onda napravi grimasu kada je pokušao da se okrene prema njoj.

„Je l'boli?“

„Samo ovo sa strane“, prostenjao je.

„Nije više krvarilo, proverila sam nekoliko puta u toku noći.“

„Molim, zar dok sam spavao? Pa ti si se baš oslobodila.“ Poljubio ju je u čelo.

„Rekla bih da ste se i vi sinoć baš oslobodili, gospodine Lofthuse.“

„Imaj na umu da mi je bio prvi put“, odvratio je. „Ja još ne znam šta je previše slobodno.“

„Stvarno divno lažeš“, rekla je.

Nasmejao se.

„Nešto sam razmišljala“, poče Marta.

„Šta?“

„Hajde da pobegnemo. Hajde odmah da odemo.“

Oćutao je, ali primetila je da se malo zgrčio. I tad joj navreše suze, naglo i silovito kao kad pukne nekakva brana. Okrenuo se da je zagrlji. Sačekao je da joj se plač malo smiri.

„Šta si im rekla?“, upita.

„Rekla sam da Aneš i ja ne možemo da izdržimo do leta“, šmrktala je. „Da se moramo razići *odmah*. Da bar ja to želim. A onda sam izašla. Pravo na ulicu, otrčala sam do puta i zaustavila taksi. Videla sam ga kako trči za mnom, a za petama mu onaj monstrum od keve.“ Nasmejala se, a odmah zatim ponovo briznula u plač. „Izvini“, jecala je. „Tako sam... tako *glupa!* Pobogu, šta ću ja uopšte ovde?“

„Pa voliš me“, promrmljao joj je u kosu. „Eto šta ćeš ovde.“

„Pa šta? Ko želi da voli nekog ko ubija ljude, ko čini sve da i sam strada, koji će stvarno i stradati. Znaš li kako te zovu na netu? Buda s mačem. Intervjuisali su nekadašnje robijaše koji te predstavljaju kao nekakvog sveca. Ali znaš šta?“ Obrisala je suze. „Mislim da nisi ništa manje smrtno od svih ostalih koji su prošli kroz Ilu.“

„Otići ćemo.“

„Ako ćemo otići, moramo da idemo odmah.“

„Imam još dvoje, Marta.“

Odmahnula je glavom, suze joj ponovo potekoše niz obraze. Zanemoćalo ga je udarila pesnicom u grudi. „Sad je kasno, kako to ne shvataš? Svi te jure.“

„Preostalo mi je samo još dvoje. Onaj koji je rešio da moj otac pogine kako bi ispalo da je on bio krtica. I krtica. Posle možemo da idemo.“

„Samo dvoje? Ubićeš još *samo* dvoje ljudi, pa bežimo? To je tebi tako jednostavno?“

„Ne, Marta, nije mi jednostavno. Nijedan mi nije bio jednostavan. I nije tačno ono što pričaju - da s vremenom postane sve lakše. Ali moram, ne mogu drugačije.“

„Da li stvarno misliš da ćeš preživeti?“

„Ne.“

„Ne?“

„Ne.“

„Ne! Ali, pobogu, zašto mi onda pričaš o...“

„Zato što mogu da planiram samo za slučaj da preživim.“

Začutala je.

Pomilovao ju je po čelu, obrazu, vratu. A onda je počeo da priča. Tiho, polako, kao da vrlo pažljivo i precizno bira reči.

Slušala je. Pričao je o svom odrastanju, o ocu. O njegovoj smrti i svemu što joj je usledilo. Slušala ga je i razumela.

Slušala, ali joj ništa nije bilo jasno.

Kada je završio, u sobu se kroz zavese uvukao i prvi zrak sunca.

„Slušaš li ti sebe?“, prošaptala je. „Čuješ li ti koje je to ludilo?“

„Da“, odgovorio je. „Ali to je jedino što mogu da učinim.“

„Jedino što možeš da učiniš jeste da pobiješ gomilu ljudi?“

Uzdahnuo je. „Jedino što sam ikad želeo bilo je da postanem kao

tata. Ali kad sam pročitao onu oproštajnu poruku, on je nestao. I tako sam nestao i ja. Tek kada sam - u zatvoru - čuo pravu priču, da se žrtvovao zbog mene i mame, ponovo sam se rodio.“

„Ponovo si se rodio zarad - ovoga?“

„Voleo bih da je postojao drugačiji izlaz.“

„Ali zašto? Da bi nasledio oca? Da bi sin...“ Zažmurila je istiskujući i poslednje suze. Obećala je sebi da će te biti poslednje. „...Obavio ono što otac nije uspeo?“

„Učinio je šta je morao. Sad i ja radim šta moram. Prihvatio je na sebe sramotu zarad nas. Kad završim sa ovim, gotovo je zauvek. Obećavam ti. Sve će biti u redu.“

Zagledala se u njega. „Moram da razmislim“, rekla je naposletku. „A ti spavaj.“

Zaspao je, a ona je bdela. Tek kad su napolju zacvrkutale ptice, i ona je utonula u san. Sad je već bilo sasvim izvesno.

Potpuno je poludela.

Luda je bila otkad ga je prvi put ugledala. Ali tek kada je sama otključala vrata te kuće, u kuhinji pronašla minduše Agnete Iversen i stavila ih na uši, shvatila je da nije ništa manje luda od njega.

≈

Martu je ponovo probudila dečja igra na ulici. Radosni povici, trupkanje nožica. Pomislila je kako nevinost ide podruku sa neznanjem. Uvidi nam ništa ne rasvetljaju, već samo komplikuju stvari. On je pored nje spavao tako čvrsto da je načas pomislila kako je već umro. Pogladi ga je po obrazu. Promrmljao je nešto, ali se nije probudio. Kako gonjen čovek može tako čvrsto da spava? Snom pravednika. Da joj je znati kako to izgleda.

Iskrala se iz kreveta, obukla i sišla u kuhinju. Pronašla je hleb, malo soka i kafu, ali ništa osim toga. Setila se zamrzivača u podrumu na kojem je sedela. Možda tamo pronađe zamrznutu picu ili tako nešto? Sišla je i povukla ručku. Zaključano. Obazrela se i pogled joj zastade na klinu i ključu sa nečitljivim natpisom. Uzela je taj ključ i stavila ga u bravu. *Voila!*²⁰ Podigla je poklopac, nagnula se, zapahnula ju je hladnoća po grudima i vratu. Onda vrisnu iz sveg glasa i spusti poklopac. Okrenula se, skliznula na pod leđa oslonjenih na zid zamrzivača.

Čučala je dišući duboko kroz nos. Pokušavala je da treptanjem odagna prizor leša koji je iznutra piljio u nju otvorenih, belih usta, sa trepavicama prekrivenim ledenim kristalima. Puls joj je bio tako visok da joj se zavrtele u glavi. Osluškivala je otkucaje svog srca. I glasove.

Bilo ih je dva.

Jedan joj je urlao na uvo da je luda, da je *on* lud, ubica, da smesta beži uz te stepenice i na kapiju!

Drugi joj je govorio da je leš samo fizička manifestacija onoga što je već znala i prihvatila. Da, on je ubijao. Ljude koji su to zaslužili.

Vrištavi glas joj naredi da ustane nadjačavši onaj drugi koji joj je govorio da je to samo panika koja ju je kad-tad morala sustići. Izabrala je još noćas, zar ne?

Ne, nije.

Sad je znala. Izbor da li će skočiti u zečju rupu, zakoračiti u njegov svet, ili ostati u normalnom svetu tek joj se sad nametao. Ovo joj je bila poslednja mogućnost za povlačenje. Naredne sekunde biće presudne za čitav njen život.

Poslednja mogućnost...

Ustala je. Još joj se vrtelo u glavi, ali znala je da može potrčati. Nikada je ne bi stigao. Udahnula je duboko, krv je prenela kiseonik do mozga. Oslonila se na poklopac zamrzivača, ugledala svoj odraz na sjajnom laku. I minđuše.

Volim ga. Eto šta ću ovde.

A onda je ponovo podigla poklopac.

Onaj leš je iskrvario po većini namirnica. No svejedno, po zastarelom dizajnu ambalaže ribljih štapića zaključila je da su stare bar dvanaest godina. Što se i uklapa.

Usredsredila se na disanje, na razmišljanje, na rasterivanje nebitnih misli. Ako će nešto jesti, mora otići do prodavnice. Može da pita onu decu gde je najbliža bakalnica. Da, to je ono što želi. Jaja sa slaninom. Svež hleb. Jagode. Jogurt.

Spustila je poklopac i zažmurila iz sve snage. Mislila je da će zaplakati. No umesto toga prasnula je u smeh. Histeričan smeh nekoga ko pada niz zečju rupu, pomisli. Potom je otvorila oči i pošla uz stepenice. Na vrhu stepenica shvatila je da sve vreme pevuši.

That you've always been her lover and you want to travel with her.

Luda.

...and you want to travel blind and you know that she will trust you.

Luda, luda.

...cause you ve touched her perfect body with your mind.

≈

Markus je igrao *Super Marija* pored otvorenog prozora kada je začuo da se napolju otvaraju vrata. Pogledao je. Bila je to ona lepa žena. Danas je bar bila baš lepa. Izašla je iz žute kuće i pošla prema kapiji. Markus se seti kako se Sin obradovao kada mu je rekao da ga ona čeka u kući. Markus nije mnogo znao o tim stvarima, ali mu se činilo da je Sin zaljubljen u nju.

Žena je prišla devojkicama koje su igrale lastiš i očigledno ih nešto pitala. One su pokazale prstom, a ona se osmehnula, nešto im dobacila i brzo krenula u pravcu koji su joj pokazale.

Markus se taman vratio igrici kada je primetio da se pomeraju zavese u spavaćoj sobi. Zgrabio je durbin.

Bio je to Sin. Stajao je pred prozorom, žmurio i držao se za mesto na boku gde je sad imao zavoj. Bio je go. I osmehivao se, izgledao je srećno. Kao Markus na Badnje večer pre nego što otvori poklone. U stvari, više kao Markus kad se probudi na prvi dan Božića i seti se svih poklona koje je već dobio.

Sin je izvadio peškiri iz ormara, otvorio vrata i krenuo da izađe kad zastade. Pogledao je u stranu, prema stolu. I dograbio nešto sa njega. Markus je izoštrio sliku.

Bila je to knjiga. U crnom, kožnom povezu. Sin ju je otvorio, očigledno je čitao. A onda je ispustio onaj peškiri. Seo je na krevet i nastavio da čita. Prelistavao je. Više minuta je tako sedeo, a Markus je primetio kako mu se izraz lica postepeno menja, kako mu se čitavo telo grči, dok se nije sasvim zgurio.

A onda naglo ustade i hitnu knjigu ka zidu. Potom isto učini i sa obližnjom lampom.

Ponovo se mašio za zavoj, vrisnuo nešto i seo na krevet. Pognuo je glavu, gurnuo je ka kolenima rukama koje je sklopio na vratu. Sedeo

je tako neko vreme, a telo mu se treslo kao da ima grčeve.

Markus shvati da se nešto strašno desilo, ali nije znao šta. Došlo mu je da pretrči ulicu, da nešto učini ili kaže, da ga uteši. Znao je kako se to radi, često je tešio mamu. Rekao bi joj nešto lepo, podsetio je na nešto što su radili zajedno. Nije bilo mnogo toga, pa bi se setila. Osmehnula bi se tužno i pomilovala ga po kosi. I odmah bi bilo bolje. Ali Markus nije znao na koje bi zajedničke doživljaje mogao podsetiti Sina. A možda je i ovaj hteo da bude sam, Markus je to mogao da razume, takav je bio i sam. Kada bi ga mama tešila zato što ga je neko dirao, samo bi se naljutio kao da ga njeno tešenje čini još slabijim, ispalo bi da su nasilnici u pravu, da je on *stvarno* pičkica.

Ali Sin nije bio pičkica.

Valjda nije?

U međuvremenu se okrenuo ka prozoru i videlo se da plače. Oči su mu bile crvene, a suze su mu tekle niz obraze.

Šta ako je Markus pogrešio, šta ako je Sin bio isti kao on? Ne, to nije moglo biti istina, nije Sin takav! On je velik, jak i hrabar i pomaže onima koji to nisu. Ili koji to još nisu postali.

Sin opet uze onu knjigu i stade da piše. Nešto kasnije istrkao je tu stranicu iz knjige, zgužvao je i bacio u korpu pored vrata. Počeo je da piše iznova. Ovog puta je to bilo znatno kraće. Istrkao je i tu stranicu, očigledno još jednom pročitao šta je napisao. Potom je zažmurio i prislonio usne na hartiju.

≈

Spustivši kesu sa namirnicama na radnu ploču u kuhinji, Marta obrisa znoj sa čela. Prodavnica je bila dalje nego što je očekivala, u povratku je baš žurila. Korpicu sa jagodama je isprala pod česmom, onda je odabrala dve najveće i najlepše jagode i ponela ih sa buketom ljutića koji je usput nabrala. Osetila je talas slatkoće pri pomisli na njegovu vrelu kožu pod pokrivačem. Kao narkomanka koja se uradi od same pomisli na drogu. Jer sada je on postao njena droga. Navukla se posle prvog fiksiranja. Bila je prokleta i uživala je u tome!

Već na stepeništu, čim je ugledala otvorena vrata od spavaće sobe, predosetila je da nešto ne valja. Bilo je previše tiho.

U krevetu nije bilo nikoga. Na podu je ležala razbijena lampa. Njegove odeće više nije bilo. Pod krhotinama lampe ugledala je onu

crnu knjigu koju je pronašla u krevetu.

Uzviknula je njegovo ime iako je znala da je to uzaludno. Kad se vratila, kapija je bila otvorena iako ju je ona pažljivo zatvorila za sobom. Došli su po njega, baš kao što je i rekao. Očigledno se opirao, ali uzalud. Ostavila ga je samog, usnulog, nije ga čuvala, nije...

Okrenula se spazivši list papira na jastuku. Bio je žut i činilo se da je istrgnut iz nekakve sveske. Reči su bile ispisane starim penkalom koje je još ležalo pored jastuka. Smesta joj pade na pamet da je to penkalo njegovog oca. A i pre nego što je pročitala šta piše, pomislila je kako se sve ponavlja. Dok je čitala, ispustila je cveće i mahinalno prinela ruku usnama ne bi li sakrila bolni izraz lica kada ti se usne iskrive, a oči ispune suzama.

*Draga Marta. Oprosti mi, ali sad moram da nestanem.
Uvek ću te voleti. Soni.*

Trideset deveto poglavlje

Markus je sedeo na krevetu u žutoj kući.

Pošto je ona žena otud izjurila, samo dvadeset minuta posle Sina, Markus je sačekao još deset i shvatio da se neće vratiti. A onda je prešao ulicu. Ključ je bio na starom mestu. Krevet je sad bio namešten, a krhotine lampe bačene u korpu za otpatke. Ispod njih je pronašao i dva zgužvana lista papira.

Reči na njima bile su ispisane lepim, gotovo ženskastim rukopisom.

Draga Marta,

Tata mi je jednom ispričao kako je video čoveka da se davi. Radio je patrolu, bilo je to usred noći, a neki dečak ga je zvao sa keja kod marine. Kad je trebalo da pristanu, otac tog dečaka pao je u vodu. Pošto nije znao da pliva, uhvatio se za čamac, ali dečak nije uspeo da ga izvuče. Kada je patrola stigla, otac tog dečaka je već odustao, pustio se i potonuo. Sve je to potrajalo samo nekoliko minuta, a tata je pozvao ronilačku ekipu dok je u pozadini dečak bolno jecao. I dok su tako čekali, čovek se odjednom pojavio, bledog lica je posegnuo za vazduhom. Dečak je radosno uzviknuo. Ali otac je onda ponovo potonuo. Tata je skočio za njim, ali bilo je suviše mračno. Kada je izronio, ugledao je lice onog dečaka koje je još sijalo od radosti jer je mislio da je sad sve u redu, njegov otac je uspeo da udahne, a i policija je tu. Tata je pričao da je naprosto video kako se dečaku slama srce u grudima kada je shvatio da se Bog samo poigravao sa njim puštajući ga da misli kako mu je vratio ono što je oduzeo. Tada je tata rekao da ako Bog postoji, on mora biti surov. Sad mislim da razumem na šta je mislio. Jer konačno sam pronašao njegov dnevnik. Možda je želeo da znamo. Možda je samo bio surov.

Zašto bi inače pisao dnevnik i sakrio ga na tako očiglednom mestu, ispod dušeka?

Marta, život je pred tobom. Mislim da ga možeš iskoristiti za nešto dobro. Ja nisam mogao.

Oprosti mi, ali sad moram da nestanem.

Uvek ću te voleti.

Soni

Markus pogleda ka stolu. Tamo je još ležala ona knjiga koju je Sin čitao.

Crni omot, žute strane. Prelistao ju je.

Odmah je shvatio da je to dnevnik, ali nije u njemu pisano svaki dan. Nekada bi prošlo i više meseci između datuma. Drugde bi stajao datum i samo nekoliko rečenica. Na primer, pisalo je da će se nekakva „Trojka“ raspasti, da se nešto isprečilo između njih. Nedelju dana kasnije, da je Helena trudna i da su kupili čitavu kuću. Ali da je teško živeti od plate u policiji, da je šteta što su i njemu i Heleni roditelji tako siromašni da im ne mogu pomoći. Dosta kasnije pisalo je kako mu je drago što je Soni počeo da trenira rvanje. Potom da je banka digla kamatu, da naprosto neće moći da isplaćuju rate, da mora nešto preduzeti kako ne bi završili na ulici. Mora nešto da smisli. Obećao je Heleni da će sve biti u redu. Srećom, izgleda da dečak ništa nije primetio.

19. mart.

Soni bi, kaže, da krene mojim stopama i postane policajac. Helena misli da se previše ugleda na mene, da me diže u nebesa. Odgovorio sam joj da je to tako sa sinovima, da sam i ja bio isti takav. Soni je dobar momak, možda i previše dobar za ovaj gadni svet, ali je svejedno pravi blagoslov imati takvog sina.

Tome su usledile stranice koje Markus nije do kraja razumeo. Reći poput *neizbežan lični bankrot i prodati dušu đavolu*. I ime Blizanac. Markus nastavi da lista.

4. avgust.

Danas su na poslu opet pričali o krtici, da Blizanac sigurno

ima saradnika u našim redovima. Neverovatno je kako su ljudi nemaštoviti, čak i policajci. Uvek jedan ubica, jedan izdajnik. Zar ne shvataju koliko je genijalna dinamika dvojca? Jedan uvek ima alibi dok je drugi aktivan, na taj način obojica potpuno izbegnu podozrenje u dovoljnom broju slučajeva da nas automatski odbace kao potencijalne krtice. Da, dobro smo to smislili. Baš nam je savršeno. Korumpirani, truli policajci koji su se odrekli svega u šta veruju za šaku srebrnjaka. Droga, trgovina ljudima, pa čak i ubistva - neka. Ništa više nije važno. Ima li povratka? Postoji li mogućnost priznanja, kazne i oprosta a da pritom ne uništim sve oko sebe? Ne znam. Znam samo da želim napolje.

Markus zevnu. Čitanje ga je uvek uspavljivalo, naročito kada ima toliko reći koje on ne razume. Prelistao je još nekoliko strana.

15. septembar.

Dokle još možemo ovako a da Blizanac ne otkrije ko smo? Komuniciramo putem Hotmejl adresa sa tuđih, ukradenih računara koje smo „pozajmili“ iz skladišta za zaplene i dokaze, ali ni to nije sasvim bezbedno.

S druge strane, da je hteo, mogao je da nadzire naša mesta primopredaje. Kada sam preuzeo kovertu zalepljenu ispod stola u kafiću Broker u Bogstadveju prošle nedelje, bio sam siguran da su me otkrili. Za šankom je sedeo neki tip i piljio u mene, iz aviona se videlo da je neki krimos. I nisam se prevario. Prišao mi je i rekao da sam ga uhapsio pre deset godina zbog preprodavanja ukradene robe. I da je to najbolja stvar koja mu se desila u životu, da je prestao sa tim sranjima i sad sa bratom vodi ribnjak. Pružio mi je ruku, zahvalio i otišao. Stvarno dirljivo.

U koverti me je čekalo pismo od Blizanca. Hoće da ja - očigledno ne zna da nas je dvojica napredujem u policiji, da dospem na rukovodeću poziciju od koje ću imati više koristi. A i on. Ključne informacije, velike pare. On će pomoći, povući će neke veze. Naglas sam se nasmejao. Taj tip je lud, tip luđaka koji se neće zaustaviti dok ne zavlada celim svetom. Sam neće, ali ga neko drugi mora zaustaviti. Pokazao sam to pismo Z.-u.

Ne znam zašto, ali on se nije smejao.

Kroz otvoren prozor Markus je čuo da ga majka doziva. Sigurno joj nešto treba. Mrzeo je kad samo tako otvori prozor i doziva ga kao da joj je ker. Nastavio je da lista.

6. oktobar.

Nešto se desilo. Z. bi da prestanemo dok smo još na dobitku, da zamrznemo čitavu operaciju. A Blizanac mi već danima ne odgovara na mejlove, to se ranije nije događalo. Da li su u dosluhu? Ne znam, ali znam da se iz ovako nečega ne može tek tako izaći. Znam da mi Z. više ne veruje. Iz istog razloga iz kojeg ni ja ne verujem njemu. Pokazali smo jedan drugome svoje pravo lice.

7. oktobar.

Noćas sam konačno shvatio. Blizancu je potreban samo jedan od nas, i upravo to će i dobiti samo jednog. Ovaj drugi je bezvredan, ogorčeni svedok koji se mora eliminisati. A Z. je to shvatio pre mene. Zato je hitno, moram ga srediti pre nego što on sredi mene. Zamolio sam Helenu da ona sutra vodi Sonija na takmičenje jer ja moram nešto da završim. A Z.-u sam predložio da se večeras u ponoć nađemo kod srednjovekovnih ruševina u Maridalenu da o nečemu porazgovaramo. Zvučao je pomalo iznenađeno što tražim da se nađemo tako kasno i na tako pustom mestu, ali je pristao.

8. oktobar.

Tako je tiho. Napunio sam pištolj. Čudna je ta svest da ćeš uskoro okončati jedan život. I sam se pitam šta me je dovelo do ovde. Briga za porodicu? Ili za sebe samog? Ili pak iskušenje da postignem nešto više od mojih roditelja, život koji su drugi nimalo zaslužni idioti dobili na tacni. Da li sam bio hrabar i odlučan, ili slab i popustljiv? Da li sam ja loš čovek? Mnogo sam puta sebi postavio pitanje: da vidim svog sina pred takvim izborom, da li bih želeo da postupi kao ja? Tad odgovor,

naravno, postaje jednostavan.

Spremam se da krenem u Maridalen. Videćemo hoću li se vratiti kao drugi čovek. Kao ubica. Čudno, ali ponekad - valjda svi to imamo u sebi - ponekad se molim da neko jednom pronađe ovaj dnevnik.

Više ništa nije pisalo. Markus prelista preostale, prazne stranice sve do onih istrgnutih na kraju. A onda vrati knjigu na sto i polako siđe niz stepenice osluškujući majčino uporno i glasno dozivanje.

Četrdeseto poglavlje

Beti je ušla u prepunu apoteku, pritisnula automat za red „recepti“ i sela na slobodnu stolicu među kupce koji su zurili preda se ili kuckali u mobilne telefone uprkos znaku da je njihova upotreba zabranjena. Ubedila je svog lekara opšte prakse da joj trebaju jača sredstva za smirenje.

„Privremeno ću ti prepisati jake benzodiazepine, pa da vidimo“, rekao joj je naglasivši da je to začarani krug, da je može odvesti u zavisnost i da time neće iskoreniti problem. Beti mu je odgovorila da je njen problem to što ne može da spava. Naročito otkako je shvatila da se nalazila u istoj sobi sa najtraženijim ubicom u zemlji. Sa čovekom koji je ubio jednu ženu u njenoj kući na Holmenkolu. A danas su novine pisale da je osumnjičen i za ubistvo žene nekog brodovlasnika, da je tobož nasumično upao u neku kuću nadomak Dramena i pretesterisao joj glavu. Beti je prethodnih dana šetala uokolo kao zombi, u nekakvom polusnu i halucinirala. Svuda je videla njegovo lice, ne samo na televiziji već i na bilbordima, u tramvaju, u izlozima prodavnica. I poštar, i sused, i šef sale poprimili su njegov lik.

A evo ga sad i ovde.

Stajao za pultom sa nekakvim turbanom, ili pak zavojem na glavi. Plaćao je gotovinom svežanj špriceva i igala. One mutne slike i foto-roboti iz novina nisu bili naročito verodostojni, ali Beti je primetila da se žena pored nje nešto došaptava sa svojim susedom, možda ga je i ona prepoznala. Ali kada se čovek sa turbanom okrenuo, Beti uvide da se još jednom prevarila.

Sivkasto, bezizražajno lice nimalo nije ličilo na ono koje je ona videla u luks apartmanu 4.

≈

Kari se nagnula nad volanom da pročita brojeve na kućama dok je polako vozila pored velikih vila. Posle neprospavane noći konačno je

rešila. Sam se čudi što Kari tako ozbiljno shvata posao na kojem ne namerava da ostane. I u pravu je, ali Kari voli red. Osim toga, šta ako joj se ovo zakači i docnije zatvori neka vrata? Zato je rešila da se obrati direktno njemu.

Zakočila je. Pronašla je broj.

Razmišljala je da li da prođe autom kroz kapiju kad je već širom otvorena. Ipak, parkirala se na ulici. Krenula je uz strm, asfaltiran prilaz kući. Prskalica je zalivala baštu, osim toga bilo je tiho i mirno.

Popela se uz stepenice, pozvonila. Iz kuće se začuo glasan lavež. Sačekala je. Niko joj nije otvorao. Taman kad se okrenula da siđe niz stepenice, stvorio se pred njom. Odsjaj sunca mu blesnu u četvrtastim naočarima. Sigurno joj je prišao okolo, iza kuće i garaže, vrlo hitro i tiho.

„O čemu se radi?“

Ruke je držao iza leđa.

„Inspektorka Kari Adel. Htela sam da porazgovaram sa vama o nečemu.“

„O čemu?“ Zavukao je ruke iza kaiša na leđima, kao da podiže svoje čino pantalone ili izvlači košulju iz njih, bio je ipak topao letnji dan. Ili je pak zadenuo pištolj za pojas i prekrpio ga košuljom da se ne vidi.

„O Simonu Kefasu.“

„Aha. A zašto baš *sa mnom* da pričaš o njemu?“

Kari zamahnu glavom. „Rekao mi je da ima iskustva sa curenjem informacija, pa nisam htela da koristim zvanične kanale. Misli da još postoji krtica u našim redovima.“

„To ti je rekao, dakle?“

„I zato sam mislila da je najbolje ako se obratim samom vrhu. Vama, direktore.“

„Da, da“, odvrati Pontijus Par trljajući se po uzanoj bradi. „Bolje onda da uđemo, inspektorka.“

Veseli erdel terijer skočio je na Kari čim su ušli.

„Viloče! Pa pričali smo o ovome...“

Pas se spustio na sve četiri i utešio time što ju je liznuo po ruci mašući repom kao propelerom. Dok su išli ka dnevnoj sobi, Kari je objasnila kako su joj rekli da direktor danas radi od kuće.

„Da, malo hvatam krivine“, reče direktor policije osmehnuvši se.

Pokazao joj je da sedne na velik, udoban trosed pretrpan jastučićima.

„Zapravo je ove nedelje trebalo da mi počne odmor, ali sa ovim ubicom na slobodi...“ Uzdahnuo je bacivši se u fotelju iz iste garniture. „Šta je to bilo sa Simonom?“

Kari se nakašlja. Već je u sebi vodila ovaj razgovor i smislila sve moguće ograde i razuveravanja kako joj nije cilj da tužaka, već da obezbedi viši kvalitet rada. Ali kada je konačno sela kod direktora policije koji je delovao tako opušteno i predusretljivo, pa joj čak i priznao da hvata krivine, došlo joj je sasvim prirodno da odmah pređe na stvar.

„Simon solira“, rekla je.

Direktor policije izvi obrvu. „Nastavi.“

„Uključili smo se u istragu na poziv Centrale, ali ne saradjujemo sa njima. Sad on više ne saraduje ni sa mnom. Nema veze, ali problem je što mi se čini da on ima neki lični naum. Ne želim da budem umešana ako postupi protivzakonito. Jednom me je direktno zamolio da se držim po strani jer ne namerava da odigra po propisima.“

„Aha? A kad je to bilo?“

Kari mu ukratko ispriča o sastanku sa Iversenom.

„Hm.“ Par je otegao „m“ unedogled. „Ne zvuči dobro. Dobro poznajem Simona i voleo bih da ti kažem kako mi to ne liči na njega. Ali, nažalost, liči mi u potpunosti. Šta misliš, kakav je to njegov lični naum?“

„Hoće svojeručno da uhapsi Sonija Lofthus.“

Par se uhvati palcem i kažiprstom za bradu.

„Razumem. Ko još zna za ovo?“

„Niko, došla sam pravo vama.“

„Dobro je. Obećaj mi da nikome dalje nećeš ni pričati. Sigurno uviđaš da je ovo vrlo delikatno pitanje. Zbog ove istrage sve su oči uprte u policiju i ne možemo sebi da priuštimo neprofesionalno ponašanje pojedinaca.“

„Naravno, razumem.“

„Prepusti to sad meni. Kad odeš, pretvaraćemo se da se ovaj sastanak nikad nije ni desio. Možda ti zvučim dramatično, ali tako ćemo eliminisati rizik da te kolege proglašaju tužibabom. Znaš, tako nešto ume da se zakači.“

Da se zakači. To joj baš i nije palo na pamet. Progutavši pljuvačku,

Kari brzo klimnu. „Hvala vam.“

„Nema na čemu, treba ja tebi da zahvalim, Adelova. Postupila si ispravno. Sada se vrati na posao i nastavi - što bi se reklo - kao da se ništa nije ni desilo.“ Direktor policije ustade. „Sad moram da požurim. Imam samo ovaj dan da ne radim ništa pre nego što se vratim u mašinu.“

Kari ustade. Laknulo joj je što je ovo prošlo znatno bezbolnije nego što se mogla ponadati.

Na vratima direktor zastade. „A gde je sad Simon?“

„Ne znam, samo je noćas otišao sa uviđaja kod onog automobila sa lešom i otad ga niko nije video.“

„Hm. Dakle, nemaš nikakvu ideju?“

„Neposredno pre nego što je otišao, dala sam mu spisak hotela u kojima bi Lofthus mogao da bude.“

„Spisak zasnovan na čemu?“

„Na tome što plaća u gotovini. Više to gotovo niko ne radi.“

„Pametno. I srećno.“

„Hvala.“

Kari siđe niz stepenice. Kad je stigla u ravan sa prskalicom, začula je iza sebe korake. Par je pošao za njom.

„Hteo sam još nešto da ti kažem“, reče. „Kako stoje stvari, lako se može desiti da upravo ti pronađeš Lofthusa.“

„Da?“ Kari je bila svesna da to nije zazvučalo onoliko samouvereno koliko je želela.

„Ukoliko dođe do toga, imaj na umu da je naoružan i opasan. Naići ćeš na razumevanje ukoliko postupiš - ili postupite - u samoodbrani.“

Kari zabaci uvek nemiran pramen kose u stranu. „Šta to tačno znači?“

„Samo da je prag za korišćenje oružja u ovoj istrazi niži nego obično. Ne zaboravi da je on već mučio jedno službeno lice.“

Nalet vetra naneo je sitne kapljice u njenom pravcu. „Dobro“, rekla je.

„Porazgovaraću sa rukovodstvom Centrale kriminalističke policije“, nastavi Par. „Čini mi se da biste ti i Osmund Bjernstad mogli da radite na ovoj istrazi kao tim. Rekao bih da slično vidite stvari.“

Simon je zurio u ogledalo. Prolaze godine. I sati. Nije bio isti onaj kao pre petnaest godina. Niti isti onaj kao pre sedamdeset dva sata. Nekad je mislio da je nepobediv. Nekad je pak mislio da je đubre. S vremenom je stekao uvid da nije ni jedno ni drugo, da je samo čovek od krvi i mesa koji u sebi nosi mogućnost da postupi ispravno, ali i da se poda najprizemnijim porivima. Znači li to da on, ili bilo koji drugi čovek, ima slobodu izbora? Zar ne bismo svi istu računicu, sa jednakim šansama za uspeh, da se isplati, uvek isto rešavali? Neko bi rekao da možeš promeniti stanovište, da u tvoj život, na primer, može ući neka žena pa postaneš mudriji, dođeš do nekih novih saznanja, promeniš prioritete. Da, dešava se, ali te nove stvari koje ti postanu važne, one su samo promenjene varijable u računici, ali ti uvek računaš na isti način. I te nove izbore opet bi stalno činio iznova. Njih određuju hemijski sastav tvog mozga, informacije koje su ti na raspolaganju, instinkt za preživljavanjem, seksualni nagon, strah od smrti, naučeni moral i instinkt čopora. Ne kažnjavamo mi druge zato što su zli, već zato što prave pogrešan izbor, izbor pogrešan za čopor. Moral nije ništa bogom dano ili večno, već samo skup pravila nužan za dobrobit čopora. A oni koji nisu u stanju da postupaju prema tim pravilima, prema tom određenom obrascu delanja, nikad i neće biti u stanju jer je sloboda izbora puka iluzija. Kao i svi mi ostali, i zločinci naprosto rade to što rade. I zato se moraju ukloniti kako se ne bi razmnožavali i zatrovali čopor svojim genima nefunkcionalnog ponašanja.

Simon pomisli kako je ono što te večeri vidi u ogledalu robot. Jedan složen robot sa mnoštvom mogućnosti u sebi, ali svejedno samo robot.

Šta je onda taj momak kažnjavao? Šta je bio njegov cilj? Da spase svet koji ne želi takvo spasenje? Da iskoreni ono što sebi nećemo priznati da nam treba? Jer ko bi još mogao da živi u svetu bez kriminala, bez glupih pobuna luđaka, bez iracionalnosti koja nam obezbeđuje kretanje i promenu. Bez nade u bolji - ili gori - svet. Za sve je kriv taj prokleti nemir koji ajkuli ne dozvoljava da zastane jer bi se ugušila. „Ovo je sad dobro. Hajde da ostanemo ovde. Baš ovako.“ Tako nešto se naprosto ne dešava.

Simon začu korake. Proverio je da li mu je otkočen pištolj.

Začulo se okretanje ključa u bravi.

Potom žurno koračanje po sobi. Nešto je žurio. Simon je odbrojavao sekunde ne skidajući pogled sa svog odraza u ogledalu iznad lavaboja. Momak je ušao u sobu, video da je sve isto kao što je i ostavio, automatski se opustio, spustio gard. Mogao je da krene i u kupatilo, ali bi u tom slučaju odložio oružje. Simon je nastavio da broji.

Kada je stigao do dvadeset, otvorio je vrata i iskoračio držeći pištolj pred sobom.

Momak je sedeo na krevetu.

Na glavi je imao zavoj. Ispred njega je na podu bila otvorena aktovka koju je Simon ranije video u ormaru. U njoj kesice belog praška. Simon nije morao da pita šta je to. U levoj ruci momak je držao kašičicu punu tog praška, u desnoj upaljač. Na krevetu svežanj špriceva i igle u ambalaži.

„Ko će prvi?“, upita.

Četrdeset prvo poglavlje

Simon sede na stolicu preko puta njega. Posmatrao ga je kako upaljačem greje kašiku.

„Kako si me pronašao?“

„Preko mobilnog“, odvrati Simon ne skidajući pogled sa plamena. „I zvukova u pozadini. Kurve u akciji. Znaš li ko sam?“

„Simon Kefas“, reče momak. „Prepoznao sam te sa slika.“ Heroin se topio, na površini su se pojavili sitni mehurići. „Neću ti se opirati. Ionako sam mislio da se predam nešto kasnije.“

„Stvarno? A zašto? Zar je tvoj krstaški pohod već gotov?“

„Ne postoji nikakav pohod“, reče momak pažljivo odlažući kašičicu. Simon je znao da se tečni heroin mora ohladiti. „Postoje samo slepi vernici, mi koji verujemo u ono što smo naučili kao deca. Ali onda jednog dana shvatimo da svet ipak ne funkcioniše tako. Da smo svi mi đubre.“

Simon je spustio pištolj sebi na dlan, osmotrio ga. „Soni, nisam došao da te vodim u policiju. Nego kod Blizanca. Tebe, drogu i pare koje si mu ukrao.“

Momak ga pogleda dok je skidao plastični omot sa šprica. „U redu. Svejedno. Hoće li me ubiti?“

„Hoće.“

„Počistiće đubre. Nego, prvo da uzmem ovo.“ Spustio je u kašičicu komadić vate, gurnuo vrh igle kroz nju i povukao. „Ne znam kakav je, ima li nekih sranja u njemu“, reče kao da se pravda što je upotrebio vatu. Podigao je pogled da vidi je li Simon shvatio ironiju.

„Droga iz skladišta Kalea Farisena“, reče Simon. „Šta, sve dosad nisi zapao u iskušenje da je probaš?“

Dečak se kratko i gorko nasmeja.

„Izvini, nisam se lepo izrazio“, reče Simon. „Zaboravi na ono sa iskušenjem. Ali nekako si odoleo. Kako?“

Momak slegnu ramenima.

„Znam i ja ponešto o zavisnosti“, nastavi Simon. „Spisak stvari koje nam mogu pomoći da se uzdržimo i nije naročito dugačak. Hrist, neka devojka, rođeno dete ili kosač. U mom slučaju, to je bila devojka. A u tvom?“

Momak oćuta.

„Otac?“

Momak je samo znatiželjno posmatrao Simona, kao da je upravo nešto otkrio.

Simon odmahnu glavom. „Koliko samo ličite. Uživo se mnogo bolje vidi nego na slikama.“

„Uvek su mi govorili da uopšte ne ličim na njega.“

„Ne na oca. Na majku. Imaš njene oči. Uvek je ustajala ranije, pre svih nas, da doručkuje pre nego što otrči na posao. Ponekad bih i ja poranio samo da je gledam tako pospanu i nenašminkanu, ali sa onim predivnim očima.“

Momak je sad sedeo sasvim nepomično.

Simon je prevrtao onaj pištolj kao da nešto traži na njemu. „Nas četvoro siromašnih delili smo taj stan u Oslu, tako nam je bilo najjeftinije. Tri momka sa Policijske akademije i tvoja majka. Nas trojica, Trojka, bili smo najbolji drugari. Tvoj otac, ja i Pontijus Par. Tvoja majka se javila na oglas za slobodnu sobu. Mislim da smo se sva trojica zaljubili u nju na prvi pogled.“ Simon se osmehnu. „Udvarali smo joj se jedni drugima iza leđa. A sva trojica smo bili baš zgodni, sigurno joj je bilo teško da se odluči.“

„Nisam to znao“, reče momak. „Ali znam da je pogrešila.“

„U pravu si“, reče Simon. „Odlučila se za mene.“

Podigavši pogled sa pištolja, pogledao je momku pravo u oči.

„Soni, tvoja majka je bila ljubav mog života. Sasvim sam potonuo kad me je ostavila zbog tvog oca. Naročito kad se ubrzo zatim saznalo da je trudna. Iselili su se, kupili kuću na Bergu. Ona trudna, on student, nisu imali prebijene pare. Ali je kamata bila niska, u ono vreme su te banke bukvalno zasipale novcem.“

Soni nijednom nije trepnuo. Simon se nakašlja.

„Negde u to vreme sam počeo ozbiljno da se kockam. Već sam bio u dugovima, ali sam tad počeo da se kladim na konje. I u velike svote. Osećao sam nekakvu slobodu tu, na rubu, znajući da će me bilo koji ishod pomeriti sa mesta na kojem sam se nalazio. Gore ili dole - bilo

mi je takoreći svejedno. Negde u to vreme sam se i udaljio od tvog oca. Valjda nisam više mogao da podnesem njegovu sreću. On i Pontijus su postali dvojac, Trojka se raspala. Kada me je pitao da ti budem kum, smislio sam već neki izgovor. Ali sam se svejedno ušunjabo u crkvu za tvoje krštenje. Bio si jedina beba koja nije plakala. Samo si se spokojno osmehivao mladom i pomalo nervoznom popu kao da ti njega krstiš, a ne obrnuto. Sutradan sam otišao i stavio trinaest hiljada krana na konja koji se zvao Soni.“

„I?“

„I duguješ mi trinaest hiljada.“

Momak se osmehnu. „Zašto mi sve to pričaš?“

„Zato što sam se često pitao da li su stvari mogle biti drugačije. Da li sam ja mogao napraviti drugačije izbore. Ili Ab. Ili pak ti. Ajnštajn je svojevremeno pravo ludilo definisao kao pokušaj da stalno iznova rešavaš jednu istu jednačinu u nadi da ćeš dobiti drugačiji rezultat. Ali, Soni, šta ako je Ajnštajn pogrešio? Šta ako postoji nešto drugo, nekakvo božansko nadahnuće koje nam ipak pomogne da sledeći put drugačije izaberemo?“

Momak obmota gumeni kaiš oko svoje mišice. „Simone Kefase, sada mi zvučiš kao vernik.“

„Ne znam, samo se pitam. Ali *znam* da je tvoj otac imao najbolju nameru, ma koliko da ga sad osuđuješ. Hteo je bolji život ne samo za sebe nego za sve troje. I ta ljubav mu je došla glave. A ti sad osuđuješ i sebe samog jer misliš da si kopija svoga oca. Ali nisi, nisi ti on. Ako je on moralno posrnuo, to ne znači da moraš i ti. Dužnost sinova nije da budu kao očevi, već da budu bolji od njih.“

Momak je zagrizao kraj gumenog kaiša. „Možda, ali kakve to sad ima veze?“, promrsio je uglom usana zabacivši glavu ne bi li zategao kaiš. Na podlaktici su mu iskočile vene. Spremno je držao špric u slobodnoj šaci, oslonjen o srednji prst, palcem je dodirivao vrh. Simona je podsetio na kineske igrače stonog tenisa. Držao je špric u desnoj šaci iako je bio levoruk, ali narkomani mahom nauče da se fiksaju obema rukama, znao je to Simon.

„Ima veze zato što je sada na tebe red da izabereš, Soni. Hoćeš li zabosti tu iglu? Ili ćeš mi pomoći da uhvatim Blizanca? I pravu krticu?“

Na samom vrhu igle pojavila se svetlucava kapljica. Sa ulice su dopirali zvuci saobraćaja i smeh, iz susedne sobe šaputanje na jastuku.

Miran letnji puls grada.

„Zakazaću sastanak na koji će doći i Blizanac i krtica. Ali ti mi trebaš živ, trebaš mi kao mamac.“

Činilo se da ga momak ne sluša, pognuo je glavu, sav se nekako zgrčio nad špricom, spremao se za fleš. Simon se pripremio za najgore. Ali iznenada ipak začu glas momka:

„Ko je krtica?“

„Saznaćeš ako dođeš, ne pre toga. Znam kroz šta prolaziš, Soni. Ali uvek dođe trenutak kad više nema odlaganja, kad više ne možeš da budeš slab još jedan dan i da obećaš sebi kako od sutra, baš od sutra, okrećeš novi list.“

Soni odmahnu glavom. „Nema drugog lista.“

Simon ponovo pogleda u špic. Tek tad mu je sinulo da je doza u njemu prekomerna.

„Soni, zar želiš da umreš a da ne saznaš?“

Momak podiže pogled od šprica ka Simonu.

„Kefase, vidiš li dokle me je doteralo ovo što znam.“

≈

„Ovde?“, upita Osmund Bjernstad naginjući se preko volana. Pročitao je natpis nad ulazom. „Hotel *Bizmark*.“

„Da“, reče Kari otkopčavajući pojas.

„I sigurna si da je ovde?“

„Simon se pitao koji su hoteli sa mog spiska u Kvadaturi. Pošto pretpostavljam da nešto zna, pozvala sam svih šest hotela i poslala im slike Sonija Lofthususa.“

„I u *Bizmarku* su ti potvrdili?“

„Recepcioner mi je potvrdio da čovek sa slike živi u sobi 216. Dodao je da je jedan policajac već dolazio i da mu je obezbedio pristup toj sobi. Kao i da hotel ima dogovor sa tim policajcem koji se nada da ćemo ispoštovati.“

„Simon Kefas?“

„Bojim se da je on.“

„Okej, krećemo.“ Osmund Bjernstad podiže voki-toki. „Specijalna jedinica Delta, javi se.“

Zvučnik je zakrčao. „Ovde Delta. Prijem.“

„Uđite. Soba 216.“

„Jasno. Ulazimo. Primljeno.“

Bjernstad je odložio voki-toki.

„Kakve su im instrukcije?“, upita Kari primećujući da joj je košulja nekako tesna.

„Njihova lična bezbednost je prioritet. Ukoliko dođe do toga, smeju da pucaju i ubiju. Gde si pošla?“

„Da malo udahnem vazduh.“

Kari pređe ulicu. Ispred nje su trčali specijalci u uniformi sa heklerima, neki su upali na recepciju, drugi su otišli u dvorište, gde su se nalazile požarne stepenice i izlaz za slučaj opasnosti.

Prošla je kroz recepciju. Na stepeništu je začula lomljenje vrata i tup udar šok bombi. Nastavila je niz hodnik, začula sa nečijeg voki-tokija krčanje: „Situacija čista.“

Otvorila je vrata.

Unutra je zatekla četiri specijalca: jednog u kupatilu i trojicu u sobi. Vrata od ormara i prozori bili su otvoreni.

Osim njih, nije bilo nikoga. Nije bilo ni stvari. Gost se odjavio iz hotela.

≈

Markus je čučnuo da traži žabe u travi. U to iz žute kuće naiđe Sin i pođe pravo prema njemu. Popodneвно sunce bilo je tako nisko da kada je Sin zastao ispred Markusa, izgledalo je kao da mu sija iz glave. Smešio se i Markusu je bilo drago što više ne izgleda onako nesrećno kao tog jutra.

„Došao sam da se pozdravim, Markuse.“

„Ideš?“

„Da, idem.“

„Što uvek svi idete?“ To mu je naprosto izletelo.

Sin tad čučnu i spusti ruku Markusu na rame.

„Markuse, sećam se tvog tate.“

„Stvarno?“, upita Markus sa nevericom.

„Da. I ma šta ti mama govorila, prema meni je uvek bio dobar. A jednom je ulovio ogromnog losa koji je zalutao ovamo iz šume.“

„Stvarno?“

„Da, sasvim sam.“

Markus opazi nešto neobično. Iza Sinovljeve glave i otvorenog

prozora spavaće sobe u žutoj kući tanke, bele zavese divljački su se vijorile. Iako napolju nije bilo ni daška vetra.

Sin ustade, pomilova Markusa po glavi i pođe niz ulicu. Zviždukao je mašući nekom aktovkom. Markus opazi nešto krajičkom oka i osvrnu se prema žutoj kući. Zavese su gorele. Sad je tek video da su i drugi prozori širom otvoreni. Svi.

Losa, pomisli Markus. Tata je ulovio losa.

Iz kuće se začu nekakav zvuk nalik na uzdah, rastao je uz tutnjavu ka nekakvom pevušenju, jačao je i naposljetku preteći, pobedonosno zapevao.

A iza crnih prozora zaigrale su žute plesačice već slaveći propast, Sudnji dan.

≈

Simon je držao auto u leri.

Dalje niz njegovu ulicu bio je parkiran nekakav auto. Nov, plavi ford mondeo. Sa zatamnjenim zadnjim staklom.

Isti takav video je i pred očnim odeljenjem u bolnici. Naravno, mogla bi to biti i slučajnost, ali policijska uprava u Oslu nabavila je baš prethodne godine osam takvih modela. Svrha zatamnjenih stakala je da sakriju rotaciono svetlo zakačeno za naslon sedišta.

Simon dohvati mobilni telefon sa suvozačkog sedišta i okrenu jedan broj. Javio se i pre drugog zvonjenja.

„Šta hoćeš?“

„Zdravo, Pontijuse. Je l' te nervira što mi je telefon stalno u pokretu?“

„Simone, smesta prekini da se glupiraš i obećavam ti da neće biti posledica.“

„Nikakvih?“

„Neće, ako prekineš odmah. Imamo li dogovor?“

„Pontijuse, tebi je samo do dogovora. Pa, evo, i ja ti nudim jedan. Sutra ujutru, u jednom restoranu.“

„Stvarno? A šta je na meniju?“

„Nekoliko kriminalaca kojima ćeš hteti da se zakitiš.“

„Može li to detaljnije?“

„Ne može. Ali daću ti vreme i adresu ako mi obećaš da ćeš sa sobom povesti samo jednu osobu. Moju koleginicu Kari Adel.“

Nastupila je tišina.

„Simone, je l' ti to pokušavaš da me zezneš?“

„Zar sam to ikad uradio? Ne zaboravi, imaš mnogo da dobiješ. Tačnije, mnogo ćeš izgubiti ako ne uhapsiš te osobe.“

„Imam li tvoju reč da mi nećeš napraviti nekakvu zamku?“

„Imaš. Stvarno misliš da bih dozvolio da se nešto desi Kari?“

Tišina.

„Ne. Ne mislim. To nije tvoj stil, Simone.“

„Valjda zato nikad nisam ni postao direktor policije.“

„Kako je to samo smešno. Kada i gde?“

„U sedam i petnaest. Akerski kej 86. Vidimo se.“

Otvorivši prozor, Simon hitnu telefon kroz njega. Ovaj nestade negde u komšijinoj živici. U daljini se čulo zavijanje vatrogasnih sirena.

Potom je prebacio u brzinu i dodao gas.

Vozio se na zapad. Kod Smestada skrenuo je prema Holmenkolu. I mestu gde mu se uvek činilo da ima pregled.

Honda je uveliko bila sklonjena sa vidikovca, forenzičari su obavili svoj posao. To ipak nije bilo mesto zločina.

Bar ne ubistva.

Simon se parkirao sa pogledom na fjord i zalazak sunca.

Kako se smrkavalo, grad je sve više ličio na ugašenu vatru u kojoj još pulsira žar. Simon podiže kragnu mantila i spusti sedište. Mora pokušati da odspava. Sutra je veliki dan.

Najveći.

Ukoliko ih posluži sreća.

≈

„Probaj ovu“, reče Marta pružajući momku jaknu.

Bio je relativno nov, videla ga je samo jednom pre toga. Dvadeset godina, i kamo sreće da doživi dvadeset petu. Tako su bar tipovale njene kolege iz Ile.

„Odlično, super ti stoji!“, osmehnula se. „Probaj uz ovo.“ Pružila mu je farmerke koje jedva da su nošene pre toga. Primitivši da neko stoji iza nje, okrenula se. Mora da je ušao kroz kafe, ko zna koliko dugo ju je posmatrao sa ulaza u skladište odeće. Bio je dovoljno upadljiv u onom odelu i sa zavojem na glavi, ali Marta nije obraćala pažnju na to.

Sve što je videla bio je njegov prodorni, neodoljivi pogled. Sve što nije želela. I sve što je želela.

≈

Laš Gilberg se okrenuo u svojoj ganc novoj vreći za spavanje. Radnik u prodavnici sportske opreme sumnjičavo je pogledao hiljadarku, ali ju je prihvatio i predao Gilbergu to novo čudo. Gilberg trepnu.

„Vratio si se“, primetio je. „Ju, jesi li to postao Indus?“ Glas mu je kratko odjeknuo pod svodom mosta.

„Možda“, odvrati momak koji je čučnuo pored njega podrhtavajući od hladnoće. „Trebamo ti prenoćište večeras.“

„Samo izvoli, mada bih rekao da ti imaš i za hotel.“

„Tamo će me pronaći.“

„Dobro, ovde ima mesta napretek i bez nadzora.“

„Smem li da pozajmim i neke novine? Mislim, samo ako si ih već pročitao.“

Gilberg se tiho nasmeja. „Uzmi moju staru vreću, sad mi služi kao dušek.“ Izvukao je ispod sebe izbušenu, prljavu vreću za spavanje. „U stvari, znaš šta? Uzmi ti ovu novu, spavaću ja još noćas u staroj. Kako bih rekao, u staroj je ostalo previše mene.“

„Jesi li siguran?“

„Aha, stara me se ionako uželela.“

„Mnogo ti hvala, Laše.“

Laš Gilberg mu se osmehnu u odgovor.

A kad je legao, osetio je nekakvu toplotu za koju nije bila zaslužna vreća. Ta toplota dolazila je iznutra.

≈

Bilo je veće i hodnikom se razlegao uzdah kad su se sva vrata u Državi istovremeno zaključala.

Johanes Halden sede na krevet. Ali bilo je svejedno. Bilo da stoji, leži ili sedi, bolovi nisu popuštali. A znao je da neće nikad minuti, već da će svakim danom biti sve gori. Bolest se sad i videla. Pored raka pluća, pojavila mu se i oteklina na preponama veličine loptice za golf.

Arild Frank je ispunio obećanje. Kao kaznu što je pomogao momku da pobegne, pustio je Johanesa da trune od bolesti u ćeliji bez pomoći lekara i lekova protiv bolova. Doduše, možda ga Frank ipak

pošalje u ambulantu kada se namučenom Johanesu približi zadnji čas samo da bi izbegao prijavljivanje smrtnog slučaja u ćeliji u svom godišnjem izveštaju.

Bilo je tiho. Tiho i pod nadzorom. Nekad su čuvari patrolirali kad se pozatvaraju ćelije i bat njihovih koraka delovao je tako umirujuće. U Ulersmuu je jedan stariji čuvar, Hovelsmu, pobožan čovek, pevao dok patrolira. Stare psalme dubokim baritonom. Bila je to najlepša uspavanka za dugogodišnjeg osuđenika, čak i najluđi bi se smirili kad hodnicima odjekne Havelsmuov poj. Johanes požele da je Havelsmu sad tu. Ili momak. Ali nije smeo da se žali. Momak mu je pružio ono što je želeo. Oprost. A uz to i uspavanku.

Johanes prinese špric ka svetlosti.

Uspavanka.

Momak mu je rekao da mu je to u Bibliji prokrijumčario sveštenik, blaženi Per Volan - neka mu napaćena duša u miru počiva - i dodao da je to najčistiji heroin koji se može naći u Oslu. A potom mu je pokazao šta da radi kad kucne i taj čas.

Johanes je prislonio iglu uz nabreklju, plavu venu na ruci. Drhtavo je udahnuo.

To je, dakle, to, čitav jedan život. Život koji je mogao biti sasvim drugačiji da nije pristao da prokrijumčari one dve vreće iz luke u Sankli. Čudno je to. Da li bi i danas pristao? Ne bi. Ali on iz onog vremena bi ipak pristao. Svaki put. Stoga i nije moglo biti drugačije.

Pritisnuo je špric, malo se stresavši kada se koža probušila kako bi pustila iglu da prođe. Onda je gurnuo vrh šprica. Ujednačeno, smireno - bilo je važno da ubrizga sve.

Prvo je primetio da su bolovi nestali kao rukom odneseni.

A onda je došlo i ono drugo.

I sad je konačno shvatio šta je taj fleš o kojem su svi neprekidno pričali. Slobodni pad. Zagrljaj. Da li ga je stvarno sve ovo vreme od toga odvajao samo jedan stisak šprica? Da li ga je od nje samo to odvajalo? Jer sad je opet bila tu, u svilenjoj haljini, sa onom sjajnom, crnom kosom i bademastim očima. I nežnim glasom koji mu je šaputao one komplikovane, engleske reči usnama mekanim kao maline. Johanes je zažmurio i sklupčao se na krevetu.

Poljubac.

Ništa drugo u životu nije ni želeo.

≈

Markus trepnu pred televizijskim ekranom.

Pričali su o svim ubistvama proteklih nedelja, ničeg drugog nije ni bilo na radiju i televiziji. Mama mu je rekla da ne gleda previše, plašila se da će ružno sanjati. Ali ružnih snova više nije bilo. A sada je na televiziji govorio čovek kog je Markus prepoznao. Sedeo je za stolom načičkanim mikrofonima i odgovarao na pitanja. Markus je prepoznao njegove četvrtaste naočari. Iako nije shvatao šta to znači i kakva veza tu postoji, znao je i da taj čovek više neće morati da uključuje grejanje u žutoj kući sada kad je izgorela.

PETI DEO

Četrdeset drugo poglavlje

U dvadeset pet do sedam Beatrisa Junasen, recepcionerka u advokatskoj kancelariji *Tumte & Ere*, trudila se da ne zevne dok je pokušavala da se seti na koji ju je film podsetio kišni mantil žene koja je upravo ušla. Neki sa Odri Hepbern. *Doručak kod Tifanija?* I ne samo mantil - svilena marama na njenoj glavi, kao i naočare za sunce veoma su podsećale na šezdesete. Žena je spustila torbu na pult, rekla da je to, po dogovoru, za Jana Erea i otišla.

Pola sata kasnije sunce je blistalo u prozorima na fasadi gradske većnice od crvene cigle, a prvi brodići pristajali su na Akerski kej sa radnim svetom iz Nesodena, Suna i Drebaka. Smešio im se još jedan vedar dan, ali nekakva oštrina u vazduhu nagoveštavala je da ni ovo leto neće večno trajati. Promenadom duž keja išla su dva muškarca. Prošli su pored još nerazmeštenih bašta restorana, butikata koji će se otvoriti tek za nekoliko sati i uličnih prodavača koji su raspakivali robu pripremajući se za poslednji udar na letnje turiste u prestonici. Mlađi muškarac nosio je elegantno ali izgužvano i isflekano sivo odelo, dok je stariji nosio karirani sako kupljen u robnoj kući *Dresman* na rasprodaji i pantalone koje su se sa sakoom slagale jedino po ceni. Obojica su imali identične naočari za sunce kupljene dvadeset minuta ranije na benzinskoj pumpi i istovetne aktovke.

Skrenuli su u jednu pustu uličicu. Posle pedesetak metara sišli su niz metalne stepenice do skromnog ulaza u neki restoran koji je, ako je suditi po vrlo diskretnom natpisu, služio morsku hranu. Stariji se mašio za kvaku. Bilo je zaključano. Pokucao je. U prorezu nasred vrata pojavilo se lice, izvitopereno kao u krivom ogledalu. Otvorio je usta, a reči su zvučale kao da dopiru ispod površine mora: „Ruke uvis da ih vidim.“

Poslušali su ga i vrata se otvoriše.

Dočekao ih je plavušan snažne građe. Obojica pogledaše pištolj uperen u njih.

„O, dobar dan“, reče stariji muškarac u kariranom sakou podižući naočare na čelo.

„Ulazite“, odvrati plavušan.

Ušli su u lokal gde su dva muškarca u crnim odelima smesta počeli da ih pretresaju dok se plavušan nonšalantno oslonio na pult od garderobe ne skidajući ih sa nišana.

Starijem su izvukli pištolj iz futrole na ramenima i pružili ga plavušanu.

„Ovaj je čist“, reče drugi tip u crnom pokazavši glavom ka mlađem muškarcu. „Ali ima nekakve zavoje na stomaku.“

Plavušan se zagledao u mlađega. „Dakle, to je naš Buda s mačem? *Angel from Hell*,²¹ šta li?“ Mlađi očuta. Plavušan pljunu na pod pred njegovim izglancanim cipelama marke „vas“. „Sasvim prikladno, jer mi se čini da ti je neko ušio ogroman krst na čelo.“

„I tebi je.“

Plavušan se namršti. „Šta ti to koji moj znači, Budo?“

„Zar ne primećuješ?“

Plavušan mu priđe i prope se na prste tako da su im se nosevi gotovo dodirnuli.

„Mir, mir“, reče stariji muškarac.

„Zaveži, matori“, odvrati plavušan sklanjajući mlađem sako u stranu i zadižući mu košulju. Polako je opipavao zavoj na stomaku.

„Je l' ovde?“, upita kada mu je ruka stigla do slabine.

Mlađem muškarcu su izbile dve graške znoja na čelu iznad naočara za sunce. Plavušan gurnu prst u zavoj. Mlađi zinu, ali se nije oglasio.

Plavušan se iskezi. „Da, hvala, biće da je tu.“ Pa zari prste u meso i povuče ga k sebi.

Mlađi muškarac promuklo zaurla.

„Bu, on nas čeka“, reče mu jedan od pomoćnika.

„Dobro, dobro“, odvrati tiho plavušan ne skidajući pogled sa mlađeg muškarca koji je teško disao. Stegao je meso još jače. Mlađiću skliznu suza niz obraz ispod naočara.

„Pozdravljaju te Silvester i Evgenije“, prošapta mu plavušan, pa ga pusti i okrenu se prema svojim saradnicima. „Uzmite im aktovke i uvedite ih.“

Dva muškarca pružiše aktovke i pođoše u salu za ručavanje. Stariji

je automatski usporio.

Spram zelenog svetla iz akvarijuma u kojem je svetlucao kristal na velikom, belom kamenu sa dugim vlatima koje su lelujale na struji od mehurića i u kojem su šarene ribice plivale levo-desno iznad jastoga na dnu čija su klešta bila uvezana čeličnim žicama, ocrtavala se silueta jednog čoveka, jednog velikog čoveka.

„Kao što sam i obećao“, prošapta stariji muškarac. „Evo ga.“

„Ali ja ovde ne vidim nikakvu krticu“, primeti mlađi.

„Veruj mi, biće i krtice.“

„Glavni inspektor Simon Kefas“, zagrme veliki čovek. „I Soni Lofthus. Dugo sam ovo čekao. Dođite, sedite.“

Prišli su, mlađi malo ukočenijih pokreta od starijeg, i seli na stolice preko puta velikog čoveka.

Kroz dvokrilna vrata kuhinje bešumno naiđe još jedan tip, širokih ramena i debelog vrata kao i preostala trojica. „Došli su sami“, reče pa priđe odboru za doček koji je stvarao polukružni živi zid iza starijeg i mlađeg muškarca.

„Da nije ovde prejako svetlo?“, upita veliki mladića, koji još ne beše skinuo naočare za sunce.

„Hvala, ali vidim sve što treba“, odvrati ovaj ravnim tonom.

„Dobar odgovor, eh da su mi tvoje mlade i zdrave oči.“ Veliki tad uperi prst ka svojim očima. „Jesi li znao da osetljivost oka na svetlost opadne za trideset posto i pre nego što napuniš pedesetu? To ti je život, put ka mraku, a ne ka svetlosti, ne? *No pun intended*²² što se tiče tvoje žene, glavni inspektore Kefase, ali baš iz tog razloga moramo naučiti da idemo kroz život ne oslanjajući se na vid. Moramo, kao krtica, koristiti druga čula da prepoznamo prepreke i pretnje pred nama, ne?“

Raširio je ruke. Ličile su na ogromne bagere sa vilama na kraju.

„Ili, naravno, možemo i da nabavimo krticu koja će gledati umesto nas. Samo, problem sa krticama je što se uglavnom motaju pod zemljom, pa ih je lako izgubiti. Tako sam ja izgubio svoju. Nemam pojma šta je bilo s njom. A pretpostavljam da je i ti tražiš, ne?“

Mladić slegnu ramenima.

„Da pretpostavim - Kefas te je navukao ovamo tako što ti je obećao da ćeš upoznati krticu, ne?“

Stariji se nakašlja: „Soni je na ovaj sastanak došao dobrovoljno jer

želi da zaključimo mir. On smatra da je izmiren račun za smrt njegovog oca i da svako može da nastavi svojim putem. Ne bi li te uverio u iskrenost svojih namera, spreman je da vrati ukradeni novac i drogu. A da se zauzvrat obustavi lov na njega. Možemo li da pokažemo aktovke?“

Veliki klimnu plavušanu koji je spustio obe aktovke na sto. Stariji se mašio ka jednoj od njih, ali mu plavušan odgurnu ruku.

„Samo izvoli“, reče matori podigavši ruke uvis. „Samo sam hteo da pokažem kako je gospodin Lofthus ovamo doneo po trećinu novca i droge. Ostatak sledi ako dobije obećanje o obustavi vatre i živ izađe odavde.“

≈

Kari je ugasila motor. Pogledala je neonski znak na zgradi nekadašnje radionice. Crvenim slovima pisalo je *Akerski kej*. Iz brodića koji je upravo pristao navirali su ljudi.

„Da li je zaista bezbedno ako direktor policije ide na sastanak sa kriminalcima bez oružane pratnje?“

„Jedan moj prijatelj bi često rekao“, odvrati Pontijus Par proverivši pištolj pre nego što će ga vratiti u futrolu, „*ko ne rizikuje, taj ne dobija.*“

„To mi liči na Simona“, reče Kari pogledavši ka tornju Većnice. Sat je pokazivao sedam i deset.

„Upravo tako.“ Par se osmehnu. „Znaš šta, Adelova? Mislim da će ovo biti jedan slavan dan za nas dvoje. Voleo bih da mi se pridružiš posle na konferenciji za štampu. Direktor policije i mlada inspektorka.“ Mljacnuo je kao da oprobava ukus tih reči. „Da, mislim da oni vole takve stvari.“ Otvorio je suvozačka vrata i izašao.

Kari potrča za njim duž promenade na keju.

≈

„Dakle?“, počeo stariji muškarac. „Zvuči li vam to kao aranžman sa kojim biste mogli da živite? Vraća vam se oduzeto, a Lofthus biva pušten i nestaje iz ove zemlje?“

„A ti dobiješ malu nadoknadu za posredovanje u ovim pregovorima, ne?“ Veliki se osmehnu.

„M-hm.“ Veliki pogleda Simona kao da traži nešto što nije uspeo da pronađe. „Bu, otvori aktovke.“

Plavušan je iskoračio. Pokušao je da podigne metalne kopče.

„Zaključane su, gazda.“

„Jedan“, reče mladić tiho, gotovo šapatom. „Devet-devet-devet.“

Plavušan je okrenuo metalne točkiće. Otvorio je aktovku i pokazao sadržaj svome gazdi.

„Vidi, vidi“, reče veliki podižući jednu belu kesicu. „Trećina. A gde je ostatak?“

„Sakriven“, odvrati stariji.

„Naravno. A kako ide šifra za aktovku sa parama?“

„Ista je“, odgovori mladić.

„1999. Godina kad si izgubio oca, ne?“

Mladić oćuta.

„Dobro“, stariji muškarac pljesnu rukama usiljeno se osmehnuvši. „Možemo li sad da idemo?“

„Ali mislio sam da prvo zajedno doručujemo“, reče veliki. „Volite jastoga, ne?“

Nije bilo odgovora.

Veliki teško uzdahnu. „Ruku na srce, ni ja baš ne marim za jastoga. Ali znate šta? Svejedno ga jedem. Zašto? Zato što se to očekuje od čoveka na mom položaju.“ Zamahnuo je rukama i sako mu se zategao preko snažnih prsa. „Jastog, kavijar, šampanjac. Ferrariji kojima nedostaju delovi, penzionisane manekenke koje traže alimentaciju. Usamljenost na jahtama, toplota na Sejšelima. Mnogo toga radimo što zapravo i ne želimo, ne? Ali mora se, da bi se održala motivacija. Ne moja, nego onih koji rade za mene. Oni moraju da vide sve ove simbole uspeha, onog što sam postigao. Onog što će i sami postići ako rade svoj posao, ne?“ Veliki tutnu cigaretu među mesnate usne. Cigareteta je izgledala neobično sićušno spram njegove velike glave. „Naravno, ti simboli su tu i da pokažu mojim konkurentima i protivnicima koliko sam moćan. Isti slučaj je i sa nasiljem, surovošću. Ne volim ja to. Ali ponekad je neophodno da bi se održala motivacija. Motivacija da mi se vrate dugovanja. Motivacija da mi ne rade o glavi...“ Pripalio je cigaretu upaljačem u obliku pištolja. „Na primer, jedan čovek mi je svojevremeno modifikovao oružje. Ali se povukao. Prihvatio sam da su mu draži motori od vatrenog oružja. Ali *nisam* mogao da prihvatim to što je prodao uzi nekom ko je već pobio više mojih ljudi.“

Veliki kucnu kažiprstom o stakleni zid akvarijuma.

Mlađi i stariji muškarac pogledaše u njegov prst. Mlađi se trgnu. Stariji je samo zurio.

Onaj beli kamen sa vlatima koje su lelujale uopšte nije bio kamen. A i kristal koji je blesnuo nije bio nikakav kristal. Već zlatan zub.

„Sigurno deluje preterano kad nekome odsečeš glavu, ali neka sredstva su neophodna da bi se okruženje motivisalo na odanost. Siguran sam, glavni inspektore, da se slažeš.“

„Molim?“, reče stariji.

Veliki izvi glavu u stranu da ga osmotri. „Nešto si mi tvrd na ušima, glavni inspektore.“

Stariji muškarac odvrati pogled sa akvarijuma ka velikom.

„Šta ćeš, stižu me godine. Kad bi govorio samo malo glasnije, bilo bi bolje.“

Blizanac se iznenađeno nasmija. „Glasnije?“ Povukavši dim cigarete, okrenuo se prema plavušanu. „Jeste li proverili da li su ozvučeni?“

„Jesmo, gazda. I njih i lokal.“

„Znači, malo si nagluv, Kefase? Pa kako ćeš onda sa ženom kad... Kako beše ona izreka? Slep povede gluvog?“

Osvrnuo se izvijenih obrva i četvorica njegovih saradnika prasnuše u smeh.

„Smeju se zato što me se plaše“, reče veliki mladiću. „Plašiš li se i ti, mali?“

Mladić oćuta.

Stariji pogleda na sat.

≈

Kari pogleda na sat. Sedam i četrnaest. Paru je, rekao je, naloženo da budu tačni.

„Evo ga“, reče Par pokazujući natpis na fasadi. Prišao je vratima, otvorio ih i pridržao da Kari uđe. U garderobi je bilo tiho i mračno, ali je iz dubine lokala dopirao neki glas.

Par izvadi pištolj iz futrole na ramenu i pokaza da Kari učini isto. Znala je da se proćulo o njenoj akciji sa sačmarom na Enerhaugenu, pa je zato objasnila direktoru da uprkos svemu nema mnogo iskustva sa opasnim zadacima. Ali je čula od direktora da je Simon insistirao na

njenom - i samo njenom - prisustvu, kao i da pokazivanje legitimacije u devet od deset slučaja odradi posao, a u devedeset devet od sto ako je praćeno pokazivanjem oružja. Ipak, dok su žurno išli kroz restoran srce joj je divljački lupalo.

Čim su zakoračili u salu za ručavanje, onaj glas je utihnuo.

„Policija!“, uzviknu Par uperivši pištolj ka ljudima za jedinim zauzetim stolom. Kari je iskoračila u stranu i nanišnila velikog čoveka. Načas je zavladała potpuna tišina, čuo se samo glas Džonija Keša kako peva pesmu *My Love to Rose* iz malog zvučnika na zidu između bifea i preparirane volovske glave. Očigledno su dospeli u neki goveđi restoran koji servira i doručak. Dva muškarca za stolom, obojica u svetlosivim odelima, iznenađeno ih pogledaše. Kari shvati da ipak nisu bili sami u osvetljenom lokaluu. Za stolom pored izloga sedeo je jedan stariji par koji je, činilo se, u tom trenutku doživljavao simultani srčani udar. Promašili su, pomisli Kari. Ovo nikako ne može biti restoran u koji je Simon hteo da dođu. A onda je manji muškarac obrisao usta salvetom i progovorio:

„Direktore policije Pare, hvala što ste lično došli. Uveravam vas da nijedan od nas dvojice nije naoružan niti namerava da vam naudi.“

„Ko ste vi?“, zagrme Par.

„Ja sam Jan Ere, pravni zastupnik ovog gospodina, Ivera Iversena Starijeg.“ Pokazao je većeg čoveka i Kari tad uvide sličnost sa sinom.

„Šta ćete vi ovde?“

„Isto što i vi, pretpostavljam.“

„Stvarno? Meni su obećali kriminalce za doručak.“

„I to obećanje će se održati, Pare.“

≈

„Pa“, nastavi veliki. „*Trebalo bi da se plašiš.*“

Klimnuo je plavušanu, koji iz pojasa izvuče tanak nož dugog sečiva, pa zakorači hvatajući momka podlakticom za glavu. Istovremeno mu je prislonio i onaj nož na grkljan.

„Jesi li stvarno mislio, Lofthuse, da me je briga za tu siću koju si mi maznuo? Neka je. Obećao sam Buu da će te seći na komade. Zato tu drogu i pare koje nikad neću videti smatram investicijom. Investicijom u motivaciju, ne? Naravno, postoji više načina da pristupimo tome, ali po tebe najbezbolniji nastupiće ako nam kažeš šta si uradio sa

Silvesterom, pa da ga sahranimo kako dolikuje jednom hrišćaninu. Dakle?“

Mladić proguta pljuvačku, ali nije odgovorio.

Veliki tresnu pesnicom o sto i čaše poskočiše.

„Jesi li i ti nagluv?“

„Možda i jeste“, isceri se plavušan sa licem tik uz uho mladića koje je virilo iz njegove podlaktice. „Buda ima čepiće u uvu.“

Ostali se nasmejaše.

Veliki rezignirano odmahnu glavom okrećući šifru na drugoj aktovki.

„Izvoli, Bu, možeš da ga iskasapiš.“ Kada je otvorio aktovku, začuo se nekakav zvonki zvuk, ali sve je previše zanimalo šta će Bu uraditi sa nožem da bi primetili malu metalnu iglu koja je ispala iz aktovke i odskočila o pod.

„Tvoja mudra majčica je gotovo uvek u pravu“, reče Simon. „Ali pogrešila je u vezi s tobom. Nikad nije trebalo da privije đavolovo dete na sisu.“

„Koji ku...“, poče veliki. Njegovi ljudi se okrenuše. U aktovci se, pored pištolja i jednog uzija, nalazio predmet maslinaste boje nalik na dršku na guvernalu bicikla.

Veliki podiže pogled i ugleda kako stariji muškarac spušta naočare za sunce sa čela na oči.

≈

„Tako je, dogovorio sam se sa glavnim inspektorom Simonom Kefasom da moj klijent i ja dođemo ovamo“, reče Jan Ere pošto je Pontijusu Paru pokazao legitimaciju advokatske komore.

„Zar vam nije to rekao?“

„Nije“, reče Pontijus Par. Kari je videla začuđenost i bes na licu direktora policije.

Ere se zgledao sa svojim klijentom. „Znači li to da niste upućeni ni u naš sporazum?“

„Kakav sporazum?“

„O smanjenju kazne.“

Par odmahnu glavom. „Kefas mi je samo rekao da će mi danas poslužiti kriminalce na srebrnoj tacni. O čemu se ovde radi?“

Ere htede da mu odgovori, ali se u to Iver Iversen nagnu da mu

nešto došapne. Ere klimnu, a Iversen se ponovo nasloni zažmurivši. Kari ga pogleda. Izgledao joj je nekako dotučeno. Iscrpljeno, rezignirano.

Ere se nakašlja. „Glavni inspektor Kefas smatra da raspolaže izvesnim... ovaj, dokazima protiv moga klijenta i njegove pokojne supruge. Reč je o nizu ugovora o kupoprodaji nepokretnosti sa izvesnim Levijem Tauom. Možda poznatijim po nadimku Blizanac.“

Tau, pomisli Kari. Neobično prezime, a opet, negde ga je čula nedavno. Upoznala je nekog ko se tako zove. Nekog u Domu policije. Verovatno nekog nevažnog.

„Kefas tvrdi i da raspolaže dokazima o navodnom naručenom ubistvu iza kojeg smatra da stoji Agneta Iversen. Iz obzira prema sinu mog klijenta, Kefas je voljan da se uzdrži od iznošenja tih dokaza, kao i da odobri umanjenje kazne mom klijentu u zamenu za priznanje i svedočenje protiv Taua, odnosno Blizanca, u sudskom procesu.“

Pontijus Par skide svoje četvrtaste naočare. Kari se iznenadila koliko su detinjaste njegove plave oči.

„To zvuči kao dogovor koji možemo ispoštovati.“

„Odlično.“ Ere uze fasciklu sa stolice pored sebe, iz nje izvadi jednu kovertu i gurnu je preko stola do direktora policije.

„Ovde su izvodi sa detaljima o svakoj kupoprodajnoj transakciji u cilju pranja novca Leviju Tauu. Iversen je takođe spreman da svedoči protiv Fredrika Ansgara, nekadašnjeg inspektora u Ekokrimu čiji je zadatak bio da spreči istragu ovih transakcija.“

Par uze kovertu i opipa je.

„Ovde ima i nešto tvrdo“, reče.

„Fleš memorija. Na njoj je zvučni snimak koji je glavni inspektor poslao mom klijentu sa mobilnog telefona i zamolio da vam ga predamo.“

„Znate li šta je to?“

Ere se ponovo zgledao sa Iversenom. Ovaj se nakašlja:

„U pitanju je snimak jedne osobe. Glavni inspektor Kefas kaže da ćete vi znati o kome je reč.“

„Tu mi je računar, pa ga možemo odmah poslušati“, ponudi Ere.

≈

Otvorena aktovka. Oružje. Bomba maslinaste boje. Simon Kefas je u

zadnji čas zažmurio i prekrio uši rukama. Blesak mu je kao plamen olizao lice, a prasak udario poput pesnice u stomak.

Potom je otvorio oči i munjevito se nagnuo da zgrabi pištolj. Osvrnuo se. Plavušan je stajao kao da je maločas pogledao Meduzi u oči, još je držao ruku na Sonijevoj glavi, a nož na grkljanu. Tek tad Simon uvide da je tip stvarno imao krst na čelu. Metu. Simon opali i u narednom trenutku ugleda rupu pod plavom šiškom. Još dok je plavušan padao, Soni je zgrabio uzi. Simon mu je rekao da paralisanost traje najviše dve sekunde. Upravo to su i uvežbavali u hotelu *Bizmark*, trenutak kad treba zgrabiti oružje i pripucati. Naravno, nisu mogli predvideti svaki detalj i neposredno pre nego što je Blizanac otvorio aktovku i aktivirao šok bombu, Simon je već bio siguran da će sve otići dođavola. Ali sad, kad je video kako Soni izvodi piruetu sa prstom na obaraču, znao je da Blizanac neće otići kući zadovoljan nakon još jednog uspešnog dana na poslu. Meci su leteli iz oružja koje je uporno mucalo samo jedan slog. Dvojica već behu pali, a treći je uspeo da zavuče ruku pod sako pre nego što su mu meci iscrtali isprekidanu liniju na grudima. Zastao je na trenutak dok mu kolena nisu primila poruku da je mrtav, ali tad se Simon već okrenuo prema Blizancu. I preneraženo zurio u praznu stolicu. Kako se onoliki čovek kreće tako...

Ugledao ga je kod kraja akvarijuma, tik uz vrata od kuhinje.

Nanišanio je i brzo opalio tri puta zaredom. Video je pogodak na Blizančevom sakou, ali i srču koja je poletela iz akvarijuma. Na trenutak se činilo da će voda zadržati taj četvrtasti oblik, iz navike ili nekom neobjašnjivom silom, a onda se obrušila kao zeleni zid. Simon pokuša da uzmakne, ali bilo je već kasno. Zgazio je nekog jastoga, ovaj krenu, Simonovo koleno popusti i on se stropošta u poplavu. Kada je podigao pogled, Blizanca više nije bilo, samo su se ljuljala dvokrilna kuhinjska vrata.

„Jesi li dobro?“, upita Soni pružajući mu ruku da ustane.

„Nikad bolje“, proštenja Simon odgurnuvši mu ruku. „Ali ako nam Blizanac sad pobegne, nikad ga nećemo pronaći.“

Simon potrča ka vratima kuhinje, šutnu ih i uđe držeći uperen pištolj pred sobom. Težak miris velike kuhinje. Preleteo je pogledom preko radnih površina, matiranih metalnih šporeta, preko niza tiganja, kutlača i varjača što su visili sa niske tavanice i ometali ga da vidi.

Simon čučnu očekujući da vidi nekakav pokret ili senku.

„Na podu“, reče Soni.

Simon obori pogled. Crvene mrlje na sivkasto-plavim kamenim pločicama. Dobro je video - pogodio ga je.

U daljini se zalupiše neka vrata.

„Hajdemo.“

Krvav trag vodio je iz kuhinje u mračan hodnik, u kojem Simon skinu naočare za sunce, pa uz stepenice do još jednog hodnika sa metalnim vratima na kraju. Vratima koja bi napravila upravo onakav zvuk kao što su čuli. Ipak, Simon je pootvarao i sva usputna vrata da proviri. Devet od deset osoba koje beže od dva čoveka i jednog uzija pobegle bi najočiglednijim i najkraćim putem, ali Blizanac je onaj deseti. Uvek hladan, racionalan i proračunat. Tip koji će preživeti brodolom. Taj je lako mogao zalupiti onim vratima da ih navede na pogrešan trag.

„Pobeći će nam“, reče Soni.

„Smiri se.“ Simon otvori i poslednja vrata. Prazno.

Krvavi trag je sad vodio u samo jednom pravcu. Blizanac je bio iza tih metalnih vrata.

„Spreman?“, upita Simon.

Soni klimnu i uperi uzi pravo u vrata. Simon se pribi leđima uza zid do vrata, pritisnu kvaku i gurnu vrata da se otvore.

Sonija je zapljusnuo talas dnevne svetlosti.

Simon iskorači iz hodnika. Osetio je vetar na licu.

„U pičku...“

Izašli su na pustu ulicu okupanu jutarnjim suncem. Bio je to Ruselečki put prema raskrsnici sa Munkedamskim putem i Dvorskom parku. Nigde ni automobila, nigde žive duše. I nigde Blizanca.

Četrdeset treće poglavlje

„Krvav trag se ovde gubi“, reče Simon pokazujući na asfalt. Blizanac je sigurno shvatio da za sobom ostavlja trag, pa je nekako sprečio krv da kaplje na zemlju. Tip koji će preživeti brodolom.

Posmatrao je prazan Ruselečki put. Pustio je da mu pogled preleti preko Crkve Svetog Pavla i mostića posle kojeg se put gubio iza okuke. Levo i desno, duž Munkedamskog puta. Nigde nikog.

„U pič...“ Soni iznervirano lupnu uzijem sebi o butinu.

„Da je trčao uz ulicu, stigli bismo ga“, reče Simon. „Negde je ušao.“

„Ali gde?“

„Ne znam.“

„Možda ga je ovde čekao auto?“

„Možda. Gle!“ Simon pokaza zemlju između Sonijevih cipela. „Evo ipak jedne krvave mrlje. Možda je...“

Soni odmahnu glavom i skloni sako u stranu. Čista košulja koju mu je Simon dao bila je crvena od krvi.

Simon nemo opsova. „Ono đubre ti je ipak otvorilo ranu?“

Soni slegnu ramenima.

Simon ponovo prelete pogledom uz ulicu. Nigde nijednog auta. Prodavnice se još nisu otvorile. Samo zatvorene kapije zgrada. Ma gde li je mogao da pobegne? Promeni perspektivu, pomisli Simon. Progledaj. Izmesti se... Skrenuo je pogledom. Zenica se zakačila za nešto. Odsjaj sunca na pokretnom komadiću stakla. Ili metala. Mesing.

„Dođi“, reče Soni. „Hajde da još jednom prečešljamo restoran, možda je...“

„Nije“, tiho odvrati Simon. Mesingana ručka. Teške šarke koje se same polako zatvaraju. Uvek otvorena.

„Vidim gde je.“

„Vidiš?“

„Vrata na crkvi, vidiš li?“

Soni je pogleda. „Ne.“

„Zatvaraju se. Ušao je u crkvu. Idemo.“

Simon potrča. Nogu pred nogu, pa se otisneš. Jednostavan pokret, pokret koji je činio još od malih nogu. Onoliko se natrčao, svake godine sve brže. A sada, sve sporije iz godine u godinu. Ni kolena ni dah nisu ga služili kao nekad. Prvih dvadesetak metara uspeo je da prati Sonija, a onda je zaostao. Momak je bio na dobrim pedeset metara od njega kada je preskočio tri stepenika, povukao teška vrata i ušao.

Simon je usporio očekujući da začuje tup, prigušen, gotovo detinjast zvuk kakav pucanj proizvodi sa druge strane zidova. Ali nije.

Popeo se uz stepenice, otvorio teška vrata i ušao u crkvu.

Taj miris. Ta tišina. Težina onolikih mislilaca. Klupe su bile prazne, ali je na oltaru gorela sveća. Simon se seti da jutarnja misa počinje za pola sata. Svetlost sveća igrala je iznad raspetog Spasitelja na krstu. A onda Simon začu pobožni šapat i okrenu se ulevo.

Soni je sedeo u otvorenom odeljku ispovedaonice sa uzijem uperenim u rupičasti drveni zid drugog odeljka ispred kojeg je crna zavesa bila navučena gotovo do kraja. Ipak, Simon je kroz mali prorez uspeo da nazre jednu šaku. A na kamenom podu, ispod zastora, polako se razlivala barica krvi.

Simon se prikrao da razabre Sonijev šapat:

„Svi bogovi nebeski i zemaljski smilovaće se nad tobom i oprostiti tvoje grehe. Umrećeš, ali tvoja duša razrešena grehova otići će u raj. Amin.“

Tišina.

Simon ugleda Sonijev prst na obaraču. Sam je vratio svoj pištolj u futrolu na ramenu. Nije nameravao ništa da preduzme, ama baš ništa. Neka momak presudi. Posle može i njemu da sudi.

„Da, ubili smo ti oca.“ Blizančev glas iza zaveses zvučao je slabašno. „Morali smo. Krtica mi je javila da će ga tvoj otac ubiti. Slušaš li me?“

Soni očuta. Simon zadrža dah.

„Planirao je da to obavi iste te noći, kod ruševina u Maridalenu“, nastavi Blizanac. „Krtica mi je rekao da mu je policija svejedno ušla u trag, da je bilo samo pitanje vremena pre nego što ga otkriju. Stoga je predložio da ubistvo predstavimo kao samoubistvo. Da ispadne kako je tvoj otac bio krtica da bi policija obustavila lov. Pristao sam. Morao sam da zaštitim svoju krticu, ne?“

Simon primeti da se Soni obližnuo: „A ko je bio krtica?“

„Ne znam. Kunem ti se. Komunicirali smo isključivo putem mejla.“

„Onda nikad nećeš ni saznati“, reče Soni podižući uzi sa prstom na obaraču. „Jesi li spreman?“

„Stani! Soni, ne moraš da me ubiješ, svejedno ću iskrvariti ovde. Samo te molim da se oprostim od svojih najmilijih pre nego što umrem. Pa i mi smo tvom ocu dozvolili da u onoj oproštajnoj poruci napiše kako je voleo tebe i tvoju majku. Zar se nećeš i ti isto tako smilovati na ovog grešnika?“

Simon je posmatrao kako se Sonijeva prsa podižu i spuštaju. Mišići na vilici su mu poigrali.

„Nemoj“, reče Simon. „Nemoj, Soni, on će...“

Soni se okrenu ka njemu sa blagim pogledom. Heleninim blagim pogledom. Već beše spustio uzi.

„Ali, Simone, samo me moli da...“

Simon opazi pokret u procepu iza zavese. Pokret ruke. Sa pozlaćenim upaljačem u obliku pištolja. Znao je da nema dovoljno vremena. Nije bilo dovoljno vremena da upozori Sonija i ovaj reaguje, nije bilo dovoljno vremena da on sam izvuče pištolj iz futrole niti da pruži Elsi ono što je zaslužila. Stajao je na ogradi mosta iznad Akerske reke i pod njim se penio vodopad.

A onda je skočio.

Sa mosta, iz života, u divni, hitri rulet sudbine... Nije mu zato trebala ni pamet ni snaga, samo luđačka hrabrost prokletnika koji je spreman da prokocka budućnost koju ne ceni, koji zna da ima manje da izgubi od ostalih. Skočio je u otvoreni odeljak između Sina i rupičaste drvene ploče. Začuo je prasak. Osetio je ujed parališuće, ledene ili pak vrele žaoke koja mu je raspolutila telo, presekla sve veze.

A onda se začuo još jedan zvuk. Uzi. Simonu je glava bila na podu odeljka, kiša piljevine sručila mu se na lice. Čuo je kako Blizanac vrišti, podigao je glavu i ugledao ga kako se tetura iz ispovedaonice prema klupama dok su mu meci napadali leđa kao razjareni roj pčela. Prazne - i još užarene - čaure iz uzija pekle su mu čelo. A Blizanac je, porušivši dva reda klupa, pao na kolena, ali još je mrdao. Odbijao je da umre. Bilo je to neprirodno. Kada je Simon još pre mnogo godina otkrio da majka jednog od najtraženijih kriminalaca radi u njihovoj zgradi kao

čistačica i kada joj se obratio u vezi s tim, prvo što mu je rekla bilo je upravo to - Levi nije bio prirodan. Ona ga je kao majka, naravno, volela, ali ju je plašio još otkako se, onoliki, rodio. Ispričala mu je kako je mali-veliki Levi redovno dolazio sa njom na posao jer nije bilo nikoga da ga čuva. Jednom je pogledao u kofu sa vodom koju je terala na kolicima i rekao da tamo ima nekog, nekog ko izgleda baš isto kao on. Sisel mu je rekla da se igra s njim i pošla da isprazni korpe za otpatke. Kada se vratila, dečak je naglavačke virio iz kofe i očajnički se koprcalo da izađe. Ramena su mu se zaglavila unutar kofe, pa je Sisel morala svojski da povuče kako bi ga izbacila. Bio je moker i modar u licu. Međutim, umesto da zaplače kao što bi većina dece u takvoj situaciji, on je prasnuo u smeh. Ispričao joj je kako je nevaljali Blizanac pokušao da ga ubije. Ponekad se pitala odakle joj je došao i rekla je Simonu da se prvi put osetila slobodnom tek onog dana kada se on iselio.

Blizanac.

Dve rupe pojavile su se na salu između debelog vrata i ogromnog potiljka i pokreti naglo zamreše.

Ipak je prirodan, pomisli Simon. Sasvim prirodan jedinac.

Znao je da je veliki čovek mrtav i pre nego što se ovaj preturio naglavačke i udario čelom o kameni pod uz neprijatan pljusak.

Simon je zažmurio.

„Simone, gde te je...”

„U grudima“, odvrati Simon nakašljavši se. Osetio je na šaci da je iskašljao krv.

„Pozvaću hitnu.“

Simon je otvorio oči. Video je sebe odozgo. Tamnocrvenu mrlju kako mu se širi po košulji.

„Neće stići na vreme, nema veze.“

„Ali hoće, samo da..“

„Slušaj me.“ Soni je već izvadio mobilni telefon, ali mu Simon preklopi tu ruku. „Znam ja ponešto o prostrelnim ranama, okej?”

Soni mu je spustio ruku na grudima.

„Ne vredi“, reče Simon. „Idi ti sad, beži. Slobodan si, završio si svoj posao.“

„Ne, nisam.“

„Beži, zbog mene.“ Simon ga je zgrabio za ruku. Bila je tako topla i

poznata, kao njegova rođena.

„Obavio si posao.“

„Ne mrdaj.“

„Rekao sam ti da će krtica biti danas ovde. I bila je. A sada je više nema. Beži.“

„Hitna će odmah doći.“

„Čuješ li ti mene.“

„Bolje je da ćutiš.“

„Soni, to sam bio ja.“ Simon pogleda momku pravo u blage, bistre oči. „Ja sam bio krtica.“

Simon je očekivao da se momku zenice rašire od šoka, da crnilo prekrije blistavu, zelenu dužicu. Ali to se nije desilo. I Simon shvati.

„Ti si to znao, Soni.“ Pokušao je da proguta pljuvačku, ali se opet zakašljao. „Znao si da sam ja. Kako?“

Soni rukavom obrisao krv sa Simonovih usana. „Arild Frank.“

„Frank?“

„Kad sam mu odsekao prst, propevao je.“

„Propevao? Ali on nije znao da sam to ja. Soni, niko nije znao da smo Ab i ja krtice. Ama baš niko.“

„Nije, ali Frank mi je rekao ono što je znao. Da je krtica imala svoj alijas.“

„I rekao ti je kako glasi?“

„Da. Alijas je bio Skakač.“

„Da, Skakač. Pod tim imenom sam stupio u kontakt sa Blizancem. Znaš, neko me je jednom tako zvao. Samo jedna osoba. Kako si onda ti znao...?“

Soni je izvadio nešto iz džepa sakoa. Bila je to fotografija. Na njoj dva muškarca i jedna žena, sve troje mladi i nasmejani pored kamenog znaka.

„Kad sam bio mali, voleo sam da listam naš album, pa sam video i ovu sliku sa planinarenja. Pitao sam mamu ko je taj zagonetni fotograf sa tako zanimljivim imenom: Skakač. Odgovorila mi je da je to Simon, njihov treći najbolji drugar. Da ga je zvala Skakač jer je skakao i gde niko drugi ne sme.“

„Pa si sabrao dva i dva.“

„Frank nije znao da su postojale dve krtice, pa se cela njegova priča savršeno uklopila. Moj otac te je otkrio, a ti si ga ubio da te ne

oda.“

Simon trepnu, ali mu se tama uporno širila sa rubova vidokruga. Ipak, sad je video jasnije nego ikada.

„I onda si isplanirao da me ubiješ. Zato si i stupio u kontakt sa mnom. Pomogao si mi da te pronađem. Na tebi je bilo samo da sačekaš.“

„Tako je“, reče Soni. „Sve dok nisam pronašao tatin dnevnik i shvatio da je i on bio umešan. Da ste obojica bili izdajnici.“

„Onda ti se čitav projekat urušio i digao si ruke. Nisi više imao *za šta* da ubijaš.“

Soni klimnu.

„Pa kako si se onda predomislio?“

Soni se zagledao u njega. „Rekao si mi nešto. Rekao si da dužnost sinova nije da budu kao očevi, već...“

„...već da budu bolji od njih.“ Simon začu policijske sirene u daljini. Osetio je Sonijevu ruku na čelu. „I budi, Soni. Budi bolji od svog oca.“

„Simone?“

„Da?“

„Umireš. Imaš li neku poslednju želju?“

„Želim da ona dobije moj vid.“

„A želiš li i razrešenje od grehova?“

Simon je jako zažmurio i odmahnuo glavom. „Ne mogu... Ne zaslužujem.“

„Niko ga od nas ne zaslužuje. Svi smo mi ljudi kad grešimo. I bogovi kad praštamo.“

„Ali ko sam ja tebi - niko i ništa, stranac koji ti je oduzeo najmilije.“

„I ti si neko. Ti si Skakač, uvek prisutan, ali te nema na slici.“ Momak otvori Simonov sako i gurnu sliku u unutrašnji džep. „Ponesi i ovo. To su tvoji prijatelji.“

Simon je zažmurio. Pomislio je: Ne mari.

Sinovljeve reči odjekivale su u praznoj crkvi:

„Svi bogovi nebeski i zemaljski smilovaće se nad tobom i oprostiti...“

Simon ugleda kap krvi koja je pala odnekud ispod Sonijevog sakoa na pod crkve. Spustio je kažiprst na njenu crvenu, zlatnu površinu. Kapljica mu se takoreći zalepila za vrh prsta, on ga je prineo usnama i zažmurio. Zurio je u beli vodopad. Voda. Ledeni zagrljaj. Tišina,

samoća. I mir. A ovog puta neće izroniti na površinu.

≈

U tišini koja je usledila posle drugog preslušavanja snimka, Kari je čula nesmetani cvrkut ptica kroz odškrinut prozor u dnu goveđeg restorana. Direktor policije zurio je s nevericom u laptop.

„U redu?“, upita Ere.

„U redu“, odvrati Par.

Advokat Jan Ere izvukao je fleš memoriju i pružio je direktoru policije. „Jeste li prepoznali glas?“

„Jesam“, reče Par. „To je Arild Frank, koji praktično upravlja zatvorom maksimalne bezbednosti Država. Adelova, proveriti postoji li taj račun sa Kajmanskih ostrva koji je izdiktirao. Ako postoji, predstoji nam veliki skandal.“

„Moje saučešće“, reče Ere.

„Nipošto“, reče Par. „Godinama sam podozrevao ovako nešto. Nedavno smo dobili i informaciju od jednog sasvim ozbiljnog službenika iz Dramena koja nagoveštava da je Lofthus dobio slobodan dan u Državi kako bi mu se namestilo da bude žrtveni jarac u slučaju Mušand. Dosad ništa nismo preduzeli jer nam je trebala jača optužnica protiv Franka, ali ovo može biti upravo to pojačanje koje nam je trebalo. I samo još nešto...“

„Da?“

„Da li vam je glavni inspektor Kefas rekao zašto je hteo da se baš nas dvoje sastanemo sa vama umesto da dođe lično?“

Iversen se zgledao sa Ereom, pa slegnu ramenima: „Rekao je da ima drugih obaveza. A da od cele policije samo vama dvoma veruje stoprocentno.“

„Razumem“, reče Par ustajući.

„I još nešto...“, poče Ere pokazujući svoj mobilni telefon. „Moj klijent je povezoao glavnog inspektora Kefasa sa mnom, jer je ovaj hteo da me angažuje oko transporta i plaćanja jednog oftalmološkog zahvata na izvesnoj klinici *Hauel* u Baltimoru zakazanog za sutra. Prihvatio sam taj angažman. Upravo mi je recepcionerka javila da je pre sat vremena izvesna žena u našu kancelariju donela crvenu torbu za sportsku opremu koja sadrži pozamašan iznos u gotovini. Ne znam da li policija želi da ispita taj slučaj?“

Kari primeti da je cvrkut ptica zamro i da ga je sad zamenio zvuk policijske sirene. Sirena. U množini.

Par se nakašlja. „Ne vidim od kakvog bi značaja bila takva informacija za policiju. A budući da je onaj koji vas je angažovao vašim prihvatanjem postao klijent, dužni ste da štitite privatnost njegovih podataka i ne biste smeli ništa više da mi kažete čak i kad bih vas pitao.“

„Dobro, onda smo se i oko toga sporazumeli“, reče Ere zatvarajući svoju fasciklu.

Kari oseti vibracije u džepu. Smesta je ustala, odmakla se od stola i izvukla telefon. Kliker ispade na drveni pod.

„Adel.“

Zurila je u kliker koji se nekako dvoumio da li da krene ili ostane gde je pao. Ali onda je, posle malo ševrdanja, polako i još neodlučno krenuo ka jugu.

„Hvala.“ Kari je vratila telefon u džep. Okrenula se prema Paru koji je ustajao. „Pronađena su četiri leša u izvesnom ribljem restoranu po imenu *Nautilus*.“

Direktor policije trepnu četiri puta iza naočara. Kari se zapitala da li mu je to prinudna radnja, da li trepne svaki put kad se pojavi leš u njegovoj policijskoj upravi.

„Gde je to?“

„Ovde.“

„Ovde?“

„Ovde, na keju. Samo koju stotinu metara odavde.“

Spazila je svoj kliker.

„Idemo.“

Htela je samo prvo da pokupi kliker.

„Adelova, šta čekaš? Idemo!“

Kliker je postojano ubrzavao. Ako odmah ne odluči, izgubiće ga.

„Evo“, rekla je potrčavši za Parom. Sirene su se sad glasnije čule, njihov zvuk je rastao i opadao parajući vazduh kao kosa.

Istrčali su na sunce, u vedro letnje jutro, u plavičasti grad. Trčali su, a ljudi u jutarnjem špicu uzimali su da ih propuste. Pred njenim očima proletalo je mnoštvo lica. Negde u malom mozgu nešto je odreagovalo na jedno od njih. Naočare za sunce, svetlosivo odelo. Par je ugledao uličicu u koju je već utrčalo više uniformisanih policajaca.

Zastala je, osvrnula se i s leđa ugledala sivo odelo kako se u zadnji čas ukrcava u brod za Nesoden. A onda se okrenula i potrčala za Parom.

≈

Marta je parkirala kabriolet i zavalila glavu na naslon.

Posmatrala je nekog galeba koji je lebdeo na vetru između vedrog neba i plavog fjorda. Kombinujući sopstvenu snagu i spoljašnje sile, izviđao je u potrazi za hranom. Udahnula je duboko i smireno, ali joj je srce lupalo. Jer brodić je upravo pristajao na kej. Tako rano izjutra nije bilo mnogo putnika u smeru iz Osla prema Nesodenu, lako će ga uočiti. Ako je uspeo. *Ako*. Promrmljala je još jednom molitvu koju je u sebi ponavljala još otkako je otišla iz kancelarije *Tumte & Ere* sat i po ranije. Nije ga bilo na prethodnom brodiću, pre pola sata, ali je rekla sebi da to nije ni mogla očekivati. Ali ako ga ne bude ni na ovome... Da, šta onda? Nije imala plan B. Nije ni želela da ga ima.

Evo putnika. Nije ih bilo mnogo, ljudi su sad uglavnom putovali ka gradu, a ne iz njega. Skinula je naočare za sunce. Srce joj je poskočilo kada je ugledala nekoga u svetlosivom odelu. Ali to nije bio on. Srce joj se stegnu.

Ali bio je još jedan u sivom odelu.

Nekako se naherio, kao brodić u koji je prodrła voda.

Srce joj se je naraslo u grudima, u grlu joj se stegla knedla. Možda je to samo bio odsjaj jutarnjeg sunca na sivom odelu, ali izgledalo je kao da sija.

„Hvala ti“, prošaptala je. „Hvala, hvala.“

Pogledala se u retrovizoru, obrisala je suze i namestila maramu na glavi.

Mahnula mu je. A on joj je odmahnuo.

I dok je čekala da se popne do mesta na kojem se parkirala, kroz glavu joj prolete pomisao kako je to previše dobro da bi bilo istinito. Pred sobom je videla fatamorganu, duha, zapravo su ga ubili, ustrelili, razapeli na svetioniku, ona samo vidi njegovu dušu.

Uspravila se u sedištu, skinula naočare. Bio je bled. Po crvenim očima je shvatila da je i on plakao. A onda je prišao, zagrlio je i privukao k sebi. Prvo je mislila da se sama trese, a onda je shvatila da zapravo on drhti.

„Kako...“

„Dobro“, rekao je ne puštajući je. „Sve je prošlo u najboljem redu.“

Neko vreme su tako ćutke ostali, privijeni jedno uz drugo kao da nemaju nikakav drugi oslonac na svetu. Zapitkivaće ga kasnije. Biće prilike.

„Šta ćemo sad?“, prošaptala je.

„Sada“, počeo je. Pažljivo ju je pustio i smestio se na sedištu tiho zastenjavši. „Sada tek počinje. Velik kofer.“ Glavom je pokazao ka zadnjem sedištu.

„Samo ono najnužnije.“ Osmehnula se, gurnula disk u plejer i pružila mu telefon. „Ja ću da vozim prvu etapu. GPS?“

Pogledao je na displej telefona dok je robotski glas ravnim tonom zapevao iz zvučnika: „*Own... personal...*“

„Hiljadu trideset kilometara“, rekao je. „Proračunato vreme putovanja dvanaest sati i pedeset jedan minut.“

Epilog

Pahulje su padale sa bezbojnog, beskrajnog neba lepeći se za asfalt, trotoar, automobile i kuće.

Kari se sagnula na stepenicama da veže pertle, pa je ulicu posmatrala kroz svoje noge. Simon je bio u pravu. Koliko samo novih stvari vidiš kad se izmakneš i promeniš perspektivu. Naprosto progledaš. Trebalo joj je vremena da shvati, da uvidi koliko je Simon bio u pravu. Ne baš u svemu, ali u iritantno velikom broju slučajeva.

Uspravila se.

„Lepo radi, ljubavi“, reče devojka na vratima poljubivši Kari u usta.

„I ti.“

„Nema ničeg lepog u ribanju podova, ali probaću. Kad se vraćaš kući?“

„Za ručak - ako ništa ne iskrсне.“

„Super, ali izgleda da je nešto upravo iskršlo.“

Sam joj pokaza, a Kari se osvrnu. Pred kapijom se parkirao poznat automobil, a lice koje je iz njega provirilo bilo joj je još poznatije.

„Šta je bilo, Osmunde?“, doviknu mu Sam.

„Izvinjavam se što vam prekidam renoviranje, ali moram ti oteti ženu“, odvratio je viši inspektor. „Nešto je iskršlo.“

Kari pogleda Sam, a ova je šljepnu po zadnjem džepu na farmerkama. Kari je negde tokom jeseni okačila sako i suknju u plakar i iz nekog razloga ih više otud nije izvadila.

„Idi i služi državi, ženo.“

Dok su se vozili auto-putem, Kari je zurila u snežni predeo. Razmišljala je kako prvi sneg predstavlja rekretnicu, kako prekriva sve što je bilo i menja svet pred našim očima. Meseci koji su usledili pucnjavi na Akerskom keju i u katoličkoj crkvi bili su vrlo haotični. Naravno, deo kritike bio je upućen i policiji iz čijih redova je krenuo krvavi solistički pohod. Simon je ipak sahranjen uz sve počasti, narod je želeo da vidi takvog policajca, nekog ko će se obračunati sa

kriminalcima u svom gradu i dati život za pravdu. Pa šta i ako je, kao što je rekao direktor policije Par na sahrani, tu i tamo mimoišao pokoji propis. Ili pak norveški zakon, kad smo kod toga. Doduše, Par i nije imao prava da mu previše sudi budući da je i sam malo zaobišao norveške poreznike time što je deo porodičnog bogatstva prebacio u fond na Kajmanskim ostrvima. Kad su nedelju dana posle sahrane otišli Simonovoj kući, Kari je bez okolišanja rekla Paru da ju je trag plaćenih računa za struju u kući Lofthusovih odveo pravo do njega. A Par je na licu mesta priznao, ali je dodao da nije prekršio nijedan zakon. Uostalom, to je činio iz koliko-toliko plemenitih pobuda - da sebi umiri savest što se nije više našao Soniju i njegovoj majci posle Abovog samoubistva. Za Para to nije bio značajan izdatak, a ovako bi bar momak imao čitavu kuću po okončanju služenja kazne. Buda sa mačem nestao je bez traga i svi su se polako mirili sa tim. Njegov krstaški pohod očigledno se završio smrću Levija Taua poznatijeg kao Blizanac.

Elsa je sad bila mnogo bolje. Operacija u Americi izvedena je sa osamdesetoprocentnim uspehom, rekla je Kari kad ju je ova posetila nekoliko nedelja posle sahrane. Ali ništa nije bilo savršeno. Ni život, ni ljudi, pa ni Simon. Ništa, osim ljubavi.

„Znaš, nikad nije zaboravio Helenu. Bila je to ljubav njegovog života.“ Bilo je još leto i njih dve su sedele u Elsinjoj bašti na Disenu, pile porto i posmatrale zalazak sunca. Kari je shvatila da će joj Elsa nešto ispričati. „Rekao mi je da su druga dvojica koji su joj se udvarali, Ab i Pontijus, bili sposobniji, jači i pametniji. Ali da ju je samo on *video*. Upravo je to bilo svojstveno za Simona. Umeo je da prozre ljude, da vidi njihove anđele i demone. Dabome, ujedno se borio i sa svojim demonom. Simona je mučila zavisnost od kocke.“

„Znam, rekao mi je.“

„On i Helena su počeli da se zabavljaju dok mu je život bio u haosu zbog dugova. Veza nije potrajala, ali je Simon rekao da ju je već povukao sa sobom ka dnu kada ju je Ab Lofthus spasao od njega. Ab i Helena su se odselili. Simon je bio skrhan. A odmah potom je saznao i da je trudna. Očajnički se podao kocki, sve je izgubio i bio je već na rubu ponora kada se obratio đavolu nudeći mu poslednje što je imao - svoju dušu.“

„Obratio se Blizancu.“

„Tako je. Simon je bio jedan od retkih koji su znali Blizančev pravi identitet. Ali Blizanac nikad nije saznao ko su Simon i Ab, komunicirali su isključivo telefonom i pismima. Kasnije i preko računara.“

U tišini koja je usledila čulo se brujanje automobila na Trondhejmskom putu i Sinsenskoj raskrsnici.

„Znaš, Simon i ja smo pričali o svemu. Ali o ovome mu je ipak bilo teško da govori. O tome kako je prodao svoju dušu. Pretpostavljao je da su mu sva ta sramota, poniženje, prezir prema samom sebi zapravo bili *potrebni*, da su mu doneli otupelost koja je ugušila i onaj drugi bol. Da je to kod njega bila neka vrsta mentalnog mazohizma.“

Pogladila je haljinu. Tako krhka, a opet jaka, pomislila je Kari.

„Ali Simona je najviše mučilo ono što je učinio Abu. Mrzeo je Aba jer mu je oduzeo jedino što mu je u životu bilo vredno. I zato je povukao Aba sa sobom u provaliju. Kada je izbila kriza i rata skočila, Ab i Helena su dospeli u velike dugove. Kako ne bi završili na ulici, morali su nekako brzo da zarade. Pošto se Simon nagodio sa Blizancem, smesta je otišao Abu da zatraži i njegovu dušu. U prvi mah se Ab protivio, čak je i pretio Simonu da će ga prijaviti. A onda je Simon pogodio Aba u Ahilovu petu. U sina. Predočio mu je da je život surov i da će na kraju njegov sin završiti u siromaštvu, ispaštajući zbog njegovog rasipništva. To je Simonu najteže palo. Ab se izjedao iznutra, gubio je svoju dušu. Ali ujedno bar nije bio sam u tome. Sve dok Blizanac nije smislio da premesti svoju krticu na viši položaj u policiji. Tu onda više nije bilo mesta za dvojicu.“

„Elsa, zašto mi to pričaš?“

„Zato što me je zamolio. Želeo je da naučiš nešto iz njegovih grešaka, da ti to koristi kad sama budeš odlučivala. Tako mi je rekao.“

„Zamolio te je? Znači li to da je znao da će...“

„Ne znam, Kari. Samo mi je rekao da se prepoznao u tebi. Nije želeo da kao policajac ponoviš njegove greške.“

„Ali on je znao da ja neću zauvek ostati u policiji...“

„Zar nećeš?“ Poslednji zraci sunca odblesnuli su u tamno crvenoj čaši vina kada ju je Elsa prinela usnama i pažljivo otpila, odmah je vraćajući na sto.

„Kada je Simon shvatio da će ga Ab Lofthus ubiti ne bi li ostao jedini Blizančev kandidat, stupio je u kontakt sa Blizancem i rekao mu da se Ab mora eliminisati, da ima dokaze protiv njih i da je hitno.

Rekao je kako su on i Ab kao jednojajčani blizanci koji sanjaju isti košmar, da će jedan ubiti drugog. Simon je preduhitrio Aba. Ubio je svog najboljeg prijatelja.“

Kari proguta knedlu trudeći se da ne zaplače. „Ali pokajao se“, prošaptala je.

„Jeste, pokajao se. Prestao je da bude krtica. Mogao je da nastavi. Ali onda je umrla i Helena. Simon je doterao do kraja, više nije imao šta da izgubi. I zato se više nije plašio. Ostatak života posvetio je iskupljenju. Dobrim delima. Beskompromisno se okomio na sve koji su bili korumpirani kao i on nekad, što mu nije donelo mnogo prijatelja u policiji. Ostao je sam, ali se nije samosažaljevao. Smatrao je da zaslužuje usamljenost. Jednom mi je rekao da je mržnja prema samom sebi mržnja koju hraniš svakog jutra kada se pogledaš u ogledalo.“

„A ti si ga spasla, zar ne?“

„Govorio mi je da sam njegov anđeo. Ali Simona nije spasla moja ljubav. Ma šta ti takozvani mudraci govorili, tvrdim ti da se niko nikad nije spasao zato što su ga drugi voleli. Njega je spasla ljubav prema meni. Sam je sebe spasao.“

„Time što ti je uzvratio ljubav.“

„Amin.“

Kari je posedela kod nje sve do ponoći. Kada je krenula kući, Elsa joj je u predsoblju pokazala jednu fotografiju. Tri osobe kod kamenog znaka.

„Ovo je bilo kod Simona kad su ga pronašli. Evo Helene.“

„Videla sam njenu sliku u kući pre nego što je izgorela. Rekla sam Simonu da me podseća na neku pevačicu ili glumicu.“

„Na Miju Farou. Vodio me je na *Rozmarinu bebu* samo da bi nju gledao. Iako je sam tvrdio da mu ne liče.“

Slika je neobično ganula Kari. Bilo je nečeg u njihovim osmesima. Optimizma. Vere. „A ti i Simon nikad niste hteli da imate decu?“

Elsa je odmahнула glavom. „On se plašio.“

„Čega?“

„Da će preneti svoje poroke na potomstvo. Gen zavisnosti. Destruktivnu sklonost ka rizikovanju. Nepoštovanje granica. Zadirivala sam ga da već ima vanbračnu decu pa se zbog toga plaši. Ali bilo je kako je bilo.“

Kari je klimnula. *Rozmarina beba*. Setila se stare, sićušne čistačice iz Doma policije čijeg se imena naposljetku ipak setila.

Kari se oprostila od nje i izašla u letnju noć u kojoj ju je blag povetarac - a za njim i vreme - poneo i bacio pravo ovde, u taj auto, da posmatra sveže napadali sneg i razmišlja o tome kako on menja čitav predeo. Kako često stvari ne ispadnu onako kako zamišljaš. Eto, ona i Sam će možda uskoro dobiti prvo dete. A da ne pričamo što je odbila za karijeru vrlo zanimljiv posao u Ministarstvu pravde. Ili pak onu lukrativnu ponudu jednog osiguravajućeg društva.

Tek kad su izašli iz grada i prešli mostić ka jednom makadamskom putu, setila se da pita Osmunda kuda idu i zašto.

„Policajska uprava u Dramenu nas je zamolila da uskočimo“, reče joj Osmund. „Žrtva je brodovlasnik po imenu Ingve Mušand.“

„Gospode, pa to je onaj muž.“

„Jeste.“

„Ubistvo? Ili samoubistvo?“

„Nisu mi poznati nikakvi detalji.“

Parkirali su se iza patrolnih kola, prošli kroz kapiju na drvenoj ogradi i ugledali vrata velike kuće. U susret im naiđe viši inspektor iz Buskeruda koji zagrlji Kari, a Bjernstadu se predstavi kao Henrik Vestad.

„Da nije samoubistvo?“, upitala je Kari dok su ulazili.

„Zašto to misliš?“

„Žalost zbog ženine smrti“, reče Kari. „Pritisak zbog toga što je bio osumnjičen. Ili naprosto nije mogao da živi sam sa sobom pošto ju je ubio.“

„Možda“, odvrati Vestad uvodeći ih u dnevnu sobu. Forenzičari u zaštitnim odelima su se sjatili oko čoveka u fotelji. Kari su zaljučili na bele crviće - lešinare.

„Ali sumnjam“, dovrši Vestad.

Kari i Bjernstad su piljili u pokojnika.

„Jebote“, dobaci joj Bjernstad tiho. „Nije se... valjda...“

Kari se setila tvrdo kuvanog jajeta koje je tog jutra doručkovala. Možda je već zatrudnela, možda joj je zato muka? Odagnala je tu pomisao i usredsredila se na žrtvu. Jedno oko bilo mu je iskolačeno, preko drugog je imao crn povez, a tačno iznad poveza neravnu posekotinu na mestu gde mu je pretesterisana lobanja.

O autoru

Ju Nesbe (rođen 1960) sa svojih deset romana o Hariju Huleu, ekranizovanim bestselerom *Lovci na glave* i dečjim knjigama o Doktoru Proktoru postao je svetski poznato ime. Kritičari ga hvale da je proširio žanrovske okvire modernog kriminalističkog romana i ističu njegove književne kvalitete. Njegove knjige izdaju se u preko četrdeset zemalja.

1⇒ Engl.: The Wire, doslovan prevod je Žica, ali kod nas se serija prikazivala pod nazivom Doušnici. (Prim, prev.)

2⇒ Engl.: „Sad sam čist“, ali i „sad sam se skinuo sa droge“. (Prim, prev.)

3⇒ Engl.: „Šta oni znaju o bluzu.“ (Prim, prev.)

4⇒ Engl.: „Ona se opasno cenjka“. (Prim, prev.)

5⇒ Engl.: lovu. (Prim, prev.)

6⇒ Engl.: proveriti parking. (Prim, prev.)

7⇒ Engl.: Na parkingu nema ni automobila ni ljudi. (Prim, prev.)

8⇒ Engl.: Obojica pripremite pištolje. (Prim, prev.)

9⇒ Engl.: ubedljivo. (Prim, prev.)

9a⇒ Engl.: Novcem možeš kupiti šampanjac. (Prim, prev.)

10⇒ Engl.: O bože. (Prim, prev.)

11⇒ Engl.: Jebi me dobro. (Prim, prev.)

12⇒ Engl.: Čista protivrečnost. (Prim, prev.)

13⇒ Engl.: Ne uznemiravaj. (Prim, prev.)

14⇒ Engl.: Policija. (Prim, prev.)

15⇒ Engl.: Dobra policija. Pomoći ćemo vam. (Prim, prev.)

16⇒ Engl.: Da si oduvek njen ljubavnik. (Prim, prev.)

17⇒ Grad Oslo se do 1925. zvao Kristijanija. (Prim, prev.)

18⇒ Engl.: biraj. (Prim, prev.)

[19](#)⇒ Engl.: ljubavniče. (Prim, prev.)

[20](#)⇒ Fr.: Eto! (Prim, prev.)

[21](#)⇒ Engl.: Anđeo iz pakla. (Prim, prev.)

[22](#)⇒ Engl.: nenamerna igra recima. (Prim, prev.)